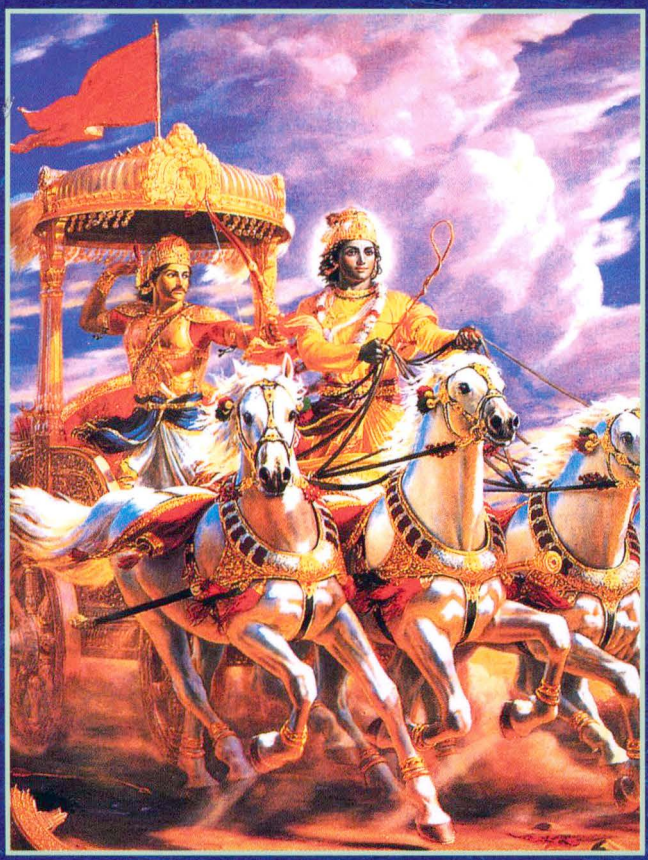
Uluslararası Kṛṣṇa Şuurlanışı Derneğinin Kurukusu

Kutsal Lütuf

A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda

"Özgün"

BAGAVAD-GĪTĀ



Baktivedanta Kitap Vakfı

"ÖZGÜN"
BAGAVAD-GĪTĀ

राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम् ॥२॥

rāja-vidyā rāja-guhyaṁ
pavitram idam uttamam
pratyakṣāvagamaṁ dharmyaṁ
su-sukhaṁ kartum avyayam

"Bu bilgi öğrenimin kralıdır, bütün gizliliklerin gizemidir. Bu en saf bilgidir ve doğrudan doğruya benlik idrakini kavrama imkanı verdiği için dinde ulaşılan mükemmelliktir. Bu bilgi kalıcıdır ve zevkle uygulanır."
(Bg. 9.2)

İngilizceden Türkçeye çeviren:
Ziya Gökalp Okay

Özgün Bagavad-gītā'nın Arapça, Bengalice, Çince, Flemence, İngilizce, Fransızca, Almanca, Gujaratice, Hindice, İtalyanca, Japonca, Portekizce, İspanyolca, İsveçce ve yirmidokuz diğer lisanda baskıları mevcuttur.

Bütün hakları mahfuzdur
Baktivedanta Kitap Vakfı

Bilim Adamlarının *Özgün Bagavad-Gītā* Hakkında Söyledikleri Sözler:

Kutsal Lütuf A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda tarafından orjinal metin hiçbir değişikliğe uğratılmadan Sanskritten İngilizceye çevirilen ve iki düzine lisanda beş milyondan fazla basılan dünya edebiyatı klasiklerinden *Özgün Bagavad-Gītā*, diğer *Gītā* çevirileri içinde en çok satan ve otoriteli olanıdır. Dünyanın önde gelen bilim adamlarından bazıları *Özgün Bagavad-gītā* için şunları söylemişlerdir:

"A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda birçoğumuz tarafından bilinen bu kitabı yeni ve canlı açıklamalarıyla bize sunarak anlayış kapasitemizi arttırmıştır."

Profösör Edward C. Dimmock Jr.
Chicago Üniversitesi
Güney Asya Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü

"*Gītā*'nın bu baskısı *Gītā* ve adanmışlık üzerine yazılmış mevcut kitaplar içinde şüphesiz en iyisi. Prabhupāda'nın çevirisi edebî doğruluk ve dînî görüşün bir karışımı olarak karşımıza çıkıyor."

Dr. Thomas J. Hopkins
Franklin and Marshall Koleji
İlahiyat Bölümü Kürsü Başkanı

"*Gītā*, halen varlığını sürdürebilen en eski kültür mirasına sahip Hindistan'ın büyük dînî medeniyetine destek olan ebedî kaynağın temeli olarak görülebilir. *Gītā*'nın bu izahlı çevirisi onun daima yaşıyan öneminin okura yeni bir sunuluşudur. Svami Baktivedanta, Batının oldukca aktif ve tek taraflı kültürünün, otantik metafizik bilincin derinliğinden yoksun olduğu için sonunda kendi kedini tahrip etmeye kadar götürecek sorunlarla karşı karşıya kalacağını bizlere saygıyla hatırlatıyor. Böyle bir derinlikten yoksun olan bizlerin ahlâki

ve politik karşı çıkışları sorunlara çözüm getirmiyen birer fiil olarak kalmaya mahkumdur."

Thomas Merton
Geç Dönem Katolik teolog, rahip ve yazar.

"*Gītā*'nın öğretilerini izliyenlerin sergilediği coşkun mutluluğu görüpte *Özgün Bagavad-gītā*'da insan şuuruna nüfuz eden bir hakikat olmadığına inanmamak mümkün değil."

Dr. Elwin H. Powell
Sosyoloji Profösörü—New York Eyalet Üniversitesi

"Srīla Prabhupāda, bu güzel çevirisinde *Gītā*'nın derin adanış ruhunu yakalamış ve Hindistan'ın en önemli ve etkin gurusu olan Śrī Kṛṣṇa Caitanya'nın otantik tradisyonuna bağlı kalarak yaptığı açıklamalarla eseri daha kolay anlaşılır bir hale getirmiş."

Dr. J. Stillson Judah
Em. Din Tarihi Profösörü, ve
Berkeley Teoloji Derneği Kütüphane Müdürü

"Okuyucu Hint ruhaniliğini bilsin veya bilmesin *Özgün Bagavad-gītā*'yı okuduğu zaman bir Hindu anlayışına rahatlıkla sahip olabileceği için yararını fazlasıyla görecektir. Birçokları için bu kitap gerçek Hindistan, eski Hindistan, ve ebedî Hindistan ile kurulacak ilk kontak olacaktır."

Dr. Francois Chenique
İlahiyat Doktoru
Paris Siyasal Bilimler Enstitüsü

"Hint edebiyatında hiçbir eser *Bagavad-gītā* kadar neşrolunmamıştır, çünkü Batıda en sevileni *Gītā* dır. Böyle bir eserin çevirisi sadece Sanskrit bilgisi gerektirmekle kalmayıp konuya duyulan içten bir sempati ve sanatsal bir üslup da gerektirir. Çünkü bu eser herşeyde Tanrı varlığının görüldüğü bir senfonidir.

Kutsal Lütuf A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda doğal olarak konuya içten gelen bir sempatiyle yaklaşmış. Buna ilaveten, güçlü ve ikna edici *bakti* (adanmışlık) geleneğiyle özel açıklamalarda bulunmuş... Svami, bu Hint destanını taze anlamıyla arıyan öğrenci ve okurlar için gerçek bir hizmet vermiş. Okurun görüşü ne olursa olsun bu aydınlatıcı eserin hazırlanması için verilen emeğe saygı duymalıdır."

Dr. Geddes Mac Gregor
Em. Seçkin Felsefe Profösörü
Güney Kaliforniya Üniversitesi

"Özgün *Bagavad-gītā* derinlemesine hissedilip, güçlü kavranmış ve güzel bir şekilde izah edilmiş bir çalışma. *Gītā* üzerine böylesine güçlü bir ses ve üslupta yazılmış başka bir eser görmedim. Bu, şüphe götürmez bir ağırbaşlılıkta yapılmış bir çalışma...Bu eser, gelecek çağlarda da devam etmek üzere modern insanın ahlâki ve entellektüel yaşamındaki önemli yerini uzun bir süre koruyacaktır."

Dr. S. Shukla
Lingua Asistan Profösörü
Georgetown Üniversitesi

İcindekiler

Sunuş *xv*
Önsöz *xvii*

Öğreti 1

BİRİNCİ BÖLÜM
Kurukşetra Savaş Meydanında Orduların Gözlemi 33

Karşıt ordular savaş için son hazırlıklarını yaparken yüce savaşçı Arjuna, karşıt orduda canlarını vermeye hazır olan yakın arkadaşlarını, akrabalarını, ve öğretmenlerini görür. Bunun üzerine büyük bir üzüntü ve hayıflanmaya kapılan Arjuna'nın aklı karışır, gücünü kaybeder ve savaşma isteği kalmaz.

İKİNCİ BÖLÜM
Gītā Özetinin İçeriği 73

Arjuna, Rab Kṛṣṇa'ya bir mürid olarak teslim olur ve bu konuda kendisini aydınlatmasını ister. Kṛṣṇa, ölümlü maddi vücut ile ebedî ruh-can arasındaki farkları açıklayarak öğretisine başlar, ve ruhun yücelişini, Yüce Tanrıya sunulan benliksiz hizmeti, ve gerçek benliğini idrak etmiş kişilerin karakteristik özelliklerini açıklar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Karma-yoga 163

Bu maddi dünyada herkes bir faaliyet göstermeye mecburdur. Fakat, kişinin yaptığı bazı çalışmalar onu bu dünyaya bağlarken bazı çalışmalar da onu bu dünyadan özgür kılar.
Kişi, bencil motiflerden arınmış olarak Yüce Tanrıyı tatmin etmek için çalışırsa *karma*nın kanunlarına (etki ve tepki) hedef olmaktan kurtulur ve benliğin ve Yüce Tanrının aşkın bilgisine ulaşır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Aşkın Bilgi 213

Aşkın bilgi (Tanrı, ruh ve bu ikisi arasındaki ilişki hakkında olan manevi bilgi) hem arıtan hem de özgürlük veren bir bilgidir. Bu bilgi benliksiz verilen adanmış hizmetin (*karma-yoga*) bir meyvasıdır. Tanrı, burada *Gītā*'nın uzak geçmişini ve Kendisinin maddi dünyaya periyodik inişlerinin önemini ve sebebini izah etmekte ve bir *guru*ya yaklaşarak ondan feyz almanın gerekliliğini anlatmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Karma-yoga—
Kṛṣṇa Şuuru ile Çalışmak 271

Dış görünüşte her türlü çalışmayı yapmak, ancak içte, yaptığı işlerin meyvesel sonuçlarından bağımsız bulunmak. Aşkın bilginin ateşi ile arınmış zeki insan barışa, özgürlüğe, sakınmaya, manevi görüşe ve saadete ulaşır.

ALTINCI BÖLÜM
Dhyāna-yoga 305

Mekanik bir yoga uygulaması olan *aṣṭāṅga-yoga* ile akıl ve duyular kontrol altına alınıp bütün dikkat Paramātmā (Üstünruh, kalpte yerleşik bulunan Tanrı) üzerine konsantre edilir. Bu uygulama, "Tam olarak Yüce Tanrının bilincine ulaşmak" anlamına gelen *samādhi* ile zirveye ulaşır.

YEDİNCİ BÖLÜM
Mutlak Bilgi 361

Rab Kṛṣṇa, Mutlak Hakikattir ve maddi ve manevi herşeyin yüce sebebidir ve herşeyin varlığını sürdürendir. Yücelmiş ruhlar Ona adanarak teslim olurlar, fakat yücelikten ve dindarlıktan yoksun olanlar akıllarını tapılacak diğer nesnelere yöneltirler.

SEKİZİNCİ BÖLÜM
Yüce Tanrıya Ulaşmak 409

Kişi, yaşamı boyunca sadakatle Rab Kṛṣṇa'yı hatırlarsa ve bunu özellikle ölüm anında yapabilirse maddi dünyanın ötesinde bulunan Tanrının Yüce yurduna ulaşır.

DOKUZUNCU BÖLÜM
En Gizemli Bilgi 443

Rab Kṛṣṇa, Yüce Tanrıdır ve ibadet edilecek en yüce varlıktır. Ruh, adanmış hizmet (*bakti*) vasıtasıyla ebedîyen Onunla ilişki halindedir. Kişi tüm saflığıyla Ona bağlanırsa manevi bir hakikat içinde Ona geri döner.

ONUNCU BÖLÜM
Mutlağın Serveti 495

Gerek bu maddi dünyada, gerekse ruhsal dünyada var olan hayret verici bütün olağanüstü güç, güzellik, azamet, ve saflık Kṛṣṇa'nın kutsal enerji ve servetinin parçalar halinde tezahür etmesinden ibarettir. Bütün sebeplerin yüce sebebi, herşeyin özü ve herşeyin varlığını sürdüren Kṛṣṇa, bütün varlıkların ibadet edebileceği en yüce varlıktır.

ONBİRİNCİ BÖLÜM
Evrensel Suret 543

Rab Kṛṣṇa, Arjuna'ya kutsal bir görüş bahşeder ve insanı hayrete düşüren uçsuz bucaksız kozmik evren suretini gösterir, ve böylece kutsallığını en üst noktada tescil eder. Kṛṣṇa, hepten güzel olan insanımsı suretinin Tanrının özgün sureti olduğunu ve kişinin bu sureti ancak saf ve adanmış hizmetle kavrıyabileceğini söyler.

ONİKİNCİ BÖLÜM
Adanmış Hizmet 601

Saf ve adanmış hizmet olan *bakti-yoga* ruhsal var oluşun en yüksek noktası olan Tanrı aşkına ulaşmanın en uygun yoludur. Bu yüce yolu izleyenlerde kutsal özellikler belirginleşir.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Doğa, Hoşlanıcı, ve Şuur 625

Vücut, ruh, ve bu ikisi arasındaki ilişkiyi anlayan kişi bu maddi dünyadan özgür olur.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Maddi Doğanın Üç Hali 667

Erdem, ihtiras, ve cehalet olmak üzere bütün vücutlanmış ruhlar maddi doğanın üç halinin, veya kalitesinin kontrolü altındadır. Rab Kṛṣṇa, bu hallerin neler olduğunu, bizleri nasıl etkilediğini, kişinin bu halleri nasıl aşabileceğini ve aşkın mertebeye ulaşan kişide görülen alametleri izah eder.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM
Yüce Şahısın Yogası 695

Vedik bilginin en yüce amacı, kişiyi maddi dünyanın karanlık labirentlerinde dolaşmaktan kurtarıp Rab Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunun anlaşılmasını sağlamaktır. Kṛṣṇa'nın Yüce Şahsını anlayan kişi, Ona teslim olarak adanmış hizmetle meşgul olur.

ONALTINCI BÖLÜM
Kutsal ve Şeytani Doğalar 721

Şeytani özelliklere sahip olan ve kutsal metinlere aldırış etmeksizin kapris içinde yaşayanlar düşük seviyeli doğumlara ve maddi esarete sürüklenirler. Fakat kutsal özelliklere sahip olan ve yaşamlarını

kutsal metinlerin otoritesine göre düzenleyenler sonunda manevi mükemmelliğe ulaşırlar.

ONYEDİNCİ BÖLÜM
İnancın Bölümleri 749

Maddi doğanın üç halinden kaynaklanan üç çeşit inanç vardır. İnançları ihtiras ve cehaletten kaynaklananlar sadece geçici maddi sonuçlar için çalışırlar; erdem halinde, ve kutsal metinlerle ortaklaşa yapılan çalışmalar ise kişinin kalbini arıtır ve kişinin Rab Kṛṣṇa'ya sadakat ve temiz bir inançla bağlanmasına sebep olur.

ONSEKİZİNCİ BÖLÜM
Sonuç—
Ferâgatın Mükemmelliği 775

Bu bölümde Kṛṣṇa, feragatın ne olduğunu ve doğa hallerinin insan şuuru ve faaliyetleri üzerindeki etkisini açıklar. Brahman idrakini, *Bagavad-gītā*'nın şanını, ve *Gītā*'nın en yüce sonucu olan Mutlak Hakikatin en yüce din yolu olduğunu açıklar ve kişiyi bütün günahlardan özgür kılan, kişiye tam bir aydınlanma bahşeden, ve sonunda Kṛṣṇa'nın ebedi yurduna girmesini sağlayan Rab Kṛṣṇa'ya aşkla teslim olmanın *Gītā*'nın nihai sonucu olduğunu belirtir.

Yazar Hakkında Bilgi 845
Sözlük 847
Dizin 854

Sunuş

Bagavad-gītā yaygın bir şekilde yayınlanmış ve tanınmış bir kitap olmakla beraber aslında kadim dünyanın Sanskrit destanı *Mahābhārata*'nın bir bölümüdür. *Mahābhārata*, şu anda içinde bulunduğumuz Kali çağına kadar olan olaylardan bahseder. Rab Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'yı arkadaşı ve saliği Arjuna'ya elli yüzyıl önce bu Kali Çağının başlangıcında anlatmıştır.

İnsanlık tarihinin bu en büyük felsefî ve dînî diyaloğu Dhṛtarāṣṭra'nın yüzlerce oğlu ile karşıt kuzenleri Pāṇḍavalar, veya Pāṇḍu'nun oğulları arasında yer alan büyük kardeş kavgasının başlangıcından hemen önce yapılmıştır.

Dhṛtarāṣṭra ve Pāṇḍu, *Mahābhārata*'ya ismini veren dünyanın eski yöneticisi Kral Bhārata'nın soyundan gelen Kuru hanedanında doğmuş iki kardeştiler. Ancak, Pāṇḍu'nun ağabeysi olan Dhṛtarāṣṭra doğuştan kör olduğu için, normal koşullarda Dhṛtarāṣṭra'nın sahip olacağı taht küçük kardeşi Pāṇḍu'ya kalmıştı.

Pāṇḍu genç yaşta ölünce beş çocuğu Yudhiṣṭhira, Bīma, Arjuna, Nakula, ve Sahadeva vekâleten kral olan Dhṛtarāṣṭra'nın himayesi altına girdiler. Böylece, Dhṛtarāṣṭra ve Pāṇḍu'nun oğulları aynı kraliyet sarayında büyüdüler, ve hanedanın büyük babası Bīṣma'nın nezaretinde usta savaşçı Droṇa tarafından harp sanatının inceliklerini öğrendiler.

Bununla beraber, özellikle büyük oğul Duryodhana başta olmak üzere Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları Pāṇḍavalar'dan nefret ediyorlar ve kıskanıyorlardı. Kör ve kötü niyetli Dhṛtarāṣṭra ise Pāṇḍu'nun oğulları yerine kendi oğullarının tahta geçmesini istiyordu.

Ve böylece, Duryodhana, Dhṛtarāṣṭra'nın izniyle Pāṇḍu'nun oğullarını tuzağa düşürüp öldürmeye kalktı, fakat Pāṇḍular amcaları Vidura ve kuzenleri Kṛṣṇa'nın dikkatli himayeleri sonucunda

hayatlarına yapılan birçok kasıtlardan kurtulmayı başardılar.

Rab Kṛṣṇa'nın sıradan bir varlık olmayıp, o çağda bir hanedanda prens rolü oynamak üzere dünyaya inmiş olan Yüce Tanrının Şahsı olduğunu burada belirtmekte fayda vardır. Pāṇḍu'nun karısı Kuntî, veya Pāṇḍavaların annesi Pṛthā'nın yeğeni olmak da Kṛṣṇa'nın bu rolüne dahildir. Böylece Kṛṣṇa, gerek akrabalarının gerekse dinin ebedî himayecisî olarak Pāṇḍu'nun dürüst oğullarının yanında yer almış ve onları korumuştur.

Fakat, kurnaz Duryodhana, Pāṇḍavaları kendisiyle kumar oynamaya zorlamış ve bu kader turnuvasında hile yaparak sonunda Pāṇḍavalar'ın temiz ve adanmış gelini Drupadi'ye sahip olmuş, ve onu herkesin önünde soymaya kalkmıştı. Kṛṣṇa kutsal gücüyle bunu engellemiş, fakat sonuçta Pāṇḍavalar bu hileli oyunu kaybettikleri için onüç yıllığına kraliyetten sürgün cezasına çarptırılmışlardı.

Pāṇḍavalar sürgünden dönünce dürüst bir yolla Duryodhana'dan kraliyeti geri istediler, fakat o, onların bu haklı isteklerini küstahca geri çevirdi. Bunun üzerine, görevlerine sadık birer prens olarak kamu hizmeti görmek için Pāṇḍavalar, herbirine bir köy verilmek üzere Duryodhana'dan beş köy istediler, fakat Duryodhana onlara bir karış bile toprak vermiyeceğini mağrur bir şekilde tekrarladı.

Bütün bu olanlar süresince Pāṇḍavalar hep sabırlı ve hoşgörülü davrandılar. Fakat, bir savaş çıkması artık kaçınılmaz olmuştu.

Bu durumda, bölünmüş bir krallığın prensleri olarak bazıları Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının yanında, bazıları da Pāṇḍavalar'ın yanında yer aldılar. Kṛṣṇa da Pāṇḍular'ın elçisi rolünü üstlenerek Dhṛtarāṣṭra'nın sarayına gidip barış teklifinde bulundu. Fakat teklifi geri çevirildiği zaman savaş kesinlik kazanmıştı.

Ahlak bakımından en yüksek konumda bulunan Pāṇḍavalar, Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak tanımışlardı, fakat Dhṛtarāṣṭra'nın inançsız oğulları Onu tanımamışlardı. Kṛṣṇa, savaşın başlamasını karşı tarafın isteğine bırakmış olmakla beraber O, Tanrı olarak savaşmadı, ancak istiyen herkes Kṛṣṇa'nın ordusuna katılabiliyordu, karşı taraftakiler ise Onun nasihat ve yardımından yoksundular. Pāṇḍavalar'ın herbiri Onun şahsi varlığını tadarlarken, politik bir deha olan Duryodhana, Kṛṣṇa'nın ordusundan yoksundu.

Bu durumda, Kṛṣṇa, Arjuna'nın savaş arabasının sürücüsü oldu ve Kendi rızasıyla bu masal kahramanı savaşçının arabasını sürdü. Bu da bizi *Bagavad-gītā*'nın başlangıcına, yani iki ordunun taaruz için karşı karşıya geldiği ve Dhṛtarāṣṭra'nın, veziri Sañjaya'dan karşı tarafın neler yaptığını merakla soruşturmaya başladığı ana getirmektedir.

Bu açıklamalı çeviriyle ilgili olarak ufak bir not daha düşerek bu Sunuş bölümünü bitirebiliriz.

Bagavad-gītā'nın diğer İngilizce çevirilerinde çevirmenler Kṛṣṇa'nın şahsiyetini pek önemsemiyerek kendi kavram ve felsefelerine yer vermek amacıyla Onu geri planda tutmuşlardır. Dolayısıyla, *Mahābhārata* destanı eski ve hoş bir mitoloji, ve Kṛṣṇa da anonim bir bilge olarak fikir beyan eden bir edebî şahsiyetmiş gibi, veya sıradan bir tarihi şahsiyetmiş gibi gösterilmiştir.

Fakat, *Gītā*'da anlatıldığı gibi, Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'nın özü ve amacıdır.

Bu bakımdan, bu açıklamalı çeviri, okuyucuyu Kṛṣṇa'dan uzklaştırmak yerine Kṛṣṇa'ya yöneltmeyi amaçlamaktadır. Halihazırda eşşiz bir eser olan *Bagavad-gītā*, bu *Özgün Bagavad-gītā* açıklamalı çevirisiyle daha tutarlı, anlaşılır, ve eşşiz bir eser olarak okuyucuya sunulmaktadır. Kṛṣṇa, *Gītā*'yı nakleden varlık ve en yüce kazanç olduğu içindir ki bu çeviri, bu büyük kutsal metini en doğru haliyle okuyucuya sunmak amacıyla yapılmış en ideal çeviridir.

—Yayıncılar.

Önsöz

Özgün Bagavad-gītā'yı yayınlanan bu haliyle orjinalinden çevirmiştim. Bu kitap, yani *Śrīmad-Bagavad-gītā* ilk yayınlandığı zaman maalesef bazı dörtlüklerin açıklamalarından ve ilüstrasyonlardan yoksundu, ve 400 sahifeden az bir halde kısaltılmış olarak yayınlanmıştı. *Śrīmad-Bāgavatam*, *Śrī Īśopaniṣad*, vs. gibi diğer çevirilerimde orjinal dörtlüğü, İngilizce telaffuzunu, Sanskrit mısraların kelime kelime İngilizce karşılığını çeviri ve açıklamalarıyla yazmıştım. Fakat, bu sistem kitaba bir ders kitabı havası vermiş, mânalara delil getirir bir hale sokmuştu. Bu ise beni pek tatmin etmemişti, dolayısıyla orjinal çevirimi en aza indirmeye karar verdim. Sonraları *Özgün Bagavad-gītā* çevirime talep artınca bazı bilim adamları ve adanmış kullar kitabı orjinal haliyle ortaya koymamı istediler. Kṛṣṇa şuurlanışını daha sağlam ve gelişmeye yönelik temeller üzerine oturtmayı amaçlıyan bu kitap, bu büyük bilgi kitabının tam *parampara* izahıyla birlikte yapılmış orjinal çevirisidir.

Kṛṣṇa şuurlanışı, *Özgün Bagavad-gītā*'nın temelini teşkil eden hakiki, tarih tarafından doğrulanmış, doğal, ve aşkın bir akımdır, ve özellikle genç kuşaklar arasında olmak üzere bütün dünyada popüler bir nitelik kazanmaktadır. Aynı zamanda, yetişkin ve yaşlı kuşağın da ilgisini çekmektedir. Bu akımı Amerika'da başlattığım için birçok Amerikalı, şahsıma teşekkürlerini bildirmiştir. Ancak, unutmamak gerekirki çok uzun bir zaman önce başlayarak *gurular* zinciriyle insan toplumuna iletilen bu akımın özgün babası Rab Kṛṣṇa'nın Kendisidir. Eğer bu bağlantıda benim bir katkım varsa, bu katkı tamamen bana ait değil biraz da manevi öğretmenim Kutsal Lütuf Oṁ Viṣṇupāda Paramahaṁsa Parivrājakāçārya 108 Śrī Śrimad Baktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Mahārāja Prabhupāda'ya aittir.

Bu çalışmada eğer benim biraz olsun katkım varsa o da *Özgün*

Bagavad-gītā'yı hiçbir değişikliğe uğratmadan sunmaya çalışmamdır. *Özgün Bagavad-gītā*'yı yayınlamamdan önce piyasaya sürülmüş diğer İngilizce *Bagavad-gītālar* bazı kişilerin bireysel merakını gidermeye yönelikti. Fakat, bizim *Özgün Bagavad-gītā*'yı sunmaya yeltenmemiz Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın misyonunu sunmaya çalışmamızdan başka birşey değildir. Bizim görevimiz bir takım politikacı, bilim adamı, ve filozoflar gibi bildikleri diğer konulara nazaran çok daha az bilgiye sahip oldukları Kṛṣṇa hakkında dünyevi tahminlerde bulunmak değil Kṛṣṇa'nın iradesini sunmaktır. Kṛṣṇa, *man-manā bava mad-bakto mad-yājī mam namaskuru*, vs. dediği zaman biz sözüm ona bilim adamları, Kṛṣṇa ve Onun ruhunun birbirinden farklı niteliklerde olduğunu söyliyemeyiz. Kṛṣṇa mutlaktır ve Onun ismi, cismi, niteliği, faaliyetleri, vs. arasında hiçbir fark yoktur. *Paramparā* (*gurular* zinciri) ile Kṛṣṇa'ya bağlanmamış olanların bunu anlamaları oldukça zordur. Genelde bazı sözüm ona bilim adamları, politikacılar, filozoflar, ve bazı *svamiler*in Kṛṣṇa hakkında mükemmel bir bilgiden yoksun olarak yaptıkları *Bagavad-gītā* açıklamaları, veya eleştirileri Kṛṣṇa'yı inkar etmekten başka birşey değildir. *Bagavad-gītā* üzerine yazılmış bu gibi otoriteden yoksun açıklamalar *Māyāvāda-bāṣya* olarak bilinir, ve Rab Çaitanya, bu gibi otoriteden yoksun kişiler hakkında bizleri uyarmıştır. Rab Çaitanya, *Bagavad-gītā*'yı *Māyāvādi* değer yargılarıyla anlamaya çalışan kişilerin büyük hataya düşeceklerini açıkça belirtmiştir. Böyle bir hatanın sonucunda yanlış yönlendirilen *Bagavad-gītā* öğrencisi manevi yolda kesinlikle yanılgılara düşer ve ne evine ne de Tanrıya dönüp kavuşamaz.

Özgün Bagavad-gītā'yı sunmaya çalışmamızdaki amaç ile Brahma'nın bir gününde, yani her 8.600.000.000 yılda bir Kṛṣṇa'nın bu gezegene inmesindeki amaç aynıdır; bu amaç ise koşullanmış öğrenciye rehberlik etmekten ibarettir. Bu amaç *Bagavad-gītā*'da belirtilmiştir, ve bizler de bunu olduğu gibi kabul etmeliyiz, aksi takdirde *Bagavad-gītā*'yı ve onu nakleden Rab Kṛṣṇa'yı anlamaya çalışmanın hiçbir yararı olmaz. Rab Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'yı ilk olarak yüzmilyonlarca yıl önce güneşin ilahına anlatmıştır. Biz de bu gerçeği kabul ederek *Bagavad-gītā*'nın tarihsel önemini Kṛṣṇa'nın otoritesini bozan açıklamalar olmaksızın anlayabiliriz. *Bagavad-gītā* hakkında Kṛṣṇa'nın iradesinin referansından yoksun açıklamalarda bulunmak, Kṛṣṇa'ya saldırmak ve Ona karşı saygısızlık etmek demektir. Kişi, kendisini böyle bir saygısızlıktan kurtarmak için Kṛṣṇa'nın ilk öğrencisi Arjuna gibi, Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak dolaysız yoldan kavramalıdır. *Bagavad-gītā*'yı bu şekilde anlamak çok yararlıdır, ve bu anlayış

insanların yaşam misyonlarını yerine getirebilmeleri için insan toplumunun hayrınadır.

İnsan yaşamındaki en yüce mükemmelliği bizlere sunduğu için Kṛṣṇa şuurlanışı insan toplumu için çok önemlidir. Bunun neden ve nasıl olduğu *Bagavad-gītā*'da izah edilmektedir. Maalesef bazı fanatikler kendi şeytani eğilimlerini topluma sunmak için *Bagavad-gītā*'yı kullanmışlar ve insanları yanlış yönlendirerek onları yaşamın basit ilkelerini bile doğru olarak anlamaktan alıkoymuşlardır. Herkes Tanrının, veya Kṛṣṇa'nın yüceliğini ve canlıların gerçek konumunu bilmelidir. Herkes bilmelidir ki canlı varlık ebedî bir hizmetçidir, ve eğer canlı varlık Tanrıya hizmet etmiyorsa maddi doğadaki üç halin çeşitli aldatıcılıklarına hizmet ederek doğum ve ölüm döngüsünün içinde kalıyor demektir; hatta özgür olduklarını zanneden *Māyāvādi* tahminciler de bu döngüye dahildirler. Bu bilgi büyük bir bilimi içerir, ve her canlı varlık kendi yararı için bu bilgiden haberdar olmalıdır.

Özellikle bu Kali çağında, halkın çoğunluğu Kṛṣṇa'nın harici enerjisinin çekiciliğine kapılarak yanlış düşünmekte ve maddi konforla herkesin mutlu olacağını zannetmektedir. İnsanlar, maddi, veya zahiri doğanın ne kadar güçlü olduğundan, ve herkesin maddi doğanın kanunları tarafından sıkıca bağlanmış olduğundan habersiz gibidir. Canlı varlık, Tanrının mutlak ve öz parçasıdır ve onun doğal işlevi doğrudan doğruya Tanrıya hizmet etmektir. Fakat, kişi hayallere kapılarak kendisini asla mutlu etmeyen duyularını tatmin etmeye çalışır. Kişi, kendi maddi duyularını tatmin etmeğe çalışacağına Tanrının aşkın duyularını tatmin etmeye çalışmalıdır. Yaşamdaki en yüce mükemmellik budur. Tanrı, bizden bunu yapmamızı ister ve bekler. Kişi *Bagavad-gītā*'daki bu esas noktayı anlamalıdır. Kṛṣṇa şuurlanışı kişiye bunu öğretir, ve biz *Bagavad-gītā*'nın ana temasını bozmadan okuyucuya sunduğumuz için *Bagavad-gītā*'dan yararlanmak istiyen herkes doğrudan doğruya Tanrının rehberliği altında, kişiye pratik bir *Gītā* anlayışı kazandıran Kṛṣṇa şuurlanışına ulaşabilir. İnsanların bu *Özgün Bagavad-gītā*'dan en yüce yararı sağlayacağını umuyoruz. Hatta eğer sadece bir kişi bile bu kitap vasıtasıyla Tanrıya adanmış saf bir kul haline gelirse çalışmamızı başarıya ulaşmış sayarız.

12 Mayıs 1971
Sidney, Avustralya

A.C. Baktivedanta Svami

Öğreti

oṁ ajñāna-timirāndhasya
jñānāñjana-śalākayā
cakṣur unmīlitaṁ yena
tasmai śrī-gurave namaḥ

śrī caitanya-mano-'bīṣṭaṁ
sthāpitaṁ yena bhū-tale
svayaṁ rūpaḥ kadā mahyaṁ
dadāti sva-padāntikam

Ben cehaletin karanlığında doğdum, ve manevi öğretmenim bilgi ışığıyla gözlerimi açtı. Ona saygıyla itaatlerimi sunarım.
Rab Caitanya'nın arzusunu bu maddi dünyaya yerleştiren Śrīla Rūpa Gosvāmī Prabhupāda, nilüfer ayaklarına sığınmam için bana ne zaman izin verecek?

vande'haṁ śrī-guroḥ śrī-yuta pada-kamalaṁ śrī-gurūn vaiṣṇavāṁś ca
śrī-rūpaṁ sāgrajātaṁ saha-gaṇa-raghunāthānvitaṁ taṁ sa-jīvam
sādvaitaṁ sāvadhūtaṁ parijana-sahitaṁ kṛṣṇa-caitanya-devaṁ
śrī-rādhā-kṛṣṇa-pādān saha-gaṇa-lalitā-śrī-viśākhānvitāṁś ca

Manevi öğretmenime ve bütün Vaiṣṇavaların nilüfer ayaklarına saygıyla itaatlerimi sunarım. Śrīla Rūpa Gosvāmī ve kardeşi Sanātana

Gosvāmi'yle beraber Rāghunātha Dāsa ve Raghunātha Baṭṭa, Gopāla Baṭṭa, ve Śrīla Jiva Gosvāmi'nin nilüfer ayaklarına saygıyla itaatlerimi sunarım. Śrīmatī Rādhārānī ve Śrī Kṛṣṇa'yla beraber salikleri Śrī Lalitā ve Viśākhā'ya saygılarımla itaatlerimi sunarım.

he kṛṣṇa karuṇā-sindho
dīna-bandho jagat-pate
gopeśa gopikā-kānta
rādhā-kānta namo'stu te

Sevgili Kṛṣṇam, Sen yaratılışın kaynağı ve zor durumdakilerin dostusun. Sen *gopi*lerin üstadı ve Rādhārānī'nin sevgilisisin. Sana saygıyla itaatlerimi sunarım.

tapta-kāñcana-gaurāṅgi
rādhe vṛndāvaneśvari
vṛṣabhānu-sute devi
praṇamāmi hari-priye

Vṛndāvan'ın kraliçesi olan ve vücudunun görünüşü erimiş altını andıran Rādhārānī'ye saygılarımı sunarım. Sen kral Vṛṣabhānu'nun kızı ve Rab Kṛṣṇa'nın en sevdiği kişisin.

vāñchā-kalpatarubhyaś ca
kṛpā-sindhubya eva ca
patitānāṁ pāvanebhyo
vaiṣnavebhyo namo namaḥ

Tanrının bütün Vaiṣṇava kullarına saygıyla itaatlerimi sunarım. Onlar, tıpkı bir dilek ağacı gibi herkesin arzusunu yerine getirirler, ve düşkün ruhlara karşı çok şevkatlidirler.

śrī kṛṣṇa-caitanya
prabhu-nityānanda
śrī-advaita gadādhara
śrīvāsādi-gaura-bakta-vṛnda

Śrī Kṛṣṇa Caitanya, Prabhu Nityānanda, Śrī Advaita, Gadādhara, Śrīvāsa ve adanmışlık yolunda yürüyen diğerlerine itaatlerimi sunarım.

hare kṛṣṇa hare kṛṣṇa
kṛṣṇa kṛṣṇa hare hare
hare rāma hare rāma
rāma rāma hare hare

Bagavad-gītā aynı zamanda *Gītopaniṣad* olarak da bilinir. *Gītā*, Vedik bilgisinin özü ve Vedik edebiyatında *Upaniṣadlar*'ın en önemli bölümlerinden biridir. *Bagavad-gītā* üzerine yazılmış birçok İngilizce yorum olmasına karşın, kişi diğer yorumların gerekliliğine ihtiyaç duyabilir. Kitabın bu baskısını şöyle açıklayabilirim. Kısa bir süre önce Amerikalı bir bayan, *Bagavad-gītā*'nın İngilizce bir baskısını kendisine tavsiye etmemi istemişti. *Bagavad-gītā*'nın Amerika'da birçok İngilizce baskısı olduğu bilinir, fakat gördüğüm kadarıyla sadece Amerika'da değil Hindistan'daki İngilizce *Bagavad-gītālar* bile otoriteden yoksundur, çünkü hemen hepsinde, yorumluyan kişiler, *Bagavad-gītā*'nın ruhuna dokunmaksızın kendi fikirlerini ortaya koymuşlardır.

Bagavad-gītā'nın ruhu *Bagavad-gītā*'da izah edilir. Bu tıpkı şuna benzer; örneğin bir ilacı kullanmak istiyorsak o ilacı prospektüsünde yazıldığı şekilde kullanmamız gerekir. İlacı kendi düşüncemize, veya bir dostumuzun düşüncesine göre kullanamayız. İlaç, prospektüsünde yazıldığı şekilde, veya doktor, veya eczacının söylediği şekilde kullanılmalıdır. Aynı şekilde, *Bagavad-gītā* da onu bize nakledenin direktifine göre alınmalı, veya kabul edilmelidir. *Bagavad-gītā*'yı nakleden Rab Śrī Kṛṣṇa'dır. Ve *Bagavad-gītā*'nın her sayfasında Ondan, Tanrının Yüce Şahsı Bagavān olarak bahsedilir. *Bagavān* sözcüğü bazen güçlü bir insana, veya güçlü bir yarıtanrıya hitab olarak kullanılır; burada ise *bagavān*, Rab Śrī Kṛṣṇa'nın Yüce Şahsına hitab etmek için kullanılmaktadır, fakat aynı zamanda gayet iyi bilmeliyiz ki Śankarācārya, Rāmānujācārya, Madhvācārya, Nimbārka Svāmī, Śrī Caitanya Mahāprabhu ve Hindistan'daki diğer Vedik bilim otoriteleri dahil olmak üzere bütün *āçāryalar* tarafından onaylandığı gibi, Rab Śrī Kṛṣṇa Tanrının Yüce Şahsıdır. Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'da Kendisini Tanrının Yüce Şahsı olarak tescil eder. O, aynı zamanda *Bāgavata Purāna* olarak da bilinen *Śrīmad- Bāgavatam*'da, ve *Brahma-saṁhitā*'da da bu özelliğiyle bilinir. O halde, bizler de *Bagavad-gītā*'yı Tanrının Yüce Şahsının direktifine göre ele almalıyız.

Gītā'nın Dördüncü Bölümünde (4.1-3) Tanrı şöyle der:

imaṁ vivasvate yogaṁ
proktavān aham avyayam
vivasvān manave prāha
manur ikṣvākave 'bravīt

evaṁ paramparā-prāptam
imaṁ rājarṣayo viduḥ
sa kāleneha mahatā
yogo naṣṭaḥ prantapa

sa evāyaṁ mayā te 'dya
yogaḥ proktaḥ purātanaḥ
bakto 'si me sakhā ceti
rahasyaṁ hy etad uttamam

Kṛṣṇa, bir *yoga* sistemi olan *Bagavad-gītā*'yı ilk önce Güneş ilahı Vivasvān'a açıkladığını, onun da insanların atası Manu'ya, Manu'nun da İkṣvāku'ya naklettiğini, ve bu *gurular* zinciri vasıtasıyla bu *yoga* sisteminin topluma iletildiğini burada Arjuna'ya anlatmaktadır. Ancak, zamanla bu bilim kaybolmaya yüz tutunca bu bilimin Tanrı tarafından Kurukṣetra savaş alanında Arjuna'ya anlatılması gerekmiştir.

Arjuna, Tanrının saliği ve arkadaşı olduğu için Tanrı bu yüce gizemi Ona anlatmıştır. *Bagavad-gītā* öyle bir risaledir ki sadece Tanrıya adanmış kişiler tarafından anlaşılabilir. *Jñānī, yogī* ve *bakta*, veya gayrişahsiyetçi, meditasyoncu, ve adanmış olmak üzere üç çeşit aşkın insan sınıfı vardır. Eski *gurular* zinciri kopmuş olduğu için, yeni *paramparā* (*gurular* zinciri) nın ilk alıcısı (ilk halkası) olduğunu Tanrı burada Arjuna'ya açıkça bildirmektedir. Tanrı bunun böyle olmasını istemiştir; bu bakımdan, yeni güneş ilahından diğerlerine iletilen aynı düşünce hattında bir başka *paramparā* kurmak, ve bu yeni öğretinin diğerlerine Arjuna'dan yayılmasını istemek Onun dileğidir. *Bagavad-gītā*'nın anlaşılmasında Tanrı, Arjuna'yı otorite kılmıştır. Bundan anlaşıldığı gibi, *Bagavad-gītā* Arjuna'ya özellikle anlatılmıştır, çünkü Arjuna, Tanrının doğrudan doğruya öğrencisi, saliği, ve en iyi arkadaşıdır. Dolayısıyla, Arjuna ile aynı niteliğe sahip kişiler *Bagavad-gītā*'yı en iyi şekilde anlayabilirler. Bu bakımdan, kişi, Tanrıyla doğrudan doğruya bir ilişki içinde olan bir salik olmalıdır. Kişi, Tanrının saliği olduğu zaman doğrudan doğruya Tanrıyla ilişki kurar. Bu, oldukça özen gerektiren bir ilişkidir. Tanrıya adanmış bir kul şu

beş yol aracılığıyla Yüce Tanrıyla ilişki içine girebilir:

1. Kişi, pasif olarak Ona adanabilir
2. Kişi, aktif olarak Ona adanabilir.
3. Kişi, arkadaşı olarak Ona adanabilir.
4. Kişi, anne, veya babası olarak Ona adanabilir.
5. Kişi, sevgilisi olarak Ona adanabilir.

Arjuna'nın Tanrı ile arkadaşlık ilişkisi vardı. Tabii ki böyle bir arkadaşlıkla maddi dünyadaki arkadaşlıklar arasında çok büyük farklar vardır. Bu, herkesin tadamıyacağı aşkın bir dostluk ilişkisidir. Doğal olarak herkesin Tanrıyla bir ilişkisi vardır, ve bu ilişki mükemmel bir adanmış hizmetle yeniden canlandırılabilir. Fakat, yaşadığımız bu materyalist yaşam tarzında sadece Tanrıyı unutmakla kalmıyoruz, Tanrıyla olan ebedî ilişkimizi de unutuyoruz. Trilyonlarca canlının herbiri ayrı ayrı Tanrıyla ilişki içerisindedir, ve buna *svarūpa* denir. Kişi, adanmış hizmet vasıtasıyla bu *svarūpa*yı canlandırabilir. Kişinin meşru konumu demek olan bu safhaya *svarūpa-siddhi* adı verilir. Arjuna, Tanrıya adanmıştı ve Onunla dostluk ilişkisi içerisindeydi.

Arjuna'nın *Bagavad-gītā*'yı nasıl kabul ettiğini anlamak için onun kabul ediş tarzının anlatıldığı Onuncu Bölüme bir göz atalım (10.12-14):

arjuna uvāca
paraṁ brahma paraṁ dāma
pavitaṁ paramaṁ bavān
puruṣaṁ śaśvataṁ vibhum

āhus tvām ṛṣayaḥ sarve
devarṣir nāradas tathā
asito devalo vyāsaḥ
svayaṁ caiva bravīṣi me

sarvam etad ṛtaṁ manye
yan māṁ vadasi keśava
na hi te bagavan vyaktiṁ
vidur devā na dānavāḥ

"Arjuna şöyle dedi: Sen Tanrının Yüce Şahşısın ve varılacak en son yer, ve en saf Mutlak Hakikatsin. Sen, ebedi, aşkın ve özgün varlıksın,

doğumsuzsun, ve en yücesin. Nārada, Asita, Devala, ve Vyāsa gibi büyük bilgeler Senin bu özelliklerini onayladılar ve şimdi bizzat Sen bunları bana açıklıyorsun. Ey Kṛṣṇa bana anlattığın herşeyi hakikat olarak kabul ederim. Ey Tanrım, ne yarıtanrılar ne de şeytanlar Senin Şahsını anlayabilirler."

Arjuna, *Bagavad-gītā*'yı Tanrının Yüce Şahsından dinledikten sonra Kṛṣṇa'yı *paraṁ brahma* olarak, yani Yüce Brahman olarak kabul etmiştir. Her canlı varlık Brahmandır, fakat yüce varlık, yani Tanrının Yüce Şahsı Yüce Brahmandır. *Paraṁ dāma* sözcüğü, Tanrı herşeyin ebedî dinlenme yurdudur anlamına gelir; *pavitram* sözcüğü, O saftır, ve maddi pislik tarafından kirletilmemiştir anlamına gelir; *puruṣam* sözcüğü, O yüce hoşlanıcıdır demektir; *śāśvatam* orjinal demek; *divyam* aşkın; *ādi-devam* Tanrının Yüce Şahsı; *ajam* doğumsuz; ve *vibhum* en büyük, en yüce anlamına gelir.

Kṛṣṇa, Arjuna'nın arkadaşı olduğu için, bazıları, Arjunanın bütün bunları Kṛṣṇa'ya yaltaklanmak için söylediğini düşünebilirler, fakat Arjuna, *Bagavad-gītā* okuyucusunun aklında bu gibi şüphelerin oluşmasına fırsat vermemek için, Kṛṣṇa'nın, Tanrının Yüce Şahsı olarak sadece kendisi tarafından kabul edilmediğini, aynı zamanda Nārada, Asita, Devala, ve Vyāsadeva gibi yüce otoriteler tarafından da kabul edildiğini söylemektedir. Bahsi geçen bu şahıslar bütün *açaryalar* tarafından kabul edilen, ve Vedik bilgisini yayan kişilerdir. Bundan dolayı Arjuna, Kṛṣṇa'nın kendisine anlattığı herşeyi mükemmel olarak kabul edeceğini söylemektedir. *Sarvam etad ṛtaṁ manye*: "Söylediğin herşeyi doğru kabul ederim" anlamına gelir. Arjuna, Tanrının Şahsının anlaşılmasının çok zor olduğunu, hatta yarıtanrılar tarfından bile anlaşılamıyacağını belirtmektedir. Eğer, insanüstü varlıklar bile Tanrıyı anlayamıyorlarsa Tanrıya adanmamış bir beşerin Rab Śrī Kṛṣṇa'yı anlama şansı hiç yoktur.

Bu bakımdan, *Bagavad-gītā* adanmışlık ruhuyla ele alınmalıdır. Kişi, ne kendisinin Kṛṣṇa'ya eşit olduğunu, ne de Kṛṣṇa'nın sıradan, veya önemli bir kişilik olduğunu düşünmelidir. Rab Śrī Kṛṣṇa Tanrının Yüce Şahsıdır. Bu bakımdan, *Bagavad-gītā*'yı anlamaya çalışan kişi en azından Śrī Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmelidir, çünkü *Bagavad-gītā* sadece itaatkar bir ruhla anlaşılabilir. *Bagavad-gītā* eğer itaatkar bir ruhla okunmazsa anlaşılması çok zor olur, çünkü Gītā büyük bir gizemdir.

Bagavad-gītā nedir? *Bagavad-gītā*'nın amacı insanlığı maddi var oluşun dertlerinden kurtarmaktır. Bu dünyada bulunan herkes, Kurukşetra savaş alanında Arjuna'nın içinde bulunduğu zorluk kadar

zorluk çekmektedir. Arjuna, Śrī Kṛṣṇa'ya teslim olduğu için *Bagavad-gītā* kendisine nakledilmiştir. Sadece Arjuna değil, bu maddi dünyada herbirimiz endişeler içinde yaşamaktayız. Bizlerin varlığı yokluk atmosferi içerisindedir. Aslında bizler yokluk tarafından tehdit edilecek varlıklar değiliz. Biz ebediyen var oluruz. Fakat, her nasılsa *asat* içine düşmüş bulunmaktayız. *Asat* sözcüğü hakikatte mevcut olmayanı tanımlamak için kullanılır.

Acı çeken binlerce insanın içinde sadece birkaçı kim olduklarını, ve neden böylesine berbat bir durumda olduklarını araştırırlar. Kişi, burada neden acı çektiğini araştırmaya başlamazsa, acı çekmek istemediğinin ve tüm dertlerine temel bir çözüm bulması gerektiğinin farkına varmazsa gerçek, veya mükemmel insan olma şansını yakalıyamaz. İnsanlık, bireyin aklında bu gibi sorular uyanmaya başladığı zaman başlar. Bu gibi soruların araştırılmasına *Brahma-sūtra*'da *brahma-jijñāsā* adı verilir. Mutlak doğayı araştırmaktan uzak olan bütün insan faaliyetleri başarısız olarak nitelendirilir. Bu bakımdan, neden acı çektiğini, nerden geldiğini, ve ölümden sonra nereye gideceğini araştıran kişiler *Bagavad-gītā*'yı anlayabilecek niteliğe sahip kişilerdir. Saygılı bir öğrenci aynı zamanda Tanrının Yüce Şahsına da saygı göstermelidir. Arjuna bu niteliğe sahip bir öğrenciydi.

İnsanlar yaşamın gerçek amacını unuttukları zaman Rab Kṛṣṇa bu amacı yeniden yerleştirmek üzere dünyaya iner. Gerçeklerin farkına varmış birçok kişinin arasından sadece bir kişi konumunun farkına varabilir, ve *Bagavad-gītā* özellikle bu gibi kişilere hitab eder. Aslında hepimiz maddi var oluşun ağına düşmüş bulunmaktayız, fakat Tanrı bütün canlılara karşı, ve özellikle insanlara karşı çok insaflıdır. Bu sebepten dolayı, Tanrı insanlara *Bagavad-gītā*'yı bahşetmiş, ve Arjuna'yı da öğrencisi yapmıştır.

Rab Kṛṣṇa'nın saliği olan Arjuna cehaletten uzaktı, fakat, gelecek kuşakların hayrına insan yaşamının amacı Tanrı tarafından açıklansın diye Arjuna, Kurukṣetra savaş alanında cehalete kapılmış, ve böylece insanların gerektiği gibi hareket ederek yaşam misyonlarını başarıya ulaştırabilmeleri için Rab Kṛṣṇa'dan yaşamda karşılaşılan sorunlara cevap aramıştır.

Bagavad-gītā'nın konusu şu beş esas gerçeğin bir araya gelmesinden oluşur. İlk olarak Tanrı bilimi izah edilir, sonra *jīvalar* adı verilen canlı varlıkların meşru konumları izah edilir. *Īśvara* sözcüğü kontrol eden anlamına gelir, ve kontrol altında bulunan canlıya *jīva* denir. Eğer bir canlı kontrol altında olmadığını, ve hür olduğunu iddia ediyorsa delidir. Canlı varlık, en azından koşullanmış yaşamında

olmak üzere her bakımdan kontrol altındadır. Bu bakımdan, *Bagavad-gītā*'nın konusu, yüce kontrolör *īśvara* ve kontrol altında bulunan canlılarla, yani *jīvalar*la ilgilidir. *Bagavad-gītā*'da *prakṛti* (maddi doğa), zaman (tüm evrenin, veya maddi doğa tezahürünün var oluş süreci), ve *karma*dan da (faaliyet) bahsedilir. Kozmik tezahür farklı faaliyetlerle doludur. Bütün canlı varlıklar çeşitli faaliyetlerle meşguldür.

Tanrının ne olduğunu, canlı varlıkların ne olduklarını, *prakṛti*nin ne olduğunu, kozmik tezahürün ne olduğunu, ve zaman tarafından nasıl kontrol edildiğini, ve canlı varlıkların faaliyetlerinin neler olduğunu *Bagavad-gītā*'dan öğrenebiliriz.

Bagavad-gītā'da, bu beş esas konu haricinde, Yüce Tanrının, veya Kṛṣṇa'nın, veya Brahman'ın, veya yüce kontrolörün, veya Paramātmā'nın (Onun hangi ismi olursa olsun) en yüce varlık olduğu kavramı yerleştirilir. Canlı varlıklar yüce kontrolörle aynı niteliğe sahiptir. Örneğin, *Bagavad-gītā*'nın bazı bölümlerinde izah edildiği gibi Tanrı, maddi doğadaki evrensel olayları kontrolü altında bulundurur. Maddi doğa bağımsız değildir. Maddi doğa Yüce Tanrının direktifine göre hareket eder. Rab Śrī Kṛṣṇa şöyle der: *mayādhyakṣeṇa prakṛti sūyate sa-carācaram*: "Bu maddi doğa Benim direktifim altında çalışır." Kozmik doğada oluşan harikaları gördüğümüz zaman bu kozmik tezahürün arkasında bir kontrolör bulunduğunu bilmemiz gerekir. Hiçbirşey kontrol altında olmaksızın tezahür edemez. Kontrolörün varlığını inkar etmek çocukça bir davranıştır. Örneğin, küçük bir çocuk bir otomobilin nasıl hareket ettiğini bilemez, fakat otomobilin motoru olduğunu bilecek yaşa gelmiş birisi bir otmobilin nasıl hareket ettiğini bilir. Aklı eren kişi, o makinayı kullanan bir sürücü olduğunu bilir. Aynı şekilde, Yüce Tanrı da herşeyi idare edendir, ve herşey Onun direktifi altında çalışır. Daha sonraki bölümlerde göreceğimiz gibi Tanrı, *jīvaları*, yani canlı varlıkları Kendi öz parçası olarak kabul etmiştir. Altının zerresi de altındır, okyanus suyunun bir damlası da okyanus suyu gibi tuzludur, ve aynı şekilde yüce kontrolör *īśvaranın*, veya Bagavān Rab Kṛṣṇa'nın elzem bir parçası olan biz canlı varlıklar da çok küçük bir miktarda da olsa Yüce Tanrının bütün özelliklerine sahibiz. Bu bakımdan, bizler ikinci plandaki *īśvaralarız*. Bizlerin doğayı, uzayı, gezegenleri kontrol etmeye olan eğilimimiz Kṛṣṇa'dan kaynaklanır, çünkü az da olsa Onun özelliklerine sahibiz. Fakat, maddi doğayı kontrol etmeye eğilimli varlıklar olmamıza rağmen yüce kontrolör olmadığımızı çok iyi bilmemiz gerekir. Bu konu *Bagavad-gītā*'da izah edilir.

Maddi doğa nedir? *Gītā*'da bunun tanımlaması vasıfsız *prakṛti*,

vasıfsız doğa olarak yapılır. Canlı varlık ise vasıflı *prakṛti* olarak tanımlanır.Vasıflı olsun vasıfsız olsun *prakṛti* hep kontrol altındadır. *Prakṛti* dişidir, ve hanımın faaliyetlerinin kocası tarafından kontrol edilmesi gibi Tanrı tarafından kontrol edilir. *Prakṛti*, hakim olan Tanrının hükümranlığı altında ve daima ikincil konumda kalır. Maddi doğa ve canlılar Tanrının hükümranlığı ile kontrol altında tutulurlar. *Gītā*'ya göre Tanrının öz parçası olmalarına rağmen canlı varlıklar *prakṛti* olarak kabul edilir. *Bagavad-gītā*'nın Onyedinci Bölümünde Tanrı bu konuyu şöyle açıklar: *Apareyam itas tv anyām prakṛtiṁ viddhi me parām / jīva-būtām*: "Bu maddi doğa Benim vasıfsız *prakṛti*mdir, fakat bundan ötede bir başka *prakṛti*, yani *jīva-būtām* denilen canlı varlıklar vardır."

Erdem hali, ihtiras hali, ve cehalet hali olmak üzere maddi doğa üç vasıftan oluşmuştur. Bu hallerin üzerinde ebedi zaman bulunur, ve bu doğa hallerinin ebedi zaman tezahürünün kontrolü altında bir araya gelmesiyle *karma* adı verilen faaliyetler oluşur. Bu faaliyetler hatırlanamıyacak kadar uzun bir süreden beri olagelmektedir, ve bizler de bu faaliyetlerimizin sonucunda hoşlanırız, veya acı çekeriz. Diyelim ki ben bir iş adamıyım ve zekice çalışmalarım sonucunda oldukça yüklü bir banka hesabına sahip olmuşum, bu durumda ben bir hoşlanıcıyım. Ve yine diyelim ki bütün paramı hatalı bir yatırımda kaybetmişim ve acı çeken birisi olmuşum. Aynı şekilde, yaşamımızın her anında çalışmalarımızın sonuçlarından hoşlanır, veya acı çekeriz. İşte buna *karma* adı verilir.

Īśvara (Yüce Tanrı), *jīva* (canlı varlık), *prakṛti* (doğa), *kāla* (ebedi zaman), ve *karma* (faaliyet) gibi konular *Bagavad-gītā*'da izah edilir. Bu beş ögenin içinde Tanrı, canlı varlıklar, maddi doğa, ve zaman ebedidir. *Prakṛti*nin tezahürü geçici olabilir, fakat sahte değildir. Bazı filozoflar maddi doğanın tezahürünü sahte olarak nitelerler, fakat *Bagavad-gītā*, veya Vaişnava felsefesine göre sahte değildir. Maddi dünyanın tezahürü sahte değil gerçektir, ancak geçici bir gerçektir. Bu olgu, tıpkı bulutların gökyüzünü katetmesi, veya ürünleri yeşerten yağmur mevsiminin gelip geçmesi gibidir. Yağmur mevsimi sona erip bulutlar gider gitmez yağmurun yeşerttiği ürünler kurumaya başlar. Aynı şekilde, bu maddi tezahür de belli aralıklarla olur, belli bir süre kalır, ve sonra kaybolur. *Prakṛti*nin işleyişi böyledir. Fakat bu döngü ebediyen işler. Dolayısıyla *prakṛti* sahte değil ebedidir. Tanrı bunu "Benim *prakṛtim*" diye tanımlar. Bu maddi doğa Yüce Tanrının ayrık enerjisidir ve Tanrıdan ayrı olsalar bile Onunla ebedi ilişkiye sahip olan canlı varlıklar da Tanrının enerjisidir. Bu demektir ki Tanrı,

canlı varlıklar, maddi doğa, ve zaman birbirleriyle ilişkili, ve ebedîdir. Bununla beraber, diğer bir öge olan *karma* ebedi değildir. Fakat, *karma*nın etkileri de oldukça eskilere dayanabilir. Hatırlanamıyacak kadar uzun bir zamandan beri faaliyetlerimizin sonuçlarından hoşlanmakta, veya acı çekmekteyiz, fakat *karma*mızın sonuçlarını, veya faaliyetlerimizi değiştirebiliriz. Bu değişim ise bilgimizin mükemmellik derecesine bağlıdır. Biz çeşitli faaliyetlerle meşgul oluruz, fakat ne tür faaliyetlerle meşgul olursak bütün bu faaliyetlerimizin etki ve tepkilerinden kurtulabileceğimizi bilemeyiz. *Bagavad-gītā*'da bu tür faaliyetler de anlatılır. *Īśvara*nın, yani Yüce Tanrının konumu yüce şuurdur. *Jīvalar*, yani canlı varlıklar da Tanrının öz parçaları olduklarından şuurludurlar. Yüce Tanrının enerjisi olan canlı varlık, ve doğa *prakṛti* olarak tanımlanır, fakat sadece *jīva* şuurludur. Diğer *prakṛti* ise şuursuzdur. Bu ikisinin arasındaki fark budur. Bundan dolayı *jīva prakṛti* üstündür, çünkü *jīva*, Tanrının şuuruna benzer bir şuura sahiptir. Fakat, Tanrı Yüce bir şuura sahip diye kişi, *jīva*nın, yani canlı varlığın da yüce bir şuura sahip olduğunu iddia etmemelidir. Canlı varlık mükemmelliğin hiçbir seviyesinde yüce bir şuura sahip olamaz, ve böyle bir teori kişiyi yanılgıya sürükler. Canlı varlık şuurlu olabilir, fakat bu şuur mükemmel, veya yüce bir şuur değildir.

Jīva ile *īśvara* arasındaki farklar *Bagavad-gītā*'nın Onüçüncü bölümünde açıklanır. Tanrı, canlı varlık gibi *kṣetra-jña* şuuruna sahiptir, fakat Tanrı bütün vücutların bilincinde iken canlı varlık sadece kendi vücudunun bilincindedir. Çünkü, Tanrı bütün canlı varlıkların kalbindedir ve her *jīva*nın her psişik hareketinin bilincindedir. Bu gerçek hiçbir zaman unutulmamalıdır. Tanrının Yüce Şahsı Paramātmā bütün canlı varlıkların kalbinde *īśvara* olarak, yani kontrolör olarak bulunur, ve istediği gibi hareket etmesi için canlı varlığa direktifler verir. Fakat canlı varlık ne yapacağını unutur. İlk olarak belli bir şekilde hareket etmeye karar verir, fakat sonra kendi *karma*sının etki ve tepkileri içerisinde bocalamaya başlar. Tıpkı elbise değiştirir gibi bir vücuttan çıkıp bir diğerine girer. Bu ruh göçleri sonucunda geçmiş faaliyetlerinin etki ve tepkilerinden dolayı acı çeker. Canlı varlık, ne tür bir faaliyette bulunması gerektiğini ancak erdem halinde, ve akılcılıkla anlayabilir. Eğer bunu yapabilirse geçmiş faaliyetlerinin etki ve tepkilerini değiştirebilir. Sonuç olarak *karma* ebedi değildir. Daha önce de belirttiğimiz gibi *īśvara*, *jīva*, *prakṛti*, ve zaman ebedidir, fakat *karma* ebedi değildir.

Yüce şuur *īśvara* şu bakımdan canlı varlıkla aynı özelliğe sahiptir: Tanrının ve canlı varlığın şuurlarının her ikisi de aşkındır. Bu,

maddi bir kombinasyondan kaynaklanan bir şuur değildir. Bu yanlış bir fikirdir. Maddi kombinasyonun belli şartlar altında bilinç geliştirdiğini iddia eden bir teori *Bagavad-gītā*'da kabul edilmez. Tıpkı, renkli bir camdan geçen ışığın renginin değişmesi gibi bilinç de maddi bir ortamdan bozularak yansıyabilir, fakat Tanrının bilinci maddeden etkilenmez. Rab Kṛṣṇa, *mayādhyakṣeṇa prakṛtih* der. Bu sözcük, Tanrı maddi dünyaya indiği zaman bilincinin maddeden etkilenmediğini belirtir. Eğer etkilenseydi *Bagavad-gītā*'nın aşkın konularını anlatmak için uygun bir varlık olmazdı. Maddi pislikten özgür bir şuura sahip olmayan hiçkimse aşkın dünya hakkında konuşmaya yetkili değildir. Bu bakımdan, Tanrı maddi pislikten özgürdür. Fakat, bizim şu andaki bilincimiz maddi pislikle örtülüdür. *Bagavad-gītā* şuurumuzu maddi pislikten temizlememiz gerektiğini öğretir. Bilincimiz maddi pisliklerden arınınca hareketlerimiz *īśvara*nın iradesinin peşine takılarak bizi mutlu eder. Bu bakımdan, bütün faaliyetlerimizi durdurmamız gerekmez. Bir başka deyişle, şuurumuz arınınca faaliyetlerimiz de arınır, bu arınmış faaliyetlere ise *bakti* denir. *Bakti* faaliyetleri sıradan faaliyetlermiş gibi görünmekle beraber asla kirli faaliyetler değildir. Sıradan bir insanmış gibi çalışan Tanrı saliğini gören cahil kişi, Tanrıya adanmış kişinin faaliyetlerinin kirli bilinçten, veya maddi pislikten özgür olduğunu bilemez. Halbuki bu kişi doğanın üç haline aşkındır. Bu bakımdan, bilincimizin şu anda maddi pislikle kaplı olduğunu bilmemiz gerekir.

Madde tarafından kirletildiğimiz zaman koşullanırız. Kendisinin maddi doğanın bir ürünü olduğunu zanneden kişi sahte bir bilinç sergiler. Buna sahte nefis denir. Vücutsal kavram yanılgısı içine batmış kişi durumunun farkında değildir. *Bagavad-gītā*, kişiyi yaşamın vücutsal kavramından özgür kılmak için nakledilmiştir ve Arjuna, Tanrıdan bu bilgiyi almak için kendisini bu duruma sokmuştur. Kişi, yaşamın vücutsal kavramından özgür olmalıdır, ve aşkınlık arayışı içinde olan kişinin başlangıçta yapması gereken şey budur. Hür ve özgür olmak isteyen kişi herşeyden önce kendisinin bu maddi vücut olmadığını öğrenmelidir. *Mukti*, veya özgürlük, maddi bilinçten hür olmak demektir. *Śrīmad-Bāgavatam*'da özgürlük şöyle tanımlanır: *Muktir hitvānyathā-rūpaṁ svarupeṇa vyavasthitiḥ*: bu maddi dünyanın kirli bilincinden özgür olup arınmış bir şuura sahip olmaya *mukti* denir. *Bagavad-gītā*'nın tüm öğretisinin amacı içimizde uyumakta olan saf şuuru uyandırmaktır. *Gītā* öğretisinin son safhalarında Kṛṣṇa, Arjuna'ya bilincinin arınıp arınmadığını sorar. Arınmış bilinç, Tanrının öğretilerine göre hareket etmek demektir. Arınmış bilincin

özü budur. Tanrının öz parçası olduğumuz için bir bilince sahibiz, fakat aynı zamanda doğanın vasıfsız halinden etkilenmeye hedef olmaktayız. Fakat, Yüce Tanrı bundan etkilenmez. Yüce Tanrı ile ufak bireysel ruhlar arasındaki fark budur.

Şuur nedir? Şuur "Ben", ve "Ben neyim?"dir. Kirli bir bilinçte "Ben"in anlamı "Denetliyebildiğim herşeyin efendisiyim", "Ben hoşlanıcıyım"dır. Her canlı varlık kendisini maddi dünyanın efendisi olarak gördüğü için bu dünya dönmeye devam eder. Maddi bilinç iki psişik bölüme ayrılır. Bunlardan biri ben yaratıcıyım, diğeri ise ben hoşlanıcıyım zannıdır. Aslında, sadece Yüce Tanrı hem yaratıcı hem de hoşlanıcıdır. Tanrının öz parçası olan canlı varlık ise ne yaratıcı ne de hoşlanıcıdır, canlı varlık sadece işbirliği yapandır. Canlı varlık yaratılan ve hoşlanılandır. Örneğin, makinanın bir parçası makinanın bütünüyle işbirliği içindedir, vücudun bir parçası vücudun bütünüyle işbirliği içindedir. Eller, bacaklar, gözler, vs. vücudun parçalarıdır, fakat hoşlanıcı değillerdir. Hoşlanıcı organ midedir. Bacaklar hareket ederek yiyecek bulur, eller yiyeceği ağıza götürür, dişler çiğner, ve kısacası vücudun bütün parçaları mideyi tatmin etmek için çalışırlar çünkü vücudun sağ kalabilmesi için gerekli olan beslenme ve hazımı yapan esas organ midedir. Dolayısıyla, diğer organların çalışmaları sonucunda yiyecekler mideye gönderilir. Bir ağacın köklerinin sulanarak yetiştirilmesi gibi vücut ta midenin beslenmesiyle gelişir. Eğer vücudun sağlığı korunmak isteniyorsa vücudun diğer parçaları mideyi beslemek için çalışmalıdır. Aynı şekilde, Yüce Tanrı da yaratıcı, ve hoşlanıcıdır; ikinci planda kalan bizlerin esas görevi ise Onu tatmin etmektir. Tıpkı, mideye giden gıdaların vücudun diğer parçalarına fayda sağlaması gibi, bu işbirliğinden aslında biz kazançlı çıkarız. Eğer, parmaklar yiyeceği mideye göndermek yerine kendileri yemeye kalksalardı hüsrana uğrarlardı. Yaratılışın, ve hoşlanışın merkez şahsiyeti Yüce Tanrıdır, ve canlılar Onunla işbirliği yapan varlıklardır. Bu işbirliği sayesinde onlar da hoşlanırlar. Bu ilişki aynı zamanda usta çırak ilişkisine benzer. Eğer usta tatmin olmuşsa çırak da tatmin olmuş demektir. Aynı şekilde, Yüce Tanrı da tatmin edilmelidir. Canlı varlığın hoşlanıcılığa, ve yaratıcılığa olan eğilimi, yaratıcılığıyla kozmik alemi tezahür etiren Yüce Tanrıdan kaynaklanır.

Yüce kontrolörün eksiksiz bütünlüğü kapsamasının izahını *Bagavad-gītā*'da bulabiliriz. Kontrol altında bulunan canlı varlıklar, kozmik tezahür, ebedî zaman, ve *karma*, veya faaliyetler bu kitapta izah edilir. Bütün bunlar, Yüce Mutlak Hakikat denilen eksiksiz bütünden alınmıştır. Tam bütün, ve tam Mutlak Hakikat, Tanrının

Şahsı olan Śrī Kṛṣṇa'dır. Bütün tezahürler Onun farklı enerjilerinin sergilenmesinden ibarettir. O, eksiksiz bütündür.

Gītā'da izah edildiği gibi, gayrişahsi Brahman da tam, ve Yüce Şahısa göre (*brahmaṇo hi pratiṣṭhāham*) ikinci planda kalır. Brahman, daha detaylı izah edildiği *Brahma-sūtra*'da güneşin ışınlarına benzetilerek betimlenir. Gayrişahsi Brahman, Tanrının Yüce Şahsından ışıyan ışınlardır (nurdur). Gayrişahsi Brahman'ı idrak etmiş olmak mutlak bütün, ve Paramātmā kavramlarını tam olarak idrak etmek demek değildir. Onbeşinci Bölümde görüleceği gibi, Tanrının Yüce Şahsı Puruşottama, gayrişahsi Brahman, ve Paramātmā,nın kısımsal idrakinin üzerindedir. Tanrının Yüce Şahsına *sac-cid-ānanda-vigraha* denir. *Brahma-saṁhitā* şöyle başlar: *īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ sac-cid-ānanda-vigrahaḥ/ anādir ādir govindaḥ sarva-kāraṇa-kāraṇam*. "Govinda Kṛṣṇa tüm sebeplerin sebebidir. O, ilk sebeptir ve O, ebediyet, bilgi, ve saadetin suretidir." Gayrişahsi Brahman idraki Onun sadece *sat* (ebediyet) özelliğinin idrak edilmesidir. Paramātmā idraki Onun *sat-cid* (ebedi bilgi) özelliğinin idrak edilmesidir. Fakat, Tanrının Yüce Şahsının idrak edilmesi, Onun tüm aşkın özelliklerinin, yani *sat-cid* ve *ānanda* (ebediyet, bilgi, ve saadet), ve *vigraha*nın (suret) idrak edilmesi demektir.

Zekâ seviyeleri düşük olanlar Yüce Hakikati gayrişahsi olarak nitelerler, fakat bütün Vedik literatüründe onaylandığı gibi O, aşkın bir şahsiyettir. *Nityo nityānāṁ cetanaś cetanām.* (*Katha Upaniṣad* 2.2.13) Bizler nasıl bireysel isek, ve hepimiz bireysel canlı varlıklar isek Yüce Mutlak Hakikat te nihayet bir şahıstır; ve Tanrının Şahsını idrak etmek demek, Onun tam suretinin bütün aşkın vasıflarını idrak etmek demektir. Eksiksiz bütün suretsiz değildir. Eğer O suretsizse, veya herhangibir şeyden yoksunsa o zaman eksiksiz bütün olamaz. Eksiksiz bütün, bilgimizin, ve bilgi ötesinin kapsadığı herşey olmalıdır, aksi halde tam olamaz.

Tanrının şahsiyeti olan eksiksiz bütünün muazzam bir kudreti vardır (*parāsya śaktir vividhaiva śrūyate*). Kṛṣṇa'nın çeşitli kudretlerinin nasıl çalıştığı *Bagavad-gītā*'da izah edilir. Bu maddi dünya, veya duyularımızla kavradığımız bu dünya da kendi çapında eksiksizdir, çünkü maddi evrenin geçici tezahürü için gerekli olan yirmidört unsur, Sankya felsefesine göre, maddi evrenin var olabilmesi, ve yaşama uygun olabilmesi için gerekli kaynakların temin edilmesine müsait olarak ayarlanmıştır. Bu maddi evrene ne hariçten gelen birşey vardır, ne de birşeye ihtiyaç vardır. Maddi evren tezahürünün, yüce bütünün enerjisiyle belirlenmiş bir süresi vardır ve bu süre

dolduğu zaman bu geçici tezahürler eksiksiz bütünün tam tanzimiyle çözülüp dağılacaktır. Ufak, ve eksiksiz üniteler, yani canlı varlıklar, bütün hakkındaki eksik bilgiden kaynaklanan her çeşit eksikliği, ve tamlığı idrak edebilecek bütün imkanlara sahiplerdir. *Bagavad-gītā* Vedik hikmetin eksiksiz bilgisini içerir.

Vedik bilgi yanılmazlık özelliğine sahiptir, ve Hindular Vedik bilgiyi eksiksiz, ve yanılmaz olarak kabul eder. Örneğin, inek gübresi bir hayvan dışkısıdır ve *smṛti*, veya Vedik öğretilere göre, dışkıya dokunan kişinin temizlenmek için yıkanması gerekir. Fakat, Vedik metinlerde inek dışkısının aynı zamanda arıtıcı, temizleyici bir madde olduğu da belirtilir. Bazıları bu durumu bir çelişki olarak niteliyebilir, fakat bu bir Vedik öğreti olduğu için kabul eddilir, ve bunu kabul eden kişi hataya düşmüş olmaz; nitekim, inek dışkısında bütün antiseptik maddelerin mevcut olduğu modern bilim tarafından da ispat edilmiştir. Vedik bilgi eksiksizdir çünkü bütün şüphe, ve hatalara aşkındır; *Bagavad-gītā* ise Vedik bilgisinin özüdür.

Vedik bilgi bir araştırma ürünü değildir. Araştırmalarımızı mükemmel olmayan duyularımızla yaptığımız için, yaptığımız araştırma çalışmaları mükemmellikten uzaktır. Bu bakımdan, *Bagavad-gītā*'da belirtildiği gibi, *paramparā* (*gurular* zinciri) aracılığıyla inen bilgiyi kabul etmeliyiz. Yüce manevi öğretmen olan Tanrının Şahsıyla başlayıp sırayla diğer manevi öğretmenlere iletilen, ve mürşitten müride geçen bu guruluk zinciriyle günümüze kadar başarıyla gelen bu mükemmel bilgi kaynağından bilgiyi kana kana içmemiz gerekir. Rab Śrī Kṛṣṇa'dan ders alan öğrencisi Arjuna, Onun anlattıklarını yalanlamaya kalkışmaksızın kabul etmişti. Kişi, *Bagavad-gītā*'nın bir bölümünü kabul edip diğer bir bölümünü reddetmek serbestliğine sahip değildir. Hayır. *Bagavad-gītā*'yı yorum yapmadan, eksiltmeden, ve konuya kaprislerimizi bulaştırmadan kabul etmeliyiz. *Gītā*, Vedik bilgisinin en mükemmel şekildeki sunuluşu olarak kabul edilmelidir. Vedik bilgi aşkın kaynaklardan gelir ve ilk sözleri Tanrının Kendisi tarafından söylenmiştir. Tanrının söylediği sözlere *apauruṣeya* denir, ve bu, Tanrının söylediği sözlerin, dört kusurun etkisi altında bulunan kirli dünyevi insanın sözlerinden farklı olduğu anlamına gelir. Bu dört kusur şunlardır: (1) Şuuru kirli kişi mutlaka hata yapar, (2) çeşitli yanılgılara düşer, (3) aldatmaya eğilimlidir, ve (4) mükemmel olmayan duyu organlarıyla sınırlıdır. Bu dört kusura maruz kalan kişi hertarafa nüfuz eden bilgi hakkında mükemmel bir malumat veremez.

Vedik bilgi bu gibi kusurlu canlı varlıklar tarafından tebliğ edilmemiştir. Bu bilgi, yaratılan ilk canlı varlık olan Brahmā'nın

kalbine tebliğ edilmiş, ve Brahmā da Tanrıdan aldığı bu özgün bilgiyi oğullarına, ve saliklerine yaymıştır. Tanrı *pūrṇam*dır, yani hep mükemmeldir ve maddi doğanın kanunlarına hedef olması mümkün değildir. Bu bakımdan, Tanrının evrendeki herşeyin sahibi olduğunu, özgün yaratıcının O olduğunu, ve Brahmā'yı yaratanın da O olduğunu gayet iyi bilmeliyiz. Onbirinci bölümde Tanrıya *prapitāmaha* diye hitap edilir, çünkü Brahmā'ya *pitāmaha*, yani büyük baba diye hitap edilir ve Tanrı, büyükbabanın yaratıcısıdır. Bundan dolayı, hiçkimse hiçbirşeyin sahibi olduğunu iddia etmemelidir; kişi, yaşamını sürdürebilmek için sadece Tanrının kendisine ayırdığı rızıkı kabul etmelidir.

Tanrının bizim için ayırdığı rızıklardan nasıl yararlanacağımız konusunda verilmiş birçok örnekler vardır. Bu konular *Bagavad-gītā*'da izah edilir. Arjuna, başlangıçta Kurukşetra savaşında savaşmamaya karar vermişti. Bu, onun kendi kararıydı. Arjuna, akrabalarını öldürdükten sonra kazanacağı krallıktan hiçbir zevk alamıyacağını Tanrıya söylemişti. Fakat, onun aldığı bu karar vücut kavramı üzerine kuruluydu, çünkü vücudunun kendisi olduğunu düşünüyor, ve vücutsal akrabalık, veya kan bağı ile bağlı olduğu bazı kişileri kardeşi, yeğeni, kuzeni, ve büyükbabası olarak kabul ediyordu. Dolayısıyla vücudunun isteğini tatmin etmek istiyordu. *Bagavad-gītā* sadece bu görüşü değiştirmek için Tanrı tarafından anlatılmıştır ve Arjuna, sonunda *karişye vacanam tava* diyerek, yani "Senin sözlerine göre hareket edeceğim" diyerek Tanrının direktiflerine göre savaşmaya karar vermiştir.

İnsanlar bu dünyada kedi köpek gibi hırlaşmamalıdır. İnsan, yaşamının öneminin farkına varacak kadar zeki olmalı ve sıradan bir hayvan gibi yaşamayı reddetmelidir. İnsan, yaşam amacının farkına varmalıdır; bu hedef *Bagavad-gītā*'da belirtilmiştir, ve *Bagavad-gītā* Vedik literatürünün özüdür. Vedik literatürü hayvanlar için değil insanlar içindir. Bir hayvan diğer bir hayvanı öldürebilir ve hayvanlar için hiçbir günah sözkonusu değildir, fakat eğer insan, kontrol edemediği tad alma duyusunu tatmin etmek amacıyla bir hayvanı öldürürse doğa kanunlarını ihlal etmekten suçlu olur. *Bagavad-gītā*'da açıkça izah edildiği gibi, farklı doğa halleriyle ilişkili olarak erdem, ihtiras, ve cehalet faaliyetleri olmak üzere üç çeşit faaliyet vardır. Aynı şekilde, erdem, ihtiras, ve cehalet yiyecekleri olmak üzere üç çeşit yiyecek vardır. Bütün bunlar *Bagavad-gītā*'da açıkça izah edilir; eğer *gītā*'nın öğretilerinden doğru bir şekilde yararlanabilirsek tüm yaşantımız arınır ve böylece bu maddi evrenin ötesinde bulunan

hedefimize ulaşabiliriz (*yad gatvā na nivartante tad dāma paramaṁ mama*).

Bu hedefe *sanātana* sema denir. *Sanātana* sema ebedi, ve ruhsal semadır. Bu maddi dünyada bulunan herşey geçicidir. Madde, ilk önce var olur, belli bir süre kalır, bazı yan ürünler verir, yaşlanır, eskir, ve kaybolur. Bu döngü maddi dünyanın kanunudur; ister vücudumuzu, isterse bir meyvayı, veya başka bir şeyi örnek olarak gösterelim bu kural değişmez. Fakat, bu geçici dünyanın ötesinde bir başka dünya mevcuttur. O dünya *sanātana* (ebedi) olan birbaşka doğa içerir. *Jiva* da *sanātana* (ebedi) olarak tanımlanır ve Onbirinci Bölümde Tanrı da *sanātana* (ebedi) olarak tanımlanır. Tanrıyla bizim aramızda üst düzeyde bir ilişki vardır, çünkü nitelik bakımından hepimiz aynıyızdır (*sanātana-dāma*, veya sema, *sanātana* Yüce Şahıs, ve *sanātana* canlı varlıklar) *Bagavad-gītā*'nın bütün amacı *sanātana*, veya canlının ebedi meşguliyeti olan *sanātana-dārmayı* canlandırmaktır. Geçici olarak çeşitli faaliyetlerle meşgul olmaktayız, fakat bütün bu geçici faaliyetlerden vazgeçip Yüce Tanrının bize tavsiye ettiği faaliyetlerle meşgul olursak bütün faaliyetlerimiz arınır. Ve buna arınmış yaşam denir.

Yüce Tanrı, ve Onun aşkın yurdu tıpkı canlı varlıklar gibi *sanātana*dır ve Yüce Tanrı ile canlı varlıkların *sanātana* yurdunda bir araya gelmesi insan yaşamının mükemmelliğe ulaşması demektir. Tanrı, canlı varlıklara karşı çok naziktir çünkü canlı varlıklar Onun çocuklarıdır. Rab Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'da: *sarva-yonişu... aham bija pradaḥ pitā*: "Ben herşeyin babasıyım." der. Tabii ki çeşitli *karmalarına* göre çeşitli canlı varlıklar mevcuttur, fakat Tanrı burada bütün canlıların babası olduğunu söylemektedir. Bu durumda, *sanātana* canlı varlıklar Tanrıyla olan ebedi beraberliklerine, ve ebedi *sanātana* konumlarına yeniden kavuşsunlar diye Tanrı, bütün bu düşkün, koşullanmış ruhları *sanātana* ebedi semaya çağırmak için bu dünyaya iner. Tanrı, koşullanmış ruhları geri getirmek için bu dünyaya ya çeşitli enkarnasyonlarla gelir, ya da gizli hizmetçilerini oğlu, saliği, veya *açaryalar* olarak yollar.

Bu bakımdan, *sanātana-darma* dinde herhangibir mezhep gelişmesine gerek bırakmaz. *Sanātana-dārma*, ebedi canlı varlıkların ebedi işlevinin ebedi Yüce Tanrıyla olan ilişkilerinden başka birşey değildir. Daha önce de belirtildiği gibi, *sanātana-darma* canlı varlığın ebedi meşguliyetidir. Śrīpāda Rāmānujācārya, *sanātana*yı "ne başı ne de sonu olan şey" olarak tanımlamıştır, bu bakımdan, Śrīpāda Rāmānujācārya'nın otoritesine bağlı kalarak *sanātana-darma*yı "ne

başı ne de sonu olan" olarak kabul etmeliyiz.

Din sözcüğü *sanātana-dharma*dan biraz farklıdır. Din inanç kavramını da beraberinde getirir ve inanç kişiye göre değişir. Kişi belli bir yönteme inanç duyabilir, fakat sonradan bu inancını değiştirip başka bir inanca da yönelebilir, fakat *sanātana-dharma* asla değiştirilemiyecek bir faaliyetle ilgilidir. Örneğin, akışkanlığın sudan ayrılamaması gibi, sıcaklık da ateşten ayrılamaz. Aynı şekilde, ebedi canlı varlığın ebedi işlevi de canlı varlıktan ayrılamaz. *Sanātana-dharma*, canlı varlıkla ebedi bir bütündür. *Sanātana-dharma*dan bahsettiğimiz zaman Śrīpāda Rāmānujācārya'nın otoritesine bağlı kalarak-ne başı ne de sonu olan-olarak kabul etmeliyiz. Başlangıcı, veya sonu olmayan birşey herhangibir tahditle sınırlandırılamıyacağı için tarikat, veya mezheple ilgili olamaz. Herhangibir tarikat inancına bağlı olan kişi yanlış bir düşünceye kapılarak *sanātana-dharmayı* da tarikat olarak görebilir, fakat konuyu derinlemesine araştırır, ve modern bilimin ışığından da yararlanırsak *sanātana-dharma*nın gerek dünyamızdaki bütün insanların gerekse evrendeki bütün canlıların meşguliyeti olduğunu görmemiz mümkün olur.

Sanātana olmayan herhangibir dinsel inancın insanlık tarihinde elbet bir başlangıcı vardır, fakat *sanātana-dharma*nın tarihte hiçbir başlangıcı yoktur çünkü o ebediyen canlı varlıklarla kalır. Canlı varlıkların ne doğumlu ne de ölümlü oldukları otorite *śastralar* tarafından belirtilmiştir. *Gītā*'da da belirtildiğine göre, canlı varlık asla doğmamıştır, ve asla ölmeyecektir. Canlı varlık ebedîdir, ve tahrip edilemez, ve geçici maddi vücudu tahrip olduktan sonra da yaşamaya devam eder. *Sanātana-dharma* kavramına referans olarak, bu sözcüğün Sanskrit kök anlamından din kavramını anlamaya çalışmalıyız. *Dharma* belli bir nesneyle birlikte daimi olan demektir. Ateşle birlikte ısı, ve ışığın da var olduğunu, ısı, ve ışık olmaksızın ateş sözcüğünün birşey ifade etmeyeceğini hepimiz biliriz. Aynı şekilde, canlı varlığın elzem parçası da canlı varlığa daimi olarak eşlik eder. İşte bu daimi eş, canlının ebedi niteliğidir, ve bu ebedi nitelik canlının ebedi dinidir.

Sanātana Gosvāmi, Śrī Caitanya Mahāprabhu'ya her canlı varlığın *svarūpa*sını sorduğu zaman, *svarūpa*, veya canlının meşru konumunun, Tanrının Yüce Şahsına hizmet etmek olduğu cevabını almıştır. Rab Caitanya'nın bu açıklamasını analiz edersek her canlı varlığın birbaşka canlı varlığa daimi olarak hizmet etmekle meşgul olduğunu kolayca görebiliriz. Canlı varlık çeşitli kapasitelerle birbaşka canlı varlığa hizmet eder, ve canlı varlık bunu yapmaktan hoşlanır. Hayvanlar,

hizmetçinin efendisine hizmet etmesi gibi insanlara hizmet ederler. A hizmetçi B efendisine, B C'ye, ve C D'ye hizmet eder, ve bu böylece sürüp gider. Bu şartlar altında bir arkadaşın diğer bir arkadaşına, annenin çocuğuna, kadının kocasına, ve kocanın da karısına hizmet ettiğini görebiliriz. Eğer arştırmamızı sürdürürsek canlı varlıkların toplumunda hizmet faaliyetinin olmadığı bir yer göremeyiz. Politikacı hizmet kapasitesi hakkında halkı ikna etmek için programını halkın dikkatine sunar. Eğer halk, o politikacının ülkesine, ve halkına değerli hizmetler vereceğine inanırsa geçerli oyunu o politikacı için kullanır. Dükkan sahibi müşteriye hizmet eder, zenaatçı da sermaye sahiplerine hizmet eder. Sermaye sahipleri ailelerine, ve aile fertleri de ebedi canlı varlıklar olarak ebedi kapasiteleriyle devlete hizmet eder. Aynı şekilde, hiçbir canlı varlık diğer canlı varlıklara hizmet etmekten muaf değildir. Bu bakımdan, hizmetin canlı varlığın daimi eşi olduğunu ve bu hizmetin canlı varlığın ebedi dini olduğunu belirtebiliriz.

Bununla beraber, belli bir zaman ve ortamın referansıyla belli bir inanca ait olup o inancı icra eden kişi Hindu, Müslüman, Hristiyan, Budist, veya herhangibir dine ait olduğunu iddia eder. Bu gibi sıfatlar *sanātana-dharma* değildir. Bir Hindu inancını değiştirerek Müslüman olabilir, veya bir Müslüman inancını değiştirerek Hindu olabilir, veya bir Hristiyan inancını değiştirerek başka bir dine katılabilir. Fakat, dînî inancın değişmesi, bütün ortamlarda insanın ebedi meşguliyeti olan hizmet faktörünü etkilemez. Hindu, Müslüman, veya Hristiyan bütün ortamlarda birisine hizmet eder. Bu bakımdan, belli bir inanca sahip olmak kişiyi *sanātana-dharma*sının icra etmekten alıkoyamaz. Hizmet etmek *sanātana-dharma*dır.

Bu sebepten dolayı, Yüce Tanrıya verdiğimiz hizmet Onunla olan ilişkimizi belirler. Yüce Tanrı en yüce hoşlanıcıdır, ve canlı varlıklar Onun hizmetçileridir. Biz Onun zevki için yaratılmışız, ve eğer Tanrının Yüce Şahsıyla beraber bu ebedi zevke ortak olursak mutlu oluruz. Aksi taktirde mutlu olamayız. Tıpkı, vücudun diğer organlarının mideyle işbirliği yapmadıkları zaman mutlu olamayışları gibi, bağımsız olarak mutlu olmamıza imkan yoktur.Yüce Tanrıya aşkın sevgi hizmeti vermeyen canlı varlığın mutlu olmasına imkan yoktur.

Çeşitli yarıtanrılara (ilahlara) tapmak ve onlara hizmet etmek *Bagavad-gītā*'da tasvip edilmez. Bu konu, Yedinci Bölüm yirminci dörtlükte şöyle belirtilir:

kāmais tais tair hṛta-jñānāḥ

prapadyante 'nya-devatāḥ
taṁ taṁ niyamam āsthāya
prakṛtyā niyatāḥ svayā

"Zekaları maddi arzular tarafından çalınmış olan kişiler yarıtanrılara teslim olarak kendi doğalarına göre belli bir ibadetin şart ve kurallarını izlerler." Burada açıkca belirtildiği gibi hırslarıyla yönlendirilen kişiler Yüce Tanrı Kṛṣṇa'ya değil de yarıtanrılara taparlar. Burada isim olarak Kṛṣṇa'dan bahsederken herhangibir dîni isime başvurmamaktayız. Kṛṣṇa en yüce zevk anlamına gelir ve otoriteler tarafından onaylandığı gibi, Kṛṣṇa tüm zevklerin toplandığı yerdir, O bir zevk deposudur. Hepimiz zevk peşinde koşarız. *Ānanda-mayo 'bhyāsāt* (*Vedanta-sūtra* 1.1.12). Canlı varlıklar tıpkı Tanrı gibi şuur doludurlar, ve mutluluk peşinde koşarlar. Tanrı daima mutlu olandır, ve eğer canlı varlıklar da Tanrıyla beraber olup Onun yanında yerlerini alır, ve Onunla ortaklaşa hareket ederlerse daima mutlu olurlar.

Tanrı, bu ölümlü dünyada eğlencelerini sergilemek için mutluluk dolu olan Vṛndāvan'a inmiştir. Rab Śrī Kṛṣṇa Vṛndāvan'dayken çoban arkadaşları, kız arkadaşları, Vṛndāvan halkı, ve ineklerle olan faaliyetleri mutluluk doluydu. Vṛndāvan'da yaşayan herkes Kṛṣṇa'dan başka birşey bilmiyordu. Fakat, Rab Kṛṣṇa, babası rolündeki Nanda Mahārāj'ı bile yarıtanrı İndra'ya tapmaktan vazgeçirmişti, çünkü insanların ilahlara tapmasının gerekli olmadığı düşüncesini yerleştirmeye çalışıyordu. İnsanların sadece Yüce Tanrıya ibadet etmeye ihtiyaçları vardır, çünkü insanların en yüce kazancı Onun yurduna geri dönmektir.

Bagavad-gītā'nın Onbeşinci Bölüm altıncı dörtlüğünde Rab Śrī Kṛṣṇa'nın yurdu şöyle tasvir edilir:

na tad bāsayate sūryo
na śaśāṅko na pāvakaḥ
yad gatvā na nivartante
tad dāma paramaṁ mama

"Benim yüce yurdum ne güneş, ne ay, ne ateş, ne de elektrikle aydınlatılmıştır. Oraya bir kez ulaşanlar bu maddi dünyaya bir daha asla geri dönmezler."

Bu dizeler bize ebedi gökyüzünü anlatır. Bizim gökyüzü kavramımız maddidir, ve gökyüzünü güneş, ay, ve yıldızlarla ilişkili olarak biliriz, fakat bu dörtlükte Tanrı ebedi gökyüzünde güneşe, aya, ateşe, ve

elektriğe ihtiyaç olmadığını belirtir, çünkü ebedi gökyüzü Yüce Tanrıdan yayılan *brahmajyoti* (nur) ile aydınlanır. Yüce Tanrının yurdunu anlayabilmek o kadar zor değildir. Bu yurt Goloka olarak bilinir. *Brahma-saṁhitā* (5.37) orayı şöyle anlatır: *goloka eva nivasaty akilatma-būtaḥ*. Tanrı, Kendi yurdu Goloka'da ebediyen ikamet ederse de Ona bu dünyadan yaklaşılabilir, ve Tanrı orada gerçek sureti olan *sac-cid-ānanda-vigraha* suretiyle tezahür eder. O, bu suretiyle tezahür ettiği zaman Onun neye benzediğini hayal etmeye gerek kalmaz. O, insanları bu gibi tahmini hayallerden vazgeçirmek için belli aralıklarla dünyaya iner ve Kendisini olduğu gibi, yani *śyamasundara* olarak gösterir. O, bizden birisiymiş gibi gelip insan gibi bizimle oyun oynadığı için geri zekalılar Ona gülerler. Fakat, O böyle davranıyor diye Tanrıyı bizden birisiymiş gibi düşünmemeliyiz. O, sınırsız gücüyle gözümüzün önünde gerçek suretini ortaya koyar ve Kendi yurdundaki eğlencelerinin bir kopyasını sergiler.

Ebedi semanın nuru içerisinde sayısız ruhsal gezegenler mevcuttur. *Brahmajyoti* (nur), yüce gezegen Kṛṣṇaloka'dan, ve bu nur içinde yüzen ruhsal *ānanda-maya*, *cin-maya* gezegenlerinden kaynaklanır. Tanrı şöyle der: *na tad bāsayate sūryo na pāvakaḥ / yad gatvā na nivartante tad dāma paramaṁ mama*. O ebedi semaya ulaşan kişinin tekrar bu maddi semaya dönmesi gerekmez. Maddi semada değil Ay'a, en yüksek gezegen olan Brahmaloka'ya ulaşsak bile doğum, ölüm, hastalık, ve yaşlılıktan ibaret olan aynı yaşam şartlarıyla karşılaşırız. Maddi evrendeki hiçbir gezegen maddi var oluşun bu dört ilkesinden özgür değildir.

Canlı varlıklar bir gezegenden diğerine seyehat edebilir, fakat bu, her gezegene mekanik yollardan ulaşılabileceği anlamına gelmez. Eğer diğer gezegenlere gitmeyi arzuluyorsak oralara ulaşmanın bir yöntemi vardır. Bu konu şöyle anlatılır: *yānti deva-vratā devān pitṝn yānti pitṛ-vratāḥ*. Gezegenlerarası seyehat için mekanik araçlar gerekmez. *Gītā* bu konuda şöyle der: *yānti deva-vratā devān*. Ay, Güneş, ve yüksek gezegenlere Svargaloka adı verilir. Yüksek, orta, ve alçak olmak üzere üç seviyede gezegen sistemleri mevcuttur. Dünyamız orta seviyeli gezegen sistemlerine dahildir. Yüksek seviyeli gezegenlere gidebilmemiz için *Bagavad-gītā* bize şu basit formülü önerir: Kişi, sadece belli bir gezegenin belli ilahına ibadet ederek istediği gezegene gidebilir.

Bununla beraber, *Bagavad-gītā* maddi evrende bulunan hiçbir gezegene gitmemizi tavsiye etmez çünkü en yüksek gezegen olan Brahmaloka'ya mekanik bir araçla ulaşmak kırkbin yıl sürer (bu süre

zarfında kim hayatta kalabilir?), diyelim ki ulaştık, orada yine doğum, ölüm, hastalık, ve yaşlılıktan ibaret olan maddi var oluş ilkeleriyle karşılaşırız. Fakat, yüce gezegen Kṛṣṇaloka'ya, veya ruhsal sema içerisinde yeralan diğer bir gezegene ulaşan kişi maddi var oluşun bu zahmetleriyle bir daha karşılaşmaz. Ruhsal semada bulunan gezegenler içerisinde Tanrının özgün Şahsı Śrī Kṛṣṇa'nın ikamet ettiği Goloka Vṛndāvan en yüce gezegendir. *Bagavad-gītā*'da bu gibi bilgilerin hepsi mevcuttur, ve bu bilgiler aracılığıyla maddi dünyadan nasıl kurtulacağımız, ve ruhsal semada saadet dolu bir yaşama nasıl başlıyabileceğimiz anlatılmaktadır.

Maddi dünyanın gerçek yüzü *Bagavad-gītā*'nın Onbeşinci Bölümünde şöyle anlatılır:

ūrdhva-mūlam adhaḥ-śakham
aśvattham prāhur avyayam
çandāṁsī yasya parṇāni
yas taṁ veda sa veda-vit

Bu dörtlükte, maddi dünya, kökleri yukarıda ve dalları aşağıda olan bir ağaca benzetilerek anlatılmaktadır. Dere, veya göl kıyısından bakınca ağaçların kökleri yukarıda, ve dalları aşağıda olarak suya yansıdığını görürüz. Aynı şekilde, bu maddi dünya da ruhsal dünyanın bir yansımasından ibarettir. Maddi dünya gerçeğin gölgesinden ibarettir. Gölge gerçek, veya esas değildir, fakat gölgenin varlığından gölgeyi oluşturan gerçek bir kaynağın var olduğunu anlayabiliriz. Çölde su yoktur, fakat serap oluştuğu zaman su varmış gibi görünür. Maddi dünyada da hakiki su, ve mutluluk yoktur, fakat asıl mutluluğun gerçek suyu ruhsal dünyadadır.

Tanrı, ruhsal dünyaya nasıl ulaşabileceğimizi şöyle açıklar (Bg. 15.5):

nirmāna-mohā jita-saṅga-doṣā
adhyātma-nityā vinivṛtta-kāmāḥ
dvandvair vimuktāḥ sukha-duḥkha-saṁjñair
gacchanty amūḍhāḥ padam avyayaṁ tat

Padam avyayaṁ'a, veya ebedi krallığa *nirmāna-mohā* olan kişi ulaşabilir. Bunun anlamı şudur: Sıfat peşinde olan bizlerden, bazıları bey olmak ister, bazıları ağa, bazıları devlet başkanı, bazıları zengin, bazıları ise kral olmak ister. Bu sıfatlara bağımlı olduğukça vücuda bağımlıyız

demektir çünkü bu sıfatlar vücuda aittir. Fakat biz bu vücutlar değiliz. Bunun farkına varmak ruhsal idrakin ilk safhasıdır. Maddi dünyanın üç haline koşullanmış durumda olan bizler Tanrıya adanmış hizmet vererek bu bağımlılıktan kurtulabiliriz. Tanrıya adanmış hizmete bağlanmadıkça maddi doğanın hallerinden kopamayız. Sıfatlar, ve bağımlılıklar, arzumuza, hırsımıza, ve maddi doğaya hakim olabilme isteğimize bağlıdır. Bu maddi doğaya hakim olmaya eğilimli olduğumuz sürece Yüce Tanrının krallığına (*sanātana-dāma*) geri dönmemiz mümkün değildir. Maddi zevklerin çekiciliğine kapılmayarak Yüce Tanrıya hizmet eden kişi asla tahrip olmayacak olan ebedi krallığa ulaşabilir. Sadece bu konumda olan kişiler yücelikler yurduna kolayca ulaşabilir.

Gītā'nın Sekizinci Bölüm yirmibirinci dörtlüğü bu konuda şöyle der:

avyakto 'kṣara ity uktas
tam āhuḥ pramāṁ gatim
yam prāpya na nivartante
tad dāma paramaṁ mama

Avyakta, tezahür etmeyen demektir. Bütün bu maddi evren gözümüzün önünde tezahür ediyor olmasına rağmen mükemmel olmayan duyu organlarımız yüzünden gökyüzündeki bütün yıldızları göremeyiz. Vedik literatürü bütün gezegenler hakkında bize bilgi verir, ve bu bilgiye inanıp inanmamak bize kalmıştır. Özellikle *Śrīmad-Bāgavatam* olmak üzere, Vedik literatürü bütün önemli gezegenler, ve bu maddi semanın ötesinde bulunan ve tezahür etmeyen ruhsal dünya *avyakta* hakkında bize bilgi verir. Kişi o yüce krallığa ulaşmayı arzulamalı ve bu yönde gayret göstermelidir, çünkü o krallığa ulaşan kişi bu maddi dünyaya tekrar geri dönmez.

Burada., Yüce Tanrının yurduna nasıl ulaşabileceğimiz sorusu aklımıza gelebilir. Sekizinci Bölümde bu soruya cevap olarak şunlar yazılıdır:

anta-kāle ca mām eva
smaran muktvā kalevaram
yaḥ prayāti sa mad-bāvam
yāti nāsty atra saṁśayaḥ

"Ölüm anında vücudunu terk ederken Beni hatırlayabilen kişi

doğrudan doğruya Benim doğama ulaşır, bundan hiç şüphen olmasın." (Bg. 8. 5) Ölüm anında Kṛṣṇa'yı düşünen kişi Kṛṣṇa'ya gider. Eğer kişi, Kṛṣṇa'nın suretini hatırlayarak vücudunu terk ederse kesinlikle ruhsal krallığa ulaşır. *Mad-bāvam* Yüce Varlığın yüce doğasıyla ilgilidir. Yüce Varlık *sac-cid-ānanda vigrahadır*, yani sureti ebedi, bilgi, ve saadet dolu olandır. Bizim şu anda içinde bulunduğumuz vücutlar ise *sat-cit-ānanda* değildir. Bizim vücutlarımız *sat* değil *asattır*. Yani ebedi değil ölümlü olandır. Bizim vücutlarımız *cit* ile, yani bilgi ile dolu değildir, tam tersine cehalet doludur. Ne ruhsal krallık hakkında bir bilgimiz vardır, ne de bilmediğimiz birçok yönü olan bu maddi dünya hakkında mükemmel bir bilgimiz vardır. Maddi vücut aynı zamanda *nirānandadır*, yani saadet değil dert doludur. Bu maddi dünyada deneyimlediğimiz bütün dertler, ve acılar maddi vücuttan kaynaklanır, fakat Rab Kṛṣṇa'yı düşünerek vücudunu terk eden kişi *sac-cid-ānanda* vücuduna hemen kavuşur.

Maddi dünyada kişinin vücudunu terk etmesi, ve birbaşka vücuda girmesi için gereken ayarlamalar yüksek otoriteler tarafından organize edilir. Kişi, gelecek yaşamında hangi vücut içinde yaşayacağı belirlendikten sonra ölür. Buna, canlı varlık değil yüksek otoriteler karar verir. Bizler bu yaşamımızdaki faaliyetlerimize göre batar, veya çıkarız. Şimdiki hayatımız gelecek yaşamımızın nasıl olacağını belirler. Bu bakımdan, eğer bu hayatımızda Tanrının krallığına ulaşmayı hakedecek faaliyetlerde bulunursak, bu maddi vücudumuzu terk ettikten sonra tıpkı Tanrınınki gibi ruhsal bir vücuda kavuşuruz.

Daha önce izah edildiği gibi, *brahma-vādi*, *paramātmā-vādi*, ve adanmış kul olmak üzere üç çeşit maneviyatçı vardır, ve daha önce bahsedildiği gibi, *brahmajyoti* içinde sayısız ruhsal gezegenler mevcuttur. Bu gezegenlerin sayısı maddi evrendeki gezegenlerin sayısından çok daha fazladır. Yaratılışın yaklaşık dörtte biri maddi alemleri kapsar. (*ekaṁśena sthito jagat*). Yaratılışın bu maddi kısımında içlerinde milyarlarca gezegen, güneş, yıldız, ve ay barındıran milyarlarca evren mevcuttur. Fakat, maddi yaradılışın tümü toplam yaratılışın sadece bir bölümüdür. Yaratılışın büyük bir bölümü ruhsal semadadır. Yüce Brahmanın varlığında kaybolmak isteyen kişi, bir an önce Yüce Tanrının *brahmajyoti*sine (nuruna) dönüştürülerek ruhsal semaya ulaştırılır. Tanrıyla beraber olarak zevk almayı arzulayan adanmış kişiler ise sayısız miktardaki Vaikuṇṭha gezegenlerine giderek Yüce Tanrının tam ve bütün yayılması olan dört kollu Nārāyana ile, ve Pradyumna, Aniruddha, ve Govinda gibi çeşitli isimler altındaki varlığıyla birlikte olurlar. Bu durumda, aşkın kişiler hayatlarının

sonunda ister *brahmajyotiyi*, ister Paramātmāyı, isterse Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa'yı düşlesinler hepsi de ruhsal semaya gider, fakat bunların içerisinde sadece Tanrıya adanmış kişi, birbaşka deyişle Yüce Tanrıyla şahsi ilişki içinde olan kişi Vaikuṇṭha gezegenlerine, veya Goloka Vṛndāvan gezegenine girebilir. Yüce Tanrı bu konuda bize garanti vermekte, ve şüphe etmememizi söylemektedir. Aklımızın, ve hayalimizin almadığı şeyleri reddetmemeliyiz, aksine "Söylediğin herşeye inanırım" diyen Arjuna'nın tavrını kendimize örnek edinmeliyiz. Bu bakımdan, eğer Tanrı bize "Ölüm anında Beni Brahman, Paramātmā, veya Tanrının Yüce Şahsı olarak hatırlayabilen kişi kesinlikle ruhsal semaya girer" diyorsa bu kesinlikle doğrudur, ve buna inanmamak sözkonusu olmamalıdır.

Bagavad-gītā, ruhsal krallığa girmeyi mümkün kılan ana ilkeyi, yani ölüm anında Tanrının düşünülmesini şöyle izah eder:

yaṁ yaṁ vāpi smaran bāvaṁ
tyajaty ante kalevaram
taṁ taṁ evaiti kaunteya
sadā tad-bāva-bāvitaḥ

"Kişi, mevcut vücudunu terk ederken her ne var oluş durumunu düşlerse gelecek yaşamında o var oluş durumuna ulaşacağından şüphesi olmasın." İlk olarak, maddi doğanın, Yüce Tanrının enerjilerinin sahnelendiği bir yer olduğunu anlamalıyız. Yüce Tanrının enejileri *Viṣṇu Purāṇa*'da (6.7.61) şematik bir şekilde izah edilir.

viṣṇu śaktiḥ parā proktā
kṣetra-jñākhyā tathā parā
avidyā-kama-saṁjñānyā
tṛtīyā śaktir iṣyate

Yüce Tanrının, bizim kavramlarımızın ötesinde çeşitli ve sayısız enerjileri vardır, bununla beraber, büyük bilgeler, ve özgür ruhlar bu enerjileri araştırarak üç bölüme ayırmışlardır. Bütün bu enerjiler *viṣṇu-śaktiye* dahildir, birbaşka deyişle, Rab Viṣṇu'nun çeşitli güçleri vardır. Onun birinci enerjisi *parādır*, ve aşkındır. Daha önce izah edildiği gibi, canlı varlıklar yüce enerjiye dahildir. Diğer enerjiler, yani maddi enerjiler ise cehalete dahildir . Kişi ölüm anında ya maddi dünyanın vasıfsız enerjisi içerisinde kalır, ya da ruhsal dünyanın enerjisine transfer olur. *Bagavad-gītā* bu konuda şöyle der:

yaṁ yaṁ vāpi smaran bāvaṁ
tyajaty ante kalevaram
taṁ tam evaiti kaunteya
sadā tad-bāva-bāvitaḥ

"Kişi, vücudunu terk ederken hangi var oluş durumunu düşlerse kesinlikle o duruma ulaşır."

Maddi yaşamda maddi enerji, ya da ruhsal enerji diye düşünmeye alışmışızdır. Bu durumda, düşüncelerimizi maddi enerjiden ruhsal enerjiye aktarmayı nasıl başarabiliriz? Gazete, magazin, roman, vs. gibi düşüncelerimizi maddi enerjiyle dolduran birçok literatür vardır. Şimdiye kadar bu maddi literatürlerle haşır neşir olan düşüncelerimiz Vedik literatürüne transfer edilmelidir. Büyük bilgeler *Purānalar* gibi bir çok Vedik literatür ortaya koymuşlardır. *Purānalar* hayal ürünü değil bir tarih arşividir. *Caitanya-caritāmṛta*'da (*Madhya* 20.122) şu dizeler vardır:

māyā-mugdha jīvera nāhi svataḥ kṛṣṇa-jñāna
jīvere kṛpāya kailā kṛṣṇa veda-purāṇa

"Unutkan canlı varlıklar, veya koşullanmış ruhlar Yüce Tanrıyla aralarındaki ilişkiyi unutarak maddi faaliyetleri düşünmeye dalmışlardır." Kṛṣṇa-dvaipāyana Vyāsa, sırf insanların düşüncelerini ruhsal semaya kanalize edebilmek için geniş bir Vedik literatür hazırlamıştır. İlk olarak *Vedalar*'ı dörde ayırmış ve bunları *Purāṇalar*'da izah etmiştir, ve daha düşük kapasiteli insanlar için *Bagavad-gītā*'yı da içeren *Mahābhārata*'yı yazmıştır. *Vedānta-sūtra* ise bütün Vedik literatürünün özetidir ve gelecek çağlarda da insanlara yol göstermesi için *Vedānta-sūtra*'nın doğal yorumu olan *Śrīmad-Bāgavatam* verilmiştir. Bizler de bu büyük eserlere gereken ilgiyi gösterip aklımızı onlarla meşgul etmeliyiz; tıpkı, materyalistlerin gazete, dergi, ve daha birçok materyalist literatürü okumaları gibi bizler de Vyāsadeva'nın bize hediye ettiği bu ruhsal literatürü okumalıyız, ancak bu yolla ölüm anında Yüce Tanrıyı hatırlamamız mümkün olabilir. Tanrının bize önerdiği tek yol budur ve O, "Bundan hiç şüpheniz olmasın" diyerek bu yolun sonucunu bize garanti etmektedir.

tasmāt sarveṣu kāleṣu

mām anusmara yudhya ca
mayyarpita-mano-buddhir
mām evaiṣyasy asaṁśayaḥ

"Arjuna, bu sebepten dolayı Beni her zaman Kṛṣṇa suretinde düşün ve aynı zamanda belirlenmiş görevin olan savaşmaya devam et. Bana adanmış faaliyetlerin ve Bende odaklanmış akıl ve zekanla Bana ulaşacaksın bundan hiç şüphen olmasın." (Bg. 8.7)

Tanrı, burada Arjuna'dan sadece Kendisini hatırlamasını ve mesleğini bırakmasını istememektedir. Hayır; Tanrı, uygulanması çok zor olan birşeyi yapmamızı bizden asla istemez. Kişinin, bu maddi dünyada vücudunu yaşatabilmesi için çalışması şarttır. İnsan toplumu, yaptıkları çalışmalara göre *brāhmana*, *kṣatriya*, *vaiśya*, ve *śūdra* olmak üzere dört sosyal sınıfa ayrılmıştır. *Brāhmana* sınıfı, veya zeki sınıf kendilerine has işler yaparlar; *kṣatriyalar*, veya yönetici sınıf kendilerine ait işleri yaparlar, ve işveren ve işçi sınıfı da kendilerine ait görevleri yaparlar. İnsan toplumunda kişi ister işçi, ister tüccar, ister yönetici olsun, hatta en üst sınıfa ait edebiyatçı, bilgin, veya teolog olsun, yaşamını sürdürebilmek için çalışmak zorundadır. Bu sebepten dolayı, Tanrı burada Arjuna'ya mesleğini bırakmamasını söylemektedir, fakat kişi mesleğini icra ederken Kṛṣṇa'yı hatırlamalıdır (*mām anusmara*). Kişi, yaşamını sürdürebilmek için çabalarken Kṛṣṇa'yı hatırlamayı ihmal ederse ölüm anında Kṛṣṇa'yı hatırlaması mümkün olmaz. Rab Caitanya da şunu tavsiye eder: *kīrtanīyaḥ sadā hariḥ*: kişi, Tanrının isimlerini sürekli olarak zikretmelidir. Tanrının ismi ile Kendisi arasında hiçbir fark yoktur. Bu bakımdan, Rab Kṛṣṇa'nın Arjuna'ya "Beni hatırla" demesiyle, Rab Çaitanya'nın "Tanrının isimlerini herzaman zikredin" demesi aynı öğretidir. Aralarında hiçbir fark yoktur çünkü Kṛṣṇa'nın Kendisiyle ismi aynıdır, birbaşka deyişle Tanrının ismiyle cismi birdir. Mutlak durumda referans ile referans sahibi arasında fark yoktur. Bu sebepten dolayı, Tanrıyı her zaman, yani günün yirmidört saati hatırlamalıyız. Onun isimlerini zikrederek hayatımızdaki faaliyetleri öyle bir ayarlamalıyız ki Onu her zaman hatırlayabilelim.

Bu nasıl mümkün olur? Bu konuda *açaryalar* şu örneği verirler: Eğer evli bir kadının bir başka adamla ilişkisi varsa, veya evli bir erkeğin bir başka kadınla ilişkisi varsa bu ilişki güçlü bir bağımlılıktan kaynaklanır. Böyle bir ilişki içinde olan kişi her zaman sevgilisini düşünür. Sevgilisini düşünen kadın he zaman onunla buluşmak ister, fakat kocası bir başka erkekle ilişkisi olduğundan şüphelenmesin

diye bu arada ev işlerini yapmayı da ihmal etmez. Aynı şekilde, bizler de her zaman yüce sevgilimiz Śrī Kṛṣṇa'yı düşünürken aynı zamanda maddi görevlerimizi de güzel bir şekilde yerine getirmeliyiz. Bu ilişki için güçlü bir sevgi bağı gerekir. Eğer Yüce Tanrıya güçlü bir sevgiyle bağlıysak Onu aklımızdan çıkarmaksızın görevlerimizi yerine getirebiliriz. Ancak, bunu başarabilmemiz için Onunla aramızdaki sevgi ilişkisini geliştirmeliyiz. Örneğin, Arjuna bir savaşçıydı ve daima Kṛṣṇa'yı düşünüyor, ve Onun yanından ayrılmıyordu. Kṛṣṇa, ona savaşmayı bırakmasını, ve ormana çekilerek meditasyon yapmasını tavsiye etmemiştir. Rab Kṛṣṇa, Arjuna'ya *yoga* sistemini açıkladığı zaman Arjuna, bu sistemi uyguluyabilmesinin mümkün olmadığını söylemiştir.

arjuna uvāca
yo 'yaṁ yogastvayā proktaḥ
sāmyena madhusūdana
etasyāhaṁ na paśyāmi
cañcalatvāt sthitiṁ sthirām

"Arjuna: Ey Madhusūdana, özetlediğin bu *yoga* sistemi, bana, uygulanamaz, ve kalıcı olamaz gibi geliyor çünkü aklın yapısı rahatsız ve oynaktır."

Tanrı ise şöyle der:

yoginām api sarveṣāṁ
mad-gatenāntarātmanā
śraddhāvān bajate yo māṁ
sa me yuktatamo mataḥ

"*Yogi*lerin içerisinde sadece büyük bir inançla Bana bağlı olan, iç dünyasında hep Beni düşünen, Bana aşkın sevgi hizmeti veren kişi, *yoga*da Benimle en yakın birlikteliğe ulaşmış en yüce kişidir. Benim görüşüm budur." (Bg. 6.47) Öyleyse Yüce Tanrıyı herzaman düşünen kişi en büyük *yogi*dir, ve aynı zamanda en büyük *jñānī* ve adanmış kuldur. Bunlara ilaveten Tanrı, Arjuna'ya, bir asker olduğu için savaşmayı bırakamıyacağını ve eğer Kṛṣṇa'yı düşünerek savaşırsa ölüm anında Kṛṣṇa'yı hatırlayabileceğini söylemiştir. Fakat, kişinin bunu başarabilmesi için Tanrının aşkın sevgi hizmetine tamamen teslim olmuş olması şarttır.

Bizler aslında vücudumuzla değil akıl ve zekamızla çalışırız. Bu

bakımdan, eğer zeka ve akıl sürekli olarak Yüce Tanrıyı düşünmekle meşgul edilirse duyular da doğal olarak Ona hizmet etmekle meşgul olurlar. En azından, üstünkörü olarak duyu faaliyetleri aynı kalmakla beraber şuur değişir. *Bagavad-gītā*, akıl ve zekamızı Tanrıyı düşünmeye nasıl adıyacağımızı öğretir. Böyle bir adanış Tanrının krallığına transfer olmamızı mümkün kılar. Eğer akıl Kṛṣṇa'ya hizmet etmekle meşgulse duyular da otomatik olarak Onun hizmetindedir. Śrī Kṛṣṇa'yı düşünmeye tam anlamıyla adanmış olmak, işte *Bagavad-gītā*'nın sanatı ve gizemi budur.

Modern insan Ay'a ulaşmak için çok çaba harcamış, fakat manevi bakımdan kendisini yüceltmek için pek uğraşmamıştır. Eğer kişinin önünde elli yıllık bir ömrü varsa bu kısa zamanı Tanrının Yüce Şahsını hatırlama uygulamalarıyla geçirmelidir. Bu uygulamaya adanmışlık yöntemi denir.

śravaṇaṁ kīrtanaṁ viṣnoḥ
smaraṇaṁ pāda-sevanam
arcanaṁ vandanaṁ dāsyaṁ
sakhyam ātma-nivedanam
(*Śrīmad-Bāgavatam* 7.5.23)

En kolayının *śravanam* olduğu bu dokuz yöntem, *Bagavad-gītā*'yı idrak etmiş bir insandan öğrenilirse kişiyi Yüce Varlığı düşünmeye yöneltir. Bu ise kişiye Yüce Tanrıyı hatırlatır ve vücudunu terk ettiği zaman Yüce Tanrıyla beraber olabilmesi için gereken ruhsal vücuda kavuşmasına olanak sağlar.

Tanrı şöyle der:

abhyāsa-yoga-yuktena
cetasā nānya-gāminā
paramaṁ puruṣaṁ divyaṁ
yāti pārthānucintayan

"Beni, Tanrının Yüce Şahsı olarak düşünen, aklını sürekli olarak Beni hatırlamakla meşgul eden kişi yoldan çıkmaz ve kesinlikle Bana ulaşır, Ey Arjuna." (Bg. 8.8)

Bu çok zor bir yöntem değildir. Bununla beraber, kişi bu yöntemi deneyimli birisinden öğrenmelidir. *Tad vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet*: kişi halihazırda bu yöntemi uyguluyan birisine yaklaşmalıdır. Akıl her zaman oraya buraya uçuşur, fakat kişi aklını

her zaman Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın aşkın suretine, veya Onun isminin ses titreşimleri üzerine konsantre etmelidir. Akıl doğal olarak oynaktır, daldan dala konar, fakat Kṛṣṇa'nın ses titreşiminde dinginleşir. Bu sebepten dolayı kişi, *paramaṁ puruṣam*, yani ruhsal semanın ruhsal krallığında bulunan Tanrının Yüce Şahsını medite ederek Ona ulaşmalıdır. *Bagavad-gītā*'da en üst seviyedeki idrak, ve en üst seviyeye (mertebeye) ulaşmanın yolu anlatılır, ve bu bilgi kapısı herkese açıktır. Hiçkimse bu bilgiden men edilmemiştir. Bütün sınıflar Tanrıyı düşünerek Ona yaklaşabilir; Onu duymak ve düşünmek herkes için mümkündür.

Tanrı şöyle der:

māṁ hi pārtha vyapāśritya
ye 'pi syuḥ pāpa-yonayaḥ
striyo vaiśyās tathā śūdrās
te 'pi yānti parāṁ gatim

kiṁ punar brāhmaṇāḥ puṇya
baktā rājaṣayas tathā
anityam asukhaṁ lokam
imaṁ prāpya bajasva mām

Tanrı burada tüccarların, düşmüş kadınların, ve işçilerin, hatta yaşamın en alt kademesindeki insanların bile Yüce Tanrıya ulaşabileceğini söylemektedir. Kişinin, bunu anlamak için oldukça gelişmiş bir zekaya ihtiyacı yoktur. Buradaki önemli nokta, *bakti-yoga*nın ilkelerini kabul eden ve Yüce Tanrıyı hayatının *summum bonum*u olarak, yani en yüce hedefi, ve en yüce kazancı olarak kabul eden kişinin, ruhsal semadaki Yüce Tanrıya yaklaşabileceği gerçeğidir. Kişi, eğer *Bagavad-gītā*'da belirtilen ilkeleri uygularsa yaşamını mükemmelleştirir ve hayatın problemlerine kalıcı bir çözüm getirir. Zaten *Bagavad-gītā*'nın özü ve esası da budur.

Sonuç olarak, *Bagavad-gītā*'nın çok dikkatli okunması gereken aşkın bir literatür olduğunu belirtmekte yarar görüyorum. *Gītā-śāstram idaṁpuṇyaṁ yaḥ pathet prayataḥ pumān*: kişi eğer *Bagavad-gītā*'nın öğretilerini nizami bir şekilde izlerse yaşamın tüm dertlerinden ve endişelerinden kurtulur. *Bhaya-śokādi-varjitaḥ*. Kişi bu yaşamın tüm korkularından kurtulur ve bir sonraki yaşamında ruhsal yaşama kavuşur.

Hatta bundan başka bir de şu avantaj söz konusudur:

gītādhyāyana-śilasya
prāṇāyama-parasya ca
naiva santi hi pāpāni
pūrva-janma-kṛtāni ca

"Kişi, eğer *Bagavad-gītā*'yı saygıyla ve ciddiyetle okursa geçmişte yaptığı hataların tepkileri- Tanrının lütfuyla- ona bir daha yansımaz." (*Gītā māhātmya* 2) Tanrı, *Bagavad-gītā*'nın sonlarında yüksek sesle şöyle der (18.66):

sarva-darmān parityajya
mām ekaṁ saraṇaṁ vraja
ahaṁ tvāṁ sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā sucaḥ

"Dinin bütün teferruatlarını bir kenara bırakarak Bana teslim ol. Seni bütün günahların tepkisinden kurtaracağım. Korkma." Tanrı, burada söylediği gibi, Kendisine teslim olanın tüm sorumluluğunu üstlenir ve onu bütün günahların tepkilerine karşı tazmin eder.

maline mocanaṁ puṁsāṁ
jala-snānaṁ dine dine
sakṛd gītāmṛta-snānaṁ
saṁsāra-mala-nāśanam

"Kişi, hergün suyla yıkanarak temizlenebilir, fakat *Bagavad-gītā*'nın kutsal Ganj suyunda yıkanan kişi maddi hayatın tüm pisliklerinden arınır." (*Gītā-māhātmya* 3)

gītā su-gītā kartavyā
kim anyaiḥ śāstra-vistaraiḥ
yā svayaṁ padmanābhasya
mukha-pamād viniḥsṛtā

Bagavad-gītā Tanrının Yüce Şahsı tarafından anlatılmış olduğu için kişinin bir başka Vedik literatürü okuması gerekmez. Kişi, sadece *Bagavad-gītā*'yı dikkatlice okumalı ve düzenli olarak duymalıdır. İçinde bulunduğumuz bu çağda insanlar kirli faaliyetlere çok dalmış olduklarından bütün Vedik literatürünü okumalarına imkan yokyur.

Ancak bu gerekli değildir. Bu bir tek kitap, yani *Bagavad-gītā* hepsinin yerini tutar çünkü bütün Vedik literatürünün özüdür ve en önemlisi, Tanrının Yüce Şahsı tarafından nakledilmiştir. (*Gītā-māhātmya* 4)

bhāratāmṛta-sarvasyaṁ
viṣṇu-vaktrād viniḥsṛtam
gītā-gaṅgodakaṁ pītvā
punar janma na vidyate

"Ganj Nehrinin suyunu içen kişi selamete ulaşırsa, *Bagavad-gītā*'nın nektarını içen kişi nelere ulaşmaz? *Bagavad-gītā*, *Mahābhārata*'nın hayat nektarıdır ve özgün Viṣṇu tarafından, yani Rab Kṛṣṇa'nın Şahsı tarafından anlatılmıştır." (*Gītā-māhātmya* 5) *Bagavad-gītā*, Tanrının Yüce Şahsının ağzından çıkmadır, ve anlatıldığına göre Ganj nehri Tanrının ayaklarından kaynaklanır. Tanrının ağzı ile ayakları arasında bir fark yoktur, fakat bölümsel tetkikler sonucunda da takdir edileceği gibi, *Bagavad-gītā* Ganj'ın suyundan daha önemlidir.

sarvopaniṣado gāvo
dogdhā gopāla-nandanaḥ
pārtho vatsaḥ su-dhīr boktā
dugdaṁ gītāmṛtaṁ mahat

"Bu *Gitopaniṣad*, yani bütün *Upaniṣadlar*'ın özü olan *Bagavad-gītā* tıpkı bir inek gibidir ve çobanlığıyla tanınan Rab Kṛṣṇa da bu ineğe sütünü verendir. *Bagavad-gītā*'nın nektar sütünü içen Arjuna, bilgeler, ve adanmış kullar da tıpkı birer buzağı gibidir." (*Gītā-māhātmya* 6)

ekaṁ śāstraṁ devakī-putra-gītam
eko devo devakī-putra eva
eko mantras tasya nāmāni yāni
karmāpy ekaṁ tasya devasya sevā
(*Gītā-māhātmya* 7)

"İnsanlar günümüzde tek bir kutsal kitap, tek bir Tanrı, tek bir din, ve tek bir meşguliyet aramaktadırlar. *Ekaṁ śāstraṁ devakī-putra-gītam*: yegane kutsal kitap, bütün dünya için tek ve ortak kitap *Bagavad-gītā* dır. *Eko devo devakī-putra eva*: bütün dünya için tek Tanrı Śrī Kṛṣṇa'dır. *Eko mantras tasya nāmāni*: ve tek şarkı, tek zikir, tek dua Onun

kutsal isminin zikiri, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'dir. *Kaṁāpy ekaṁ tasya devasya sevā*: ve yegane meşguliyet Tanrının Yüce Şahsına hizmet etmektir.

GURULAR ZİNCİRİ

Evaṁ paramparā-prāptam imaṁ rājarṣayo viduḥ (*Bagavad-gītā* 4.2). Özgün *Bagavad-gītā* aşağıda belirtilen *gurular* zinciri tarafından kuşaklar boyunca insanlığa iletilmiştir:

1. Kṛṣṇa
2. Brahmā
3. Nārada
4. Vyāsa
5. Madhva
6. Padmanābha
7. Nṛhari
8. Mādhava
9. Akṣobhya
10. Jaya Tīrtha
11. jñānasindhu
12. Dayānidhi
13. Vidyānidhi
14. Rājendra
15. Jayadarma
16. Puruṣottama
17. Brahmaṇya Tīrtha
18. Vyāsa Tīrtha
19. Lakṣmīpati
20. Mādavendra Puri
21. Īśvara Puri (Nityānanda Advaita)
22. Rab Caitanya
23. Rūpa (Svarūpa, Sanātana)
24. Raghunātha, Jiva
25. Kṛṣṇadāsa
26. Narottama
27. Viśvanātha
28. (Baladeva), Jaganātha
29. Baktivinoda
30. Gaurakiśora
31. Baktisiddhanta Sarasvatī
32. A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda

BİRİNCİ BÖLÜM



Kurukṣetra Savaş Alanında Orduların Gözlemi

1

धृतराष्ट्र उवाच ।
धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥१॥

dhṛtarāṣṭra uvāca
dharma-kṣetre kuru-kṣetre
samavetā yuyutsavaḥ
māmakāḥ pāṇḍavāś caiva
kim akurvata sañjaya

dhṛtarāṣṭraḥ uvāca—Kral Dhṛtarāṣṭra şöyle dedi; *dharma-kṣetre*—hac yerinde; *kuru-kṣetre*— Kurukṣetra'da; *samavetāḥ*—toplandılar; *yuyutsavaḥ*—savaşmak arzusuyla; *māmakāḥ*—benim ordum (oğullarım); *pāṇḍavāḥ*—Pāṇḍu'nun oğulları; *ca*—ve; *eva*—kesinlikle; *kim*—ne; *akurvata*—yapmaktalar; *sañjaya*—Ey Sañjaya.

ÇEVİRİ

Dhṛtarāṣṭra sordu: Ey Sañjaya, kutsal hac yeri Kurukṣetra'da savaşmak üzere toplanmış olan Pandu'nun oğulları ve benim oğullarım şu anda ne yapmaktalar?

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā, *Gītā māhātmya*'da (*Gītā*'nın *methinde*) özetlenmiştir ve yaygın bir okuyucu kitlesi tarafından okunan bir Tanrı bilim kitabıdır. *Gītā-māhātmya*da belirtildiği gibi, *Bagavad-gītā*, Kṛṣṇa'ya adanmış birisinin rehberliği altında dikkatlice okunmalı ve içine kişisel yorumlar katılmaksızın olduğu gibi kabul edilmelidir. *Gītā*'yı doğrudan doğruya Tanrıdan dinleyerek bu bilimi açık bir şekilde anlıyan Arjuna, *Gītā*'yı açık bir şekilde anlamanın en iyi örneğidir. *Bagavad-gītā*'yı *gurular* zincirinin bir parçası olarak-içine hiçbir kişisel yorum katılmaksızın-anlama şansına sahip olan kişi tüm Vedik hikmetini ve dünyanın bütün kutsal metinlerini geride bırakmış demektir. Kişi, *Bagavad-gītā*'da diğer kutsal metinlerin ihtiva ettiği herşeyi bulabilir, buna ilaveten, okuyucu hiçbir yerde bulamadıklarını da *Gītā*'da bulabilir. İşte bu, *Gītā*'nın özel standartıdır. *Gītā* mükemmel bir ilahiyat bilimidir, çünkü doğrudan doğruya Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa tarafından tebliğ edilmiştir.

Mahābhārata'da izah edildiği gibi, Dhṛtarāṣṭra ile Sañjaya arasında konuşulan konular bu büyük fesefenin ana ilkelerini oluştururlar. Bu felsefe, hatırlanamıyacak kadar uzun bir süreden beri kutsal bir hac yeri olan Kurukṣetra savaş alanında konuşulmuştur. Tanrı, şahsen bu gezegende iken insanlığa yol göstermek için *Gītā*'yı tebliğ etmiştir. Burada kullanılan *darma-kṣetra* (dînî adetlerin uygulandığı yer) sözcüğü özel bir önem taşır, çünkü Kurukṣetra savaş meydanında Tanrının Yüce Şahsı, Arjuna'nın yanında yer almıştı. Kurular'ın babası Dhṛtarāṣṭra oğullarının zafer kazanacağından oldukça kuşkuluydu. Bu şüphesinden dolayı veziri Sañjaya'dan neler olup bittiğini soruşturmaktaydı. Kendi oğullarının ve Pāndu'nun oğullarının savaşmak üzere Kurukṣetra alanında toplanmış olduklarını biliyordu. Bununla beraber, halihazırda neler olduğunu soruşturması önemlidir. O, kuzenler ve kardeşler arasında bir uzlaşmaya gitmek istememişti, ve savaş alanındaki oğullarının kaderinden emin olmak istiyordu. Daha önce de açıklandığı gibi, Kurukṣetra, cennet ahalisinin bile ziyaret ettiği kutsal bir ibadet yeriydi, ve bu savaşın orada yapılması kararlaştırılmıştı; dolayısıyla Dhṛtarāṣṭra, bu kutsal yerin savaşın kaderini etkilemesinden korkuyordu. Bu kutsal yerin Arjuna, ve Pāṇḍu'nun oğullarını olumlu yönde etkiliyeceğini iyi biliyordu, çünkü Pāṇḍu'nun oğulları doğal olarak faziletli insanlardı. Sañjaya ise Vyāsa'nın müridiydi ve dolayısıyla, Dhṛtarāṣṭra'nın odasında otururken Vyāsa'nın lütfuyla aynı zamanda savaş alanını gözlemliyebiliyordu. Bu sebepten dolayı, Dhṛtarāṣṭra, savaş alanındaki

durumu Sānjaya'dan soruşturmaktaydı.

Pāṇḍavalar ve Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları aynı aileden olmalarına rağmen Dhṛtarāṣṭra'nın aklı bu gerçeğe kapalıydı. O, sadece kendi oğullarını Kurular olarak kabul ediyor ve Pāṇḍu'nun oğullarını aile mirasının dışında tutuyordu. Dhṛtarāṣṭra'nın, Pāṇḍu'nun oğullarıyla, yani yeğenleriyle olan bu ilişkisine bakarak onun nasıl bir insan olduğunu anlıyabiliriz. Ekime hazırlanan bir tarladan zararlı otların temizlenmesi gibi, dinin babası Śrī Kṛṣṇa'nın şahsen mevcut bulunduğu kutsal alan Kurukşetra'da, birer zararlı bitkiden farksız olan Dhṛtarāṣṭra'nın oğlu Duryodhana ve diğerleri temizlenecek ve yerine Yudhiṣṭra başta olmak üzere dindar kişiler Tanrı tarafından ekilecekti. Bu dörtlükte kullanılan *dharma-kṣetre* ve *kuru-kṣetre* sözlerinin tarihsel ve Vedik önemlerinden başka bir diğer önemi de budur.

2

सञ्जय उवाच ।
दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा ।
आचार्यमुपसंगम्य राजा वचनमब्रवीत् ॥२॥

sañjaya uvāca
dṛṣṭvā tu pāṇḍavānīkaṁ
vyūḍhaṁ duryodhanas tadā
ācāryam upasaṅgamya
rājā vacanam abravīt

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *dṛṣṭvā*—gördükten sonra; *tu*—fakat; *pāṇḍava-anīkam*—Pāṇḍavalar'ın askerleri; *vyūḍham*—askeri düzen içindeler; *duryodhanaḥ*—Kral Duryodhana; *tadā*—o sırada; *ācāryam*—öğretmen; *upasaṅgamya*—yaklaşarak; *rājā*—kral; *vacanam*—sözler; *abravīt*—konuştu.

ÇEVİRİ

Sañjaya şöyle dedi: Ey Kralım, Pāṇḍu'nun oğulları tarafından askeri düzene sokulmuş olan bu orduyu gördükten sonra Kral Duryodhana öğretmenine yaklaşarak şunları söyledi.

AÇIKLAMA

Dhṛtarāṣṭra doğuştan kördü ve maalesef manevi görüşten de yoksundu.

Oğullarının da din konusunda en az kendisi kadar kör olduklarını biliyordu, ve doğuştan dindar olan Pāṇḍavalar'ın anlayışına asla ulaşamıyacaklarını da biliyordu. Bununla beraber, bu kutsal alanın etkisinden endişe duyuyordu ve Sañjaya, onun savaş alanındaki durumu soruş şeklinden bunu anlamıştı. Sañjaya endişeli kralının moralini düzeltmek için oğullarının bu kutsal yerden etkilenerek herhangibir uzlaşmaya gitmiyeceklerini söyledi. Sañjaya kralına, Pāṇḍavalar'ın askeri gücünü gördükten sonra oğlu Duryodhana'nın baş kumandan Dronāçārya'ya durum raporu vermeye gittiğini söyledi. Duryodhana kral olmasına rağmen durumun ciddiyeti açısından başkumandana danışması gerekiyordu. Buradan da anlaşılacağı gibi, Duryodhana'nın politikacı olmaya müsait bir kişiliği vardı. Fakat, Duryodhana'nın politik özelliği, Pāṇḍavalar'ın askeri gücünü görünce korkuya kapılmasını engelliyememişti.

3

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणामाचार्य महतीं चमूम् ।
व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥३॥

paśyaitāṁ pāṇḍu-putrāṇāṁ
ācārya mahatīṁ camūm
vyūḍhāṁ drupada-putreṇa
tava śiṣyeṇa dhīmatā

paśya—gör; etām—bu; *pāṇḍu-putrāṇām*—Pāṇḍu'nun oğullarının; *āçārya*—Ey hocam; mahatīm—büyük; *camūm*—askeri güç; *vyūdhām*—düzenlenmiş; *drupada-putreṇa*—Drupada'nın oğulları tarafından; *tava*—senin; *śiṣyeṇa*—müridin; *dhī-matā*—çok zeki.

ÇEVİRİ

Ey hocam, Pāṇḍu'nun oğullarının şu büyük ordusuna bak, senin zeki müridin Drupada'nın oğlu tarafından çok ustaca hazırlanmışlar.

AÇIKLAMA

Büyük diplomat Duryodhana, büyük *brāhman* ve başkomutan Dronāçārya'ya burada kusurlarını göstermek istiyor. Dronāçārya, Arjuna'nın kayınpederi Kral Drupada ile politik bir münakaşa yapmıştı, ve bu münakaşanın sonucunda Drupada büyük bir fedakarlıkta bulunmuş, ve ödül olarak, Dronāçārya'yı öldürebilecek

güçte bir oğul kazanmakla takdis edilmişti. Dronāçārya bunu çok iyi biliyordu, bununla beraber, Drupada'nın oğlu Dhṛṣṭadyumna askeri eğitim görmek üzere kendisine teslim edildiği zaman özgür bir *brāhman* olarak ona bütün askeri sırları vermekte tereddüt etmemişti. Şimdi ise, Dhṛṣṭadyumna, Kurukṣetra savaş alanında Pāṇḍavalar'ın tarafında yer almıştı; ayrıca Dronāçārya'dan savaş sanatını öğrenerek Pāṇḍavalar'ın ordusunu askeri düzene sokan da oydu. İşte Duryodhana'nın Dronāçārya'ya göstermek istediği kusur buydu ve dolayısıyla savaş sırasında çok dikkatli, ve uzlaşmaz olmaları gerektiğini de ima ediyordu. Bunu söylemesindeki birbaşka sebep ise, Dronāçārya'nın, başarılı öğrencileri olan Pāṇḍavalar'a karşı savaş sırasında da aynı şekilde müsamahakar olmamasını istemesiydi. Özellikle Arjuna, onun en başarılı öğrencisiydi. Duryodhana, savaş sırasında gösterilecek böyle bir müsamahanın kendilerini yenilgiye götüreceği konusunda uyarıda bulunmaktaydı.

4

अत्र शूरा महेष्वासा भीमार्जुनसमा युधि ।
युयुधानो विराटश्च द्रुपदश्च महारथः ।।४।।

atra śūrā maheṣv-āsā
bhīmārjuna-samā yudhī
yuyudhāno vīrāṭaś ca
drupadaś ca mahā-rathah

atra—burada; *śūrāḥ*—kahramanlar; *mahā-iṣu-āsāḥ*—usta okçular; *bhīma-arjuna*—Bīma ve Arjuna'ya; *samāḥ*—eşit; *yudhī*—dövüş sırasında; *yuyudhānaḥ*—Yuyudhāna; *virāṭaḥ*—Virāṭa; *ca*—de-da; *drupadaḥ*—Drupada; *ca*—de-da; *mahā-rathaḥ*—büyük savaşçı.

ÇEVİRİ

Bu orduda, savaşta Bīma, ve Arjuna'ya eşit güçte olan Yuyudhāna, Virata, ve Drupada gibi bir çok kahraman okçu var.

AÇIKLAMA

Dhṛṣṭadyumna, Dronāçārya'nın savaş sanatındaki gücünün karşısında önemli bir engel oluşturmakla beraber, kendilerini korkutan daha bir çok savaşçı vardı. Duryodhana, onların herbirini Bīma, ve Arjuna kadar zorlu kabul ediyor ve onları zafere giden yolda birer engel olarak görüyordu.

5

धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्च वीर्यवान् ।
पुरुजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुङ्गवः ॥५॥

dhṛṣṭaketuś cekitānaḥ
kāśirājaś ca vīryavān
purujit kuntibhojaś ca
śaibyaś ca nara-puṅgavaḥ

dhṛṣṭaketuḥ—Dhṛṣṭaketu; *cekitānaḥ*—Cekitāna; *kāśirājaḥ*—Kāśirāja; *ca*—de-da; *vīrya-vān*—çok güçlü; *purujit*—Purujit; *kuntibhojaḥ*—Kuntibhoja; *ca*—ve; *śaibyaḥ*—Śaibya; *ca*—ve; *nara-puṅgavaḥ*—halk kahramanı.

ÇEVİRİ

Dhṛṣṭaketu, Cekitāna, Kāśirāja, Purdit, Kuntibhoja ve Śaibya gibi kahraman ve güçlü savaşçıları da var.

6

युधामन्युश्च विक्रान्त उत्तमौजाश्च वीर्यवान् ।
सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सर्व एव महारथाः ॥६॥

yudhāmanyuś ca vikrānta
uttamaujāś ca vīryavān
saubhadro draupadeyāś ca
sarva eva mahā-rathāḥ

yudhāmanyuḥ—Yudhāmanyu; *ca*—ve; *vikrāntaḥ*—güçlü; *uttamaujāḥ*—Uttamaujā; *ca*—ve; *vīrya-vān*—çok güçlü; *saubhadraḥ*—Subhadrā'nın oğlu; *draupadeyāḥ*—Draupadī'nin oğulları; *ca*—ve; *sarve*—hepsi; *eva*—kesinlikle; *mahā-rathāḥ*—büyük araba savaşçıları.

ÇEVİRİ

Şanlı Yudhāmanyu, çok güçlü Uttamaujā, Subhadrā'nın oğlu ve Draupadī'nin oğulları da karşı taraftalar, ve onların hepsi de usta araba savaşçılarıdır.

7

अस्माकं तु विशिष्टा ये तान्निबोध द्विजोत्तम ।
नायका मम सैन्यस्य संज्ञार्थं तान्ब्रवीमि ते ॥७॥

asmākaṁ tu viśiṣṭā ye
tān nibodha dvijottama
nāyakā mama sainyasya
saṁjñārthaṁ tān bravīmi te

asmākam—bizim; *tu*—fakat; *viśiṣṭāḥ*—özellikle güçlü; *ye*—kim; *tān*—onlar; *nibodha*—bilsen iyi olur; *dvija-uttama*—Ey brāhmaṇların en iyisi; *nāyakāḥ*—yüzbaşılar; *mama*—benim; *sainyasya*—askerlerin; *saṁjñā-artham*— malumatın için; *tān*—onlar; *bravīmi*—söylüyorum; *te*—sana.

ÇEVİRİ

Fakat, senin malumatın için, Ey brāhmaṇların en iyisi, askeri gücüme liderlik edecek komutanları sana söylememe izin ver.

8

भवान्भीष्मश्च कर्णश्च कृपश्च समितिंजयः ।
अश्वत्थामा विकर्णश्च सौमदत्तिस्तथैव च ॥८॥

bhavān bīṣmaś ca karṇaś ca
kṛpaś ca samitiṁ-jayaḥ
aśvatthāmā vikarṇaś ca
saumadattis tathaiva ca

bhavān—senin kadar iyi; *bīṣmaḥ*—Büyükbaba Bişma; *ca*—de-da; *karṇaḥ*—Karṇa; *ca*—ve; *kṛpaḥ*—Kṛpa; *ca*—ve; *samitim-jayaḥ*—savaşta daima muzaffer; *aśvatthāmā*—Aśvatthāmā; *vikarṇaḥ*—Vikarṇa; *ca*—as well as; *saumadattiḥ*—the son of Somadatta; *tathā*—kadar; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Bunlar, Bīşma, Karna, Kṛpa, Aśvatthāmā, Vikarṇa, Somadatta'nın oğlu Būriśravā gibi, savaşta her zaman senin kadar muzaffer olan kişilerdir.

AÇIKLAMA

Duryodhana bu dörtlükte, her zaman muzaffer olmuş önemli kahramanlardan bahsetmektedir. Vikarna, Duryodhana'nın kardeşiydi ve Aśvatthāmā ise Dronāçārya'nın oğluydu; Saumadatti, veya Būriśravā, Bāhlikaların kralının oğluydu. Karna ise, annesi Kunti'nin Kral Pāṇḍu ile olan evliliğinden önce doğmuştu, birbaşka deyişle, Arjuna'nın bir başka babadan doğmuş olan bir kardeşiydi. Kṛpākārya'nın ikiz kardeşi ise Dronāçārya ile evliydi.

9

अन्ये च बहवः शूरा मदर्थे त्यक्तजीविताः ।
नानाशस्त्रप्रहरणाः सर्वे युद्धविशारदाः ॥९॥

anye ca bahavaḥ śūrā
mad-arthe tyakta-jīvitāh
nānā-śastra-praharaṇāḥ
sarve yuddha-viśāradāh

anye—diğerleri; *ca*—de-da; *bahavaḥ*—büyük sayılarda; *śūrāḥ*—kahramanlar; *mat-arthe*—benim uğruma; *tyakta-jīvitāḥ*—hayatlarını vermeye hazır; *nānā*—birçok; *śastra*—silahlar; *praharaṇāḥ*—donanmışlar; *sarve*—hepsi; *yuddha-viśāradāḥ*—askeri bilimde tecrübe sahibi.

ÇEVİRİ

Benim için canlarını vermeye hazır olan daha birçok kahraman var. Hepsi de çeşitli silahlarla donanmış, ve askeri bilimde tecrübe sahibi kişilerdir.

AÇIKLAMA

Jayadratha, Kṛtavarmā ve Śalya gibi savaşçılarla beraber diğerleri de Duryodhana için canlarını vermeye hazırdılar. Birbaşka deyişle, günahkar Duryodhana'nın tarafında yer aldıkları için hepsinin Kurukşetra savaşında ölecekleri kesindi. Duryodhana ise yukarıda adı geçen arkadaşlarının güç birliğini hesaba katarak zafer kazanacağından emin görünüyordu.

10

अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितम् ।

पर्याप्तं त्विदमेतेषां बलं भीमाभिरक्षितम् ॥१०॥

aparyāptaṁ tad asmākaṁ
balaṁ bīṣmābhirakṣitam
paryāptaṁ tv idam eteṣāṁ
balaṁ bīmābhirakṣitam

aparyāptam—hesaplanamaz; *tat*—o; *asmākam*—bizim; *balam*—güç; *bīṣma*—Büyükbaba Bīṣma tarafından; *abhirakṣitam*—mükemmelen korunmak; *paryāptam*—sınırlı; *tu*—fakat; *idam*—bütün bunlar; *eteṣām*—Pāṇḍavalar'ın; *balam*—güç; *bīma*—Bīma tarafından; abhirakṣitam—dikkatlice korunuyor.

ÇEVİRİ

Gücümüz hesaplanacak gibi değil, ve Bīma tarafından dikkatlice korunan Pāndavalar'ın gücü sınırlı iken biz, Büyükbaba Bīṣma tarafından mükemmelen korunmaktayız.

AÇIKLAMA

Duryodhana, burada tahmini bir güç mukayesesi yapmaktadır. Özellikle, en tecrübeli general Büyükbaba Bīṣma tarafından korunan silahlı kuvvetlerinin gücünün hesaplanamıyacak kadar çok olduğunu sanıyordu. Karşı tarafta yer alan Pāṇḍavalar ise Bīṣma'ya kıyasla çok önemsiz kalan az tecrübeli general Bīma tarafından korundukları için sınırlı bir güce sahiptiler. Duryodhana ise hep Bīma'yı düşünüyordu, çünkü eğer ölecekse sadece Bīma tarafından öldürülebileceğini çok iyi biliyordu. Fakat aynı zamanda, en üstün general Bīṣma kendi tarafında yer aldığı için zafer kazanacağından emindi. Ve bu savaştan kesinlikle büyük bir zaferle ayrılacağı kanısındaydı.

11

अन्येषु च सर्वेषु यथाभागमवस्थिताः ।
भीष्ममेवाभिरक्षन्तु भवन्तः सर्व एव हि ॥११॥

yaneṣu ca sarveṣu
yathā-bāgam avasthitāḥ
bīṣmam evābhirakṣantu
bavantaḥ sarva eva hi

ayaneṣu—stratejik noktalar; *ca*—de-da; *sarveṣu*—her yerde; *yathā-bāgam*—farklı biçimde düzenlenmiş; *avasthitāḥ*—konuşlanmış; *bīṣmam*—Büyükbaba Bīṣma'yı; *eva*—kesinlikle; *abhirakṣantu*—desteklemeli; *bavantaḥ*—sen; sarve—hepiniz sorumlu bir şekilde; *eva hi*—kesinlikle.

ÇEVİRİ

Bir yandan ordunun güç birliğini korumak için sorumlu olduğunuz stratejik noktaları korurken bir yandan da Büyükbaba Bīṣma'yı bütün gücünüzle desteklemelisiniz.

AÇIKLAMA

Duryodhana, Bīṣma'nın özelliklerini methettikten sonra, diğer komutanlar önemsenmediklerini zannetmesinler diye, diplomatik bir yolla durumu düzeltmek için yukarıdaki konuşmayı yapmaktadır. Bīṣmadeva'nın şüphesiz büyük bir kahraman olduğunu, fakat yaşlı olduğu için herkesin her taraftan özellikle onu desteklemesi gerektiğini belirtmektedir. Bīṣma savaşmakla meşgul olurken onun bu meşguliyetinden yararlanan düşman zayıf bir noktadan ordunun içine dalabilirdi. Bu sebepten dolayı, diğer komutanların, stratejik noktaları terketmiyerek düşmana ordunun güç birliğini bozma fırsatı vermemeleri çok önemliydi. Duryodhana, Kuruların zafer kazanmasının Bīṣmadeva'nın varlığına bağlı olduğunu açıkca hissediyordu. Bu savaşta Bīṣmadeva ile Droṇāçārya'nın tam desteğini alacağından emindi, çünkü Arjuna'nın karısı Draupadi, bütün generallerin önünde soyunmaya zorlandığı zaman insaf etsinler diye yalvarmış olmasına rağmen onlar tek bir söz bile söylememişlerdi. Bununla beraber, her iki generalin de Pāṇḍavalar'a bir çeşit düşkünlüğü olduğunu da biliyordu, ve şimdi de kumar olayında oldukları gibi yine kendi tarafında olacaklarını umuyordu.

12

तस्य संजनयन्हर्षं कुरूवृद्धः पितामहः ।
सिंहनादं विनद्योच्चैः शखं दध्मौ प्रतापवान् ॥१२॥

tasya sañjanayan harṣaṁ
kuru-vṛddhaḥ pitāmahaḥ
siṁha-nādaṁ vinadyoccaiḥ
śaṅkhaṁ dadhmau pratāpavān

tasya—onun; *sañjanayan*—artıyor; *harṣam*—keyiflenmek; *kuru-vṛddhaḥ*—Kuru hanedanının yiğit asılzadesi (Bişma); *pitāmahaḥ*—büyükbaba; *siṁha-nādam*—aslan sesi gibi gür ses, ; *vinadya*—titreşim; *uccaiḥ*—yüksek sesle; *śaṅkham*—denizkabuğu borusu; *dadhmau*—öttürdü; *pratāpa-vān*—yiğit.

ÇEVİRİ

Ve Kuru hanedanının yiğit asılzadesi ve savaşçıların büyükbabası Bişma, denizkabuğu borusunu öyle bir öttürdü ki, aslan kükremesine benzer bir ses titreşimi oluştu ve bu ses Duryodhana'yı keyiflendirdi.

AÇIKLAMA

Kuru hanedanının büyük asılzadesi Bişma, büyük oğul Duryodhana'nın kalbinden geçenleri anladı ve ona duyduğu sevgiden dolayı onu neşelendirmek için denizkabuğu borusunu çok güçlü öttürerek kendi konumuna uyan aslan kükremesine benzer bir ses çıkarttı; Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa karşıt orduda bulunduğu için bu savaşta hiçbir kazanma şansları olmadığını sıkıntı içindeki büyük oğul Duryodhana'ya bildirmek için doğrudan doğruya denizkabuğu borusu sembolizmini kullanmaktaydı. Fakat, onun görevi savaşı yönetmek olduğu için bu bağlamla ilgili olarak hiçbir acı duymayacaktı.

13

ततः शङ्खाश्च भेर्यश्च पणवानकगोमुखाः ।
सहसैवाभ्यहन्यन्त स शब्दस्तुमुलोऽभवत् ॥१३॥

tataḥ śaṅkhāś ca beryaś ca
paṇavānaka-gomukhāḥ
sahasaivābhyahanyanta
sa śabdas tumulo 'bhavat

tataḥ—ondan sonra; *śaṅkhāḥ*—denizkabuğu boruları; *ca*—de-da; beryaḥ—büyük davullar; *ca*—ve; *paṇava-ānaka*—küçük davul ve dümbelekler; *gomukhāḥ*—borular; *sahasā*—bir anda; *eva*—kesinlikle; *abhyahanyanta*—aynı anda çalındı; *saḥ*—o; *śabdaḥ*—birleşik sesler; *tumulaḥ*—yeri göğü titreten; *abhavat*—oldu.

ÇEVİRİ

Ondan sonra, bütün denizkabuğu boruları, davullar, borular,

trompetler ve boynuzlar aynı anda çalındı ve yeri göğü titreten bir ses oluştu.

14

ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यन्दने स्थितौ ।
माधवः पाण्डवश्चैव दिव्यौ शङ्खौ प्रदध्मतुः ॥१४॥

tataḥ śvetair hayair yukte
mahati syandane sthitau
mādhavaḥ pāṇḍavaś caiva
divyau śaṅkhau pradadhmatuḥ

tataḥ—ondan sonra; *śvetaiḥ*—beyaz ile; *hayaiḥ*—atlar; *yukte*—koşulmuş; *mahati*—büyük; *syandane*—araba; *sthitau*—bulunmak; *mādhavaḥ*—Kṛṣṇa (servet tanrıçasının kocası); *pāṇḍavaḥ*—Arjuna (Pāṇḍu'nun oğlu); *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *divyau*—aşkın; *śaṅkhau*—denizkabuğu boruları; *pradadhmatuḥ*—öttürmek.

ÇEVİRİ

Karşıt tarafta beyaz atların çektiği büyük savaş arabasında bulunan Rab Kṛṣṇa ve Arjuna da aşkın denizkabuğu borularını öttürdüler.

AÇIKLAMA

Bişmadeva'nın öttürdüğü denizkabuğu borusu ile Kṛṣṇa ve Arjuna'nın denizkabuğu boruları arasındaki fark burada aşkın olarak belirleniyor. Bu aşkın denizkabuğu borularının öttürülmesi, karşı tarafın zafer için hiçbir şansı olmadığının habercisiydi, çünkü Kṛṣṇa Pāṇḍavalar'ın tarafındaydı. *Jayas tu pāṇḍu-putrānāṁ yeṣaṁ pakṣe janārdanaḥ*. Zafer daima Pāṇḍu'nun oğulları gibi insanların yanındadır çünkü Rab Kṛṣṇa onlarla beraberdir. Ve Tanrı her nezaman her nerede bulunursa bulunsun talih tanrıçası da Onunla beraberdir, çünkü o, kocasıyla birlikte olmadan yaşıyamaz. Dolayısıyla, Rab Kṛṣṇa, veya Viṣṇu'nun denizkabuğu borusundan çıkan aşkın sesin müjdelediği gibi zafer ve talih Arjuna'dan yanaydı. Buna ilaveten, iki arkadaşın içinde bulunduğu savaş arabası Agni (ateş ilahı) tarafından Arjuna'ya hediye edilmişti, ve bu araba üç dünyada her nereye sürülürse sürülsün her tarafı fethedebilecek güçte bir arabaydı.

15

पाञ्चजन्यं हृषीकेशो देवदत्तं धनंजयः ।
पौण्ड्रं दध्मौ महाशङ्खं भीमकर्मा वृकोदरः ॥१५॥

pāñcajanyaṁ hṛṣīkeśo
devadattaṁ dhanañjayaḥ
pauṇḍraṁ dadhmau mahā-śaṅkhaṁ
bhīma-karmā vṛkodaraḥ

pāñcajanyam—Pancajanya ismindeki denizkabuğu borusu; *hṛṣīkeśaḥ*—Hṛṣīkeśa (adanmış kulların duygularını yönlendiren Rab Kṛṣṇa); *devadattam*—Devadatta ismindeki denizkabuğu borusu; *dhanam-jayaḥ*—Dhanañjaya (servet kazanan Arjuna); *pauṇḍram*—Pauṇḍra ismindeki denizkabuğu borusu; *dadhmau*—öttürdü; *mahā-śaṅkham*—müthiş denizkabuğu borusu; *bhīma-karmā*—herkülümsü işler gerçekleştiren; *vṛkodaraḥ*—oburcasına yemek yiyen (Bhīma).

ÇEVİRİ

Rab Kṛṣṇa, Pāñjaya ismindeki denizkabuğu borusunu öttürdü; Arjuna, Devadatta ismindeki denizkabuğu borusunu öttürdü; ve doymak bilmezcesine yemek yiyen ve herkülsel görevler yapan Bhīma da Pauṇḍra ismindeki denizkabuğu borusunu öttürdü

AÇIKLAMA

Rab Kṛṣṇa'ya burada Hṛṣīkeśa diye hitab ediliyor, çünkü O, bütün duyuların sahibidir. Canlı varlıklar Onun öz parçalarıdır, dolayısıyla canlı varlıkların duyuları da Onun duyularının önemli bir parçasıdır. Gayrişahsiyetçiler, canlı varlıkların duygularını hesaba katmadıklarından bütün canlı varlıkları duygusuz ve gayrişahsi olarak tanımlarlar. Tanrı, bütün canlı varlıkların kalplerinde bulunarak onların duygularını yönlendirir. Fakat O, sadece canlı varlığın Tanrıya teslim olması durumunda ve adanmış saf kulunun duygularını yönlendirmek için devreye girer. Tanrı, Kurukşetra savaş alanında da Arjuna'nın aşkın duygularını kontrol altında tuttuğu için burada Ona Hṛṣīkeśa diye hitab edilmektedir. Tanrı, çeşitli faaliyetleriyle ilişkili olarak çeşitli isimler alır. Örneğin, Madhu ismindeki şeytanı öldürdüğü için Onun bir ismi Madhusūdana'dır; duyulara ve ineklere zevk verdiği için diğer bir ismi Govinda'dır; Vasudeva'nın oğlu olarak

ortaya çıktığı için Onun diğer bir ismi Vāsudeva'dır; Devakī'yi annesi olarak kabul ettiği için diğer bir ismi Devaki-nandana'dır; Vṛndāvan'daki çocukluk eğlencelerini Yaśodā'ya hediye ettiği için diğer bir ismi Yaśodā-nandana'dır; arkadaşı Arjuna'nın savaş arabasının sürücülüğünü yaptığı için diğer bir ismi Pārtha-sārathi'dir. Aynı şekilde, savaş alanında Arjuna'yı yönlendirdiği için Onun bir ismi de Hṛṣikeśa'dır.

Çeşitli adaklar için harcamalar yapılacağı için Kral, bağışta bulunulmasını istediği zaman servetinin bir kısmını satması için kardeşine yardım ettiği için bu dizelerde Arjuna'dan Danañjaya diye bahsedilmektedir. Aynı şekilde, doymak bilmezcesine yemek yiyen ve Hiḍimba ismindeki şeytanı öldürerek herkülümsü görevler başaran Bīma'nın diğer bir ismi de Vṛkodara'dır. Pāṇḍavalar'ın tarafında bulunan çeşitli şahsiyetlerin, Rab Kṛṣṇa'nın öttürdüğü boruyu takiben öttürdükleri borular askerleri yüreklendirmek içindi. Karşı taraf ise hem böyle aşkın borulardan, hem de Herşeye Kâdir Yönlendirici Rab Kṛṣṇa'nın ve talih tanrıçasının varlığından yoksundu. Bu durumda savaşı kaybetmeye mahkumlardı, ve denizkabuğu borularının verdiği mesaj da buydu.

16-18

अनन्तविजयं राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।
नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ ॥१६॥
काश्यश्च परमेष्वासः शिखण्डी च महारथः ॥
धृष्टद्युम्नो विराटश्च सात्यकिश्चापराजितः ॥१७॥
द्रुपदो द्रौपदेयाश्च सर्वशः पृथिवीपते ।
सौभद्रश्च महाबाहुः शङ्खान्दध्मुः पृथक्पृथक् ॥१८॥

anantavijayaṁ rājā
kuntī-putro yudhiṣṭhiraḥ
nakulaḥ sahadevaś ca
sughoṣa-maṇiouṣpakau

kāśyaś ca parameṣv-āsaḥ
śikhaṇḍī ca mahā-rathaḥ
dhṛṣṭadyumno virāṭaś ca
sātyakiś cāparājitaḥ

drupado draupadeyāś ca
sarvaśaḥ pṛthivī-pate
saubhadraś ca mahā-bāhuḥ
śaṅkhān dadhmuḥ pṛthak pṛthak

ananta-vijayam—Anantavijaya ismindeki denizkabuğu borusu; *rājā*—kral; *kuntī-putraḥ*—Kuntī'nin oğlu; *yudhiṣṭhiraḥ*—Yudhiṣṭhira; *nakulaḥ*—Nakula; *sahadevaḥ*—Sahadeva; *ca*—ve; *sughoṣa-maṇi-puṣpakau*—Sughoṣa ve Maṇipuspaka ismindeki denizkabuğu boruları; *kāśyaḥ*—Kāśī Kralı(Vārāṇasī); *ca*—ve; *parama-iṣu-āsaḥ*—büyük okçu; *śikhaṇḍī*—Śikhaṇḍī; *ca*—de-da; *mahā-rathaḥ*—tek başına binlerce kişiyle savaşan kişi; *dhṛṣṭadyumnaḥ*—Dhṛṣṭadyumna (Kral Drupada'nın oğlu); *virāṭaḥ*—Virāṭa (Pāṇḍavalar sürgündeyken topraklarına sığındıkları prens); *ca*—de-da; *sātyakiḥ*—Sātyaki (Yuyudhāna, yani araba sürücüsü Rab Kṛṣṇa); *ca*—ve; *aparājitaḥ*—asla yenilmemiş olan; *drupadaḥ*—Drupada, Pāñcāla Kralı; *draupadeyāḥ*—Draupadī'nin oğulları; *ca*—de-da; *sarvaśaḥ*—hepsi; *pṛthivī-pate*—Ey Kralım; *saubhadraḥ*—Subhadrā'nın oğlu Abhimanyu; *ca*—de-da; *mahā-bāhuḥ*—güçlü bir orduya sahip kişi; *śaṅkhān*—denizkabuğu boruları; *dadhmuḥ*—öttürdü; *pṛthak pṛthak*—herbiri ayrı ayrı.

ÇEVİRİ

Kuntī'nin oğlu Kral Yudhiṣṭira, Anantavijaya ismindeki denizkabuğu borusunu, Nakula ve Sahadeva da Sughoṣa ve Maṇipuṣpaka isimlerindeki denizkabuğu borularını öttürdüler. Büyük okçu Kāśī Kralı, büyük savaşçı Śikhaṇḍī, Dhṛṣṭadyumna, Virāṭa, yenilmez Sātyaki, Drupada, Draupadī'nin oğulları ve kudretli savaşçı Subhadrā'nın oğlu gibi, diğerleri de değerli denizkabuğu borularını öttürdüler.

AÇIKLAMA

Sañjaya, Pāṇḍu'nun oğullarını kandırarak kraliyet tahtına kendi oğullarının geçmesi için izlediği adaletsiz politikanın övgüye layık olmadığını burada nazik bir dille Kral Dhṛtarāṣṭra'ya bildirmektedir. Bazı alametlerden açıkça belli olduğu gibi, asilzade Bişma'dan başlıyarak, Abhimanyu ve diğer erkek torunlar, ve orada toplanmış bulunan çeşitli dünya devletlerinin kralları da dahil olmak üzere bütün Kuru hanedanı bu büyük savaşta ölmeye mahkumdu. Bütün bu felaketin sorumlusu, oğullarını böyle bir politika izlemeye teşvik

eden Kral Dhṛtarāṣṭra idi.

19

स घोषो धार्तराष्ट्राणां हृदयानि व्यदारयत् ।
नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलोऽभ्यनुनादयन् ॥१९॥

sa goṣo dārtarāṣṭrāṇāṁ
hṛdayāni vyadārayat
nabhaś ca pṛthivīṁ caiva
tumulo 'bhyanunādayan

saḥ—o; *goṣaḥ*—titreşim; *dārtarāṣṭrāṇām*—Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının; *hṛdayāni*—kalpleri; *vyadārayat*—titredi; *nabhaḥ*—gök; *ca*—de-da; *pṛthivīm*—yeryüzü; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *tumulaḥ*—yeri göğü titreten; *abhyanunādayan*—yankılanan.

ÇEVİRİ

Aynı anda öttürülen bütün bu çeşitli denizkabuğu boruları muazzam bir ses oluşturdular. Yeri ve göğü titreten bu ses, Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının yüreklerini de korkuyla titretti.

AÇIKLAMA

Duryodhana'nın tarafında bulunan Bīşma ve diğerleri denizkabuğu borulatrını öttürdükleri zaman Pāṇḍavalar'ın tarafında hiçkimsenin yüreği korkuyla titrememişti. Daha önceki dizelerde böyle bir şeyden bahsedilmezken, bu dizelerde, Pāṇḍavalar'ın çıkarttığı ses titreşimlerinin Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının yüreklerini korkuyla titrettiğinden bahsedilmektedir. Bu ise, Pāṇḍavalar'dan ve onların Rab Kṛṣṇa'ya duydukları güvenden kaynaklanmaktadır. Yüce Tanrıya sığınan kişi, en büyük felaketin ortasında kalsa bile hiçbirşeyden korkmaz.

20

अथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपिध्वजः ।
प्रवृत्ते शस्त्रसंपाते धनुरुद्यम्य पाण्डवः ।
हृषीकेशं तदा वाक्यमिदमाह महीपते ॥२०॥

atha vyavasthitān dṛṣtvā
dhārtarāṣṭrān kapi-dhvajaḥ
pravṛtte śastra-sampāte
dhanur udyamya pāṇḍavaḥ
hṛṣīkeśaṁ tadā vākyam
idam āha mahī-pate

atha—üzerinde; *vyavasthitān*—bulunan; *dṛṣṭvā*—(birşeye) bakan; *dhārtarāṣṭrān*—Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları; *kapi-dhvajaḥ*—bayrağında Hanumān amblemi taşıyan; *pravṛtte*—meşgul olmak üzere; *śastra-sampāte*—oklarını fırlatırken; *dhanuḥ*—yay; *udyamya*—almak; *pāṇḍavaḥ*—Pāṇḍu'nun oğlu (Arjuna); *hṛṣīkeśam*—Rab Kṛṣṇa'ya; *tadā*—o sırada; *vākyam*—sözler; *idam*—bunlar; *āha*—dedi; *mahī-pate*—Ey Kralım.

ÇEVİRİ

Hanumān amblemini taşıyan bayrağın asılı olduğu savaş arabasında bulunan Pāndu'nun oğlu Arjuna yayını alarak oklarını fırlatmaya hazırlandı. Ey Kralım, Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının askeri düzende sıralanmış olduğunu gören Arjuna, Rab Kṛṣṇa'ya şunları söyledi.

AÇIKLAMA

Savaş başlamak üzereydi. Yukarıda belirtildiği gibi, savaş alanında doğrudan doğruya Rab Kṛṣṇa'dan aldıkları direktiflerle yönetilen Pāṇḍavalar'ın umulmadık bir şekilde düzenlenmiş askeri gücünü gören Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının cesaretinin az çok kırıldığı anlaşılmaktadır. Arjuna'nın bayrağındaki Hanumān amblemi ise birbaşka zafer işaretiydi, çünkü Hanumān, Rāma ile Rāvana arsında yapılan savaşta Rab Rāma'nın yanında yer almış ve Rab Rāma bu savaştan zaferle çıkmıştı. Şimdi ise, hem Rāma hem de Hanumān, Arjuna'ya yardım etmek üzere Arjuna'nın savaş arabasında bulunmaktaydılar. Rab Rāma, Rab Kṛṣṇa'nın ta kendisidir, ve Rab Rāma hernerede olursa olsun Onun ebedi hizmetçisi Hanumān ve Onun ebedi eşi talih tanrıçası Sītā da Onunla beraberdir. Bu sebepten dolayı, Arjuna'nın düşmandan korkması için hiçbir sebep yoktu. Dahası, duygular tanrısı Rab Kṛṣṇa, ona direktif vermek üzere Şahsen oradaydı. Bu durumda Arjuna, savaşmak için ihtiyacı olduğu herşeye sahipti. Kendisine ebediyen adanmış kulu için Tanrının hazırladığı bu hayırlı ortam, zaferi garanti eden bir işaretti.

21-22

अर्जुन उवाच ।
सेनयोरुभयोर्मध्ये रथं स्थापय मेऽच्युत ॥२१॥
यावदेतान्निरीक्षेऽहं योद्धुकामानवस्थितान् ।
कैर्मया सह योद्धव्यमस्मिन्रणसमुद्यमे ॥२२॥

arjuna uvāca
senayor ubhayor madhye
ratham sthāpaya me 'cyuta
yāvad etān nirīkṣe 'ham
yoddhu-kāmān avasthitān
kair mayā saha yoddhavyam
asmin raṇa-samudyame

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *senayoḥ*—orduların; *ubhayoḥ*—her iki; *madhye*—arası; *ratham*—araba; *sthāpaya*—lütfen sür; *me*—benim; *acyuta*—Ey yanılmaz olan; *yāvat*—oldukça; *etān*—bütün bunlar; *nirīkṣe*—görebileyim; *aham*—ben; *yoddhu-kāmān*—savaşmak isteyen; *avasthitān*—savaş alanına dizilmiş olan; *kaiḥ*—kimler ile; *mayā*—benim tarafımdan; *saha*—beraber; *yoddhavyam*—döğüşmeli; *asmin*—bunda; *raṇa*—ihtilaf; *samudyame*—kalkışmak.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey yanılmaz olan, lütfen arabayı iki ordunun arasına sür ki savaşmak arzusuyla burada toplananları ve bu büyük savaşta çatışmak zorunda olduğum kişileri görebileyim.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsı olmasına rağmen burada sebepsiz rahmetiyle arkadaşına hizmet etmekle meşgul olabilmektedir. O, Kendisine adanmış kullarına sevgi göstermeyi hiç ihmal etmez, bu sebepten dolayı, burada Ona yanılmaz olan diye hitab edilmektedir. Kṛṣṇa, Arjuna'nın arabasının sürücüsü olarak Arjuna'nın isteklerini yerine getirmek zorundaydı ve bunu yapmakta tereddüt etmediği için burada Ona, yanılmaz olan diye hitab edilmektedir. Kendisine adanmış bir kulunun arabasının sürücülüğünü yapmayı kabul etmiş olmasına rağmen Onun Herşeye Kâdirlik konumu bundan hiçbir zarar görmemiştir. O, her ortamda Tanrının Yüce Şahsı ve tüm duyguların Rabbi, Hṛṣikeśa'dır. Tanrı ve Ona hizmet eden kişi

arasındaki ilişki çok tatlı ve aşkındır. Ona adanmış kişi, Ona hizmet etmeye nasıl daima hazırsa O da Kendisine adanmış kuluna hizmet, veya yardım etmek için daima fırsat kollar. O, emir vermekten çok, Kendisine adanmış bir kuluna avantajlı bir pozisyon kazandırmak için o kişinin isteklerini yerine getirmekten daha büyük bir zevk alır. O, herşeyin üzerinde olduğu için herkes Onun emri altındadır, ve hiçkimse Ona emredecek kadar yüksek bir konumda değildir. Fakat O, tüm ortamların yanılmaz üstadı olmakla beraber, Kendisine adanmış saf bir kulunun Kendisine emretmesinden aşkın bir zevk duyar.

Tanrıya adanmış saf bir kul olan Arjuna, kuzenleriyle savaşmak istemiyordu, fakat hiçbir barışçı uzlaşmaya yanaşmıyan dik kafalı Duryodhana yüzünden savaş meydanına çıkmaya mecbur kalmıştı. Bu sebepten dolayı, savaş meydanında bulunanları görmeyi çok arzuluyordu. Savaş meydanında barış için yapılacak hiçbirşey kalmamış olmasına rağmen karşı taraftakilerin bu istenmiyen savaş için ne kadar istekli olduklarını görmek istiyordu.

23

योत्स्यमानानवेक्षेऽहं य एतेऽत्र समागताः ।
धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेर्युद्धे प्रियचिकीर्षवः ॥२३॥

yotsyamānān avekṣe 'haṁ
ya ete 'tra samāgatāḥ
dhārtarāṣṭrasya durbuddher
yuddhe priya-cikīrṣavaḥ

yotsyamānān—savaşacak olanlar; *avekṣe*—göreyim; *aham*—ben; *ye*—kim; *ete*—onlar; *atra*—burada; *samāgatāḥ*—toplanmış; *dhārtarāṣṭrasya*—Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları için; *durbuddheḥ*—şeytan-akıllı; *yuddhe*—döğüşte; *priya*—iyi; *cikīrṣavaḥ*—dilek.

ÇEVİRİ

Dhṛtarāṣṭra'nın şeytan akıllı oğlunu sevindirmek amacıyla buraya savaşmaya gelenleri görmeme izin ver.

AÇIKLAMA

Babası Dhṛtarāṣṭra ile birlik olan Duryodhana'nın, şeytani planlarla Pāṇḍavalar'ın krallığını gaspetmeye çalışması artık herkes tarafından bilinmekteydi. Dolayısıyla, Duryodhana'nın tarafına katılan herkes

aynı türden insanlar olmalıydı. Arjuna, onların kimler olduklarını savaş başlamadan önce savaş meydanında görmek istiyor, fakat barış için bir girişimde bulunmayı artık düşünmüyordu. Kṛṣṇa kendi tarafında olduğu için zafer kazanacağından az çok emin olduğu halde biraz da karşılaşacağı düşman kuvvetlerinin gücünü tahmin edebilmek için onları görmek istiyordu.

24

सञ्जय उवाच ।
एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत ।
सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥२४॥

sañjaya uvāca
evam ukto hṛṣīkeśo
guḍākeśena bhārata
senayor ubhayor madhye
sthāpayitvā rathottamam

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *evam*—böylece; *uktaḥ*—hitap etti; *hṛṣīkeśaḥ*—Rab Kṛṣṇa; *guḍākeśena*— Arjuna tarafından; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu; *senayoḥ*—orduların; *ubhayoḥ*—her ikisi; *madhye*—ortasında; *sthāpayitvā*—yerleştirdi; *ratha-uttamam*—en güzel arabayı.

ÇEVİRİ

Sañjaya şöyle dedi: Ey Bharata'nın torunu, Arjuna'nın bu isteği üzerine, Rab Kṛṣṇa zarif arabayı iki ordunun arasına sürdü.

AÇIKLAMA

Bu dizelerde Arjuna'ya Guḍākeśa diye hitab edilmektedir. *Guḍākā*, uyku anlamına gelir ve uykuyu fethedenlere *guḍākeśa* denir. Uyku aynı zamanda cehalet demektir. Dolayısıyla Arjuna, Kṛṣṇa'nın arkadaşı olduğu için hem uykuyu, hem de cehaleti fethetmişti. O, Kṛṣṇa'ya adanmış büyük bir kul olarak Kṛṣṇa'yı bir an bile aklından çıkartmıyordu, çünkü adanmış insanın doğası böyledir. Adanmış kişi uyurken, veya uyanıkken Kṛṣṇa'nın ismini, suretini, niteliğini ve eğlencelerini düşünmekten kendisini bir an bile alamaz. Bu durumda, Kṛṣṇa'ya adanmış kişi, sürekli olarak Kṛṣṇa'yı düşündüğü için hem uykuyu hem de cehaleti siler atar. İşte bu duruma Kṛṣṇa şuuru, veya

samādhī denir. her canlının aklını ve duygularını yönlendiren Hṛṣikeśa Kṛṣṇa, arabanın iki ordunun arasına sürülmesini Arjuna'nın neden istediğini anlamıştı. O da istenileni yaptı ve şunları söyledi.

25

भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् ।
उवाच पार्थ पश्यैतान्समवेतान्कुरूनिति ॥२५॥

bīṣma-droṇa-pramukhataḥ
sarveṣāṁ ca mahī-kṣitām
uvāca pārtha paśyaitān
samavetān kurūn iti

bīṣma—Büyükbaba Bişma; *droṇa*—öğretmen Droṇa; *pramukhataḥ*—önünde; *sarveṣām*—hepsi; *ca*—de-da; *mahī-kṣitām*—dünyanın liderleri; *uvāca*—dedi; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *paśya*—bak gör; *etān*—hepsi; *samavetān*—toplanmış; *kurūn*—Kuru hanedanının üyeleri; *iti*—böylece.

ÇEVİRİ

Bişma, Drona ve diğer dünya liderlerinin huzurunda Tanrı, "Bak gör işte ey Pārtha, bütün Kurular burada toplanmış" dedi.

AÇIKLAMA

Bütün canlıların kalbinde Üstünruh olarak bulunan Rab Kṛṣṇa, Arjuna'nın aklından nelerin geçtiğini biliyordu. Bununla bağlantılı olarak, O herşeyi bildiği için Ona burada Hṛṣikeśa diye hitab edilmektedir. Pārtha sözcüğü ise Kunti'nin oğlu anlamına gelen Pṛthā sözcüğünden gelir ve burada Arjuna'ya hitab etmek için kullanılmaktadır. Kṛṣṇa, sürücüsü olmayı kabul ettiği arkadaşı Arjuna'ya Pṛthā'nın oğlu olduğunu hatırlatmak istemişti, çünkü Pṛthā, Kṛṣṇa'nın babası Vasudeva'nın kızkardeşiydi. Kṛṣṇa, Arjuna'ya "Kurular'ı gör" demekle neyi îma etmek istemişti? Kṛṣṇa, halasının oğlunun böyle bir şey isteyeceğini ummamıştı. Dolayısıyla, Tanrının dostça bir şakasıyla Arjuna'nın aklı bunu önceden haber almıştı.

26

तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितॄनथ पितामहान् ।
आचार्यान्मातुलान्भ्रातॄन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा ।

श्वशुरान्सुहृदश्चैव सेनयोरुभयोरपि ॥२६॥

tatrāpaśyat sthitān pārthaḥ
pitṝn atha pitāmahān
ācāryān mātulān bhrātṝn
putrān pautrān sakhīṁs tathā
śvaśurān suhṛdaś caiva
senayor ubhayor api

tatra—orada; *apaśyat*—görebildi; *sthitān*—ayakta; *pārthaḥ*—Arjuna; *pitṝn*—babalar; *a t h a*—de-da; *pitāmahān*—büyükbabalar; *ācāryān*—öğretmenler; *mātulān*—dayılar; *bhrātṝn*—kardeşler; *putrān*—oğullar; *pautrān*—büyük oğullar; *sakhīn*—arkadaşlar; *tathā*—de-da; *śvaśurān*—kayınpederler; *suhṛdaḥ*—iyi dostlar; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *senayoḥ*—orduların; *ubhayoḥ*—her iki ordunun; *api*—dahil.

ÇEVİRİ

Arjuna, iki ordunun ortasına gelince babalarının, büyükbabalarının, öğretmenlerinin, amcalarının, kardeşlerinin, oğullarının, büyük oğullarının, arkadaşlarının, kayınpederlerinin, ve dostlarının hep beraber orada olduklarını gördü.

AÇIKLAMA

Arjuna, savaş alanında bütün akrabalarını gördü. Babasının yaşıtlarından olan Būriśravā'yı, Bişma ve Somadatta gibi büyükbabalarını, Dronāçārya ve Kṛpāçārya gibi öğretmenlerini, Śalya ve Śakuni gibi amcalarını, Duryodhana gibi kardeşlerini, Lakşmaṇa gibi oğulları, Aśvatthāmā gibi arkadaşlarını, ve Kṛtavarmā gibi dostlarını gördü. Düşman ordusunun çoğunlunun arkadaşları tarafından oluşturulduğunu gördü.

27

तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान्बन्धूनवस्थितान् ।
कृपया परयाविष्टो विषीदन्निदमब्रवीत् ॥२७॥

tān samīkṣya sa kaunteyaḥ
sarvān bandhūn avasthitān

kṛpayā parayāviṣṭo
viṣīdann idam abravīt

tān—hepsi; *samīkṣya*—gördükten sonra; *saḥ*—o (erkek için); *kaunteyaḥ*—Kuntī'nin oğlu; *sarvān*—her çeşit; *bandhūn*—akrabalar; *avasthitān*—bulunmak; *kṛpayā*—merhamet; *parayā*—çeşitli derecelerden; *āviṣṭaḥ*—kapılmak; *viṣīdan*—yakınırken; *idam*—böylece; *abravīt*—konuştu.

ÇEVİRİ

Kunti'nin oğlu Arjuna, çeşitli derecelerden akrabalarını ve arkadaşlarını karşısında görünce merhamete kapılarak şunları söyledi.

28

अर्जुन उवाच ।
दृष्टेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितम् ।
सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति ॥२८॥

arjuna uvāca
dṛṣṭvemaṁ sva-janaṁ kṛṣṇa
yuyutsuṁ samupasthitam
sīdanti mama gātrāṇi
mukhaṁ ca pariśuṣyati

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *dṛṣṭvā*—gördükten sonra; *imam*—bütün bunları; *sva janam*—akrabalar; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *yuyutsum*—hepsi savaş ruhuyla dolu; *samupasthitam*—mevcut; *sīdanti*—titriyor; *mama*—benim; *gātrāṇi*—vücudumun kasları; *mukham*—ağzım; *ca*—de-da; *pariśuṣyati*—kuruyor.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Sevgili Kṛṣṇa, bütün akrabalarımı ve arkadaşlarımı bana karşı böylesine bir savaş ruhu içinde görünce vücudumdaki bütün kasların titrediğini ve ağzımın kuruduğunu hissediyorum.

AÇIKLAMA

Tanrıya adanmamış kişi, her nekadar kültür, eğitim ve ileri maddi

koşullara sahip olursa olsun tanrısal vasıflarda yetersiz kalır, fakat tamamen Tanrıya adanmış bir insan, yarıtanrıların ve ermişlerin sahip oldukları bütün iyi niteliklere sahip olur. Böyle bir insan olan Arjuna da bütün akrabalarını ve arkadaşlarını kendisine karşı savaşmak arzusuyla dolu olarak savaş alanında görünce merhamet duygusuna kapılmıştı. Kendi askerleri için başlangıçtan beri sempati duyuyordu, fakat karşıt ordunun askerlerinin kaçınılmaz ölümünü görünce onlara da merhamet duymaya başladı. Ve bütün bunları düşünürken vücudunun bütün kasları titremeye ve ağzı kurumaya başladı. Onları böylesine bir savaşma isteğiyle karşısında görünce çok şaşırdı. Arjuna ile kan bağı olan hemen herkes onunla savaşmak üzere orada toplanmıştı. Bu durum, Arjuna gibi adanmış, nazik bir insanı derin bir üzüntüye itmişti. Burada bahsedilmemesine rağmen, Arjuna'nın kaslarının titreyip ağzının kurumasından başka, aynı zamanda merhametten ağladığını da hayalimizde canlandırabiliriz. Arjuna'da ortaya çıkan bütün bu alametler onun zayıflığından değil, Tanrıya adanmış kişilerin karakteristik özelliği olan yufka yüreklilikten kaynaklanmaktaydı.

yasyāsti baktir bagavaty akiñcanā
sarvair guṇais tatra samāsate surāḥ
harāv abhaktasya kuto mahad-guṇā
mano-rathenāsati dāvato bahiḥ

."Tekrar kopmıyacak şekilde Tanrının Yüce Şahsına adanan kişi, yarıtanrıların sahip olduğu bütün iyi niteliklere sahip olabilir. Fakat, Tanrıya adanmamış kişiler, sadece ufak değerlere haiz olan maddi vasıflara sahiplerdir. Çünkü onlar, zihinsel düzlemde gezindikleri için göz alıcı maddi enerjinin çekiciliğine kapılırlar." (*Bāgavatam* 5.18.12)

29

वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ।
गाण्डीवं स्रंसते हस्तात्त्वक् चैव परिदह्यते ॥२९॥

vepathuś ca śarīre me
roma-harṣaś ca jā yate
gāṇḍivaṁ sraṁsate hastāt
tvak caiva paridahyate

vepathuḥ—vücudun titremesi; *ca*—de-da; *śarīre*—vücut üzerinde; *me*—benim; *roma-harṣaḥ*—tüylerin diken diken olması; *ca*—de-da; *jāyate*—yer alıyor; *gāṇḍīvam*—Arjuna'nın yayı; *sraṁsate*—kayıyor; *hastāt*—elimden; *tvak*—cildim; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *paridahyate*—yanıyor.

ÇEVİRİ

Bütün vücudum titriyor, tüylerim diken diken oluyor, yayım Gāṇḍīva elimden kayıyor, ve bütün cildim yanıyor.

AÇIKLAMA

İki çeşit vücut titremesi ve iki çeşit tüylerin diken diken oluşu vardır. Böyle bir olay, ya ruhsal bir vecd anında ya da maddi şartlar altında duyulan büyük bir korku anında yaşanır. Aşkın uyanışta korkacak hiçbirşey yoktur. Bu ortamda Arjuna'da görülen alametler maddi bir korkudan, birbaşka deyişle ölüm korkusundan kaynaklanmaktaydı. Aynı korku yüzünden çok heyecanlandığı için meşhur yayı Gāṇḍiva elinden kayıyor, kalbinin, ve cildinin yandığını hissediyordu. Bütün bunlar yaşamın maddi kavramlarından kaynaklanır.

30

न च शक्नोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मनः।
निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव ॥३०॥

na ca śaknomy avasthātuṁ
bhramatīva ca me manaḥ
nimittāni ca paśyāmi
viparītāni keśava

na—ne de; *ca*—de-da; *śaknomi*—yetkin miyim; *avasthātum*—kalmak; *bhramati*—unutmak; *iva*—olarak; *ca*—ve; *me*—benim; *manaḥ*—aklım; *nimittāni*—sebepler; *ca*—de-da; *paśyāmi*—görüyorum; *viparītāni*—tam tersi; *keśava*—Ey Keśī şeytanını öldüren (Kṛṣṇa).

ÇEVİRİ

Burada daha fazla duramıyacağım. Kendimi kaybediyorum, ve başım dönüyor. Sadece bedbahtlığa sebep olacak şeyler görüyorum, Ey şeytan Keśī'yi öldüren.

AÇIKLAMA

Arjuna savaş alanında daha fazla kalamıyacak bir hale gelmişti, ve aklının zayıflığı yüzünden kendisini kaybetmekteydi. Maddi şeylere duyulan aşırı bağlılık kişiyi yaşamın şaşkınlık koşullarına iter. *Bayaṁ dvitīyābhiniveśataḥ syāt* (*Bāgavatam* 11. 2. 37): Bu gibi korkular ve akli dengenin bozulması, maddi koşullara aşırı düşkün kişilerde görülür. Arjuna, savaş alanında sadece kendisine acı veren görüntülere şahit olmaktaydı, öyle ki düşmanını yense bile mutlu olamıyacaktı. Burada kullanılan *nimittāni viparītāni* sözcükleri önemlidir. Kişi, hayal kırıklığıyla karşılaşınca "Ben neden buradayım?" sorusunu sorar. Herkes kendisini ve kendi çıkarını düşünür. Hiçkimse Yüce Tanrıyı düşünmez. Kṛṣṇa'nın iradesiyle, Arjuna burada kendisiyle ilgilenerek cehalet sergilemekte idi. Fakat gerçek menfaatin Viṣṇu, veya Kṛṣṇa'da yattığını unutmaktaydı. Bu unutkanlığa kapılan koşullanmış ruh maddi acılar çeker. Arjuna, bu savaşta kazanacağı bir zaferin sadece kendi kendisini lanetlemesine sebep olacağını düşünüyordu.

31

न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ।
न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च ॥३१॥

na ca śreyo nupaśyami
hatvā sva-janam āhave
na kāṅkṣe vijayaṁ kṛṣṇa
na ca rājyaṁ sukhāni ca

na—ne de; *ca*—de-da; *śreyaḥ*—iyi; *anupaśyāmi*—görmüyorum; *hatvā*—öldürmekle; *sva-janam*—kendi akrabalarımı; *āhave*—savaşta; *na*—ne de; *kāṅkṣe*—arzulamıyorum; *vijayam*—zafer; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *na*—ne de; *ca*—de-da; *rājyam*—krallık; *sukhāni*—mutluluk; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Ne bu savaşta yakınlarımı öldürmekten bir hayır gelir, ne de zafer, krallık, veya mutluluk kazanmak icin içimde bir istek kaldı, Ey sevgili Kṛṣṇa.

AÇIKLAMA

Gerçek menfaatin Viṣṇu, veya Kṛṣṇa'da yattığını bilmiyen koşullanmış

ruh, hayal ettiği ortam ve şartlarda mutlu olacağını zannederek vücutsal ilişkilerin çekiciliğine kapılır. Böylesine kör bir yaşam kavramında maddi mutluluğun sebeplerini bile unutur. Arjuna burada bir *kṣatriya*nın moral özelliklerini bile unutmuş gibidir. Kṛṣṇa'nın şahsi emirleri altında doğrudan doğruya savaş meydanında ölen *kṣatriyalar* ile manevi kültüre tamamen kendisini adamış feragat içinde yaşıyan insanlar olmak üzere iki çeşit insan çok güçlü ve göz kamaştırıcı bir ışık yayan güneş küresine girmeye müsait kişilerdir. Arjuna, bu aşamada düşmanlarını öldürmekten acizken akrabalarını nasıl öldürebilirdi? Eğer akrabalarını öldürürse bu yaşamında mutluluğu asla bulamıyacağını zannettiği için, açlık hissetmiyen bir insanın yemek pişirmeye kalkışmaması gibi, o da savaşmak istemiyordu. Bu aşamada ormana giderek herşeyden elini eteğini çekip, hüsran dolu bir hayat yaşamak istiyordu. Fakat, bir *kṣatriya* olarak yaşaması için onun bir krallığa ihtiyacı vardı, çünkü *kṣatriyalar* yöneticilikten başka bir işle meşgul olamazlar. Fakat, Arjuna'nın krallığı yoktu. Arjuna'nın krallığı kazanması için önünde yatan temel fırsat, kuzenleri ve kardeşleriyle yapmayı istemediği bu savaşı kazanmak ve babasından kendisine miras kalan krallığını ilan etmekti. Fakat o, bu aşamada ormanda inzivaya çekilerek hüsran içinde yaşamayı kendisine uygun görüyordu.

32-35

किं नो राज्येन गोविन्द किं भोगैर्जीवितेन वा ।
येषामर्थे काङ्क्षितं नो राज्यं भोगाः सुखानि च ॥३२॥
त इमेऽवस्थिता युद्धे प्राणांस्त्यक्त्वा धनानि च ।
आचार्याः पितरः पुत्रास्तथैव च पितामहाः ॥३३॥
मातुलाः श्वशुराः पौत्राः श्यालाः सबन्धिनस्तथा ।
एतान्न हन्तुमिच्छामि घ्नतोऽपि मधुसूदन ॥३४॥
अपि त्रैलोक्यराज्यस्य हेतोः किं नु महीकृते ।
निहत्य धार्तराष्ट्रान्नः का प्रीतिः स्याज्जनार्दन ॥३५॥

kiṁ no rājyena govinda
kiṁ bhogairjīvitena vā
yeṣām arthe kāṅkṣitaṁ no
rājyaṁ bhogāḥ sukhāni ca

ta ime 'vasthitā yuddhe
prāṇāṁs tyaktvā dhanāni ca
ācāryāḥ pitaraḥ putrās
tathaiva ca pitāmahāḥ

mātulāḥ śvaśurāḥ pautrāḥ
śyālāḥ sambandhinas tathā
etān na hantum icchāmi
ghnato 'pi madhusūdana

api trailokya-rājyasya
hetoḥ kiṁ nu mahī-kṛte
nihatya dhārtarāṣṭrān naḥ
kā prītiḥ syājjanārdana

kim—neye yarar; *naḥ*—bizim; *rājyena*—krallık; *govinda*—Ey Kṛṣṇa; *kim*—ne; *bhogaiḥ*—zevk; *jīvitena*—yaşamak; *vā*—her; *yeṣām*—kimin; *arthe*—aşkına; *kāṅkṣitam*—arzu edilen; *naḥ*—bizim tarafımızdan; *rājyam*—krallık; *bhogāḥ*—maddi zevk; *sukhāni*—bütün mutluluk; *ca*—de-da; *te*—hepsi; *ime*—bunlar; *avasthitāḥ*—bulunmak; *yuddhe*—bu savaş alanında; *prāṇān*—yaşamlar; *tyaktvā*—bırakmak; *danāni*—zenginlikler; *ca*—de-da; *ācāryāḥ*—öğretmenler; *pitaraḥ*—babalar; *putrāḥ*—oğullar; *tathā*—olduğu kadar; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *pitāmahāḥ*—büyükbabalar; *mātulāḥ*—dayılar; *śvaśurāḥ*—kayınpederler; *pautrāḥ*—büyük oğullar; *śyālāḥ*—kayınbiraderler; *sambandhinaḥ*—akrabalar; *tathā*—olduğu kadar; *etān*—bütün bunlar; *na*—asla; *hantum*—öldürmeye; *icchāmi*—istiyorum; *ghnataḥ*—öldürülmek; *api*—bile; *madhusūdana*—Ey Madhu şeytanını öldüren (Kṛṣṇa); *api*—olsa bile; *trai-lokya*—üç dünyanın; *rājyasya*—krallık için; *hetoḥ*—yerine; *kin nu*—ne demeli; *mahī-kṛte*—toprak uğruna; *nihatya*—öldürerek; *dhārtarāṣṭrān*—Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını; *naḥ*—bizim; *kā*—ne; *prītiḥ*—zevk; *syāt*—olacak mı; *janārdana*—Ey bütün canlı varlıkların bakıcısı.

ÇEVİRİ

Ey Govinda, sahip olduğumuz şeyleri paylaşmaktan zevk duyacağımız kişiler bu savaş alanında karşıma dizilmişken krallığın, mutluluğun, hatta yaşamın ne anlamı kalır? Ey Madhusūdana, öğretmenlerim, babalarım, oğullarım, dedelerim, dayılarım,

kayınpederler, erkek torunlar, kayınbiraderler, ve diğer akrabalar canlarını ve mallarını vermeye hazır olarak önümde durmaktalar; onlar beni öldürecek olsalar bile ben onları neden öldürmek istiyeyim? Ey bütün canlıları yaşatan, değil bu dünyayı, bana üç dünyayı da verseler onlarla dövüşmeye hazır değilim. Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını öldürmekten nasıl zevk alabilirim?

AÇIKLAMA

Arjuna burada Rab Kṛṣṇa'ya Govinda diye hitab ediyor, çünkü Kṛṣṇa ineklerin ve duyguların yegane zevkidir. Arjuna, bu özel hitapla duygularını neyin tatmin edeceğini Kṛṣṇa'ya ima ediyor. Fakat, Govinda bizlerin duygularını tatmin etmek için değildir. Eğer biz Govinda'nın duygularını tatmin edersek aynı şekilde bizim duygularımız da tatmin edilmiş olur. Maddi yönden herkes duyularını tatmin etmek ister, ve bu tatminiyet için Tanrıdan bir takım şeyler vermesini ister. Tanrı, canlı varlıkların duyularını hakettikleri kadar tatmin eder, fakat herhangibir şeyi şiddetle arzu edecek kadar değil. Fakat, kişi bunun tam tersini yaparsa, yani kişi, kendi duygularını tatmin etmek istemeksizin Govinda'nın duygularını tatmin etmeye çalışırsa o zaman Govinda'nın lütfuyla bütün arzuları tatmin edilmiş olur. Arjuna'nın kendi halkı ve aile fertleri için duyduğu sevgi burada ön plana çıkmaktadır ve dolayısıyla, kendisini onlarla dövüşmeye hazır hissetmemektedir. Herkes, zenginliğini arkadaşları ve akrabalarıyla paylaşmak ister, bundan dolayı Arjuna, bütün akraba ve arkadaşlarının savaş meydanında ölmelerinden ve zafer kazandıktan sonra zenginliğini onlarla paylaşamamaktan korkmaktadır. Bu ise maddi yaşam için yapılan tipik bir hesaptır. Bununla beraber, aşkın yaşam bundan farklıdır. Adanmış kişi, Tanrının arzularını tatmin etmek istedikçe bunu yapabilir ve Tanrı da Kendisine hizmet olarak sunulan bütün değerleri menuniyetle kabul eder, fakat eğer istemezse hiçbirşeyi kabul etmez. Arjuna, akrabalarını öldürmek istemiyordu, ve eğer öldürülmeleri gerekiyorsa bunu kendisinin yerine şahsen Kṛṣṇa'nın yapmasını istiyordu. Bu aşamada, düşmanlarının henüz savaş alanına gelmeden Kṛṣṇa tarafından zaten öldürülmüş olduklarını ve kendisinin de Kṛṣṇa için bir araç olduğunu henüz bilmiyordu. Gelecek bölümlerde bu konuya tekrar değinilecektir. Arjuna, Tanrıya adanmış bir kul olarak inançsız kardeşleri ve kuzenlerine karşı misilleme yapmak istemiyordu, fakat onların hepsinin öldürülmesini Tanrı planlamıştı. Tanrıya adanmış bir insan yanlış işler yapanlara karşı misillemede bulunmaz, fakat Tanrı, Kendisine adanmış kuluna

zarar vermeye kalkan inançsız kişileri asla hoşgörmez. Tanrı, Kendi hesabına göre kişiyi affeddebilir, fakat adanmış kullarına zarar verenleri asla affetmez. Dolayısıyla, Arjuna onları affetmek istiyor olsa bile, Tanrı bu kişileri öldürmeye niyetliydi.

36

पापमेवाश्रयेदस्मान्हत्वैतानाततायिनः ।
तस्मान्नार्हा वयं हन्तुं धार्तराष्ट्रान्स्वबान्धवान् ।
स्वजनं हि कथं हत्वा सुखिनः स्याम माधव ॥३६॥

pāpam evāśrayed asmān
hatvaitān ātatāyinaḥ
tasmān nārhā vayaṁ hantuṁ
dhārtarāṣṭrān sa-bāndhavān
sva-janaṁ hi katham hatvā
sukhinaḥ syāma mādhava

pāpam—kötü huy; *eva*—kesinlikle; *āśrayet*—kaçınılmaz akibet; *asmān*—biz; *hatvā*—öldürerek; *etān*—bütün bunlar; *ātatāyinaḥ*—saldırganlar; *tasmāt*—dolayısıyla; *na*—asla; *arhāḥ*—haketmek; *vayam*—biz; *hantum*—öldürmek; *dhārtarāṣṭrān*—Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları; *sa-bāndhavān*—arkadaşlarla beraber; *sva-janam*—akrabalar; *hi*—kesinlikle; *katham*—nasıl; *hatvā*—öldürerek; *sukhinaḥ*—mutlu; *syāma*—olacağız; *mādhava*—Ey talih tanrıçasının kocası Kṛṣṇa.

ÇEVİRİ

Eğer bu saldırganları öldürürsek günaha gireceğiz. Öyleyse, Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını öldürmek bize yakışmaz. Bu bize ne kazandırır, Ey talih tanrıçasının eşi Kṛṣṇa. Kendi yakınlarımızı öldürmek bizi nasıl mutlu edebilir?

AÇIKLAMA

Vedik öğretilere göre altı çeşit saldırgan vardır: 1. zehirliyen, 2. ev yakan, 3. öldürücü bir silahla saldıran, 4. zenginleri soyan, 5. başkasının arazisini işgal eden, ve 6. başkasının karısını kaçıran. Vedik yasalar, bu gibi saldırganların bir an önce öldürülmesi gerektiğini ve bu gibi kişilerin öldürülmesinin günah olmadığını belirtir. Bu gibi insanları öldürmek sıradan insanlara pek uygun düşmez, fakat Arjuna sıradan

bir insan değildi. O, karakter olarak temiz ahlaklı bir insandı ve düşmanlarıyla ahlaki bir çerçeve içinde hesaplaşmak istiyordu. Fakat, böyle bir ahlak kavramı bir *kṣatriya*ya uygun düşmez. Devlet yönetiminden sorumlu kişilerin ahlaklı olmaları gerektiği kadar korkak olmamaları da gerekir. Örneğin, Rab Rāma öyle temiz ahlakıydı ki insanlar şimdi bile Onun krallığında yaşamak istemektedirler (*rāma-rājya*), fakat Rab Rāma hiçbir zaman korkaklık göstermemişti. Rāvana, Rāma'ya karşı saldırganlıkta bulunmuş ve Rāma'nın karısı Sita'yı kaçırmıştı, fakat Rab Rāma, ona dünya taihine geçen bir ders vermişti. Bununla beraber, Arjuna'nın durumunda, saldırganlar kendi büyükbabası, öğretmeni, arkadaşları, oğulları, torunları, vs. idi. Saldırganların bu özelliği yüzünden Arjuna, sıradan saldıganlara karşı uyguladığı şiddeti onlara karşı göstermekte tereddüt ediyordu. Bunun yanısıra, temiz ahlaklı kişilere affedici olmaları tavsiye edilir. Ahlaklı insanlar için bu kesin emir herhangibir politik tehlikeden daha önemlidir. Arjuna, politik sebepler yüzünden yakınlarını öldürmek yerine ahlaki davranış ve din çerçevesi içinde onları affetmenin daha doğru olacağını düşünüyordu. Bu sebepten dolayı, geçici vücutsal mutluluk için onları öldürmekte bir fayda göremiyordu. Dahası, krallık ve krallıktan türeyen mutluluk geçici olduğu için yakınlarını öldürerek hayatını ve ebedi selametini tehlikeye atmak istemiyordu. Arjuna'nın burada Kṛṣṇa'ya Mādhava, veya talih tanrıçasının eşi diye hitab etmesi bu bağlantıyla ilgili olarak önem taşır. Arjuna, burada talih tanrıçasının eşi olarak Kṛṣṇa'nın, sonunda talihsizlik getirecek birşeyi yapmaya kendisini zorlamaması gerektiğini ima etmekteydi. Fakat Kṛṣṇa, adanmış kullarına talihsizlik getirecek birşeyi yapmalarını asla söylemez.

37-38

यद्यप्येते न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः ।
कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम् ॥३७॥
कथं न ज्ञेयमस्माभिः पापादस्मान्निवर्तितुम् ।
कुलक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्भिर्जनार्दन ॥३८॥

yady apy ete na paśyanti
lobhopahata-cetasaḥ
kula-kṣaya-kṛtaṁ doṣaṁ
mitra-drohe ca pātakam

kathaṁ najñeyam asmābhiḥ
pāpād asmān nivartitum
kula-kṣaya-kṛtaṁ doṣaṁ
prapaśyadbhir janārdana

yadi—eğer; *api*—hatta; *ete*—onlar; *na*—yapma; *paśyanti*—gör; *lobha*—açgözlülükle; *upahata*—yenilmiş; *cetasaḥ*—kalpleri; *kula-kṣaya*—aileyi öldürmek; *kṛtam*—yapılmış; *doṣam*—hata; *mitra-drohe*—arkadaşlarla yapılan münakaşada; *ca*—de-da; *pātakam*—günahsal tepkiler; *katham*—neden; *na*—yapmamalı; *jñeyam*—bilinen; *asmābhiḥ*—bizim tarafımızdan; *pāpāt*—günahlardan; *asmāt*—bunlar; *nivartitum*—sona erdirmek; *kula-kṣaya*—hanedanın tahrip edilmesinde; *kṛtam*—yapılmış; *doṣam*—suç; *prapaśyadbhiḥ*—görebilen kişiler tarafından; *janārdana*—Ey Kṛṣṇa.

ÇEVİRİ

Ey Janārdana, bu insanlar, kalpleri açgözlülükle dolu olduğu için başkasının ailesini öldürmekten ve arkadaşlarıyla çatışmaktan çekinmiyorlar, fakat aileyi tahrip etmenin suç olduğunu bilen bizler neden bu günahı işleyelim?

AÇIKLAMA

Bir *kṣatriya*, kendisine rakip bir gurubun veya şahısın meydan okuması üzerine savaşmaktan, veya kumar oynamaktan kaçmaz. Böyle bir mecburiyet karşısında Arjuna da dövüşmeyi reddedememişti, çünkü Duryodhana ve gurubu ona meydan okumuştu. Bununla bağlantılı olarak Arjuna, karşıt gurubun üyelerinin böyle bir zorlama karşısında kayıtsız kaldıklarını düşünmekteydi. Bununla beraber, Arjuna kötü akibeti gördüğü için bu çatışmaya yanaşmak istemiyordu. Eğer etki iyiyse o zaman mecburiyet kişiyi bağlar, fakat etki kötüyse hiçkimse o işe bağlanmak istemez. Bütün iyi ve kötü sonuçları hesaplıyan Arjuna dövüşmemeye karar vermişti.

39

कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः ।
धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत ॥३९॥

kula-kṣaye praṇaśyanti
kula-dharmāḥ sanātanāḥ
dharme naṣṭe kulaṁ kṛtsnam
adharmo 'bhibhavaty uta

kula-kṣaye—aileyi tahrip etmekte; *praṇaśyanti*—yenilmek; *kula-dharmāḥ*—aile gelenekleri; *sanātanāḥ*—ebedi; *dharme*—din; *naṣṭe*—tahrip edilmek; *kulam*—aile; *kṛtsnam*—bütün; *adharmaḥ*—dinsizlik; *abhibhavati*—dönüşür; *uta*—denir.

ÇEVİRİ

Eğer hanedan tahrip olursa ebedi aile gelenekleri de yıkılır, ve ailenin geride kalan üyeleri dinsizliğe sürüklenir.

AÇIKLAMA

Varṇāśrama sisteminde, aile fertlerinin iyi bir şekilde yetişerek manevi değerlere ulaşmasını sağlıyan birçok dînî geleneksel ilkeler mevcuttur. Doğumlarından ölümlerine kadar aile fertleri üzerinde uygulanan bu arındırma işleminin uygulanmasından ailenin yaşlı üyeleri sorumludur. Fakat, ailenin yaşlı üyelerinin topluca ölmeleri sonucunda bu ailevi arındırma geleneği durur ve geride kalan ailenin genç üyeleri dindışı alışkanlıklar edinerek ruhsal selamete ulaşma şanslarını kaybedebilirler. Bundan dolayı, hiçbir nedenle ailenin yaşlı üyeleri öldürülmemeliydi.

40

अधर्माभिभवात्कृष्ण प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रियः ।
स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्णेय जायते वर्णसङ्करः ॥४०॥

adharmābhibhavāt kṛṣṇa
praduṣyanti kula-striyaḥ
strīṣu duṣṭāsu vārṣṇeya
jāyate varṇa-saṅkaraḥ

adharma—dinsizlik; *abhibhavāt*—baskın gelmek; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *praduṣyanti*—kirlenmek; *kula-striyaḥ*—aile kadınları; *strīṣu*—kadınlık vasıtasıyla; *duṣṭāsu*—çok kirlenmek; *vārṣṇeya*—Ey Vṛṣṇi'nin torunu; *jāyate*—ortaya çıkmak; *varṇa-saṅkaraḥ*—istenmiyen zürriyet.

ÇEVİRİ

Dinsizlik aileyi yönlendirmeye başlarsa Ey Kṛṣṇa, ailenin kadınları kirlenir ve kadınların alçalması sonucunda istenmiyen bir zürriyet ortaya çıkar..

AÇIKLAMA

İnsan toplumunda iyi bir nüfus, barış, refah, ve yaşamda manevi ilerleme için gerekli olan temel ilkedir. *Varṇāśrama* dîni ilkeleri, devletin ve toplumun manevi kalkınması için gerekli olan iyi bir nüfusu oluşturmak içindir. Böyle bir nüfus kadınların inancına ve iffetine dayanır. Çocuklar nasıl ki yanlış yönlendirilmeye müsaitlerse kadınlar da kötü yola düşmeye o kadar müsaitlerdir. Bu bakımdan, kadınlar ve çocuklar ailenin yaşlı üyeleri tarafından korunmaya muhtaçtırlar. Çeşitli dîni uygulamalarla meşgul olan bir kadın zînaya yönelmez. Cāṇakya Paṇdit'e göre, kadınlar genellikle çok zeki değillerdir ve dolayısıyla güvenilir de değillerdir. Bu sebepten dolayı, kadınlar sadece dîni faaliyetlerle ve çeşitli aile gelenekleriyle sürekli meşgul edilerek iffet ve adanışlarını koruyabilir ve böylece *varṇāśrama* sisteminde yer almaya müsait iyi bir nüfus üretebilirler. *Varṇāśrama-darma*'nın çalışamaz hale gelmesinin sonucunda kadınlar doğal olarak erkeklerle serbestçe düşüp kalkarlar ve istenmiyen bir nüfus riski altında zîna ederler. Sorumsuz erkekler de toplumda zînayı teşvik ederler ve bunun sonucunda savaş ve salgın hastalık riski altında insan toplumu nüfus patlamasına sürüklenir.

41

सङ्करो नरकायैव कुलघ्नानां कुलस्य च ।
पतन्ति पितरो ह्येषां लुप्तपिण्डोदकक्रियाः ॥४१॥

saṅkaro narakāyaiva
kula-ghnānāṁ kulasya ca
patanti pitaro hy eṣāṁ
lupta-piṇḍodaka-kriyāḥ

saṅkaraḥ—bu istenmiyen çocuklar; *narakāya*—cehennem hayatına sebebiyet vermek; *eva*—kesinlikle; *kula-ghnānām*—aileyi öldürenler için; *kulasya*—aile için; *ca*—de-da; *patanti*—düşmek; *pitaraḥ*—atalar; *hi*—kesinlikle; *eṣām*—onların; *lupta*—durmak; *piṇḍa*—yemek sunmak; *udaka*—ve su; *kriyāḥ*—uygulamalar.

ÇEVİRİ

İstenmiyen nüfus patlaması gerek aile için gerekse aile geleneklerini tahrip eden kişiler için kesinlikle bir cehennem hayatına sebep olur. Böyle çökmüş ailelerin atalarının ruhları, kendilerine sunulan yiyecek ve suyun kesilmesiyle zor duruma düşer.

AÇIKLAMA

Meyvesel faaliyetlerin şart ve kurallarına göre, ailelerin atalarının ruhlarına belirli aralıklarla yiyecek ve içecek sunulması gerekir. Bu sunu Viṣṇu ibadetiyle yapılır, çünkü Viṣṇu'ya sunulan yiyeceklerin artıklarının yenilmesi kişiyi bütün günahsal etkilerden kurtarır. Bazı durumlarda ataların ruhları çeşitli günahsal tepkilerden dolayı acı çekiyor olabilir, ve bazıları maddi bir vücuda sahip olamıyarak astral vücutlarında hayalet olarak kalmaya zorlanabilirler. Bu bakımdan, *prasādam* artıkları torunlar tarafından ataların ruhlarına sunulduğu zaman atalar hayaletimsi, veya birbaşka azap dolu yaşam durumundan kurtulabilirler. Atalara yapılan bu yardım bir aile geleneğidir ve Tanrıya adanmamış bir yaşam tarzı sürenlere bu gibi gelenekleri yerine getirmeleri tavsiye edilir. Fakat, adanmış yaşam tarzında olanların bu gibi geleneklerle uğraşması gerekmez. Adanmış hizmetle meşgul olan kişi yüzlerce, binlerce atasının ruhunu her çeşit acıdan ve dertten kurtarabilir. *Bāgavatam*'da bu konu hakkında şunlar yazılıdır: (11.5.41)

devarṣi-bhūtāpta-nṛṇāṁ pitṛṇāṁ
na kiṅkaro nāyam ṛṇī ca rājan
sarvātmanā yaḥ śaraṇaṁ śaraṇyaṁ
gato mukundaṁ parihṛtya kartam

"Bütün mecburiyetlerden vazgeçerek ve bütün ciddiyetiyle bu yola girip özgürlük bahşeden Mukunda'nın nilüfer ayaklarına sığınan kişi, ne yaratanrılara, ne ermişlere, ne bütün canlılara, ne aile fertlerine, ne insanlığa, ve ne de atalarına karşı herhangibir mecburiyet, veya görevle yükümlü değildir." Bu gibi mecburiyetler Tanrının Yüce Şahsına sunulan adanmış hizmetle kendiliğinden yerine getirilmiş olur.

42

दोषैरेतैः कुलघ्नानां वर्णसङ्कारकारकैः ।
उत्साद्यन्ते जातिधर्माः कुलधर्माश्च शाश्वताः ।।४२।।

doṣair etaiḥ kula-ghnānāṁ
varṇa-saṅkara-kārakaiḥ
utsādyante jāti-dharmāḥ
kula-dharmāś ca śāśvatāḥ

doṣaiḥ—bu gibi hatalarla; *etaiḥ*—bütün bunlar; *kula-ghnānām*—aileyi tahrip edenlerin; *varṇa-saṅkara*—istenmiyen çocukların; *kārakaiḥ*—sebepleridir; *utsādyante*—mahvolmuş; *jāti dharmāḥ*—toplumsal projeler; *kula-dharmāḥ*—aile gelenekleri; *ca*—de-da; *śāśvatāḥ*—ebedi.

ÇEVİRİ

Şeytani eylemleriyle aile geleneklerini yıkıp istenmiyen çocukların türemesine sebep olanlar yüzünden her türlü toplumsal proje ve ailevi yardımlaşma faaliyetleri de mahvolur gider.

AÇIKLAMA

İnsanı en yüce selamete ulaştıracak şekilde ayarlanmış olan *sanātana-dharma*, veya *varṇāśrama-dharma* kuruluşu taarfından insan toplumundaki dört sınıf için kurulmuş ailevi yardımlaşma faaliyetleriyle ortak çalışan toplumsal projeler vardır. Bu sebepten dolayı, toplumdaki sorumsuz liderlerin *sanātana-dharma* geleneğini bozmaları, o toplum içerisinde kargaşa yaratır ve bunun sonucunda halk, yaşamın amacı olan Viṣṇu'yu unutur. Bu gibi liderler kördür ve onların peşinden gidenlerin kargaşaya düşmeleri kaçınılmazdır.

43

उत्सन्नकुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन ।
नरके नियतं वासो भवतीत्यनुशुश्रुम ॥४३॥

utsanna-kula-dharmāṇāṁ
manuṣyāṇāṁ janārdana
narake niyataṁ vāso
bavatīty anuśuśruma

utsanna—yozlaşmış; *kula-dharmāṇām*—aile gelenekleri olanlar; *manuṣyāṇām*—bu gibi adamlar; *janārdana*—Ey Kṛṣṇa; *narake*—cehennemde; *niyatam*—daima; *vāsaḥ*—ikametgah; *bavati*—haline gelir; *iti*—böylece; *anuśuśruma*—gurular zinciri

vasıtasıyla duydum.

ÇEVİRİ

Ey herkesi yaşatan Kṛṣṇa, gurular zinciri aracılığıyla duyduğuma göre aile geleneklerini yıkanlar hep cehennemde kalırlar.

AÇIKLAMA

Arjuna, burada söylediklerini şahsi tecrübesine değil de otoritelerden duyduklarına dayandırmaktadır. Gerçek bilgiyi almanın yolu budur. Kişi, peşinde koştuğu bilgide çoktandır pişmiş olan doğru bir insanın yardımı olmadan hakiki bilginin esas noktasına ulaşamaz. Kişinin ölümünden önce günahsal faaliyetleri için kefarette bulunmasını öngören *varṇāśrama* enstitü sistemi vardır. Hep günahsal faaliyetlerle meşgul olmuş kişiler *prāyaścitta* adı verilen kefaret işleminden yararlanmalıdır. Bu kefareti ödemiyen günahkar kişilerin, günahkar faaliyetlerinin sonucu olarak cehennemi gezegenlere giderek acılar içerisinde yaşamaları kaçınılmazdır.

44

अहो बत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥४४॥

aho bata mahat pāpaṁ
kartuṁ vyavasitā vayam
yad rājya-sukha-lobhena
hantuṁ sva-janam udyatāḥ

aho—yazık; *bata*—ne acayip; *mahat*—büyük; *pāpam*—günahlar; *kartum*—uygulanacak; *vyavasitāḥ*—niyetlenmek; *vayam*—biz; *yat*—çünkü; *rājya-sukha-lobhena*—krallık hırsıyla yönlendirilen; *hantum*—öldürmek; *sva janam*—akrabalar; *udyatāḥ*—yapmaya çalışmak.

ÇEVİRİ

Eyvah, yazıklar olsun ki kraliyet zevkinin arzusuyla yönlendirilerek yakınlarımızı öldürmeye niyetleniyoruz. Büyük bir günah işlemeye hazırlanmamız ne garip.

AÇIKLAMA

Kişi, bencil motiflerle yönlendirilerek öz kardeşini, babasını, veya anasını öldürmek gibi büyük bir günah işliyebilir. Dünya tarihinde bu gibi olaylar çok olmuştur. Fakat, Tanrıya adanmış temiz ahlaklı Arjuna, daima ahlaki ilkelerin bilincinde olduğu için bu gibi faaliyetlerden uzak durmaya dikkat etmektedir.

45

यदि मामप्रतीकारमशस्त्रं शस्त्रपाणयः ।
धार्तराष्ट्रा रणे हन्युस्तन्मे क्षेमतरं भवेत् ॥४५॥

yadi mām apratikāram
aśastram śastra-pāṇayaḥ
dhārtarāṣṭrā raṇe hanyus
tan me kṣemataraṁ bavet

yadi—olsa bile; *mām*—beni; *apratikāram*—direnmeksizin; *aśastram*—silahsız olarak; *śastra-pāṇayaḥ*—ellerinde silahlarıyla; *dhārtarāṣṭrāḥ*—Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları; *raṇe*—savaş alanında; *hanyuḥ*—öldürebilir; *tat*—o; *me*—benim için; *kṣema-taram*—daha iyi; *bavet*—olabilir.

ÇEVİRİ

Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları, beni silahsız olarak, ve direnmeksizin, ellerindeki silahlarla bu meydanda öldürseler benim için daha hayırlı olur.

AÇIKLAMA

Kṣatriya dövüş ilkelerine göre silahsız ve isteksiz düşmana saldırmamak adettir. Bununla beraber, Arjuna böylesine berbat bir durumda düşman tarafından saldırıya uğrasa bile dövüşmemeye kararlıydı. Karşı tarafın dövüşmeye ne kadar istekli olduğunu düşünmüyordu. Bütün bu alametler, Tanrıya adanmışlıktan kaynaklanan yufka yüreklilikten ileri gelmekteydi.

46

सञ्जय उवाच ।
एवमुक्त्वार्जुनः सङ्ख्ये रथोपस्थ उपाविशत् ।

विसृज्य सशरं चापं शोकसंविग्नमानसः ॥४६॥

sañjaya uvāca
evam uktvārjunaḥ saṅkhye
rathopastha upāviśat
visṛjya sa-śaraṁ cāpaṁ
śoka-saṁ vigna-mānasaḥ

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *evam*—böylece;

uktvā—söyliyerek; *arjunaḥ*—Arjuna; *saṅkhye*—savaş alanında; *ratha*—arabanın; *upasthe*—koltuğuna; *upāviśasat* tekrar oturdu; *visṛjya*—kenara bırakarak; *sa-śaram*—oklarıyla birlikte; *cāpam*—yayını; *śoka*—yakınarak; *saṁ vigna*—üzgün bir halde; *mānasaḥ*—aklının içinde.

ÇEVİRİ

Sañjaya şöyle dedi: Arjuna savaş alanında bunları söyliyerek büyük bir üzüntü içinde yayını ve oklarını bir kenara bırakıp arabanın koltuğuna oturdu.

AÇIKLAMA

Arjuna, düşmanının durumunu gözlemlerken savaş arabasının içinde ayakta durmaktaydı, fakat büyük bir hayıflanmaya kapılarak yayını ve oklarını bir kenara bırakıp tekrar arabanın koltuğuna oturdu. Tanrıya adanarak hizmet etmeye dalmış böylesine nazik ve yufka yürekli bir insan, benlik bilgisini almaya müsaittir.

Kurukşetra Savaş Meydanında Orduların Gözlemi hakkında *Śrīmad-Bagavad-gītā*'nın Birinci Bölüm Baktivedenta Açıklamaları burada sona ermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM



Gitā Özetinin İçeriği

1

धृतराष्ट्र उवाच ।
धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥१॥

sañjaya uvāca
taṁ tathā kṛpayāviṣṭam
aśru-pūrṇākulekṣaṇam
viṣīdantam idaṁ vākyam
uvāca madhusūdanaḥ

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *tam*—Arjuna'ya; *tathā*—böylece; *kṛpayā*—şevkatle; *āviṣṭam*—dolu; *aśru-pūrṇa-ākula*—yaş içinde; *īkṣaṇam*—gözleri; *viṣīdantam*—yakınmak; *idam*—bunlar; *vākyam*—sözler; *uvāca*—dedi; *madhu-sūdanaḥ*—Madhu'yu öldüren.

ÇEVİRİ

Sañjaya şöyle dedi: Arjuna'yı şevkatle dolu, aklını üzüntü ve gözlerini yaş içinde gören Madhusūdana Kṛṣṇa şunları söyledi.

AÇIKLAMA

Maddi merhamet, yakınma ve gözyaşı gerçek benliğin cehaletinden kaynaklanır. Ebedi ruh için duyulan şevkat benlik idrakidir. Bu dizelerde kullanılan "Madhusūdana" sözcüğü önem taşır. Kṛṣṇa, Madhu ismindeki şeytanı öldürmüş olduğu için, Arjuna burada, kendisini görevini yapmaktan alıkoyan yanlış anlayış şeytanını

öldürmesi için Kṛṣṇa'ya îmada bulunmaktadır. Ne zaman merhamet gösterilmesi gerektiğini hiçkimse bilemez. Boğulan bir adamın elbisesine merhamet duymak hiçbir şey ifade etmez. Cehaletin karanlık okyanusuna düşmüş bir insan sadece dış giysisi (maddi vücudu) kurtarılarak kurtarılamaz. Bunu bilmeyerek dış giysi hakkında yakınan kişiye *śūdra*, veya "gereksiz yere yakınan kişi" denir. Arjuna bir *kṣatriya* olduğu için ondan böyle bir tavır beklenmezdi. Bununla beraber, Rab Kṛṣṇa cahil beşerin yakınmalarını giderebilir, ve *Bagavad-gītā*'yı da bu amaçla tebliğ etmiştir. Yüce otorite Rab Śrī Kṛṣṇa tarafından bize açıklandığı gibi, bu bölüm, maddi vücut ve ruh-canın analitik öğrenimiyle ulaşılan benlik idrakini anlatır. Kişi meyvesel sonuçlardan hür olarak ve gerçek benlik kavramında sabitleşmiş olarak çalıştığı zaman bu idrake ulaşması mümkündür.

2

श्रीभगवानुवाच ।
कुतस्त्वा कश्मलमिदं विषमे समुपस्थितम् ।
अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यमकीर्तिकरमर्जुन ॥२॥

śrī-bagavān uvāca
kutas tvā kaśmalam idaṁ
viṣame samupasthitam
anārya-juṣṭam asvargyam
akīrti-karam arjuna

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *kutaḥ*—nereden; *tvā*—sana; *kaśmalam*—pislik; *idam*—bu yakınma; *viṣame*—bu kriz anında; *samupasthitam*—geldi; *anārya*—yaşamın değerini bilmiyen; *juṣṭam*—uygulanan; *asvargyam*—yüksek gezegenlere götürmeyen; *akīrti*—rezalet; *karam*—sebebi; *arjuna*—Ey Arjuna.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Sevgili Arjuna, bütün bu pislikler sana nereden bulaştı? Bütün bunlar, yaşamın değerini bilen bir insana yakışmıyor. Bu gibi düşünceler insanı yüksek gezegenlere değil kötülük ve rezalete götürür.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa ve Tanrının Yüce Şahsı aynıdır. Bu sebepten dolayı Rab

Kṛṣṇa, *Gītā*'nın başından sonuna kadar Bagavān olarak tanımlanır. Bagavān, Mutlak Hakikatte ulaşılacak en son noktadır. Mutlak Hakikat üç halde idrak edilebilir: 1- Brahman, yani her yere nüfuz eden gayrişahsi can olarak, 2- Paramātmā, yani bütün canlıların kalbinde bulunan Yüce Tanrının yerleşik hali olarak, 3- Bagavān, yani Tanrının Yüce Şahsı Rab Kṛṣṇa olarak. Mutlak Hakikatin idrak edilmesi *Śrīmad-Bāgavatam* (1.2.11)'da şöyle izah edilir:

vadanti tat tattva-vidas
tattvaṁ yaj jñānam advayam
brahmeti paramātmeti
bagavān iti śabdyate

"Mutlak Hakikat, Mutlak Hakikati bilen birisi tarafından üç anlayış safhasında idrak edilir, ve hepsi de birbiriyle özdeştir. Bu safhalar, Brahman, Paramātmā ve Bagavān olarak ifade edilir."

Bu üç kutsal safha; güneş ışığı, güneşin yüzeyi ve güneş küresinin kendisi gibi üç farklı safhaya sahip olan güneş örneğiyle izah edilebilir. Güneş ışığını öğrenmeye çalışan bir öğrenci başlangıç safhasındadır. Güneşin yüzeyini anlamış olan kişi daha çok ilerleme kaydetmiştir ve güneş küresinin sırrına ermiş olan kişi ise en üst düzeydedir. Sadece güneş ışığını (Onun evrensel nüfuz edişi ve gayrişahsi doğasının parlaklığı[nuru]) anlamakla tatmin olanlar, Mutlak Hakikatin sadece Brahman özelliğini idrak etmiş olanlar gibidirler. İlerleme kaydederek güneşin yüzeyini öğrenmiş olan kişi, Mutlak Hakikatin Paramātmā özelliğini bilenler gibidir. Ve güneş küresinin içine girerek güneşin sırrına ermiş olan kişi, Yüce Mutlak Hakikatin Şahsi özelliklerini bilenler gibidir. Bu bakımdan, Mutlak Hakikati öğrenmekle meşgul olanların hepsi aynı konuyu öğrenmekle meşgul olmalarına rağmen, Mutlak Hakikatin Bagavān özelliğini bilenler, yani *baktalar* en üst düzeydeki aşkın kişilerdir. Güneş ışığı, güneşin yüzeyi ve güneşin içinde olup bitenler birbirinden ayrılamaz, fakat bu üç farklı safhanın öğrencileri aynı kategoride değillerdir.

Sanskrit sözcük *bagavān*'ın anlamı, Vyāsadeva'nın babası olan büyük otorite Parāśara Muni tarafından şöyle izah edilmiştir: Bütün zenginliğin, bütün gücün, bütün şöhretin, bütün güzelliğin, bütün bilginin ve bütün feragatın sahibi olan Yüce Şahısa Bagavān denir. Çok zengin, çok güçlü, çok güzel, çok meşhur, çok bilgili ve sahip olduğu bütün bu özelliklerden oldukça kopuk olan birçok kişi vardır, fakat hiçbiri, bütün zenginliğin, bütün gücün, vs. sahibi olduğunu

iddia edemez. Bunu sadece Kṛṣṇa iddia edebilir çünkü O, Tanrının Yüce Şahsıdır. Brahmā, Śiva, veya Nārāyana dahil olmak üzere hiçbir canlı varlık Kṛṣṇa'nın servetine sahip olamaz. Brahmā tarafından *Brahma-saṁhita*'da belirtildiği gibi, Rab Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır. Hiçkimse Ona eşit, veya Ondan yüce değildir. O, tek Tanrıdır, veya Govinda olarak bilinen Bagavān'dır ve bütün sebeplerin yüce sebebidir.

īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ
sac-cid-ānanda-vigrahaḥ
anādir ādir govindaḥ
sarva-kāraṇa-kāraṇam

"Bagavān niteliklerine sahip olan birçok kişi vardır, fakat Kṛṣṇa herşeye kadirdir, çünkü hiçkimse Ondan üstün olamaz. O, Yüce Şahıstır ve saadet ve bilgiyle dolu olan vücudu ebedidir. O, baş Tanrı Govindadır ve tüm sebeplerin sebebidir." (*Brahma-saṁhitā* 5.1)

Tanrının Yüce Şahsının çeşitli enkarnasyonlarının (yenidendoğumlarının) listesi *Bāgavatam*'da verilmiştir, fakat Kṛṣṇa, Tanrının çeşitli şahsiyetlerinin ve enkarnasyonlarının kaynağı olan Tanrının özgün şahsı olarak betimlenir.

ete cāṁśa-kalāḥ puṁsaḥ
kṛṣṇas tu bagavān svayam
indāri-vyākulaṁ lokaṁ
mṛḍayanti yuge yuge

"Tanrının enkarnasyonlarının listesi, Yüce Tanrının gerek tam yayılımları, gerekse tam yayılımının bölümleri göz önünde tutularak burada belirtilmiştir, fakat Kṛṣṇa, Tanrının Kendisinin Yüce Şahıdır." (*Bagavad-gītā* 1.3.28)

Bu bakımdan Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsı, Mutlak Hakikat, Üstünruh ve gayrişahsi Brahman'ın kaynağıdır.

Tanrının Yüce Şahsının huzurunda Arjuna'nın yakınları için üzülmesi olmayacak birşeydi ve bu durumda Kṛṣṇa, *kutaḥ*, yani 'nereden' sözcüğünü kullanarak şaşkınlığını ifade etmiştir. Āryanlar olarak bilinen medeni insan sınıfına ait bir insanın bu gibi kirli düşüncelere dalması umulmazdı. *Āryan* sözcüğü, yaşamın değerini bilen ve medeniyetini manevi idrak üzerine kurmuş kişiler için

kullanılır. Yaşamın maddi kavramları tarafından yönlendirilen kişiler, yaşamın amacının Mutlak Hakikat, yani Viṣṇu veya Bagavān olduğunu bilmezler ve maddi dünyanın görüngüsel cazibesi tarafından esir alınırlar ve dolayısıyla özgürlüğün ne olduğunu bilmezler. Maddi esaretten özgür olmayı bilmiyen kişiye "Āryan-olmayan" denir. Arjuna bir *kṣatriya* olmasına rağmen savaşmak istemiyerek yapmakla yükümlü olduğu görevinden kaçıyordu. Bu gibi korkakça davranışlar Āryan-olmayan kişilere uyar. Bu gibi görevden kaçışlar, ne kişinin manevi hayatının gelişmesine yardımcı olur, ne de kişinin dünyada meşhur olması için bir fırsat yakalamasına yardımcı olur.
Sonuç olarak, Arjuna'nın yakınları için gösterdiği bu sözüm ona merhamet, burada Rab Kṛṣṇa tarfından onaylanmamaktadır.

3

क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते ।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप ॥३॥

klaibyaṁ mā sma gamaḥ pārtha
naitat tvayy upapadyate
kṣudraṁ hṛdaya-daurbalyaṁ
tyaktvottiṣṭha parantapa

klaibyam—güçsüzlük; *mā sma*—olma; *gamaḥ*—teslim; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *na*—asla; *etat*—bu; *tvayi*—sana; *upadyate*—yakışmak; *kṣudram*—önemsiz; *hṛdaya*—kalbin; *daurbalyam*—zayıflığı; *tyaktvā*—bırakmak; *uttiṣṭha*—kalk; *parantapa*—Ey düşmanını cezalandıran.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, seni alçaltan bu güçsüzlüğe teslim olma. Bu sana yakışmıyor. Bu yufka yürekliliği bırak ve ayağa kalk, Ey düşmanını cezalandıran.

AÇIKLAMA

Arjuna'ya burada Pṛthā'nın oğlu diye hitab edilmektedir. Pṛthā, Kṛṣṇa'nın babası Vasudeva'nın kızkardeşiydi. Bu sebepten dolayı, Arjuna'nın Kṛṣṇa ile kan bağı vardı. Eğer bir *kṣatriya*nın oğlu savaşmaktan kaçarsa *kṣatriya*lığı sadece isimde kalır, ve eğer bir *brāhman* günahsal işler yaparsa *brāhman*lığı sadece isimde kalır. Bu gibi

brāhmanlar ve *kṣatriyalar* babalarının hayırsız evlatlarıdır, bu bakımdan Kṛṣṇa, Arjuna'nın hayırsız bir *kṣatriya* oğlu haline gelmesini istemiyordu. Arjuna, Kṛṣṇa'nın en iyi arkadaşıydı, ve Kṛṣṇa savaş arabasında ona rehberlik etmekteydi, fakat bütün bunlara rağmen Arjuna eğer savaşmayı reddederse korkakça bir davranışta bulunmuş olacaktı. Bu sebepten dolayı Kṛṣṇa, Arjuna'ya böyle bir tavırın kişiliğine hiç uymadığını söylemektedir. Arjuna burada, ailedeki en saygıdeğer kişi olan Bişma için bu yüce gönüllü tavrı takındığını savunabilirdi, fakat Kṛṣṇa böyle bir yüce gönüllülüğün sadece yufka yüreklilik olduğunu düşünmekteydi. Böyle bir sahte yüce gönüllülük otoriteler tarafından onaylanmaz. Bu bakımdan, Arjuna gibi doğrudan doğruya Kṛṣṇa'nın rehberliğine sahip kişilerin böyle bir yüce gönüllülükten, veya şiddet karşıtı tavır takınmaktan uzak durması gerekir.

4

अर्जुन उवाच ।
कथं भीष्ममहं सङ्ख्ये द्रोणं च मधुसूदन ।
इषुभिः प्रतियोत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन ॥४॥

arjuna uvāca
katham bhīṣmam aham saṅkhye
droṇam ca madhusūdana
iṣubhiḥ pratiyotsyāmi
pūjārhāv ari-sūdana

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *katham*—nasıl; *bīṣmam*—Bişma; *aham*—ben; *saṅkhye*—dövüşte; *droṇam*—Droṇa; *ca*—de-da; *madhu-sūdana*—Ey Madhu'yu öldüren; *iṣubhiḥ*—oklarla; *pratiyotsyāmi*—karşı saldırıda bulunacağım; *pūjā-arhau*—tapılmaya layık; *ari-sūdana*—Ey düşmanları öldüren.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey düşmanları öldüren, Ey Madhu'yu öldüren, Bişma ve Drona gibi saygıdeğer kişilere karşı bu savaşta nasıl yay çekebilirim?

AÇIKLAMA

Büyükbaba Bişma ve öğretmen Dronāçārya gibi saygıdeğer kişilere

daima saygı gösterilmelidir. Onlar saldırsalar bile onlara karşı saldırıya geçilmemelidir. Hatta onlarla münakaşa bile edilmemesi gerekir. Onlar bazen sert bir davranışta bulunsalar bile sert bir şekilde onlara karşı koyulmamalıdır. Durum böyle iken Arjuna onlara karşı nasıl saldırıda bulunabilirdi? Kṛṣṇa, büyükbabası Ugrasena'ya, veya öğretmeni Sāndipani Muni'ya saldırabilir miydi? Bunlar, Arjuna'nın Kṛṣṇa'ya sunduğu bazı tartışma konularıydı.

5

गुरूनहत्वा हि महानुभावान्
श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके ।
हत्वार्थकामांस्तु गुरूनिहैव
भुञ्जीय भोगान्रुधिरप्रदिग्धान् ॥५॥

gurūn ahatvā hi mahānubhāvān
śreyo boktum baikṣyam apīha loke
hatvārtha-kāmāṁs tu gurūn ihaiva
buñjiya bogān ṛudhira-pradigdhān

gurūn—yüce kişiler; *ahatvā*—öldürmemek; *hi*—kesinlikle; *maha-anubhāvān*—büyük ruhlar; *śreyaḥ*—daha iyi; *boktum*—yaşamdan zevk almak; *baikṣyam*—dilenerek; *api*—bile; *iha*—bu yaşamda; *loke*—bu dünyada; *hatvā*—öldürmek; *artha*—kazanç; *kāmān*—arzulamak; *tu*—fakat; *gurūn*—yüce kişiler; *iha*—bu dünyada; *eva*—kesinlikle; *buñjiya*—kişi zevk almalı; *bogān*—zevk veren şeyler; *ṛudhira*—kan; *pradigdhān*—lekelenmiş.

ÇEVİRİ

Benim öğretmenlerim olan bu büyük ruhların hayatları pahasına dilenerek yaşamam daha iyi olur. Dünyevi bir kazanç peşinde olsalar bile onlar saygıdeğer insanlardır. Eğer onları öldürürsek zevk aldığımız herşey onların kanlarıyla lekelenecektir.

AÇIKLAMA

Kutsal metinlere göre, igrenç işlerle meşgul olan ve iyiyi kötüden ayırdetme duygusunu kaybetmiş olan bir öğretmen alçaklığa eğilimlidir. Bişma ve Drona, maddi sebepler yüzünden Duryodhana'nın yanında yer almak zorunda kalmışlardı, bununla beraber, sadece maddi düşünceler yüzünden böyle bir durumu kabul etmeleri gerekmezdi.

Bu durumda, öğretmenliğin şerefini kaybetmişlerdi. Fakat Arjuna, herşeye rağmen onları saygıdeğer kişiler olarak görmekte ve onları öldürerek kazanacağı maddi zenginlikten zevk almayı, kanla lekelenmiş ganimetlerden zevk alamaya benzetmektedir.

6

न चैतद्विद्मः कतरन्नो गरीयो
यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः ।
यानेव हत्वा न जिजीविषाम-
स्तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्राः ॥६॥

na caitad vidmaḥ kataran no gariyo
yad vājayema yadi vā no jayeyuḥ
yān eva hatvā najijīviṣāmas
te 'vasthitāḥ pramukhe dhārtarāṣṭrāḥ

na—ne de; *ca*—de-da; *etat*—bu; *vidmaḥ*—biliyor muyuz?; *katarat*—hangi; *naḥ*—bizim için; *gariyaḥ*—daha iyi; *yat vā*—ne de; *jayema*—fethedebiliriz; *yadi*—eğer; *vā*—veya; *naḥ*—biz; *jayeyuḥ*—fethederler; *yān*—onlar; *eva*—kesinlikle; *hatvā*—öldürerek; *na*—asla; *jijīviṣāmaḥ*—yaşamak isteriz; *te*—hepsi; *avasthitāḥ*—bulunmaktalar; *pramukhe*—önlerde; *dhārtarāṣṭrāḥ*—Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları.

ÇEVİRİ

Onları yenmeli miyiz yoksa onlara yenilmeli miyiz? Hangisinin daha hayırlı olduğunu bilemiyoruz. Bu savaş alanında karşımıza dikilmiş olan Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını öldürdüğümüz zaman yaşamdan zevk alamıyacağız.

AÇIKLAMA

Savaşmak *kṣatriyaların* görevi olmasına rağmen Arjuna, savaşarak gereksiz bir şiddet riskine mi gireceğini, yoksa herşeyden vazgeçip dilenerek yaşamayı mı tercih edeceğini bilemiyordu. Eğer düşmanını yenemezse. dilenerek yaşaması kaçınılmazdı. Hangi tarafın zafer kazanacağı belli değildi, çünkü her iki taraf da bu savaştan zaferle çıkabilirdi. Zafer onları bekliyor olsa bile (bunun sebebi belliydi) eğer bu savaşta Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları ölürse yaşam onların yokluğunda çekilmez olacaktı. Böyle bir durum ise onlar için bir

başka yenilgi sayılırdı. Arjuna'nın aklından geçen bütün bu düşünceler, onun hem Tanrıya adanmış büyük bir kul olduğunun, hem de oldukça aydınlanmış bir insan olarak aklı ve duyguları üzerinde tam bir hakimiyet kurabildiğinin açık bir ispatıydı. Kraliyet ailesinde doğup büyümüş bir insan olarak dilenerek yaşamayı isteyebilmesi de onun ne kadar bağımsız bir insan olduğunun belirtisidir. Śrī Kṛṣṇa'nın (onun manevi öğretmeni) öğreti dolu sözlerinden de anlaşıldığı gibi Arjuna'nın bu nitelikleri inancıyla birleşince onun tam anlamıyla faziletli bir insan olduğu belli oluyordu. Sonuç olarak, Arjuna özgürlüğüne kavuşmaya uygun bir insandı. Duyu kontrolü başarılamadan kişinin bilgi platformuna yükselebilme şansı yoktur; bilgi ve teslimiyet olmadan da kişinin özgürlüğe ulaşma şansı yoktur. Arjuna bu niteliklere sahipti ve bu nitelikleri sayesinde maddi sorunların üstesinden gelebilirdi.

7

कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः
पृच्छामि त्वां धर्मसंमूढचेताः ।
यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम् ॥७॥

kārpaṇya-doṣopahata-svabāvaḥ
pṛcchāmi tvāṁ darma-sammūḍha-cetāḥ
yac chreyaḥ syān niścitaṁ brūhi tan me
śiṣyas te 'haṁ śādhi māṁ tvāṁ prapannam

kārpaṇya—sefillikten; *doṣa*—zayıflık yüzünden; *upahata*—etkisi altında kalmak; *sva-bāvaḥ*—karakter özellikleri; *pṛcchāmi*—soruyorum; *tvām*—Sana; *darma*—din; *sammūḍha*—aklım karıştı; *cetāḥ*—kalpte; *yat*—ne; *śreyaḥ*—pekiyi; *syāt*—olabilir; *niścitam*—güvenle; *brūhi*—anlat; *tat*—o; *me*—bana; *śiṣyaḥ*—mürid; *te*—Senin; *aham*—ben; *śādhi*—sadece öğret; *mām*—bana; *tvām*—Sana; *prapannam*—teslim oluyorum.

ÇEVİRİ

Bu sefil zayıflığım yüzünden görevim konusunda aklım karıştı ve bütün sakinliğimi kaybettim. Bu durumda, benim için neyin en hayırlı olduğunu, Senin öğrencin ve Sana teslim olmuş bir ruh olarak yine Sana soruyorum. Lütfen bana gerekeni öğret.

AÇIKLAMA

Doğanın yapısı gereği, maddi faaliyet sisteminin tümü herkes için bir şaşkınlık kaynağı oluşturur. Her adımda yanılgıya düşeriz ve bu da bizi yaşamın amacına ulaşmamız için bize rehberlik edecek bir manevi öğretmene yaklaştırır. Bütün Vedik literatürü, isteğimiz dışında gelişen ve bizi şaşırtan bu sorunlardan kurtulabilmemiz için deha sahibi bir manevi öğretmene yaklaşmamızı tavsiye eder. Maddi yaşamda deneyimlediğimiz bu şaşkınlıklar, birisi tarafından başlatılmadığı halde çıkan orman yangınlarına benzer. Aynı şekilde, bu maddi dünyanın durumu da bizim isteğimiz dışında çıkan bir kargaşa gibidir. Hiçkimse yangın çıksın istemez, fakat yangınlar çıkar ve bizi şaşkınlığa sürükler. Bu sebepten dolayı, Vedik hikmeti, yaşamdaki şaşkınlıkları çözmemiz ve bu çözüm bilimini anlamamız için *gurular* zinciriyle gelen bir manevi öğretmene yaklaşmamızı bize tavsiye eder. Deha sahibi bir manevi öğretmenin rehberliği altında bulunan kişinin herşeyi bilmesi gerekir. Bu bakımdan kişi, maddi şaşkınlıklar içinde bocalıyacağına bir manevi öğretmene yaklaşmalıdır. Bu dizelerin anlamı budur.

Maddi şaşkınlıklar içinde bulunan kişi kimdir? Bu kişi yaşamın sorunlarını anlamaz. *Bṛhad-āraṇyaka Upaniṣad*'da (3.8.10) şaşkınlık içindeki kişi şöyle tasvir edilir: *yo vā etad akṣaraṁ gārgy aviditvāsmāl lokāt praiti sa kṛpaṇaḥ*. "Bir insan olarak yaşamın sorunlarını çözemiyen ve benlik idraki bilimini anlamadan, bu dünyadan bir hayvan gibi geçip giden kişidir." insan vücudunda yaşamak, yaşamın sorunlarını çözmek için bir canlı varlığın kullanabileceği en değerli fırsattır; bu sebepten dolayı, bu fırsatı gerektiği gibi kullanamıyan kişi ahmaktır. Bununla beraber, yaşamın tüm sorunlarını çözebilmek için vücudunu kullanabilecek kadar zeki olan kişiler, veya *brāhmaṇlar* bunu başarabilirler. *Ya etad akṣaraṁ gārgi viditvāsmāl lokāt praiti sa brāhmaṇaḥ. Kṛpaṇalar*, yani dert içindeki kişiler, yaşamın maddi kavramları içinde aileye, topluma, memlekete, vs. fazlasıyla düşkün olmaları yüzünden vakitlerini boşa harcarlar. Kişi, ailesine, yani karısına, çocuklarına ve diğerlerine "deri hastalığı" bağıyla kendisini bağımlı hisseder. Bir *kṛpaṇa* ailesini ölümden koruyabileceğini düşünür, veya ailesini, veya toplumu ölümün eşiğinden kurtarabileceğini düşünür. Aileye bağlılık, yavrularına gereken ihtimamı gösteren hayvanlarda bile vardır. Fakat, zeki bir insan olan Arjuna, şaşkınlığının sebebinin, aile fertlerine olan sevgisinden ve onları ölümden korumak istemesinden kaynaklandığını anlamıştı. Görevi olan savaşmanın kendisini beklediğini bilmesine rağmen sefil zayıflığı yüzünden bu görevini yerine getiremiyeceğini de biliyordu. Bu sebepten dolayı, Kṛṣṇa'dan bu soruna

kesin bir çözüm bulmasını istiyordu. Bu bakımdan, kendisini bir öğrenci olarak Ona sundu. Arkadaşça konuşmalara son vermek istedi. Çünkü öğretmen ve öğrenci arasında geçen konuşmalar ciddi olmalıdır. Ve Arjuna burada, tanınmış manevi öğretmeniyle arasında ciddi bir konuşma geçmesini istemektedir. Bu sebepten dolayı, Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā* biliminin özgün manevi ögretmeni ve Arjuna da *Gītā*'yı anlıyan ilk öğrencidir. Arjuna'nın *Bagavad-gītā*'yı nasıl anladığı *Gītā*'nın kendisinde belirtilmiştir. Bununla beraber, bazı ahmak ve kötü düşünceli entellektüeller, kişinin şahıs olarak Kṛṣṇa'ya değilde "Kṛṣṇa'nın içinde doğmamış olana" sunulmaya ihtiyacı olduğunu savunurlar. Halbuki, Kṛṣṇa'nın içiyle dışı arasında bir fark yoktur. Ve bu anlayış duygusundan yoksun olarak *Bagavad-gītā*'yı anlamaya çalışan kişi en büyük ahmaktır.

8

न हि प्रपश्यामि ममापनुद्या-
द्यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम् ।
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं
राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यम् ॥८॥

na hi prapaśyāmi mamāpanudyād
yac çokam ucchoṣaṇam indriyāṇām
avāpya būmāv asapatnam ṛddham
rājyam surāṇām api cādhipatyam

na—yapma; *hi*—kesinlikle; *prapaśyāmi*—görüyorum; *mama*—benim; *apanudyāt*—kovmak; *yat*—yapan; *śokam*—yakınma; *ucchoṣaṇam*—kuruyor; *indriyāṇām*—duyuların; *avāpya*—elde etmek; *būmau*—dünya üzerinde; *asapatnam*—rakipsiz; *ṛddham*—refah dolu; *rājyam*—krallık; *surāṇām*—yarıtanrıların; *api*—bile; *ca*—de-da; *ādhipatyam*—yücelik.

ÇEVİRİ

Duygularımı kurutan bu üzüntüden kurtuluş yolu bulamıyorum. Bu dünyada, cennetteki yarıtanrıların hükümdarlığı gibi rakipsiz ve refah dolu bir krallık kursam bile bu dertten kurtulamam.

AÇIKLAMA

Arjuna, ahlaki değerler ve dînî ilkeler hakkında birçok tartışma

konuları ortaya atıyor olmasına rağmen manevi öğretmeni Rab Śrī Kṛṣṇa'nın yardımı olmaksızın gerçek sorununu çözmekten aciz görünmektedir. O, tüm varlığını kurutan bu sorunlardan kurtulabilmesi için o sözümona bilgisinin bir işe yaramadığını, ve Rab Kṛṣṇa gibi bir manevi öğretmenin yardımı olmaksızın bu sorunu tek başına çözemiyeceğini anlamıştı. Akademik bilgiye sahip olmak, tahsilli olmak, yüksek mevkide bulunmak, vs. gibi şeyler yaşamın sorunlarını çözmek bakımından bir işe yaramaz; yardım, sadece Kṛṣṇa gibi bir manevi öğretmenden gelebilir. Bu sebepten dolayı, sonuç olarak diyebiliriz ki, yaşamın sorunlarını, ancak yüzde yüz Kṛṣṇa şuurunda olan deha sahibi bir manevi öğretmen çözebilir. Rab Caitanya'nın dediği gibi, Kṛṣṇa şuuru biliminde uzmanlaşmış kişi, toplumsal konumu ne olursa olsun gerçek manevi öğretmendir.

kibā vipra, kibā nyāsī, śūdra kene naya
yei kṛṣṇa-tattva-vettā, sei 'guru' haya

"Kişi ister *vipra* (Vedik hikmeti hakkında öğrenim görmüş kişi) olsun, ister düşük bir ailede doğmuş olsun, isterse de feragat içinde yaşamını sürdürüyor olsun farketmez; kişi eğer Kṛṣṇa biliminde uzmanlaşmışsa mükemmel bir manevi öğretmendir." (*Caitanya Caritāmṛta, Madhya* 8.128) Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuuru biliminde uzmanlaşmamış olan hiçkimse mükemmel manevi öğretmen değildir. Vedik literatürü bu konuda şöyle der:

ṣaṭ-karma-nipuṇo vipro
mantra-tantra-viśāradaḥ
avaiṣṇavo gurur na syād
vaiṣṇavaḥ śva-paco guruḥ

"Vedik bilgisinin her konusunda uzmanlaşmış , öğrenim görmüş bir *brāhmaṇ*, Vaiṣnava, veya Kṛṣṇa şuuru biliminde uzmanlaşmadan manevi öğretmen olmaya müsait bir hale gelemez. Fakat, düşük sınıf bir ailede dünyaya gelmiş bir kişi, eğer Vaiṣnavaysa, veya Kṛṣṇa şuuruna sahip bir insansa manevi öğretmen olabilir." (*Padma Purana*)
Maddi varoluşun sorunları, yani doğum, yaşlılık, hastalık ve ölüm zenginlik veya ekonomik gelişmeyle çözümlenemez. Dünyanın çeşitli yerlerinde yaşam için gerekli herşeye sahip, ekonomik bakımdan gelişmiş ve zengin olan bir çok devlette bile maddi varoluşun sorunları mevcudiyetini korur. İnsanlar çeşitli yollarla barış aramaktadırlar,

fakat gerçek mutluluk, sadece Kṛṣṇa'nın gerçek temsilcisi olan Kṛṣṇa şuurundaki bir manevi öğretmen aracılığıyla, Kṛṣṇa'ya, veya *Bagavad-gītā*'ya, veya *Śrīmad-Bāgavatam*'a danışılarak bulunabilir.

Eğer, kişinin ailevi, toplumsal, milli, veya uluslar arası sorunlardan yakınmasını ekonomik gelişme ve maddi konfor önleyebilseydi Arjuna, "Bu dünyada cennetteki yarıtanrıların hükümdarlığı gibi rakipsiz ve refah içinde bir krallık kursam bile bu dertten kurtulamam" demezdi. Bu sebepten dolayı o, çözümü Kṛṣṇa şuuruna sığınmakta bulmuştur, çünkü barış ve ahenke ulaşmanın tek yolu budur. Ekonomik gelişme ve dünya üzerinde kurulan hakimiyet maddi doğadan gelebilecek bir afetle her an sona erebilir. Bugünlerde, insanların diğer gezegenlere ulaşmaya çalışması gibi, daha yüksek gezegen sistemlerine ulaşmak için girişilen çalışmalar da bir dokunuşta heba olabilir. *Bagavad-gītā* bu konuda şöyle der: "Dîni faaliyetlerin kredisi bittiği zaman kişi, mutluluğun zirvesinden yaşamdaki en düşük konuma geri düşer." Dünyadaki bir çok politikacı bu yolla iktidardan düşmüştür. Bu gibi düşüşler sadece daha çok yakınmaların ortaya çıkmasına sebep olur.

Bu bakımdan, eğer yakınmalarımızı dizginlemek istiyorsak Arjuna'nın yaptığı gibi Kṛṣṇa'ya sığınmalıyız. Arjuna, Kṛṣṇa'dan sorununa kesin bir çözüm bulmasını istemiştir, çünkü Kṛṣṇa şuuruna giden yol budur.

9

सञ्जय उवाच ।
एवमुक्त्वा हृषीकेशं गुडाकेशः परंतपः ।
न योत्स्य इति गोविन्दमुक्त्वा तूष्णी बभूव ह ॥९॥

sañjaya uvāca
evam uktvā hṛṣīkeśam
guḍākeśaḥ parantapaḥ
na yotsya iti govindam
uktvā tūṣṇīm babhūva ha

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *evam*—böylece; *uktvā*—söyliyen; *hṛṣīkeśam*—duyuların efendisi Kṛṣṇa; *guḍākeśaḥ*—cehaleti dizginlemekte usta olan Arjuna; *parantapaḥ*—düşmanları cezalandıran; *na yotsye*—dövüşmüyeceğim; *iti*—böylece; *govindam*—duyulara zevk veren Kṛṣṇa; *uktvā*—dedi; *tūṣṇīm*—sessiz; *babhūva*—oldu;

ha—kesinlikle.

ÇEVİRİ

Sañjaya şöyle dedi: Düşmanlarının cezalandırıcısı Arjuna bunları söyledikten sonra, "Ben dövüşmiyeceğim Govinda" dedi ve sustu.

AÇIKLAMA

Arjuna'nın dövüşmiyeceğini ve savaş alanından bir dilenci olarak ayrılacağını duyan Dhṛtarāṣṭra çok sevinmiş olmalıydı. Fakat, Sañjaya burada Arjuna için "düşmanlarının cezalandırıcısı (*prantapah*)" hitabını kullanarak onun bu sevincini kursağında bırakmıştır. Fakat, Arjuna o sırada aile sevgisinden kaynaklanan gereksiz bir üzüntüye kapılarak yüce manevi öğretmen Kṛṣṇa'ya kendisini öğrenci olarak teslim etmişti. Bu ise, Arjuna'nın bir süre sonra bu aile sevgisinden kaynaklanan gereksiz yakınmalardan kurtularak mükemmel bir benlik idrakiyle, yani Kṛṣna şuuruyla savaşacağına delaletti. Arjuna, Kṛṣna tarafından aydınlatılarak sonunda savaşacağı için Dhṛtarāṣṭra'nın sevinci yarıda kalmıştı.

10

तमुवाच हृषीकेशः प्रहसन्निव भारत ।
सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदन्तमिदं वचः ॥१०॥

tam uvāca hṛṣīkeśaḥ
prahasann iva bhārata
senayor ubhayor madhye
viṣīdantam idaṁ vacaḥ

tam—ona; *uvāca*—dedi; *hṛṣīkeśaḥ*—duyuların efendisi Kṛṣṇa; *prahasan*—gülümseyerek; *iva*—öylece; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu (Dhṛtarāṣṭra); *senayoḥ*—orduların; *ubhayoḥ*—her iki gurubun; *madhye*—arasında; *viṣīdantam*—yakınan kişiye; *idam*—şu; *vacaḥ*—sözleri.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın torunu, o anda iki ordunun arasında gülümseyerek duran Kṛṣṇa, üzüntüden yıkılmış olan Arjuna'ya şunları söyledi.

AÇIKLAMA

İki yakın arkadaş Hṛṣīkesa ve Guḍākeśa arasında geçen konuşma devam etmekteydi. Arkadaş olarak her ikisi de aynı seviyedeydi, fakat bir tanesi gönüllü olarak diğerinin öğrencisi olmuştu. Arkadaşı öğrencisi olmayı tercih ettiği için Kṛṣṇa gülümsemekteydi. O, Tanrı olarak herkes için herzaman en yüce öğretmen konumunda olmasına rağmen, adanmış kulunun isteği üzerine arkadaş, oğul, veya sevgili rolünü hemen üstlenerek öğrenciyle öğretmen arasında olması gereken bir ciddiyetle konuşmaya başlamıştır. Öğretmen ve öğrenci arasında geçen bu konuşma iki ordunun arasında yapıldığı için bundan herkes yararlanmıştır. Bu sebepten dolayı, *Bagavad-gītā*'da geçen konuşmalar, belli bir kişi, toplum, veya cemaat için değil, fakat dost, veya düşman olan herkesin bundan eşitçe yararlanabilmesi içindir.

11

श्रीभगवानुवाच ।
अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषसे ।
गतासूनगतासूंश्च नानुशोचन्ति पण्डिताः ॥११॥

śrī-bagavān uvāca
aśocyān anvaśocas tvaṁ
prajñā-vādāṁś ca bāṣase
gatāsūn agatāsūṁś ca
nānuśocanti paṇḍitāḥ

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *aśocyān*—yakınmaya değmiyecek; *anvaśocaḥ*—yakınıyorsun; *tvam*—sen; *prajñā-vādān*—bilgili sözler; *ca*—de-da; *bāṣase*—konuşuyor; *gata*—kayıp; *asūn*—yaşam; *agata*—geçmedi; *asūn*—yaşam; *ca*—de-da; *na*—asla; *anuśocanti*—yakınmak; *paṇḍitāḥ*—bilgili.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Terbiyeli bir şekilde konuşurken üzülmeye değmiyecek şeyler için üzülüyorsun. Akıllı kişiler, ne canlılar ne de ölüler için yakınırlar.

AÇIKLAMA

Tanrı burada bir an önce öğretmen kimliğine bürünüp öğrencisine

ahmak diye hitab ederek azarlamaktadır. Tanrı şöyle demektedir: "Bilgili bir adammış gibi konuşuyorsun, fakat bilgili olmayı bilmiyorsun. Bilgili olmak, vücudun ve ruhun ne olduğunu bilmektir. Bunu bilen kişi vücudun canlı, veya ölü halinden yakınmaz." Gelecek bölümlerde açıklanacağı gibi, bilgi, maddeyi, ruhu ve her ikisini kontrol edeni bilmek demektir. Arjuna, dînî ilkelerin politika, veya sosyolojiden daha önemli olduğunu savunurken maddeyi, ruhu ve Yüce Tanrıyı bilmenin bazı dînî formüllerden daha önemli olduğunu bilmiyordu. Bunları bilmediği için kendisini bilgili birisiymiş gibi gösteremezdi. Çok bilgili bir insan olmadığı için de yakınmaya değmiyecek şeylerden dolayı yakınmaktaydı. Vücut doğmuştur ve bugün ya da yarın, er veya geç ölecektir, dolayısıyla vücut ruh kadar önemli değildir. Bunu bilen kişi gerçek anlamda bilgili kişidir ve maddi vücudun durumundan kaynaklanan yakınmalara kapılmaz.

12

नत्वेवाहं जातु नासं न त्वं नेमे जनाधिपाः ।
न चैव नभविष्यामः सर्वे वयमतः परम् ॥१२॥

na tv evāhaṁjātu nāsaṁ
na tvaṁ nemejanādhipāḥ
na caiva na baviṣyāmaḥ
sarve vayam ataḥ param

na—asla; *tu*—fakat; *eva*—kesinlikle; *aham*—ben; *jātu*—her an; *na*—olmadı; *āsam*—varolmak; *na*—değil; *tvam*—sen; *na*—değil; *ime*—bütün bunlar; *jana-adhipāḥ*—krallar; *na*—asla; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *na*—değil; *baviṣyāmaḥ*—varolacak; *sarve vayam*—hepimiz; *ataḥ param*—bundan sonra.

ÇEVİRİ

Benim, senin ve bütün bu kralların var olmadığı bir zaman asla olmadı, gelecekte de olmayacak.

AÇIKLAMA

*Vedalar*da, *Śvetāśvatara Upaniṣad*'da olduğu kadar *Katha Upaniṣad*'da söylendiğine göre, Tanrının Yüce Şahsı, bireysel çalışmalarına ve çalışma tepkilerine göre çeşitli ortamlardaki sayısız canlı varlıkların yaşamlarını sürdüren kişidir. Tanrının Yüce Şahsı aynı zamanda bütün

parça olarak her canlı varlığın kalbinde yaşar. Aynı Yüce Tanrıyı içinde ve dışında görebilen ermiş insanlar ebedi ve mükemmel barışa ulaşırlar.

nityo nityānāṁ cetanaś cetanānām
eko bahūnāṁ yo vidadhāti kāmān
tam ātma-sthaṁ ye 'nupaśyanti dīrās
teṣāṁ śāntiḥ śāśvatī netareṣām
(*Katha Upaniṣad* 2.2.13)

Arjuna'ya verilen Vedik hakikatin aynısı, aslında az bir bilgiye sahip olup da kendilerini bilgili göstermeye çalışan herkese verilmiş bir derstir. Burada Tanrı tarafından açıkça belirtildiğine göre, Kendisi, Arjuna ve savaş meydanında toplanmış olan kralların hepsi ebedi bireysel varlıklardır, ve Tanrı, gerek koşullanmış gerekse özgür ortamlarında canlı varlıkların yaşamlarını sürdürebilmelerini mümkün kılar. Tanrının Yüce Şahsı, Yüce Şahıs olarak; Arjuna, Tanrının ebedi yakını olarak, ve orada toplanmış olan bütün krallar, ebedi bireysel şahıslar olarak orada bulunmaktaydılar. Hem geçmişte birey olarak yaşamışlardı, hem de ebediyen şahıs olarak kalacaklardı. Onlar geçmişte de bireyseldiler ve gelecekte de bireysellikleri kesintiye uğramaksızın devam edecekti. Bundan dolayı, hiçkimse için yakınmaya gerek yoktu.

Māyā, veya yanıltıcı örtü tarafından elinden alınmış olan özgürlüğüne tekrar kavuşan bireysel ruhun gayrişahsi Brahmana karışarak bireysel varlığını kaybedeceğini savunan Māyāvādī teorisi yüce otorite Rab Kṛṣṇa tarafından burada çürütülmektedir. Ve sadece koşullanmış durumda bireyselliğin düşünülebileceği teorisi de kabul edilmemektedir. *Upaniṣadlar*'da da onaylandığı gibi, gerek Tanrının gerekse diğerlerinin bireyselliğinin gelecekte de ebediyen süreceğini Kṛṣṇa burada açıkça belirtmektedir. Kṛṣṇa'nın bu açıklaması otoritelidir çünkü Kṛṣṇa yanıltıcı birşey söylemez. Eğer bireysellik önemli bir kavram olmasaydı Kṛṣṇa geleceği bile vurguluyarak bu konuyu bu kadar pekiştirmezdi. Bununla beraber, Māyāvādiler, Kṛṣṇa'nın bahsettiği bireyselliğin ruhsal değil maddi olduğunu iddia edebilirler. Bireyselliğin maddi bir kavram olduğunu bile iddia edebilen birisi Kṛṣṇa'nın bireyselliğini nasıl ayırmsıyabilir? Kṛṣṇa, bireyselliğini geçmişte tescil etmekte ve gelecekte de onaylamaktadır. Tanrı, bireyselliğini birçok yolla onaylarken gayrişahsi Brahmanın Ona göre ikinci planda olduğunu da beyan etmektedir. Kṛṣṇa ruhsal bireyselliği

ebediyen var eder, eğer O, bireysel bir şuura sahip sıradan bir varlık olarak kabul edilseydi Onun *Bagavad-gītā*'sı otoriteli bir kutsal metin olarak hiçbir değer taşımazdı. İnsana mahsus zayıflığın dört kusurunu taşıyan sıradan birisi öğrenmeye değecek birşey öğretemez. *Gītā* bu gibi literatürlerin çok üzerindedir. Saflıktan yoksun olan hiçbir kitap *Gītā* ile kıyaslanamaz. Kṛṣṇa sıradan birisiymiş gibi ele alınırsa *Gītā* bütün önemini kaybeder. Māyāvādiler burada bahsi geçen çoğulculuğun basmakalıp ve vücutla ilgili olduğunu iddia edebilirler. Fakat, vücut kavramı bu dizelerden hemen önce Tanrı tarafından yerilmişti. Canlı varlıkların vücutsal kavramını yerdikten sonra Kṛṣṇa nasıl olur da vücut hakkında basmakalıp bir öneri ortaya atabilir? Bu sebepten dolayı, bireysellik ruhsal alanda varolur ve bu gerçek Śrī Rāmānuja ve diğer büyük *āçāryalar* tarafından onaylanmıştır. *Gītā*'nın birçok yerinde açıkça belirtildiği gibi, bu ruhsal birysellik sadece Tanrıya adanmış kullar tarafından anlaşılabilir. Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya haset edenler bu büyük literatüre gerektiği gibi yaklaşamazlar. Adanmamış birisinin *Gītā* öğretilerine yaklaşması, bal kavanozunun dışını yalıyan bir arının durumuna benzer. Birisi gelip kavanozun kapağını açıncaya kadar balın tadını alamaz. Aynı şekilde, *Bagavad-gītā*'nın mistisizmi sadece adanmış kullar tarafından anlaşılabilir ve Dördüncü Bölümde de belirtileceği gibi başka hiçkimse bunun tadını alamaz Tanrının varlığına haset edenler *Gītā*'ya dokunamazlar bile. Dolayısıyla, *Gītā*'nın Māyāvādi açıklaması tüm hakikatın en yanıltıcı şekilde sunulmuş halidir. Rab Çaitanya, Māyāvādiler tarafından yazılmış *Gītā* yorumlarının okunmasını yasaklamıştır ve Māyāvādi felsefesinin anlayışına yönelen kişinin *Gītā*'nın esas gizemini anlama kudretini yitireceği konusunda uyarıda bulunmuştur. Bireysellik eğer deneyime dayanan bu maddi alemle ilişkili olsaydı Tanrının öğretide bulunması gerekmezdi. Bireysel ruhun çoğulluğu ve Tanrı bunun ebedi sebebidir ve yukarıda bahsedildiği gibi bu hakikat *Vedalar* tarafından onaylanmıştır.

13

देहिनोऽस्मिन्यथा देहे कौमारं यौवनं जरा ।
तथा देहान्तरप्राप्तिर्धीरस्तत्र न मुह्यति ॥१३॥

dehino 'smin yathā dehe
kaumāraṁ yauvanaṁ jarā

tathā dehāntara-prāptir
dhīras tatra na muhyati

dehinaḥ—vücutlanmış olanın; *asmin*—bunda; *yathā*—olarak; *dehe*—vücut içinde; *kaumāram*—ergenlik; *yauvanam*—gençlik; *jarā*—yaşlılık; *tathā*—aynı şekilde; *deha-antara*—vücudun değişimi; *prāptiḥ*—başarı; *dhīraḥ*—kendine hakim; *tatra*—bunun üzerine; *na*—asla; *muhyati*—aklın karışması.

ÇEVİRİ

Vücutlanmış ruhun, vücut içerisinde sürekli olarak çocukluktan gençliğe ve yaşlılığa geçmesi gibi, bireysel ruh ölüm ile birbaşka vücuda geçer. Ayık kişinin aklı böyle bir değişiklikten dolayı karışmaz.

AÇIKLAMA

Her canlı varlık bireysel bir ruh olduğu için her ruh her an vücut değiştirmekte ve bazen çocuk olarak, bazen genç olarak ve bazen de yaşlı birisi olarak tezahür etmektedir. Bununla beraber, aynı ruh-can hiç değişmeksizin aynı vücut içerisinde var olur. Bu bireysel ruh, sonunda ölüm yoluyla vücut değiştirerek birbaşka vücuda transfer olur. Maddi, veya ruhsal bakımdan gelecek doğuşlarında birbaşka vücut edineceklerinden dolayı, Arjuna'nın, ölmelerinden endişe duyduğu Bişma ve Drona için yakınmasını gerektiren bir sebep yoktu. Tam tersine, onlar yaşlı vücutlardan genç vücutlara transfer olarak enerjilerini tazeliyecekleri için sevinmesi gerekirdi. Bu gibi vücut değiştirişler, kişinin yaşamı boyunca yaptığı işlere göre kişiye acı veya zevk verebilir. Asil ruhlar olan Bişma ve Droṇa, gelecek yaşamlarında maddi vücutlarından en üst düzeyde zevk alabilecekleri, en azından cennetsel vücutlar olmak üzere, büyük bir ihtimalle ruhsal vücutlara sahip olacaklardı. Dolayısıyla, her iki durumda da yakınmak için bir sebep yoktu.

Maddi ve ruhsal doğa, Üstünruh ve bireysel ruhun meşruluğu hakkında mükemmel bilgiye sahip olan herkese *dīra*, yani ayık insan denir. Böyle bir insan vücut değişimi tarafından yanılgıya sürüklenmez. Ruh-canın birliğini savunan Māyāvādi teorisi, ruh-canın parçalara bölünmezliği kavramıyla ele alınamaz. Çeşitli bireysel ruhların parçalara bölünebilirliği teorisi, Yüce Ruhun değişmezlik ilkesine aykırı olarak Yüce Tanrıyı bölünebilir, veya değişebilir yapar. *Gītā*'da onaylandığı gibi Yüce Tanrının parça bütünleri ebediyen varolurlar

(*sanātana*), ve bunlara, "maddi doğaya düşmeye eğilimli" anlamına gelen *kṣara* denir. Bu parça bütünler ebedidir ve bireysel ruh özgürlüğe ulaştıktan sonra bile aynı parça olarak var olmaya devam ederler. Fakat, özgürlüğüne kavuşan bireysel ruh Tanrının Şahsıyla beraber bilgi ve saadet dolu bir yaşam sürer. Bu yansıma teorisi, Paramātmā olarak bilinen ve her bireysel vücutta mevcut bulunan Üstünruh için de geçerlidir. Üstünruh bireysel canlı varlıktan farklıdır. Gökyüzü suya yansıdığında bu yansıma güneşi, ayı, yıldızları temsil eder. Bu örnekte yıldızlar canlı varlıklara ve güneş ve ay Yüce Tanrıya benzetilebilir. Burada da bireysel parça ruh, Arjuna tarafından, ve Yüce Ruh ise Rab Śrī Kṛṣṇa tarafından temsil edilmektedir. Dördüncü Bölümün başında da belirtildiği gibi, onlar aynı seviyede değillerdir. Arjuna eğer Kṛṣṇa ile aynı seviyede olsaydı ve Arjuna, Kṛṣṇa'dan üstün olsaydı aralarındaki öğreten ve öğrenen ilişkisi anlamını kaybederdi. Eğer her ikisi de yanıltıcı enerji (*māyā*) tarafından yanıltılabilir olsaydı birinin öğreten diğerinin öğrenen olmasına gerek kalmazdı. Böyle bir öğreti hiçbir işe yaramazdı, çünkü *māyā*nın kıskacında bulunan hiçkimse otorite sahibi bir öğretmen olamaz. Bu şartlar altında, Rab Kṛṣṇa, canlı varlığın üzerinde bulunan Yüce Tanrı konumunda, ve Arjuna ise *māyā* tarafından yanıltılan unutkan bir ruh konumunda ele alınmaktadır.

14

मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णसुखदुःखदाः ।
आगमापायिनोऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत ॥१४॥

mātrā-sparśās tu kaunteya
śītoṣṇa-sukha-duḥkha-dāḥ
āgamāpāyino 'nityās
tāṁs titikṣasva bhārata

mātrā-sparśāḥ—duyusal algılama; *tu*—sadece; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *śīta*—kış; *uṣṇa*—yaz; *sukha*—mutluluk; *duḥkha*—ve ızdırap; *dāḥ*—veren; *āgama*—beliren; *apāyinaḥ*—kaybolan; *anityāḥ*—devamlı olmayan; *tān*—hepsi; *titikṣasva*—sadece hoşgörmeye çalış; *bhārata*—Ey Bharata hanedanının torunu.

ÇEVİRİ

Ey Kuntī'nin oğlu, mutluluk ve rahatsızlığın zamanın akışı içinde

geçici olarak gelip geçmesi, yaz ve kış mevsimlerinin gelip geçmesi gibidir. Bunlar duyusal algılamalardan kaynaklanır. Ey Bharata'nın torunu, kişi rahatsızlık duymaksızın bunları hoşgörmeyi öğrenmelidir.

AÇIKLAMA

Kişi görevini gerektiği gibi yerine getirmek için mutluluk ve rahatsızlığın geçici olarak gelip geçmesini hoşgörmelidir. Vedik öğretilerine göre kişi, Māgha (Ocak-Şubat) ayında bile her sabah erkenden soğuk suyla yıkanmalıdır. Kış ayları soğuk suyla yıkanmak için çok soğuk olmasına rağmen dînî ilkeleri yerine getirmek için tereddüt etmeden yıkanılmalıdır. Aynı şekilde, evin hanımı en sıcak yaz aylarında bile mutfakta yemek pişirmek için tereddüt etmez. Kişi iklim muhalefetine rağmen görevini yerine getirmelidir. Aynı şekilde, savaşmak ta *kşatriyaların* dînî ilkesidir ve kişi, arkadaşına, veya akrabasına karşı savaşmak durumunda olsa bile yapmakla yükümlü olduğu görevini yerine getirmelidir. Kişi, bilgi platformuna ulaşmak için dînî ilkeler tarafından koyulmuş olan şart ve kurallara uymalıdır, çünkü kişi, sadece bilgi ve adanışla *māyānın* kıskacından kurtulup özgürlüğüne kavuşabilir.

Bu dörtlükte Arjuna için kullanılmış olan iki hitap vardır. Ona Kaunteya diye hitap edilmesi, anne tarafıyla olan büyük kan bağının ifadesidir ve Bharata olarak da baba tarafının önemi vurgulanmaktadır. Arjuna her iki taraftan da büyük bir manevi mirasa sahipti. Böylesine büyük bir manevi mirasa sahip olmak, görevini gerektiği gibi yerine getirmesi için kişiye sorumluluk yükler ve dolayısıyla o kişi savaşmaktan kaçamaz.

15

यं हि न व्यथयन्त्येते पुरुषं पुरुषर्षभ ।
समदुःखसुखं धीरं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥१५॥

yaṁ hi na vyathayanty ete
puruṣaṁ puruṣarṣabha
sama-duḥkha-sukhaṁ dhīram
so 'mṛtatvāya kalpate

yam—hamiline; *hi*—kesinlikle; *na*—asla; *vyathayanti*—rahatsızlık; *ete*—bütün bunlar; *puruṣam*—kişiye; *puruṣa-ṛṣabha*—Ey erlerin en

iyisi; *sama*—değişmeden; *duḥkha*—rahatsızlıkta; *sukham*—ve mutlulukta; *dīram*—sabırlı; *saḥ*—kişi; *amṛtatvāya*—özgürlük için; *kalpate*—müsaittir.

ÇEVİRİ

Ey erlerin en iyisi (Arjuna), mutluluk ve rahatsızlıktan rahatsız olmayan ve her ikisinden de sarsılmayan kişi özgürlüğüne kavuşmaya müsaittir.

AÇIKLAMA

Manevi aydınlanışın ileri safhalarına ulaşmak için sarsılmaz bir kararlılık gösteren kişi, özgürlüğe ulaşmaya kesinlikle müsaittir. *Varṇāśrama* sistemi içinde yaşamın dördüncü safhası olan feragat yaşamı (*sannyās*) itina gerektiren bir yaşam tarzıdır. Fakat, yaşamını mükemmelleştirmek konusunda ciddi olan kişi, bütün zorluklara karşın *sannyās* yaşam tarzına adapte olur. Bu zorluklar genellikle ailevi ilişkilerden, yani kişinin eşinden ve çocuklarından ayrılmasından kaynaklanır. Fakat, kişi bu gibi zorlukları tölere edebilirse manevi aydınlanış yolunda sonuna kadar ilerliyebilir. Aynı şekilde, Arjuna'nın bir *kṣatriya* olarak görevini yerine getirebilmesi için bütün zorluklara rağmen aile fertleriyle savaşması tavsiye edilmektedir. Kendisine bağımlı olan genç eşine ve annesine bakacak kimsesi olmamasına rağmen Rab Çaitanya yirmidört yaşında *sannyās* yaşamına başlamıştır. O, yüksek ideali uğruna *sannyāsi* olmuş ve hiçbirşeyden etkilenmeksizin yüce görevini yerine getirmiştir. Maddi kıskaçtan özgür olmak için izlenmesi gereken yol budur.

16

नासतो विद्यते भावो नाभावो विद्यते सतः ।
उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः ॥१६॥

nāsato vidyate bāvo
nābhāvo vidyate sataḥ
ubhayor api dṛṣṭo 'ntas
tv anayos tattva-darśibhih

na—asla; *asataḥ*—varolmayanın; *vidyate*—orada; *bāvaḥ*—dayanıklı; *na*—asla; *abhāvaḥ*—değişken nitelik; *vidyate*—orada; *sataḥ*—ebedi olanın; *ubhayoḥ*—ikisinin; *api*—gerçekten; *dṛṣṭaḥ*—incelenmiş;

antaḥ—sonuç; *tu*—tabii ki; *anayoḥ*—onların; *tattva*—hakikati; *darśibhiḥ*—görenler tarafından.

ÇEVİRİ

Hakikati gören kişiler, varolmayanın (maddi vücudun) dayanıklı olmadığı, ve ebedi olanın (ruhun) değişime uğramadığı sonucuna varmışlardır. Bu sonuca, her ikisinin de doğasını inceliyerek ulaşmışlardır.

AÇIKLAMA

Değişken vücudun dayanıklılığı yoktur; tıp bilimi tarafından da kabul edildiği gibi, çeşitli hücrelerin etki ve tepkileriyle vücut her an değişmekte ve bu değişim sonucunda vücut yaşlanmaktadır. Fakat, vücut ve akılda olagelen bütün bu değişimlere rağmen ruh-can sürekli olarak var olur ve değişime uğramaz. Ruh ve madde arasındaki fark budur. Vücut doğal olarak sürekli bir şekilde değişir ve ruh ebedidir. Gerek gayrişahsi gerekse şahsi olsun hakikati gören her sınıf insanın vardığı sonuç budur. *Viṣṇu Purāṇa*'da (2.12.38) belirtildiği gibi, Viṣṇu ve yurdu kendiliğinden aydınlık ruhsal bir var oluşa sahiptir. (*jyotīṁṣi viṣṇur buvvanāni viṣṇuḥ*). Var olan ve var olmayan sözcükleri sadece ruh ve maddeyle ilgilidir. Bu ise hakikati görenlerin yorumudur.

Cehaletin etkisiyle yanılgıya düşen canlı varlıklara verilen Tanrı öğretisinin başlangıcı budur. Cehaletin giderilmesi, ibadet eden ve ibadet edilen arasındaki ebedi ilişkinin yeniden kurulmasını ve Tanrının Yüce Şahsı ve Onun öz parçaları olan canlı varlıklar arasındaki farkın anlaşılmasını mümkün kılar. Kişi, benliğini bütünüyle öğrenerek Yüce Tanrının doğasını anlıyabilir; kişinin benliği ile Yüce Tanrı arasındaki fark, parça ve bütün arasındaki ilişkiyle anlaşılabilir. *Śrīmad-Bāgavatam*'da olduğu kadar *Vedānta-sūtralar*'da da Yüce Tanrı bütün türeyişlerin kaynağı olarak kabul edilir. Bu türeyişler, vasıflı ve vasıfsız doğal sıraya göre deneyimlenir. Yedinci Bölümde de açıklanacağı gibi, canlı varlıklar vasıflı doğaya aittirler. Enerji ve enerjik arasında bir fark olmamakla beraber, enerji birincil ve enerjik, yani doğa ikincil olarak kabul edilir. Bundan dolayı, usta ve çırak, veya öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkide olduğu gibi canlı varlıklar Yüce Tanrıya kıyasla her zaman ikincil durumdadırlar. Bu açık bilgiyi cehaletin karanlığı içerisinde anlamak imkansızdır ve bu cehaleti giderebilmemiz için Tanrı bize canlı varlıkların daimi aydınlatıcısı olan *Bagavad-gītā*'yı vermiştir.

17

अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम् ।
विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति ॥१७॥

avināśi tu tad viddhi
yena sarvam idaṁ tatam
vināśam avyayasyāsya
na kaścit kartum arhati

avināśi—saklanabilir; *tu*—fakat; *tat*—o; *viddhi*—bil; *yena*—kimin tarafından; *sarvam*—bütün vücut; *idam*—bu; *tatam*—nüfuz eden; *vināśam*—tahribat; *avyayasya*—saklanabilir olanın; *asya*—onun; *na kaścit*—hiçkimse; *kartum*—yapmak; *arhati*—muktedir.

ÇEVİRİ

Bütün vücuda nüfuz eden ruhu tahrip edilemez olarak bil. Bu ebedi ruhu hiçkimse tahrip edemez.

AÇIKLAMA

Bu dizeler, vücudun her tarafına yayılmış olan ruhun gerçek doğasının daha açık bir izahıdır. Vücudun her tarafına yayılmış olanın şuur olduğunu herkes anlıyabilir. Herkes vücudunun parçasında, veya bütününde duyduğu zevk ve sancıların bilincindedir. Bu bilinç dağılımı kişinin vücuduyla sınırlıdır. Bir vücutta hissedilen zevk ve acılar diğer bir vücut için bilinmezdir. Bu sebepten dolayı, her vücut, bireysel bir ruhun vücutlanmış halidir ve ruhun varlığının belirtisi bireysel şuur olarak kavranır. Ruh, bir saç telinin uç kısmının onbinde biri kadardır. *Śvetāśvatara Upaniṣad* (5.9) bunu şöyle onaylar:

bālāgra-śata-bāgasya
śatadhā kalpitasya ca
bāgo jīvaḥ sa vijñeyaḥ
sa cānantyāya kalpate

"Saç telinin uç kısmı yüz parçaya bölünür ve bu parçalardan herbiri yine yüz parçaya bölünürse elde edilen parça ruh-canın ebat ölçüsünü verir." Aynı şekilde, aynı yorumda şu da belirtilir:

keśāgra-śata-bāgasya
śatāṁśaḥ sādṛśātmakaḥ
jīvaḥ sūkṣma-svarūpo 'yaṁ
saṅkhyātīto hi cit-kaṇaḥ

"Saç telinin uç kısmının onbinde biri ebadında olan sayısız miktarda ruhsal atom parçası vardır."

Bu bakımdan, bireysel ruh-can zerresi, maddi atomlardan küçük ruhsal bir atomdur ve bu atomlar sayısız miktardadır. Çok küçük olan bu ruhsal kıvılcım maddi vücudun esas ilkesidir ve bu ruhsal kıvılcımın etkisi, tıpkı bazı ilaçların aktif etkisinin bütün vücuda yayılması gibi bütün vücuda yayılır. Bu ruh-can akımı bütün vücutta şuur olarak hissedilir ve ruhun varlığının ispatı da budur. Ruhban sınıfına ait olan herkes, maddi vücut-şuur=ölü vücut olduğunu bilir ve bu bilinç herhangibir maddi kombinasyona değil ruh-canın varlığına bağlıdır. *Muṇḍaka Upaniṣad*'da (3.1.9.) atomik ruh-canın ölçüsü şöyle anlatılır:

eṣo 'ṇur ātmā cetasā veditavyo
yasmin prāṇaḥ pañcadhā saṁviveśa
prāṇaiś cittaṁ sarvam otaṁ prajānāṁ
yasmin viśuddhe vibhavaty eṣa ātmā

"Ruh, atomik bir ebattadır ve ancak mükemmel bir zekayla idrak edilebilir. Bu atomik ruh, kalpte bulunan beş çeşit havanın (*prāna, apāna, vyāna, samāna,* ve *udāna*) içerisinde yüzer ve vücutlanmış canlı varlıkların bedenlerinin her noktasına etkisini yayar. Ruh, beş çeşit maddi havanın pisliğinden arındığı zaman ruhsal etkisi ortaya çıkar."

Hatha yoga yöntemi, saf ruhu sarmalıyan bu beş çeşit havanın çeşitli oturuş şekilleri vasıtasıyla kontrol edilmesi işlemidir. Bu işlem herhangibir maddi çıkar için değil, atomik ruhu maddi atmosferin karışımından özgür kılmak için yapılır.

Atomik ruhun meşruluğu bütün Vedik literatürlerinde kabul edilir ve aklı başında olan her insan pratik deneyimler sonucunda bunu hissedebilir. Sadece aklı başında olmayanlar bu atomik ruhun her yere nüfuz eden *viṣṇu-tattva* olduğunu düşünebilirler.

Atomik ruhun etkisi vücudun her tarafına dağılabilir. *Muṇḍaka Upaniṣad*'a göre, bu atomik ruh her canlı varlığın kalbinde yerleşmiştir ve atomik ruhun ölçümü maddi bilim adamlarının gücünü aştığı için

bazıları ruhun varlığını budalaca inkar ederler. Bireysel atomik ruh, Üstünruhla bir arada ve kesinlikle kalpte bulunur. Bundan dolayı, vücudun hareketi için gerekli olan bütün enerji vücudun bu bölümünden üretilir. Akciğerlerden oksijen taşıyan alyuvarlar enerjilerini ruhtan alırlar. Ruh bu konumunu terk ettiği zaman kan üretimini sağlıyan bu enerji alışverişi de durur. Tıp bilimi alyuvarların önemini kabul eder, fakat enerji kaynağının ruh olduğunu tahkik edemez. Bununla beraber, tıp bilimi, vücudun bütün enerjisinin kaynaklandığı yerin kalp olduğunu kabul eder.

Tüm ruhun bu atomik parçaları, güneş ışığı zerreleri gibidirler. Güneş ışığında sayısız miktarda parlak zerreler vardır. Aynı şekilde, Yüce Tanrının parça bölümleri, *prabhā*, yani vasıflı enerji adı verilen ve Yüce Tanrıdan kaynaklanan ışınların atomik kıvılcımlarıdır. Dolayısıyla, kişi ister Vedik bilimi isterse modern bilimi izlesin ruhun vücut içindeki varlığını inkar edemez ve bu ruh bilimi *Bagavad-gītā*'da Tanrının Şahsı tarafından izah edilir.

18

अन्तवन्त इमे देहा नित्यस्योक्ताः शरीरिणः ।
अनाशिनोऽप्रमेयस्य तस्माद्युध्यस्व भारत ॥१८॥

antavanta ime dehā
nityasyoktāḥ śarīriṇaḥ
anasino prameyasya
tasmād yudhyasva bhārata

anta-vantaḥ—saklanabilir; *ime*—bütün bunlar; *dehāḥ*—maddi vücutlar; *nityasya*—ebediyen varolurlar; *uktāḥ*—denir; *śarīriṇaḥ*—vücutlanmış ruhun; *anāśinaḥ*—asla tahrip edilemez; *aprameyasya*—ölçüsüz; *tasmāt*—bu bakımdan; *yudhyasva*—dövüş; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu.

ÇEVİRİ

Tahrip edilemez ve ölçülemez olan canlı varlığın maddi vücudu bir gün kesinlikle son bulur; öyleyse savaş Ey Bharata'nın torunu.

AÇIKLAMA

Maddi vücut doğal olarak ölümlüdür. Vücut hemen her an da ölebilir, yüz yıl sonra da ölebilir. Bu bir zaman meselesidir, fakat gerçek şudur

ki vücudu ölümden alıkoymak mümkün değildir. Fakat ruh-can o kadar ufaktır ki, değil öldürülmek düşman tarafından görülemez bile. Bir önceki dizelerde de bahsedildiği gibi, ruh çok ufak olduğundan ebatının ölçülmesi konusunda hiçkimse bir fikir yürütemez. Bu bakımdan, her iki bakış açısına göre de yakınmak için bir sebep yoktur, çünkü canlı varlık öldürülemiyeceği gibi hiçbir maddi vücut ta sürekli olarak ölümden korunamaz. Tüm ruhun bu çok ufak parçası yaptığı çalışmalara göre uygun bir vücut elde eder, dolayısıyla kişi, dînî ilkelerin uygulanmasından yararlanmalıdır. Canlı varlık *Vedānta-sūtralar*'da ışık olarak nitelendirilir çünkü o, yüce ışığın önemli bir parçasıdır. Güneş ışığının bütün evreni canlı tutması gibi ruhun ışığı da bu maddi vücudu canlı tutar. Bu ruh-can maddi vücudu terkeder terketmez vücut çürümeye başlar, dolayısıyla vücudu canlı tutan ruhtur. Vücut tek başına bir önem taşımaz. Bu bakımdan, burada Arjuna'ya, maddi vücutsal düşünceler yüzünden dînî feda etmemesi ve savaşması tavsiye edilmektedir.

19

य एनं वेत्ति हन्तारं यश्चैनं मन्यते हतम् ।
उभौ तौ न विजानीतो नायं हन्ति न हन्यते ॥१९॥

ya enaṁ vetti hantāraṁ
yaś cainaṁ manyate hatam
ubhau tau na vijānīto
nāyaṁ hanti na hanyate

yaḥ—her kim; *enam*—bu; *vetti*—bilir; *hantāram*—öldüren; *yaḥ*—her kim; *ca*—de-da; *enam*—bu; *manyate*—düşünür; *hatam*—öldürülmek; *ubhau*—her ikisi; *tau*—onlar; *na*—asla; *vijānītaḥ*—bilgideler; *na*—asla; *ayam*—bu; *hanti*—öldürür; *na*—ne de; *hanyate*—öldürülmüş.

ÇEVİRİ

Canlı varlığın öldürdüğünü ve öldürüldüğünü zanneden kişi gerçeği bilmemektedir, çünkü benlik ne öldürür ne de öldürülür.

AÇIKLAMA

Vücutlanmış canlı varlık öldürücü bir yara aldığı zaman vücuttaki canlı varlığın öldürülemiyeceği bilinmelidir. Gelecek dizelerde de belirtileceği gibi, ruh-can çok ufak olduğu için hiçbir maddi silah

tarafından öldürülemez. Canlı varlık ruhsal yapısından dolayı öldürülemez. Öldürülen, veya öldürülebilen sadece vücuttur. Fakat bu gerçek, vücut öldürmeyi asla teşvik etmez. Vedik öğreti, *mā hiṁsyāt sarvā būtāni* "hiç kimseye karşı şiddet kullanmayın" anlamına gelir. Canlı varlık ölmüyor diye hayvan katliamı da teşvik edilemez. Otorite dışı bir şekilde başkasının vücudunu öldürmek iğrenç birşeydir ve Tanrının kanunlarında olduğu kadar devletin kanunlarında da cezai uygulama gerektirir. Bununla beraber, Arjuna kaprisle değil, fakat dînî ilkeler gereği öldürmek durumundaydı.

20

न जायते म्रियते वा कदाचि-
न्नायं भूत्वा भविता वा न भूयः ।
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो
न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥२०॥

najāyate mriyate vā kadācin
nāyaṁ bhūtvā bavitā vā na bhūyaḥ
ajo nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo
na hanyate hanyamāne śarīre

na—asla; *jāyate*—doğar; *mriyate*—ölür; *vā*—ya; *kadācit*—her zaman (geçmiş, şimdiki zaman, gelecek); *na*—asla; *ayam*—bu; *bhūtvā*—var olmak; *bavitā*—var edilmez; *vā*—veya; *na*—değil; *bhūyaḥ*—veya varedilmeyecektir; *ajaḥ*—doğmamış; *nityaḥ*—ebedi; *śāśvataḥ*—daimi; *ayam*—bu; *purāṇaḥ*—en eski; *na*—asla; *hanyate*—öldürülmüş; *hanyamāne*—öldürülmek; *śarīre*—vücut.

ÇEVİRİ

Ruh için hiçbir zaman ne doğum vardır ne de ölüm. O var edilmemiştir, var edilmez, ve var edilmeyecektir. O doğmamıştır, ebedidir, hep var olandır ve kadimdir. Vücut öldüğü zaman ruh ölmez.

AÇIKLAMA

Yüce Ruhun zerresel atomik parçası nitelik bakımından Yüce Tanrıyla birdir. O, vücudun geçirdiği değişimlerden geçmez. Bazen, ruha, sarsılmaz anlamına gelen *kūta-stha* denir. Vücut altı çeşit değişime hedef olur. Vücut ana rahminden doğar, belli bir süre bebek olarak

kalır, büyür, bazı yan ürünler üretir, sonunda çöker ve bilinçsizlik içinde kaybolup gider. Bununla beraber ruh aynı değişimlerden geçmez. Ruh doğmamıştır, fakat o, maddi vücuda sahip olduğu için vücut doğar. Ruh doğmaz ve ölmez. Doğumu olan herşeyin ölümü de vardır. Ruhun doğumu olmadığı için ne geçmişi, ne şimdisi, ne de geleceği vardır. O ebedidir, hep var olandır ve kadimdir; tarihte ruhun doğduğuna dair hiçbir belirti yoktur. Vücudun doğum tarihinin etkisinde kalarak ruhun doğum tarihi, vs. gibi şeyler ararız. Ruh hiçbir zaman vücudun yaşlandığı gibi yaşlanmaz. Yaşlı bir insan kendisini çocukluğunda, veya gençliğindeki canlılıkta hissedebilir. Vücuttaki değişimler ruhu etkilemez. Ruh, bir ağaç, veya maddi birşey gibi çürüyüp bozulmaz. Ruhun herhangibir yan ürünü de yoktur. Vücudun yan ürünleri olan çocuklar ise farklı bireysel ruhlardır ve kendilerini üreten vücudun özelliklerini taşıdıkları için ebeveynlerine benzerler. Vücut, ruhun varlığından dolayı gelişir, fakat ruhun ne yan ürünleri vardır, ne de herhangibir değişime uğrar. Bundan dolayı, ruh, vücudun geçirdiği altı çeşit değişimden özgürdür.

Katha Upaniṣad'da (1.2.18.) bu konuyla ilgili olarak şunlar yazılıdır:

na jāyate mriyate vā vipaścin
nāyaṁ kutścin na babhūva kaścit
ajo nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo
nahanyate hanyamāne śarīre

Bu dizelerin anlamı ve açıklaması, *Bagavad-gītā*'dakinin aynısıdır, fakat bu dizelerde bilgili, veya tahsilli anlamına gelen *vipaścit* sözcüğü kullanılmıştır.

Ruh bilgi doludur, birbaşka deyişle her zaman şuurludur. Bu sebepten dolayı, şuur ruhun belirtisidir. Eğer kişi, ruhu yerleştiği yer olan kalpte bulamasa bile, şuurun varlığından ruhun varlığını anlıyabilir. Bazen bulutlardan, veya başka nedenlerden dolayı gökyüzünde güneşi göremeyiz, fakat güneşin ışığı her zaman oradadır ve biz de gündüz olduğunun farkındayızdır. Sabah erkenden tan ağarmaya başladığı zaman güneşin orada olduğunu anlarız. Aynı şekilde, insan olsun hayvan olsun bütün vücutlar şuurlu olduğu için ruhun varlığını anlıyabiliriz. Ruhun bu şuuru Yüce Tanrının şuurundan farklıdır, çünkü yüce şuur geçmişin şimdinin ve geleceğin bilincindedir. Bireysel ruhun şuuru ise unutmaya eğilimlidir. Gerçek doğasını unutmaya yönelik olduğundan Kṛṣṇa'nın üstün dersleriyle eğitilmeye ve aydınlanmaya çalışmalıdır. Çünkü Kṛṣṇa unutkan bir ruh değildir.

Eğer öyle olsaydı Kṛṣṇa'nın *Bagavad-gītā* öğretisi hiçbir işe yaramazdı.

Üstünruh (*vibhu-ātmā*) ve zerre parça-ruh (*aṇu-ātmā*) olmak üzere iki çeşit ruh vardır. Bu hakikat *Kaṭha Upaniṣad*'da (1.2.20) şöyle onaylanır:

aṇor aṇīyān mahato mahīyan
ātmāsya jantor nihito guhāyām
tam akratuḥ paśyati vīta-śoko
dātuḥ prasādān mahimānam ātmanaḥ

"Üstünruh (Paramātmā) ve atomik ruhun (*jīvātmā*) her ikisi de aynı vücut ağacında, aynı canlı varlığın kalbinde yerleşmişlerdir ve sadece, bütün yakınmalardan olduğu kadar bütün maddi isteklerden de Tanrının lütfuyla arınmış kişi ruhun yüceliğini anlıyabilir." Gelecek bölümlerde belirtileceği gibi, Kṛṣṇa Üstünruhun kaynağıdır ve Arjuna da gerçek doğasını unutmaya yönelik olan atomik ruhtur, dolayısıyla Kṛṣṇa, veya Kṛṣṇa'nın temsilcisi (manevi öğretmen) tarafından aydınlatılmaya ihtiyacı vardır.

21

वेदाविनाशिनं नित्यं य एनमजमव्ययम् ।
कथं स पुरुषः पार्थ कं घातयति हन्ति कम् ॥२१॥

vedāvināśinaṁ nityaṁ
ya enam ajam avyayam
kathaṁ sa puruṣaḥ pārtha
kaṁ gātayati hanti kam

veda—bilir; *avināśinam*—tahrip edilemez; *nityam*—daima varolan; *yaḥ*—yapan; *enam*—bu (ruh); *ajam*—doğmamış; *avyayam*—değişmez; *katham*—nasıl; *saḥ*—kişi; *puruṣaḥ*—şahıs; *pārtha*—Ey Pārtha (Arjuna); *kam*—kime; *gātayati*—incitebilir; *hanti*—öldürür; *kam*—kime.

ÇEVİRİ

Ey Pārtha, ruhun tahrip edilemez, ebedi, doğmamış ve değişmez olduğunu bilen kişi birisini nasıl öldürebilir, veya ölmesine sebep olabilir?

AÇIKLAMA

Herşeyden yararlanmanın uygun bir yolu vardır ve tam bilgiye sahip kişi, birşeyden uygun bir şekilde yararlanmak isterse, neyi, nasıl ve nereye uygulıyacağını bilir. Aynı şekilde, şiddetten de uygun bir yararlanış şekli vardır ve şiddetin nasıl uygulanacağını bilmek için bilgi sahibi bir insan olmak gerekir. Barışçı adalet cinayetle suçlanan kişiye idam cezası talep etmesine karşın barışçı adalet bundan dolayı suçlanamaz, çünkü hakim, adalet kurallarına göre bu kişiye şiddet uygulanmasını emreder. Bütün insan toplumu için yazılmış olan kanun kitabı *Manu-saṁhitā*'da, cinayet işliyen kişinin işlediği bu büyük günahtan dolayı gelecek yaşamında acı çekmemesi için ölüm cezasına çarptırılması uygun görülür. Dolayısıyla, kralın bir katili asması, aslında o katilin hayrınadır. Aynı şekilde, Kṛṣṇa savaşmayı emrettiği zaman bu şiddetin üstün adaleti tesis etmek için kullanılacağı gayet iyi bilinmelidir ve bu durumda, Arjuna'nın, Kṛṣṇa'nın emriyle savaşırken uygulıyacağı şiddetin şiddet olmadığının bilincinde olarak Onun emrini yerine getirmesi gerekirdi, çünkü ruh hiçbir durumda öldürülemez. Bu bakımdan, adaletin tesis edilebilmesi için şiddet uygulanmasına izin verilir. Cerrahi operasyon hastayı öldürmek amacıyla değil iyileştirmek amacıyla yapılır. Bu bakımdan, Kṛṣṇa'nın öğretileri doğrultusunda Arjuna'nın savaşması tam bir bilgi içindedir ve hiçbir günahsal tepkiye yol açması mümkün değildir.

22

वासांसि जीर्णानि यथा विहाय
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।
तथा शरीराणि विहाय जीर्णा-
न्यन्यानि संयाति नवानि देही ॥२२॥

vāsāṁsi jīrṇāni yathā vihāya
navāni gṛhṇāti naro 'parāṇi
tathā śarīrāṇi vihāya jīrṇāny
anyāni saṁyāti navāni dehī

vāsāṁsi—giysiler; *jīrṇāni*—eskimiş ve yıpranmış; *yathā*—tıpkı; *vihāya*—bırakmak; *navāni*—yeni giysiler; *gṛhṇāti*—kabul eder; *naraḥ*—erkek; *aparāṇi*—diğerleri; *tathā*—aynı şekilde; *śarīrāṇi*—vücutlar; *vihāya*—bırakmak; *jīrṇāni*—eski ve işe yaramaz; *anyāni*—farklı; *saṁyāti*—kabul eder; *navāni*—yeni takım;

dehī—vücutlanmış.

ÇEVİRİ

Kişinin eski giysilerini çıkartarak yeni giysiler giyinmesi gibi, ruh da aynı şekilde eski ve işe yaramaz vücutları bırakarak yeni maddi vücutlar edinir.

AÇIKLAMA

Atomik bireysel ruhun vücut değiştirmesi kabul edilen bir gerçektir. Hatta ruhun varlığına inanmadıkları halde kalbin enerjisinin nereden geldiğini açıklıyamıyan modern bilim adamları bile, çocukluktan ergenliğe, ergenlikten gençliğe ve gençlikten ihtiyarlığa olmak üzere vücutta meydana gelen sürekli değişimi kabul ederler. Bu değişim yaşlılıktan sonra bir başka vücuda transfer olarak sürer. Bu konu daha önceki dörtlüklerde izah edilmişti (2.13)

Atomik bireysel ruhun bir başka vücuda transferi Üstünruhun lütfuyla mümkün olur. Bir arkadaşın diğer bir arkadaşının arzusunu yerine getirmesi gibi Üstünruh da atomik bireysel ruhun arzusunu yeine getirir. *Vedalar*'da, yani *Śvetāśvatara Upaniṣad*'da olduğu kadar *Mundaka Upaniṣad*'da ruh ve Üstünruh, aynı ağaçta oturan iki kuşa benzetilir. Kuşlardan biri (bireysel atomik ruh) ağacın meyvelerini yerken, diger kuş (Kṛṣṇa) arkadaşını seyreder. Bu iki kuş nitelik bakımından aynı olmakla beraber, biri maddi ağacın meyveleri tarafından esir edilmişken diğeri sadece arkadaşının faaliyetlerine şahit olur. Kṛṣṇa şahit kuş ve Arjuna meyveleri yemekle meşgul olan kuştur Bunlar arkadaş olmalarına rağmen, biri efendi diğeri uşaktır. Atomik ruhun bu ilişkiyi unutması, kişinin bir ağaçtan digerine, veya bir vücuttan diğerine göç etmesine sebep olur. *Jīva* ruh, maddi vücut ağacında çok zorluklar çeker, fakat Arjuna'nın eğitilmek amacıyla gönüllü olarak Kṛṣṇa'ya teslim olmayı kabul etmesi gibi kişi, diğer kuşu yüce manevi öğretmen olarak kabul etmeye razı olursa ikincil kuş maddi yakınmalardan hemen kurtulur. Gerek *Mundaka Upaniṣad*'da (3.1.2), gerekse *Śvetāśvatara Upaniṣad*'da (4.7) bu hakikat şu dörtlükle onaylanır:

samāne vṛkṣe puruṣo nimagno
'niśayā śocati muhyamānah
juṣṭaṁ yadā pāsyatyanyam iśam
asya mahimānam iti vīta-śokaḥ

"Her iki kuş da aynı ağaçta bulunmakla beraber, yiyen kuş, ağacın meyvelerinden zevk alan kuş olarak endişeler içinde somurtur. Fakat, şu veya bu şekilde eğer yüzünü arkadaşı konumundaki Yüce Tanrıya çevirir ve Onun yüceliğini takdir ederse, bu acı çeken kuş bütün bu endişelerinden hemen kurtulur." Arjuna, yüzünü ebedi arkadaşı Kṛṣṇa'ya çevirmiş ve *Bagavad-gītā*'yı Ondan dinliyerek anlamıştır. Ve bu yüce bilimi Kṛṣṇa'dan dinliyerek Tanrının yüce şanını anlıyabilmiş ve yakınmaktan kurtulabilmiştir.

Tanrı burada Arjuna'ya, öğretmeni ve yaşlı dedesi vücut değiştirecekler diye yakınmamasını tavsiye etmektedir. Tam tersine, dürüst bir savaşla onların vücutlarını öldürerek, çeşitli vücutsal faaliyetlerin tepkilerinden bir an önce arınmalarına sebep olabileceği için sevinmesini istemektedir. Fedakarlık, veya savaş uğruna canını ortaya koyanlar bir an önce vücutsal tepkilerden arınarak daha yüksek yaşam durumlarına terfi ederler. Bu bakımdan, Arjuna'nın yakınması için ortada bir sebep yoktu.

23

नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ।
न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः ॥२३॥

nainaṁ chindanti śastrāni
nainaṁ dahati pāvakaḥ
na cainaṁ kledayanty āpo
na śoṣayati mārutah

na—asla; *enam*—bu ruh; *chindanti*—parçalara ayrılabilir; *śastrāṇi*—silahlar; *na*—asla; *enam*—bu ruh; *dahati*—yanar; *pāvakaḥ*—ateş; *na*—asla; *ca*—de-da; *enam*—bu ruh; *kledayanti*—nemlenir; *āpaḥ*—su; *na*—asla; *śoṣayati*—kurur; *mārutaḥ*—rüzgar.

ÇEVİRİ

Ruh, ne bir silah tarafından parçalara ayrılabilir, ne ateşten yanar, ne sudan nemlenir, ne de rüzgardan dalgalanır.

AÇIKLAMA

Her çeşit silah (kılıçlar, alev makinaları, yağmur silahları, kasırga silahları vs. ruh-canı öldürmeye muktedir değildir. Modern ateşli

silahlara ek olarak, o çağda toprak, su, hava, eter, vs. den imal edilmiş çeşitli silahlar kullanılırdı. Modern çağın nükleer silahları bile ateşli silah olarak nitelendirilirken çeşitli maddi unsurlardan yapılmış olan diğer silahlar da mevcuttur. Ateşli silahlara karşı günümüzün modern bilimi tarafından bilinmiyen sulu silahlar kullanılırdı. Modern bilim adamları kasırga silahlarından da habersizlerdir. Her ne olursa olsun, ruh-can bilimsel araçlara aldırmıyarak ne hiçbir silah tarafından parçalara ayrılabilir ne de çözülüp dağıtılabilir. Bununla beraber, Māyāvādi filozoflar, bireysel ruhun cehaletle nasıl varolduğunu ve sonuçta yanıltıcı enerji tarafından nasıl örtüldüğünü izah edemezler. Bireysel ruhu özgün Yüce Ruhtan koparmak mümkün değildir, aksine, bireysel ruhlar Yüce Ruhun ebedi ayrık parçalarıdır. Çünkü onlar yanıltıcı enerji tarafından örtülmeye eğilim gösteren ebedi (*sanātana*) atomik bireysel ruhlardır ve bu sebepten dolayı, tıpkı ateşle aynı nitelikte olan bir kıvılcımın ateşten ayrıldığı zaman sönmeye yüz tutması gibi bu bireysel ruhlar da Yüce Tanrıyla beraber olmaktan mahrum kalırlar. *Varāha Purāna*'da canlı varlıklar Yüce Tanrının ayrık öz parçaları olarak betimlenirler. *Bagavad-gītā*'ya göre bireysel ruhlar bu konumlarını ebediyen korurlar. Tanrının Arjuna'ya anlattıklarından anlaşıldığı gibi, canlı varlık yanılgıdan özgür olduktan sonra bile ayrık kimliğini korur. Bu durum, tıpkı Arjuna'nın, Kṛṣṇa'dan aldığı bilgiyle aydınlanmasına, fakat Kṛṣṇa ile asla bir olmamasına benzer.

24

अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च ।
नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः ॥२४॥

acchedyo 'yam adāhyo 'yam
akledyo 'śoṣya eva ca
nityaḥ sarva-gataḥ sthāṇur
acalo 'yaṁ sanātanaḥ

acchedyaḥ—kırılmaz; *ayam*—bu ruh; *adāhyaḥ*—yakılamaz; *ayam*—bu ruh; *akledyaḥ*—erimez; *aśoṣyaḥ*—kurutulamaz; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve; *nityaḥ*—dayanıklı; *sarva-gataḥ*—her tarafı kaplıyan; *sthāṇuḥ*—değiştirilemez; *acalaḥ*—hareket ettirilemez; *ayam*—bu ruh; *sanātanaḥ*—ebediyen aynı.

ÇEVİRİ

Bu bireysel ruh, kırılmaz ve eritilemez; ne yakılabilir, ne de kurutulabilir. O, kalıcıdır, her yerde mevcuttur, değiştirilemez, hareket ettirilemez ve ebediyen aynıdır.

AÇIKLAMA

Atomik ruhun bu nitelikleri kesinlikle ispatlamaktadır ki, bireysel ruh, bütün canın ebedi atomik parçasıdır ve ebediyen değişmeksizin aynı atom olarak kalır. Bu durumda monizm teorisini uygulamak çok zordur, çünkü bireysel ruhun homojenik olarak bir olması asla düşünülemez. Atomik ruh, maddi pislikten özgür olduktan sonra Tanrının Yüce Şahsının parlak ışınlarında bir ruhsal kıvılcım olarak kalmayı tercih edebilir, fakat yeterince zeki olan ruhlar Tanrının Şahsıyla birlikte olmak üzere ruhsal gezegenlere girerler.

Burada kullanılan *sarva-gata* (herşeye nüfuz eden) sözcüğü önemlidir, çünkü Tanrının yaratmış olduğu her yerde canlı varlıkların bulunduğundan şüphe yoktur. Onlar karada, suda, havada, toprakta, ve hatta ateşte bile yaşarlar. Onların ateşte sterilize edilebileceği inancı kabul edilemez çünkü ruhun ateşten yanmıyacağı burada açıkça belirtilmiştir. Bu sebepten dolayı, güneşte bile oranın şartlarına uygun vücutlar içerisinde yaşayan canlı varlıklar olduğundan hiç şüphe yoktur. Eğer güneş küresi canlıların yaşaması için uygunsuz olsaydı *sarva-gata* "her yerde yaşar" sözcüğü önemini kaybederdi.

25

अव्यक्तोऽयमचिन्त्योऽयमविकार्योऽयमुच्यते ।
तस्मादेवं विदित्वैनं नानुशोचितुमर्हसि ॥२५॥

avyakto 'yam acintyo 'yam
avikāryo 'yam ucyate
tasmād evaṁ viditvainaṁ
nānuśocitum arhasi

avyaktaḥ—görünmez; *ayam*—bu ruh; *acintyaḥ*—kavranamaz; *ayam*—bu ruh ; *avikāryaḥ*—değiştirilemez; *ayam*—bu ruh; *ucyate*—denir; *tasmāt*—öyleyse; *evam*—gibi; *viditvā*—iyi bilmek; *enam*—bu ruh; *na*—yapma; *anuśocitum*—yakınmak; *arhasi*—haketmek.

ÇEVİRİ

Ruh görünmez, kavranamaz ve değişime uğratılamaz. Bunu bilen bir insan olarak vücut için üzülmemelisin.

AÇIKLAMA

Evvelce izah edildiği gibi, ruh bizim maddi ölçümlerimiz için çok küçük olduğundan en güçlü mikroskopla bile görülemez , bu bakımdan ruh görünmezdir. *Śruti*, veya Vedik hikmetinden başka hiç bir yolla hiç kimse deneyimlere dayanarak ruhun mevcudiyetini ispat edemez. Bu gerçeği kabul etmeliyiz, çünkü sezgisel bir hakikat olmakla beraber, ruhun mevcudiyetinin anlaşılması için başka bir anlayış kaynağı yoktur. Üstün otorite tabanında genel olarak kabullenmemiz gereken birçok şey vardır. Hiçkimse annesinin şahadetinde babasının mevcudiyetini inkar edemez. Annenin otoritesi yoksa babanın kimliğini anlıyacak kaynak da yok demektir. Aynı şekilde, ruhu anlamak için *Vedalar*'ın öğreniminden başka bir kaynak yoktur. Bir başka deyişle ruh, insanın deneyime dayanan bilgisiyle kavranamaz. Ruh bilinçlilik ve şuurdur ve bu, *Vedalar*'ın açıklamasıdır ve bunu böyle kabul etmeliyiz. Ruh, vücudun geçirdiği değişimlere hedef olmaz. Ebediyen değişmez olan ruh, sonsuz Yüce Ruha kıyasla atomik olarak kalır. Yüce Ruh sonsuzdur ve atomik ruh çok küçüktür. Bu bakımdan, değişmez olan bu çok küçük ruh, sonsuz ruha, yani Tanrının Yüce Şahsına asla eşit olamaz. Bu kavram, ruh kavramının kalıcılığını onaylarcasına *Vedalar*'da çeşitli yollardan tekrarlanır. Bir konuyu doğru ve hatasız bir şekilde anlamak için o konunun tekrar edilmesinde fayda vardır.

26

अथ चैनं नित्यजातं नित्यं वा मन्यसे मृतम् ।
तथापि त्वं महाबाहो नैनं शोचितुमर्हसि ॥२६॥

atha cainaṁ nitya-jātaṁ
nityaṁ vā manyase mṛtam
tathāpi tvaṁ mahā-bāho
nainaṁ śocitum arhasi

atha—eğer, bununla beraber; *ca*—de-da; *enam*—bu ruh; *nitya-jātam*—daima doğan; *nityam*—ebedi; *vā*—ya; *manyase*—zannediyorsun; *mṛtam*—ölü; *tathā api*—hâla; *tvam*—sen;

mahā-bāho—Ey güçlü ordulu; *na*—asla; *enam*—ruh hakkında; *śocitum*—yakınmak; *arhasi*—haketmek.

ÇEVİRİ

Bununla beraber, ruhun (veya yaşam belirtilerinin) her zaman doğduğunu ve ebediyen öldüğünü düşünsen bile yakınman için bir sebep yok, Ey şanlı ordulu.

AÇIKLAMA

Ruhun vücuttan başka bir yerde ayrı olarak var olacağına inanmıyan Budistlerle hemen hemen akraba sayılan filozoflar daima mevcuttur. Rab Kṛṣṇa *Bagavad-gītā*'yı tebliğ ettiği zaman bu gibi filozofların yine var oldukları ve bunların, *lokāyatikalar* ve *vaibhāṣikalar* isimleriyle bilindikleri anlaşılmaktadır. Bu gibi filozoflar, yaşam belirtilerinin, maddi kombinasyonun belli olgunluk durumlarında ortaya çıktığına inanırlar. Modern maddi bilim adamları ve materyalist filozoflar da aynı şekilde düşünürler. Onlara göre, vücut, bazı fiziksel unsurların kombinasyonudur ve bu fiziksel ve kimyevi unsurlar arasındaki alışverişin belli bir aşamasında yaşam belirtileri ortaya çıkar. Antropoloji bilimi bu felsefe üzerine kuruludur. Amerika'da son zamanlarda ortaya çıkarak yaygınlık kazanan bütün yanıltıcı dinler, hiçlik ve teslimiyet dışı bazı Budist tarikatlarda olduğu kadar bu felsefeye bağlıdır.

Eğer Arjuna ruhun varlığına *vaibhāṣika* felsefesindeki haliyle inansaydı bile yakınması için yine hiçbir sebep olmayacaktı. Çünkü hiçkimse, belli bir miktar kimyevi hamur ziyan olacak diye yakınmaz ve belirlenmiş görevini yapmaktan geri kalmaz. Modern bilimde ve savaş teknolojisinde düşmanı yenmek için tonlarca kimyevi maddenin harcanmasında hiç tereddüt edilmez. *Vaibhāṣika* felsefesine göre ruh, yani *ātmā* vücudun ölümüyle ortadan kaybolur. Öyleyse, Arjuna ister Vedik bilgiyi kabul ederek atomik ruhun varlığına inansın, isterse de ruhun varlığına inanmasın, her iki durumda da yakınması için bir sebep yoktu. Birçok canlı varlığın her an maddeden türediğini ve bir çoğunun da her an ortadan kaybolduğunu savunan bu teoriye göre bile bu gibi olaylardan yakınmak için pek bir sebep yoktur. Ruh için eğer yenidendoğum sözkonusu olmasaydı Arjuna'nın büyükbabası ve öğretmenini öldürmesinden kaynaklanacak olan günahsal tepkilerin etkilerinden korkması için bir sebep olamazdı. Fakat, Kṛṣṇa aynı zamanda Arjuna'ya alaycı bir dille *mahā-bāhu* (şanlı ordulu) diye hitap etmektedir, çünkü Arjuna hiç olmazsa Vedik hikmetini

görmezden gelen *vaibhāṣika* teorisini kabul etmemiştir. Arjuna, bir *kṣatriya* olarak Vedik kültürüne aitti ve bu da onun Vedik ilkelerden kopmamasını sağlıyordu.

27

जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च ।
तस्मादपरिहार्येऽर्थे न त्वं शोचितुमर्हसि ॥२७॥

jātasya hi dhruvo mṛtyur
dhruvaṁ janma mṛtasya ca
tasmād aparihārye 'rthe
na tvaṁ śocitum arhasi

jātasya—doğmuş olan kişi; *hi*—kesinlikle; *dhruvaḥ*—hakikat; *mṛtyuḥ*—ölüm; *dhruvam*—birbaşka hakikat; *janma*—doğum; *mṛtasya*—ölünün; *ca*—de-da; *tasmāt*—bu bakımdan; *aparihārye*—kaçınılmaz olan; *arthe*—konusunda; *na*—olma; *tvam*—sen; *śocitum*—yakınmak; *arhasi*—haketmek.

ÇEVİRİ

Doğan kişi mutlaka ölür ve öldükten sonra mutlaka yine doğar. Bu bakımdan, yerine getirilmesi kaçınılmaz olan görevini yaparken yakınmamalısın.

AÇIKLAMA

Kişi, yaşamı boyunca yapmış olduğu faaliyetlere göre doğmak zorundadır. Belli bir faaliyet devresi sona erince kişi bir sonraki devrede yeniden doğmak üzere ölür. Kişi böylece özgürlükten yoksun olarak bu doğum ve ölüm döngüsü içinde varolmaya devam eder. Bununla beraber, bu doğum ve ölüm döngüsü, gereksiz cinayet, katliam ve savaşı asla desteklemez. Fakat aynı zamanda, şiddet ve savaş toplumda düzeni sağlamak için kaçınılmazdır.

Kurukşetra savaşı Yüce Tanrının iradesiyle gerçekleştiği için kaçınılmaz bir olaydı, ayrıca hak için savaşmak her *kşatriya*nın görevidir. Arjuna, hak için savaştığı için neden korksun, veya üzülsündü? Kanunlara karşı gelerek çok korktuğu günahsal hareketlerin tepkilerine maruz kalmayı hak etmemişti. Görevini yerine getirmekten kacarak akrabalarının ölümüne engel olamıyacaktı ve

yanlış bir harekette bulunmayı tercih ettiği için alçalacaktı.

28

अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भारत ।
अव्यक्तनिधनान्येव तत्र का परिदेवना ॥२८॥

avyaktādīni būtāni
vyakta-madhyāni bhārata
avyakta-nidhanāny eva
tatra kā paridevanā

avyakta-ādīni—başlangıçta tezahür etmemiş; *būtāni*—yaratılmış olan herşey; *vyakta*—tezahür eden; *madhyāni*—ortasında; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu; *avyakta*—tezahür etmemiş; *nidhanāni*—tahrip olduklarında; *eva*—hepsi bunun gibi; *tatra*—öyleyse; *kā*—ne; *paridevanā*—yakınmak.

ÇEVİRİ

Bütün yaratılmış varlıklar, başlangıçta tezahür etmezler, geçici bir süre için tezahür ederler ve çözülüp dağıldıkları zaman tezahürleri son bulur. Öyleyse yakınmaya ne gerek var?

AÇIKLAMA

Ruhun varlığına inanan ve inanmıyan olmak üzere iki sınıf filozof olduğunu kabul etsek bile her iki durumda da yakınmak için bir sebep yoktur. Ruhun varlığına inanmıyanlar, Vedik hikmeti izliyenler tarafından tanrı tanımaz (ateist) olarak kabul edilirler. Hatta bu ateist teoriyi sırf tartışma olsun diye kabul etsek bile yakınmak için ortada yine bir sebep yoktur. Ruhun vücuttan ayrı olarak var olmasından başka, maddi unsurlar yaratılıştan önce tezahür etmez. Bu tezahür dışı astral durumdan tezahüre geçilerek eterden hava oluşur, havadan ateş oluşur, ateşten su oluşur, ve sudan da toprak oluşarak tezahür eder. Topraktan da çeşitli tezahürler oluşur. Örneğin, büyük bir gökdelen topraktan tezahür eder. Bu durum çözülüp dağılınca bu tezahür son safhasında atomsal olarak tezahür dışı kalır. Enerji muhafaza kanunu kalıcıdır, fakat maddi biçimler zaman içerisinde tezahür ederler ve etmezler, aradaki fark budur. Öyleyse, tezahür edişin her iki safhası ve tezahür dışı durumdan yakınmak için ne gibi bir sebep olabilir? Şöyle ya da böyle, tezahür dışı safhada

bile kaybolan bir şey yoktur. Başlangıçta ve sonda bütün unsurlar tezahür dışı kalırlar ve sadece orta safhada tezahür ederler ve bu durum gerçek bir maddi fark yaratmaz.

Ve eğer *Bagavad-gītā*'da belirtilen Vedik sonuca göre, bu maddi vücutların sadece belli bir zaman süreci içinde muhafaza edilebilir olduklarını (*antavanta ime dehāḥ*) ve ruhun ebedi olduğunu kabul edersek, vücudun bir giysi olduğunu hiçbir zaman aklımızdan çıkartmamalıyız; bu bakımdan, giysi değişiminden yakınmamız için hiçbir sebep yoktur. Maddi vücut ebedi ruhla ilişkili olarak gerçek bir var oluşa sahip değildir. Bu, tıpkı bir rüya gibidir. Rüyada kendimizi gökte uçuyor olarak, veya tahtında oturan bir kral olarak görebiliriz, fakat uyandığımız zaman ne gökte uçmakta olduğumuzu, ne de tahtta oturmakta olduğumuzu görürüz. Vedik hikmeti, maddi vücudun varolmadığı temelinden hareket ederek bize benlik idrakini öğretir. Öyleyse her iki durumda da, yani kişi ruhun varlığına inansa da inanmasa da vücudun kaybından dolayı yakınması için bir sebep yoktur.

29

आश्चर्यवत्पश्यति कश्चिदेन-
माश्चर्यवद्वदति तथैव चान्यः ।
आश्चर्यवच्चैनमन्यः शृणोति
श्रुत्वाऽप्येनं वेद न चैव कश्चित् ॥२९॥

āścarya-vat paśyati kaścid enam
āścarya-vad vadati tathaiva cānyaḥ.
āścarya-vac cainam anyaḥ śṛṇoti
śrutvāpy enaṁ veda na caiva kaścit

āścarya-vat—hayret verici olarak; *paśyati*—görür; *kaścit*—birisi; *enam*—bu ruh; *āścarya-vat*—hayret verici olarak; *vadati*—bahseder; *tathā*—böylece; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *anyaḥ*—birbaşka; *āścarya-vat*—aynı şekilde hayret verici; *ca*—de-da; *enam*—bu ruh; *anyaḥ*—diğer; *śṛṇoti*—duyar; *śrutvā*—duyulmuş; *api*—bile; *enam*—bu ruh; *veda*—bilir; *na*—asla; *ca*—ve ; *eva*—kesinlikle; *kaścit*—birisi.

ÇEVİRİ

Bazıları ruha hayretler içinde bakar, bazıları onu hayret verici olarak betimler, ve bazıları onun hakkında birçok şey duymuş

olmasına rağmen onu anlıyamaz.

AÇIKLAMA

Gitopaniṣad yaygın olarak *Upaniṣadlar*'ın ilkeleri üzerine kurulu olduğu için bu dizeleri *Katha Upaniṣad*'da görmek mümkündür (1.2.7):

śravaṇāyāpi bahubhir yo na labhyaḥ
śṛṇvanto 'pi bahavo yaṁ na vidyuḥ
āścaryo vaktā kuśalo 'sya labdhā
āścaryo 'sya jñātā kuśalānuśiṣṭaḥ

Atomik ruhun, devasa bir hayvanın vücudunda, devasa banyan ağacının vücudunda ve milyarlarcasının boşlukta sadece bir inçlik yer işgal ettiği mikrobiyolojik varlıkların vücutlarında da bulunması oldukça hayret vericidir. Yetersiz bilgiye sahip kişiye ve sadelikten uzak kişiye, evrendeki ilk canlı varlık olan Brahmā'ya ders veren bilginin en yüce otoritesi tarafından izahat verilse bile ruhun bireysel atomik kıvılcımının sırrını anlıyamaz. Kaba maddi kavramlarla düşünmeye şartlanmış olan çağımızın insanı, bu kadar ufak bir parçanın nasıl hem bu kadar büyük hem de bu kadar ufak vücutlanışlara haiz olabildiğini hayal bile edemez. Bu bakımdan insanlar, ruha gerek meşru yönden, gerekse betimsel yönden şahane bir hususiyete haiz gözüyle bakarlar. Benlik idrakinden yoksun olan bütün faaliyetlerin, yaşam savaşının sonucunda hüsrana uğrıyacağının kesin olmasına rağmen, maddi enerji tarafından yanıltılan beşeriyetin duyu tatminiyetiyle ilgili konulara her zaman daha fazla vakit ayırmasından dolayı benlik idraki için ayıracak çok az vakitleri vardır. Belki de ruhlarını düşünerek maddi dertlerine çözüm bulabileceklerini bilmemektedirler.

Ruh hakkında birşeyler öğrenmek isteyenler, bu konuda otorite sahibi olan birisi tarafından verilen bir konferansa katılabilirler, fakat bazen cehalet yüzünden Üstünruh ile bireysel atomik ruh arasında hiçbir önem farkı görmeksizin her ikisini de eşit olarak kabul ederler ve dolayısıyla yanılgıya düşerler. Üstünruhun ve atomik ruhun konumlarını, birbirleriyle ilgili işlevlerini ve ilişkilerini ve diğer detayları mükemmelen anlıyabilecek birisini bulmak çok zordur. Ve ruh biliminden gerçek yararı sağlamış ve ruhun çeşitli safhalardaki konumunu betimleyecek birisini bulmak daha da zordur. Fakat, şöyle ya da böyle, kişi eğer ruh konusunu genel olarak anlıyabilirse yaşamda başarılı olur.

Benlik konusunu anlamak için uygulanacak en kolay yol, en yüce otorite Rab Kṛṣṇa tarafından beyan edilmiş olan *Bagavad-gītā*'yı diğer teoriler tarafından tahrif edilmemiş haliyle kabul etmektir. Fakat, Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmesi için kişi, gerek bu yaşamında gerekse geçmiş yaşamlarında epeyce kefaret ve fedakarlık göstermiş olmalıdır. Bununla beraber, Kṛṣṇa, adanmış saf bir kulunun gösterdiği sebepsiz insafla böyle bilinebilir, bunun başka bir yolu da yoktur.

30

देही नित्यमवध्योऽयं देहे सर्वस्य भारत ।
तस्मात्सर्वाणि भूतानि न त्वं शोचितुमर्हसि ॥३०॥

dehī nityam avadhyo 'yaṁ
dehe sarvasya bhārata
tasmāt sarvāṇi būtāni
na tvaṁ śocitum arhasi

dehī—maddi vücudun sahibi; *nityam*—ebediyen; *avadhyaḥ*—öldürülemez; *ayam*—bu ruh; *dehe*—vücudunda; *sarvasya*—herkesin; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu; *tasmāt*—öyleyse; *sarvāṇi*—hep; *būtāni*—(doğmuş olan) canlı varlıklar; *na*—asla; *tvam*—sen; *śocitum*—yakınmak; *arhasi*—hak etmek.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın torunu, vücutta yaşayan can asla öldürülemez. Bu bakımdan, hiçbir canlı varlık için üzülmene gerek yoktur.

AÇIKLAMA

Tanrı burada, değişmez ruh-can hakkında verdiği öğretiyi sonuca bağlamaktadır. Rab Kṛṣṇa, ölümsüz ruhu çeşitli yönleriyle betimlerken ruhun ölümsüz, ve vücudun geçici olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu bakımdan, Arjuna bir *kṣatriya* olarak, büyükbabası Bişma ve öğretmeni Drona bu savaşta ölecekler diye korkarak görevini yerine getirmekten vazgeçmemeliydi. Kişi, kimyasal maddelerin kendi aralarındaki ilişkisinden kaynaklanan bir maddi olgunluk devresinde yaşam belirtilerinin oluştuğuna, veya ruh diye birşeyin olmadığına değil, Śrī Kṛṣṇa'nın otoritesi altında maddi vücuttan farklı bir ruhun varlığına inanmalıdır. Ruh ölümsüz olmasına rağmen insanlar şiddete

teşvik edilmemelidir; ancak sadece gerektiği zaman, yani savaş durumunda şiddete karşı çıkılmaz. Ve bu şiddet kaprisle değil, fakat haklı durumda ve Tanrının rızasıyla uygulanır.

31

स्वधर्ममपि चावेक्षय न विकम्पितुमर्हसि ।
धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते ॥३१॥

sva-dharmam api cāvekṣya
na vikampitum arhasi
dharmyād dhi yuddhāc chreyo 'nyat
kṣatriyasya na vidyate

sva-dharmam—kişinin kendi dînî ilkeleri; *api*—de-da; *ca*—doğrusu; *avekṣya*—dikkate almak; *na*—asla; *vikampitum*—tereddüt etmek; *arhasi*—hak etmek; *dharmyāt*—dînî ilkeler için; *hi*—doğrusu; *yuddhāt*—dövüşmekten; *śreyaḥ*—daha iyi bir meşguliyet; *anyat*—bir diğer; *kṣatriyasya*—kşatriyanın; *na*—yapmaz; *vidyate*—var olmak.

ÇEVİRİ

Yapmakla yükümlü olduğun görevini göz önünde tutarak dînî ilkeler doğrultusunda savaşmak senin yegane meşguliyetin olmalıdır; öyleyse neden tereddüt ediyorsun?

AÇIKLAMA

Dört sosyal sınıftan biri olan ve iyi yönetimle sorumlu olan ikinci sıradaki bu sınıfın adı *kşatriya*dır. *Kşat* "acıtmak" anlamına gelir. Toplumu zararlı şeylerden koruyanlara *kşatriya* (*trāyate*-koruyan) denir. *Kşatriyalar* öldürmeyi öğrenmek için ormanda eğitim görürler. Bir *kşatriya* ormana giderek bir kaplana kılıcıyla kafa tutar ve onunla göğüs göğüse dövüşür. Eğer kaplanı öldürmeyi başarırsa kaplanı bir törenle kraliyet ailesine sunar. Bu sistem günümüzde halen Jaipur eyaletinin asilzadeleri tarafından uygulanmaktadır. *Kşatriyalar*, dövüşmek, zorlamak ve öldürmek için özel olarak yetiştirilirler, çünkü dînî şiddet bazen gerekli olabilir. Bu bakımdan, *kşatriyalar* doğrudan doğruya *sannyāsa*, yani feragat yaşamına girmezler. Politik şiddetsizlik diplomasi yoluyla sağlanabilir, fakat bu asla bir sebep, veya ilke değildir. Dînî kanun kitaplarında bu konuda şunlar belirtilmiştir:

āhaveṣu mitho 'nyonyaṁ
jighāṁsanto mahī-kṣitaḥ
yuddhamānāḥ paraṁ śaktyā
svargaṁ yānty aparān-mukhāḥ

yajñeṣu paśavo brahman
hanyante satataṁ dvijaiḥ
saṁskṛtāḥ kila mantraiś ca
te 'pi svargam avāpnuvam

"Kendisine haset eden bir başka kralla savaş meydanında dövüşen bir kral veya *kṣatriya* öldüğü taktirde cennet gezegenlere gitmeye hak kazanır; bu, tıpkı *brāhmaṇ*ların kurban ateşine hayvan kurban ederek cennet gezegenlere ulaşmalarına benzer." Bu bakımdan, savaş meydanında dînî ilkeler doğrultusunda adam öldürmek ve kurban ateşine hayvan kurban etmek bir şiddet gösterisi değildir, çünkü dînî ilkeler söz konusu ise bunun herkese faydası vardır. Kurban edilen hayvan, bir suretten diğer bir surete geçerek tamamlaması gereken evriminden muaf olarak doğrudan doğruya insan olarak dünyaya gelir ve tıpkı aynı cennet gezegenlere fedakarlıklarda bulunarak ulaşan *brāhmaṇlar* gibi, savaş meydanında şehit olan *kṣatriyalar* da cennet gezegenlere ulaşırlar.

İki çeşit *sva-dharma* (belirlenmiş görevler) vardır. Kişi özgürlüğüne kavuşmadıkça, özgürlüğe kavuşmak için dînî ilkelerle ilişkili olarak vücudunun görevlerini yapmalıdır. Kişi özgürlüğüne kavuştuğu zaman o kişinin *sva-dharma*sı, yani özel görevi maddi vücut kavramından kurtularak manevi bir göreve dönüşür. Yaşamın vücutsal kavramında *brahmanlar* ve *kṣatriyalar* için belirlenmiş bazı görevler vardır ve bu görevlerden kaçılmaz. *Sva-dharma* Tanrı buyruğudur ve bu konu Dördüncü Bölümde açıklanacaktır. Vücutsal platformdaki *sva-dharma*ya, "manevi anlayışta atlama taşı" anlamına gelen *varṇāśrama-dharma* denir. İnsan medeniyeti, *varṇāśrama-dharma* ile, veya vücudun, etkisi altında bulunduğu belli bir doğa haline göre yapmakla yükümlü olduğu belli görevlerle başlar. Kişinin herhangibir alanda belli bir görevi yüksek otoritelerin isteklerine göre yerine getirmesi o kişinin daha yüksek bir yaşam durumuna ulaşmasına yardımcı olur.

32

यदृच्छया चोपपन्नं स्वर्गद्वारमपावृतम् ।
सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ लभन्ते युद्धमीदृशम् ॥३२॥

yadṛcchayā copapannaṁ
svarga-dvāram apāvṛtam
sukhinaḥ kṣatriyāḥ pārtha
labhante yuddham īdṛśam

yadṛcchayā—kendisine göre; *ca*—de-da; *upapannam*—ulaştı; *svarga*—cennet gezegenlerin; *dvāram*—kapı; *apāvṛtam*—sonuna kadar açık; *sukhinaḥ*—çok mutlu; *kṣatriyāḥ*—kraliyet ailesinin üyeleri; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *labhante*—elde et; *yuddham*—savaş; *īdṛśam*—bunun gibi.

ÇEVİRİ

Ey Pārtha, ne mutlu kṣatriyalara ki kendilerine cennet gezegenlerin kapılarını açacak olan savaşma fırsatları var.

AÇIKLAMA

Rab Kṛṣṇa, dünyanın yüce öğretmeni olarak, "Bu savaşta hiçbir fayda göremiyorum. Bu savaş sürekli olarak cehennemde kalmamıza sebep olabilir" diyen Arjuna'nın bu tutumunu yermektedir. Arjuna'nın bu sözleri sadece cehaletten kaynaklanmaktaydı. Belirlenmiş görevini yerine getirmek için şiddet kullanmaktan kaçınmak istiyordu. Bir *kṣatriya* için savaş alanında bulunmak ve şiddet kullanmamak ahmakça bir felsefedir. *Parāśara-smṛti*, yani Vyāsadeva'nın babası büyük bilge Parāśara trarafından belirlenmiş dînî kurallar bu konuda şunları belirtir:

kṣatriyo hi prajā rakṣan
śastra-pāṇiḥ pradaṇḍayan
nirjitya para-sainyādi
kṣitiṁ dharmeṇa pālayet

"*Kṣatriyaların* görevi vatandaşları her türlü zorluklardan korumaktır, bu sebepten dolayı, kanun ve nizamı sağlamak amacıyla gerektiğinde şiddet kullanılmalıdır. *Kṣatriyalar* düşman kralların askerlerini mağlub ederek dünyayı dînî ilkelere göre yönetmelidirler."

Herşey dikkate alınacak olursa Arjuna'nın savaştan kaçması için hiçbir sebep yoktu. Eğer savaşıp düşmanını mağlub ederse krallığının tadını çıkartacak ve eğer savaşta ölürse kendisi için kapılarının ardına kadar açık olduğu cennet gezegenlere terfi edecekti. Yani her iki durumda da bu savaştan kârlı çıkacaktı.

33

अथ चेत्त्वमिमं धर्म्यं संग्रामं न करिष्यसि ।
ततः स्वधर्मं कीर्तिं च हित्वा पापमवाप्स्यसि ॥३३॥

atha cet tvam imaṁ dharmyaṁ
saṅgrāmaṁ na kariṣyasi
tataḥ sva-dharmaṁ kīrtiṁ ca
hitvā pāpam avāpsyasi

atha—öyleyse; *cet*—eğer; *tvam*—sen; *imam*—bu; *dharmyam*—dini görev olarak; *saṅgrāmam*—dövüşmek; *na*—yapma; *kariṣyasi*—yerine getirmek; *tataḥ*—o zaman; *sva-dharmam*—dîni görevin ; *kīrtim*—itibar; *ca*—de-da; *hitvā*—kaybetmek; *pāpam*—günahsal tepki; *avāpsyasi*—kazanacak.

ÇEVİRİ

Fakat, eğer dîni görevin olan savaşmayı icra etmezsen görevini ihmal etmekten dolayı kesinlikle günaha girer ve bir savaşçı olarak itibarını kaybedersin.

AÇIKLAMA

Arjuna, meşhur bir savaşçıydı ve bu şöhretini Rab Śiva da dahil olmak üzere birçok büyük yaratanrıyla dövüşerek elde etmişti. Avcı kıyafetindeki Rab Śiva'yla dövüşerek onu yenmesi Rab Śiva'yı memnun etmiş ve ona *pāśupata-astra* ismindeki silahı hediye olarak vermişti. Herkes onun ne kadar büyük bir savaşçı olduğunu biliyordu. Hatta Dronaçarya bile onu kutlamış ve ona kendi öğretmenini bile öldürecek güçte olan özel bir silah hediye etmişti. Kısacası onu evlatlığa kabul eden cennet gezegenlerin baş meleği İndra da dahil olmak üzere birçok otoriteden askeri sertifika ve güven oyu almıştı. Fakat, eğer bu savaştan kaçarsa sadece bir *kṣatriya* olarak görevini ihmal etmekle kalmıyacak, aynı zamanda bütün ününü ve güvenilirliğini kaybederek kraliyet yolunu cehenneme çevirecekti. Birbaşka deyişle, savaşmakla değil, fakat savaştan kaçmakla cehenneme gidecekti.

34

अकीर्तिं चापि भूतानि कथयिष्यन्ति तेऽव्ययाम् ।
संभावितस्य चाकीर्तिर्मरणादरिच्यते ॥३४॥

akīrtiṁ cāpi bhūtāni
kathayiṣyanti te 'vyayām
sambhāvitasya cākīrtir
maraṇād atiricyate

akīrtim—rezillik; *ca*—de-da; *api*—üstte ve yukarıda; *bhūtāni*—herkes; *kathayiṣyanti*—konuşacak; *te*—senden; *avyayām*—ebedi; *sambhāvitasya*—sorumlu bir insan için; *ca*—de-da; *akīrtiḥ*—kötü şöhret; *maraṇāt*—ölümden; *atiricyate*—daha beter olur.

ÇEVİRİ

Halk her zaman senin rezilliğinden bahsedecek. Saygıdeğer bir insan için alçaltılmak ölümden beterdir.

AÇIKLAMA

Arjuna'nın hem arkadaşı hem de akıl hocası olarak Rab Kṛṣṇa, Arjuna'nın savaşmayı reddetmesini göz önünde tutarak son yargılamayı yapmaktadır. Rab şöyle demektedir: "Arjuna, eğer savaş meydanını savaş bile başlamadan terkedersen herkes sana korkak diyecek. Ve eğer insanların seni kötü bir isimle hatırlayacaklarını umursamayıp canını kurtarmak için savaş alanından kaçmak istiyorsan, bu savaşta ölmen daha iyi olur derim. Senin gibi saygıdeğer birisi için kötü bir şöhret ölümden beterdir. Öyleyse, bu savaşta ölmen canını kurtarmak için kaçmandan çok daha iyidir. Bu seni, Benim dostluğumu kötüye kullanmaktan ve toplumdaki saygınlığını kaybetmekten kurtarır."

Bu durumda, Tanrının son kanaati, Arjuna'nın çekilmeyip savaşta ölmeyi tercih etmesiydi.

35

भयाद्रणादुपरतं मंस्यन्ते त्वां महारथाः ।
येषां च त्वं बहुमतो भूत्वा यास्यसि लाघवम् ॥३५॥

bayād raṇād uparatam
maṁsyante tvāṁ mahā-rathāḥ
yeṣāṁ ca tvaṁ bahu-mato
bhūtvā yāsyasi lāghavam

bayāt—korkarak; *raṇāt*—savaş alanından; *uparatam*—terk etmek;

maṁsyante—düşünecekler; *tvām*—sen; *mahā-rathāḥ*—büyük generaller; *yeṣām*—kimin için; *ca*—de-da; *tvam*—sen; *bahu-mataḥ*—büyük itibar; *bhūtvā*—olmuş olan; *yāsyasi*—gideceksin; *lāghavam*—değerini kaybetmek.

ÇEVİRİ

Senin isminin ve şöhretinin yüksek itibarını bilen büyük generaller savaş meydanını sadece korktuğun için terkettiğini zannederek seni bir daha hiç önemsemiyecekler.

AÇIKLAMA

Rab Kṛṣṇa bu konudaki kanaatini Arjuna'ya anlatmaya devam ederek şöyle demektedir : "Duryodhana, Karna ve diğer büyük generallerin, kardeşlerine ve büyük babana duyduğun sevgi ve merhametten dolayı savaş alanından çekildiğini düşüneceklerini hiç sanma. Onlar canını kurtarmak için kaçtığını zannedecekler ve böylece yüksek itibar sahibi kişiliğin cehenneme gidecek."

36

अवाच्यवादांश्च बहून्वदिषयन्ति तवाहिताः ।
निन्दन्तस्तव सामर्थ्यं ततो दुःखतरं नु किम् ॥३६॥

avācya-vādāṁś ca bahūn
vadiṣyanti tavāhitāḥ
nindantas tava sāmarthyaṁ
tato duḥkhataraṁ nu kim

avācya—alçaltıcı; *vādān*—üretilen sözler; *ca*—de-da; *bahūn*—birçok; *vadiṣyanti*—söyliyecek; *tava*—senin; *ahitāḥ*—düşmanlar; *nindantaḥ*—kötülerken; *tava*—senin; *sāmarthyam*—yeteneğin; *tataḥ*—ondan; *duḥkha-taram*—daha acı; *nu*—tabi; *kim*—ne olabilir.

ÇEVİRİ

Düşmanların seni alçaltıcı sözlerle anacak ve yeteneğini küçümseyecekler. Senin için bundan daha kahredici bir şey olabilir mi?

AÇIKLAMA

Rab Kṛṣṇa, başlangıçta Arjuna'nın yersiz sevgi talep edişine şaşırmış

ve bu sevginin Āryan-olmayanlara uyduğunu söylemişti. Şimdi de Arjuna'nın bu sözümona sevgisine karşı söylemiş olduğu bu sözlerle açıklamalarını ispatlamaktadır.

37

हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम् ।
तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय युद्धाय कृतनिश्चयः ॥३७॥

hato vā prāpsyasi svargaṁ
jitvā vā bhokṣyase mahīm
tasmād uttiṣṭha kaunteya
yuddhāya kṛta-niścayaḥ

hataḥ—öldürülmek; *vā*—ya; *prāpsyasi*—kazanırsın; *svargam*—cennet krallıklar; *jitvā*—fethederek; *vā*—veya; *bokṣyase*—zevk alırsın; *mahīm*—dünya; *tasmāt*—öyleyse; *uttiṣṭha*—kalk; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *yuddhāya*—dövüşmek; *kṛta*—kararlı; *niścayaḥ*—kesinlik içinde.

ÇEVİRİ

Ey Kuntī'nin oğlu, ya savaş meydanında şehit olup cennet gezegenlere gideceksin, ya da zafer kazanıp dünyada krallığın tadını çıkartacaksın. Öyleyse, kararlılık içinde ayağa kalk ve dövüş.

AÇIKLAMA

Arjuna'nın zafer kazanacağı kesin olmamakla beraber, eğer şehit düşecek olursa cennet gezegenlere yüceltileceği için her halikârda savaşması gerekiyordu.

38

सखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजौ ।
ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि ॥३८॥

sukha-duḥkhe same kṛtvā
lābhālābhau jayājayau
tato yuddhaya yujyasva
naivaṁ pāpam avāpsyasi

sukha—mutluluk; *duḥkhe*—rahatsızlık; *same*—soğukkanlılıkla;

kṛtvā—yaparak; *lābha-alābhau*—hem kazancı hem kaybı; *jaya-ajayau*—hem zaferi hem mağlubiyeti; *tataḥ*—ondan sonra; *yuddhāya*—savaşmak uğruna; *yujyasva*—meşgul ol (savaş); *na*—asla; *evam*—bu yolla; *pāpam*—günahsal tepki; *avāpsyasi*—kazanacaksın.

ÇEVİRİ

Mutluluğu veya rahatsızlığı, kazancı veya kaybı, zaferi veya mağlubiyeti düşünmeksizin savaş uğruna savaş. Eğer böyle yaparsan hiç günaha girmezsin.

AÇIKLAMA

Rab Kṛşṇa burada Arjuna'ya doğrudan doğruya savaşmak uğruna savaşmasını söylemektedir, çünkü Kṛşṇa savaşın başlamasını istemektedir. Kṛşṇa şuuruyla yapılan faaliyetlerde mutluluk veya mutsuzluk, kazanç veya kayıp, zafer veya mağlubiyet düşünülmez. Herşeyin Kṛşṇa uğruna yapılması aşkın şuur demektir, çünkü bu şuurla maddi faaliyetlerde bulunan kişi bu faaliyetlerden kaynaklanan tepkilere hedef olmaz. Gerek erdem halinde olsun, gerekse ihtiras halinde olsun, kendi duygularının tatminiyeti için çalışan kişi iyi veya kötü tepkilere hedef olur. Fakat, Kṛşṇa şuuruyla yapılan faaliyetlere kendisini tamamen adamış kişi sıradan bir faaliyetle meşgulmüş gibi, ne birisine karşı mecburiyet altındadır, ne de kimseye birşey borçludur.

devarṣi-būtāpta-nṛṇāṁ pitṝṇāṁ
na kiṅkaro nāyaṁ ṛṇī ca rājan
sarvātmanā yaḥ śaraṇaṁ śaraṇyaṁ
gato mukundaṁ parihṛtya kartam

"Diğer görevlerini bir kenara bırakarak Kṛşṇa Mukunda'ya tamamen teslim olan kişi, yaratanrılar, bilgeler, halk, akrabaları, insanlık ve ataları dahil olmak üzere ne kimseye borçludur, ne de kimseye muhtaçtır." (*Bāgavatam* 11.5.41) Bu dizelerde Kṛşṇa'nın Arjuna'ya ima etmek istediği şey budur ve bu konu ilerideki dizelerde açıklığa kavuşacaktır.

39

एषा तेऽभिहिता साङ्ख्ये बुद्धिर्योगे त्विमां शृणु ।
बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ कर्मबन्धं प्रहास्यसि ॥३९॥

eṣā te 'bihitā sāṅkhye
buddhir yoge tv imāṁ śṛṇu
buddhyā yukto yayā pārtha
karma-bandhaṁ prahāsyasi

eṣā—bütün bunlar; *te*—sana; *abhihitā*—tasvir ettim; *sāṅkhye*—analitik yollardan; *buddhiḥ*—zeka; *yoge*—meyvesel sonuçlardan uzak durularak yapılan çalışma; *tu*—fakat; *imām*—bu; *śṛṇu*—sadece duy; *buddhyā*—zeka ile; *yuktaḥ*—peşine katmak; *yayā*—bununla; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *karma-bandham*—tepkilere esir olmak; *prahāsyasi*—kurtulabilirsin.

ÇEVİRİ

Buraya kadar analitik yollardan bu bilgiyi sana izah ettim. Şimdi, ise bu bilgiyi meyvesel sonuçlardan uzak durularak yapılan çalışmalar olarak izah ederken dinle. Ey Pṛthā'nın oğlu, bu bilgiyle hareket ettiğin zaman yaptığın çalışmaya esir olmaktan kendini kurtarabilirsin.

AÇIKLAMA

Nirukti'ye, yani Vedik sözlüğe göre *sāṅkya* sözcüğü "birşeyi detaylarıyla tasvir etmek" anlamına gelir ve bu felsefeye göre *sāṅkya* ruhun esas doğasını tasvir eder. *Yoga* ise duyu kontrolünü gerektirir. Arjuna'nın savaşmak istememesi duygusal tatminiyet düşüncesi üzerine kuruluydu. Arjuna esas görevini unutarak dövüşü durdurmak istedi, çünkü Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları olan kuzenleri ve kardeşlerini yenerek elde edeceği krallıktan çok akrabalarını ve yakınlarını öldürmemekten daha çok zevk alacaktı. Her iki durumda da esas ilkeler duygu tatminiyeti üzerine kuruluydu. Onları mağlub etmekten duyacağı mutluluk ile akraba ve yakınlarının yaşadıklarını görmekten duyacağı mutluluğun her ikisi de, hikmet ve görev feda edilmiş olsa bile şahsi duygu tatminiyeti üzerine kuruludur. Kṛṣṇa burada Arjuna'ya, büyükbabasının vücudunu öldürmekle onun ruhunu öldüremiyeceğini ve Tanrının Şahsı da dahil olmak üzere bütün bireysel şahısların ebedi bireyler olduklarını, onların geçmişte de birey olarak yaşamış olduklarını, şimdi de birey olarak yaşadıklarını ve gelecekte de birey olarak yaşamaya devam edeceklerini, çünkü herbirimizin ebedi bireyler olduğunu izah etmek istiyordu. Bizler sadece çeşitli şekillerde olan vücutsal giysimizi değiştiririz, fakat aslında bu maddi giysinin bağlarından özgür olsak bile bireyselliğimizi sürdürürüz.

Ruhun ve vücudun analitik incelemesi grafiksel bir şekilde Rab Kṛṣṇa tarafından izah edilmiştir. Ruh ve vücut hakkında çeşitli görüş açılarından verilen bu tasvirsel bilgi, *Nirukti* sözlüğüne göre Sāṅkya olarak tasvir edilir. Fakat bahsi geçen bu Sāṅkyanın ateist Kapila'nın Sāṅkya felsefesiyle hiçbir ilgisi yoktur. Sahtekar Kapila'nın Sāṅkyasından çok önceleri Sāṅkya felsefesi, bu felsefeyi annesi Devahūti'ye izah eden ve Rab Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu olan gerçek Rab Kapila tarafından *Śrīmad-Bāgavatam*'da anlatılmıştır. Tanrı burada açıkça izah etmiştir ki, *puruṣa*, yani Yüce Tanrı aktiftir ve *prakṛti*ye sadece bir bakış atarak herşeyi yaratır. Bu hakikat, *Vedalar* ve *Gītā* tarafından kabul edilmiştir. *Vedalar*'daki anlatıma göre, Tanrı, *prakṛti*ye, yani doğaya sadece bir bakış atarak onu atomik bireysel ruhlarla gebe bırakmıştır. Bütün bu bireyler, maddi dünyada duyu tatminiyeti için çabalarlar ve maddi enerjinin büyüsü altında yanılgıya kapılarak hoşlanıcı olduklarını zannederler. İşte bu mentalite, canlı varlığın Tanrıyla bir olmak istediği zaman özgürlüğe kavuşmak için aşması gereken son engeldir. *Māyā*nın, yani duyu tatminiyeti yanılgısının son tuzağı budur ve ancak duyu tatminiyetiyle geçen birçok yaşamdan sonra büyük ruhlar Rab Kṛṣṇa-Vāsudeva'ya teslim olarak en yüce hakikat arayışlarını sona erdirirler.

Arjuna zaten Ona teslim olarak Kṛṣṇa'yı manevi öğertmen olarak kabul etmişti: *śiṣyas te 'haṁ śādhi māṁ tvāṁ prapannam*. Sonuç olarak, Kṛṣṇa şimdi ona *buddhi-yoga*, veya *karma-yoga*yı, birbaşka deyişle, sadece Tanrının duygularını tatmin etmek için yapılan adanmış hizmeti anlatmak üzeredir. Bu *buddhi-yoga*, herkesin kalbinde bulunan Paramātmā (Tanrıyla doğrudan doğruya kurulan iletişim) olarak Onuncu Bölüm onuncu dörtlükte açıkça izah edilir. Fakat adanmış hizmet olmaksızın böyle bir iletişim kurulamaz. Dolayısıyla, Tanrıya adanmış, veya aşkın hizmetle meşgul olan kişi, birbaşka deyişle Kṛṣṇa şuurunda olan kişi, Tanrının lütfuyla *buddhi-yoga* mertebesine yükselir. Tanrı bu konuda, "aşkın sevginin dışında her zaman adanmış hizmetle meşgul olanları, aşk ve adanmışlığın saf bilgisiyle mükafatlandırırım" der. Adanmış kişi, bu yolla Ona, veya Tanrının hep-mesut krallığına kolayca ulaşır.

Bundan da anlaşıldığı gibi, burada bahsi geçen *buddhi-yoga* Tanrıya adanmış hizmet demektir ve burada bahsi geçen Sāṅkyanın sahtekar Kapila tarafından yayılmış olan ateist *sāṅkya-yoga* ile hiçbir ilgisi yoktur. Dolayısıyla, burada bahsi geçen *sāṅkya-yoga*nın ateist Sāṅkya felsefesiyle ilgisi olduğu zannedilerek yanılgıya düşülmemelidir. Çünkü ne o sıralarda bu felsefenin bir etkinliği vardı, ne de Rab Kṛṣṇa bu

gibi ateist felsefi tahminlerden bahsederdi. Gerçek Sāṅkya felsefesi *Śrīmad-Bāgavatam*'da Rab Kapila tarafından anlatılmıştır, fakat orada anlatılan Sāṅkyanın bile bu konuyla hiçbir ilgisi yoktur. Buradaki Sāṅkyanın anlamı ruh ve vücudun analitik betimlemesi demektir. Rab Kṛṣṇa, Arjuna'yı sadece *buddhi-yoga*, veya *bakti-yoga* noktasına getirmek için ruhun analitik bir betimlemesini yapmaktadır. Bu bakımdan, Rab Kṛṣṇa'nın Sāṅkyasıyla Rab Kapila'nın *Bāgavatam*'da anlatılan Sāṅkyası bir ve aynıdır. Her ikisi de *bakti-yoga*dır. Rab Kṛṣṇa, "insanların sadece az zeki sınıfı *sāṅkya-yoga* ile *bakti-yoga* arasında bir ayırım yapar" demiştir. (*sāṅkya-yogau pṛthag bālāḥ pravadanti na panditāḥ*).

Tabii ki ateist *sāṅkya-yoga*nın *bakti-yoga* ile hiçbir ilgisi olmamakla beraber, zeki olmayan bazı kişiler ateist *sāṅkya-yoga*nın *Bagavad-gītā*'da anlatıldığını iddia ederler.

Dolayısıyla, kişi *buddhi-yoga*nın, adanmış hizmetin tam saadet ve bilgisiyle Kṛṣṇa şuurunda çalışmak demek olduğunu anlamalıdır. Sadece Tanrıyı tatmin etmek için çalışan kişi, bu çalışmanın zorluğuna rağmen *buddhi-yoga*nın ilkeleri altında çalışır ve her zaman aşkın bir saadet içindedir. Böylesine aşkın bir meşguliyet içindeki kişi Tanrının lütfuyla kendiliğinden bütün aşkın anlayışlara mazhar olur ve böylece, bilgi edinmek için daha fazla bir gayret göstermesine gerek kalmadan tam bir özgürlüğe kavuşur. Özellikle ailevi, veya maddi mutluluk üzerine bazı sonuçlar elde etmek amacıyla duygusal tatminiyetle iligili bazı meyvesel sonuçlar için yapılan çalışmalar ile Kṛṣṇa şuuru ile yapılan çalışmalar arasında çok büyük bir fark vardır. Bu durumda, *buddhi-yoga*yı, yaptığımız çalışmanın aşkınlık vasfı olarak niteliyebiliriz.

40

नेहाभिक्रमनाशोऽस्ति प्रत्यवायो न विद्यते ।
स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो भयात् ॥४०॥

nehābhikrama-nāśo 'sti
pratyavāyo na vidyate
sv-alpam apy asya dharmasya
trāyate mahato bayāt

na—yok; *iha*—bu yogada; *abhikrama*—gayret göstermekte; *nāśaḥ*—kayıp; *asti*—orada; *pratyavāyaḥ*—azaltma; *na*—asla; *vidyate*—orada; *su-alpam*—biraz; *api*—bile; *asya*—bunun; *dharmasya*—meslek; *trāyate*—serbest bırakır; *mahataḥ*—çok büyük bir

şeyden; *bayāt*—tehlike.

ÇEVİRİ

Bu teşebbüsten hiçbir şey kaybetmeyeceksin ve bu yolda katedeceğin en ufak ilerleme bile seni en tehlikeli korkulardan koruyacaktır.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda faaliyet göstermek, veya hiçbir duygusal tatminiyet beklemeksizin Kṛṣṇa'nın yararı için çalışmak, çalışmanın aşkın vasfıdır. Böyle bir faaliyet için yapılan ufak bir başlangıç bile ne bir engelle karşılaşır, ne de bu ufak başlangıç herhangibir safhada kaybolup gider. Maddi alanda başlatılan herhangibir çalışmanın tamamlanması gerekir, aksi takdirde tüm girişim başarısızlıkla sonuçlanır. Fakat, Kṛṣṇa şuurunda başlatılan herhangibir çalışma bitirilmese bile etkisi kalıcıdır. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurunda yaptığı çalışma tamamlanmasa bile böyle bir çalışma yapan kişi hiçbirşey kaybetmez. Kṛṣṇa şuurunda yapılan yüzde birlik bir çalışmanın bile kalıcı sonuçları vardır ve böylece, bir sonraki başlangıç yüzde ikilik noktadan başlar; bunula beraber, maddi faaliyetlerde yüzde yüzlük bir başarı sağlanamazsa kâr edilemez. Örneğin, Ajāmila görevini bir miktar Kṛṣṇa şuuruyla yerine getirmişti, fakat sonuçta Tanrının lütfuyla yüzde yüzlük bir sonucun mutluluğunu tatmıştı. *Śrīmad-Bāgavatam*'da bu konuyla ilgili güzel bir dörtlük vardır:

tyaktvā sva-dharmaṁ caraṇāmbujaṁ harer
bajann apakvo 'tha patet tato yadi
yatra kva vābhadram abhūd amuṣya kiṁ
ko vārtha āpto 'bajatāṁ sva-dharmataḥ

"Kişi eğer mesleki görevini bırakıp Kṛṣṇa şuurunda çalışır ve çalışmasını tamamlamadan ölürse kendi hesabına ne kaybeder? Ve eğer kişi maddi faaliyetlerini mükemmelen yerine getirirse ne kazanır?" Veya Hristiyanların dediği gibi, "Bütün dünyayı kazanıp ebedi ruhunu kaybeden kişi acıdan başka ne kazanır?"

Maddi faaliyetler ve bunların sonuçları vücudun ölümüyle son bulur. Fakat, Kṛṣṇa şuuru ile yapılan çalışmalar vücudun kaybından sonra bile kişiyi Kṛṣṇa şuuruna götürür. Bu kişinin, en azından kültürlü bir *brāhman* ailesinde, veya zengin bir aristokrat ailede insan olarak tekrar dünyaya gelerek yeni bir yükselme şansına sahip olacağı kesindir.

Kṛṣṇa şuurunda yapılan çalışmanın yegane niteliği de budur.

41

व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह कुरुनन्दन ।
बहुशाखा ह्यनन्ताश्च बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् ॥४१॥

vyavasāyātmikā buddhir
ekeha kuru-nandana
bahu-śākhā hy anantāś ca
buddhayo 'vyavasāyinām

vyavasāya-ātmikā—Kṛṣṇa şuurunda kararlı olmak; *buddhiḥ*—zeka; *ekā*—yegane; *iha*—bu dünyada; *kuru-nandana*—Ey Kurular'ın sevilen çocuğu; *bahu-śākhāḥ*—çeşitli dallara ayrılmak; *hi*—doğrusu; *anantāḥ*—sınırsız; *ca*—de-da; *buddhayaḥ*—zeka; *avyavasāyinām*—Kṛṣṇa şuurunda olmayan diğerleri.

ÇEVİRİ

Bu yolda olanlar maksatları için azimlidirler ve amaçları birdir. Ey Kurular'ın sevilen çocuğu, azimli olmayanların zekaları birçok dallara ayrılmıştır.

AÇIKLAMA

Kişiyi yaşamın en yüce mükemmelliğine ulaştıran Kṛṣṇa şuuruyla kazanılan güçlü imana *vyavasāyātmikā* zekası adı verilir. *Caitanya-caritāmṛta* (*Madhya* 22.62)'da bu konu şöyle belirtilir:

'śraddhā-śabde—viśvāsa kahe sudṛḍha niścaya
kṛṣṇe bakti kaile sarva-karma kṛta haya

İman yüce birşeye duyulan sarsılmaz bir güven demektir. Kṛṣṇa şuurunun görevlerini yerine getirmekle meşgul olan kişinin, ailevi, insani ve milli geleneklerin mecburiyetleriyle dolu olan maddi dünya ile ilişkili olarak hareket etmeye ihtiyacı yoktur. Meyvesel faaliyetler, kişinin geçmişte yaptığı iyi veya kötü faaliyetlerin tepkileriyle meşgul olması işlemidir. Kişi, Kṛṣṇa şuurunda uyandığı zaman faaliyetlerinden iyi sonuçlar elde etmek için uğraşmasına gerek kalmaz. Kişi, Kṛṣṇa şuuruyla yaşadığı sürece bütün faaliyetleri mutlak platformda yer alır ve iyi ve kötü gibi ikilemlere hedef olmaz. Kṛṣṇa şuurunun en yüksek

mükemmelliği, insanı yaşamın maddi kavramlarından özgür kılmasıdır. Kişi, Kṛṣṇa şuurunun gelişmesiyle kendiliğinden bu duruma ulaşır.

Kṛṣṇa şuurundaki kişinin azimkar maksadı bilgi üzerine kuruludur. *Vāsudevaḥ sarvam iti sa mahātmā sudurlabhaḥ*: Kṛṣṇa şuurundaki kişi, tezahür etmiş olan tüm sebeplerin kökünün Vāsudeva, veya Kṛṣṇa olduğunu mükemmelen bilen nadir ve iyi bir ruhtur. Ağacın kökünün sulanarak suyun kendiliğinden dallara ve yapraklara dağılmasının sağlanması gibi, Kṛṣṇa şuuruyla hareket eden kişi, kendisine, ailesine, topluma, ülkesine, insanlığa ve herkese en yüce hizmeti vermiş olur.

Fakat, Kṛṣṇa şuuruyla yapılan hizmet, öğrencisinin tabiatını bilerek onu Kṛṣṇa şuurunda hareket etmeye yönelten ve Kṛṣṇa'yı temsil eden bir manevi öğretmenin rehberliği altında yapılmalıdır. Kṛṣṇa şuurunu iyice kavramış olmanın yanısıra, kişi sağlam hareket etmeli ve Kṛṣṇa'nın temsilcisine itaat etmeli ve manevi öğretmeninin öğretilerini bir yaşam göreviymiş gibi kabul etmelidir. Manevi öğretmeni için yaptığı meşhur duasında Śrila Viśvanātha Cakravarti Takur bizlere şu öğretiyi sunar:

yasya prasādād bagavat-prasādo
yasyāprasādān na gatiḥ kuto 'pi
dhyāyan stuvaṁs tasya yaśas tri-sandhyaṁ
vande guroḥ śrī-caraṇāravindam

"Manevi öğretmenin tatmin edilmesiyle Tanrının Yüce Şahsı tatmin edilmiş olur. Kişinin manevi öğretmenini tatmin etmeksizin Kṛṣṇa şuuru platformuna yükselme şansı yoktur. Bu bakımdan, günde üç kere onun insafını kazanmak için dua eder ve manevi öğretmenime saygılı itaatlerimi sunarım."

Bununla beraber, (teoride değil, fakat uygulamada, meyvesel faaliyetlerde tezahür eden duygusal memnuniyet için daha fazla bir olanak olmadığı zaman) bütün işlem, vücut kavramının ötesinde bulunan ruhun mükemmel bilgisine dayanır. Sağlam bir akıl konsantrasyonundan yoksun kişinin aklı çeşitli meyvesel faaliyetlere kayar.

42-43

यामिमां पुष्पितां वाचं प्रवदन्त्यविपश्चितः ।
वेदवादरताः पार्थ नान्यदस्तीति वादिनः ॥४२॥

कामात्मानः स्वर्गपरा जन्मकर्मफलप्रदाम् ।
क्रियाविशेषबहुलां भोगैश्वर्यगतिं प्रति ॥४३॥

yām imāṁ puṣpitāṁ vācaṁ
pravadanty avipaścitaḥ
veda-vāda-ratāḥ pārtha
nānyad astīti vādinaḥ

kāmātmānaḥ svarga-parā
janma-karma-phala-pradām
kriyā-viśeṣa-bahulāṁ
bogaiśvarya-gatiṁ prati

yām imām—bütün bunlar; *puṣpitām*—çiçekli; *vācam*—sözler; *pravadanti*—söylemek; *avipaścitaḥ*—az bilgiye sahip kişiler; *veda-vāda-ratāḥ*—Vedaları izliyenler; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *na*—asla; *anyat*—başka birşey; *asti*—orada; *iti*—böylece; *vādinaḥ*—savunur; *kāma-ātmānaḥ*—duyu tatminiyetini arzulamak; *svarga-parāḥ*—cennet gezegenlere ulaşmayı hedeflemek; *janma-karma-phala-pradām*—iyi bir doğum ve diğer meyvesel faaliyetlerde son bulan; *kriyā-viśeṣa*—gösrerişli kutlamalar; *bahulām*—çeşitli; *boga*—duyu tatminiyetinde; *aiśvarya*—ve zenginlik; *gatim*—ilerleme; *prati*—doğru.

ÇEVİRİ

Cennet gezegenlere yükselmek ve iyi bir ailede doğarak güç sahibi olmak için yapılması gereken çeşitli meyvesel faaliyetlerden bahseden Vedaların bu çiçekli sözlerine cahiller oldukça ilgi gösterirler. Zengin bir yaşama ve duyusal memnuniyete olan tutkuları yüzünden dünyada bundan daha yüce birşeyin olmadığını iddia ederler.

AÇIKLAMA

Genelde fazla zeki olmayan beşerler cehaletleri yüzünden *Vedalar*'ın bir bölümü olan *karma-kāṇḍa*'da tavsiye edilen meyvesel faaliyetlere ilgi duyarlar. Bu gibi kişiler, maddi zenginliğin sıradan birşey olduğu ve şarap ve hurilerin emirlerine amade olduğu vaad edilen cennette yaşayacakları duygusal memnuniyetten başka birşey istemezler. *Vedalar*da, özellikle *jyotiṣṭoma* kurban törenlerinde, cennet gezegenlere yükselmek için çeşitli fedakarlıklarda bulunulması tavsiye edilir. Hatta

cennet gezegenlere yükselmek isteyenlerin bu fedakarlıklarda bulunmalarının şart olduğu belirtilir ve bu gibi cahiller Vedik hikmetin bütün maksadının bundan ibaret olduğunu düşünürler. Böylesine deneyimsiz birisinin Kṛṣṇa şuurunda kararlı bir şekilde hareket edebilmesi çok zordur. Ahmakların, sonuçta ne olacağını bilmeden zehirli bir ağacın meyvelerine ilgi duymaları gibi, aydınlanmamış kişiler de aynı şekilde cennetsel zenginliğe ve duyu memnuniyetine ilgi duyarlar.

Vedalar'ın karma-kāṇḍa bölümünde şöyle denir: *apāma somam amṛtā abhūma ve akṣayyaṁ ha vai cāturmasya-yājinaḥ sukṛtaṁ bavati*. Birbaşka deyişle, "Dört aylık kefarette bulunanlar *soma-rasa* (kevser şarabı) içmeye layık görülürler ve ölümsüzlüğe ulaşarak hep mutlu olurlar." Bazıları, bu dünyada bile *soma-rasa* içerek duyusal memnuniyet içinde yaşamak için güçlü olmayı isterler. Bu gibi kişilerin maddi kapandan özgür olmak konusunda inançları yoktur, bunlar Vedik kurban törenlerine ve gösterişli ayinlere tutkundurlar. Bu gibi kişiler genellikle duygusaldırlar ve yaşamın cennetsel zevklerinden başka birşey istemezler. Cennette *Nandana-kānana* adında bahçeler olduğunu ve orada hurilerle beraber olabilme fırsatı edinildiğini ve bol miktarda *soma-rasa* şarabı bulabileceklerini düşünürler. Bu gibi vücutsal mutluluklar kesinlikle duygusaldır. Bu bakımdan, bu gibi geçici maddi mutluluklarla saf bir ilişkiye girebilmek için maddi dünyanın efendisi olmak gerekir.

44

भोगैश्वर्यप्रसक्तानां तयापहृतचेतसाम् ।
व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते ॥४४॥

bogaiśvarya-prasaktānāṁ
ta yāpahṛta-cetasām
vyavasāyātmikā buddhiḥ
samādhau na vidhiyate

boga—maddi zevk; *aiśvarya*—ve zenginlik; *prasaktānām*—bağımlı olanlar için; *tayā*—bu gibi şeylerle; *apahṛta-cetasām*—aklı karışmış; *vyavasāya-ātmikā*—kararlılıkla sabitleşmiş; *buddhiḥ*—Tanrıya verilen adanmış hizmet; *samādhau*—kontrollü bir akılda; *na*—asla; *vidhiyate*—yer alır.

ÇEVİRİ

Maddi zenginliğe ve duygusal memnuniyete düşkün, ve bu gibi şeylerden şaşkınlığa düşmüş kişilerin akıllarında Yüce Tanrıya adanmış hizmet vermek için gerekli olan azimkar kararlılığa yer yoktur.

AÇIKLAMA

Samādhi'nin anlamı "sabit akıl" demektir. *Nirukti* Vedik sözlüğü bunu şöyle tasvir eder: *samyag ādhīyate 'sminn ātma-tattva-yāthātmyam*: "Akıl, benliği anlamak üzere sabitleştiği zaman *samādhi*de olduğu söylenir." Duyusal maddi zevklere ilgi duyanlar ve bu gibi geçici şeylerle şaşkınlığa sürüklenmiş kişiler için *samādhi* mümkün değildir. Bu gibi kişiler maddi enerjinin çalışması sonucunda az çok lanetlenmişlerdir.

45

त्रैगुण्यविषया वेदा निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन ।
निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थो निर्योगक्षेम आत्मवान् ॥४५॥

trai-guṇya-viṣayā vedā
nistrai-guṇyo bhavārjuna
nirdvandvo nitya-sattva-stho
niryoga-kṣema ātmavān

trai-guṇya—maddi doğanın üç haline ait olmak; *viṣayāḥ*—konu üzerinde; *vedāḥ*—Vedik literatürler; *nistrai-guṇyaḥ*—maddi doğanın üç haline aşkın; *bhava*—ol; *arjuna*—Ey Arjuna; *nirdvandvaḥ*—ikilemsiz; *nitya-sattva-sthaḥ*—ruhsal varoluşun saflık durumu; *niryoga-kṣemaḥ*—güvenlik ve kazanç için duyulan bütün düşüncelerden kurtulmak; *ātma-vān*—benlikte yerleşmiş.

ÇEVİRİ

Vedalar genel olarak maddi doğanın üç haliyle ilgilidir. Ey Arjuna, bu üç hale aşkın ol. Tüm ikilemlerden ve güvenlik ve kazanc için duyulan tüm korkulardan kurtul ve benliğinde yerleş.

AÇIKLAMA

Maddi doğanın üç halinde bütün maddi faaliyetler etki ve tepkiye hedef olurlar. Cünkü bu faaliyetler bizleri maddi dünyaya bağlıyan

meyvesel sonuçlar için yapılır. *Vedalar* halkın genelini, sonunda duyusal memnuniyet alanından aşkın platforma yükseltmek için en çok bu meyvesel faaliyetler konusuna eğilirler. Kṛṣṇa'nın öğrencisi ve arkadaşı olarak burada Arjuna'ya, başlangıcında *brahma-jijñāsā*, yani yüce aşkınlık hakkında soruların bulunduğu *Vedanta* felsefesinin aşkın konumuna kendisini yükseltmesi tavsiye edilmektedir. Maddi dünyadaki bütün canlılar yaşam için zor bir çabalama içindedirler. Tanrı, maddi dünyanın yaratılışından sonra, canlı varlıkların bu maddi kapandan nasıl kurtulacakları hakında onlara tavsiyelerde bulunmak amacıyla Vedik hikmeti vermiştir. *Karma-kānda* adı verilen duygusal memnuniyet bölümü sona erdiği zaman *Mahābharata* adı verilen beşinci *Veda*nın bir parçası olarak *Bagavad-gītā*, *Upaniṣadlar* adı altında insanlara manevi idrak şansı tanımak üzere sunulmuştur. *Upaniṣadlar* aşkın yaşamın başlangıcını oluştururlar.

Maddi vücut yaşlandıkça maddi hallerde etki ve tepkiler görülür. Kişi, sıcaklık soğukluk, veya mutluluk mutsuzluk gibi ikilemlere karşı hoşgörülü olmayı öğrenmelidir ve bu ikilemlere karşı hoşgörülü olarak kazanç ve kayıpla ilgili endişelerinden özgür olmalıdır. Bu aşkın konum, kişinin tamamen Kṛṣṇa'nın iradesine bağlı olduğu tam bir Kṛṣṇa şuuruna ulaşması halinde elde edilir.

46

यावानर्थ उदपाने सर्वतः संप्लुतोदके ।
तावान्सर्वेषु वेदेषु ब्राह्मणस्य विजानतः ॥४६॥

yāvān artha udapāne
sarvataḥ samplutodake
tāvān sarveṣu vedeṣu
brāhmaṇasya vijānataḥ

yāvān—bütün bu; *arthaḥ*—demek; *uda-pāne*—su kuyusunda; *sarvataḥ*—her bakımdan; *sampluta-udake*—büyük bir su birikintisinde; *tāvān*—aynı şekilde; *sarveṣu*—hepsinde; *vedeṣu*—Vedik literatürler; *brāhmaṇasya*—Yüce Brahmanı bilen kişi; *vijānataḥ*—tam bilgide olan kişi.

ÇEVİRİ

Küçük bir kuyunun hizmet ettiği tüm maksatlara aynı anda büyük bir su birikintisi de hizmet verebilir. Aynı şekilde, Vedalar'ın

bütün maksatları, bu maksatların altında neler yattığını bilen kişiye hizmet edebilir.

AÇIKLAMA

Vedik literatürünün bir bölümü olan *karma-kānda*'da bahsedilen ritüel ve kurban törenleri benlik idrakinin olağan gelişimi için teşvik edici bir rol oynar. Benlik idrakindeki maksat ise *Bagavad-gītā*'nın Onbeşinci Bölümünde (15.15) açıkça şöyle izah edilir: *Veda* öğrenimindeki maksat, herşeyin ilk sebebi olan Rab Kṛṣṇa'yı bilmektir. Öyleyse, benlik idrakinin anlamı, Kṛṣṇa'yı ve Onunla olan ebedi ilişkiyi anlamak demektir. Canlı varlıkların Kṛṣṇa ile olan ilişkileri *Bagavad-gītā*'nın Onbeşinci Bölümünde (15. 7) anlatılır. Canlı varlıklar Kṛṣṇa'nın öz parçalarıdırlar, bu bakımdan, bireysel canlı varlığa Kṛṣṇa şuurunu yeniden kazandırmak Vedik bilgideki en yüksek mükemmellik durumudur. Bu hakikat *Śrīmad-Bāgavatam*'da (3.33.7) şöyle onaylanır:

aho bata śva-paco 'to garīyān
yaj-jihvāgre vartate nāma tubhyam
tepus tapas te juhuvuḥ sasnur āryā
brahmānūcur nāma gṛṇanti ye te

"Ey Tanrım, kişi, *caṇḍāla* adı verilen en düşük seviyeli bir ailede dünyaya gelmiş olsa bile, Senin kutsal ismini zikrederek benlik idrakinin en yüksek platformunda yer alabilir. Böyle bir insan, Vedik ritüellere göre her çeşit kefaret ve fedakarlıklarda bulunmuş, ve bütün kutsal hac yerlerinde yıkandıktan sonra Vedik literatürünü defalarca tetkik etmiş olmalı. Böyle bir insan Āryan ailesinin en iyisi olarak kabul edilmelidir."

Bundan dolayı, kişinin sadece ritüellere bağlı olmaksızın *Vedalar*'ın maksadını anlıyacak kadar zeki olması ve daha iyi nitelikte duyusal memnuniyeti deneyimlemek amacıyla cennetsel krallıklara yükselme isteği duymaması gerekir. Çağımız insanı için, ne Vedik ritüellerin bütün şart ve kurallarını izlemek mümkündür, ne de *Upaniṣadlar*'ı ve bütün *Vedānta*'yı doğru olarak öğrenmek mümkündür. *Vedalar*'ın maksadını yerine getirmek için çok zamana, enerjiye, bilgiye ve kaynağa gereksinim vardır. Bu çağda böyle bir çalışma yapmak çok zordur. Bununla beraber, düşkün ruhların kurtarıcısı olan Rab Çaitanya'nın tavsiye ettiği gibi, Vedik kültürünün en yüce maksadına Tanrının

kutsal isminin zikredilmesiyle ulaşılır. Büyük Vedik alimi Prakāśānanda Sarasvati, *Vedanta* felsefesini öğreneceğine duygusal birisiymiş gibi Tanrının kutsal ismini neden zikrettiğini Rab Çaitanya'ya sorduğu zaman Rab, manevi öğretmeninin Kendisini bir ahmak olarak gördüğünü ve bu bakımdan, *Vedanta*'yı anlıyamıyacağı için Kendisinden Tanrının kutsal ismini zikretmesini istediğini söylemiş ve zikrederek Kendinden geçmiştir. İçinde bulunduğumuz bu Kali çağında nüfusun çoğunluğu ahmak olduğu için insanlar *Vedanta* felsefesini anlamaya müsait bir eğitimden geçememektedirler, dolayısıyla *Vedānta* felsefesinin en yüce maksadı Tanrının kutsal isminin kusursuz bir şekilde zikredilmesiyle elde edilir. Vedik hikmetinde söylenecek son söz *Vedānta*dır ve *Vedānta* felsefesinin yazarı ve alimi Rab Kṛṣṇa'dır ve en yüce Vedāntist ise Tanrının kutsal ismini zikretmekten zevk alan büyük ruhlardır. Bütün Vedik mistisizmin en yüce maksadı budur.

47

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥४७॥

karmaṇy evādhikāras te
mā paleṣu kadācana
mā karma-pala-hetur bhūr
mā te saṅgo 'stv akarmaṇi

karmaṇi—belirlenmiş görevlerde; *eva*—kesinlikle; *adhikāraḥ*—doğru; *te*—senin; *mā*—asla; *paleṣu*—meyvelerde; *kadācana*—herhangibir zaman; *mā*—asla; *karma-phala*—çalışmanın sonucunda; *hetuḥ*—sebep; *būḥ*—ol; *mā*—asla; *te*—senin; *saṅgah*—bağımlılık; *astu*—olmalı; *akarmaṇi*—belirlenmiş görevleri yapmakta.

ÇEVİRİ

Belirlenmiş görevlerini yerine getirmeye hakkın vardır, fakat bu, çalışmalarının sonuçsal meyvelerine bel bağlamak anlamına gelmez. Kendini faaliyetlerinin sonuçlarının sebebi olarak asla görme ve görevini yapmaktan kendini alıkoyma.

AÇIKLAMA

Yapmakla yükümlü olunan görev, kaprisli çalışma ve hareketsizlik

olmak üzere burada dikkat edilecek üç nokta vardır. Yapmakla yükümlü olunan görevler, kişinin belirli bir doğa hali içinde yaptığı faaliyetlerdir. Kaprisli çalışmanın anlamı, herhangibir otoritenin onayı alınmadan yapılan çalışmalardır ve hareketsizlik ise, kişinin yapmakla yükümlü olduğu görevini yapmamasıdır. Tanrı burada Arjuna'ya hareketsiz kalmamasını ve yapmakla yükümlü olduğu görevini, sonucuyla ilgilenmeksizin yerine getirmesini tavsiye etmektedir. Çalışmasının sonucuna ilgi duyan kişi etkiye sebep olur. Bu durumda, bu gibi etkilerin sonuçlarından dolayı zevk alır, veya acı çeker.

Yerine getirilmesi gereken görevler sözkonusu olduğu zaman bunlar: sıradan günlük çalışmalar, acil olarak yapılan çalışmalar ve arzu edilen faaliyetler olmak üzere üç gurupta sınıflandırılabilirler. Yapılması mecburi olan günlük sıradan işler, eğer sonuçsal bir arzu duyulmaksızın kutsal metinlerin öğretisi doğrultusunda yapılırsa erdem halinde yapılmış bir çalışma olur. Sonuç için yapılan çalışma kişiyi bağlıyan bir sebeptir, dolayısıyla hayırsız bir çalışmadır. Yapılması gereken görevlerle ilişkili olarak herkesin belli bir hakkı vardır, fakat sonuçlarla ilgisiz olarak hareket edilmelidir; sonucuna ilgi duyulmadan yapılan bu gibi mecburi görevler kişiyi şüphesiz özgürlük yoluna yöneltir.

Bu bakımdan, sonuçla ilişkili olmadan, bir görev olarak savaşması burada Tanrı tarafından Arjuna'ya tavsiye edilmektedir. Arjuna'nın bu savaşta yer almak istememesi, sonuca duyduğu ilginin bir başka yönüydü. Bu gibi bağımlılıklar kişiyi asla selamet yoluna götürmez. Olumlu veya olumsuz olan her ilişki bağımlılık sebebidir. Hareketsizlik ise günahtır. Bu bakımdan, bir görev olarak savaşmak, Arjuna'yı hayırlı bir selamete götürebilecek yegane yoldu.

48

योगस्थः कुरु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा धनंजय ।
सिद्ध्यसिद्ध्योः समो भूत्वा समत्वं योग उच्यते ॥४८॥

yoga-sthaḥ kuru karmāṇi
saṅgaṁ tyakt vā dananjaya
siddhy-asiddhyoḥ samo bhūtvā
samatvaṁ yoga ucyate

yoga-sthaḥ—dengeli; *kuru*—yerine getir; *karmāṇi*—görevlerini; *saṅgam*—bağımlılık; *tyaktvā*—bırakmak; *dananjaya*—Ey Arjuna; *siddhi-asiddhyoḥ*—başarı ve başarısızlıkta; *samaḥ*—dengeli;

būtvā—oluyor; *samatvam*—soğukkanlılık; *yogaḥ*—yoga; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Dengeli bir şekilde görevini yap Ey Arjuna, başarı ve başarısızlıkla ilgili olan bütün ilişkini bir kenara bırak. İşte bu tedbirli sükuna yoga denir.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa burada Arjuna'ya *yoga* ile hareket etmesini söylemektedir. Nedir bu *yoga*? *Yoga*, sürekli olarak rahatsızlık veren duyuların kontrol altına alınarak aklın Herşeye Kadir Şahıs üzerinde yoğunlaşmasına denir. Herşeye Kadir Şahıs kimdir? Herşeye Kadir Şahıs Tanrıdır. Ve Onun Kendisi Arjuna'ya savaşmasını söylediği için Arjuna'nın bu savaşın sonucuyla hiçbir ilişkisi olamazdı. Kazanç ve zafer Kṛṣṇa'yı ilgilendirir ve Arjuna'ya da Kṛṣṇa'nın direktiflerine göre hareket etmek düşer. Kṛṣṇa'nın direktiflerine göre hareket etmek gerçek *yogadır* ve bu ise, adına Kṛṣṇa şuuru denilen yöntemle uygulanır. Kişi, sadece Kṛṣṇa şuuruyla sahiplenme duygusundan kurtulabilir. Kişi, Kṛṣṇa'nın hizmetçisi, veya Onun hizmetçisinin hizmetçisi olmalıdır. Kişinin tek başına *yoga*da hareket etmesine yardımcı olan Kṛṣṇa şuuru, görev yapmanın yegane doğru yoludur.

Arjuna bir *kṣatriya* olduğu için *varṇāśrama-darma* sisteminde yer alıyordu. *Viṣnu Purāṇa*'da bahsedildiği gibi, *varṇāśrama-darma*daki tek amaç Viṣṇu'yu tatmin etmektir. Maddi dünyanın bir kanunu olarak hiçkimse kendisini tatmin etmeye uğraşmamalıdır, fakat kişi Kṛṣṇa'yı tatmin etmelidir. Kṛṣṇa'yı tatmin etmiyen kişi *varṇāśrama-darma* ilkelerini doğru olarak uygulayamaz. Burada, Arjuna'ya dolaylı yoldan Kṛṣṇa'nın istekleri doğrultusunda hareket etmesi tavsiye edilmektedir.

49

दूरेण ह्यवरं कर्म बुद्धियोगाद्धनंजय ।
बुद्धौ शरणमन्विच्छ कृपणाः फलहेतवः ॥४९॥

dūreṇa hy avaraṁ karma
buddhi-yogād dhanañja ya
buddhau śaraṇam anvicchа
kṛpaṇāḥ phala-hetavah

dūrena—uzak tut; *hi*—kesinlikle; *avaram*—iğrenç; *karma*—faaliyet; *buddhi-yogāt*—Kṛṣṇa şuurunun gücüyle; *dananjaya*—Ey servet fetheden; *buddhau*—böyle bir şuurla; *śaraṇam*—tam teslimiyet; *anviccha*—yapmaya çalış; *kṛpaṇāḥ*—dertliler; *pala-hetavaḥ*—meyvesel sonuçlar arzulayanlar.

ÇEVİRİ

Ey Danañjaya, adanmış hizmet vasıtasıyla iğrenç faaliyetleri kendinden uzak tut ve bu şuurla Tanrıya teslim ol. Çalışmalarının meyveleriyle mutlu olmak isteyenler zavallıdır.

AÇIKLAMA

Meşru konumunun Tanrının hizmetçiliği olduğunu anlıyan kişi bütün meşguliyetlerini bir kenara bırakarak Kṛṣṇa şuuruyla çalışmaya koyulur. Daha önce izah edildiği gibi, *buddhi-yoga*nın anlamı aşkın bir sevgi ile Tanrıya hizmet etmek demektir. Bu adanmış hizmet canlı varlık için en doğru olan hareket biçimidir. Sadece zavallılar çalışmalarının meyvelerinden zevk almak isterler, bu ise onların maddi bağımlılıklarını arttırmaktan başka bir işe yaramaz. Kṛṣṇa şuuruyla yapılan çalışmaların haricindeki bütün faaliyetler iğrençtir, çünkü bu gibi çalışmalar bu çalışmayı yapan kişiyi doğum ve ölüm döngüsüne bağlar. Bu bakımdan, kişi kendisini çalışmasının sebebi olarak asla görmemelidir. Herşey Kṛṣṇa'yı tatmin için Kṛṣṇa şuurunda yapılmalıdır. Zavallı kişiler, çok çalışmakla ve iyi bir servetle sahip olunabilecek zengin bir yaşamdan nasıl yararlanılacağını bilemezler. Kişi tüm enerjisini Kṛṣṇa şuurunda çalışmak için harcamalıdır, kişinin yaşamını ancak bu başarılı kılar. Bazı zavallı ve talihsiz kişiler de insani enerjilerini Tanrı hizmetinde kullanmazlar.

50

बुद्धियुक्तो जहातीह उभे सुकृतदुष्कृते ।
तस्माद्योगाय युज्यस्व योगः कर्मसु कौशलम् ॥५०॥

buddhi-yukto jahātīha
ubhe sukṛta-duṣkṛte
tasmād yogāya yujyasva
yogaḥ karmasu kauśalam

buddhi-yuktaḥ—adanmış hizmetle meşgul olan kişi; *jahāti*—savabilir; *iha*—bu yaşamda; *ubhe*—her iki; *sukṛta-duṣkṛte*—iyi ve kötü sonuçlar;

tasmāt—öyleyse; *yogāya*—adanmış hizmet aşkına; *yujyasva*—meşgul ol; *yogaḥ*—Kṛṣṇa şuuru; *karmasu*—bütün faaliyetlerde; *kauśalam*—sanat.

ÇEVİRİ

Adanmış hizmetle meşgul olan kişi, kendisini iyi ve kötü etkilerden şimdiki hayatında bile kurtarabilir. Bu bakımdan, bütün çalışmanın sanatı olan yogada başarılı olmaya çalış.

AÇIKLAMA

Hatırlanamıyacak kadar uzun bir zamandan beri her canlı varlık yapmış olduğu iyi ve kötü çalışmaların çeşitli tepkilerini depolamıştır. Bu bakımdan, canlı varlık meşru konumu hakkında daimi bir cehalet içindedir. Her bakımdan Rab Śrī Kṛṣṇa'ya teslim olarak birçok doğum sonucunda hedef olunan etki ve tepkinin zincirleme esaretinden özgür olmayı öğreten *Bagavad-gītā* öğretisiyle kişinin cehaleti giderilebilir. Bu bakımdan, burada Arjuna'ya, kişiyi etkinin sonuçlarından arıtan Kṛṣṇa şuuruyla hareket etmesi tavsiye edilmektedir.

51

कर्मजं बुद्धियुक्ता हि फलं त्यक्त्वा मनीषिणः ।
जन्मबन्धविनिर्मुक्ताः पदं गच्छन्त्यनामयम् ॥५१॥

karma-jaṁ buddhi-yuktā hi
phalaṁ tyaktvā manīṣiṇaḥ
janma-bandha-vinirmuktāḥ
padaṁ gacchanty anāmayam

karma-jam—meyvesel faaliyetlere göre; *buddhi-yuktāḥ*—adanmış hizmetle meşgul bulunmak; *hi*—kesinlikle; *phalam*—sonuçlanır; *tyaktvā*—bırakmak; *manīṣiṇaḥ*—büyük bilgeler, veya adanmış kullar; *janma-bandha*—doğum ve ölümün esaretinden; *vinirmuktāḥ*—kurtulmak; *padam*—konum; *gacchanti*—ulaşırlar; *anāmayam*—dertsiz bir şekilde.

ÇEVİRİ

Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olan büyük bilgeler, veya adanmış kullar, Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olarak maddi dünyadaki çalışmalarının sonuçlarından kendilerini kurtarabilirler. Bu yolla

doğum ve ölümün döngüsünden özgür olurlar ve tüm dertlerin ötesinde (Tanrıya geri dönerek) bulunan bir konuma ulaşırlar.

AÇIKLAMA

Özgürlüğüne kavuşmuş canlı varlıklar maddi dertlerin olmadığı bir yere aittirler. *Bāgavatam* bu konuda şöyle der: (10.14.58)

samāśritā ye pada-pallava-plavaṁ
mahat-padaṁ puṇya-yaśa murāreḥ
bāvambudhir vatsa-padaṁ paraṁ padaṁ
padaṁ padaṁ yad vipadāṁ teṣām

"Kozmik tezahürün sığınağı ve *mukti* bahşeden Tanrının nilüfer ayaklarının teknesine sığınanlar için maddi dünya okyanusu, bir buzağının ayak izinde biriken su birikintisi kadardır. Bu kişinin gideceği yer, yaşamın her adımında tehlikelerle dolu olan bu maddi dünya değil *paraṁ padaṁ*dır, yani maddi dertlerin mevcut olmadığı Vaikuntha'dır."

Kişi, cehalet yüzünden bu maddi dünyanın her adımda tehlikelerle ve dertlerle dolu olduğunu bilemez. Sadece cehalet yüzünden, bazı zeki olmayan kişiler sonuçların kendilerini mutlu edeceğini düşünerek meyvesel faaliyetlerle durumu düzeltmeye çalışırlar. Evrenin neresinde olursa olsun herçeşit maddi vücudun dertsiz bir yaşam veremiyeceğini bilmezler. Doğum, ölüm, yaşlılık ve hastalık gibi yaşam dertleri maddi dünyanın her yerinde mevcuttur. Fakat, Tanrının ebedi hizmetçisi olarak gerçek meşru konumunu anlıyan ve bu yolla Tanrının Şahsının konumunu bilen kişi Tanrıya aşkın sevgi hizmeti vermekle meşgul olur. Bu kullar, sonunda ne herhangibir maddi zavallılıktan, ne de zaman ve ölüm kavramından etkilenen Vaikuṇṭha gezegenlerine girmeye uygun hale gelirler. Kişinin meşru konumunu bilmesi, aynı zamanda Tanrının yüce konumunu da bilmesi demektir. Eğer kişi canlı varlığın konumuyla Tanrının konumunun aynı seviyede olduğuna dair yanlış bir düşünceye kapılırsa bu kişi karanlıkta demektir ve Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olabilecek durumda değildir. Bu kişi ancak kendi kendisinin efendisi olur ve doğum ve ölüm döngüsünden kendisini kurtaramaz. Fakat, hizmetçi konumunda olduğunu anlıyan kişi, kendisini bir an önce Tanrının hizmetine adıyarak Vaikuṇṭhaloka için uygun hale gelir. Tanrı için yapılan hizmete *karma-yoga*, veya *buddhi-yoga*, veya sade bir anlatımla Tanrıya adanmış hizmet denir.

52

यदा ते मोहकलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति ।
तदा गन्तासि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च ॥५२॥

yadā te moha-kalilaṁ
buddhir vyatitariṣyati
tadā gantāsi nirvedaṁ
śrotavyasya śrutasya ca

yadā—ne zaman; *te*—senin; *moha*—yanılgın; *kalilam*—sık orman; *buddhiḥ*—zekayla yapılan aşkın hizmet; *vyatitariṣyati*—aşar; *tadā*—o zaman; *gantā asi*—gideceksin; *nirvedam*—hissiz; *śrotavyasya*—işitebileceğin herşeye karşı; *śrutasya*—işitmiş olduğun; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Zekan yanılgının sık ormanından geçip kurtulunca işitmiş olduğun ve işitebileceğin herşeye karşı kayıtsız bir hale geleceksin.

AÇIKLAMA

Tanrıya adanarak hizmet edip *Vedalar*'ın ritüellerine karşı kayıtsız bir hale gelen Tanrıya adanmış büyük ruhların yaşamlarından bu konuda birçok güzel örnek vardır. Kişi, Kṛṣṇa ile olan ilişkişini ve Kṛṣṇa'yı anladığı zaman, tecrübeli bir *brāhman* bile olsa meyvesel faaliyetlerin ritüellerine karşı kayıtsız bir hale gelir. Adanmışlık yolunda bir *āçārya*, ve büyük bir Tanrı aşığı olan Śrī Mādhavendra Purī bu konuda şöyle demiştir:

sandhyā-vandana badram astu bavato bhoḥ snāna tubhyaṁ namo
bho devāḥ pitaraś ca tarpana-vidhau nāhaṁ kṣamaḥ kṣamyatām
yatra kvāpi niṣadya yādava-kulottamasya kaṁsa-dviṣaḥ
smāraṁ smāram aghaṁ harāmi tad alaṁ manye kim anyena me

"Günde üç defa ettiğim dualardaki tüm yücelikler Sanadır. Yıkanırken (abdest alırken) sunduğum itaat Sanadır. Ey yarıtanrılar, Ey atalar, sizlere itaatlerimi sunmadığım için beni mazur görün. Nereye otururşam oturayım Yadu hanedanının yüce torunu ve Kaṁsa'nın düşmanı Kṛṣṇa'yı hatırlarım ve bu yolla kendimi bütün günah bağlarından özgür kılarım. Sanırım bu da bana yeter."

Bu yola yeni girenler için Vedik ritüel ve geleneklerin yerine getirilmesi mecburidir. Bunlar; günde üç defa dua edilmesi, atalar için yerine getirilen sorumluluklar, sabah erkenden alınan banyo (abdest), vs. gibi şeylerdir. Fakat kişi tam bir Kṛṣṇa şuuruna ulaşmışsa ve aşkın sevgi hizmeti ile meşgulse o kişi bütün bu ilkelere karşı kayıtsız hale gelir, çünkü zaten mükemmelliğe ulaşmıştır. Kişi eğer Yüce Rab Kṛṣṇa'ya hizmet ederek aydınlanma platformuna yükselmişse kutsal metinlerde yerine getirilmesi tavsiye edilen çeşitli fedakarlık ve kefaretleri yerine getirmesi gerekmez. Ve aynı şekilde, kişi eğer *Vedalar*'ın makasadının Kṛṣṇa'ya ulaşmak olduğunu henüz anlamamışsa ritüelleri yerine getirmekle meşgul olur ve bu meşguliyetle vakit kaybeder. Kṛṣṇa şuurundaki insan, *śabda-brahman*'ın, yani *Vedalar*'ın ve *Upaniṣadlar*'ın sınırlarını aşar.

53

श्रुतिविप्रतिन्ना ते यदा स्थास्यति निश्चला ।
समाधावचला बुद्धिस्तदा योगमवाप्स्यसि ॥५३॥

śruti-vioratioannā te
yadā sthāsyati niścalā
samādhāv acalā buddhis
tadā yogam avāpsyasi

śruti—Vedik vahiy; *vioratioannā*—meyvesel sonuçlardan etkilenmeksizin; *te*—senin; *yadā*—ne zaman; *sthāsyati*—kalır; *niścalā*—hareket etmemiş; *samādhau*—aşkın şuurda, veya Kṛṣṇa şuurunda; *acalā*—korkusuz; *buddhiḥ*—zeka; *tadā*—o sırada; *yogam*—benlik idraki; *avāpsyasi*—elde edeceksin.

ÇEVİRİ

Aklın Vedaların çiçekli sözlerinden artık rahatsız olmuyor, ve benlik-uyanışının tefekküründe sabitleşebiliyorsa kutsal şuura ulaşmışsın demektir.

AÇIKLAMA

Kişinin *samādhi* durumunda olması demek, o kişinin Brahman, Paramātmā ve Bagavan'ı bilerek tam *samadhi*ye ulaşmış ve tam Kṛṣṇa şuuruna sahip olmuş olduğu anlamına gelir. Benlik uyanışının en mükemmel durumu, kişinin Kṛṣṇa'nın ebedi bir hizmetçisi olduğunu

ve yegane işinin, görevlerini Kṛṣṇa şuurunda yerine getirmek olduğunu anlamasıdır. Kṛṣṇa şuurundaki insan, veya Tanrının yılmaz kulu, ne *Vedalar*'ın çiçekli lisanından rahatsız olmalıdır, ne de cennetsel krallıklara yükselmek için meyvesel faaliyetlerle meşgul olmalıdır. Kṛṣṇa şuurundaki kişi doğrudan doğruya Kṛṣṇa ile ilişki içindedir ve bu aşkın durumda Kṛṣṇa'nın bütün öğretileri anlaşılabilir. Bu gibi faaliyetlerle kişinin sonuca ve tam bilgiye ulaşması kesindir. Kişi, sadece Kṛṣṇa'nın, veya Onu temsil eden bir manevi öğretmenin emirlerini yerine getirmelidir.

54

अर्जुन उवाच ।
स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव ।
स्थितधीः किं प्रभाषेत किमासीत व्रजेत किं ॥५४॥

arjuna uvāca
sthita-prajñasya kā bāṣā
samādhi-sthasya keśava
sthita-dhīḥ kiṁ prabhāṣeta
kim āsīta vrajyta kim

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *sthita-prajñasya*—Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş kişi; *kā*—ne; *bāṣā*—lisan; *samādhi-sthasya*—vecd halindeki kişi; *keśava*—Ey Kṛṣṇa; sthita-*dhīḥ*—Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş kişi; *kim*—ne; *prabhāṣeta*—konuşur; *kim*—nasıl; *āsīta*—hareketsiz kalır; *vrajeta*—yürür; *kim*—nasıl.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Ey Kṛṣṇa, şuuru aşkınlığa gark olmuş kişide ne gibi özellikler görülür? Nasıl konuşur ve lisanı nedir? Nasıl oturur ve nasıl yürür?

AÇIKLAMA

Durumuyla ilgili olarak herkeste görülen bazı özellikler vardır, aynı şekilde, yürümek, konuşmak, düşünmek, hissetmek, vs. gibi Kṛṣṇa şuurundaki insanın da kendisine göre belli özellikleri vardır. Zengin birisi olarak bilinmek bir zengine mahsustur, hasta birisi olarak bilinmek bir hastaya mahsustur, veya tahsilli birisi olarak bilinmek tahsilli birisine mahsustur, aynı şekilde, aşkın Kṛṣṇa şuurundaki bir

insanın da çeşitli ilişkilerinde gösterdiği bazı özellikler vardır. Bu kişinin özellikleri *Bagavad-gītā*'dan öğrenilebilir. Konuşma, insanın en önemli vasfı olduğu için en önemlisi Kṛṣṇa şuurundaki insanın nasıl konuştuğudur. Budala, konuşmadıkça farkedilmez derler, gerçekten de iyi giyinmiş bir budala konuşmadıkça kimse onun budalalığının farkına varmaz, fakat konuşur konuşmaz içyüzünü hemen ortaya koyar. Kṛṣṇa şuurunda olan kişinin en belirgin özelliği sadece Kṛṣṇa ve Onunla ilgili konular hakkında konuşmasıdır. Diğer özellikler ise aşağıda belirtildiği gibi kendiliğinden belli olur.

55

श्रीभगवानुवाच ।
प्रजहाति यदा कदा कामान्सर्वान्पार्थ मनोगतान् ।
आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥५५॥

śrī-bagavān uvāca
prajahāti yadā kāmān
sarvān pārtha mano-gatān
ātmany evātmanā tuṣṭaḥ.
sthita-prajñas tadocyate

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *prajahāti*—bırakır; *yadā*—ne zaman; *kāmān*—duyu tatminiyetini arzulamak; *sarvān*—bütün çeşitlerin; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *manaḥ-gatān*—akli uydurmalar; *ātmani*—ruhun saf durumu; *eva*—kesinlikle; *ātmanā*—arınmış akılla; *tuṣṭaḥ*—tatminkar; *sthita-prajñaḥ*—aşkın konumda; *tadā*—o sırada; *ucyate*—dedi.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Ey Pārtha, zihinsel tertiplerden çıkan duyusal memnuniyet için duyulan çeşitli arzulardan vazgeçen ve böylece aklı arınan kişi tatminiyeti sadece kendi benliğinde bulur; işte böyle kişiler, saf aşkın şuurda olan kişilerdir.

AÇIKLAMA

Bāgavatam'da da onaylandığı gibi, tam Kṛṣṇa şuurunda olan, veya Tanrıya adanmış hizmette bulunan kişi büyük bilgelerin sahip olduğu bütün iyi niteliklere sahiptir, fakat aşkın durumda olmayan kişi iyi niteliklere sahip değildir, çünkü kendi zihinsel tertip ve planlarına

sığınacağı kesindir. Sonuç olarak burada, kişinin zihinsel tertiplerden üretilen herçeşit duygusal arzudan azgeçmesi tavsiye edilmektedir. Bu gibi duygusal arzular suni bir yolla durdurulamaz. Fakat, kişi eğer Kṛṣṇa şuuruyla meşgulse fazladan bir çalışma gerekmeksizin duygusal arzular kendiliğinden yok olur. Bu bakımdan, bu adanmış hizmet kişiyi sonuçta aşkın şuur platformuna yükselteceği için kişi, Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olmalıdır. Epeyce tekamül etmiş bir ruh, kendisini Yüce Tanrının ebedi bir hizmetçisi olarak görür ve kendisinden her zaman tatminkâr kalır. Bu gibi aşkın durumdaki kişilerin konformist materyalizme yönelik duyusal arzuları yoktur ve Yüce Tanrıya ebediyen hizmet etmekten ibaret olan doğal konumlarında her zaman mutludurlar.

56

दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः सुखेषु विगतस्पृहः ।
वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥५६॥

duḥkheṣv anudvigna-manāḥ
sukheṣu vigata-spṛhaḥ
vīta-rāga-bhaya-krodhaḥ
sthita-dhīr munir ucyate

duḥkheṣu—üçlü dert içinde; *anudvigna-manāḥ*—akli rahatsızlık duymaksızın; *sukheṣu*—mutlulukta; *vigata-spṛhaḥ*—ilgi duymaksızın; *vīta*—kurtulmuş; *rāga*—bağımlılık; *bhaya*—korku; *krodhaḥ*—ve öfke; *sthita-dhīḥ*—sarsılmaz bir aklı olan; *muniḥ*—bilge; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Bu kişi üçlü sefaletin ortasındayken, veya mutluluk içindeyken akli rahatsızlık duymayan, ve bağımlılıktan, korkudan ve öfkeden özgür olan sarsılmaz akıllı bilge kişidir.

AÇIKLAMA

Muni sözcüğünün anlamı, hakiki sonuca varmaksızın akli tahminlerde bulunmak üzere çeşitli yollardan aklını tahrik eden kişi demektir. Söylenildiğine göre, her *muni* farklı bir görüş açısına sahiptir ve bu terminolojinin kesin tanımına aykırı düşeceği için bir *muni* diğer bir *muni*den farklı olmadıkça *muni* olarak tanımlanamaz. *Na cāsav ṛṣir yasya matam na binnam* (*Mahābhārata, Vanaparva* 313.117). Burada Tanrı tarafından bahsedilen *sthita-dhīr muni* sıradan bir *muni*den

farklıdır. *Sthita-dhīr muni*nin bütün işi yaratıcı tahminler üretmekten yorgun düşmek olduğu için o her zaman Kṛṣṇa şuurundadır. Bu gibi kişilere, *praśānta-niḥśeṣa-mano-rathāntara (stotra-ratna* 43), veya akli tahminler platformunu geride bırakarak Rab Śrī Kṛṣṇa, veya Vāsudeva'nın herşey olduğu sonucuna varmış kişi denir (*vāsudevaḥ sarvam iti sa mahātmā su-durlabhaḥ*). Böyle kişilere aklı sabit *muni* denir. Böylesine tam Kṛṣṇa şuuruna sahip bir insan, tüm dertleri Tanrının bir lütfu olarak kabul ettiği için ve geçmişte yaptığı kötü işlerle ilgili olarak kendisinin daha fazla dert çekmeye layık olduğunu ve Tanrının lütfuyla bu dertlerin en aza indirilmiş olduğunu görerek üçlü dert ve sefaletin etkisinden rahatsız olmaz. Aynı şekilde, mutlu olduğu zaman kendisinin mutlu olmaya layık olmadığını düşünerek bu mutluluğu Tanrıya gönderir; rahat bir durumda bulunmasını Tanrıya daha iyi hizmet edebilmesi için kendisine Tanrı tarafından verilmiş bir lütuf olarak kabul eder. Ve Tanrıya hizmet ederken her zaman cesur ve faaldir, ayrıca bağımlılık ve nefretten etkilenmez. Bağımlılığın anlamı, kişinin herşeyi kendi duyusal memnuniyeti için kabul etmesidir, ve bağımsızlığın anlamı ise, bu gibi duyusal bağımlılıkların olmamasıdır. Fakat, Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş kişi ne bağımlıdır, ne de bağımsızdır, çünkü onun yaşamı Tanrıya hizmet etmeye adanmıştır. Sonuç olarak, bu gibi kişiler, girişimleri başarısızlıkla sonuçlansa bile öfkelenmezler. Başarı, veya başrısızlıktan etkilenmezler, çünkü Kṛṣṇa şuurundaki insan sarsılmaz bir kararlılığa sahiptir.

57

यः सर्वत्रानभिस्नेहस्तत्तत्प्राप्य शुभाशुभम् ।
नाभिनन्दति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥५७॥

yaḥ sarvatrānabhisnehas
tat tat prāpya śubhāśubham
nabhinandati na dveṣṭi
tasya prajñā pratiṣṭhitā

yaḥ—olan kişi; *sarvatra*—her yerde; *anabhisnehaḥ*—etkilenmeksizin; *tat*—o; *tat*—o; *prāpya*—elde etmek; *śubha*—iyi; *aśubham*—kötülük; *na*—asla; *abhinandati*—över; *na*—asla; *dveṣṭi*—haset eder; *tasya*—onun (erkek için); *prajñā*—mükemmel bilgi; *pratiṣṭhitā*—sabitleşmiş.

ÇEVİRİ

Maddi dünyada başına gelen iyilik ve kötülükten etkilenmiyen, bu konuda ne övgüde ne de yergide bulunan kişi mükemmel bilgide sabitleşmiştir.

AÇIKLAMA

Maddi dünyada her zaman iyi veya kötü kargaşalar olur. Bu gibi maddi kargaşalardan tahrik olmayan, iyi veya kötüden etkilenmiyen kişinin Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş olduğu iyi bilinmelidir. Kişi maddi dünyada olduğu sürece iyi, veya kötü kavramları herzaman mevcuttur, çünkü bu dünya ikilemlerle doludur. Fakat, Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş kişi iyi veya kötüden etkilenmez, çünkü o, hep iyi ve mutlak olan Kṛṣṇa ile ilgilidir. Kṛṣṇa'da sabitleşen bu şuura sahip kişi, *samādhi* denilen mükemmel bir aşkınlık konumundadır.

58

यदा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभयस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥५८॥

yadā saṁharate cāyaṁ
kūrmo 'ṅgānīva sarvaśaḥ
indriyāṇīndriyārthebhyas
tasya prajñā pratiṣṭhitā

yadā—ne zaman; *saṁharate*—sarmak; *ca*—de-da; *ayam*—kişi; *kūrmaḥ*—kaplumbağa; *aṅgāni*—baldırlar; *iva*—gibi; *sarvaśaḥ*—hep beraber; *indriyāni*—duyular; *indriya-arthebhyaḥ*—duyu nesnelerinden; *tasya*—onun; *prajñā*—şuuru; *pratiṣṭhitā*—sabitleşmiş.

ÇEVİRİ

Kaplumbağanın kafa ve bacaklarını kabuğunun içine çekmesi gibi, duyularını duyu nesnelerinden çekip alan kişi mükemmel bir şuurda sabitleşmiştir.

AÇIKLAMA

Yogī, adanmış kul, veya benliğini idrak etmiş kişinin sınavı, kendi planına göre duyularını kontrol edebilmesidir. Beşeriyetin çoğunluğu duyularının hizmetçisi olduğu için duyuların istek ve emirleri doğrultusunda hareket ederler. Bu durum, *yogī*nin nasıl bir durumda

olduğu sorusuna cevaptır. Duyular zehirli yılanlara benzerler ve kısıtlanmaksızın ve çılgıncasına hareket etmek isterler. *Yogi*, veya adanmış kişi bir yılan sihirbazı gibi bu yılanları kontrol etmek için çok güçlü olmalıdır. Ve onların bağımsızcasına hareket etmelerine izin vermemelidir. Açıklanan kutsal metinlerde birçok öğretiler vardır ve bunların bazıları yapmakla bazıları da yapmamakla ilgilidir. Kişi kendisini duyusal zevklerden alıkoyarak yapılması ve yapılmaması gerekenleri yerine getirmedikçe Kṛṣṇa şuurunda sağlam bir şekilde sabitleşmesi mümkün olamaz. Bunun için gösterilecek en iyi örnek burada verilen kaplumbağa örneğidir. Kaplumbağa duyularını istediği zaman ortadan çekip herhangibir zamanda belli bir maksatla yeniden ortaya koyabilir. Aynı şekilde, Kṛṣṇa şuuruna sahip kişinin duyuları sadece Tanrı hizmetinde belli bir maksatla kullanılır, aksi taktirde geri çekilir. Arjuna'ya burada, duyularını kendisini tatmin etmek için değil de Kṛṣṇa'ya hizmet etmek için kullanması öğretilmektedir. Duyuların daima Tanrının hizmetinde kullanılması, duyularını kendi kabuğu içinde tutan kaplumbağaya benzetilmektedir.

59

विषया विनिवर्तन्ते निराहारस्य देहिनः ।
रसवर्जं रसोऽप्यस्य परं दृष्ट्वा निवर्तते ॥५९॥

viṣayā vinivartante
nirāhārasya dehinaḥ
rasa-varjaṁ raso 'py asya
paraṁ dṛṣṭvā nivartate

viṣayāḥ—duyusal zevk nesneleri; *vinivartante*—alıkonulabilir; *nirāhārasya*—olumsuz kısıtlamalarla; *dehinaḥ*—vücutlanmış olan için; *rasa-varjam*—tad almayı bırakmak; *rasaḥ*—duyusal zevk; *api*—olmakla beraber; *asya*—onun; *param*—çok yüce şeyler; *dṛṣṭvā*—deneyimliyerek; *nivartate*—bırakır.

ÇEVİRİ

Vücutlanmış ruh duyusal zevklerden alıkonulabilir, fakat duyu nesnelerinin tadı kalıcıdır. Ancak, daha yüksek tadları deneyimliyerek bu faaliyetini bertaraf eden kişi şuurda sabitleşmiş demektir.

AÇIKLAMA

Kişi aşkın bir duruma ulaşmadıkça duyusal zeklerden vazgeçmesi mümkün değildir. Şart ve kurallarla duyusal zevklerin kısıtlanması bir hastaya uygulanan perhiz gibidir. Hasta, bu perhizi yapmaktan hoşlanmadığı gibi yemesi yasaklanan bazı yiyeceklerin tadını da unutamaz. Aynı şekilde, *yama, niyama,āsama, pranāyāma, pratyāhāra, dhyāna*, vs. konusunda *aṣṭāṅga-yoga* gibi ruhsal yöntemlerle yapılan duyu kısıtlaması iyi bir bilgiye sahip olmayan az zeki, kişilere tavsiye edilir. Fakat, Kṛṣṇa şuurunda ilerleme süreci içerisinde Yüce Rab Kṛṣṇa'nın güzelliğinin tadını alan kişiler için ölü maddi şeylerin hiçbir tadı kalmaz. Bundan dolayı, yaşamlarında ruhsal bakımdan ilerlemelerine yardımcı olacağı için kısıtlamalar bazı az zeki kişilere yararlı olabilir, fakat bu kısıtlamalar, kişi Kṛṣṇa bilincinin tadını alana kadar iyidir. Kişi gerçekten Kṛṣṇa şuuruna sahipse ondan aşağı zevklere karşı eskiden duyduğu tadı kaybeder.

60

यततो ह्यपि कौन्तेय पुरुषस्य विपश्चितः ।
इन्द्रियाणि प्रमाथीनि हरन्ति प्रसभं मनः ॥६०॥

yatato hy api kaunteya
puruṣasya vioaścitaḥ
indriyāṇi pramāthīni
haranti prasabham manaḥ

yatataḥ—gayret gösterirken; *hi*—kesinlikle; *api*—rağmen; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *puruṣasya*—adamın; *vipaścitaḥ*—ayrıcalıklı bilgi dolu; *indriyāṇi*—duyular; *pramāthīni*—rahatsızlık vermek; *haranti*—fırlatmak; *prasabham*—kuvvetle; *manaḥ*—akıl.

ÇEVİRİ

Duyular çok güçlü ve coşkundur Ey Arjuna, onları kontrol etmeye çalışan ayrıcalıklı kişilerin bile zorla akıllarını başlarından alabilirler.

AÇIKLAMA

Duyuları fethetmeye çalışan birçok bilge, filozof ve transandantalist vardır, fakat bu gayretlerine rağmen bu gibi kişilerin en iyileri bile bazen akli tahrike kapılarak maddi duyusal zevklerin tuzağına

düşebilirler. Mükemmel bir *yogi* ve büyük bir bilge olan Viśvāmitra bile çeşitli kefaret ve *yoga* uygulamalarıyla duyularını kontrol etmeye çalışıyor olmasına rağmen Menakā tarafından cinsel zevke sürüklenmiştir. Dünya tarihinde buna benzer birçok olay olmuştur. Bundan dolayı, tam Kṛṣṇa şuuruna ulaşmadan akıl ve duyuları kontrol etmek çok zordur. Kişi, aklını Kṛṣṇa ile meşgul etmeksizin bu gibi maddi faaliyetleri durduramaz. Büyük ermiş ve adanmış bir kul olan Śrī Yāmunācārya bu konuda şunları söylemiştir:

yad-avadhi mama cetah kṛṣṇa-padāravinde
nava-nava-rasa-dāmany udyatam rantum āsit
tad-avadhi bata nārī-saṅgam smaryamāne
bavati mukha-vikārah susthu nisthīvanam ca

"Aklım Rab Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına hizmet etmekle meşgul olduğundan beri, ve bu yeni ve aşkın duygunun zevkini tattığımdan beri, her ne zaman bir kadınla cinsel ilişkide bulunmak aklıma gelse, yüzümü ondan çevirir ve bu düşünceye tükürür oldum."

Kṛṣṇa şuuru öyle aşkın ve hoş birşeydir ki, bu zevki tadanlar için maddi zevkler kendiliğinden tatsız bir hale gelir. Bu, tıpkı aç birisinin temiz ve faydalı yiyeceklerden bolca yiyerek açlığını gidermesine benzer. Aklı Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olduğu için Mahārāj Ambarīṣ, büyük *yogī* Durvāsā Muni'yi mağlup etmişti. (*sa vai manah kṛṣṇa-padāravindayor vacāṁsi vaikuṇṭha-guṇānuvarṇane*).

61

तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत मत्परः ।
वशे हि यस्येन्द्रियाणि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥६१॥

tāni sarvāṇi saṁyamya
yukta āsīta mat-parah
vaśe hi yasyendriyāni
tasya prajñā pratiṣṭhitā

tāni—o duyular; *sarvāṇi*—hep; *saṁyamya*—kontrol altında tutmak; *yuktah*—meşgul; *āsīta*—orada bulunmalı; *mat-parah*—Benimle ilişkili olarak; *vaśe*—tam olarak zaptetmek; *hi*—kesinlikle; *yasya*—yapan; *indriyāṇi*—duyular; *tasya*—onun (erkek için); *praiñā*—şuur; *pratiṣṭhitā*—sabitleşmiş.

ÇEVİRİ

Duyularının üzerinde baskı kurarak onları tam bir kontrol altında tutan ve şuurunu Bende sabitleştiren kişi sarsılmaz bir zekanın adamıdır.

AÇIKLAMA

Yogik mükemmellikteki en yüksek kavramın Kṛṣṇa şuuru olduğu bu dizelerde açıkca belirtilmektedir. Kṛṣṇa şuuruna sahip olmayan kişinin duyularını kontrol edebilmesi mümkün değildir. Yukarıda bahsi geçtiği gibi, büyük bilge Durvāsā Muni, Mahārāj Ambarīṣ ile münakaşaya tutuşmuş ve sonuçta Durvāsā Muni gururu yüzünden fazlasıyla öfkelenerek duygularını kontrol edememişti. Karşısındaki kral ise bir bilge ve güçlü bir *yogi* olmakla beraber aynı zamanda Tanrıya adanmış bir insan olduğu için bilgenin yaptığı bu haksızlığa karşı sessiz kalarak hoşgörü göstermiş ve bu tartışmadan galip çıkmıştır. Kral, *Śrīmad Bāgavatam*'ın aşağıdaki dizelerinde belirtilen niteliklere sahip olduğu için duygularını kontrol edebilmiştir.(9.4.18-20)

sa vai manaḥ kṛṣṇa-padāravindayor
vacāṁsi vaikuṇṭha-guṇānuvaṇane
karau harer mandira-mājanādiṣu
śrutiṁ cakārācyuta-sat-kathodaye

mukunda-liṅgālaya-darśane dṛśau
tad-bhṛtya-gātra-sparśe 'ṅga-saṅgamam
ghrāṇaṁ ca tat-pāda-saroja-saurabhe
śrīmat-tulasyā rasanāṁ tad-arpite

pādau hareḥ kṣetra-padānusarpaṇe
śiro hṛṣīkeśa-padābhivandane
kāmaṁ ca dāsye na tu kāma-kāmyayā
yathottamaśloka-janāśrayā ratiḥ

"Kral Ambarīṣa aklını Rab Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına konsantre etti, sözlerini Tanrının ebediyet yurdunu tasvir etmekle meşgul etti, ellerini Tanrının tapınağını temizlemekle, kulaklarını Tanrının eğlencelerini duymakla, gözlerini Tanrının suretini görmekle, vücudunu adanmış kulların vücutlarına dokundurarak, burnunu Tanrının nilüfer ayaklarına sunulan çiçekleri koklıyarak, dilini Ona

sunulan tulasi yapraklarını tadarak, bacaklarını Tanrının tapınaklarına yürüyerek, kafasını secde ederek, ve arzularını Onun arzularını yerine getirerek kontrol etti ve bütün bu nitelikler onu Tanrının *mat-parası*, yani adanmış kulu olmaya müsait bir hale getirdi."

Bu bağlantıda kullanılan *mat-para* sözcüğü önemlidir. Kişinin nasıl *mat-para* olabileceği Mahārāj Ambarīṣ'in yaşamında tasvir edilmiştir. *Mat-para* yolunda büyük bir bilge ve *āçārya* olan Śrīla Baladeva Vidyābhūṣaṇa şunu belirtmiştir: *mad-bakti-prabhāvena sarvendriya-vijaya-pūrvikā svātma-dṛṣtiḥ sulabheti bāvaḥ*. "Duyular, sadece Kṛṣṇa'ya adanmış hizmetin gücüyle tam olarak kontrol edilebilir." Bu konuda bazen ateş örneği de verilir. "Yangının odada bulunan herşeyi yakması gibi, *yogī*nin kalbinde bulunan Rab Viṣṇu da bütün pislikleri yakar. *Yoga-sūtra*, hiçliğin tefekkür edilmesinden değil, Viṣṇu için nasıl tefekküre dalınacağını anlatır. Viṣṇu platformunda olmayan birşey için tefekküre dalan *yogiler*, bir takım düşlem deneyimlerinden sonra vakitlerini boşa harcamış olurlar. İnsan, Kṛṣṇa şuurunda olmalı ve Tanrının Şahsına kendisini adamalıdır. Gerçek *yoga*nın amacı da budur.

62

ध्यायतो विषयान्पुंसः सङ्गस्तेषूपजायते ।
सङ्गात्संजायते कामः कामात्क्रोधोऽभिजायते ॥६२॥

dhyāyato viṣayān puṁsaḥ
saṅgas teṣūpajāyate
saṅgāt saṁjāyate kāmaḥ
kāmāt krodho 'bhijāyate

dhyāyataḥ—düşünürken; *viṣayān*—duyu nesneleri; *puṁsaḥ*—kişinin; *saṅgaḥ*—bağımlılık; *teṣu*—duyu nesnelerinde; *upajāyate*—gelişir; *saṅgāt*—bağımlılıktan; *saṁjāyate*—gelişir; *kāmaḥ*—arzu; *kāmāt*—arzudan; *krodhaḥ*—öfke; *abhijāyate*—tezahür eder.

ÇEVİRİ

Kişi, duyu nesnelerini düşünürken bunlara karşı bağımlı hale gelir, ve bu bağımlılıktan hırs (şehvet) gelişir, ve hırstan da öfke oluşur.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda olmayan kişi duyu nesnelerini düşünürken maddi arzulara hedef olur. Duyuların gerçek meşguliyetlere ihtiyaçları vardır ve eğer Tanrının aşkın sevgi hizmeti ile meşgul değillerse kesinlikle materyalizme hizmet etmek üzere bir meşguliyet ararlar. Bu maddi dünyada, Rab Śiva ve Rab Brahma ve cennet gezegenlerdeki diğer yaratanrılar dahil olmak üzere herkes duyu nesnelerine hedef olmaktan kurtulamaz, ve bu maddi varoluş bilmecesinin dışına çıkmanın tek yolu Kṛṣṇa şuurunda olmaktır. Rab Śiva derin tefekkürdeyken Pārvatī cinsel zevk amacıyla onu tahrik etmiş ve o da bu teklifi kabul edince sonuçta Kārtikeya doğmuştu. Haridās Ṭakur, Tanrının genç bir müridi iken Māyā-devī'nin enkarnasyonu tarafından aynı şekilde kandırılmaya çalışılmış, fakat Rab Kṛṣṇa'nın kopmaz bir müridi olması nedeniyle bu sınavdan kolaylıkla sıyrılmıştır. Śrī Yamunāçārya'nın yukarıda anlatılan hikayesi gibi, Tanrının saygıdeğer kulu, Tanrıyla olan birlikteliğinden alacağı manevi zevkin yüce tadına dayanarak bütün maddi duygusal zevklerden kaçınır. Başarının sırrı budur. Kişi eğer Kṛṣṇa şuurunda değilse, suni baskılarla duyularını kontrol etmek bakımından ne kadar güçlü olursa olsun duyusal zevkin azıcık bir düşüncesi bile arzularını tatmin etmesi için onu tahrik eder ve sonunda kesinlikle başarısızlığa uğrar.

63

क्रोधाद्भवति संमोहः संमोहात्स्मृतिविभ्रमः ।
स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ॥६३॥

krodhād bavati sammohaḥ
sammohāt smṛti-vibhramaḥ
smṛti-bhraṁśād buddhi-nāśo
buddhi-nāśāt praṇaśyati

krodhāt—öfkeden; *bavati*—yer alır; *sammohaḥ*—mükemmel yanılgı; *sammohāt*—yanılgıdan; *smṛti*—hafızanın; *vibhramaḥ*—karışması; *smṛti-bhraṁśāt*—hafızanın karışmasından sonra; *buddhi-nāśaḥ*—zekanın kaybolması; *buddhi-nāśāt*—zekanın kaybolmasından; *praṇaśyati*—kişi düşer.

ÇEVİRİ

Öfkeden tam bir yanılgı ortaya çıkar ve yanılgıdan hafıza şaşkınlığı

oluşur. Hafıza şaşkınlığa kapılınca zeka kaybolur ve zeka kaybolunca da kişi maddi havuza geri düşer.

AÇIKLAMA

Śrīla Rūpa Gosvāmī bize şu öğretide bulunur:

prāpañcikatayā buddhyā
hari-sambandhi-vastunaḥ
mumukṣbhiḥ parityāgo
vairāgyaṁ palgu kathyate
(*Bakti-rasāmṛta-sindhu* 1.2.258)

Kṛṣṇa şuurunda ilerliyen kişi, herşeyin Tanrıya hizmet etmek için bir kullanılış yolu olduğunu bilir. Kṛṣṇa şuurunun bilgisinden yoksun olan kişiler, maddi nesnelerden suni olarak kaçınmaya çalışırlar ve sonuç olarak maddi bağımlılıktan özgür olmayı istemelerine rağmen feragatın mükemmellik seviyesine ulaşamazlar. Onların sözümona feragatlarına, önemi az anlamına gelen *palgu* adı verilir. Öte yanda, Kṛṣṇa şuurunda olan kişi herşeyi Tanrının hizmetinde nasıl kullanacağını iyi bilir, dolayısıyla maddi bilincin kurbanı olmaz. Örneğin, gayrişahsiyetçilere göre Tanrı, veya Mutlak, gayrişahsi olduğu için yemek yiyemez. Gayrişahsiyetçiler iyi yiyeceklerden sakınmaya çalışırlarken, adanmış kişiler, Kṛṣṇa'nın yüce hoşlanıcı olduğunu ve adanmışlıkla Kendisine sunulan yiyecekleri yediğini bilirler. Müritler bu güzel yiyecekleri Tanrıya sunduktan sonra, *prasādam* denilen yemek artıklarını yerler. Böylece herşey ruhsallaştırılmış olur ve yoldan çıkma tehlikesi yoktur. Adanmış kişi, Kṛṣṇa şuuruyla *prasādam* yerken, adanmamış kişi bunu maddi birşeymiş gibi reddeder. Suni feragatları yüzünden gayrişahsiyetçiler yaşamdan zevk alamazlar ve bu sebepten dolayı, akılları biraz tahrik olunca maddi varoluş havuzuna geri düşerler. Bu gibi ruhlar, özgürlük noktasına ulaşalar bile adanmış hizmetten destek görmedikleri için geri düşerler.

64

रागद्वेषविमुक्तैस्तु विषयानिन्द्रियैश्चरन् ।
आत्मवश्यैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥६४॥

rāga-dveṣa-vimuktais tu
viṣayān indriyaiś caran

ātma-vaśyair vidheyātmā
prasādam adhigacchati

rāga—bağımlılık; *dveṣa*—kopukluk; *vimuktaiḥ*—özgür olmuş kişi; *tu*—fakat; *viṣayān*—duyu nesneleri; *indriyaiḥ*—duyular tarafından; *caran*—hareket etmek; *ātma-vaśyaiḥ*—kişinin kontrolü altında; *vidheya-ātmā*—ıslah edilmiş hürriyeti izliyen kişi; *prasādam*—Tanrının rahmeti; *adhigacchati*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Fakat, bütün bağımlılıklardan ve nefretten özgür olan ve özgürlüğün şartları olan bazı ilkeler aracılığıyla duyularını kontrol edebilen kişi Tanrının tam insafına nail olur.

AÇIKLAMA

Önceden açıklandığı gibi, kişi birtakım suni işlemlerle harici olarak duyularını kontrol edebilir, fakat duyular Tanrının aşkın hizmetiyle meşgul edilmedikçe başarısızlığa uğrama olasılığı mevcuttur. Kişi tam Kṛṣṇa şuurunda olsa bile, Kṛṣṇa şuurunda olduğu için hissi faaliyetlere bağımlı olmadığından zahiren duygusal platformda bulunabilir. Kṛṣṇa şuurundaki şahıs, Kṛṣṇa'yı tatmin etmekten başka birşey düşünmez. Bundan dolayı o, bütün bağımlılıklara ve bağımsızlıklara aşkındır. Eğer Kṛṣṇa isterse adanmış kişi, normalde arzu edilmiyen herşeyi yapar, ve eğer Kṛṣna istemezse, kendi tatminiyeti için yaptığı sıradan birşeyi yapmaz. Bundan dolayı, bu kişinin hareket etmesi veya etmemesi kontrol altındadır, çünkü o, sadece Kṛṣna'nın direktiflerine göre hareket eder. Duygusal platforma bağımlı olmasına rağmen adanmış kişinin yükseliş içinde bulunması, bu şuur durumunun Tanrının sebepsiz insafından kaynaklanmasındandır.

65

प्रसादे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते ।
प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिः पर्यवतिष्ठते ॥६५॥

prasāde sarva-duḥkhānāṁ
hānir asyopajāyate
prasanna-cetaso hy āśu
buddhiḥ paryavatiṣṭhate

prasāde—Tanrının sebepsiz rahmetine nail olmak; *sarva*—herşeyin; *duḥkhānām*—maddi dertler; *hāniḥ*—tahribat; *asya*—onun; *upajāyate*—yer alır; *prasanna-cetasaḥ*—aklı mutluluk içinde olanın; *hi*—kesinlikle; *āśu*—çok yakında; *buddhiḥ*—zeka; *pari*—yeterince; *avatiṣṭhate*—yerleşir.

ÇEVİRİ

Kṛṣṇa şuurunda tatmin olan kişi için maddi varoluşun üçlü sefaleti artık söz konusu olmaz, böylesine bir tatminiyet içindeki bir şuura sahip olan kişinin zekası bir an önce yerine oturur.

66

नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना ।
न चाभावयतः शान्तिरशान्तस्य कुतः सखम् ॥६६॥

nāsti buddhir ayuktasya
na cāyuktasya bāvanā
na cābhāvayataḥ śāntir
aśāntasya kutaḥ sukham

na asti—olamaz; *buddhiḥ*—aşkın zeka; *ayuktasya*—(Kṛṣṇa şuuruyla) bağlantılı olmayan kişi; *na*—değil; *ca*—ve; *ayuktasya*—Kṛṣṇa şuurundan yoksun olan kişi; *bāvanā*—(mutlulukta) sabitleşmiş akıl; *na*—değil; *ca*—ve; *abhāvayataḥ*—sabitleşmemiş kişinin; *śāntiḥ*—barış; *aśāntasya*—sakin olmayanın; *kutaḥ*—nerede; *sukham*—mutluluk.

ÇEVİRİ

(Kṛṣṇa şuurunda) Yüce Tanrı ile ilişki içinde olmayanın, ne aşkın bir zekası, ne de sarsılmaz bir aklı vardır; bunlar olmaksızın kişinin barışa ulaşması mümkün olmaz. Barış olmadan mutluluk olabilir mi?

AÇIKLAMA

Kişinin, Kṛṣṇa şuurunda olmadan barış içinde olması olanaksızdır. Beşinci Bölümde (5.29) onaylandığı gibi, kişi ancak, fedakarlık ve kefaretin bütün iyi sonuçlarından zevk alanın Kṛṣṇa olduğunu, tüm everensel tezahürlerin sahibinin O olduğunu ve bütün canlı varlıkların gerçek dostunun O olduğunu anlayınca gerçek barışa ulaşabilir. Bu bakımdan, kişi eğer Kṛṣṇa şuurunda değilse sonuç olarak aklının

bundan bir kazancı olmaz. Rahatsızlık, en üstün kazanç isteğine bağlıdır ve kişi, Kṛṣṇa'nın herkesin ve herşeyin hoşlanıcısı, sahibi ve arkadaşı olduğundan emin olunca sarsılmaz bir akılla barışa ulaşabilir. Bundan dolayı, Kṛṣṇa'nın ilişkisinden mahrum olarak meşguliyetini sürdüren kişi kesinlikle her zaman rahatsız bir durumdadır ve barıştan yoksundur; bununla beraber, yaşamının barış dolu olduğunu ve yaşamında manevi ilerleme kaydetmekte olduğunu iddia edebilir. Kṛṣṇa şuuru, sadece Kṛṣṇa ile ilişki içinde olarak kendiliğinden tezahür eden barış dolu bir durumdur.

67

इन्द्रियाणां हि चरतां यन्मनोऽनुविधीयते ।
तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नावमिवाम्भसि ॥६७॥

indriyāṇāṁ hi caratāṁ
yan mano 'nuvidhīyate
tad asya harati prajñāṁ
vāyur nāvam ivāmbhasi

indriyāṇām—duyuların; *hi*—kesinlikle; *caratām*—gezinmek; *yat*—birşey ile; *manaḥ*—akıl; *anuvidhīyate*—daimi olarak meşgul olur; *tat*—o; *asya*—onun; *harati*—alır; *prajñām*—zeka; *vāyuḥ*—rüzgar; *nāvam*—tekne; *iva*—gibi; *ambhasi*—su üzerinde.

ÇEVİRİ

Su üzerindeki bir teknenin güçlü bir rüzgar tarafından sürüklenmesi gibi, aklın üzerinde yoğunlaştığı fırtınalı duygulardan biri kişinin zekasını alıp götürebilir.

AÇIKLAMA

Bütün duyular Tanrıya hizmet etmekle meşgul edilmezse ve bir tanesi bile duyusal memnuniyetle meşgul olursa adanmış kişiyi aşkın ilerleme yolundan çekip alabilir. Mahārāj Ambarīṣ'in hikayesinde bahsedildiği gibi, aklı kontrol etmenin en doğru yolu olduğu için bütün duyular Kṛṣṇa şuuruyla meşgul edilmelidir.

68

तस्माद्यस्य महाबाहो निगृहीतानि सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभयस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥६८॥

tasmād yasya mahā-bāho
nigṛhītāni sarvaśah
indriyāṇīndriyārthebhyas
tasya prajñā pratiṣṭhitā

tasmāt—bu bakımdan; *yasya*—kimin; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *nigṛhītāni*—dizginlenen; *sarvaśaḥ*—çepeçevre; *indriyāṇi*—duyular *indriya-arthebhyaḥ*—duyu nesnelerinden; *tasya*—onun; *prajñā*—zeka; *pratiṣṭhitā*—sabitleşmiş.

ÇEVİRİ

Bundan dolayı, Ey şanlı ordulu, duyuları nesnelerinden alıkonulan kişi kesinlikle sarsılmaz bir zekaya sahiptir.

AÇIKLAMA

Kişi, sadece Kṛṣṇa şuuruyla, yani bütün duyularını Tanrının aşkın sevgi hizmetiyle meşgul ederek duygusal memnuniyet isteğinin zorlamasına karşı koyabilir. Düşmanların üstün bir güç tarafından dizginlenmesi gibi, duyular da insani bir çabayla değil, fakat Tanrıya hizmet etmekle meşgul edilerek dizginlenebilir. Sadece Kṛṣṇa şuuruyla kişinin zekasının yerine oturacağını, ve kişinin bu sanatı deha sahibi bir manevi uzmanın rehberliği altında yapması gerektiğini anlıyan kişiye, özgür olmaya uygun aday anlamına gelen *sādhaka* denir.

69

या निशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमी ।
यस्यां जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुनेः ॥६९॥

yā niśā sarva-bhūtānām
tasyām jāgarti saṁyam ī
yasyām jāgrati bhūtāni
sā niśā paśyato muneh

yā—ne; *niśā*—gece; *sarva*—hep; *bhūtānām*—canlı varlıkların; *tasyām*—orada; *jāgarti*—uyanık; *saṁyamī*—kendisini kontrol eden; *yasyām*—hangisinde; *jāgrati*—uyanık; *bhūtāni*—bütün varlıklar; *sā*—o; *niśā*—gece; *paśyataḥ*—kendi kendini tetkik edebilen; *muneḥ*—bilge.

ÇEVİRİ

Gece, bütün varlıklar için gece iken kendisini kontrol edebilen kişi için uyanış vaktidir, ve bütün varlıklar için uyanış vakti ise, kendisini kontrol edebilen bilge kişi için gecedir.

AÇIKLAMA

İki çeşit zeki insan vardır. Birisi duygu memnuniyeti bakımından maddi faaliyetlerde zekidir ve diğeri ise benliğini öğrenmek bakımından bilgi edinen ve kendi kendisini sınıyan ayık kişidir. Kendisini sınıyan bilgenin faaliyetleri, düşünce içindeki, veya maddeye batmış kişiler için gecedir. Materyalist kişi, benliğini tanıma konusundaki cehaleti yüzünden böyle bir gecede uyuya kalır. Kendi kendisini sınıyan bilge kişi ise materyalistlerin gecesi boyunca tetikte durur. Bilge kişi, manevi kültürde sağladığı ilerlemeden aşkın bir zevk duyarken, maddi faaliyetlerin adamı, benlik idraki bakımından uykudadır ve çeşitli duygusal zevkler düşlemekle meşguldür. Bu uyku durumunda bazen mutluluğu bazen de rahatsızlığı deneyimler. Fakat, kendi kendisini kontrol edebilen kişi maddi mutluluklara ve rahatsızlıklara karşı herzaman kayıtsız kalır. Ve maddi tepkilerden rahatsız olmaksızın benliğini tanıma faaliyetlerine devam eder.

70

आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं
समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत् ।
तद्वत्कामा यं प्रविशन्ति सर्वे
स शान्तिमाप्नोति न कामकामी ॥७०॥

āpūryamāṇam acala-pratiṣṭhaṁ
samudram āpaḥ praviśanti yadvat
tadvat kāmā yaṁ praviśanti sarve
sa śāntim āpnoti na kāma-kāmī

āpūryamāṇam—her zaman dolan; *acala-pratiṣṭham*—sarsılmadan kalabilen; *samudram*—okyanus; *āpaḥ*—sular; *praviśanti*—girmek; *yadvat*—olarak; *tadvat*—öyleyse; *kāmāḥ*—arzular; *yam*—kime; *praviśanti*—girmek; *sarve*—hep; *saḥ*—o kişi; *śāntim*—barış; *āpnoti*—elde eder; *na*—değil; *kāma-kāmī*—arzularını tatmin etmek isteyen kişi.

ÇEVİRİ

Irmaklar tarafından sürekli olarak dolmasına rağmen durgun kalan bir okyanus gibi, sürekli olarak akan arzulardan rahatsız olmayan kişi tek başına barışa ulaşabilir; bu arzularını tatmin etmeye çalışanlar ise barışa ulaşamazlar.

AÇIKLAMA

Özellikle yağmur mevsiminde daha fazla olmak üzere okyanuslar sürekli olarak suyla dolarlar. Fakat, okyanus hep aynı kalır, sarsılmaz, tahrik edilmez ve kıyılarının ötesine geçmez. Bu örnek, Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş şahıslar için de geçerlidir. Kişi maddi bir vücuda sahip olduğu sürece vücudun duyu memnuniyetine olan isteği sürecektir. Bununla beraber, adanmış kişi dopdolu olduğu için bu gibi istek ve arzulardan rahatsız olmaz. Kṛṣṇa şuurundaki insanın bütün maddi ihtiyaçlarını Tanrı karşıladığı için hiçbirşeye ihtiyacı yoktur. Bundan dolayı, tıpkı bir okyanus gibi hep kendi içinde doludur. Bu kişi için arzular okyanusa akan ırmaklar gibidir, ve bu kişi faaliyetlerinde sarsılmaz ve duygusal tatminiyet arzularından hiçbir rahatsızlık duymaz. Kṛṣṇa şuurundaki insanın özelliği budur; bu kişi, arzularının yerinde olmasına rağmen maddi duyu memnuniyeti ile bütün ilişiğini kaybetmiş kişidir. Çünkü bu kişi Tanrıya verdiği aşkın sevgi hizmetiyle tatmin olur ve tıpkı bir okyanus gibi sarsılmadan kalarak tam barışın tadını çıkartır. Oysa özgürlüklerin sınırlarını zorlıyarak arzularını tatmin etmeye çalışan diğerleri ise barışa asla ulaşamazlar. Meyvesel işçiler, selametçiler ve mistik güçler peşinde olan *yogiler* olmak üzere herkes, yerine getirilemiyen arzular nedeniyle mutsuzdur. Fakat, Kṛṣṇa şuurundaki insan, Tanrının hizmetinde hep mutludur ve yerine getirilecek arzusu da yoktur. Hatta maddi bağlarından özgür olma barış içindedirler.

71

विहाय कामान्यः सर्वान्पुमांश्चरति निःस्पृहः ।
निर्ममो निरहंकारः सशान्तिमधिगच्छति ॥७१॥

vihāya kāmān yaḥ sarvān
pumāṁś carati niḥspṛhaḥ
nirmamo nirahaṅkāraḥ
sa śāntim adhigacchati

vihāya—bırakmak; *kāmān*—duyu memnuniyeti için duyulan maddi arzular; *yaḥ*—kim; *sarvān*—hep; *pumān*—şahıs; *carati*—yaşar; *nihspṛhaḥ*—arzusuz; *nirmamaḥ*—sahiplenme duygusu olmaksızın; *nirahaṅkāraḥ*—sahte nefis olmaksızın; *saḥ*—o; *śāntim*—mükemmel barış; *adhigacchati*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Duyu memnuniyeti için duyulan bütün arzulardan vazgeçmiş, arzulardan özgür olarak yaşayan, sahiplenme duygusundan kurtulmuş ve sahte nefisten uzak olan kişi tek başına gerçek barışa ulaşabilir.

AÇIKLAMA

Arzusuz olmanın anlamı, duyu memnuniyeti için birşey arzu etmemek demektir. Birbaşka deyişle, Kṛṣṇa şuurunda olmak için duyulan arzu aslında arzusuzluktur. Kişinin kendisini maddi vücuduyla tanımlama hatasına kapılmadan ve bu dünyada hiçbir şeye sahiplenme hatasını işlemeden gerçek konumunun Kṛṣṇa'nın ebedi hizmetçisi olduğunu anlaması Kṛṣṇa şuurunun mükemmellik seviyesidir. Bu mükemmellik seviyesinde bulunan kişi herşeyin sahibinin Kṛṣṇa olduğunu bildiği için, herşeyin Krşna'yı tatmin etmek için kullanılması gerektiğini iyi bilir. Arjuna kendi duygularını tatmin etmek için savaşmak istememiş, fakat tam Kṛṣṇa şuuruna ulaşınca savaşmıştı, çünkü Kṛṣṇa onun savaşmasını istiyordu. Savaşmayı hiç arzulamıyan Arjuna, Kṛṣṇa için yeteneğini en üst seviyede kullanarak savaşmıştı. Gerçek arzusuzluk suni çabalarla arzuları yok etmek değil Kṛṣṇa'yı tatmin etmeyi arzulamaktır. Canlı varlık arzusuz, veya hissiz olmaz, fakat arzularının niteliğini değiştirebilir. Maddi yönden arzusuz olan kişi herşeyin Kṛṣṇa'ya ait olduğunu iyi bilir (*īśāvāsyam idaṁ sarvam*) ve bundan dolayı hiçbirşeye sahiplenmeye kalkışmaz. Bu aşkın bilgi, her canlı varlığın ruhsal bakımdan Kṛṣṇa'nın ebedi öz parçası olduğunun, ve canlı varlığın ebedi konumunun Kṛṣṇa ile asla aynı seviyede, veya Ondan daha yüksekte olmadığının mükemmelen bilinmesi demek olan benlik idraki üzerine kuruludur. Kṛṣṇa şuurundaki bu anlayış gerçek barışın ana ilkesidir.

72

एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ नैनां प्राप्य विमुह्यति ।
स्थित्वास्यामन्तकालेऽपि ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति ॥७२॥

eṣā brāhmī sthitiḥ pārtha
naināṁ prāpya vimuhyati
sthitvāsyām anta-kāle 'pi
brahma-nirvāṇam ṛcchati

eṣā—bu; *brāhmī*—ruhsal; *sthitiḥ*—durum; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *na*—asla; *enām*—bu; *prāpya*—elde etmek; *vimuhyati*—şaşkınlığa kapılmış kişi; *sthitvā*—çevrelenmiş bulunmak; *asyām*—bunun içinde; *anta-kāle*—hayatın sonunda; *api*—de-da; *brahma-nirvāṇam*—Tanrının ruhsal krallığı; *ṛcchati*—kişi ulaşır.

ÇEVİRİ

Ruhsal ve tanrısal yaşama giden yol budur ve buraya ulaşan kişi şaşkınlığa düşmez. Ölüm anında bile bu duruma ulaşan kişi Tanrının krallığına girer.

AÇIKLAMA

Kişi, Kṛṣṇa şuuruna, veya kutsal yaşama bir an önce hatta bir saniye içinde bile ulaşabilir, veya kişi milyonlarca doğumdan sonra bile bu yaşam durumuna ulaşamaz. Bu, sadece hakikatin anlaşılması ve kabullenilmesine bağlıdır. Kaṭvāṅga Mahārāj ölümünden birkaç dakika önce Kṛṣṇa'ya teslim olarak bu yaşam durumuna ulaşmıştı. *Nirvana*, maddi yaşmın sona erdirilmesi anlamına gelir. Budist felsefesine göre, bu maddi yaşamdan sonra sadece hiçlik vardır, fakat *Bagavad-gītā*'nın öğretisi farklıdır. Esas yaşam asıl bu maddi yaşamın tamamlanmasından sonra başlar. Materyalistler için, kişinin bu maddi yaşamı sona erdirmesi gerektiğini bilmek yeterlidir, fakat ruhsal bakımdan ilerlemiş kişiler için bu maddi yaşamdan sonra birbaşka yaşam daha vardır. Eğer kişi bu yaşamını bitirmeden önce Kṛṣṇa şuuruna ulaşırsa bir an önce *brahma-nirvana* seviyesine ulaşır. Tanrının krallığı ile adanmış hizmet arasında fark yoktur. Her ikisi de mutlak platformda olduğu için, Tanrıya aşkın sevgi hizmetinde bulunmak, ruhsal krallığa ulaşmış olmak demektir. Ruhsal dünyada Kṛṣṇa şuuruyla yapılan faaliyetler varken, maddi dünyada duygusal memnuniyetle ilgili faaliyetler vardır. Bu yaşamda bile Kṛṣṇa şuuruna ulaşmak doğrudan doğruya Brahman'a ulaşmak demektir ve Kṛṣṇa şuurunda yerleşmiş kişi, kesinlikle Tanrının krallığına girmiş demektir.

Brahman, maddenin zıttıdır. Bu bakımdan, '*brāhmi sthiti*'nin anlamı, "maddi faaliyetler platformunda değil" demektir. Tanrıya adanmış hizmet, *Bagavad-gītā*'da özgürlük durumu olarak kabul edilir

(*sa guṇān samatītyaitān brahma-bhūyāya kalpate*). Bundan dolayı, *brāhmī sthiti* sözcüğü maddi bağlardan özgür olmak anlamına gelir.

Śrīla Baktivinod Ṭākur, *Bagavad-gītā*'nın bu İkinci Bölümünü tüm kitabın içeriği olarak özetlemiştir. *Bagavad-gītā*'daki konular, *karma-yoga*, *jñāna-yoga* ve *bakti-yoga*dır. İkinci Bölümde *karma-yoga* ve *jñāna-yoga* açıkca ele alınmış ve tüm kitabın içeriği olarak ta *bakti-yoga*ya bir göz atılmıştır.

İçerdiği konularda, *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın İkinci Bölümünün Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM



Karma-Yoga

1

अर्जुन उवाच
ज्यायसी चेत्कर्मणस्ते मता बुद्धिर्जनार्दन ।
तत्किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केषव ॥१॥

arjuna uvāca
jyāyasī cet karmaṇas te
matā buddhir janārdana
tat kiṁ karmaṇi gore māṁ
niyojayasi kesava

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *jyāyasī*—daha iyi; *cet*—eğer; *karmaṇaḥ*—meyvesel faaliyetten; *te*—Senin tarafından; *matā*—düşünmek; *buddhiḥ*—zeka; *janārdana*—Ey Kṛṣṇa; *tat*—öyleyse; *kim*—neden; *karmaṇi*—harekette; *gore*—korkunç; *mām*—beni; *niyojayasi*—meşgul ediyorsun; *kesava*—Ey Kṛṣṇa.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Ey Janardana, Ey Keśava, eğer zekanın meyvesel faaliyetlerden daha iyi olduğunu düşünüyorsan neden beni bu korkunc savaşa karıştırmak istiyorsun?

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsı Śri Kṛṣṇa, ruhun meşru konumunu bir önceki

bölümde açık bir dille izah ederek yakın arkadaşı Arjuna'yı maddi üzüntü okyanusundan kurtarmaya çalışmış, ve aydınlanma yolu olarak *buddhi-yoga*, veya Kṛṣṇa şuurunu tavsiye etmişti. Kṛṣṇa şuuru bazen yanlış anlaşılarak tembellik olarak görülmüş, ve bu gibi yanlış anlayışa sahip kişiler ıssız bir yerde inzivaya çekilip Rab Kṛṣṇa'nın kutsal ismini zikrederek tam Kṛṣṇa şuuruna ulaşmaya çalışmışlardır. Fakat, kişinin, Kṛṣṇa şuuru felsefesinde eğitilmeksizin, ancak saf insanlardan ilgi görebileceği ıssız bir yere çekilerek Kṛṣṇa'nın kutsal ismini zikretmesi tavsiye edilmez. Arjuna da Kṛṣṇa şuurunu, yani *buddhi-yogayı*, veya ruhsal gelişim bilgisine ait zekayı, aktif yaşamdan vazgeçerek ıssız bir yere çekilip kefaret ve çile uygulamalarıyla meşgul olmak olduğunu zannediyordu. Birbaşka deyişle, Kṛṣṇa şuurunu mazeret olarak gösterip kurnazlıkla bu savaştan kaçmaya çalışıyordu. Fakat, saygılı bir öğrenci olarak konuyu öğretmenine açıyor ve ne yapılması gerektiğini soruşturuyordu. Rab Kṛṣṇa ise bu Üçüncü Bölümde *karma-yogayı*, yani Kṛṣṇa şuurunda yapılan çalışmayı izah ederek ona cevap vermektedir.

2

व्यामिश्रेणेव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे ।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥२॥

vyāmiśreṇeva vākyena
buddhiṁ mohayasīva me
tad ekaṁ vada niścitya
yena śreyo 'ham āpnuyām

vyāmiśreṇa—çift anlamlı; *eva*—kesinlikle; *vākyena*—sözler; *buddhim*—zeka; *mohayasi*—aklımı karıştırıyorsun; *iva*—kesinlikle; *me*—benim; *tat*—öyleyse; *ekam*—yegane; *vada*—lütfen söyle; *niscitya*—soruşturmak; *yena*—ne ile; *śreyaḥ*—gerçek fayda; *aham*—Ben; *āpnuyām*—olabilir.

ÇEVİRİ

Zekam çift anlamlı öğretilerinden şaşkınlığa kapıldı. Bu bakımdan, benim için neyin en hayırlı olduğunu anlat lütfen.

AÇIKLAMA

Bir önceki bölümde, *Bagavad-gītā*'ya başlangıç olarak *sāṅkhya-yoga*,

buddhi-yoga, zeka aracılığıyla duyuların kontrol edilmesi, meyvesel arzular duymaksızın çalışmak, ve bu yola yeni girmiş kişinin konumu gibi çeşitli konular izah edilmişti. Bütün bu konular herhangibir sisteme dayandırılmadan anlatılmıştı, fakat hareket ve anlayış konusu daha iyi belirlenmelidir. Bu sebepten dolayı, sıradan insanların yanlış yorumlara kapılmaksızın bunu kabul edebilmesi için Arjuna bu karmaşık konuyu açıklığa kavuşturmak istemektedir. Kṛṣṇa birtakım karmaşık sözlerle Arjuna'nın aklını karıştırmaya niyetli olmamakla beraber Arjuna, gerek miskinlik gerekse faal hizmet bakımından Kṛṣṇa şuuru yolunu izliyemiyecek bir insan değildi. Birbaşka deyişle, Arjuna, *Bagavad-gītā*'nın gizemini gerçekten anlamaya çalışanların akıllarından her türlü şüpheyi silmek için bu gibi sorular sormaktaydı.

3

श्रीभगवानुवाच
लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मयानघ ।
ज्ञानयोगेन साङ्ख्यानां कर्मयोगेन योगिनाम् ॥३॥

śrī-bagavān uvāca
loke 'smin dvi-vidhā niṣṭhā
purā proktā mayānagha
jñāna-yogena sāṅkhyānām
karma-yogena yoginām

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *loke*—dünyada; *asmin*—bu; *dvi-vidhā*—iki çeşit; *niṣṭha*—iman; *purā*—eskiden; *proktā*—söylenmişti; *mayā*—Benim tarafımdan; *anagha*—ey günahsız kişi; *jñāna-yogena*—bilginin bağlantı kurma yöntemi; *sāṅkhyānām*—tahminci filozofların; *karma-yogena*—adanmışlığın bağlantı kurma yöntemiyle; *yoginām*—adanmış kulların.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Ey günahsız Arjuna, benliğini idrak etmeye çalışan iki çeşit insan olduğunu daha önce izah etmiştim. Bazıları bunu birtakım deneysel felsefi tahminlerle ve diğerleri de adanmış hizmetle idrak etmeye yöneliktirler.

AÇIKLAMA

Tanrı, İkinci Bölümün 39. dörtlüğünde *sāṅkhya-yoga* ve *karma-yoga*,

yani *buddhi-yoga* adı altında iki çeşit yöntemden bahsetmişti. Tanrı aynı konuları bu maddede daha açık olarak izah etmektedir. *Sāṅkhya-yoga*, veya ruh ve maddenin doğasının analitik öğrenimi, bu gibi konuları deneyime dayalı bilgi ve felsefe yoluyla anlıyabilen ve tahmine yönelik kişilerin ilgilendiği bir yöntemdir. Kṛṣṇa şuurunda faaliyet gösteren diğer bir insan çeşidi İkinci Bölümün 61. maddesinde anlatıldığı gibidir. 39. dörtlükte Tanrı tarafından izah edildiği gibi kişi, *buddhi-yoga*, veya Kṛṣṇa şuurunun ilkeleriyle çalışarak etkinin (hareketin) bağlarından kurtulabilir ve bu yöntem hatasızdır. Aynı ilke 61. dörtlükte daha açık olarak izah edilerek bu *buddhi-yoga*nın tamamen Yüce Tanrıya bağımlı olduğu ve bu yolla bütün duyuların daha kolay kontrol altına alınabileceği anlatılmıştı. Bu bakımdan, din ve felsefenin birbirine bağlı olması gibi, bu her iki *yoga* da birbirine bağlıdır. Felsefesiz bir din duygusallık, ve hatta bazen fanatiklik, dinsiz bir felsefe ise akli tahminlerden ibarettir. Ulaşılabilecek en yüce kazanç Kṛṣṇa'dır çünkü içten bir şekilde Mutlak Hakikati arıyan filozofların arayışları Kṛṣṇa şuurunda son bulur. Bu hakikat *Bagavad-gītā*'da belirtilmiştir. Tüm yöntem ben'in Üstün-ben'e göre olan konumunun idrak edilmesinden ibarettir. Kişiyi sonunda Kṛṣṇa şuuruna getiren felsefi tahminler dolaylı yöntemlerdir; diğer yöntem ise herşeyin doğrudan doğruya Kṛṣṇa ile irtibatlandırılması yöntemidir. Bu iki yöntem içinde Kṛṣṇa şuuru yöntemi daha iyidir, çünkü bu yol, duyuların felsefi yöntemlerle arındırılmasını gerektirmez. Kṛṣṇa şuurunun kendisi arıtıcı bir yöntemdir ve adanmış hizmetin doğrudan doğruya Tanrıyla muhatap olan yöntemi aynı zamanda kolay ve saftır.

4

न कर्मणामनारम्भान्नैस्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते ।
न च संन्यासनादेव सिद्धिं समधिगच्छति ॥४॥

na karmaṇām anārambhān
naiskarmyaṁ puruṣo 'śnute
na ca sannyasanād eva
siddhiṁ samadhigacchati

na—değil; *karmaṇām*—belirli görevlerin; *anārambhāt*—çalışmaktan vazgeçerek; *naiṣkarmyam*—tepkilerden kurtulmak; *puruṣaḥ*—adam; *aśnute*—elde eder; *na*—değil; *ca*—de-da; *sannyasanāt*—vazgeçerek; *eva*—sadece; *siddhim*—başarı; *samadhigacchati*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Kişi, ne çalışmaktan vazgeçerek özgürlüğe ulaşabilir, ne de sadece feragat ederek mükemmelliğe ulaşabilir.

AÇIKLAMA

Sadece materyalist kişilerin kalbini arıtmak için konulmuş belli bazı görevlerin yerine getirilmesi ile arınıldığı zaman feragat tarzında bir yaşam kabul edilebilir. Arınmaksızın dördüncü çeşit yaşam şeklini (*sannyāsa*) ters bir şekilde uygulayan kişi başarıya ulaşamaz. Deneyimci filozoflara göre, sadece *sannyāsa*, veya meyvesel faaliyetlerden vazgeçilerek Nārāyana kadar mükemmel olunabilir. Fakat, Rab Kṛṣṇa bu düşünceyi onaylamaz. Kalbini arıtmayan bir *sannyāsi* toplum içinde rahatsızlığa sebep olur. Fakat, kişi eğer Tanrıya aşkın hizmet vermeye başlarsa, belirlenmiş görevini yerine getirmese bile, bu yolda her ne ilerleme gösterirse göstersin Tanrı tarafından kabul edilir (*buddhi-yoga*). *Sv-alpam apy asya dharmasya trāyate mahato bayāt.* Bu ilkenin birazının bile yerine getirilmesi çok büyük zorlukların altından kalkılmasına yardımcı olur.

5

न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।
कार्यते ह्यवशः कर्म सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः ॥५॥

na hi kascit kṣaṇam api
jātu tiṣṭhaty akarma-kṛt
kāryate hy avaśaḥ karma
sarvaḥ prakṛti-jair guṇaiḥ

na—ne de; *hi*—kesinlikle; *kascit*—herkes; *kṣaṇam*—bir an; *api*—de-da; *jātu*—herhangibir zaman; *tiṣṭhati*—kalır; *akarma-kṛt*—birşey yapmaksızın; *kāryate*—yapmaya zorlanmak; *hi*—kesinlikle; *avaśaḥ*—çaresizcesine; *karma*—çalışmak; *sarvaḥ*—hep; *prakṛti-jaiḥ*—maddi doğanın hallerinden doğmuş; *guṇaiḥ*—niteliklerle.

ÇEVİRİ

Maddi doğanın hallerinden edindiği niteliklere göre herkes çaresizce hareket etmeye zorlanır; bu bakımdan, hickimse bir an bile olsa çalışmakdan kendisini alamaz.

AÇIKLAMA

Her zaman aktif olmak, vücutlanmış yaşamla ilgili olmamakla beraber ruhun doğasıyla ilgilidir. Ruh-can vücutta mevcut olmaksızın vücut hareket edemez. Vücut, sürekli aktif ve bir an bile durmayan ruh-canla çalışan cansız bir araçtır. Bu ruh-can Kṛṣṇa şuurunda iyi işlerle meşgul olmalıdır, aksi taktirde yanıltıcı enerji tarafından idare edilen meşguliyetlerle uğraşır. Maddi enerjiyle ilişkiye giren ruh-can bazı haller edinir ve ruhu bu gibi koşullanmalardan arıtmak için *śastralar*da belirtilen belli bazı görevlerle meşgul etmek gerekir. Fakat, ruh eğer özgün işlevi olan Kṛṣṇa suuru ile meşgulse her ne işle meşgul olursa olsun iyidir. *Śrīmad-Bāgavatam* (1.5.17) bunu şöyle onaylar:

tyaktvā sva-dharmaṁ caraṇāmbujaṁ harer
bhajann apakvo 'tha patet tato yadi
yatra kva vābhadram abhūd amuṣya kiṁ
ko vārtha āpto 'bhajatāṁ sva-dharmataḥ

"Kişi, Kṛṣṇa şuurunu benimsediği zaman *śastralar*da belirtilen görevleri yerine getirmese, veya adanmış hizmeti tam olarak yerine getirmeyip standartlardan düşse bile bir kayba, veya kötülüğe uğraması söz konusu olmaz. Fakat, kişi eğer Kṛṣṇa şuurunda değilse ve arınmak için *śastraların* öğretilerine göre hareket ediyorsa bu ona hiçbir fayda sağlamaz. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurunun bu noktasına ulaşmak için arınma işleminden geçmek gerekir. Bu durumda, *sannyāsa*, veya herhangibir arıtıcı işlem, onsuz herşeyin başarısız kabul edildiği Kṛṣṇa şuuruna ererek kişinin en yüce kazanca ulaşmasına yardımcı olur.

6

कर्मेन्द्रियानि संयम्य य आस्ते मनसा स्मरन् ।
इन्द्रियार्थान्विमूढात्मा मिथ्याचारः स उच्यते ॥६॥

karmendriyāṇi saṁyamya
ya āste manasā smaran
indriyārthān vimūḍhātmā
mithyācāraḥ sa ucyate

karma-indriyāṇi—çalışan beş duyu organı; *saṁyamya*—kontrol ediyor; *yaḥ*—yapan kişi; *āste*—kalır; *manasā*—akıl ile; *smaran*—birşeyi düşünmek; *indriya-arthān*—duyu nesneleri; *vimūḍha*—budala;

ātmā—ruh; *mithyā-ācārah*—yapmacık davranmak; *sah*—o; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Bir yandan hareketli duyularını baskı altında tutup, diğer yandan aklını duyu nesnelerine yönelten kişi kesinlikle kendisini aldatır ve yapmacık davranır.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda çalışmayı reddeden, fakat meditasyon gösterisi yapan birçok sahtekar aslında akıllarını duyusal zevklere yöneltmişlerdir. Bu gibi sahtekarlar, taraftarlarına blöf yaparcasına kuru felsefe konuşurlar, fakat bu dörtlüğe göre en büyük sahtekarlar bunlardır. Kişi sosyal durumuna göre duygusal zevkler için herhangibir kapasitede hareket edebilir, fakat eğer kişi, sosyal konumu için belirlenmiş şart ve kuralları uygularsa varlığını arıtma konusunda olağan bir gelişme gösterir. Aslında duygusal memnuniyet peşinde olmasına rağmen *yogī* rolü oynayan birisi bazen felsefi konuşsa bile en büyük sahtekar olarak bilinmelidir. Bu kişinin bilgisi hiçbir değer taşımaz, çünkü bu gibi günahkarların bilgisinin etkisi Tanrının yanıltıcı enerjisi tarafından örtülür. Bu gibi sahtekarların aklılları saflıktan uzaktır ve yogik meditasyonlarının hiçbir değeri yoktur.

7

यस्त्विन्द्रियाणि मनसा नियम्यारभतेऽर्जुन ।
कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगमसक्तः स विशिष्यते ॥७॥

yas tv indriyāṇi manasā
niyamyārabhate 'rjuna
karmendriyaiḥ karma-yogam
asaktah sa viśiṣyate

yaḥ—yapan; *tu*—fakat; *indriyāṇi*—duyular; *manasā*—akıl ile; *niyamya*—ıslah edici; *ārabhate*—başlar; *arjuna*—Ey Arjuna; *karma-indriyaiḥ*—hareketli duyu organları ile; *karma-yogam*—adanmışlık; *asaktaḥ*—bağımlı olmaksızın; *sah*—o; *viśiṣyate*—çok daha iyi olarak.

ÇEVİRİ

Diğer tarafta, saygılı kişi eğer aklıyla etkin duyularını kontrol

etmeye çalışır, ve bağımlı olmaksızın (Kṛṣṇa şuurunda) karma-yogaya başlarsa bu yolla yücelir.

AÇIKLAMA

Hayatını kazanmak ve duyusal zevklerini tatmin etmek amacıyla aşkın insan rolü oynayacağına, kişinin kendi mesleğinde kalması ve yaşamın amacı olan maddi bağlardan kurtularak Tanrının krallığına girmesi çok daha iyidir. Başlıca *svārtha-gati*, veya benlikle ilgili olan kazanç Viṣṇu'ya ulaşmaktır. Bütün *varṇa* ve *āśrama* sistemi yaşamda bu kazanca ulaşmamız için düzenlenmiştir. Evli olanlar bile Kṛṣṇa şuurunda belirlenmiş bazı hizmetleri yerine getirerek bu hedefe ulaşabilirler. Kişi, benlik idraki için *śāstralarda* belirtildiği şekilde kontrollü bir yaşam sürebilir ve herhangibir bağımlılıktan uzak olarak işini yürütebilir ve bu yolla gelişme gösterebilir. Bu yöntemi uygulayan kişi, saf halkı kandıran manevi gösterişçilerden çok daha yüksek bir konumdadır. Sokaktaki samimi bir çöpçü bile sadece para kazanmak amacıyla meditasyon şarlatanlığı yapanlardan çok daha iyidir.

8

नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः ।
शरीरयात्रापि च ते न प्रसिद्धयेदकर्मणः ॥८॥

niyataṁ kuru karma tvaṁ
karma jyāyo hy akarmaṇaḥ
śarīra-yātrāpi ca te
na prasiddhyed akarmaṇaḥ

niyatam—belirlenmiş; *kuru*—yap; *karma*—görevler; *tvam*—sen; *karma*—çalışmak; *jyāyaḥ*—daha; *hi*—kesinlikle; *akarmaṇaḥ*—çalışmamaktan; *śarīra*—vücutsal; *yātrā*—bakım; *api*—bile; *ca*—de-da; *te*—senin; *na*—asla; *prasiddhyet*—etkilenmiş; *akarmaṇaḥ*—çalışmadan.

ÇEVİRİ

Yapmakla yükümlü olduğun görevini yap; bunu yapman çalışmamandan daha iyidir. Kişi çalışmazsa fiziksel vücuduna bile bakamaz.

AÇIKLAMA

Kendilerinin yüksek bir soydan geldiğini iddia eden birçok sahte meditasyoncu ve herşeyini ruhsal yaşamda ilerleme aşkına feda ettiği yalanını söyleyen büyük profesyonel yalancılar vardır. Rab Kṛṣṇa, Arjuna'nın sahtekar durumuna düşmesini istemiyordu. Aksine, Arjuna'nın *kṣatriyalar* için belirlenmiş olan görevini yapmasını istiyordu. Arjuna evliydi ve orduda generaldi, bu bakımdan, olduğu gibi kalması ve evli bir *kṣatriya* için belirlenmiş görevini yerine getirmesi onun için daha iyiydi. Bu gibi faaliyetler günahkar kişilerin kalplerini temizler ve onları maddi pisliklere batmaktan kurtarır. Kişinin hayatını kazanmak amacıyla yaptığı sözümona fedakarlıklar ne Tanrı ne de herhangibir dîni metin tarafından onaylanır. Fakat, kişi bir iş yaparak vücudunu ve ruhunu bir arada tutmak için kendisine bakmalıdır. Kişi, maddi eğilimlerden arınmadan önce kaprisli bir şekilde çalışmaktan vazgeçmelidir. Maddi dünyada bulunan herkes maddi doğaya hakım olmak ister, veya birbaşka deyişle duyusal memnuniyet için kirli eğilimlere sahiptir. Bu gibi kirli eğilimler temizlenmelidir. Belirlenmiş görevlerle bunu yapmıyan kişi, çalışmayı bırakarak başkalarının parasıyla yaşıyan bir transandantalist olmaya kalkışmamalıdır.

9

नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः ।
शरीरयात्रापि च ते न प्रसिद्धयेदकर्मणः ॥८॥

niyataṁ kuru karma tvaṁ
karma jyāyo hy akarmaṇaḥ
śarīra-yātrāpi ca te
na prasiddhyed akarmaṇaḥ

niyatam—belirlenmiş; *kuru*—yap; *karma*—görevler; *tvam*—sen; *karma*—çalışmak; *jyāyaḥ*—daha iyi; *hi*—kesinlikle; *akarmaṇaḥ*—çalışmamaktan; *śarīra*—vücutsal; *yātrā*—bakım; *api*—bile; *ca*—de-da; *te*—senin; *na*—asla; *prasiddhyet*—etkilenmiş; *akarmaṇaḥ*—çalışmadan.

ÇEVİRİ

Yapılan çalışma Viṣṇu'ya adanmalıdır, aksi taktirde yapılan çalışma kişiyi bu dünyaya bağlar. Bu bakımdan, belirlenmiş görevini Onu

tatmin etmek için yerine getir ve bu yolla her zaman esaretten özgür olacağını bil, Ey Kuntī'nin oğlu.

AÇIKLAMA

Kişi, en basitinden vücudunu yaşatabilmek için çalışması gerektiğinden, belirlenmiş görevler belli sosyal durumlara ve vasıflara göre öylesine ayarlanmalıdır ki hedeflenen şey amacına ulaşabilsin. *Yajñanın* anlamı, "Rab Viṣṇu", veya "Fedakarlık" demektir. Bütün fedakarlık icraatları aynı zamanda Rab Viṣṇu'yu tatmin etmek içindir. *Vedalar* bu konuda, *yajño vai viṣṇuh* der, yani kişi ister belirlenmiş bir *yajñayı* yerine getirsin, isterse Rab Viṣṇu'ya hizmet etsin aynı amaca ulaşır. Bu dörtlükte anlatıldığına göre, Kṛṣṇa şuuru *yajña* icraatı demektir. *Vaṃāśrama* sistemi Rab Viṣṇu'yu tatmin etmeyi hedefler. *Vaṃāśramācāravata puruṣeṇa paraḥ pumān/ viṣṇur ārādhyate* (*Viṣṇu Purana* 3.8.8).

Demekki, kişi Viṣṇu'yu tatmin etmek için çalışmalıdır. Bu maddi dünyada başka bir amaçla yapılan çalışma kişiyi bu dünyaya bağlar; gerek iyi gerekse kötü çalışmalardan tepki görülür ve görülen her tepki o çalışmayı yapan kişiyi bağlar. Bu bakımdan kişi, Kṛṣṇa'yı (veya Viṣṇu'yu) tatmin etmek için çalışmalıdır ve bu gibi faaliyetleri icra eden kişi özgürlük mertebesindedir. Bu bir çalışma sanatıdır ve bu yöntem başlangıçta uzman bir rehber ister. Kişi bundan dolayı Rab Kṛṣṇa'nın bir müridinin, veya doğrudan doğruya Rab Kṛṣṇa'nın (Onun rehberliği altında çalışma fırsatı bulan Arjuna gibi) rehberliği altında hareket etmelidir. Hiçbirşey duyu memnuniyeti için yapılmamalı, fakat herşey Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için yapılmalıdır. Bu yöntem, kişiyi sadece çalışmasının tepkilerinden korumakla kalmayıp kişiyi sonunda tek başına Tanrının krallığına yükseltecek olan Tanrıya sunulan aşkın sevgi hizmeti platformuna yükseltir.

10

सहयज्ञाः प्रजाः सृस्त्वा पुरोवाच प्रजापतिः ।
अनेन पसविष्यध्वमेष वोऽस्त्विष्टकामधुक् ॥१०॥

saha-yajñāḥ prajāḥ sṛstvā
purovāca prajāpatih
anena prasaviṣyadhvam
eṣa vo 'stv iṣṭa-kāma-duk

saha—birşey ile; *yaiñāḥ*—fedakarlıklar; *prajāḥ*—kuşaklar; *srştvā*—yaratış; *purā*—kadim; *uvāca*—dedi; *prajā-patiḥ*—yaratıkların Rabbi; *anena*—bunun ile; *prasavişyadhvam*—gittikçe daha çok refaha ulaşmak; *eşaḥ*—bu; *vaḥ*—senin; *astu*—öyle olsun; *işta*—arzu edilen herşey; *kāma-duk*—bahşeden.

ÇEVİRİ

Bütün yaratıkların Rabbi, yaratılışın başında fedakarlıklarıyla birlikte insan ve yarıtanrı kuşaklarını Viṣṇu'ya gönderdi ve onları şu sözlerle kutsadı: "Bu yajña ile (fedakarlıkla) mutlu olun, çünkü bu fedakarlık, mutlu olarak yaşamanız ve özgürlüğü elde etmeniz için arzuladığınız herşeyi size bahşedecektir."

AÇIKLAMA

Yaratıkların rabbi (Viṣṇu) tarafından yaratılan maddi alem, koşullanmış ruhlar için evlerine ve Rablerine dönebilmeleri için verilmiş bir fırsattır. Maddi alem kapsamındaki bütün canlı varlıklar Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa, veya Viṣṇu ile olan akrabalıklarını unuttukları için maddi doğa tarafından koşullandırılmışlardır. *Bagavad-gītā*'da belirtildiği gibi, Vedik ilkeler bu ebedi akrabalığı anlamamıza yardımcı olmak için belirlenmiştir: *vedais ca sarvair aham eva vedyah.* Tanrı, Vedaların amacının Tanrıyı anlamak olduğunu söyler. Vedik ilahilerinde, "Canlı varlıkların efendisi Tanrının Yüce Şahsı Viṣṇu'dur" anlamına gelen "*patim visvasyāt meśvaram*" sözcükleri kullanılır. *Śrīmad-Bāgavatam*'da da (2.4.20) Śrīla Śukadeva Gosvāmi birçok defalar Tanrıyı *pati* olarak tasvir eder:

śriyaḥ patir yajña-patiḥ prajā-patir
dhiyām patir loka-patir darā patiḥ
patir gatis cāndaka-vṛṣṇi-sātvatām
prasīdatām me bagavān satām patiḥ

Burada bahsedilen *prajā-pati* Rab Viṣṇu'dur ve O, bütün canlı varlıkların, bütün dünyaların ve bütün güzelliklerin Rabbi ve herkesin koruyucusudur. Tanrı, koşullanmış ruhların maddi dünyadayken Viṣnu'yu tatmin ederek endişeden uzak yaşamaları ve mevcut vücutlarının yaşamı sona erdiğinde Tanrının krallığına geri dönebilmeleri için *yajñāları* (fedakarlıkları) nasıl icra edeceklerini öğrensinler diye bu maddi dünyayı yaratmıştır. Koşullanmış ruh için hazırlanmış olan tüm program budur. Koşullanmış ruhlar *yajña* icraatı

sonucunda Kṛṣṇa şuuruna sahip olurlar ve her bakımdan tanrısallaşırlar. Kali çağında *saṅkīrtan-yajña* (Tanrının isimlerinin zikredilmesi) Vedik yazıtlar tarafından insanlığa tavsiye edilir ve bu aşkın sistem bu çağdaki bütün insanlar için Rab Caitanya tarafından tanıtılmıştır. *Saṅkīrtan-yajña* ve Kṛṣṇa şuuru birlikte iyi gider. *Saṅkīrtan-yajña* ile olan özel ilişkisiyle bağlantılı olarak Rab Kṛṣṇa'nın mürid suretinden (Rab Çaitanya'dan) *Śrīmad-Bāgavatam*'da şöyle bahsedilir:

kṛṣṇa varṇaṁ tviṣākṛṣṇaṁ
sāṅgopāṅgāstra-pārṣadam
yajñaiḥ saṅkīrtana-prāyair
yajanti hi su-medhasaḥ

"Bu Kali Çağında yeterli zekaya sahip olanlar, *saṅkīrtan-yajña* icraatiyle cemaatinin eşliğindeki Tanrıya ibadet ederler." Vedik literatüründe bahsi geçen diğer *yajñaları* bu Kali çağında uygulamak çok zordur, fakat *Bagavad-gītā*'da da (9.14) belirtildiği gibi, *saṅkīrtan-yajña* bütün amaçlar için en kolay ve en saf olan yöntemdir.

11

देवान् भावयतानेन ते देवा भावयन्तु वः ।
परस्परं भावयन्तः श्रेयः परमवाप्स्यथ ॥११॥

devān bāvayatānena
te devā bāvayantu vaḥ
parasparaṁ bāvayantaḥ
śreyaḥ param avāpsyatha

devān—yarıtanrılar; *bāvayatā*—mutlu olan; *anena*—bu fedakarlıktan; *te*—onlar; *devāḥ*—yarıtanrılar; *bāvayantu*—mutlu edecekler; *vaḥ*—sen; *parasparam*—karşılıklı; *bāvayantaḥ*—birbirini mutlu etmek; *śreyaḥ*—takdis; *param*—yüce; *avāpsyatha*—elde edeceksin.

ÇEVİRİ

Fedakarlıklardan mutlu olan yarıtanrılar seni de mutlu edecekler ve böylece, insanlar ve yarıtanrılar arasındaki işbirliği sonucunda herkes refah içinde yaşıyacaktır.

AÇIKLAMA

Yarıtanrılar maddi işleri yönetme gücüne sahiptirler. Hava, ışık, su ve her canlı varlığın vücuduna bakabilmesi için gereken maddelerin sağlanması, Tanrının Yüce Şahsının vücudunun çeşitli bölümlerinde bulunan sayısız asistanların, yani yarıtanrıların görevidir. Onların zevkleri veya üzüntüleri insanların *yajña* icraatına bağlıdır. Bazı *yajñalar* sadece belli birtakım yarıtanrıları tatmin etmek içindir, fakat bu yapılırken bile bütün *yajñalar*dan asıl yararlanan kişi olarak Rab Viṣṇu'ya ibadet edilir. *Bagavad-gītā*'da belirtildiğine göre, her çeşit *yajña*dan yararlanan kişi, Kṛṣṇa'nın Kendisidir: *boktāraṁ yajña-tapasām*. Demek ki *yajña-patı*nin en üst derecede tatmin edilmesi bütün *yajñalar*ın esas maksadıdır. Bu *yajñalar* mükemmelen uygulandığı zaman levazımatın çeşitli bölümlerinden sorumlu olan yarıtanrılar doğal olarak mutlu olurlar ve doğal ürünlerin sağlanmasında herhangibir kıtlık olmaz.

Yajña icraatının birçok yan faydası vardır ve kişiyi maddi esaretten kurtarmak *yajna* icraatının en üst seviyedeki faydasıdır. *Vedalar*'da belirtildiğine göre *yajña* icraatı sonucunda bütün faaliyetler arındırılmış olur: *āhāra-śuddhau sattva-śuddhiḥ sattva-śuddhau dhruvā smṛtiḥ smṛti-lambhe sarva-granthīnāṁ vipramokṣaḥ*. *Yajña* icraatı sonucunda kişinin yediği yiyecekler kutsanır ve bu kutsanmış yiyecekleri yiyen kişinin vücudu arınır; kişinin vücudunun arınmasıyla hafızasındaki hassas dokular da kutsanır ve hafızası kutsanan kişi özgürlüğüne ulaşmayı düşünebilir; bütün bunlar bir araya geldiği zaman, kişiyi, günümüz toplumunun en büyük gereksinimi olan Kṛṣṇa şuuruna götürür.

12

इष्टान् भोगान् हि वो देवा दास्यन्ते यज्ञभाविताः ।
तैर्दत्तानप्रदायैभ्यो यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः ॥१२॥

iṣṭān bogān hi vo devā
dāsyante yajña-bāvitāḥ
tair dattān apradāyaibhyo
yo bunkte stena eva saḥ

iṣṭān—arzu edilen; *bogān*—yaşamın gereksinimleri; *hi*—kesinlikle; *vaḥ*—sana; *devāḥ*—yarıtanrılar; *dāsyante*—ödüllendirecek; *yajña-bāvitāḥ*—fedakarlık icraatından tatmin olunca; *taiḥ*—onlar tarafından; *dattān*—verilen şeyler; *apradāya*—sunmaksızın; *ebhyaḥ*—bu

yarıtanrılara; *yaḥ*—yapan; *bunkte*—zevk alır; *stenaḥ*—hırsız; *eva*—kesinlikle; *saḥ*—o.

ÇEVİRİ

Yaşamdaki çeşitli gereksinimleri sağlamaktan sorumlu olan yarıtanrılar yajña (fedakarlık) icraatından tatmin oldukları zaman ihtiyacın olan herşeyi sana temin ederler. Fakat, bu armağanları yarıtanrılara geri sunmayarak kendi zevkleri için harcayanlar kesinlikle hırsız durumuna düşerler.

AÇIKLAMA

Yarıtanrılar, Tanrının Yüce Şahsı Viṣṇu adına tescilli levazım vekilleridirler. Bundan dolayı, bazı *yajñaların* icraatından memnun kalmaları gerekmektedir. *Vedalar*'da çeşitli yarıtanrıları tatmin etmek için belirlenmiş çeşitli *yajñalar* vardır, fakat bu fedakarlıklar sonuçta Tanrının Yüce Şahsına sunulmuş olur. Tanrının Şahsını anlıyamıyan kişilere, fedakarlıklarını yarıtanrılara sunmaları tavsiye edilir. İlgili kişilerin çeşitli maddi vasıflarına göre *Vedalar*'da çeşitli *yajñalar* yapmaları önerilir. Çeşitli yarıtanrılara ibadet edilmesi de aynı şekilde çeşitli niteliklere göre tesbit edilir. Örneğin, et yiyicilerin, maddi doğanın korkunç bir şahsi sureti olan tanrıça Kāli'ye ibadet etmeleri ve tanrıçanın önünde hayvan kurban etmeleri önerilir. Fakat, erdem halinde olanların Viṣṇu'ya aşkın ibadette bulunması önerilir. Sonuç olarak, bütün *yajñalar* kişinin normal bir gelişme göstererek sonunda aşkın konuma ulaşması için yapılır. Sıradan bir insana, *pañca-mahā yajña* olarak bilinen en azından beş *yajña* gereklidir.

Bununla beraber, kişi bilmelidir ki insan toplumunun yaşam için olan bütün ihtiyaçları Tanrının yarıtanrı vekilleri tarafından karşılanır. Aksi taktirde bu dünyada hiçkimse hiçbirşey üretemez. Örneğin, insan toplumundaki bütün yiyecekleri ele alalım. Tahıl, meyve, sebze, süt, şeker gibi yiyecekler erdem halinde olanlar içindir ve et gibi vejeteryanlar için olmayan yiyeceklerden hiçbirisi insanlar tarafından üretilemez. Aynı şekilde, yaşamın diğer bir gereksinimi olan ısı, ışık, su, hava, vb. gibi şeyleri de ele aldığımızda bunların hiçbirisinin insan toplumu tarafından üretilemediğini görürüz. Eğer Yüce Tanrı olmasaydı, yokluğunda hiçkimsenin yaşıyamıyacağı güneş ışığı, ay ışığı, yağmur ve yel gibi şeyler de olmazdı. Yaşantımız Tanrının bizler için tedarik edeceği şeylere bağlıdır. İnsanlar tarafından üretilen şeylerde bile metal, sülfür, civa, manganez, vs. gibi çeşitli ham maddelere ihtiyaç vardır. Bütün bu maddeler, bizleri bu maddi var

oluş derdinden özgür kılacak olan yaşamdaki en yüce başarıya, yani benlik idrakine ulaşmamız için vücudumuzu sağlıklı tutabilmemiz amacıyla Tanrının vekilleri tarafından sağlanır. Yaşamdaki bu amaca *yajña* icraatıyla ulaşılır. Eğer yaşamın amacını unutup Tanrının vekillerinden sadece duyusal memnuniyet için yardım alırsak maddi varoluş içerisinde daha fazla kapana kısılırız, bu ise yaşamın amacı değildir, bu durumda kesinlikle hırsız durumuna düşeriz ve maddi doğanın kanunları tarafından cezalandırılırız. Hırsız bir toplum asla mutlu olamaz, çünkü böyle bir toplumun yaşamda duyusal memnuniyetten başka hiçbir amacı yoktur. Bu gibi materyalist hırsızların yaşamları yüce kazançlardan mahrumdur. Onlar sadece duyusal memnuniyetlere yöneliktirler ve *yajña* icraatı hakkında hiçbir bilgileri yoktur. Bu bakımdan, *saṅkīrtan-yajña* adı altında Kṛṣṇa şuuru ilkelerini kabul eden herkes tarafından dünyanın her tarafında icra edilen en kolay *yajña* yöntemi Rab Çaitanya tarafından insanlığa tanıtılmıştır.

13

यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।
भुञ्जते ते त्वधं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ॥१३॥

yajña-śiṣṭāśinaḥ santo
mucyante sarva-kilbiṣaiḥ
buñjate te tv agham pāpā
ye pacanty ātma-kāraṇāt

yajña-śiṣṭa—yajña icraatından sonra elde edilen yiyecek; *aśinaḥ*—yiyenler; *santaḥ*—adanmış kullar; *mucyante*—rahatlamak; *sarva*—her çeşit; *kilbiṣaiḥ*—günahlardan; *buñjate*—hoşlan; *te*—onlar; *tu*—fakat; *agham*—tehlikeli günahlar; *pāpāḥ*—günahkarlar; *ye*—kim; *pacanti*—yiyecek hazırlamak; *ātma-kāraṇāt*—duyusal zevk için.

ÇEVİRİ

Tanrının müridleri her çeşit günahtan özgürdürler, çünkü onlar Tanrıya sunulmuş olan yiyecekleri yerler. Şahsi duyusal zevkleri için yiyecek hazırlıyanlar ise sadece günah yerler.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrının müridleri, veya Kṛṣṇa şuurunda olan kişilere *santa* adı

verilir, ve her zaman Tanrıya aşık olan bu gibi kişilerden *Brahma-saṁhitā*'da şöyle bahsedilir (5.38): *pramāñjana-çurita-bakti-vilocanena santaḥ sadaiva hṛdayeṣu vilokayanti*. Tanrının Yüce Şahsı Govinda (zevk veren), veya Mukunda (özgürlük veren), veya Kṛṣṇa (en cazip kişi) ile daima aşk içinde olan *santalar* ilk önce Tanrıya sunulmamış olan hiçbir yiyeceği yemezler. Bu gibi adanmış kişiler, *śravaṇam, kīrtanam, smaraṇam, arçanam*, vb. gibi adanmış hizmetin çeşitli hallerinde çeşitli *yajñalar* icra ederler ve bu *yajña* icraatları onları maddi dünyadaki günahsal ilişkilerin her türlü pisliğinden özgür kılar. Şahsi duyusal memnuniyeti için yemek hazırlıyan diğerleri ise sadece hırsız değil aynı zamanda her çeşit günahı yiyenlerdir. Eğer, kişi hem hırsız hem de günahkarsa nasıl mutlu olabilir? Bu mümkün değildir. Bu bakımdan, insanlar, her bakımdan mutlu olabilmek için kolay bir yöntem olan *saṅkīrtan-yajña* yöntemini tam Kṛṣṇa şuuruyla icra etmeyi öğrenmelidirler. Aksi taktirde bu dünyada barış ve mutluluk olmaz.

14

अन्नाद्भवन्ति भूतानि पर्जन्यादन्नसम्भवः ।
यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥१४॥

annād bavanti būtāni
parjanyād anna-sambhavaḥ
yajñād bavati parjanyo
yajñaḥ karma-samudbhavah

annāt—tahıllardan; *bavanti*—büyür; *būtāni*—maddi vücutlar; *parianyāt*—yağmurlardan; *anna*—iyi tahıllardan; *sambhavaḥ*—üretim; *yajñāt*—fedakarlık icraatından; *bavati*—mümkün olur; *parjanyaḥ*—yağmur; *yajñaḥ*—yajña icraatı; *karma*—belirlenmiş görevler; *samudbhavaḥ*—doğmuş.

ÇEVİRİ

Bütün canlı vücutlar yağmur tarafından üretilen yiyeceklerle yaşarlar. Yağmurlar yajña (fedakarlık) icraatı sonucunda üretilir, ve yajña belirlenmiş görevlerden doğmuştur.

AÇIKLAMA

Büyük bir *Bagavad-gītā* yorumcusu olan Śrīla Baladeva Vidyābhūṣaṇa şöyle demiştir: *ye indṛdy-aṅgatayāva-sthitaṁ yajñaṁ sarveśvaraṁ viṣṇum abhyarcya tac-çeṣam aśnanti tena tad deha-yātrāṁ sampādāyanti, te santaḥ sarveśvarasya-yajñapuruṣasya baktāḥ sarva-kilbiṣair anādi-kāla-vivṛddhair ātmānubhava-pratibandhakair nikhilaiḥ pāpair vimucyate. Yajña-puruṣa*, yani bütün fedakarlıklardan yararlanan kişi olarak bilinen Yüce Tanrı, çeşitli organların bütüne hizmet etmesi gibi Kendisine hizmet eden yarıtanrıların efendisidir. İndra, Candra ve Varuṇa gibi yarıtanrılar maddi işlerle ilgilenmek üzere tayin edilmiş sorumlu memurlardır ve insanlardan memnun kalıp hava, ışık su, ve yeterli yiyecek sağlamaları için doğrudan doğruya bu yarıtanrılara adanan fedakarlıkları *Vedalar*'da bulmak mümkündür. Rab Kṛṣṇa'ya ibadet edildiği zaman Tanrının vücudunun çeşitli parçaları olan yarıtanrılara da ibadet edilmiş olur; bu bakımdan, ayrıca yarıtanrılara ibadet etmeye gerek kalmaz. Onun içindir ki Kṛṣṇa şuurundaki Tanrı müridleri yiyeceklerini önce Kṛṣṇa'ya sunduktan sonra yerler, çünkü bu yöntem vücudu ruhsal bakımdan canlandırır. Vücut bu yöntemle geçmişte işlenmiş olan günahların tepkilerinden arındığı gibi maddi doğanın tüm pisliklerine karşı da arınır. Salgın bir hastalık olduğu zaman antiseptik bir aşı kişiyi o hastalığa yakalanmaktan korur. Aynı şekilde, Viṣnu'ya sunulduktan sonra yenilen yiyecekler bizi maddi etkilere karşı dayanıklı hale getirir ve bu uygulamayı alışkanlık haline getirmiş olan kişilere Tanrı müridi denir. Bu bakımdan, sadece Kṛṣṇa'ya sunulan yiyecekleri yiyen Kṛṣṇa şuurundaki kişiler, benlik idraki gelişimine engel olan tüm geçmiş tepkilerin maddi enfeksiyonlarına karşı koyabilecek hale gelirler. Diğer tarafta, bunu yapmayanlar günahsal hareketlerini arttırmış olurlar ve bu günahların tepkilerinin sonuçlarından acı çekmek üzere gelecek yaşamları için kendilerine köpek, veya domuz vücudu hazırlamış olurlar. Maddi dünya pisliklerle doludur ve Tanrının *prasādam*ından (Viṣnu'ya sunulmuş yiyecekler) yiyerek arınan kişi maddi enerjinin saldırısından kurtulur ve aynı zamanda daha fazla kirlenmeye hedef olmaz.

Tahıl ve sebzeler esas yiyeceklerdir. İnsanlar tahıl, sebze, ve meyva gibi çeşitli yiyecekler yerler ve hayvanlar ise genellikle insanların yemediği tahıl, sebze, ot, bitki, vs. gibi şeyleri yerler. Et yemeye alışkın insanların hayvanları yiyebilmek için bitki üretimine ihtiyaçları vardır. Demek ki fabrikada üretilenlere değil tarlada üretilenlere ihtiyacımız vardır. Tarla üretimi yeterli yağmura bağlıdır ve bu yağmurlar İndra tarafından ve güneş ve ay ilahları gibi çeşitli yarıtanrılar

tarafından kontrol edilir ve onlar Tanrının hizmetçileridir. Tanrı fedakarlıklardan tatmin olur, bundan dolayı, bu fedakarlıkları icra etmiyenler kendilerini birtakım kıtlıklar içinde bulurlar ve bu, doğanın bir kanunudur. *Yajña*, özellikle *saṅkīrtan-yajña* bu çağ için belirlenmiştir ve en azından bizi kıtlıktan koruması için icra edilmelidir.

15

कर्म ब्रह्मोद्भवं विद्धि ब्रह्माक्षरसमुद्भवम् ।
तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम् ॥१५॥

karma brahmodbhavaṁ viddhi
brahmākṣara-samudbhavam
tasmāt sarva-gataṁ brahma
nityaṁ yajñe pratiṣṭhitam

karma—çalışma; *brahma*—Vedalar'dan; *udbhavam*—üretilmiş; *viddhi*—bilmelisin; *brahma*—Vedalar; *akṣara*—Yüce Brahman'dan (Tanrının Yüce Şahsından); *samudbhavam*—doğrudan doğruya tezahür etmiş; *tasmāt*—öyleyse; *sarva-gatam*—her tarafı kaplayan; *brahma*—aşkınlık; *nityam*—ebediyen; *yajñe*—fedakarlıkta; *pratiṣṭhitam*—yerleşmiş.

ÇEVİRİ

Kurallara bağlı faaliyetler Vedalar'da belirlenmiştir ve Vedalar doğrudan doğruya Tanrının Yüce Şahsından tezahür etmiştir. Sonuç olarak, herşeye nüfuz eden aşkınlık fedakarlıklarda ebediyen yerleşmiştir.

AÇIKLAMA

Yajñārtha-karma, veya sadece Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için çalışmanın gerekliliği bu dörtlükte daha açık olarak belirtilmektedir. Eğer, *yajña-puruṣa*, veya Viṣṇu'nun tatminiyeti için çalışmalıysak o halde çalışma direktifini Brahman'da veya *Vedalar*'da aramalıyız. *Vedalar* çalışma direktiflerinin kodlarını ihtiva ederler. *Vedalar*'ın direktifleri haricinde icra edilen her çalışma *vikarma*'dır, veya otorite dışı yapılan günahsal çalışmalardır. Bundan dolayı, kişi çalışmanın tepkilerinden korunmak için her zaman *Vedalar*'dan direktif almalıdır. Kişinin günlük yaşamında devletin direktiflerine göre nasıl çalışması gerekiyorsa, aynı

şekilde kişi, Tanrının Yüce devletinin direktifleri altında çalışmalıdır. *Vedalar*'daki bu direktifler doğrudan doğruya Tanrının Yüce Şahsının nefesinden tezahür etmiştir. *Asya mahato bütasya niśvasitam etad yad rg-veddo yajur-vedaḥ sāma-vedo tarvāṅgirasah.* "*Ṛg Veda, Yajur Veda, Sāma Veda*, ve *Atharva Veda* olmak üzere dört *Veda* vardır ve bunların hepsi Tanrının Yüce Şahsının nefesinden türemiştir" (*Brhad-āraṇyaka Upaniṣad* 4.5.11). *Brahma-saṁhitā*'da onaylandığı gibi, Tanrı, sonsuz bir güce sahip olduğu için havayı soluyarak konuşabilir ve herhangibir duyu organıyla diğer bir duyu organının yaptığı işi yapabilir. Birbaşka deyişle, Tanrı nefesi aracılığıyla konuşabilir, veya gözleriyle hamile bırakabilir. Hatta O, maddi doğaya bir bakışıyla bütün canlıların babası olmuştur. Koşullanmış ruhları yarattıktan, veya maddi doğanın rahmine düşürdükten sonra, bu koşullanmış ruhların Tanrıya ve evlerine geri dönebilmeleri için Vedik hikmeti aracılığıyla öğretilerini vermiştir. Maddi doğadaki koşullanmış ruhların maddi zevklere daima düşkün olduklarını asla unutmamalıyız. Fakat, Vedik öğretiler öylesine hazırlanmıştır ki kişi, baştan çıkmış arzularını tatmin ettikten sonra bu sözümona zevklerden vazgeçerek Tanrıya geri dönebilir. Koşullanmış ruhlar için bu bir özgürlük şansıdır, bu bakımdan, koşullanmış ruhlar Kṛṣṇa şuuruna ererek *yajña* yöntemini uygulamaya çalışmalıdırlar. Vedik öğretilerini izlemiyenler bile Kṛṣṇa şuurunu benimseyebilir ve bu, Vedik *yajñalar*'ın, veya *karmalar*'ın yerini alır.

16

एवं प्रवर्तितं चक्रं नानुवर्तयतीह यः ।
अघायुरिन्द्रियारामो मोघं पार्थ स जीवति ॥१६॥

evaṁ pravartitaṁ cakraṁ
nānuvartayatīha yaḥ
aghāyur indriyārāmo
mogham pārtha sa jīvati

evam—böylece; *pravartitam*—Vedalar tarafından yerleştirilmiş; *cakram*—döngü; *na*—yapmaz; *anuvartayati*—benimsemek; *iha*—bu yaşamda; *yah*—yapan; *agha-āyuḥ*—yaşamı günahla dolu olan; *indriya-ārāmaḥ*—duyusal memnuniyetle tatmin olan; *mogham*—işe yaramazcasına; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu (Arjuna); *saḥ*—o; *jīvati*—yaşar.

ÇEVİRİ

Sevgili Arjuna, Vedalar tarafından yerleştirilmiş ve belirlenmiş olan fedakarlık döngüsünü insan yaşamında izlemiyen kişi kesinlikle günah dolu bir hayat yaşar. Sadece duyularının tatminiyeti için yaşıyan bu gibi kişiler nafile yaşarlar.

AÇIKLAMA

Çok fazla çalışmak ve duyusal memnuniyetlerden zevk almaktan ibaret olan mammonist çalışma felsefesi Tanrı tarafından burada lanetlenmektedir. Demek ki, bu maddi dünyadan zevk almak isteyenlerin yukarıda bahsedilen *yajña* döngüsünü kesinlikle uygulamaları gerekir. Bu gibi kuralları izlemiyen kişiler çok riskli bir yaşam yaşarlar ve gittikçe daha fazla lanetlenirler. İnsan sureti, doğanın bir kanunu olarak *karma-yoga*, *jñana-yoga*, veya *bakti-yoga* olmak üzere bu üç yoldan birini izlemek üzere özellikle benlik idraki için yaratılmıştır. Günah ve meziyetin üzerinde bulunan aşkın kişilerin belirlenmiş *yajñaları* uygulaması gerekmez, fakat duyusal memnuniyetle meşgul olanların yukarıda bahsedilen *yajña* döngüsü icraatıyla arınmaları gereklidir. Çeşitli faaliyetler vardır. Kṛṣṇa şuurunda olmıyanlar kesinlikle duyusal bilinçtedirler ve bundan dolayı, faziletli çalışmalar yapmaya ihtiyaçları vardır. *Yajña* sistemi öyle bir şekilde planlanmıştır ki, duyusal bilinçteki kişiler, duyusal memnuniyet için yapılan çalışmaların tepkilerine hedef olmaksızın arzularını tatmin edebilirler. Bu dünyanın refahı bizim çalışmalarımıza değil, Yüce Tanrının geri planda yaptığı ayarlamaların doğrudan doğruya yaratanrılar tarafından yerine getirilmesine bağlıdır. Demek ki *yajñalar* doğrudan doğruya *Vedalar*'da bahsedilen bazı yaratanrılara yöneliktir. Dolaylı olarak bu bir Kṛṣṇa şuuru uygulamasıdır, çünkü kişi, eğer *yajña* icraatında uzmanlaşırsa kesinlikle Kṛṣṇa şuuruna erer. Fakat, eğer kişi *yajña* icraatıyla Kṛṣṇa şuuruna ulaşamazsa bu gibi ilkeler sadece bazı ahlak değerleri olarak kalır. Bu sebepten dolayı kişi, ruhsal gelişimini sadece ahlak değerleri seviyesinde sınırlamamalı, ve Kṛṣṇa şuuruna ulaşmak için bu değerleri ileriye götürmelidir.

17

यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः ।
आत्मन्येव च सन्तुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते ॥१७॥

yas tv ātma-ratir eva syād
ātma-tṛptaś ca mānavaḥ
ātmany eva ca santuṣṭas
tasya kāryaṁ na vidyate

yaḥ—yapan; *tu*—fakat; *ātma-ratiḥ*—benliğinde zevk bulmak; *eva*—kesinlikle; *syāt*—kalır; *ātma-tṛptaḥ*—kendiliğinden aydınlık; *ca*—ve; *mānavaḥ*—adam; *ātmani*—kendi benliğinde; *eva*—sadece; *ca*—ve; *santuṣṭaḥ*—mükemmelen doygun; *tasya*—onun; *kāryam*—görev; *na*—yapmaz; *vidyate*—varolur.

ÇEVİRİ

Ancak benliğinde zevk bulan ve bütün yaşamı tamamiyle benlik idrakinden ibaret olan ve sadece benliğinde tatmin olan tamamiyle doygun kişi için yerine getirilecek hiçbir görev yoktur.

AÇIKLAMA

Tamamiyle Kṛṣṇa şuurunda olan ve Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerinden tamamiyle tatmin olan kişi için artık icra edilecek bir görev yoktur. Kṛṣṇa şuurunda olmasından dolayı birçok *yajña* icraatının etkisine eşit olarak içindeki günahkarlık hemen temizlenir. Kişi, böyle bir bilinç temizliğiyle Yüce Tanrıyla olan ebedi akrabalık konumundan tamamiyle emin olur. Bu durumda, onun görevi Tanrının lütfuyla kendiliğinden aydınlanır ve bundan dolayı Vedik emirlerine karşı herhangibir mecburiyeti kalmaz. Bu gibi Kṛṣṇa şuurundaki kişiler maddi faaliyetlerle ilgilenmezler ve içki, kadın gibi maddi tutkulardan artık zevk almazlar.

18

नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन ।
न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाश्रयः ॥१८॥

naiva tasya kṛtenārtho
nākṛteneha kaścana
na cāsya sarva-bhūteṣu
kaścid artha-vyapāśrayaḥ

na—asla; *eva*—kesinlikle; *tasya*—onun; *kṛtena*—görevin yerine getirilmesiyle; *arthaḥ*—maksat; *na*—ne de; *akṛtena*—görevi yerine getirmeksizin; *iha*—bu dünyada; *kaścana*—her ne; *na*—asla; *ca*—ve;

asya—onun; *sarva-būteṣu*—bütün canlı varlıkların içinde; *kaścit*—her/hiç; *artha*—maksat; *vyapāśrayaḥ*—sığınmak.

ÇEVİRİ

Benliğini idrak etmiş kişinin, ne belirlenmiş görevleri yerine getirmek için bir maksadı vardır, ne böyle bir çalışmayı yapmak için bir sebebi vardır, ne de herhangibir canlı varlığa bağlı olmaya ihtiyacı vardır.

AÇIKLAMA

Benliğini idrak etmiş kişinin, belli bir görevi yapmaya, ve Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerin dahilinde ve haricinde olmaya mecburiyeti yoktur. İleride göreceğimiz dörtlüklerde açıklanacağı gibi, Kṛṣṇa şuuru edilgenlik demek değildir. Kṛṣṇa şuurundaki insan hiçkimseye ve hiçbir yarıtanrıya sığınmaz. Kṛṣṇa şuurunda yaptığı herşey mecburiyetini yerine getirmesi bakımından yeterlidir.

19

तस्मादसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर ।
असक्तो ह्याचरन् कर्म परमाप्नोति पूरुषः ॥१९॥

tasmād asaktaḥ satataṁ
kāryaṁ karma samācara
asakto hy ācaran karma
param āpnoti pūruṣaḥ

tasmāt—öyleyse; *asaktaḥ*—bağımlı olmadan; *satatam*—daimi; *kāryam*—görev olarak; *karma*—çalışma; *samācara*—icra et; *asaktaḥ*—bağımsız; *hi*—kesinlikle; *ācaran*—icra ediyor; *karma*—çalışma; *param*—Yüce Tanrı; *āpnoti*—elde eder; *pūruṣaḥ*—adam.

ÇEVİRİ

Bağımsız olarak çalışan kişi, Tanrıya ulaşacağı için, faaliyetlerinin meyvelerinden bağımsız ve sadece görev olarak çalışılmalıdır.

AÇIKLAMA

Herşeye Kadir Şahıs, yani Yüce Tanrı, müritleri için Tanrının Şahsıdır ve gayrişahsiyetçiler için özgürlüktür. Dolayısıyla, çalışmanın

sonucundan bağımsız olarak uygun bir rehberlik altında Kṛṣṇa için, veya Kṛṣṇa şuurunda çalışan kişi kesinlikle yaşamdaki en büyük kazanca doğru ilerler. Kurukṣetra savaşında Kṛṣṇa'nın ilgisinden dolayı Arjuna'nın savaşması istenmişti, çünkü Kṛṣṇa onun savaşmasını istiyordu. İyi bir insan olmak, veya şiddetten uzak birisi olmak kişisel bir bağımlılıktır, fakat Yüce Tanrının hesabına çalışmak sonuca bağımsız olarak çalışmak demektir. Bu ise, Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa tarafından önerilen en yüksek seviyedeki mükemmel bir harekettir.

Belirlenmiş fedakarlıklar gibi, Vedik ritüeller duyusal memnuniyet alanında icra edilmiş faaliyetlerin arıtılması içindir. Fakat, Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetler iyi ve kötü çalışmanın tepkilerine aşkındır. Kṛṣṇa şuurundaki kişinin sonuçlarla bağlantısı yoktur, o sadece Kṛṣṇa'nın hesabına çalışır. Bu kişi, her türlü faaliyetle meşgul olur, fakat tamamen bağımsızdır.

20

कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः ।
लोकसंग्रहमेवापि सम्पश्यन् कर्तुमर्हसि ॥२०॥

karmaṇaiva hi saṁsiddhim
āsthitā janakādayaḥ
loka-saṅgraham evāpi
sampaśyan kartum arhasi

karmaṇā—çalışma ile; *eva*—bile; *hi*—kesinlikle; *saṁsiddhim*—mükemmellik içinde; *āsthitāḥ*—yerleşmiş; *janaka-ādayaḥ*—Janaka ve diğer krallar; *loka-saṅgraham*—halkın geneli; *eva api*—de-da; *sampaśyan*—dikkate almak; *kartum*—hareket etmek; *arhasi*—hakettiğin.

ÇEVİRİ

Janaka gibi krallar sadece belirlenmiş görevleri icra ederek mükemmelliğe ulaştılar. Bu sebepten dolayı, sadece genel olarak halkı eğitmek uğruna işini yap.

AÇIKLAMA

Janaka gibi krallar benliklerini idrak etmiş ruhlardı, sonuç olarak *Vedalar* tarafından belirlenmiş görevleri icra etmeye mecbur değillerdi.

Bununla beraber, onlar, sadece halka örnek olmak için, yapmakla yükümlü oldukları görevlerini icra etmişlerdir. Janaka, Sītā'nın babası ve Rab Śrī Rāma'nın kayınpederiydi. Tanrının büyük bir müridi olduğu için aşkın bir konumdaydı, fakat Mithilā (Hindistan'da Bihar eyaletinin bir bölgesi) kralı olduğu için belirlenmiş görevlerin nasıl icra edileceğini halkına öğretmesi gerekiyordu. Rab Kṛṣṇa ve en yakın arkadaşı Arjuna'nın Kurukṣetra savaşında savaşmaya ihtiyaçları yoktu, fakat onlar barışçı tartışmaların başarısızlıkla sona erdiği durumlarda şiddetin gerekli olduğunu halka öğretmek için savaştılar. Kurukṣetra savaşından önce Tanrının Yüce Şahsı tarafından bile savaşı önlemek için her türlü girişimde bulunulmuş ancak karşı taraf savaşmaya niyetli olduğu için bu girişimler bir sonuç vermemişti. Onun için böylesine haklı bir davada savaşmak gerekliydi. Kişi, Kṛṣṇa şuurunda olduğu için dünyaya herhangibir ilgi duymayabilir, fakat buna rağmen nasıl yaşanacağı ve nasıl hareket edileceği konusunda halkı eğitebilir. Kṛṣṇa şuurunda tecrübe kazanmış kişi öyle bir şekilde hareket edebilir ki diğerleri onu takip ederler, bu konu bir sonraki dörtlükte ele alınacaktır.

21

यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः ।
स यत् प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ॥२१॥

yad yad ācarati śresthas
tat tad evetaro janaḥ
sa yat pramāṇaṁ kurute
lokas tad anuvartate

yat yat—her ne; *ācarati*—yapar; *śreṣṭhaḥ*—sorumlu lider; *tat*—o; *tat*—ve tek başına o; *eva*—kesinlikle; *itarah*—ortak; *janaḥ*—şahıs; *saḥ*—o; *yat*—her ne; *pramānam*—örnek; *kurute*—icra eder; *lokaḥ*—bütün dünya; *tat*—o; *anuvartate*—izinde yürür.

ÇEVİRİ

Büyük bir insan her ne yaparsa sıradan insanlar onu izler. Ve örnek hareketlerle hazırladığı standartları bütün dünya kabul eder.

AÇIKLAMA

Halk genel olarak uygulamadaki davranışıyla halka örnek olan bir

lider ister. Örneğin, liderin kendisi sigara içiyorsa halkına sigarayı bırakmayı öğretemez. Rab Çaitanya, "Öğretmen, öğretmeye başlamadan önce doğru davranmalıdır" demiştir. Bu yolla öğreten kişiye āçārya, yani ideal öğretmen denir. Demek ki, öğretmen sıradan insanlara öğretmenlik yapabilmek için *śāstra* (şeriat) ilkelerini izlemelidir. Öğretmen, kutsal kitaplarla vahyedilmiş ilkelerin karşısında birtakım yeni kurallar geliştiremez. *Manu-saṁhitā* ve bu gibi kutsal kitaplar insan toplumunun izlediği standart kitaplar olarak kabul edilirler. Bu bakımdan, liderin öğretileri bu gibi standart *śāstraların* ilkeleri üzerine kurulmuş olmalıdır. Kendisini geliştirmeyi arzulayan kişi büyük öğretmenler tarafından uygulanan standart kuralları izlemelidir. *Śrīmad-Bagavatam*'ın da onayladığı gibi, kişi adanmış büyük kulların izinden yürümelidir; manevi aydınlanma yolunda ilerlemenin yolu budur. Kral veya devlet başkanı, baba, ve öğretmen genel olarak saf insanların doğal liderleri olarak kabul edilir. Bu gibi doğal liderlerin, kendilerine bağlı olanlara karşı büyük sorumlulukları vardır; dolayısıyla ahlaki ve manevi değerlerin standartlarını (kutsal kitapları) bilmeleri gerekir.

22

न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किञ्चन ।
नानवाप्तमवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि ॥२२॥

na me pārthāsti kartavyaṁ
triṣu lokeṣu kiñcana
nānavāptam avāptavyaṁ
varta eva ca karmaṇi

na—değil; *me*—Benim; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *asti*—orada; *kartavyam*—belirlenmiş görev; *triṣu*—üç; *lokeṣu*—gezegen sistemleri; *kiñcana*—her; *na*—hiçbirşey; *anavāptam*—istenilen; *avaptavyam*—kazanılacak; *varte*—meşgulüm; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *karmaṇi*—belirlenmiş görevler içerisinde.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, üç gezegen sisteminde Benim için belirlenmiş bir görev yoktur. Hiçbirşey istemememe, ve hiçbirşeye ihtiyacım olmamasına rağmen yine de belirlenmiş görevlerimi yerine getirmekle meşgulüm.

AÇIKLAMA

Vedik literatüründe Yüce Tanrı şöyle tasvir edilir:

tam īśvarāṇāṁ paramaṁ maheśvaraṁ
taṁ devatānāṁ paramaṁ ca daivatam
patiṁ patīnāṁ paramaṁ parastād
vidāma devaṁ buvaneśam īḍyam

na tasya kāryaṁ karaṇaṁ ca vidyate
na tad-samaś cābhyadhikaś ca dṛśyate
parāsya śaktir vividhaiva śrūyate
svābhāvikī jñāna-bala-kriyā ca

"Yüce Tanrı bütün diğer kontrolörlerin kontrolörüdür ve O, çeşitli gezegenlerin liderlerinin en büyüğüdür. Herkes Onun kontrolü altındadır. Bütün canlı varlıklar sadece Yüce Tanrı tarafından belli bir güce sahip kılınırlar. O, aynı zamanda bütün yarıtanrıların ibadet ettiği bütün yöneticilerin yüce yöneticisidir. Bu bakımdan O, her çeşit maddi lidere ve kontrolöre aşkındır ve hepsi tarafından ibadet edilir. Ondan büyük bir varlık yoktur ve O, bütün sebeplerin yüce sebebidir.

"O, sıradan canlıların vücudu gibi bir vücuda sahip değildir. Onun vücudu ve ruhu arasında bir fark yoktur. O mutlaktır. Bütün duyuları aşkındır. Herhangibir duyu organının yaptığı bir işle diğer bir duyu organının yaptığı işi yapabilir. Bundan dolayı, hiçkimse ne ondan büyüktür ne de Ona eşittir. Onun gücü çok çeşitlidir ve bundan dolayı, Onun eylemleri doğal bir sıraya göre kendiliğinden icra olunur." (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 6.7-8)

Herşey Tanrının Şahsının tüm zenginliği içerisinde olduğu için ve tüm hakikatiyle var olduğu için Tanrının Yüce Şahsının icra edecek bir görevi yoktur. Çalışmasının sonuçlarını almaya mecbur kalan kişinin belirlenmiş bir görevi vardır, fakat üç gezegen sisteminde de elde edecek birşeyi olmayan kişinin kesinlikle hiçbir görevi yoktur. Ancak, yine de Rab Kṛṣṇa, Kurukṣetra savaş meydanında *kṣatriyaların* lideri olarak yer almaktaydı, çünkü *kṣatriyalar* zor durumda olanları korumakla görevlidirler. Vahyedilmiş kutsal kitapların kurallarının üzerinde bulunmasına rağmen O, vahyedilmiş kutsal kitapların öğretilerine zarar getirecek birşey yapmaz.

23

यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥२३॥

yadi hy aham na varteyam
jātu karmaṇy atandritaḥ
mama vartmānuvartante
manuṣyāḥ pārtha sarvaśaḥ

yadi—eğer; *hi*—kesinlikle; *aham*—Ben; *na*—yapma; *varteyam*—böylece meşgul; *jātu*—hiç; *karmaṇi*—belirlenmiş görevlerin icra edilmesinde; *atandritaḥ*—büyük bir dikkatle; *mama*—Benim; *vartma*—yol; *anuvartante*—izleyebilir; *manuṣyāḥ*—herkes; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *sarvaśaḥ*—her bakımdan.

ÇEVİRİ

Belirlenmiş görevlerimi dikkatlice yerine getirmekte başarısız olsaydım, Ey Pārtha, o zaman herkes Benim yolumda yürürdü.

AÇIKLAMA

Manevi yaşamda ilerlerken sosyal barışı dengede tutmak amacıyla her medeni insan için geçerli olan geleneksel aile yaşamı mevcuttur. Bu gibi şart ve kurallar Rab Kṛṣṇa için değil koşullanmış ruhlar içindir, ancak O, dinin ilkelerini yeniden yerleştirmek üzere bu dünyaya geldiği için belirlenmiş kuralları izlemiştir. Aksi taktirde, sıradan beşerler Onun izinden yürürlerdi, çünkü O, en yüce otoritedir. *Śrīmad-Bāgavatam*'dan anlaşıldığı gibi, evli olanlara önerildiği şekilde, Rab Kṛṣṇa bütün dînî görevlerini hem evinde hem de dışarıda yerine getirmiştir.

24

उत्सीदेयुरिमे लोका न कुर्यां कर्म चेदहम् ।
सङ्करस्य च कर्ता स्यामुपहन्यामिमाः प्रजाः ॥२४॥

utsīdeyur ime lokā
na kuryāṁ karma ced aham

saṅkarasya ca kartā syām
upahanyām imāḥ prajāḥ

utsīdeyuḥ—harap olurdu; *ime*—bütün bu; *lokāḥ*—dünyalar; *na*—değil; *kuryām*—icra ederim; *karma*—belirlenmiş görevler; *cet*—eğer; *aham*—Ben; *saṅkarasya*—istenmiyen nüfusun; *ca*—ve; *kartā*—yaratıcı; *syām*—olurdu; *upahanyām*—tahrip edebilirdi; *imāḥ*—bütün bunlar; *prajāḥ*—canlı varlıklar.

ÇEVİRİ

Eğer belli görevlerimi icra etmeseydim bütün bu dünyalar harap olurdu. İstenmiyen bir nüfusun yaratılmasına sebep olurdum ve böylece bütün canlı varlıkların barışını tahrip etmiş olurdum.

AÇIKLAMA

Genel olarak toplumsal barışı bozan istenmiyen nüfusa *varṇa-saṅkara* denir. Bu sosyal rahatsızlığı önlemek için halkın uygulaması gereken belli şart ve kurallar vardır ve bu kurallar uygulandığı zaman toplum kendiliğinden barışa kavuşur ve yaşam manevi gelişim bakımından organize edilmiş olur. Rab Kṛṣṇa bu dünyaya indiği zaman bu gibi önemli icraatların gerekliliğini ve prestijini sağlamak için doğal olarak bu gibi şart ve kurallarla ilgilenir. Tanrı bütün canlı varlıkların babasıdır ve eğer canlı varlıklar yanlış bir şekilde yönetiliyorlarsa bunun sorumluluğu dolaylı olarak Tanrıyı ilgilendirir. Bu bakımdan, kural ve ilkeler her ne zaman umursanmaz hale gelirse Tanrı şahsen gelerek toplumu düzeltir. Bununla beraber, önemle belirtmeliyiz ki her ne kadar Tanrının izinden yürümemiz gerekse de Onu taklit edemiyeceğimizi her zaman hatırlamalıyız. Onun izinden gitmekle Onu taklit etmek aynı şeyler değildir. Kṛṣṇa'nın, çocukken yaptığı gibi Govardhan tepesini havaya kaldırması eylemini taklit edemeyiz. Bunu başarmak hiçbir insan için mümkün değildir. Onun öğretilerini izlemeliyiz, fakat hiçbir zaman Onu taklit etmeye kalkışmamalıyız. *Śrīmad-Bāgavatam* (10.33.30-31) bu konuda şöyle der:

naitat samācarej jātu
manasāpi hy aniśvaraḥ
vinaśyaty ācaran mauḍhyād
yathā 'rudro 'bdhi-jaṁ viṣam

īśvarāṇāṁ vacaḥ satyaṁ
tathaivācaritaṁ kvacit
teṣāṁ yat sva-vaco-yuktaṁ
buddhimāṁs tat samācaret

"Kişi, sadece Tanrının, ve Onun yetkilendirilmiş hizmetçilerinin öğretilerini izlemelidir. Onların öğretileri bizim için hep iyidir ve bütün zeki kişiler bu öğretileri öğretildiği gibi uygularlar. Bununla beraber, kişi onların hareketlerini taklit etmemeye dikkat etmelidir. Kişi, Rab Śiva'yı taklit ederek zehir okyanusunu içmeye kalkışmamalıdır."

Īśvaraların, yani yönetici olarak güneşin ve ayın hareketlerini kontrol edenlerin konumunu her zaman dikkate almalıyız. Böyle bir gücü olmayan hiçkimse üstün güçlere sahip olan *īśvaraları* taklit edemez. Rab Śiva okyanuslar dolusu zehir içmişti, fakat sıradan bir insan o zehirin bir damlasını içerse ölür. *Gañca* (esrar) ve benzeri maddelerin içiminde aşırıya kaçan birçok Rab Śiva müridi, Rab Śiva'yı taklit ederek ölümlerini davet ettiklerinden habersizdir. Aynı şekilde, Govardhan Tepesini kaldıramayacaklarını unutarak Tanrının *rāsa-līlā* dansını taklit eden bazı sahte Rab Kṛṣṇa müridleri vardır. En iyisi, kişinin üstün güçlere sahip varlıkları taklit etmeye kalkışmaması ve sadece onların öğretilerini izlemesidir; yeterli niteliklere sahip olmayan kişi onların mevkilerine sahip olmaya çalışmamalıdır. Zaman zaman ortaya çıkan ve Tanrının gücünden yoksun olan bazı "Tanrı enkarnasyonlarının" birer sahtekar olduğu gayet iyi bilinmelidir.

25

सक्ताः कर्मण्यविद्वांसो यथा कुर्वन्ति भारत ।
कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तश्चिकीर्षुर्लोकसंग्रहम् ॥२५॥

saktāḥ karmaṇy avidvāṁso
yathā kurvanti bhārata
kuryād vidvāṁs tathāsaktaś
cikīrṣur loka-saṅgraham

saktāḥ—bağımlı olmak; *karmaṇi*—belirlenmiş görevlerde; *avidvāṁsaḥ*—cahil; *yathā*—olduğu kadar; *kurvanti*—yaparlar; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu; *kuryāt*—yapmalı; *vidvān*—öğrenimli; *tathā*—böylece; *asaktaḥ*—bağımsız olarak; *cikīrṣuḥ*—liderliği arzulamak;

loka-saṅgraham—halkın geneli.

ÇEVİRİ

Cahil kişinin sonuçlara bağımlı olarak görevini icra etmesi gibi, bilgili kişi de aynı şekilde hareket eder, fakat insanlara doğru yolda liderlik edebilmek uğruna bağımsız olarak hareket eder.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda olan kişi ile Kṛṣṇa şuurunda olmayan kişi, farklı arzularıyla birbirlerinden ayırt edilirler. Kṛṣṇa şuurunda olan kişi Kṛṣṇa şuurundaki gelişimine ters düşecek birşey yapmaz. Hatta maddi faaliyetlere fazlasıyla bağımlı tam bir cahil gibi de hareket edebilir, fakat bu kişilerden bir tanesi bu faaliyetlere Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için, diğeri ise kendi duyusal memnuniyeti için düşkündür. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurundaki kişiden, nasıl hareket edileceği ve Kṛṣṇa şuurunun amacı için yapılan hareketlerin sonuçlarıyla nasıl meşgul olunabileceği konusunda halka örnek olması istenir.

26

न बुद्धिभेदं जनयेदज्ञानां कर्मसङ्गिनाम् ।
जोषयेत् सर्वकर्माणि विद्वान् युक्तः समाचरन् ॥२६॥

na buddhi-bedaṁ janayed
ajñānāṁ karma-saṅginām
joṣayet sarva-karmāṇi
vidvān yuktaḥ samācaran

na—değil; *buddhi-bedam*—zekanın parçalanması; *janayet*—sebep olur; *ajñānām*—budalanın; *karma-saṅginām*—meyvesel çalışmaya bağlı olan; *joṣayet*—peşine düşmeli; *sarva*—bütün; *karmāṇi*—çalışma; *vidvān*—eğitimli kişi; *yuktaḥ*—meşgul; *samācaran*—uygulama.

ÇEVİRİ

Belli görevlerinin meyvesel sonuçlarına bağımlı olan cahil kişiler akıllarını bir an bile o sonuçları düşünmekten alamazlar; bilgili kişi ise bu gibi kişileri çalışmaktan vazgeçmeye teşvik etmemelidir. Tam tersine, adanış ruhuyla çalışarak bu gibi kişilerin (zamanla Kṛṣṇa şuurunda gelişme göstermeleri için) her çeşit faaliyetle meşgul olmalarını sağlamalıdır.

AÇIKLAMA

Vedais ca sarvair aham eva vedyaḥ. Bütün Vedik ritüellerin sonu budur. *Vedalar*'ın kapsamında bulunan bütün ritüeller, bütün fedakarlık icraatları, maddi faaliyetlerle ilgili olan direktifler de dahil olmak üzere hepsinin amacı yaşamdaki en yüce kazanç olan Kṛṣṇa'yı anlamaktır. Fakat, duyusal memnuniyetten öte birşey bilmeyen koşullanmış ruhlar *Vedalar*'ı o noktaya kadar öğrenirler. Fakat, Vedik ritüeller tarafından kurallar altına alınmış olan duyusal memnuniyet ve meyvesel faaliyetler aracılığıyla kişi zamanla Kṛṣṇa şuuruna yükselir. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurunda uyanmış bir ruh, anlayış ve faaliyetlerinde diğerlerini rahatsız edecek şekilde davranmamalı, fakat bütün çalışmalarının sonuçlarının Kṛṣṇa'nın hizmetine nasıl sunulacağını gösterecek şekilde hareket etmelidir. Kṛṣṇa şuurundaki bilgili kişi öyle bir şekilde hareket edebilir ki, duyusal memnuniyet için çalışan cahil kişiler nasıl çalışılacağını ve nasıl davranılacağını ondan öğrenebilirler. Cahil kişilerin faaliyetlerinde rahatsız edilmemesi gerekmekle beraber, Kṛṣṇa şuurunda az da olsa bir gelişme göstermiş kişi bir başka Vedik formülü icra etmeksizin doğrudan doğruya Tanrıya hizmetle meşgul olabilir. Bu gibi talihli kişilerin Vedik ritüelleri izlemeleri gerekmez, çünkü kişi, doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuru vasıtsıyla kendisi için belirlenmiş görevleri izliyerek elde edeceği sonuçların hepsine sahip olur.

27

प्रकृतेः क्रियमानानि गुणैः कर्माणि सर्वशः ।
अहङ्कारविमूढात्मा कर्ताहमिति मन्यते ॥२७॥

prakṛteḥ kriyamāṇāni
guṇaiḥ karmāṇi sarvaśaḥ
ahaṅkāra- vimūḍhātmā
kartāham iti manyate

prakṛteḥ—maddi doğanın; *kriyamāṇāni*—yapılmak; *guṇaiḥ*—haller tarafından; *karmāṇi*—faaliyetler; *sarvaśaḥ*—her çeşit; *ahaṅkāra-vim ūḍha*—sahte nefs tarafından şaşırtılmış; *ātmā*—ruh-can; *kartā*—yapan kişi; *aham*—ben; *iti*—böylece; *manyate*—düşünür.

ÇEVİRİ

Sahte nefsin etkisi altında şaşıran ruh-can, aslında maddi doğanın

üç hali tarafından yapılan faaliyetleri kendisinin yaptığını zanneder.

AÇIKLAMA

Biri Kṛṣṇa şuurunda, diğeri ise maddi bilinçte bulunan ve aynı seviyede çalışan iki kişi aynı düzlemde çalışıyormuş gibi görünebilir, fakat aslında sorumluluk konumlarında çok büyük farklar vardır. Maddi bilinçteki kişi sahte nefsinin etkisinde kalarak, yaptığı herşeyin kendisi tarafından yapıldığını zanneder. Vücut mekanizmasının, Yüce Tanrının gözetimi ve denetimi altında çalışan maddi doğa tarafından üretildiğini bilmez. Materyalist kişi sonuç olarak Kṛṣṇa'nın kontrolü altında olduğunu bilmez. Sahte nefsinin etkisi altındaki kişi herşeyi bağımsızca yapmak için bütün kredisini kullanır, bu ise cehaletin bir belirtisidir. Fizik ve astral vücutların, Tanrının Yüce Şahsının emirleri altında çalışan maddi doğa tarafından yaratıldığını ve vücutsal ve zihinsel faaliyetlerinin Kṛṣṇa şuuru ile Kṛṣṇa'nın hizmetine sunulması gerektiğini bilmez. Cahil kişi, Tanrının Yüce Şahsının, Hṛṣīkeśa olduğunu, yani maddi vücudun duyularının efendisi olduğunu bilmez. Bu bakımdan, duyularını uzun bir süredir duyusal memnuniyet için kullanarak sahte nefsi tarafından şaşırtıldığı için Kṛṣṇa ile olan ebedi akrabalığını unutur.

28

तत्त्ववित्तु महाबाहो गुणकर्मविभागयोः ।
गुणा गुणेषु वर्तन्त इति मत्वा न सज्जते ॥२८॥

tattva-vit tu mahā-bāho
guṇa-karma- vibhāgayoḥ
guṇā guṇeṣu vartanta
iti matvā na sajjate

tattva-vit—Mutlak Hakikati bilen kişi; *tu*—fakat; *maha-bāho*—Ey şanlı ordulu; *guṇa-karma*—maddi etki altında yapılan çalışma; *vibhāgayoḥ*—farklılıklar; *guṇāḥ*—duyular; *guṇesu*—duyu memnuniyetinde; *vartante*—meşgul olmaktalar; *iti*—böylece; *matvā*—düşünüyor; *na*—asla; *sajjate*—bağımlı olur.

ÇEVİRİ

Mutlak Hakikati bilen kişi, meyvesel sonuçlar için yapılan çalışmalar ile adanılarak yapılan çalışmalar arasındaki farkı iyi

bilerek duyu memnuniyetiyle ve duyularla meşgul olmaz, Ey şanlı ordulu.

AÇIKLAMA

Mutlak Hakikati bilen kişi maddi ilişkilerindeki acayipliğin farkındadır. Kendisinin, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın öz parçası olduğunu ve konumunun maddi yaratılış içerisinde olmaması gerektiğini gayet iyi bilir. Gerçek kimliğini, ebedi saadet ve bilgi dolu olan Yüce Tanrının öz parçası olarak tanır ve şu ya da bu şekilde maddi yaşam kavramında kapana kısılmış olduğunun farkındadır. Saf varoluş durumuna ulaşınca faaliyetlerinin Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya adanmış olacağını iyi bilir. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerle meşgul olur ve tamamen çevreyle ilgili ve geçici olan maddi duyu faaliyetlerinden doğal olarak uzaklaşır. Maddi yaşam durumunun Tanrının yüce kontrolü altında olduğunu bilir ve sonuç olarak, Tanrının rahmeti olarak kabul ettiği her çeşit maddi tepkiden rahatsız olmaz. *Śrīmad-Bāgavatam*'a göre, Yüce Tanrıyla olan gerçek akrabalık durumunu da bildiği için, Mutlak Hakikati Brahman, Paramātmā ve Tanrının Yüce Şahsı olarak bilen kişiye *tattva-vit* denir.

29

प्रकृतेर्गुणसम्मूढाः सज्जन्ते गुणकर्मसु ।
तानकृत्स्नविदो मन्दान् कृत्स्नविन्न विचालयेत् ॥२९

prakṛter guṇa-sammūdhāḥ
sajjante guṇa-karmasu
tān akṛtsna-vido mandān
kṛtsna-vin na vicālayet

prakṛteḥ—maddi doğanın; *guṇa*—haller tarafından; *sammūḍhāḥ*—maddi kimlik tarafından yanıltılmış; *sajjante*—meşgul olurlar; *guṇa-karmasu*—maddi faaliyetlerde; *tān*—şunlar; *akṛtsna-vidaḥ*—az bilgiye sahip kişiler; *mandān*—benlik idaraki konusunda tembel davranan; *kṛtsna-vit*—hakiki bilgiye sahip kişi; *na*—değil; *vicālayet*—tahrik etmeye çalışmalı.

ÇEVİRİ

Maddi doğanın hallerinden şaşkınlığa düşen cahil kişi tamamiyle

maddi faaliyetlerle meşgul olur ve bağımlı hale gelir. Bu görevler, icra edenin bilgisinin eksikliğine göre ikinci planda kalmakla beraber akıllı kişiler bu görevlere boş vermemelidir.

AÇIKLAMA

Bilgisiz kişiler kendilerini yanlış bir şekilde kaba maddi bilinçleri ile tanımlarlar ve daha birçok maddi tanımlamalar yaparak hataya düşerler. Bu vücut maddi doğanın bir hediyesidir ve vücutsal bilince çok fazla bağımlı olan kişiye "ruh-canı anlamaktan yoksun olan tembel kişi" anlamına gelen *manda* denir. Cahil kişi kendisinin maddi bir vücut olduğunu zanneder. Diğerleriyle olan vücutsal bağlantı akrabalık olarak kabul edilir, vücuda sahip olunan ülke tapınılan bir nesne, ve dînî ritüel formaliteleri ise nihayi maksat olarak kabul edilir. Sosyal çalışmalar, milliyetçilik ve özgecilik bu maddi tanımlamalar içerisindeki kişilerin faaliyetlerinden bazılarıdır. Bu kişiler, bu gibi tanımlamalar altında daimi olarak maddi alanda faaliyet göstermekle meşguldürler; onlara göre manevi uyanış bir efsanedir ve bundan dolayı manevi konularla ilgilenmezler. Şaşkınlığa düşmüş bu gibi kişiler şiddet karşıtı ve bazı benzeri maddi hayırsal çalışmalar gibi yaşamdaki başlıca ahlak ilkeleriyle bile meşgul olabilirler. Bununla beraber, manevi yaşamda ilerlemiş kişiler bu gibi maddi kullanım altındaki kişileri tahrik etmeye kalkışmamalıdır. En iyisi, kişinin kendi manevi faaliyetleriyle sessizce meşgul olmasıdır.

Cahil kişiler Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetleri tasvip etmezler ve bundan dolayı Rab Kṛṣṇa, onları rahatsız ederek değerli vaktimizi boşa harcamamamızı bize tavsiye eder. Fakat, Tanrının müritleri Tanrıdan daha naziktirler, çünkü onlar Tanrının maksadını anlarlar. Sonuç olarak onlar, kendileri için son derece gerekli olan Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerle meşgul olmalarını sağlamak için cahillere yaklaşmak ta dahil olmak üzere her türlü riski göze alırlar.

30

मयि सर्माणि कर्माणि संन्यस्याध्यात्मचेतसा ।
निराशीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्व विगतज्वरः ॥३०॥

mayi sarvāṇi karmāṇi
sannyasyādhyātma-cetasā
nirāśīr nirmamo bhūtvā
yudhyasva vigata-jvaraḥ

mayi—Bana; *sarvāṇi*—her çeşit; *karmāṇi*—faaliyetler; *sannyasya*—tamamiyle bırakmak; *adhyātma*—tam benlik bilgisiyle; *cetasā*—şuur ile; *nirāśīḥ*—hiçbir çıkar arzulamaksızın; *nirmamaḥ*—sahiplenmeksizin; *būtvā*—olarak; *yudhyasva*—dövüş; *vigata-jvaraḥ*—tembellikten özgür olarak.

ÇEVİRİ

Bundan dolayı Ey Arjuna, Benim tam bilgimle, hiçbir çıkar arzulamaksızın, hiçbir sahiplenmede bulunmadan ve tembellikten özgür olarak bütün çalışmalarını Bana teslim et ve savaş.

AÇIKLAMA

Bu dörtlük açık bir şekilde *Bagavad-gītā*'nın maksadına değinmektedir. Burada Tanrı bize, kişinin görevlerini yerine getirebilmesi için, askeri bir disiplin altındaymış gibi tam Kṛṣṇa şuuruna sahip olması gerektiğini öğretmektedir. Böyle bir öğreti bazı şeyleri biraz zorlaştırır, ancak görevler Kṛṣṇa'ya dayanılarak yerine getirilmelidir, çünkü canlı varlığın meşru konumu budur. Canlı varlık Yüce Tanrı için çalışmaktan serbest kalarak mutlu olamaz, çünkü canlı varlığın ebedi meşru konumu Tanrının arzularına göre ikinci planda kalmaktır. Bu bakımdan, Rab Śrī Kṛṣṇa burada bir askeri komutanmış gibi Ajuna'ya savaşmasını emretmektedir. Kişi, Yüce Tanrının iyi niyeti doğrultusunda herşeyini feda edebilmeli ve aynı zamanda hiçbir sahiplenme iddia etmeksizin belirlenmiş görevini icra etmelidir. Arjuna, Tanrının emirleri üzerinde uzun uzun düşünmeden Onun emirlerini yerine getirmeliydi. Yüce Tanrı bütün ruhların ruhudur, bu bakımdan , tabanda ve bütünde şahsi düşüncelerden uzak olarak Herşeye Kadir Ruha dayanana, bir başka deyişle, tam Kṛṣṇa şuuruna sahip olana *adhyātma-catas* denir. Burada kullanılan *nirāśīḥ* sözcüğü "efendisinin emirlerine göre hareket etmeşi, fakat meyvesel sonuçlar beklememesi gereken kişi" anlamına gelir. Örneğin, bir kasiyer patronu için milyonlarca lira sayabilir, fakat tek bir kuruşunu sahiplenemez. Aynı şekilde, kişi bu dünyada hiçbirşeyin bireylere ait olmadığını fakat herşeyin Yüce Tanrıya ait olduğunu farketmelidir. Burada kullanılan ve "Bana" anlamına gelen *mayi* sözcüğünün gerçek anlamı budur. Ve kişi böyle bir Kṛṣṇa şuuruyla hareket ettiği zaman kesinlikle hiçbirşey üzerinde hak iddia edemez. Bu şuura *nirmama*, yani "hiçbirşey bana ait değil şuuru" denir. Eğer vücutsal ilişkiden kaynaklanan bir akrabalık düşüncesiyle böylesine zor bir emirin yerine getirilmesinde gevşeklik gösteriliyorsa kişi bu gevşekliği üzerinden atmalıdır; kişi

ancak bu yolla *vigata-jaradan*, yani hararetli düşünceden veya tembellikten uzak olur. Niteliğine ve konumuna göre herkesin yapması gereken belli bir görevi vardır ve yukarıda bahsedildiği gibi, bütün bu görevler Kṛṣṇa şuurunda yapılmalıdır. Bu yöntem kişiyi özgürlük yoluna götürür.

31

ये मे मतमिदं नित्यमनुतिष्ठन्ति मानवाः ।
श्रद्धावन्तोऽनसूयन्तो मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः ॥३१॥

ye me matam idaṁ nityam
anutiṣṭhanti mānavāḥ
śraddhāvanto 'nasūyanto
mucyante te 'pi karmabhiḥ

ye—yapanlar; *me*—Benim; *matam*—öğretiler; *idam*—bunlar; *nityam*—ebedi işlev olarak; *anutiṣṭhanti*—düzenli olarak icra et; *mānavāḥ*—insanlar; *śraddhā-vantaḥ*—iman ve adanmışlıkla; *anasūyantaḥ*—haset etmeksizin; *mucyante*—kurtul; *te*—hepsi; *api*—bile; *karmabhiḥ*—meyvesel faaliyetlerin kanununa esir olmaktan.

ÇEVİRİ

Görevlerini Benim öğretilerime göre yapanlar ve bu öğretiyi inançla izliyenler hasetten kurtularak meyvesel hareketlerin bağlarından özgür olurlar.

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın öğretisi tüm Vedik hikmetin özüdür ve bundan dolayı şüpheden uzak olarak ebediyen doğrudur. *Vedalar*'ın ebedi olması gibi, Kṛṣṇa şuurunun bu hakikati de ebedidir. Kişi, Tanrıya haset etmeksizin bu öğretiye sarsılmaz bir inanç duymalıdır. Kṛṣṇa'ya iman etmeksizin *Bagavad-gītā* üzerinde yorum yapan birçok filozof vardır. Bu gibi kişiler meyvesel hareketlerin bağlarından asla kurtulamazlar. Fakat, Tanrının ebedi öğretilerine sıkı bir imanla bağlı olan sıradan bir insan, bu emirleri yerine getirmese bile *karma* kanunlarının bağlarından özgür olur. Kṛṣṇa şuurunun başlangıç seviyesindeki kişi Tanrının emirlerini tam olarak yerine getirmiyebilir, fakat kişi yenilgi ve umutsuzluğu düşünmeksizin samimiyetle çalışırsa saf Kṛṣṇa şuuru mertebesine mutlaka ulaşır.

32

ये त्वेतदभ्यसूयन्तो नानुतिष्ठन्ति मे मतम् ।
सर्वज्ञानविमूढांस्तान् विद्धि नष्टानचेतसः ॥३२॥

ye tv etad abhyasūyanto
nānutiṣṭhanti me matam
sarva-jñāna-vimūdhāṁs tān
viddhi naṣṭān acetasaḥ

ye—onlar; *tu*—bununla beraber; *etat*—bu; *abhyasūyantaḥ*—haset etmeksizin; *na*—yapma; *anutiṣṭhanti*—düzenli bir şekilde icra et; *me*—Benim; *matam*—öğreti; *sarva-jñāna*—her çeşit bilgide; *vimūdhān*—tamamen yanılgı içinde; *tān*—onlar; *viddhi*—iyi bil ki; *naṣṭān*—tamamen harap; *acetasaḥ*—Kṛṣṇa şuurundan yoksun.

ÇEVİRİ

Fakat, hasetleri yüzünden bu öğretileri düzenli olarak izlemiyenler, bütün bilgiden yoksun, aldanmış, ve mükemmellik yolunda harcadıkları çabaları boşa gitmiş kişiler olarak kabul edilirler.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda olmamanın kusuru burada açıkça belirtilmektedir. Devlet kanunlarının emirlerine itaat etmiyenler nasıl cezalandırılıyorsa, Tanrının Yüce Şahsının emirlerine itaat etmiyenler de kesinlikle cezalandırılırlar. Kişi, ne kadar büyük insan olursa olsun, eğer itaatsizse kendisinden haberi yoktur ve boş kalbi yüzünden Yüce Brahman, Paramātmā, ve Tanrının Şahsından da haberi yoktur. Dolayısıyla, yaşamda mükemmelliğe ulaşma umudu da yoktur.

33

सदृशं चेष्टते स्वस्याः प्रकृतेर्ज्ञानवानपि ।
प्रकृतिं यान्ति भूतानि निग्रहः किं करिष्यति ॥३३॥

sadṛśaṁ ceṣṭate svasyāḥ
prakṛter jñānavān api
prakṛtiṁ yānti bhūtāni
nigrahaḥ kiṁ kariṣyati

sadṛśam—birşeye göre; *ceṣṭate*—hareket eder; *svasyāḥ*—kendi kendine; *prakṛteḥ*—doğa halleri; *jñāna-vān*—bilgili; *api*—olmakla beraber; *prakṛtim*—doğa; *yānti*—izlemek; *būtāni*—bütün canlı varlıklar; *nigrahaḥ*—baskı altında tutmak; *kim*—ne; *kariṣyati*—yapabilir.

ÇEVİRİ

Herkes etkisi altında bulunduğu üç doğa halinden birini izlediği için bilgili insan bile kendi doğasına göre hareket eder. Bunu baskı altında tutmak neyi halleder?

AÇIKLAMA

Yedinci Bölümde (7.14) Tanrı tarafından onaylanacağı gibi, Kṛṣṇa şuurunun aşkın platformuna yerleşmiyen kişi maddi doğa hallerinin etkisinden özgür olamaz. Bu bakımdan, kirli platformdaki en yüksek eğitime sahip kişinin bile gerek teorik bilgi aracılığıyla, gerekse ruhu vücuttan ayırma yoluyla *māyā*'nın bağlarından kurtulmasına imkan yoktur. Aşkın bilimde ileri oldukları gösterişinde olan birçok ilahiyatçı vardır, fakat bu kişiler şahsi olarak bir türlü kurtulamadıkları belli doğa hallerinin etkisi altındadırlar. Kişi akademik bakımdan yüksek bir öğrenim görmüş olabilir, fakat maddi doğayla olan uzun ilişkisinin sonucunda bağımlı bir haldedir. Kişi maddi varoluş içerisinde belli görevlerini yerine getirmekle meşul olsa bile, Kṛṣṇa şuuru kişinin bu maddi kapandan kurtulmasına yardımcı olur. Bu bakımdan, tam Kṛṣṇa şuurunda olmayan kişi mesleki görevlerini bırakmamalıdır. Hiçkimse, yapmakla yükümlü olduğu görevini bırakarak yapmacık bir şekilde bir *yogī*, veya bir transandantalist olmaya kalkışmamalıdır. Kişinin kendi konumunda kalarak iyi bir eğitimle Kṛṣṇa şuuruna ulaşmaya çalışması daha iyidir. Kişi bu yolla Kṛṣṇa'nın *māyā*sından kurtulabilir.

34

इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे रागद्वेषौ व्यवस्थितौ ।
तयोर्न वशमागच्छेत्तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ ॥३४॥

indri yasyendri yasyārthe
rāga-dveṣau vyavasthitau
tayor na vaśam āgacchet
tau hy asya parioanthinau

indriyasya—duyuların; *indriyasya arthe*—duyu nesnelerinde; *rāga*—bağımlılık; *dveṣau*—aynı zamanda bağımsızlık; *vyavasthitau*—ıslah edici kurallar altına almak; *tayoḥ*—onların; *na*—asla; *vaśam*—kontrol; *āgacchet*—kişi gelmeli; *tau*—onlar; *hi*—kesinlikle; *asya*—onun; *parioanthinau*—engel taşları.

ÇEVİRİ

Duyulara ve duyu nesnelerine ait bağımlılık ve nefreti ıslah etmek için izlenen ilkeler vardır. Kişi, bu gibi bağımlılık ve nefret tarafından kontrol altına alınmamalıdır, çünkü bunlar benlik idraki yolunda yer alan birer engeldir.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda olanlar maddi duyu memnuniyeti konusunda doğal olarak gevşek davranırlar. Fakat bu şuurda olmayanlar kutsal metinlerde belirtilmiş olan şart ve kurallara uymalıdırlar. Sınırlandırılmamış olan duyusal zevkler maddi meşguliyete sebep olur, fakat kutsal metinlerde belirtilen şart ve kuralları izliyen kişi duyu nesneleri tarafından tökezletilmez. Örneğin, koşullanmış ruh için cinsel zevk bir gereksinimdir ve cinsel zevk evlilik bağının müsadesi altında serbesttir. Kutsal metinlere göre, kişinin eşinden başka bir kadınla cinsel ilişkiye girmesi yasaktır. Kişi, diğer bütün kadınları annesi gibi görmelidir. Fakat bu emirlere rağmen kişi hâla diğer kadınlarla cinsel ilişki kurmaya düşkündür. Bu gibi eğilimler dizginlenmelidir, aksi taktirde bu eğilimler benlik idraki yolunda engel oluştururlar. Maddi vücut var oldukça maddi vücudun ihtiyaçlarının karşılanmasına bazı şart ve kurallar altında izin verilir. Fakat, buna rağmen bu gibi serbestliklerin kontrol altında uygulanmasına bile güvenmemek en doğrusudur. Kişi bu gibi engellerden bağımsız olmak için gereken şart ve kuralları uygulamalıdır, çünkü kurallar altında uygulanan duyu memnuniyeti de kişinin manevi yolda başarısızlığa uğramasına sebep olabilir. Saray bahçesindeki yollarda bile kaza yapma olasılığı vardır. Çok iyi bakılan en güvenli yollarda bile kaza olmayacağını hiç kimse garanti edemez. Ruh, maddi birliktelik nedeniyle uzun bir süreden beri duyusal zevklerin akımı altındadır. Bu bakımdan, duyusal zevkler sınırlandırılmış olsa bile kişinin bu zevklere düşkün bir hale gelmesi mümkündür, dolayısıyla sınırlandırılmış duyusal zevklere olan bağımlılıktan da kaçınılmalıdır. Fakat, Kṛṣṇa şuuruna olan bağımlılık, veya daima Kṛṣṇa'ya aşk hizmetinde bulunmak kişiyi her türlü duyusal faaliyetten uzaklaştırır.

Bu bakımdan, yaşamın hangi aşamasında olursa olsun kişi Kṛṣṇa şuurundan kopmamalıdır. Bütün duyusal bağımlılıklardan kopmanın amacı, sonunda Kṛṣṇa şuuru platformuna yerleşmektir.

35

श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः परधर्मात् स्वनुष्ठितात् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥३५॥

śreyān sva-dharmo viguṇaḥ
para-dharmāt sv-anuṣṭhitāt
sva-dharme nidhanaṁ śreyaḥ
para-dharmo bayāvahaḥ

śreyān—çok daha iyi; *sva-dharmaḥ*—kişinin belirlenmiş görevleri; *viguṇaḥ*—hatalı olsa bile; *para-dharmāt*—diğerleri için belirlenmiş görevlerden; *su-anuṣṭhitāt*—mükemmelen yapılmış; *sva-dharme*—kişinin belirlenmiş görevlerinde; *nidhanam*—tahribat; *śreyaḥ*—daha iyi; para-*dharmaḥ*—diğerleri için belirlenmiş görevler; *baya-āvahaḥ*—tehlikeli.

ÇEVİRİ

Kişinin belirlenmiş görevini hatalı da olsa icra etmesi bir başkasının görevini mükemmelen yapmasından çok daha iyidir. Birbaşkasının göreviyle meşgul olarak birbaşkasının yolunda yürümesi daha tehlikeli olacağı için, kişinin kendi görevini icra etme yolunda tahribata uğraması daha iyidir.

AÇIKLAMA

Kişi, diğerleri için belirlenmiş görevleri yapacağına kendisi için belirlenmiş görevleri Kṛṣṇa şuuruyla yapmalıdır. Maddi bakımdan, belirlenmiş görevler, kişinin etkisi altında bulunduğu maddi doğa hallerine ve kişinin psikofiziksel durumuna göre belirlenir. Manevi görevler ise, Kṛṣṇa'ya aşkın sevgi hizmeti olarak manevi öğretmen tarafından yapılması emredilen görevlerdir. Fakat, gerek maddi gerek manevi olsun kişi diğerleri için belirlenmiş görevleri taklit edeceğine ölünceye kadar kendi görevini yapmalıdır. Manevi platformdaki görevlerle maddi platformdaki görevler birbirlerinden farklı olabilir, fakat otoritenin direktifine göre hareket etmek her zaman en doğrusudur. Kişi maddi doğanın hallerinin etkisi altındayken

kendisine özgü durumuna göre belirlenmiş kuralları izlemeli ve diğerlerini taklit etmemelidir. Örneğin, erdem halindeki bir *brāhman* şiddetten uzak kalabilirken, ihtiras halindeki bir *kṣatriya* şiddet kullanmaya izinlidir. Bir *kṣatriya*nın şiddet kurallarını izlemesi, şiddetsizlik ilkesini izleyen bir *brāhman*ı taklit etmesinden çok daha iyidir. Herkes zorla değil, doğal bir yöntemle kalbini temizlemelidir. Bununla beraber kişi, maddi doğanın hallerini aşarak Kṛṣṇa şuurunda yerleşirse mükemmel bir manevi öğretmenin rehberliği altında herşeyi yapabilir. Kṛṣṇa şuurunun bu tam safhasında bir *kṣatriya* tıpkı bir *brāhman* gibi, veya bir *brāhman* tıpkı bir *kṣatriya* gibi hareket edebilir. Maddi dünyadaki ayrıcalıklar aşkın safhada işlevini kaybeder. Örneğin, *Viśvāmitra* aslında bir *kṣatriya* idi, fakat tıpkı sonradan bir *kṣatriya* olan *brāhman Paraśurāma* gibi, sonradan bir *brāhman* olarak hareket etmiştir. Bu kişiler aşkın platformda yerleşmiş oldukları için bunu yapabilmişlerdir, fakat kişi maddi platformda bulundukça maddi doğanın hallerine göre görevlerini icra etmelidir. Aynı zamanda Kṛṣṇa şuurunu da tamamen duyumsayabilmelidir.

36

अर्जुन उवाच
अथ केन प्रयुक्तोऽयं पापं चरति पूरुषः ।
अनिच्छन्नपि वार्ष्णेय बलादिव नि योजितः ॥३६॥

arjuna uvāca
atha kena prayukto 'yaṁ
pāpaṁ carati pūruṣaḥ
anicchann api vārṣṇeya
balād iva ni yojitaḥ

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *atha*—den-dan; *kena*—ne ile; *prayuktaḥ*—zorlamak; *ayam*—bir; *pāpam*—günahlar; *carati*—yapar; *pūruṣaḥ*—adam; *anicchan*—istemeksizin; *api*—olmakla beraber; *vārṣṇeya*—Ey Vṛṣṇi'nin torunu; *balāt*—zorla; *iva*—sanki; *niyojitaḥ*—meşgul.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Ey Vṛṣṇi'nin torunu, isteksiz olmasına rağmen kişiyi zorla günah işlemeye iten nedir?

AÇIKLAMA

Yüce Tanrının öz parçası olan canlı varlıklar aslında ruhsal, saf ve bütün maddi pisliklerden özgürdürler. Bu bakımdan, maddi dünyanın günahlarına doğal olarak hedef olmazlar. Fakat, maddi doğa ile ilişkiye girdikleri zaman hiç tereddüt etmeksizin, hatta bazen iradelerine karşı gelerek günah işlerler. Canlı varlıkların baştan çıkma eğilimiyle ilgili olarak Arjuna'nın sorduğu bu soru oldukça iyi niyetli bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır. Canlı varlıklar günah işlemeyi istememelerine rağmen bazen buna zorlanırlar. Ne var ki, canlı varlıklar günahsal hareketlere kalplerinde bulunan Üstünruh tarafından itilmezler, fakat bir sonraki dörtlükte Kṛṣṇa tarafından izah edileceği gibi bir başka sebepten dolayı günah işlerler.

37

श्रीभगवानुवाच
काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः ।
महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिनम् ॥३७॥

śrī-bagavān uvāca
kāma eṣa krodha eṣa
rajo-guṇa-samudbhavaḥ
mahāśano mahā-pāpmā
viddhy enam iha vairinam

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Şahsı şöyle dedi; *kāmaḥ*—şehvet, hırs; *eṣaḥ*—bu; *krodhaḥ*—öfke; *eṣaḥ*—bu; *rajaḥ-guṇa*—ihtiras hali; *samudbhavaḥ*—doğmuş olan; *mahā-aśanaḥ*—herşeyi yutan; *mahā-pāpmā*—çok günahkar; *viddhi*—bil; *enam*—bu; *iha*—maddi dünyada; *vairiṇam*—en büyük düşman.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Bunun sebebi, ihtirasın maddi halinden doğmuş olan şehvettir (hırstır) sadece Arjuna, sonradan öfkeye dönüşen bu hırs dünyayı yiyip yutan bir düşmandır.

AÇIKLAMA

Canlı varlık maddi alemle ilişkiye girdiği an, Kṛṣṇa'ya duyduğu ebedi aşk, ihtiras haliyle olan beraberliği sonucunda hırs ve şehvete dönüşür. Birbaşka deyişle, tıpkı sütün yoğurtla bir araya geldiği zaman yoğurda

dönüşmesi gibi, Tanrı aşkı duygusu da şehvete dönüşür. Ve bu şehvetli hırs tatmin olmadığı zaman öfkeye dönüşür; öfke ise yanılgıya dönüşür ve maddi varoluşu devam ettiren unsur da işte bu yanılgıdır. Demek ki canlıların en büyük düşmanı hırs ve şehvettir, çünkü canlı varlığı bu dünyaya mahkum eder. Öfke ise cehalet halinde tezahür eder, ve bu haller kendilerini öfke ve diğer sonuçlarla sergilerler. Eğer, ihtiras hali cehalet haline alçalacağı yerde belli bazı yaşam ve davranış yöntemleriyle erdem haline yükseltilebilirse, kişi o zaman ruhsal bağlılıklar sonucunda öfkeye alçalmaktan kurtulabilir.

Tanrının Yüce Şahsı, hep-artan ruhsal saadetlerle Kendisini yaymıştır ve canlı varlıklar bu manevi saadetin öz parçalarıdır. Canlılar ayrık olarak bağımsızlardır, fakat bu bağımsızlıklarını kötüye kullandıkları zaman hizmet kavramı duyusal zevk eğilimine dönüştüğü için hırs ve şehvetin hakimiyeti altına girerler. Bu maddi alem koşullanmış ruhların hırslı ve şehvetli eğilimlerini tatmin etmeye çalışmaları için Tanrı tarafından yaratılmıştır ve canlı varlıklar, uzun süren bu hırslı faaliyetlerden iyicene şaşkınlığa düştükleri zaman gerçek konumlarını araştırmaya ve soruşturmaya başlarlar.

İşte bu soruşturma, *athāto brahma-jijñāsā*: "Kişi, Yüce Tanrıyı araştırmalıdır" sözleriyle başlayan *Vedānta-sūtraların* başlangıcını oluşturur. Ve Yüce Tanrı, *Śrīmad-Bāgavatam*'da, *janmādy asya yato 'nvayād itarataś ca* olarak, yani "Herşeyin kaynağı olan Yüce Brahman" olarak tanımlanır. Demek ki hırs ve şehvetin kaynağı da Tanrıdır. Bu durumda eğer hırs veya şehvet Tanrı aşkına, veya Kṛṣṇa şuuruna dönüştürülürse, bir başka deyişle, herşeyi Kṛṣṇa için arzulamaya dönüştürülürse, gerek hırs ve şehvet, gerekse öfke manevileştirilmiş ve arınmış olur. Rab Rāma'nın büyük hizmetçisi Hanumān, Rāvana'nın altın şehrini yakarak öfkesini sergilemiş ve böylece Rabbin en büyük müridi olmuştur. Burada, yani *Bagavad-gītā*'da da Tanrı, Arjuna'dan Tanrıyı tatmin etmesi için öfkesini düşmanlarına karşı kullanmasını istemektedir. Bu bakımdan, hırs ve öfke Kṛṣṇa şuurunda kullanıldığı zaman düşmanımız yerine dostumuz olur.

38

धूमेनाव्रियते वह्निर्यथादर्शो मलेन च ।
यथोल्बेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृतम् ॥३८॥

dhūmenāvriyate vahnir
yathādarśo malena ca

yatholbenāvṛto garbhas
tathā tenedam āvṛtam

dūmena—dumanla; *āvriyate*—örtülü; *vahniḥ*—ateş; *yathā*—tıpkı; *ādarśaḥ*—ayna; *malena*—tozla; *ca*—de-da; *yathā*—tıpkı; *ulbena*—rahim ile; *āvṛtaḥ*—örtülü; *garbhaḥ*—cenin; *tathā*—öyleyse; *tena*—o hırsla; *idam*—bu; *āvṛtam*—örtülü.

ÇEVİRİ

Ateşin dumanla, aynanın tozla, veya ceninin rahimle örtülü olması gibi, canlı varlık ta aynı şekilde bu hırs ve şehvetin çeşitli seviyeleriyle örtülüdür.

AÇIKLAMA

Canlı varlığın saf şuurunu çarpıtan üç seviyeli örtü vardır. Bu örtü, tıpkı ateşteki duman, aynadaki toz ve ceninin örtülü olduğu rahim gibi hırs ve şehvetin çeşitli tezahürlerinden ibarettir. Hırs dumana benzetildiği zaman, kıvılcım-canın ateşinin biraz kavranmış olduğunu anlarız. Bir başka deyişle, canlı varlık Kṛṣṇa şuurunu birazcık olsun sergileyebilirse o zaman dumanla kaplı ateşe benzetilebilir. Dumanın olduğu yerde ateşin de olması gerekmekle beraber, ateşin tutuşma safhasında dumandan başka bir tezahür olmaz. Bu safha Kṛṣṇa şuurunun başlangıç safhası gibidir. Aynadaki toz, aklın aynasının çeşitli ruhsal yöntemlerle temizlenme işlemiyle ilgilidir. En iyi yöntem ise Tanrının kutsal ismlerinin zikredilmesidir. Rahimle örtülü cenin benzetmesi ise bebeğin rahimdeki zor durumuyla ilgilidir; bebek rahimde öyle zor bir durumdadır ki hareket bile edemez. Yaşamın bu safhası ağaçların yaşam durumu gibidir. Ağaçlar da canlı varlıklardır, fakat geçmiş yaşamlarında çok fazla hırs ve şehvet sergilemiş oldukları için öyle bir yaşam durumuna sokulmuşlardır ve hemen hemen tüm bilinçten yoksundurlar. Tozlu ayna, kuşların ve hayvanların durumuna benzetilir, ve dumanla örtülü ateş ise insanın durumuna benzetilir. Canlı varlık eğer insan suretinde biraz Kṛṣṇa şuuru kazanabilir ve ileriye yönelik bir gelişme gösterirse o zaman manevi yaşam ateşi insan yaşamı suretini tutuşturabilir. Ateşteki dumanın dikkatlice üflenmesiyle ateş tutuşturulabilir. Bu bakımdan, insan suretindeki yaşam, canlı varlık için bu maddi varoluş derdinden kurulma şansıdır. Kişi, insan suretindeki yaşamında iyi bir rehberin yardımıyla Kṛṣṇa şuurunda ilerliyerek düşmanını, yani hırsını ve şehvetini yenebilir.

39

आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा ।
कामरूपेण कौन्तेय दुष्पूरेणानलेन च ॥३९॥

āvṛtaṁ jñānam etena
jñānino nitya-vairiṇā
kāma-rūpeṇa kaunteya
duṣpūreṇānalena ca

āvṛtam—örtülü; *jñānam*—saf şuur; *etena*—bunun için; *jñāninaḥ*—bilen kişinin; *nitya-vairiṇā*—ebedi düşman tarafından; *kāma-rūpeṇa*—şehvet suretinde; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *duṣpūreṇa*—asla tatmin edilemiyen; *analena*—ateş ile; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Asla tatmin olmayan ve ateş gibi yanan bu ebedi düşman, akıllı canlı varlığın saf şuurunu şehvet suretinde örter.

AÇIKLAMA

Manu-smṛti'de anlatıldığı gibi, tıpkı sürekli pompalanan benzinle ateşin söndürülememesi gibi, şehvet te her ne miktarda olursa olsun hiçbir duyusal zevkle tatmin edilemez. Maddi dünyada bütün faaliyetlerin odak noktası cinselliktir ve bundan dolayı, bu maddi dünyaya *maithunya-āgāra*, yani "cinsel yaşam engeli" denir. Suçlular ceza evinde duvarların gerisine hapsedilirler, aynı şekilde, Tanrının kanunlarına itaat etmiyen suçlular da cinsel yaşamla zincire vurulurlar. Duyusal memnuniyet üzerine kurulu olan materyalist medeniyetin ilerlemesi demek, canlı varlığın maddi varoluş sürecinin uzatılması demektir. Demek ki, bu şehvet canlı varlığı bu maddi dünyada tutan cehalet sembolüdür. Kişi, duyu memnuniyetinden zevk alırken bir çeşit mutluluk duyabilir, fakat aslında duyulan bu sözümona mutluluk duyusal hoşlanıcının en büyük düşmanıdır.

40

इन्द्रियाणि मनो बुद्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते ।
एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य देहिनम् ॥४०॥

indriyāṇi mano buddhir
asyādhiṣṭhānam ucyate
etair vimohayaty esa
jñānam āvṛtya dehinam

indriyāṇi—duyular; *manaḥ*—akıl; *buddhiḥ*—zeka; *asya*—bu şehvetin; *adhiṣṭhānam*—oturma yeri; *ucyate*—denir; *etaiḥ*—bütün bunlar tarafından; *vimohayati*—şaşırtır; *eṣaḥ*—bu şehvet; *jñānam*—bilgi; *āvṛt ya*—örtü; *dehinam*—vücutlanmış olanın.

ÇEVİRİ

Duyular, akıl ve zeka bu şehvetin oturduğu yerlerdir. Şehvet, canlı varlığın gerçek bilgisini bu yollardan örter ve onu şaşkına çevirir.

AÇIKLAMA

Bu düşman koşullanmış ruhun vücudunda çeşitli stratejik noktaları ele geçirir, bundan dolayı Rab Kṛṣṇa bu düşmanı yenmek isteyenlerin onu nerede bulabilecekleri konusunda bilgi vermektedir. Akıl bütün duyusal faaliyetlerin merkezidir, bu bakımdan, duyu nesneleri hakkında birşey duyduğumuz zaman, akıl genellikle duyusal memnuniyet ile ilgili bütün fikirlerin toplandığı yerdir ve bunun sonucu olarak akıl ve duyular şehvetin oturduğu yerler haline gelirler. Sonra da zeka bölümü bu gibi şehvetli eğilimlerin karargahı haline gelir. Zeka ise ruh-canın kapı komşusudur. Şehvetli bir zeka ruh-canı etkiliyerek onun sahte nefs geliştirmesine ve kendisini maddeyle, dolayısıyla akıl ve duyularla tanımlamasına sebep olur. Ruh-can maddi duyularla hoşlanmaya bağımlılık kazanır ve gerçek mutluluk konusunda yanılgıya düşer. Ruh-canın kendisini yanlış tanımlaması *Śrīmad-Bāgavatam*'da (10.84.13) şöyle izah edilir:

yasyātma-buddhiḥ kuṇape tri-dātuke
sva-dhīḥ kalatrādiṣu bauma ijya-dhīḥ
yat-tīrtha-buddhiḥ salile na karhicij
janeṣv abhijñeṣu sa eva go-karaḥ

"Kendisini, kendisi dahil olmak üzere üç unsurdan oluşmuş bu vücutla tanımlıyan, vücudun yan ürünlerini akrabaları olarak kabul eden, doğduğu ülkeye tapan, ve aşkın bilgiye sahip kişilerle görüşeceği yerde sadece basit formaliteleri yerine getirmek için hacca giden kişinin

eşekten farkı yoktur."

41

तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ ।
पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥४१॥

tasmāt tvam indriyāṇy ādau
niyamya bharatarṣabha
pāpmanam prajahi hy enam
jñāna- vijñāna-nāśanam

tasmāt—öyleyse; *tvam*—sen; *indriyāṇi*—duyular; *ādau*—başlangıçta; *niyamya*—ıslah ederek; *bharata-ṛṣabha*—Ey Bharata'nın torunlarının şefi; *pāpmānam*—günahın büyük sembolü; *prajahi*—dizginle; *hi*—kesinlikle; *enam*—bu; *jñāna*—bilginin; *vijñāna*—ve saf ruhun bilimsel bilgisi; *nāśanam*—tahrip eden.

ÇEVİRİ

Bundan dolayı, Ey Bharatalar'ın en iyisi Arjuna, duyularını ayarlıyarak bu büyük günah sembolünü (şehveti) henüz başlangıçtayken dizginle ve bilgiyi ve benlik idrakini tahrip eden bu düşmanı mağlup et.

AÇIKLAMA

Benliğe özgü bilgiyi ve benlik-idraki için gereken gayreti tahrip eden en büyük günahkar düşman olan şehveti dizginleyebilmesi için henüz başlangıçtayken duyularını ıslah etmesini Tanrı burada Arjuna'ya tavsiye etmektedir. *Jñāna*, gayri-nefisten ayırt edilen bir benlik bilgisiyle ilgilidir, veya birbaşka deyişle, ruh-canın maddi bir vücut olmadığına dair bilgidir. *Vijñāna* ise ruh-canın meşru konumu ve Yüce Ruhla olan ilişkisiyle ilgili olan özel bir bilgidir. Bu konu, *Śrīmad-Bāgavatam*'da (2.9.31) şöyle izah edilir:

jñānaṁ parama-guhyaṁ me
yad vijāna-samanvitam
sa-rahasyaṁ tad-aṅgaṁ ca
gṛhāṇa yaditaṁ mayā

"Benliğe ve Üstün-benliğe ait bilgi çok gizemli ve esrarengizdir, fakat bu tür bilgi ve özel aydınlanış sadece, eğer Tanrının Kendisi tarafından detaylarıyla izah edilirse anlaşılabilir." *Bagavat-gītā* benlik hakkında özel ve genel bilgi verir. Canlı varlıklar Tanrının öz parçalarıdırlar ve sadece Tanrıya hizmet etmek için yaratılmışlardır. Bu şuura Kṛṣṇa şuuru denir. Bundan dolayı kişi, yaşamın başlangıcından itibaren Kṛṣṇa şuurunu öğrenmeli ve Kṛṣṇa şuurunda hareket etmelidir.

Şehvet, veya hırs her canlı varlık için doğal bir sevgi olan Tanrı sevgisinin çarpık bir yansımasından ibarettir. Fakat, kişi eğer başlangıçta Kṛṣṇa şuuruyla eğitilmişse bu doğal Tanrı sevgisi şehvete dönüşmez. Tanrı aşkı bir kere şehvete dönüştümü tekrar normal haline dönüşmesi çok zordur. Bununla beraber, Kṛṣṇa şuuru öyle güçlüdür ki, bu yola sonradan girenler bile adanmış hizmetin kural ve ilkelerini izliyerek bir Tanrı aşığı haline gelebilirler. Bu bakımdan, yaşamın herhangibir safhasından itibaren, veya durumun acilliğinin anlaşılmasından itibaren kişi, Kṛṣṇa şuuruyla, yani Tanrıya adanmış hizmetle duyularını ıslah ederek ve şehvetini Tanrı aşkına dönüştürerek insan yaşamının mükemmellik safhasına ulaşabilir.

42

इन्द्रियाणि पराण्याहुरिन्द्रियेभ्यः परं मनः ।
मनसस्तु परा बुद्धिर्यो बुद्धेः परतस्तु सः ॥४२॥

indriyāṇi parāṇy āhur
indriyebhyaḥ paraṁ manaḥ
manasas tu parā buddhir
yo buddheḥ paratas tu saḥ

indriyāṇi—duyular; *parāṇi*—üstün; *āhuḥ*—denir; *indriyebhyaḥ*—duyulardan öte; *param*—üstün; *manaḥ*—akıl; *manasaḥ*—akıldan öte; *tu*—de-da; *parā*—üstün; *buddhiḥ*—zeka; *yaḥ*—kim; *buddheḥ*—zekadan öte; *parataḥ*—üstün; *tu*—fakat; *saḥ*—o.

ÇEVİRİ

Faal duyular durgun maddeye üstündür; akıl duyulardan, zeka da akıldan üstündür ve ruh ise zekadan da üstündür.

AÇIKLAMA

Duyular şehvetin farklı dışa vurumlarıdır. Şehvet vücutta gizlenir ve

duyular aracılığıyla dışa vurulur. Bundan dolayı, duyular bütün olarak vücuda üstündür. Fakat, üstün şuura, veya Kṛṣṇa şuuruna sahip olduğumuz zaman bu tür dışa vurumlar vuku bulmaz. Kṛṣṇa şuurundaki ruh Tanrının Yüce Şahsıyla doğrudan bir ilişki içindedir; dolayısıyla, burada tasvir edilen vücutsal işlev hiyerarşisi sonuç olarak Yüce Ruhta son bulur. Vücutsal hareket demek duyusal işlev demektir ve duyuların durdurulması ise bütün vücutsal hareketin durdurulması demektir. Fakat, akıl faal olduğu için vücut sessiz sedasız dinleniyor olsa bile rüya görme anında akıl faaliyetini sürdürür. Fakat, aklın üzerinde zekanın hakimiyeti vardır ve zekanın üzerinde de ruhun hakikati vardır. Eğer ruh doğrudan doğruya Tanrıya hizmet etmekle meşgulse dolayısıyla zeka, akıl ve duyular gibi ikinci planda kalan unsurlar da Tanrıya hizmet etmekle meşgul olacaklardır. Duyu memnuniyetiyle ilgili nesnelerin duyulara üstün olduğu ve aklın da duyu nesnelerine üstün olduğu *Katha Upaniṣad*'da anlatılır. Bu durumda, akıl sürekli olarak ve doğrudan doğruya Tanrıya hizmet etmekle meşguldür ve aklın bu meşguliyetinden dolayı duyular başka birşeyle uğraşmaya fırsat bulamazlar. Bu zihinsel durum *Vedalar*'da şöyle anlatılır: *paraṁ dṛṣṭvā nivartate.* "Akıl eğer Tanrıya hizmet etmek için kullanılıyorsa alçak eğilimlerle meşgul olmaya fırsat bulamaz." *Kaṭha Upaniṣad*'da ruh, '*mahān*', yani büyük olarak tasvir edilir. Bundan dolayı ruh, duyu nesnelerinin, duyuların, aklın ve zekanın üzerindedir. Demek ki, doğrudan doğruya ruhun meşru konumunu anlarsak tüm sorunu çözmüş oluruz.

Kişi, zekasıyla ruhun meşru konumunu araştırmalı ve aklını daima Kṛṣṇa şuuruyla meşgul etmelidir. Bütün sorunu ancak bu çözebilir. Acemi maneviyatçılara ise genellikle duyu nesnelerinden uzak durmaları öğütlenir. Fakat, bunun yanısıra kişinin zekasını kullanarak aklını güçlendirmesi de gereklidir. Duyular ne kadar güçlü olursa olsun, kişi eğer Tanrının Yüce Şahsına tamamen teslim olarak zekası aracılığıyla aklını Kṛṣṇa şuuru ile meşgul ederse akıl kendiliğinden güçlenir ve duyular dişi kırılmış bir yılan kadar etkisiz hale gelir. Fakat ruh, zekanın ve aklın efendisi olmakla beraber duyular da öyledir; akıl Kṛṣṇa ile beraber olmadıkça ve Kṛṣṇa şuuruyla güçlendirilmedikçe tahrik olur, ve kişiyi her an manevi yoldan saptırabilir.

43

एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा संस्तभ्यात्मानमात्मना ।
जहि शत्रुं महाबाहो कामरूपं दुरासदम् ॥४३॥

evaṁ buddheḥ paraṁ buddhvā
saṁstabhyātmānam ātmana
jahi śatruṁ mahā-bāho
kāma-rūpaṁ durāsadam

evam—böylece; *buddheḥ*—zekaya; *param*—üstün; *buddhvā*—bilerek; *saṁstabhya*—sağlamlaştırarak; *ātmānam*—akıl; *ātmanā*—bariz zekayla; *jahi*—fethetmek; *śatrum*—düşman; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *kāma-rūpam*—şehvet suretinde; *durāsadam*—heybetli.

ÇEVİRİ

Ey şanlı ordulu Arjuna, kişi, kendisinin maddi duyulara, akıla ve zekaya aşkın olduğunu bilerek, bariz ruhsal zekayla (Kṛṣṇa şuuruyla) aklını sağlamlaştırmalı ve bu manevi güçle şehvet denilen doymak bilmez düşmanı mağlup etmelidir.

AÇIKLAMA

Gayrişahsi hiçliği nihai son olarak görmeksizin kişinin kendisini Tanrının Yüce Şahsının ebedi hizmetçisi olarak görmesi, *Bagavad-gītā*'nın Üçüncü Bölümünde Kṛṣṇa şuuru hakkında verilen son öğretidir. Kişi, maddi doğanın kaynaklarına hakim olmak için duyduğu hırs ve arzulara olan eğiliminden bu maddi varoluş yaşamında kesinlikle etkilenir. Koşullanmış ruhun en büyük düşmanı hakimiyet ve duyusal memnuniyet için duyduğu arzudur, fakat kişi, Kṛṣṇa şuurunun gücüyle maddi duyularını, aklını ve zekasını kontrol edebilir. Kişi, yapmakla yükümlü olduğu görevinden ve çalışmaktan bir anda vazgeçemez, fakat Kṛṣṇa şuurunda mertebeler katederek ilerleyip kendi öz kimliğine yönelik sarsılmaz bir zekayla, akıl ve maddi duyulardan etkilenmeksizin aşkın konumdaki yerini alabilir. Bu bölümün toplam özeti bundan ibarettir. Maddi varoluşun olgunlaşmamış safhasında bazı sözümona yogik hareketler uygulayarak suni olarak duyuları kontrol etmeye çalışmak ve felsefi tahminlerde bulunmak kişinin manevi yaşamda ilerlemesine yardımcı olmaz. Kişi daha yüksek bir zekayla Kṛṣṇa şuurunda eğitilmelidir.

Karma-yoga, veya kişinin Kṛṣṇa şuurunda belirli görevlerini icra etmesi konusunda *Śrīmad Bāgavad-gītā*'nın Üçüncü Bölümünün Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM



Aşkın Bilgi

1

श्रीभगवानुवाच
इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ।
विवस्वान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ॥१॥

śrī-bagavān uvāca
imaṁ vivasvate yogaṁ
proktavān aham avyayam
vivasvān manave prāha
manur ikṣvākave 'bravīt

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa şöyle dedi; *imam*—bu; *vivasvate*—güneşin ilahına; *yogam*—Yüce Tanrı ile kurulan ilişki bilimi; *proktavān*—öğrettim; *aham*—Ben; *avyayam*—ebediyen unutulmayacak olan; *vivasvān*—Vivasvān (güneş ilahının ismi); *manave*—(Vaivasvata ismindeki) insanlığın babasına; *prāha*—anlattım; *manuḥ*—insanlığın babası; *ikṣvākave*—Kral İkṣvāku'ya; *abravīt*—anlattı.

ÇEVİRİ

Tanrının Şahsı Rab Śrī Kṛṣṇa şöyle dedi: Ebediyen unutulmayacak olan bu yoga bilimini güneşin ilahı Vivasvān'a öğrettim ve Vivasvān da bu bilimi insanlığın babası Manu'ya öğretti ve Manu da İkṣvāku'ya öğretti.

AÇIKLAMA

Burada, güneş gezegeninden başlayarak gezegenlerin hükümdarlık sırasına göre çok uzun bir zaman önce tebliğ edilen *Bagavad-gītā*'nın tarihçesi verilmektedir. Bütün gezegenlerin krallarının görevi özellikle halkı korumaktır, bu bakımdan, halklarını hırsın ve şehvetin maddi kapanından korumaları ve onları adaletle yönetebilmeleri için bütün krallar *Bagavad-gītā* bilimini anlamalıdır. İnsan yaşamı, Tanrının Yüce Şahsıyla olan ebedi akrabalığımız hakkında manevi bilgi edinmek içindir ve bütün gezegenlerdeki devletlerin yönetici başkanları adanmış bir ruh ve eğitim ve kültür yoluyla bu bilgiyi halklarına öğretmelidir. Bir başka deyişle, eğer bütün devletlerin yönetici başkanları bu Kṛṣṇa şuuru bilimini yaymaya niyetlenirse o zaman halk bu büyük bilimin avantajından yararlanarak başarılı bir yol izleyip insan suretindeki yaşamın fırsatlarından yararlanabilir.

Bütün güneş sistemi güneşten kaynaklanır ve güneşin kralı ve ilahı (bu çağda) Vivasvān ismiyle bilinir. *Brahma-saṁhitā*'da (5.52) bu konuda şunlar belirtilir:

yac-cakṣur eṣa savitā sakala-grahāṇām
rājā samasta-sura-mūrtir aśeṣa-tejāḥ
yasyājñayā bhramati sambhṛta-kāla-cakro
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bajāmi

Rab Brahma şöyle dedi: "Muazzam bir güce ve sıcaklığa sahip olan bütün gezegenlerin kralı güneşin, emri altında bulunduğu asli Şahısa, yani Tanrının Yüce Şahsı Govinda (Kṛṣṇa)'ya ibadet ederim. Güneş, Tanrının gözünü temsil eder ve Onun emrine itaat ederek yörüngesini kateder."

Güneş bütün gezegenlerin kralıdır ve güneş ilahı (bu çağdaki ismi Vivasvān) ısı ve ışık sağlıyarak, diğer gezegenleri kontrol eden güneş gezegenini yönetir. Güneş, Kṛṣṇa'nın emri altında döner ve *Bagavad-gītā* bilimini anlaması için Rab Kṛṣṇa, Vivasvān'ı ilk asli müridi yapmıştır. Bu bakımdan, *Bagavad-gītā* saflıktan uzak ve bir öneme haiz olmayan bilim adamları için tahminlere dayanan bir risale değil, fakat hatırlanamıyacak kadar uzak bir zamandan günümüze kadar gelmiş olan standart bir bilgi kitabıdır.

Gītā'nın tarihi *Mahābhārata*'da (*Śānti-parva* 348.51-52) şöyle anlatılır:

tretā-yugādau ca tato
vivasvān manave dadau
manuś ca loka-bhṛty-artham

sutāyekṣvākave dadau
ikṣvākuṇā ca kathito
vyāpya lokān avasthitāḥ

"Yüce Tanrıyla olan bu akrabalık bilimi, Tretā-yuga ismiyle bilinen çağın başlangıcında Vivasvān tarafından Manu'ya iletilmişti. İnsanlığın babası olan Manu da, Rab Rāmacandra'nın içinde belirdiği Raghu hanedanının atası ve dünya gezegeninin kralı olan oğlu Mahārāj İkṣvāku'ya bu bilimi iletti." Demek ki *Bagavad-gītā*, Maharaj İkṣvaku'nun zamanından beri insan toplumunda mevcuttur.

İçinde bulunduğumuz bu çağda, 432.000 yıl süren Kali-yuga'nın beş bin yılını henüz yeni geride bırakmış durumdayız. Bundan önce Dvāpara-yuga vardı (800.000 yıl) ve ondan önce de Tretā-yuga vardı (1.200.000 yıl). Bu durumda Manu, *Bagavad-gītā*'yı bu gezegenin kralı, oğlu ve müridi olan Mahārāj İkṣvāku'ya 2.005.000 yıl önce anlatmıştır. Şimdiki Manu'nun ömrü 120.400.000 yılının geride kalmış olduğu 305.300.000 yıl sürecektir. Demek ki henüz Manu doğmadan önce *Gītā*, Tanrı tarafından müridi ve güneşin ilahı olan Vivasvān'a anlatılmıştır; kaba bir tahminle, *Gītā* en azından 120.400.000 yıl önce tebliğ edilmiştir ve iki milyon yıldan beri insan toplumunda mevcuttur. Beş bin yıl kadar önce Tanrı tarafından Arjuna'ya tekrar anlatılmıştır. *Gītā*'nın kaba tahmini tarihçesi budur. *Gītā*, Vivasvān'a anlatılmıştır, çünkü o bir *kṣatriya*dır ve bütün *kṣatriyalar*, veya *sūryavaṁśa kṣatriyalar* güneş ilahının torunlarıdırlar, yani Vivasvān bütün *kṣatriyaların* babasıdır. Çünkü, *Bagavad-gītā Vedalar* kadar mükemmeldir; Tanrının Yüce Şahsı tarafından anlatıldığı için bu bilgi *apauruṣeya*dır, yani insanüstüdür. Vedik öğretiler insanlar tarafından yorumlanmadıkça ve oldukları gibi kabul edildikçe *Gītā* da olduğu gibi kabul edilmelidir. Saflıktan uzak bazı tartışmacılar *Gītā* hakkında kendilerine göre tahminlerde bulunurlar, fakat onların bu tahminleri *Bagavad-gītā*'nın özgün metni değildir. Bu bakımdan, *Bagavad-gītā*, gurular zincirinden alınarak olduğu gibi kabul edilmelidir ve burada anlatıldığı gibi, Tanrı, *Gītā*'yı güneş ilahına ve güneş ilahı da bunu oğlu Manu'ya, Manu da oğlu İkṣvāku'ya anlatmıştır.

2

एवं परम्पराप्राप्तमिमं राजर्षयो विदुः ।
स कालेनेह महता योगो नष्टः परन्तप ॥२॥

evaṁ paramparā-prāptam
imaṁ rājarṣayo viduḥ
sa kāleneha mahatā
yogo naṣṭaḥ parantapa

evam—böylece; *paramparā*—gurular zinciri aracılığıyla; *prāptam*—alınmıştır; *imam*—bu bilim; *rāja-ṛṣayaḥ*—tanrısal krallar; *viduḥ*—anlamışlardır; *saḥ*—bu bilgi; *kālena*—zaman içerisinde; *iha*—bu dünyada; *mahatā*—büyük; *yogaḥ*—Yüce Tanrıyla kurulan ilişki bilimi; *naṣṭaḥ*—dağılmış; *parantapa*—Ey düşmanlarını zapteden Arjuna.

ÇEVİRİ

Bu yüce bilim başarılı gurular zinciri aracılığıyla böylece alınmıştır ve tanrısal krallar bunu böyle anlamışlardır. Fakat, zamanla başarı zinciri kopmuştur ve bundan dolayı bu bilim kaybolmak üzeredir.

AÇIKLAMA

Gītā'nın özellikle tanrısal krallara hitap ettiği burada açıkça belirtilmektedir, çünkü onlar, halklarını yönetebilmeleri için *Gītā*'nın amacını idrak etmeleri gereken öncelikli kişilerdir. *Bagavad-gītā*, kendi amaçları doğrultusunda yorum getirenler için ve hiçkimseye fayda sağlamıyacak olan değişiklikler yaparak *Gītā*'nın değerini düşüren şeytani kişiler için değildir. Asli maksat bazı hayasız yorumcular tarafından bazı motiflerle darmadağın edilince müritlik zincirinin yeniden kurulması gerekmişti. Tanrı burada başarılı *guru*luk ve müritlik zincirinin kopmuş bulunduğunu beş bin yıl önce belirtiyor ve *Gītā*'nın amacının kaybolmaya yüz tuttuğunu söylemektedir. *Bagavad-gītā*'nın günümüzde birçok baskısı mevcuttur (özellikle İngilizce), fakat hemen hepsi otoriteye dayanan bir guruluk zincirine göre yorumlanmamıştır. Saflıktan uzak olan bazı bilim adamları tarafından kaleme alınmış olan sayısız *Gītā* yorumu vardır, fakat hemen hepsi Śrī Kṛṣṇa adı altında iyi para kazanmalarına rağmen Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmezler. Bu, şeytani bir kafa yapısıdır, çünkü şeytani kişiler Tanrıya inanmazlar, fakat Yüce Tanrının malından ve mülkünden zevk alırlar. *Paramparā* (gurular zinciri) sistemi vasıtasıyla

gelen bir *Bagavad-gītā* yorumuna şiddetle ihtiyaç olduğu için bu çalışma yapılmıştır. *Bagavad-gītā* olduğu gibi kabul edildiği zaman insanlık için büyük bir nimet olur, fakat bir felsefi tahminler risalesi olarak kabul edilirse sadece zaman kaybına sebep olur.

3

स एवायं मया तेऽद्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽसि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥३॥

sa evāyaṁ mayā te 'dya
yogaḥ proktaḥ purātanaḥ
bakto 'si me sakhā ceti
rahasyaṁ hy etad uttamam

saḥ—aynı; *eva*—kesinlikle; *ayam*—bu; *mayā*—Benim tarafımdan; *te*—sana; *adya*—bugün; *yogaḥ*—yoga bilimi; *proktaḥ*—anlatılmış; *purātanaḥ*—çok eski; *baktaḥ*—adanmış kul; *asi*—sen; *me*—Benim; *sakhā*—arkadaşım; *ca*—de-da; *iti*—öyleyse; *rahasyam*—gizem; *hi*—kesinlikle; *etat*—bu; *uttamam*—aşkın.

ÇEVİRİ

Yüce Tanrıyla olan bu akrabalığın kadim bilimini bugün sana anlatıyorum, çünkü sen, hem müridim hem de arkadaşımsın ve bundan dolayı bu bilimin aşkın gizemini anlıyabilirsin.

AÇIKLAMA

Şeytani ve adanmış olmak üzere iki çeşit insan vardır. Arjuna Tanrıya adanmış olduğu için Tanrı onu bu büyük bilimi alan kişi olarak seçmiştir, fakat şeytani kişilerin bu büyük bilimin gizemini anlaması mümkün değildir. Bu büyük bilgi kitabının birçok baskısı mevcuttur. Bunlardan bazıları adanmış kişiler tarafından, bazıları da şeytani kişiler tarafından yorumlanmıştır. Bu yorumlar içerisinde şeytani kişilerin yorumları ne kadar işe yaramaz ise, adanmış kulların yorumları o kadar gerçektir. Arjuna, Śrī Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmiştir ve Arjuna'nın izinden giden *Gītā* yorumları bu büyük bilimin amacına sunulmuş olan adanmış bir hizmettir. Bununla beraber, şeytani kişiler Rab Kṛṣṇa'yı olduğu gibi kabul etmezler. Bunun

yerine, Kṛṣṇa hakkında hikayeler uydurarak okuyucuları Kṛṣṇa'nın öğretilerinden saptırırlar. İnsanlar, burada bu gibi saptırmalara karşı uyarılmaktadır. Kişi, Arjuna'dan müritliğin ne demek olduğunu öğrenmeli ve böylece *Śrīmad Bāgavad-gītā*'nın büyük biliminden yararlanmalıdır.

4

अर्जुन उवाच
अपरं भवतो जन्म परं जन्म विवस्वतः ।
कथमेतद् विजानीयां त्वमादौ प्रोक्तवानिति ॥४॥

arjuna uvāca
aparaṁ bavato janma
paraṁ janma vivasvatah
katham etad vijāniyāṁ
tvam ādau proktavān iti

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *aparam*—küçük; *bavataḥ*—Senin; *janma*—doğum; *param*—yüce; *janma*—doğum; *vivasvataḥ*—güneş ilahının; *katham*—nasıl; *etat*—bu; *vijāniyām*—anlıyacağım; *tvam*—Sen; *ādau*—başlangıçta; *proktavān*—öğrettiğini; *iti*—böylece.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Güneş ilahı Vivasvān Senden önce doğmuş. Öyleyse, bu bilimi başlangıçta ona öğrettiğini nasıl bilebilirim?

AÇIKLAMA

Arjuna, Tanrı tarafından kabul edilmiş bir mürid olarak nasıl olur da Kṛṣṇa'nın sözlerine inanmaz? Çünkü, Arjuna burada kendisi için değil, fakat Tanrının Yüce Şahsına inanmıyanlar için, veya Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmiyenler için, sanki kendisi Kṛṣṇa'dan, veya Tanrının Yüce Şahsından habersizmiş gibi bu konuyu soruşturmaktadır. Onuncu Bölümde anlaşılacağı gibi, Arjuna, Kṛṣṇa'nın herşeyin kaynağı olan Tanrının Yüce Şahsı olduğunu ve aşkınlık bakımından söylenecek en son söz olduğunu çok iyi biliyordu. Tabii ki, Kṛṣṇa aynı zamanda Devakī'nin oğlu olarak bu dünyaya gelmişti. Ebediyen özgün şahsiyet olan Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın nasıl olup da değişmeden kalabildiğini anlamak sıradan beşerler için

oldukça zordur. Bu bakımdan, otorite olarak Kṛṣṇa'nın bu konuyu açıklığa kavuşturması için Arjuna, Kṛṣṇa'dan önce bu soruyu ortaya atmaktadır. Şeytani kişilerin redddetmesine rağmen, Kṛṣṇa sadece şimdi değil, zamanın başlangıcından beri bütün dünya tarafından kabul edilen en yüce otoritedir. Herneyse, Kṛṣṇa, Kendisine sürekli olarak sataşan şeytani kişiler, ve onların izinden gidenler tarafından tasvir edilmeden önce O, Kendisini tasvir etsin diye Arjuna, burada herkes tarafından otorite olarak kabul edilen Kṛṣṇa'ya bu soruyu yöneltmektedir. Kṛṣṇa bilimini bilmek herkesin yararınadır. Bu bakımdan Kṛṣṇa, Kendisi hakkında konuştuğu zaman bu konuşma bütün dünyanın hayrına olur. Kṛṣṇa'nın kendisi hakkında yaptığı açıklamalar şeytani kişilere acayip gelebilir, çünkü onlar Kṛṣṇa'yı hep kendi görüş açılarına göre bilirler, fakat Kṛṣṇa'ya bağlanmış kişiler Kṛṣṇa tarafından yapılan açıklamaları bütün kalpleriyle kabul ederler. Adanmış kullar, Kṛṣṇa hakkında daima daha fazla şey bilmek istedikleri için Kṛṣṇa'nın bu otoriteli açıklamalarına her zaman saygı gösterirler. Kṛṣṇa'yı sıradan bir insanmış gibi gören ateistler, bu yolla Onun üstün insan olduğunu, *sac, cid, ananda, vigraha*, yani bilgi ve saadetin ebedi sureti olduğunu, aşkın olduğunu ve maddi doğanın hal ve hakimiyetinin ve zaman ve mekanın etkisinin üzerinde yer aldığını öğrenirler. Arjuna gibi Kṛṣṇa müridleri Kṛṣṇa'nın aşkın konumu hakkında her türlü yanlış anlamalardan uzaktır. Arjuna'nın Tanrıya bu soruyu sormasındaki amaç, Kṛṣṇa'yı maddi doğanın hallerine hedef olan sıradan bir insanmış gibi gören ateistlerin bu görüşünü bertaraf etmektir.

5

श्रीभगवानुवाच
बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चार्जुन ।
तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्थ परन्तप ॥५॥

śrī-bagavān uvāca
bahūni me vyatītāni
janmāni tava cārjuna
tāny aham veda sarvāṇi
na tvam vettha parantapa

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Şahsı şöyle dedi; *bahūni*—birçok;

me—Benim; *vyatītāni*—geçmiş; *janmāni*—doğumlar; *tava*—senin; *ca*—ve; *arjuna*—Ey Arjuna; *tāni*—onlar; *aham*—Ben; *veda*—bil; *sarvāṇi*—bütün; *na*—değil; *tvam*—sen; *vettha*—bil; *parantapa*—Ey düşmanını zapteden.

ÇEVİRİ

Tanrının Şahsı şöyle dedi: Senin ve Benim geçmişteki doğumlarımızın hepsini Ben hatırlarım, fakat sen hatırlıyamazsın, Ey düşmanını zapteden!

AÇIKLAMA

Tanrının çeşitli enkarnasyonları hakkında *Brahma-saṁhitā*'dan (5.33) şu bilgileri alabiliriz:

advaitam acyutam anādim ananta-rūpam
ādyaṁ purāṇa-puruṣaṁ nava-yauvanaṁ ca
vedeṣu durlabham adurlabham ātma-baktau
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bacāmi

"Özgün şahıs (mutlak ve düşmez, başlangıcı olmayan) Tanrının Yüce Şahsı Govinda'ya (Kṛṣṇa) ibadet ederim. O, sonsuz suretlere yayılmış olmasına rağmen yine aynı özgünlüktedir ve en yaşlı olmasına rağmen daima gençlik tazeliğiyle ortaya çıkar. Tanrının bu ebedi, saadet dolu, ve herşeyi bilen suretleri genellikle en iyi Vedik alimleri tarafından anlaşılabilir, fakat bu suretler sadece saf müridler tarafından görülebilir."

Brahma-saṁhitā'da (5.39) aynı zamanda şunlar da belirtilir:

rāmādi-mūrtiṣu kalā-niyamena tiṣthan
nānāvatāram akarod buvaneṣu kintu
kṛṣṇaḥ svayaṁ samabhavat paramaḥ puman yo
govindam ādi- puruṣaṁ tam ahaṁ bacāmi

"Rāma, Nṛsiṁha gibi enkarnasyonlarıyla, ve diğer enkarnasyonlarıyla çeşitli zamanlarda beliren, fakat Kṛṣṇa olarak bilinen Tanrının Özgün Şahsı ve Şahsen enkarne olan Tanrının Yüce Şahsı Govinda'ya (Kṛṣṇa) ibadet ederim."

Vedalar'da belirtildiğine göre, Tanrı bir olmakla beraber, Kendisini sayısız suretlerde tezahür ettirir. O, rengini değiştimesine rağmen yine aynı kalan *vaidurya* taşı gibidir. Onun bütün bu suretleri *Veda*

öğrenimiyle değil, fakat sadece saf ve sade müridler tarafından anlaşılabilir (*vedeşu durlabham adurlabham ātma-baktau*). Arjuna gibi müridler Tanrının daimi refakatçileridirler ve Tanrının her dünyaya inişinde bu refakatçi müridler de çeşitli kapasiteleriyle Ona hizmet etmek üzere dünyaya gelirler. Arjuna bu müridlerden biridir, ve Rab Kṛṣṇa, güneş ilahı Vivasvān'a milyonlarca yıl önce *Bagavad-gītā*'yı naklettiği zaman Arjuna'nın farklı bir kapasiteyle orada bulunduğunu bu dörtlükten anlıyabiliriz. Fakat, Tanrı ile Arjuna arasındaki fark, Arjuna'nın hatırlıyamadığı olayları Tanrının hatırlamasıdır. İşte, Herşeye Kadir Tanrı ile Onun öz parçası olan canlı varlık arasındaki fark budur. Arjuna'ya burada düşmanını zapteden şanlı kahraman diye hitap edilmesine rağmen o, geçmiş yaşamlarını hatırlıyamamaktadır. Bu bakımdan, canlı varlık maddi ölçülere göre her nekadar büyük olursa olsun Yüce Tanrıya asla eşit olamaz. Tanrının daimi refakatçisi olan kişi kesinlikle özgürdür, fakat Tanrıya eşit değildir. Tanrı, *Brahma-saṁhita*'da *acyuta*, yani "düşmez" olarak betimlenir ve bu tanımlama, maddeyle ilişki içindeyken bile Onun asla unutkanlığa düşmediğini belirtir. Bu bakımdan, canlı varlık Arjuna kadar özgür olsa bile Tanrıya her bakımdan asla eşit olamaz. Arjuna, Tanrının müridi olmasına rağmen Tanrının özelliğini bazen unutmaktadır, fakat bir mürid kutsal bir lütuf vasıtasıyla Tanrının düşmezlik durumunu anlıyabilirken, adanmamış şeytani bir şahıs Tanrının bu aşkın özelliğini anlıyamaz. Sonuç olarak, *Gītā*'daki bu tasvirlerin şeytani beyinler tarafından anlaşılamıyacağını belirtebiliriz. Kṛṣṇa milyonlarca yıl önce Kendisi tarafından icra edilen olayları hatırlarken, Kṛṣṇa ile aynı ebedi özelliğe sahip olan Arjuna bu olayları hatırlıyamamaktadır. Burada, canlı varlığın vücut değiştirdigi için herşeyi unuttuğunu, fakat Tanrının, *sac-cid-ānanda* vücudunu hiç değiştirmediği için herşeyi hatırlayabildiğini belirtmekte yarar vardır. O, *advaita*dır, yani Onun, vücudu ile Kendisi arasında hiçbir fark yoktur. Onunla ilişkili olan herşey canlıdır, fakat koşullanmış ruh vücudundan farklıdır. Tanrının vücudu ve Kendisi birbirinden farksız olduğu için O, maddi platforma indiği zaman bile Onun konumu sıradan canlı varlıkların konumundan her zaman farklıdır. Gelecek maddede Tanrı tarafından izah edileceği gibi, şeytani kişiler kendilerini Tanrının bu aşkın doğasına göre düzeltemezler.

6

अजोऽपि सन्नव्ययात्मा भूतानामीश्वरोऽपि सन् ।

प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय सम्भवाम्यात्ममायया ॥६॥

ajo 'pi sann avyayātmā
bhūtānām īśvaro 'pi san
prakṛtiṁ svām adhiṣṭhāya
sambhavāmy ātma-māya yā

ajaḥ—doğmamış; *api*—olmakla beraber; *san*—olurum; *avyaya*—bozulmaksızın; *ātmā*—vücut; *bhūtānām*—doğmuş olan herkes; *īśvaraḥ*—Yüce Tanrı; *api*—olmakla beraber; *san*—olurum; *prakṛtim*—aşkın surette; *svām*—Kendimin; *adhiṣṭhāya*—bu durumda; *sambhavāmi*—enkarne olurum; *ātma-māyayā*—dahili enerjimle.

ÇEVİRİ

Doğmamış olmama rağmen, ve aşkın vücudumun asla bozulmamasına rağmen yine de her çağda özgün aşkın suretimle ortaya çıkarım.

AÇIKLAMA

Tanrı burada Kendi doğumunun özel ayrıcalığından bahsetmektedir; O, sıradan bir insan gibi ortaya çıksa bile geçmiş doğumları dahil olmak üzere herşeyi hatırlar, fakat sıradan bir insan bir kaç saat önce bile ne yaptığını hatırlıyamayabilir. Birisine, bir gün önce aynı vakitte ne yaptığı sorulsa, bu soruya hemen cevap vermesi oldukça zor olur. Bir gün önce aynı vakitte ne yaptığını hatırlıyabilmek için hafızasını zorlaması gerekir. Fakat, buna rağmen insanlar bazen Tanrı olduklarını iddia ederler. Bu gibi anlamsız iddialara inanıp kanmamalıyız. Tanrı burada *prakṛti*sinden, yani suretinden bahsetmektedir. *Prakṛti*nin anlamı "doğa", veya *svarūpa*dır, yani "kişinin kendi sureti"dir.

Tanrı, Kendi vücudunda belirdiğini söylemektedir. O, sıradan bir canlının bir vücuttan diğerine vücut değiştirmesi gibi vücut değiştirmez. Koşullanmış bir ruh, şimdiki yaşmında belli bir vücuda sahip olmuş olabilir, fakat bir sonraki doğumunda farklı bir vücuda sahip olacaktır. Canlı varlıklar maddi dünyada belli bir vücuda sahip değillerdir, fakat bir vücuttan diğer bir vücuda transfer olup dururlar. Fakat, Tanrı bir vücuttan diğer bir vücuda geçmez. O, her nezaman ortaya çıkarsa çıksın dahili kudretiyle aynı özgün vücudunda ortaya çıkar. Birbaşka deyişle, Kṛṣṇa, flüt tutan iki eliyle, yani ebedi ve özgün suretiyle ortaya çıkar. O, bu maddi dünyadan kirlenmiyen ve

tamamiyle ebedi olan vücuduyla bu dünyaya gelir. Aynı aşkın vücutta ortaya çıkmasına ve evrenin efendisi olmasına rağmen O, sıradan bir canlıymış gibi doğum yoluyla dünyaya gelir. Vücudu maddi bir vücut gibi bozulup yaşlanmamasına rağmen O, çocukluktan ergenliğe, ve ergenlikten gençlik dönemine geçer. Fakat, şaşırtıcı bir şekilde gençliğin ötesinde yaşlanmaz. Kurukşetra savaşı sırasında evde Onu bekleyen birçok yetişkin çocuğu vardı; birbaşka deyişle, O, maddi hesaplara göre oldukça yaşlı olmalıydı. Fakat O, hâla yirmi, veya yirmibeş yaşlarındaki bir genç gibi görünmekteydi. Kṛṣṇa'nın hiçbir yaşlı resmi yoktur, çünkü O, geçmişte, şimdiki zamanda, ve gelecekte de en yaşlı kişi olmasına rağmen asla bizim gibi yaşlanmaz. Onun ne vücudu, ne de zekası bozulur, veya değişim gösterir. Demek ki, maddi dünyaya inmesine rağmen O, yine aynı, doğmamış olan, saadet ve bilginin ebedi sureti ve aşkın zekası, ve vücudunda değişmeden kalandır. Aslında, Onun ortaya çıkışı ve ortadan kaybolması, tıpkı güneşin doğuşu, göğü katetmesi, ve gözden kaybolması gibidir. Güneşi göremediğimiz zaman onun ufukta olduğunu zannederiz. Aslında güneş yerli yerinde durmaktadır, fakat yanılabilen ve yetersiz olan duyularımızla güneşin gökte belirmesini ve kaybolmasını hesaplarız. Ve Rab Kṛṣṇa'nın belirişi ve kayboluşu sıradan canlı varlıklarınkinden farklı olduğu için bu, Onun ebedi dahili kudreti vasıtasıyla saadet bilgisi ile dolu olduğuna ve maddi doğadan asla kirlenmediğine delalettir. Tanrının Yüce Şahsının, hiç doğmamış olmasına rağmen çeşitli tezahürlerini gerçekleştirmek üzere doğarak ortaya çıktığı *Vedalar* tarafından da onaylanır. Tanrının doğuyor gibi görünmesine rağmen vücut değiştirmediği gerçeği bazı ek Vedik literatürler tarafından onaylanır. *Bāgavatam*'da, altı çeşit tam zenginliğin mükellefliğiyle ve dört koluyla Nārāyaṇa olarak belirip annesine göründüğü anlatılır. Onun özgün ebedi suretinde görünmesi, Onun canlı varlıklara bahşettiği sebepsiz insafıdır, çünkü böylece, gayrişahsiyetçilerin yaptığı gibi, insanların Tanrının sureti hakkında yanlış tahminlerde ve zanlarda bulunmasını önliyerek Yüce Tanrıyı olduğu gibi düşünmelerine fırsat tanımıştır. *Viśva-kośa* sözlüğüne göre, *māyā*, veya *ātma māyā* sözcüğü, "Tanrının sebepsiz insafı" anlamına gelir. Tanrı, geçmişte yer alan her dünyaya inişinin bilincindedir, fakat sıradan canlı varlıklar yeni bir vücuda geçtikleri anda bir önceki vücutlarında yaptıkları faaliyetlerin hepsini unuturlar. O, bütün canlı varlıkların Efendisidir, çünkü O, bu dünyadayken insanlar tarafından başarılamıyacak şahanelikte insan üstü faaliyetler gerçekleştirmiştir. Bundan dolayı Tanrı hep aynı Mutlak Hakikattir ve Onun, sureti

ile Kendisi arasında, veya niteliği ile vücudu arasında hiçbir fark yoktur. Bu noktada, Tanrının bu dünyaya neden gelip gittiği sorusu aklımıza takılabilir. Bu konu ise bir sonraki dörtlükte açıklanacaktır.

7

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥७॥

yadā yadā hi dharmasya
glānir bhavati bhārata
abhyutthānam adharmasya
tadātmānaṁ sṛjāmy aham

yadā yadā—her nezaman ve her nerede; *hi*—kesinlikle; *dharmasya*—dînin; *glāniḥ*—ihtilaf; *bhavati*—tezahür olur; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu; *abhyutthānam*—baskın; *adharmasya*—dinsizliğin; *tadā*—o zaman; *ātmānam*—benlik; *sṛjāmi*—tezahür; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Her nerede ve her nezaman dîni uygulamalar azalır ve dinsizliğin hakimiyeti artarsa işte o zaman bu dünyaya şahsen inerim, Ey Bharata'nın torunu.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan Sanskrit sözcük *sṛcāmi* önemlidir. *Sṛcāmi* sözcüğü "yaratılış" anlamında kullanılmış olamaz, çünkü bir önceki dörtlüğe göre, Tanrının bütün suretleri ebediyen var olduğu için Onun sureti veya vücudu yaratılmamıştır. Bu bakımdan, *sṛcāmi*, "'Tanrının Şahsen ve olduğu gibi tezahür etmesi" anlamına gelir.Tanrı belli bir programa göre, veya Brahmā'nın bir günündeki yedinci Manu'nun yirmisekizinci çağı olan Dvāpara-yuga'nın sonunda ortaya çıkmakla beraber, Onun bu gibi kural ve şartlara bağlı kalma mecburiyeti yoktur, çünkü O, Kendi iradesine göre çeşitli şekillerde hareket etmek bakımından tamamiyle özgürdür. Bu bakımdan, her nezaman dinsizlik dünyaya hakim olmaya başlar ve hakiki din kaybolursa O, Kendi iradesiyle dünyaya iner. Dîni ilkeler *Vedalar*'da belirtilmiştir ve *Vedalar*'ın kurallarını tam anlamıyla icra etme konusunda ortaya çıkan uyuşmazlıklar kişiyi dinsiz yapar. *Bāgavatam*'da belirtildiği gibi,

bu ilkeler Tanrının kanunlarıdır. Sadece Tanrı dîni bir sistem ortaya koyabilir. *Vedalar*, özgün olarak Tanrının Şahsen Brahmā'nın kalbinden konuşması olarak kabul edilir. Demek ki, *darma* ilkeleri, veya din, Tanrının Yüce Şahsının emirleridir (*darmaṁ tu sākṣād bagavat-praṇītam*). *Bagavad-gītā*'da bu ilkeler açıkça belirtilir. *Vedalar*'ın amacı, Yüce Tanrının emirleri altında bu ilkeleri yerleştirmektir; ayrıca Tanrı, en yüce dîni ilkenin Tanrıya teslim olmak olduğunu *Gītā*'nın sonunda belirtir. Vedik ilkeler kişiyi Ona doğru tam bir teslimiyete iter ve bu ilkeler her nezaman şeytani kişiler tarafından tahrip edilirse Tanrı ortaya çıkar. *Bāgavatam*'dan anladığımıza göre, *Vedalar*'ın otoritesi bahane edilerek materyalistler tarafından kötüye kullanıldığı ve materyalizmin arttığı bir sırada Rab Buda, Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu olarak belirmiştir. *Vedalar*'da hayvan kurban edilmesiyle ilgili olarak bazı kısıtlayıcı kurallar bulunmasına rağmen, şeytani eğilimlere sahip bazı kişiler o sıralarda Vedik ilkelere aldırmaksızın hayvan kurban etmekteydiler. Bütün bu saçmalığa son vermek ve şiddet karşıtı Vedik ilkeleri yerleştirmek üzere Rab Buda ortaya çıkmıştır. Demek ki, her *avatar*, veya Tanrı enkarnasyonunun belli bir misyonu vardır ve kutsal metinlerde onlardan bahsedilir. Kutsal metinlerde belirtilmeyen hiçkimse *avatār* olarak kabul edilmemelidir. Tanrı her zaman Hindistan'da ortaya çıkmaz. O, her nerede ve her nezaman olursa olsun istediği zaman kendisini tezahür ettirir. Her enkarnasyonunda, belli koşullar altındaki belli kişilerin anlıyacağı şekilde dinden bahseder. Fakat misyon aynıdır. Bu misyon insanları Tanrı şuuruna ulaştırmak ve dîni ilkelere uymalarını sağlamak. Bazen Kendisi gelir ve bazen de oğlu, veya hizmetçisi gelir, bazen de kılık değiştirerek hakiki temsilci olarak Kendisi gelir.

Bagavad-gītā'nın ilkeleri Arjuna'ya anlatılmıştı, çünkü o, dünyanın diğer yerlerindeki sıradan beşerlere oranla oldukça yüksek bir seviyedeydi. İki artı ikinin dört etmesi, bir matematik ilkesi olarak ilk okulda da aynıdır üniversitede de aynıdır. Ancak, basit ve yüksek matematik hâla mevcuttur. Demek ki, Tanrının bütün enkarnasyonları aynı ilkeleri öğretir, fakat farklı çevre koşullarına göre bu öğretiler alçak ve yüksek seviyelerde öğretilir. Sonradan izah edileceği gibi, yüksek din ilkeleri dört emrin ve sosyal yaşamın dört hâlinin kabul edilmesiyle başlar. Enkarnasyon misyonunun bütün amacı Kṛṣṇa şuurunu her yerde uyandırmaktır. Bu şuur sadece farklı koşullar altında tezahür eder ve tezahür etmez.

8

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे ॥८॥

paritrāṇāya sādhūnāṁ
vināśāya ca duṣkṛtām
darma-saṁsthāpanārthāya
sambhavāmi yuge yuge

paritrāṇāya—kurtuluş için; *sādhūnām*—adanmış kulların; *vināśāya*—imha etmek için; *ca*—ve; *duşkṛtām*—alçakların; *darma*—dîni ilkeler; *saṁsthāpana-arthāya*—yeniden kurmak; *sambhavāmi*—beliririm; *yuge*—çağ; *yuge*—çağ.

ÇEVİRİ

İyileri kurtarmak, kötüleri imha etmek ve dîni ilkeleri yeniden yerleştirmek üzere her çağda ortaya çıkarım.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'ya göre, *sādhu* (kutsal adam) Kṛṣṇa şuurundadır. Kişi dinsiz birisiymiş gibi görünebilir, fakat eğer tam ve bütün bir Kṛṣṇa şuuru niteliğine sahipse o kişinin bir *sādhu* olduğu anlaşılmalıdır. Ve *duşkṛtām* sözcüğü, Kṛṣṇa suuruna aldırış etmeyenler içindir. Bu gibi kişiler, yani *duşkṛtāmlar* dünyevi bir tahsille süslenmiş olasalar bile budala ve alçak insanlar olarak tasvir edilirler; bunun yanısıra, iyi bir eğitim ve kültüre sahip olmamasına rağmen yüzde yüz Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olan birisi *sādhu* olarak kabul edilir. Ateistlere göre, Rāvana ve Kaṁsa gibi şeytanları imha ettiği gibi, şeytanları imha etmek için Yüce Tanrının bu dünyaya gelmeye ihtiyacı yoktur. Şeytanları imha etmekle görevli birçok Tanrı temsilcisi vardır. Fakat, Tanrı özellikle şeytani kişiler tarafından sürekli rahatsız edilen müridlerini teskin etmek için bu dünyaya iner. Mürid, akrabası bile olsa şeytani kişi onu rahatsız eder. Prahlāda Mahārāj, Hiranyakaśipu'nun oğlu olmasına rağmen babasının zulmüne uğramıştır; Devakī, Kṛṣṇa'nın annesi olmasına rağmen Kaṁsa'nın kızkardeşiydi, Kṛṣṇa onların çocuğu olduğu için o, ve kocası Vasudeva, Kaṁsa'nın zulmüne uğramışlardır. Bunun için Kṛṣṇa, Kaṁsa'yı öldürmekten çok öncelikle Devakī'yi kurtarmak amacıyla ortaya çıkmıştır, ancak her iki olay da

aynı zamanda olmuştur. Bu bakımdan, burada anlatıldığına göre Tanrı, gerek müridini kurtarmak, gerekse şeytanları imha etmek için çeşitli enkarnasyonlarla ortaya çıkar.

Kṛṣṇadāsa Kavirāja'nın *Caitanya-caritāmṛta*'daki (*Madhya* 20.263.264) şu sözleri bu enkarnasyon ilkelerini şöyle özetler:

sṛṣṭi-hetu yei mūrti prapañce avatare
sei iśvara-mūrti 'avatāra 'nāma dare
māyātīta paravyome sabāra avasthāna
viśve avatari 'dare 'avatāra 'nāma

"*Avatār*, yani Tanrının enkarnasyonu, maddi tezahür için Tanrının krallığından iner. Tanrının Şahsının bu belli suretine enkarnasyon, veya *avatār* adı verilir. Bu enkarnasyonlar ruhsal dünyada, yani Tanrının krallığında yerleşiklerdir. Maddi yaratılışa indikleri zaman *avatār* adını alırlar."

Puruṣāvatārlar, guṇāvatārlar, līlāvatārlar, śaktiāveśa avatārlar, manvantara avatarlar ve *yugāvatārlar* olmak üzere çeşitli *avatārlar* mevcuttur ve belli bir programa göre evrenin çeşitli yerlerinde ortaya çıkarlar. Fakat, Rab Kṛṣṇa bütün *avatārların* kaynağı olan esas Tanrıdır. Rab Śrī Kṛṣṇa, Onu özgün Vrndāvan eğlencelerinde görmeye can atan saf müridlerinin arzularını tatmin etmek amacıyla bu dünyaya iner. Bu bakımdan, Kṛṣṇa *avatārın* esas amacı, daima Onu düşünen müridlerini memnun etmektir.

Tanrı, Kendisini her çağda enkarne ettiğini söylemektedir. Bunun anlamı, Tanrı, Kali Çağında da Kendisini enkarne edecek demektir. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiğine göre, Tanrının Kali Çağındaki enkarnasyonu, *saṅkīrtan* hareketiyle (Tanrının kutsal isminin toplu halde zikredilmesi) Kṛṣṇa'ya ibadet edilmesini öğreten ve Kṛṣṇa şuurunu bütün Hindistana yayan Rab Caitanya Mahāprabhu'dur. Onun belirttiğine göre, bu *saṅkīrtan* kültürü, köyden köye ve şehirden şehire bütün dünyaya yayılacaktır. Tanrının Şahsı Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu olan Rab Çaitanya, *Upaniṣadlar, Mahābharata* ve *Bāgavatam* gibi kutsal metinlerin gizli bölümlerinde üstü kapalı olarak tasvir edilmiştir. Rab Kṛṣṇa'nın müridleri Rab Çaitanya'nın *saṅkīrtān* hareketine çok düşkündürler. Tanrının bu *avatār* enkarnasyonu kötüleri öldürmez, fakat sebepsiz insafı ile onları kurtarır.

9

जन्म कर्म च मे दिव्यमेवं यो वेत्ति तत्त्वतः ।

त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन ॥९॥

janma karma ca me divyam
evaṁ yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehaṁ punar janma
naiti mām eti so 'rjuna

janma—doğum; *karma*—çalışma; *ca*—de-da; *me*—Benim; *divyam*—aşkın; *evam*—bu gibi; *yaḥ*—olan kişi; *vetti*—bilir; *tattvataḥ*—gerçekte; *tyaktvā*—bir tarafa bırakır; *deham*—bu vücudu; *punaḥ*—tekrar; *janma*—doğum; *na*—asla; *eti*—ulaşır; *mām*—Bana; *eti*—ulaşır; *saḥ*—o; *arjuna*—Ey Arjuna.

ÇEVİRİ

Benim belirişimin ve faaliyetlerimin aşkın doğasını bilen kişi, vücudunu terkettikten sonra bu maddi dünyada tekrar doğmaz ve Benim ebediyet yurduma girer.

AÇIKLAMA

Tanrının ebedi yurdundan inişi altıncı dörtlükte izah edilmişti. Tanrının Şahsının belirmesindeki hakikati anlayabilen kişi maddi bağlardan kurtulmuş demektir ve bundan dolayı, maddi vücudunu terkeder terketmez Tanrının krallığına hemen geri döner. Canlı varlığın maddi bağlardan böylesine bir özgürlüğe kavuşması hiç de kolay değildir. Gayrişahsiyetçiler ve *yogīler* birçok zorluklardan ve birçok doğumlardan sonra bu özgürlüğe kavuşurlar. Onların, Tanrının gayrişahsi *brahmajyoti*sine dalarak elde ettikleri özgürlük tam değildir ve bu maddi dünyaya geri dönme riskini taşır. Fakat, Tanrının vücudunu ve faaliyetlerini anlıyan adanmış kişi vücudunu terkettiği zaman Tanrının yurduna geri döner, ve bu maddi dünyaya bir daha geri dönmez. *Brahma-saṁhitā*'da (5.33) belirtildiğine göre, Tanrının birçok sureti ve enkarnasyonu vardır: *advaitam acyutam anādim ananta-rūpam*. Tanrının birçok aşkın sureti olmasına rağmen bunların hepsi de bir ve aynı Tanrının Yüce Şahsıdır. Bu hakikat dünyevi alimler ve deneyimci filozoflar tarafından anlaşılamamasına rağmen, kişi bu hakikati inanarak anlamalıdır. *Vedalar*'da belirtildiğine göre (*Puruṣa-bodhinī Upaniṣad*):

eko devo nitya-līlānurakto

bakta-vyāpī hṛdy antar-ātmā

"Tek Tanrının Yüce Şahsı, saf ve sade müridleriyle ilişkili olarak çeşitli aşkın suretler içerisinde ebediyen meşguldür." Bu Vedik öğreti *Gītā*'nın bu dörtlüğünde Tanrı tarafından şahsen onaylanmaktadır. Tanrının Yüce Şahsının ve *Vedalar*'ın otoritesinin gücüne dayanarak bu hakikati kabul eden ve felsefi tahminlerle vaktini boşa harcamıyan kişi özgürlüğün en üst mükemellik seviyesine ulaşır. Kişi sadece bu iman hakikatini kabul ederse şüphesiz özgürlüğe ulaşır. Vedik öğreti *tat tvam asi* burada uygulanmaktadır. Rab Kṛşṇa'yı Yüce Tanrı olarak anlıyan, veya Tanrıya "Sen Tanrının Şahsı Yüce Brahmansın" diyen kişi kesinlikle bir an önce özgürlüğüne kavuşur ve bu kişinin, sonunda Tanrıyla aşkın beraberliğe ulaşması garantidir. Birbaşka deyişle, Tanrının böylesine imanlı bir müridi mükemmelliğe ulaşır ve bu konu aşağıdaki Vedik iddia ile şöyle onaylanır:

tam eva viditvāti mṛtyum eti
nānyaḥ panthā vidyate 'yanāya

"Kişi, sadece Tanrıyı, Tanrının Yüce Şahsını bilerek doğum ve ölümden özgürlüğün mükemmellik seviyesine ulaşır ve bu mükemmelliğe ulaşmanın başka bir yolu yoktur." (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 3.8). Bundan başka bir alternatifin olmamasının anlamı, Rab Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak anlamıyan kişinin cehalet halinde olmasıdır ve sonuç olarak, dünyevi alimliğine göre *Bagavad-gītā*'yı yorumlayarak, veya bal kavanozunun dışını yalıyarak hiçkimse selamete ulaşamaz. Bu gibi deneyci filozoflar maddi dünyada önemli roller oynayabilirler, fakat özgürlüğe ulaşmaya müsait değillerdir. Bu gibi pohpohlanmış dünyevi alimler Tanrı müridinin sebepsiz insafını beklemelidirler. Bundan dolayı kişi, iman ve bilgi ile Kṛṣṇa şuurunu edinmeli ve bu yolla mükemmelliğe ulaşmalıdır.

10

वीतरागभयक्रोधा मन्मया मामुपाश्रिताः ।
बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्भावमागताः ॥१०॥

vita-rāga-baya-krodhā
man-mayā mām upāśritāḥ
bahavo jñāna-tapasā
pūtā mad-bāvam āgatāḥ

vīta—birşeyden kurtulmak; *rāga*—bağımlılık; *baya*—korku; *krodhāḥ*—ve öfke; *mat-mayā*—tamamen Bende; *mām*—Benim içimde; *upāśritāḥ*—tam olarak yerleşmiş bulunmak; *bahavaḥ*—birçok; *jñāna*—bilginin; *tapasā*—kefaretle; *pūtāḥ*—arınmak; *mat-bāvam*—Benim aşkın sevgim; *āgatāḥ*—kavuştu.

ÇEVİRİ

Bağımlılıktan, korkudan ve öfkeden özgür olarak Bana tamamen garkolan ve Bana sığınan birçok kişi, geçmişte Benim bilgim ile arındı ve böylece Benim aşkın sevgime kavuştu.

AÇIKLAMA

Yukarıda tasvir edildiği gibi, maddenin etkisinde olan kişilerin Yüce Mutlak Hakikatin şahsi özelliğini anlamaları çok zordur. Genel olarak vücutsal yaşam kavramına bağlı olan kişiler materyalizme öylesine dalmışlardır ki, Yüce Tanrının bir şahıs olduğunu anlamak onlar için hemen hemen imkansızdır. Bu gibi materyalistler, bozulmaz, bilgi dolu ve ebediyen saadet dolu bir aşkın vücudun varlığını hayal bile edemezler. Maddi kavramdaki vücut bozulabilir, cehalet doludur ve tamamiyle bir dert yüküdür. Bu bakımdan, Tanrının Şahsi sureti hakkında birşeyler duyan halkın aklına genellikle maddi vücut kavramı gelir. Bu gibi materyalistlere göre, maddi tezahürün devasa sureti yücedir. Sonuç olarak, onlar Yüce Tanrıyı gayrişahsi olarak kabul ederler. Materyalizme çok fazla dalmış oldukları için, maddeden özgürlüğe kavuştuktan sonra da şahsiyetlerinin devem etmesi kavramı onları korkutur. Ruhsal yaşamda da bireysellik ve şahsiyet olduğunu öğrendikleri zaman tekrar şahıs olmaktan korkarlar ve gayrişahsi hiçlikle bir olmayı tercih ederler. Onlar genel olarak canlı varlıkları, bir süre kumsalda kaldıktan sonra denize tekrar geri dönen köpüklere benzetirler. Bireysel şahsiyet olmaksızın ruhsal varoluşta ulaşılacak en yüce mükemmellik budur. Ruhsal varoluşta mükemmel bilgiden yoksun olmak yaşamın korku verici bir safhasıdır. Daha beteri, ruhsal varoluşu hiç anlıyamayanlar da vardır. Çeşitli teoriler tarafından şaşkınlığa düşen ve çeşitli felsefi tahminlerle yalanlanan bu gibi kişiler, tiksinmeye, veya öfkeye kapılarak yüce bir sebebin olmadığına ve herşeyin sonunda bir hiç olduğu sonucuna varırlar. Bu gibi kişiler hastalıklı bir yaşam durumundadır. Bazı kişiler maddeye çok bağımlı oldukları için manevi yaşama aldırmazlar, bazıları yüce manevi sebeple bir olmak isterler ve bazıları da hiçbirşeye inanmıyarak, umutsuz bir

halde her türlü manevi tahmine öfkelenirler. Bu sonuncu tip insan genellikle alkole, veya uyuşturucuya sığınır ve gördüğü halusinasyonları ruhsal görüntüler olarak kabul eder. Manevi yaşamı ihmal etmek, şahsını ruhsal kimliği ile tanımaktan korkmak, ve yaşamdaki sürtüşmelerden kaynaklanan hiçlik kavramı olmak üzere maddi dünyaya bağlılığın bu üç aşamasından kişi kendisini kurtarmalıdır. Yaşamın maddi kavramının bu üç aşamasından kurtulmak isteyen kişi, deha sahibi bir manevi öğretmenin rehberliği altında disiplinli bir şekilde adanmış yaşamın ilkelerini uygulamalıdır. Adanmış yaşamın son mertebesine *bāva*, veya Tanrıya duyulan aşkın aşk adı verilir.

Adanmış hizmet bilimi *Bakti-rasāmṛta-sindhu*'da (1.4.15-16) şöyle anlatılır:

ādau śraddhā tataḥ sādhu-
saṅgo 'tha bacana-kriyā
tato 'nartha-nivṛttiḥ syāt
tato niṣṭhā rucis tataḥ

athāsaktis tato bāvas
tataḥ premābhyudañcati
sādhakānām ayaṁ premṇaḥ
prādurbhāve bavet kramaḥ

"Kişi, başlangıçta benlik idraki için arzulu olmalıdır. Bu arzu, kişiyi ruhsal bakımdan ilerlemiş kişilerle bir araya gelme safhasına getirir. Bir sonraki safhada ise kişi, yükselmiş bir manevi öğretmen tarafından inisiye edilir ve onun öğretileri altında adanmış hizmetteki gelişimine başlar. Ruhsal bir uzmanın rehberliği altında adanmış hizmet icra eden kişi bütün maddi bağımlılıklardan kopar, benlik idraki sağlamlaşır ve Tanrının Mutlak Şahsı Śrī Kṛṣṇa hakkında bilgi edinmenin tadına varır. Bu tat alış kişiyi, Tanrıya duyulan aşkın sevginin başlangıç safhası olan *bāva*da olgunlaşan Kṛṣṇa şuuruna gitgide daha bağımlı olmaya iter. Tanrıya duyulan gerçek aşka, yaşamın en yüce mükemmellik safhası demek olan *prema* adı verilir. *Prema* safhasındaki kişi, Tanrıya sunulan aşkın sevgi hizmetiyle sürekli meşgul olur. Deha sahibi bir manevi uzmanın rehberliğindeki kişi, her türlü maddi bağımlılıktan özgür olarak kendi ruhsal ve bireysel şahsiyetinden korkmaksızın ve hiçlik felsefesinden kaynaklanan sürtüşmelerden özgür olarak en yüce mertebeye ulaşır. Ve böylece, sonunda Yüce

Tanrının yurduna geri döner.

11

ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम् ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥११॥

ye yathā mām prapadyante
tāms tathaiva bajāmy aham
mama vartmānuvartante
manuṣyāḥ pārtha sarvaśaḥ

ye—yapan herkesi; *yathā*—olarak; *mām*—Bana; *prapadyante*—teslim olmak; *tān*—onlar; *tathā*—öyleyse; *eva*—kesinlikle; *bajāmi*—ödüllendirmek; *aham*—Ben; *mama*—Benim; *vartma*—yol; *anuvartante*—izlemek; *manuṣyāḥ*—herkes; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *sarvaśaḥ*—her bakımdan.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, herkesi Bana teslim oluşuna göre ödüllendiririm. Herkes kendi özelliğine göre Benim yolumu izler.

AÇIKLAMA

Herkes Kṛṣṇa'yı çeşitli tezahür görünümlerinde aramaktadır. Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa, atom zerreleri dahil olmak üzere her yere nüfuz edip herşeyin içinde yaşayan Üstünruh olarak ve gayrişahsi *brahmajyoti* parlaklığında (nurunda) kısmi olarak idrak edilir. Fakat, Kṛṣṇa sadece saf kulları tarafından tam anlamıyla idrak edilebilir. Sonuç olarak diyebiliriz ki, Kṛṣṇa herkes tarafından çeşitli seviyelerde idrak edilebilir ve bu durumda, herkes Ona ulaşma isteğine göre tatmin olur. Aşkın dünyada da tıpkı kulların Onu arzulaması gibi, Kṛṣṇa da saf kullarına aşkın bir tutumla karşılık verir. Bir kul Kṛṣṇa'yı yüce öğretmen olarak arzulayabilir, diğer bir kul şahsi arkadaşı olarak ve bir diğeri ise sevgilisi olarak arzulayabilir. Kṛṣṇa, bütün kullarını Kendisine duydukları aşkın sevgi hizmetine göre eşit olarak ödüllendirir. Maddi dünyada da aynı şekilde karşılıklı duygular mevcuttur ve bu duygular Tanrı ile Ona çeşitli şekillerde ibadet edenler arasında eşit olarak alınıp verilirler. Saf kullar, gerek bu dünyada, gerekse ruhsal dünyada olsun Onunla şahsen beraber olurlar ve Tanrıya şahsen hizmet ederek

Ona sundukları bu sevgi hizmetinden aşkın bir saadet duyarlar. Kṛṣṇa, canlı varlığın bireysel var oluşunu yok ederek ruhsal intihara kalkışan gayriṣahsiyetçilere bile nuruna garkederek yardım eder. Bu gibi gayriṣahsiyetçiler, Tanrının ebedi ve saadet dolu şahsiyetini kabul etmeye ikna olmazlar, sonuç olarak bireyselliklerini söndürdükleri için, Tanrıya sunulan şahsi ve aşkın hizmetin saadetinden mahrum kalırlar. Gayriṣahsi varoluşta bile tam anlamıyla yerleşemiyen bazıları ise, faaliyet için duydukları uykı durumundaki arzularını sergilemek üzere maddi alana geri dönerler. Bunlar ruhsal gezegenlere kabul edilmezler, fakat maddi gezegenlerde yaşamaları için onlara tekrar şans tanınır. Meyvesel işçiler ise, *yajñaśvara* olarak belirlenmiş görevlerinden arzuladıkları sonuçlara göre Tanrı tarafından ödüllendirilirler, ve mistik güç peşinde olan *yogiler* de bu güçlerle ödüllendirilirler. Birbaşka deyişle, herkes, başarı için sadece Onun insafına ve aynı yol üzerinde yer alan her çeşit ruhsal yöntemin farklı derecelerde sağladığı başarılara dayanır. *Śrīmad-Bāgavatam*'da (2.3.10) belirtildiği gibi, kişi, Kṛṣṇa şuurunda en yüksek mükemmelliğe ulaşmadıkça bütün gayretleri mükemmellikten uzaktır.

akāmaḥ sarva-kamo vā
mokṣa-kāma udāra-dhīḥ
tīvreṇa bakti-yogena
yajeta puruṣam param

"Kişi, gerek her türlü istekten uzak (adanmışların durumu), gerek meyvesel sonuçların peşinde, gerekse özgürlük peşinde olsun, Kṛṣṇa şuurunun zirvesine yükselerek tam mükemmelliğe ulaşmak için bütün gayretiyle Tanrının Yüce Şahsına ibadet etmelidir.

12

काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिं यजन्त इह देवताः ।
क्षिप्रं हि मानुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥१२॥

kāṅkṣantaḥ karmaṇāṁ siddhim
yajanta iha devatāḥ
kṣioraṁ hi mānuṣe loke
siddhir bavati karma-jā

kāṅkṣantaḥ—arzulamak; *karmaṇām*—meyvesel faaliyetleri; *siddhim*—mükemmellik; *yajante*—fedakarlıklarla ibadet ederler;

iha—maddi dünyada; *devatāḥ*—yarıtanrılar; *kṣipram*—çok çabuk; *hi*—kesinlikle; *mānuṣe*—insan toplumunda; *loke*—bu dünyada; *siddhih*—başarı; *bavati*—gelir; *karma-jā*—meyvesel çalışmalardan.

ÇEVİRİ

İnsanlar bu dünyada meyvesel faaliyetlerde başarılı olmak isterler ve bu sebepten dolayı yarıtanrılara ibadet ederler. Ve böylece, meyvesel çalışmalarının sonuçlarını bu dünyada hemen alırlar.

AÇIKLAMA

Bu maddi dünyada ilahlar veya yarıtanrılar hakkında büyük bir kavram kargaşası vardır ve düşük zekalı kişiler büyük birer alim olarak bilinseler bile bu yarıtanrıları Yüce Tanrının çeşitli suretleri olarak kabul ederler. Aslında yarıtanrılar Tanrının çeşitli suretleri değildirler, fakat onlar Tanrının çeşitli öz parçalarıdırlar. Tanrı birdir ve Onun birçok öz parçası vardır. *Vedalar, nityo nityanam*, yani Tanrı birdir der. *Īśvarah paramah kṛṣṇah*: Yüce Tanrı birdir, Kṛṣṇa ve yarıtanrılar bu maddi dünyayı idare etme gücüne sahiptirler. Bu yarıtanrılar, çeşitli seviyelerde maddi güce sahip olan kudretli varlıklardır (*niyānām*). Onlar, Yüce Tanrıya (Nārayaṇ'a, veya Viṣṇu'ya, veya Kṛṣṇa'ya) eşit olamazlar. Tanrı ve yarıtanrıların aynı seviyede olduğunu düşünen kişi ateist, veya *paṣaṇḍi*dir.Baş yarıtanrılar olan Brahmā ve Śiva bile Yüce Tanrıyla mukayese edilemezler. Kaldı ki, Brahmā ve Śiva gibi yarıtanrılar da Tanrıya ibadet ederler (*śiva-viriñci-nutam*). Antropomorfizm veya zoomorfizmi yanlış anlıyan bazı budalalar insan liderlere de tapabilirler. '*İha devatah*' sözcüğü, maddi dünyadaki güçlü insanlar, veya yarıtanrılar için kullanılır. Fakat, Tanrının Yüce Şahsı olan Nārayaṇ, Viṣṇu, veya Kṛṣṇa bu dünyaya ait değildir; O, maddi yaratılışın üzerindedir ve maddi yaratılışa aşkındır. Gayrişahsiyetçilerin lideri olan Śrīpāda Śaṅkarāçārya bile Nārayaṇ, veya Kṛṣṇa'nın bu maddi yaratılışın ötesinde olduğunu kabul eder. Bununla beraber, akılsız kişiler (*hṛta-jñānalar*) yarıtanrılara ibadet ederler çünkü hemen sonuca varmak isterler. Sonuca ulaşırlar, fakat ulaştıkları bu sonucun geçici olduğunu ve düşük zekalı kişileri ilgilendirdiğini bilmezler. Zeki insan Kṛṣṇa şuurundadır ve bazı acele ve geçici çıkarlar için birtakım yarıtanrılara ibadet etmeye ihtiyacı yoktur. Bu maddi dünyanın yarıtanrıları ve onlara ibadet edenler bu maddi evrenin son bulmasıyla kaybolurlar. Yarıtanrıların ihsanları maddi ve geçicidir. Yarıtanrılar ve onlara ibadet edenler de dahil olmak üzere bütün maddi dünyalar ve bu dünyalarda yaşıyan canlılar kozmik okyanusta yer alan

kabarcıklar gibidirler. Bununla beraber, insan toplumu bu maddi dünyada maddi zenginlik gibi geçici şeylere sahip olmak için deliler gibi çabalar. Bu gibi geçici şeylere sahip olmak isteyenler yarıtanrılara, veya insan toplumundaki kudretli kişilere taparlar. Eğer bir politikacı, başbakana taparak hükümette bakan olabilirse çok büyük bir ihsana nail olduğunu düşünür. Bu durumdaki herkes geçici nimet ve ihsanlara sahip olmak için liderlere, veya "büyük silahlara" taparlar ve istediklerine ulaşırlar. Bu gibi kişiler, maddi varoluşun tüm zorluğuna sürekli bir çözüm getiren Kṛṣṇa şuuruyla ilgilenmezler. Hepsi duyusal zevk peşindedir ve bu duyusal zevklerini gerçekleştirmek için gereken şeyleri temin etmek amacıyla yarıtanrılar olarak bilinen güçlü canlı varlıklara ibadet etmeye yönelirler. Bu dörtlük, beşerlerin Kṛṣṇa şuuruyla nadiren ilgilendiklerine değinmektedir. Onlar genellikle maddi zevklerle ilgilenirler ve bu sebepten dolayı bazı güçlü varlıklara taparlar.

13

चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः ।
तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम् ॥१३॥

cātur-varṇyaṁ mayā sṛṣṭaṁ
guṇa-karma-vibhāgaśaḥ
tasya kartāram api mām
viddhy akartāram avyayam

cātuḥ-varṇyam—insan toplumundaki dört sınıf; *mayā*—Benim tarafımdan; *sṛṣṭam*—yaratıldı; *guṇa*—niteliğin; *karma*—ve çalışmanın; *vibhāgaśaḥ*—bölümlere göre; *tasya*—onun; *kartāram*—baba; *api*—olmakla beraber; *mām*—Ben; *viddhi*—bilebilirsin; *akartāram*—hiç birşey yapmıyan; *avyayam*—değiştirilemiyen.

ÇEVİRİ

Maddi doğanın üç haline ve onlarla ilgili olan çalışmalara göre, insan toplumunun dört sınıfı Benim tarafımdan yaratılmıştır. Ancak bilmelisin ki, bu sistemi yaratmış olmama rağmen Ben birşey yapmıyan ve değişmez olanım.

AÇIKLAMA

Tanrı herşeyi yaratandır. Herşey Ondan doğmuştur, herşey Onun tarafından devam ettirilir, ve herşey çözülüp dağılınca Onda dinlenir.

Bundan dolayı, sosyal düzendeki dört sınıfın yaratıcısı Odur. Bu dört sınıf, erdem halinde olmasından dolayı *brāhmaṇ* olarak adlandırılan zeki insan sınıfı ile başlar. Bir sonraki sınıf, ihtiras halinde olmalarından dolayı *kṣatriya* olarak adlandırılan yönetici sınıfıdır. Ticaretle ilgilenen *vaiśya* sınıfı ise, ihtiras ve cehalet hallerinin karışımı içerisindedir, ve *śūdra*, yani işçi sınıfı ise, maddi doğanın cehalet hali içerisindedir. İnsan toplumundaki dört sınıfı yaratmış olmasına rağmen Rab Kṛṣṇa bu sınıflardan hiçbirisine ait değildir çünkü O, insan toplumunu oluşturan koşullanmış ruhlardan biri değildir. İnsan toplumu herhangibir hayvan toplumu gibidir, fakat beşerleri hayvan durumundan kurtarmak için ve insan toplumunun Kṛṣṇa şuurunda sistematik bir gelişme göstermesini sağlamak için yukarıda bahsedilen sınıflar Tanrı tarafından yaratılmıştır. Kişinin çalışmaya yönelik eğilimi, etkisi altında bulunduğu maddi doğa haline göre belirlenir. Maddi doğanın çeşitli hallerine göre belirlenen yaşam şekilleri *Gītā*'nın Onsekizinci Bölümünde anlatılır. Ancak, Kṛṣṇa şuurundaki kişi *brāhmanların* bile üzerindedir. Nitelik bakımından, *brāhmanların* Yüce Mutlak Hakikat olan Brahman'ı bilmeleri gerekmesine rağmen, çoğu Rab Kṛṣṇa'nın gayrişahsi Brahman tezahürünü bilir. Fakat, kısıtlı Brāhman bilgisini aşan ve Tanrının Yüce Şahsı Rab Śrī Kṛṣṇa'nın bilgisine ulaşan kişi, Kṛṣṇa şuuruna sahip insan, veya Vaişnava haline gelir. Kṛṣṇa şuuru, Rāma, Nṛsiṁha, Varāha, vb. gibi Kṛṣṇa'nın farklı, ve tam yayılımlarının bilgisini içerir. Ve Kṛṣṇa, insan toplumundaki bu dört sınıfa aşkın olduğu için gerek toplumsal, gerek ulusal, gerekse cinsel sınıfları göz önüne aldığımız zaman Kṛṣṇa şuurundaki kişinin bütün sınıflara aşkın olduğu ortaya çıkar.

14

न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा ।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥१४॥

na māṁ karmāṇi limpanti
na me karma-pale spṛhā
iti māṁ yo 'bhijānāti
karmabhir na sa badhyate

na—asla; *mām*—Beni; *karmāṇi*—her türlü çalışma; *limpanti*—etkileyen; *na*—ne de; *me*—Benim; *karma-pale*—meyvesel faaliyetlerde; *spṛhā*—arzu; *iti*—böylece; *mām*—Bana; *yaḥ*—yapan, eden; *abhijānāti*—bilir; *karmabhiḥ*—bu gibi çalışmaların tepkilerinden;

na—asla; *sah*—o; *badhyate*—başını derde sokar.

ÇEVİRİ

Ben ne herhangibir çalışmadan etkilenirim ne de hareketlerimin meyvelerini arzularım. Benim hakkımdaki bu hakikati anlıyan kişi çalışmanın meyvesel tepkilerine hedef olmaz.

AÇIKLAMA

Maddi dünyada kralın yanlış birşey yapmıyacağını, veya kralın devlet kanunlarına hedef olmıyacağını belirten bazı meşru kanunlar vardır; aynı şekilde Tanrı, bu maddi dünyanın yaratıcısı olmasına rağmen maddi dünyadaki faaliyetlerden etkilenmez. Canlı varlıklar, maddi kaynaklar üzerinde hakimiyet kurmaya eğilimli oldukları için maddi faaliyetlerinin meyvesel sonuçlarına hedef olup dertlere düşerler, fakat Tanrı yaratır ve yarattığından etkilenmez. Bir kuruluşun sahibi kuruluşunda çalışan işçilerin yaptığı doğru ve yanlış faaliyetlerden sorumlu değildir, fakat işçiler sorumludur. Canlı varlıklar duyusal memnuniyet için yaptıkları faaliyetlerle meşguldürler ve bu faaliyetler Tanrı buyruğu değildir. Canlı varlıklar, duyu memnuniyetinde ilerleme kaydetmek amacıyla bu dünyanın işleriyle meşguldürler ve öldükten sonra cennette mutlu olmayı arzularlar. Kendi içerisinde dopdolu olan Tanrının canı böyle bir cennetsel mutluluk istemez. Cennetteki yaratanrılar sadece Ona hizmet etmekle meşgul olurlar. Mal sahibi, işçilerinin istediği gibi düşük seviyeli bir mutluluğu asla istemez. O, maddi etki ve tepkilerden uzaktır. Örneğin, yağmur, toprakta yetişen çeşitli bitkilerden sorumlu değildir, bununla beraber, yağmur yağmadan bu bitkilerin büyümesi olanaksızdır. Vedik *smṛti* bunu şöyle onaylar:

nimitta-mātram evāsau
srjyānāṁ sarga-karmaṇi
pradhāna-kāraṇī-būtā
yato vai srjya-śaktayaḥ

"Maddi yaratılıştaki yegane yüce sebep Tanrıdır. Kozmik tezahürü görünür hale getiren sebep maddi doğadır." Yaratanrılar, insanlar, ve hayvanlar olmak üzere yaratıklar çeşit çeşittir ve hepsi de geçmişte yaptıkları iyi veya kötü faaliyetlerin tepkilerine hedef olurlar. Bu gibi faaliyetler ve maddi doğanın kuralları için gerekli olan imkanları onlara sadeceTanrı verir, fakat O, onların geçmiş ve gelecek

faaliyetlerinden asla sorumlu değildir. *Vedānta-sūtra* (2.1.34) bunu şöyle onaylar: *vaiṣamya-nairghṛṇye na sāpekṣatvāt*: Tanrı hiçbir canlı varlığın tarafında değildir. Canlı varlık kendi hareketlerinden sorumludur. Tanrı, harici enerjisi olan maddi doğa vasıtasıyla canlı varlığa sadece imkan tanır. *Karma*, veya meyvesel faaliyetlerin kanunlarındaki karmaşıklığa alışkın olan kişi, faaliyetlerinin sonuçlarından etkilenmez. Birbaşka deyişle, Tanrının bu aşkın doğasını anlıyan kişi, Kṛṣṇa şuurunda deneyim kazanmış demektir ve bundan dolayı *karma* kanunlarına hedef olmaz. Tanrının aşkın doğasını bilmeden, Tanrının faaliyetlerinin sıradan canlıların faaliyetleri gibi meyvesel sonuçlara ulaşma amacı taşıdığını düşünen kişinin kendisi meyvesel tepkilerden belaya uğrar. Fakat, Mutlak Hakikatin özgür ruh olduğunu bilen kişi, Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş demektir.

15

एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः ।
कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैः पूर्वतरं कृतम् ॥१५॥

evaṁ jñātvā kṛtaṁ karma
pūrvair api mumukṣubhiḥ.
kuru karmaiva tasmāt tvaṁ
pūrvaiḥ pūrvataraṁ kṛtam

evam—böylece; *jñātvā*—iyi bilmek; *kṛtam*—icra edilirdi; *karma*—çalışma; *pūrvaiḥ*—geçmişteki otoriteler tarafından; *api*—gerçekten; *mumukṣubhiḥ*—özgürlüğe ulaşan kişi; *kuru*—sadece icra et; *karma*—belirlenmiş görev; *eva*—kesinlikle; *tasmāt*—dolayısıyla; *tvam*—sen; *pūrvaiḥ*—selefler tarafından; *pūrva-taram*—kadim zamanlarda; *kṛtam*—icra edildiği gibi.

ÇEVİRİ

Kadim zamanlardaki bütün özgür ruhlar Benim aşkın doğamı anlıyarak hareket ettiler. Bundan dolayı, sen de onların izinden yürüyerek görevini yapmalısın.

AÇIKLAMA

İki çeşit insan vardır. Bazılarının kalpleri bir yığın maddi pislikle doludur ve bazıları da maddeden özgürdür. Kṛṣṇa şuuru bu iki çeşit insan için de eşit ölçüde yararlıdır. Kalpleri maddi pislikle dolu olanlar, adanmış hizmetin kural ve ilkelerini izliyerek zamanla arınmak amacıyla Kṛṣṇa şuuru yoluna girebilirler. Halihazırda pisliklerden arınmış olanlar da aynı Kṛṣṇa şuuruyla hareket ederlerse, diğerleri de onların örnek faaliyetlerini izliyerek bundan faydalanabilirler. Bazı budalalar, veya Kṛṣṇa şuurunda henüz yeni olanlar, bazen Kṛṣṇa şuurunu tam olarak öğrenmeden faaliyetlerinden vazgeçmeye kalkarlar. Arjuna'nın savaş alanında faaliyetlerinden vazgeçmek istemesi burada Tanrı tarafından takdir edilmemektedir. Kişinin, sadece nasıl hareket edeceğini bilmeye ihtiyacı vardır. Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerden vazgeçerek, hiçbirşey yapmaksızın Kṛṣṇa şuuru gösterişi yapmak, Kṛṣṇa aşkına faaliyet göstermekten çok daha az önemlidir. Evvelce bahsi geçen güneş ilahı Vivasvān gibi, Tanrının kadim müridlerinin izinden yürüyerek Kṛṣṇa şuurunda hareket etmesi burada Arjuna'ya tavsiye edilmektedir. Geçmişte Kṛṣṇa şuuruyla hareket edenler de dahil olmak üzere, Yüce Tanrı geçmişte yapmış olduğu tüm faaliyetleri bilir. Bu bakımdan, Tanrı burada Arjuna'ya, bu sanatı milyonlarca yıl önce Kendisinden öğrenen güneş ilahı gibi hareket etmesini tavsiye etmektedir. Kṛṣṇa tarafından belirlenmiş görevlerini icra etmekle meşgul olan geçmişteki bütün Rab Kṛṣṇa müridlerinden burada özgür ruhlar diye bahsedilmektedir.

16

किं कर्म किमकर्मेति कवयोऽप्यत्र मोहिताः ।
तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥१६॥

kiṁ karma kim akarmeti
kavayo 'py atra mohitāḥ
tat te karma pravakṣyāmi
yajjñātvā mokṣyase 'śubhāt

kim—neyin; *karma*—hareket; *kim*—neyin; *akarma*—hareketsizlik; *iti*—böylece; *kavayaḥ*—zeki kişi; *api*—de-da; *atra*—bu durumda; *mohitāḥ*—şaşkınlığa düşer; *tat*—o; *te*—sana; *karma*—çalışma; *pravakṣyāmi*—izah edeceğim; *yat*—hangi; *jñātvā*—bilerek;

mokṣyase—kurtulacaksın; *aśubhāt*—kötü talihten.

ÇEVİRİ

Zeki insan bile neyin hareket, neyin hareketsizlik olduğunu belirlemekte şaşkınlığa düşer. Hareketin ne olduğunu şimdi sana izah edeceğim, bunu bilerek bütün talihsizliklerden özgür olabilirsin.

AÇIKLAMA

Onbeşinci dörtlükte önerildiği gibi, Kṛṣṇa şuurunda yapılan hareket, geçmişteki mükemmel kullardan örnek alınarak yapılmalıdır. Böyle bir hareketin neden bağımsız olarak yapılamıyacağı ileride izah edilecektir.

Bu bölümün başında izah edildiği gibi kişi, Kṛṣṇa şuurunda hareket edebilmek için gurular zincirinde otorite sahibi olan bir manevi öğretmenin yolunu izlemelidir. Kṛṣṇa şuuru sistemi ilk olarak güneş ilahına anlatılmış, güneş ilahı bu bilgiyi oğlu Manu'ya izah etmiş, Manu da bunu oğlu İkṣvāku'ya izah etmiştir ve o zamandan beri bu sistem yeryüzünde kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Bu bakımdan, kişi, başarılı müridlik yolundan geçmiş otoritelerin izinden yürümelidir. Aksi taktirde, en zeki insan bile Kṛṣṇa şuurunun standart hareketleri konusunda şaşkınlığa düşer. Bu bakımdan Tanrı, Kṛṣṇa şuurunu Arjuna'ya doğrudan doğruya öğretmeye karar vermiştir, çünkü Tanrının Arjuna'ya doğrudan doğruya verdiği bu öğretiden dolayı, Arjuna'nın izinden yürüyen kişi asla şaşkınlığa sürüklenmez.

Mükemmellikten uzak ve deneye dayanan bilgi ile hiçkimse dîni bir yol belirleyemez. Aslında, din ilkeleri sadece Tanrının Şahsı tarafından belirlenebilir. *Darmaṁ tu sākṣād bagavat-praṇītam* (*Bāgavatam* 6.3.19). Hiçkimse mükemmellikten uzak tahminlerle dîni ilkeler üretemez. Kişi, Brahmā, Śiva, Nārada, Manu, Kumarālar, Kapila, Prahlāda, Bīṣma, Śukadeva Gosvāmī, Yamarāja, Janaka ve Bali Maharāj gibi büyük otoritelerin izinden yürümelidir. Kişi, zihinsel tahminlerle neyin din, veya neyin benlik idraki olduğunu belirliyemez. Bu bakımdan, Tanrı, kullarına bahşettiği sebepsiz rahmetinden dolayı, neyin hareket, neyin hareketsizlik olduğunu burada Arjuna'ya doğrudan doğruya izah etmektedir. Kişiyi maddi varoluşun kapanından sadece Kṛṣṇa şuurunda yapılan hareketler kurtarabilir.

17

कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्मणः ।

अकर्मणश्च बोद्धव्यं गहना कर्मणो गतिः ॥१७॥

karmaṇo hy api boddhavyaṁ
boddhavyaṁ ca vikarmaṇaḥ
akarmaṇaś ca boddhavyaṁ
gahanā karmaṇo gatiḥ

karmaṇaḥ—çalışmanın; *hi*—kesinlikle; *api*—de-da; *boddhavyam*—anlaşılmalıdır; *boddhavyam*—anlaşılmalıdır; *ca*—de-da; *vikarmaṇaḥ*—yasaklanmış çalışmanın; *akarmaṇaḥ*—hareketsizliğin; *ca*—de-da; *boddhavyam*—anlaşılmalıdır; *gahanā*—çok zor; *karmaṇaḥ*—çalışmanın; *gatiḥ*—giriş.

ÇEVİRİ

Hareketin karmaşıklığını anlamak çok zordur. Bundan dolayı kişi, neyin hareket, neyin yasak hareket ve neyin hareketsizlik olduğunu iyi bilmelidir.

AÇIKLAMA

Kişi eğer maddi kapandan kurtulma konusunda ciddi ise hareket, hareketsizlik ve takdir edilmiyen hareket arasındaki farkı anlamalıdır. Kişi, etkinin, tepkinin ve bozuk hareketlerin analizine kendisini iyicene vermelidir, çünkü bu, anlaşılması oldukça zor bir konudur. Kṛṣṇa şuurunu ve onun hallerine göre yapılan hareketi öğrenmek isteyen kişi, Yüce Tanrıyla olan ilişkisini öğrenmelidir. Bunu öğrenen kişi, her canlı varlığın Tanrının ebedi birer hizmetçisi olduğunu ve sonunda herkesin Kṛṣṇa şuurunda hareket etmesi gerektiğini mükemmelen bilir. Bütün *Bagavad-gītā* bu sonuca yöneliktir. Bu şuurun ve onunla ilgili hareketlerin karşısında olan bütün hareketler *vikarma*, veya yasaklanmış hareketlerdir. Kişi bunu anlamak için Kṛṣṇa şuurundaki otoritelerle beraber olmalı onlardan işin sırrını öğrenmelidir; bu yol doğrudan doğruya Tanrıdan öğrenmek kadar iyidir. Aksi taktirde, en zeki insanın bile aklı karışabilir.

18

कर्मण्यकर्म यः पश्येदकर्मणि च कर्म यः ।
स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥१८॥

karmaṇy akarma yaḥ paśyed
akarmaṇi ca karma yaḥ
sa buddhimān manuṣ yesu
sa yuktaḥ kṛtsna-karma-krt

karmaṇi—harekette; *akarma*—hareketsizlik; *yaḥ*—yapan, eden; *paśyet*—gözlemler; *akarmaṇi*—hareketsizlikte; *ca*—de-da; *karma*—meyvesel hareket; *yaḥ*—yapan-eden; *saḥ*—o; *buddhimān*—zeki; *manuṣ yeṣu*—insan toplumunda; *saḥ*—o; *yuktaḥ*—aşkın konumda; *kṛtsna-karma-kṛt*—bütün faaliyetlerle meşgul olmakla beraber.

ÇEVİRİ

Harekette hareketsizliği ve hareketsizlikte hareketi gören kişi, insan toplumundaki zeki kişidir ve her çeşit faaliyetle meşgul olmakla beraber aşkın konumdadır.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda hareket eden kişi doğal olarak *karma*'nın bağlarından özgürdür. Bütün faaliyetleri Kṛṣṇa içindir; bundan dolayı, çalışmasının etkilerinden zevk almaz, veya acı çekmez. Sonuç olarak, Kṛṣṇa için her türlü faaliyetle meşgul olsa bile o, insan toplumundaki zeki kişidir. *Akarma* sözcüğü, "çalışmaya tepkisiz" anlamına gelir. Gayrişahsiyetçiler, sonuçsal hareketlerin benlik idrakine engel teşkil edeceğinden korktukları için meyvesel faaliyetlere son verirler, fakat şahsiyetçiler, Tanrının Yüce Şahsının ebedi hizmetçisi konumunda olduklarını gayet iyi bilirler. Bundan dolayı, kendilerini Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerle meşgul ederler. Çünkü herşey Kṛṣṇa için yapılır ve bu hizmeti yapan kişi, sadece görevini yerine getirmiş olmaktan dolayı aşkın bir mutluluk duyar. Bu yöntemle meşgul olanlar şahsi duyu memnuniyeti için isteksiz olurlar. Kṛṣṇa'nın ebedi hizmetçisi olma duygusu kişiyi çalışmanın her türlü tepkisel unsurlarından muaf kılar.

19

यस्य सर्वे समारम्भाः कामसंकल्पवर्जिताः ।
ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं तमाहुः पण्डितं बुधाः ॥१९॥

yasya sarve samārambhāḥ
kāma-saṅkalpa- varjitāḥ
jñānāgni-dagdha-karmāṇaṁ
tam āhuḥ paṇditaṁ budhāḥ

yasya—yapan, eden; *sarve*—her çeşit; *samārambhāḥ*—teşebbüsler; *kāma*—duyu memnuniyeti arzusu üzerine kurulu; *saṅkalpa*—kararlılık; *varjitāḥ*—uzak olan; *jñāna*—mükemmel bilginin; *agni*—ateşiyle; *dagdha*—yanmış; *karmāṇam*—çalışmaları; *tam*—onu; *āhuḥ*—ilan etmek; *paṇditam*—öğrenimli; *budhāḥ*—bilgeler.

ÇEVİRİ

Her çabası duyusal memnuniyet arzusundan uzak olan kişinin tam bilgiye sahip olduğu anlaşılmalıdır. Bilgelerin dediğine göre, bu kişilerin yaptığı çalışmaların tepkisi mükemmel bilginin ateşiyle yanmıştır.

AÇIKLAMA

Sadece tam bilgiye sahip kişi, Kṛṣṇa şuurundaki kişinin faaliyetlerini anlıyabilir. Çünkü, Kṛṣṇa şuurundaki kişi her türlü duyusal memnuniyet arzusundan uzaktır; bu kişi, Yüce Tanrının Şahsının ebedi hizmetçisi olarak meşru konumunun mükemmel bilgisiyle çalışmasının tepkisini yakıp yok etmiştir. Bilgide böyle bir mükemmelliğe ulaşan kişi işin aslını öğrenmiş demektir. Tanrıya sunulan ebedi hizmet bilgisinin gelişmesi ateşe benzer. Bu ateş bir kere tutuştumu her türlü çalışmanın tepkisini yakar.

20

त्यक्त्वा कर्मफलासंगं नित्यतृप्तो निराश्रयः ।
कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किञ्चित् करोति सः ॥२०॥

tyaktvā karma-palāsaṅgaṁ
nitya-tṛpto nirāśra yah
karmaṇy abhipravṛtto 'pi
naiva kiñcit karoti sah

tyaktvā—vazgeçilmiş; *karma-pala-āsaṅgam*—meyvesel sonuçlara

duyulan bağımlılık; *nitya*—daima; *tṛptaḥ*—tatmin olmak; *nirāśrayaḥ*—hiçbir barınak olmaksızın; *karmaṇi*—faaliyette; *abhipravṛttaḥ*—tam bir meşguliyet içerisinde; *api*—rağmen; *na*—yapmaz; *eva*—kesinlikle; *kiñcit*—herhangibir; *karoti*—yap; *saḥ*—o.

ÇEVİRİ

Faaliyetlerinin sonuçlarına olan bağımlılıktan vazgeçerek, daima tatminkar ve bağımsız bir halde her türlü işle meşgul bulunmasına rağmen meyvesel faaliyetlerde bulunmaz.

AÇIKLAMA

Hareketin bağlarından bu şekilde özgür olmak, sadece kişi herşeyi Kṛṣṇa için yaptığı zaman, yani kişi Kṛṣṇa şuurunda iken mümkündür. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Yüce Tanrının Şahsına duyduğu saf aşk ile hareket eder ve bundan dolayı hareketinin sonuçlarına ilgi duymaz. Herşeyi Kṛṣṇa'nın eline bıraktığından kendisi için endişe duymaz. Gerek birşeyleri emniyet altına almak, gerekse sahip olduğu şeyleri korumak için endişe duymaz. Elinden geldiği kadar en iyi şekilde görevini yapar ve gerisini Kṛṣṇa'ya bırakır. Böylesine bağımsız bir kişi, tıpkı hiçbirşey yapmıyormuş gibi iyi ve kötünün sonuçsal tepkilerinden daima özgürdür. Bu ise, *akarma*ya, yani meyvesel tepkilerden uzak olan hareketlere delalettir. Kṛṣṇa şuurundan yoksun olan bütün diğer hareketler çalışmayı yapanı bağlar ve bu, evvelce burada izah edildiği gibi *vikarma*nın gerçek yüzüdür.

21

निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वपरिग्रहः ।
शारीरं केवलं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥२१॥

nirāśīr yata-cittātmā
tyakta-sarva-parigrahaḥ
śārīraṁ kevalaṁ karma
kurvan nāpnoti kilbiṣam

nirāśīḥ—sonuçlara arzu duymaksızın; *yata*—kontrol altında; *citta-ātmā*—akıl ve zeka; *tyakta*—vazgeçmek; *sarva*—bütün; *parigrahaḥ*—mülkiyeti sahiplenme duygusu; *śārīram*—ruh ve vücudu

bir arada tutarken *kevalam*—sadece; *karma*—çalışma; *kurvan*—yaparak; *na*—asla; *āpnoti*—elde eder; *kilbişam*—günahsal tepkiler.

ÇEVİRİ

Böyle bir anlayışa sahip kişi, mükemmelen kontrolü altında tuttuğu akıl ve zekasıyla hareket ederek sahip bulunduğu eşyalara duyduğu sahip olma duygusundan vazgeçer ve sadece yaşamdaki hayati gereksinimler için hareket eder. Bu şekilde çalışarak günahsal tepkilerden etkilenmez.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki kişi, faaliyetlerinden iyi ve kötü sonuçlar almayı beklemez. Aklı ve zekası tam bir kontrol altındadır. Bu kişi, Yüce Tanrının öz parçası olduğu için bunu bilir ve bütünün öz parçası olarak kendisi tarafından oynanan bölüm aslında kendi faaliyeti değildir, fakat Yüce Tanrının o kişi aracılığıyla yaptığı bir faaliyettir. El hareket ettiği zaman kendi kendine hareket etmez, fakat bütün vücudun gayretiyle hareket eder. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, şahsi duyusal memnuniyeti arzulamadığı için her zaman yüce iradenin arzusuna bağlıdır. O, tıpkı bir makinanın parçası gibi hareket eder. Tıpkı, bir makina parçasının bakım için yağlanmaya ve temizlenmeye gereksinimi olması gibi, Kṛṣṇa şuurundaki kişi de Tanrıya aşkın sevgi hizmeti verebilmeye müsait olmak amacıyla çalışarak kendisine bakar. Bu bakımdan, onun gösterdiği gayret bütün tepkilerden muaftır. Tıpkı bir hayvan gibi kendi vücuduna bile sahiplenmez. Zalim bir hayvan sahibi, sahibi bulunduğu hayvanı bazen öldürür, fakat hayvan bunu ne protesto eder, ne de gerçek bir bağımsızlığa sahiptir. Daimi olarak benlik idrakiyle meşgul olan Kṛṣṇa şuurundaki kişinin maddi nesnelere sahiplenmek için çok az bir zamanı vardır. Vücuduna bakabilmek için haksız yollardan para kazanmak istemez. Böylece, bu gibi maddi günahlardan kirlenmez. Hareketlerine gelen tüm tepkilerden özgür kalır.

22

यदृच्छालाभसन्तुष्टो द्वन्द्वातीतो विमत्सरः ।
समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते ॥२२॥

yadṛcchā-lābha-santusto
dvandvātīto vimatsarah
samaḥ siddhāv asiddhau ca
kṛtvāpi na nibadhyate

yadṛcchā—kendiliğinden; *lābha*—kazanç ile; *santuṣṭaḥ*—tatminkar; *dvandva*—ikilem; *atītaḥ*—üstün olmak; *vimatsaraḥ*—hasetten özgür; *samaḥ*—sarsılmaz; *siddhau*—başarıda; *asiddhau*—başarısızlıkta; *ca*—de-da; *kṛtvā*—yapıyor; *api*—olsa bile; *na*—asla; *nibadhyate*—etkilenmez.

ÇEVİRİ

Kendi kendine gelen kazançtan tatmin olan, ikilemlerden özgür olan ve haset etmiyen, başarıdan ve başarısızlıktan dolayı sarsılmayan kişi, çeşitli faaliyetlerde bulunuyor olsa bile asla zor durumda kalmaz.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda olan kişi vücuduna bakabilmek için bile fazla bir gayret göstermez. Kendi kendine elde edilen kazançlardan tatmin olur. Ne dilenir, ne de borç alır, fakat gücü yettiği kadar samimi bir şekilde çalışır ve bu samimi çalışmasının soncunda her ne kazanmışsa tatmin olur. Böylece kendi kendisini geçindirebilir. Kṛṣṇa şuurunda verdiği hizmetin başka birisinin hizmeti tarafından engellenmesine izin vermez. Bununla beraber, Tanrıya hizmet etmek için maddi dünyanın ikilemlerinden rahatsız olmaksızın her çeşit harekette yer alabilir. Maddi dünyanın ikilemleri, sıcaklık ve soğukluk, dert ve mutluluk gibi kavramlarla hissedilir. Kṛṣṇa şuurundaki kişi ikilemlerin üzerindedir, çünkü o, Kṛṣṇa'nın tatminiyeti için herhangibir şekilde hareket etmeye tereddüt etmez. Bundan dolayı, hem başarıdan hem de başarısızlıktan dolayı sarsılmaz. Kişi tamamen aşkın bilgi ile dolu olduğu zaman bu özellikler onda tezahür eder.

23

गतसंगस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ।
यज्ञायाचरतः कर्म समग्रं प्रविलीयते ॥२३॥

gata-saṅgasya muktasya
jñānāvasthita-cetasaḥ

yaiñāyācaratah karma
samagram praviliyate

gata-sangasya—maddi doğanın hallerinden bağımsız olan; *muktasya*—özgür olan; *jñāna-avasthita*—aşkınlık içinde; *cetasah*—kişinin hikmeti; *yajñāya*—Yajña (Krşna) aşkına; *ācaratah*—hareket eden; *karma*—çalışma; *samagram*—bütünüyle; *praviliyate*—tamamiyle garkolur.

ÇEVİRİ

Maddi doğanın hallerinden bağımsız, ve aşkın bilgide tamamen yerleşmiş kişinin çalışması bütünüyle aşkınlığa garkolur.

AÇIKLAMA

Tamamen Krşna şuurunda olan kişi bütün ikilemlerden özgür olarak maddi hallerin verdiği kirlilikten uzak kalır. Krşna ile olan akrabalığının meşru konumunu bildiği için özgürlüğüne kavuşabilir ve aklı Krşna şuurundan başka birşeye yönelmez. Sonuç olarak, her ne yaparsa yapsın özgün Vişnu, Krşna için yapar. Bu kişi böylece bütün çalışmalarını feda eder, çünkü fedakarlık Yüce Şahısı tatmin etmeyi amaçlar. Bütün bu çalışmalara gelen sonuçsal tepkiler kesinlikle aşkınlığa garkolur ve kişi maddi etkilerden dolayı acı çekmez.

24

ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् ।
ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्मकर्मसमाधिना ॥२४॥

brahmārpaṇam brahma havir
brahmāgnau brahmaṇā hutam
brahmaiva tena gantavyam
brahma-karma-samādhinā

brahma—ruhsal doğada; *arpaṇam*—katkı; *brahma*—Yüce Tanrı; *haviḥ*—tereyağı; *brahma*—ruhsal; *agnau*—sonuçlandırmanın ateşinde; *brahmaṇā*—ruh-can vasıtasıyla; *hutam*—sunulan; *brahma*—ruhsal krallık; *eva*—kesinlikle; *tena*—onun tarafından; *gantavyam*—ulaşılır; *brahma*—ruhsal; *karma*—faaliyetlerde; *samādhinā*—tamamiyle

garkolmak.

ÇEVİRİ

Manevi faaliyetlere yaptığı katkı mutlakta tamamlandığı için ve yapılan katkı aynı ruhsal doğadan olduğu için, Kṛṣṇa şuuruna tamamen garkolmuş kişinin ruhsal krallığa yükselmesi kesindir.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda yapılan faaliyetlerin, kişiyi sonunda nasıl manevi bir kazanca ulaştırdığı burada tasvir edilmektedir. Kṛṣṇa şuurunda yapılan çeşitli faaliyetler vardır ve bunların hepsi gelecek maddelerde tasvir edilecektir. Fakat şimdilik sadece Kṛṣṇa şuuru ilkesi tasvir edilmektedir. Maddi pislik içerisinde bocalıyan koşullanmış ruhun maddi atmosferde hareket edeceği kesindir, dolayısıyla bu çevreden çıkıp kurtulmalıdır. Koşullanmış ruhun maddi atmosferden kurtulması Kṛṣṇa şuuru yöntemiyle mümkün olur. Örneğin, fazla süt ürünü yemekten dolayı bağırsak bozukluğu çeken bir hasta, birbaşka süt ürünü olan beyaz peynirle iyileştirilir. Maddeye batmış olan koşullanmış ruh ise *Gītā*'da hazır bulunan Kṛṣṇa şuuruyla iyileştirilir. Bu yöntem genellikle *yajña*, yani sadece Viṣṇu, veya Kṛṣṇa'nın tatminiyeti için yapılan faaliyetler (fedakarlıklar) olarak bilinir. Maddi dünyanın faaliyetleri Kṛṣṇa şuuru içerisinde, veya sadece Viṣṇu için yapıldıkça, bu tam garkolma sonucunda atmosfer daha ruhsal bir hale gelir. *Brahma* (Brahman) sözcüğü "ruhsal" demektir. Tanrı ruhsaldır ve Onun aşkın vücudundan yayılan nur ışınlarına, veya Onun ruhsal parlaklığına *brahmajyoti* adı verilir. Varolan herşey bu *brahmajyoti* içerisinde yer alır, fakat *jyoti* yanılgı (*māyā*), veya duyu memnuniyetiyle kaplandığı zaman buna madde adı verilir. Bu maddi peçe Kṛṣṇa şuuru vasıyasıyla bir an önce ortadan kaldırılabilir; bu durumda, Kṛṣṇa şuuru aşkına sunulanlar, bu sununun, veya yardımın tüketici vekili, yoğaltma işlemi, yardımcı olan ve sonuç olmak üzere hepsi bir arada Brahman, veya Mutlak Hakikattir. *Māyā* ile kaplı olan Mutlak Hakikate madde adı verilir. Mutlak Hakikatin sebebi için kullanılan madde ruhsal niteliğini yeniden kazanır. Kṛṣṇa şuuru, bu yanıltıcı şuurun Brahman'a, veya Yüce Tanrıya yöneltilmesi işlemidir. Aklın Kṛṣṇa şuuruna tamamen garkolması durumuna *samādhi* (vecd) denir. Bu aşkın şuurla yapılan herşeye *yajña*, yani Mutlak için yapılan fedakarlık adı verilir. Ruhsal şuurun bu durumunda, yardım eden, yapılan yardım, yoğaltma işlemi, çalışmayı yapan veya yapılan çalışmanın lideri ve sonuç, veya en çok kazanç (herşey) Yüce Brahman'da, yani Mutlakta bir olur. Kṛṣṇa

şuuru yöntemi budur.

25

दैवमेवापरे यज्ञं योगिनः पर्युपासते ।
ब्रह्माग्नावपरे यज्ञं यज्ञेनैवोपजुह्वति ॥२५॥

daivam evāpare yajñaṁ
yoginaḥ paryupāsate
brahmāgnāv apareyajñaṁ
yajñenaivopajuh vati

daivam—yarıtanrılara ibadet ederken; *eva*—bunun gibi; *apare*—diğer bazı; *yajñam*—fedakarlıklar; *yoginaḥ*—mistikler; *par yupāsate*—mükemmel ibadet; *brahma*—Mutlak Hakikatin; *agnau*—ateşte; *apare*—diğerleri; *yajñam*—fedakarlık; *yajñena*—fedakarlıkla; *eva*—böylece; *upajuh vati*—sunmak.

ÇEVİRİ

Bazı yogiler yarıtanrılara çeşitli fedakarlıklar sunarak onlara mükemmelen ibadet ederler ve bazıları da Yüce Brahman'ın ateşine kurbanlar sunarlar.

AÇIKLAMA

Yukarıda bahsedildiği gibi, Kṛşna şuuruyla görevini yapmakla meşgul olan kişiye de mükemmel *yogi*, veya birinci sınıf mistik denir. Fakat, yarıtanrılara ibadet etmek için de aynı fedakarlıklarda bulunanlar da vardır, ve yine, Yüce Brahman'a, veya Yüce Tanrının gayrişahsi özelliğine kurbanlar sunanlar da vardır. Yani, farklı kategorilere göre farklı fedakarlık çeşitleri mevcuttur. Farklı kişiler tarafından yapılan farklı kategorilerdeki fedakarlıklar, fedakarlık çeşitlerini sadece üstünkörü olarak ortaya koyarlar. Aslında fedakarlığın anlamı, *yajña* olarak bilinen Yüce Tanrı Viṣṇu'yu tatmin etmektir. Fedakarlığın farklı çeşitleri dünyevi malların feda edilmesi ve aşkın bilgi edinmek için yapılan fedakarlıklar olmak üzere kabaca iki bölüme ayrılır. Kṛşna şuurunda olanlar bütün maddi varlıklarını Yüce Tanrının tatminiyeti için feda ederlerken, geçici mutluluk peşinde olan diğerleri ise İndra, güneş ilahı, vs. gibi ilahları tatmin etmek için mallarını feda ederler. Ve gayrişahsiyetçi olan diğerleri gayrişahsi Brahman'a dalarak

kimliklerini feda ederler. Yarıtanrılar, evrenin ısıtılması, sulanması, aydınlatılması gibi bütün maddi işlevlere nezaret etmek ve bakımını yapmak için Yüce Tanrı tarafından o işlere atanmış kudretli varlıklardır. Maddi çıkar peşinde olanlar, Vedik ritüellere göre çeşitli fedakarlıklar yaparak yarıtanrılara ibadet ederler. Bunlara, *bahv-īśvara-vādi*, yani "yarıtanrılara tapanlar" denir. Fakat, Mutlak Hakikatin gayriṣahsi özelliğine ibadet eden ve yarıtanrıların suretlerini geçici olarak gören diğerleri bireysel kimliklerini yüce ateşe feda ederler ve Yüce Tanrının varlığına garkolarak bireysel varoluşlarına son verirler. Bu gibi gayriṣahsiyetçiler, Yüce Tanrının aşkın doğasını anlamak için felsefi tahminlerle vakitlerini feda ederler. Birbaşka deyişle, meyvesel işçiler maddi zevkler için maddi varlıklarını feda ederlerken, gayriṣahsiyetçiler Yüce Tanrının varlığında eriyip yok olmak için maddi sıfatlarını feda ederler. Gayriṣahsiyetçiler için fedakarlığın, veya kurbanın ateş mihrabı Yüce Brahman'dır ve sunulan ṣahsiyet Brahman'ın ateşi tarafından yutulur. Bununla beraber, Arjuna gibi Kṛṣṇa ṣuurundaki kişiler herşeyi Kṛṣṇa'nın tatminiyeti için feda ederler ve böylece, bütün maddi varlığıyla beraber kendisi de herşeyi ile Kṛṣṇa'ya feda edilmiş olur. Bu kişi birinci sınıf *yogī*dir ve bireysel varlığını da kaybetmez.

26

श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये संयमाग्निषु जुह्वति ।
शब्दादीन् विषयानन्य इन्द्रियाग्निषु जुह्वति ॥२६॥

śrotrādīnīndriyāṇy anye
saṁyamāgniṣu juhvati
śabdādīn viṣayān anya
indriyāgniṣu juhvati

śrotra-ādīni—duyma işlemi gibi; *indriyāṇi*—duyular; *anye*—diğerleri; *saṁyama*—baskının; *agniṣu*—ateşlerde; *juhvati*—sunmak; *śabda-ādīn*—ses titreşimi,vs.; *viṣayān*—duyu memnuniyeti nesneleri; *anye*—diğerleri; *indriya*—duyu organlarının; *agniṣu*—ateşlerde; *juhvati*—feda ederler.

ÇEVİRİ

Bazıları (saf brahmaçārīler), işitme olgusunu ve duyuları akli kontrolün ateşine feda ederler ve diğerleri (kurallar altında evli

kişiler) ise, duyu nesnelerini duyu ateşine feda ederler.

AÇIKLAMA

İnsan yaşamının dört bölümünün üyeleri, yani *brahmāçariler, grhastalar, vānaprasthalar* ve *sannyāsiler*in hedefi mükemmel bir *yogi* veya aşkın kişi olabilmektir. İnsan yaşamı hayvanlar gibi duyu memnuniyetinden zevk almak için olmadığından, insan yaşamındaki dört sıra insanların manevi yaşamlarında mükemelliğe ulaşmaları için ayarlanmıştır. *Brahmaçāriler*, yani bir *gurunun* himayesi altındaki öğrenciler duyu memnuniyetinden uzak durarak akıllarını kontrol ederler. Bu dörtlükte, onların işitme olgusunu ve duyuları, kontrol edilen aklın ateşine feda ettiklerinden bahsedilmektedir. *Brahmaçāriler* sadece Krşna şuuruyla ilgili sözler duyarlar; anlamanın esas ilkesi işitmektir ve bundan dolayı, saf bir *brahmaçāri* tamamen *harer nāmānukīrtanam*dır, yani Tanrının yüceliğini duymak ve zikretmekle meşguldür. O, kendisini maddi seslerin titreşiminden uzak tutar ve işitme duyusu Hare Krşna, Hare Krşna'nın aşkın ses titreşimini duymakla meşguldür. Aynı şekilde, duyusal memnuniyet için müsadeleri olan evli kişiler de kendilerini kontrol altında tutarak aynı şekilde hareket ederler. Cinsel ilişki, sarhoş olmak ve et yemek insan toplumundaki genel eğilimlerdir, fakat kendisini kontrol altında tutan evli çiftler kontrol dışı bir cinsel yaşama, veya diğer duyusal memnuniyetlere kendilerini kaptırmazlar. Dînî yaşam ilkeleri üzerine kurulmuş bir evlilik bütün medeni insan toplumlarında geçerlidir, çünkü kontrol altında tutulan bir cinsel yaşama giden yol budur. Kontrol altında tutulan ve bağımlılık yaratmıyan bu cinsel yaşam aynı zamanda bir çeşit *yajñadır*, çünkü kendisini kontrol altında tutan evliler, aşkın yaşama ulaşmak için duyusal memnuniyete olan genel eğilimlerini feda ederler.

27

सर्वाणीन्द्रियकर्माणि प्राणकर्माणि चापरे ।
आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ज्ञानदीपिते ॥२७॥

sarvāṇīndriya-karmāṇi
prāṇa-karmāṇi cāpare
ātma-saṁ yama-yogāgnau
juhvati jñāna-dipite

sarvāṇi—hepsinin; *indriya*—duyular; *karmāṇi*—çalışır; *prāṇa-karmāṇi*—yaşam havasının işlevleri; *ca*—de-da; *apare*—diğerleri; *ātma-saṁ yama*—aklın kontrol edilmesi; *yoga*—bağlantı işlemi; *agnau*—ateşinde; *juhvati*—sunmak; *jñāna-dīpite*—benlik idraki için duyulan dürtüden dolayı.

ÇEVİRİ

Akıllarını ve duyularını kontrol ederek benlik idrakinde ilerlemek isteyen diğerleri, bütün duyuların işlevlerini ve yaşam nefesini, adak olarak kontrol edilen aklın ateşine bağışlarlar.

AÇIKLAMA

Burada, Patañjali tarafından düşünülen *yoga* sistemine değinilmektedir. *Yoga-sūtra*, veya Patañjali'de ruha *pratyag-ātmā* ve *prāg-ātmā* adı verilir. Ruh, duyu memnuniyetine bağımlı olduğu sürece ruha *prāg-ātmā* adı verilir, fakat aynı ruh bu duyusal zevklerden koptuğu zaman ruha *pratyag-ātmā* adı verilir. Ruh vücutta rol oynayan on çeşit havaya hedef olur ve bu olay solunum sistemiyle sezilebilir. Patañjali'nin *yoga* sistemi, vücuttaki havanın bütün işlevlerinin sonunda maddi bağımlılıktan ruhunu arıtmaya müsait hale gelmesi için kişiye vücuttaki havanın nasıl kontrol edileceğini öğretir. Bu *yoga* sistemine göre, *pratyag-ātmā* en yüce kazançtır. Bu *pratyag-ātmā* ise maddi faaliyetlerden çekilmektir. Kulağın işitmesi, gözün görmesi, burnun koku alması, dilin tat alması, elin dokunması gibi, duyular duyu nesnelerine göre hareket ederler ve böylece hepsi benliğin dışındaki hareketlerle meşgul olurlar. Buna, *prāna-vāyu*nun işlevleri denir. *Apāna-vāyu* alçalır, *vyāna-vāyu* küçülür ve genişler, *samāna-vāyu* dengeyi sağlar, *udāna-vāyu* yükselir, ve kişi aydınlandığı zaman bütün bunları benlik idraki için kullanır.

28

द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा योगयज्ञास्तथापरे ।
स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च यतयः संशितव्रताः ॥२८॥

dravya-yajñās tapo-yajñā
yoga-yajñās tathāpare
svādhyāya-jñāna-yajñāś ca
yatayaḥ saṁśita-vratāḥ

dravya-yajñāḥ—kişinin mallarını feda etmesi; *tapaḥ-yajñāḥ*—çileli

fedakarlıklar; *yoga-yajñāḥ*—sekizli mistisizmde yapılan fedakarlık; *tathā*—böylece; *apare*—diğerleri; *svādhyāya*—Vedaların öğrenimiyle yapılan fedakarlık; *jñāna-yajñāḥ*—aşkın bilgide ilerleme kaydedilerek yapılan fedakarlık; *ca*—de-da; *yatayaḥ*—aydınlanmış kişiler; *saṁśita-vratāḥ*—zorlu ilkeleri kabul etmek.

ÇEVİRİ

Zorlu ilkeleri kabul eden bazıları, mallarını feda edip aydınlanırlar ve diğerleri, büyük bir sadelik gösterip sekizli mistisizmi uygulayarak, veya aşkın bilgide ilerlemek için Vedaların öğrenimiyle meşgul olarak aydınlanırlar.

AÇIKLAMA

Bu fedakarlıklar çeşitli bölümlere ayrılabilir. Mallarını çeşitli vakıflar altında feda edenler vardır. Hindistan'da, zengin tüccarlar, veya asiller, *dharma-śālā, anna-kṣetra, atithi-śālā, anāthālāya* ve *vidyā-pīṭha* gibi çeşitli vakıf dernekleri kurmuşlardır. Diğer ülkelerde, fakirlerin bedava yararlandıkları çeşitli hastaneler, huzur evleri, aş ocakları ve sağlık ocakları vardır. Bütün bu vakıf faaliyetlerine *dravyamaya-yajña* adı verilir. Yaşamda yücelmek, veya evrendeki yüksek gezegenlere terfi etmek için, *candrāyaṇa* ve *cāturmāsya* gibi sadelikleri gönüllü olarak kabul edenler de vardır. Yaşamı bazı sert kurallar altında idame ettirmek için, bu yöntemler bazı zorlu ilkelerin kabul edilmesini gerektirir. Örneğin, *cāturmasya* ilkesi altındaki aday, yılın dört ayı (Temmuzdan Ekime kadar) traş olmaz, bazı yiyecekleri yemez, günde iki defa yemez, veya evini terketmez. Yaşamdaki konforların bu şekilde feda edilmesine *tapomaya-yajña* adı verilir. Patañjali sistemi (Mutlakın varlığına dalmak için), veya *hatha-yoga*, veya *aṣṭāṅga-yoga* (belli mükemmellikler için) gibi çeşitli mistik *yogalar* ile meşgul olan diğerleri de vardır. Bazıları ise bütün kutsal hac yerlerini ziyaret etmekle meşgul olurlar. Bütün bu *yoga* uygulamalarına *yoga-yajña* adı verilir, ve bunlar, maddi dünyada belli bir mükemmelliğe ulaşmak için yapılan fedakarlıklardır. Özellikle *Upaniṣadlar* ve *Vedānta-sūtralar*, veya Sāṅkhya felsefesi gibi çeşitli Vedik literatürlerin öğrenimiyle meşgul olan diğerleri de vardır. Bütün bunlara; *svādhyāya-yajña*, veya fedakarlık öğrenimiyle meşgul olmak denir. Bütün bu *yogiler* inanarak çeşitli fedakarlıkları icra etmekle meşgul olurlar ve yaşamda yükselmeye çalışırlar. Bununla beraber, Kṛṣṇa şuuru, Yüce Tanrıya doğrudan doğruya sunulan bir hizmet olduğu için bunlardan farklıdır. Yukarıda bahsi geçen fedakarlıkların hiçbirisiyle Kṛṣṇa şuuruna ulaşılamaz; Kṛṣṇa şuuruna

sadece Tanrının ve Onun sevgili kullarının rahmeti ile ulaşılabilir. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuuru aşkındır.

29

अपाने जुह्वति प्राणं प्राणेऽपानं तथापरे ।
प्राणापानगती रुद्ध्वा प्राणायामपरायणाः ।
अपरे नियताहाराः प्राणान् प्राणेषु जुह्वति ॥२९॥

apāne juhvati prāṇaṁ
prāṇe 'pānaṁ tathāpare
prāṇāpana-gatī ruddhvā
prāṇāyāma-parāyaṇāḥ
apare niyatāhārāḥ
prāṇān prāṇeṣu juhvati

apāne—aşağı doğru hareket eden havada; *juhvati*—sunmak; *prāṇam*—dışarı doğru hareket eden havada; *prāṇe*—dışarıya çıkan havada; *apānam*—aşağıya giden havada; *tathā*—bir de; *apare*—diğerleri; *prāṇa*—dışarı giden havada; *apāna*—ve aşağı giden havada; *gatī*—hareket; *ruddhvā*—yoklamak; *prāna-āyāma*—nefes alma işleminin durdurulması ile girilen vecd hali; *parāyaṇāḥ*—eğilimli; *apare*—diğerleri; *niyata*—kontrol altına alınarak; *āhārāḥ*—yemek; *prāṇān*—dışarı giden hava; *prāṇeṣu*—dışarı giden havada; *juhvati*—fedakarlık.

ÇEVİRİ

Verilen nefesi alınan nefese ve alınan nefesi verilen nefese sunarak bu şekilde sonunda vecd haline girip nefesini durduran ve nefesini durdurarak vecd haline ulaşma işlemiyle meşgul olan diğerleri de vardır. Yemek yeme işlemini azaltan diğerleri de, dışarı verilen nefesi nefesin kendisine sunarak feda ederler.

AÇIKLAMA

Nefes alma işlemini kontrol etmek için uygulanan *yoga* sistemine *prāṇāyāma-yoga* denir ve başlangıçta, çeşitli oturuş şekilleri aracılığıyla yapılan *hatha-yoga* sisteminde uygulanır. Bütün bu yöntemler, manevi idrakte ilerlemek amacıyla duyuları kontrol edebilmek için önerilir. Vücuttaki havanın geçtiği geçitlerin yönünü tersine çevirebilmek için yapılan bu uygulama vücuttaki havanın kontrol edilebilmesini

mümkün kılar. *Apāna* hava aşağı doğru, ve *prāṇa* hava yukarı doğru gider. Bir *prāṇāyāma-yogi*, hava akımları *pūraka*ya, yani dengelenip nötr duruma ulaşıncaya kadar ters yönde solunum yapar. Verilen nefesi alınan nefese sunmaya *recaka* denir. Her iki hava akımı da tamamen durduğu zaman kişi *kumbaka-yoga* durumuna ulaşmış demektir. *Yogiler kumbaka-yoga*yı uygulayarak yaşam sürelerini yıllarca uzatabilirler. Bununla beraber, Kṛṣṇa şuurundaki kişi daima Tanrının aşkın sevgi hizmetinde olduğu için duyularını kendiliğinden kontrol eder hale gelir. Duyuları daima Kṛṣṇa'ya hizmet etmekle meşgul olduğu için başka birşeyle meşgul olmaz. Bu kişi, yaşamının sonunda Rab Kṛṣṇa'nın aşkın platformuna transfer olacağı için yaşamını uzatmak için çaba harcamaz. *Bagavad-gītā*'da (14.26) belirtildiği gibi, bu kişi bir an önce özgürlük platformuna ulaşır:

māṁ ca yo 'vyabhicāreṇa
bakti-yogena sevate
sa guṇān samatītyaitān
brahma-būyāya kalpate

"Tanrıya saf ve adanmış hizmet vermekle meşgul olan kişi maddi doğanın hallerini aşar ve doğrudan doğruya ruhsal platforma ulaşır." Kṛṣṇa şuurundaki kişi ruhsal yolculuğuna aşkın seviyeden başlar ve daima aşkın şuurda kalır. Bundan dolayı, kolay kolay yoldan çıkmaz ve gecikmeye uğramadan Tanrının yurduna geri döner. Kişi, *kṛṣṇa-prasādam*, yani ilk önce Tanrıya sunulmuş yiyecekleri yediği zaman az yemek yeme işlemi de kendiliğinden uygulanmış olur.

30

सर्वेऽप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षपितकल्मषाः ।
यज्ञशिष्टामृतभुजो यान्ति ब्रह्म सनातनम् ॥३०॥

sarve 'py ete yajña-vido
yajña-kṣapita-kalmaṣāḥ
yaiña-śiṣṭāmṛta-bujo
yānti brahma sanātanam

sarve—hepsi; *api*—açıkça farklı olmakla beraber; *ete*—bunlar; *yajña-vidaḥ*—fedakarlık icraatının amacını bilen; *yajña-kṣapita*—bu gibi

icraatlar sonucunda arınmış olmak; *kalmaṣāḥ*—günahsal tepkilerin; *yajña-śiṣṭa*—yajña icraatının sonucunun; *amṛta-bujaḥ*—bu nektarın tadını alanlar; *yānti*—yaklaşırlar; *brahma*—yüce; *sanātanam*—ebedi atmosfer.

ÇEVİRİ

Fedakarlığın ne demek olduğunu bilen bütün bu insanlar günahsal tepkilerden arınırlar ve bu fedakarlıklarının sonucunda elde edilen nektarın tadını aldıkları için yüce ebedi atmosfere doğru ilerlerler.

AÇIKLAMA

Çeşitli fedakarlıkların süregelen bu izahından (kişinin malını feda etmesi, *Vedalar*'ın, veya felsefi doktrinlerin öğrenimi ve *yoga* sisteminin uygulanması) anlaşılan şudur ki, bütün bunların ortak amacı duyuların kontrol edilebilmesidir. Maddi var oluşun esas sebebi duyu memnuniyetidir, bundan dolayı, kişi duyusal memnuniyetten başka bir platforma yerleşmedikçe tam bilgi, tam saadet ve tam yaşamın ebedi platformuna yükselme şansına sahip olamaz. Bu platform, ebedi atmosferde, veya Brahman atmosferindedir. Yukarıda bahsi geçen bütün fedakarlıklar, maddi var oluşun günahsal tepkilerinden arınması için kişiye yardımcı olurlar. Yaşamda bu mertebeye ulaşan kişi, bu yaşamında mutlu ve zengin olmakla kalmaz, sonunda ya gayrişahsi Brahman'a dalarak, ya da Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa ile beraber olarak Tanrının ebedi krallığına girer.

31

नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य कुतोऽन्यः कुरुसत्तम ॥३१॥

nāyaṁ loko 'sty ayajñasya
kuto 'nyaḥ kuru-sattama

na—asla; *ayam*—bu; *lokaḥ*—gezegen; *asti*—orada; *ayaiñasya*—fedakarlık icraatında bulunmayanlar için; *kutaḥ*—nerede; *anyaḥ*—diğer; *kuru-sat-tama*—Ey Kurular'ın en iyisi.

ÇEVİRİ

Ey Kuru hanedanının en iyisi, gelecek yaşam bir yana, bu yaşamda bile, veya bu gezegende fedakarlık göstermiyen hiç kimse mutlu bir yaşam süremez.

AÇIKLAMA

Kişi, maddi var oluşun her ne suretinde bulunursa bulunsun gerçek durumunun farkında değildir. Birbaşka deyişle, maddi dünyada var oluşumuz, günahkar yaşantılarımızın birden fazla tepkilerine bağlıdır. Günahkar yaşama cehalet sebep olur ve günahkar yaşam kişinin maddi varoluşa sürüklenmesine sebep olur. Insan suretinde dünyaya gelmek, bu kapandan kurtulabilmek için ele geçirilen yegane fırsattır. Bu bakımdan, *Vedalar* bize ekonomik rahatlık, kontrol altına alınan duyu memnuniyeti ve son olarak bu zor durumdan tamamen kurtulabilmenin yollarını gösteren dinin yollarını göstererek kurtulma şansı tanır. Yukarıda gösterilen çeşitli fedakarlıklar, veya dîni yollar ekonomik sorunlarımızı kendiliğinden çözer. Nüfus patlaması bile olsa *yajña* uygulaması sonucunda yeterli yiyecek, süt, vs. olur. Vücudun ihtiyaçları tamamen karşılandıktan sonra, doğal olarak sıra duyuların tatmin edilmesine gelir. Bundan dolayı, kontrollü duyu memnuniyeti için *Vedalar* kutsal evliliği öngörür. Kişi böylece yavaş yavaş maddi kapandan kurtulma düzlemine yükselir, ve özgür yaşamın en yüce mükemmelliği Yüce Tanrı ile beraber olmaktır. Yukarıda bahsedildiği gibi, mükemmellik, *yajña* uygulamasıyla elde edilir. Kişi eğer *Vedalar*'a göre *yajña* uygulamasına yanaşmıyorsa, değil birbaşka gezegendeki birbaşka vücutta sürdüreceği yaşamda mutlu olmak, şimdiki vücudunda sürdürdüğü yaşamda bile mutlu olamaz. Çeşitli yüksek gezegenlenlerde çeşitli seviyelerde maddi rahatlıklar mevcuttur ve her durumda çeşitli *yajñalar* ile meşgul olan kişilerin duyduğu büyük mutluluklar vardır. Fakat, kişinin ulaşacağı en yüksek mutluluk, Kṛṣṇa şuuru uygulaması ile ruhsal gezegenlere terfi etmektir. Kṛṣṇa şuurunda sürdürülen bir yaşam, maddi varoluşun bütün sorunlarını çözümler.

32

एवं बहुविधा यज्ञा वितता ब्रह्मणो मुखे ।
कर्मजान् विद्धि तान् सर्वानेवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ॥३२॥

evaṁ bahu-vidhā yajñā
vitatā brahmaṇo mukhe
karma-jān viddhi tān sarvān
evaṁ jñāt vā vimokṣyase

evam—böylece; *bahu-vidhāḥ*—çeşitli türlerin; *yaiñāḥ*—fedakarlıklar; *vitatāḥ*—yayılmış; *brahmaṇaḥ*—Vedalar'ın; *mukhe*—ağız yoluyla; *karma-jān*—çalışmadan doğmuş; *viddhi*—bilmelisin; *tān*—onları;

sarvān—hepsi; *evam*—böylece; *jñātvā*—bilerek; *vimokṣyase*—özgür olacaksın.

ÇEVİRİ

Her çeşit fedakarlık Vedalar tarafından onaylanır ve hepsi de çeşitli çalışma tiplerinden doğmuştur. Bunları bilerek özgür olabilirsin.

AÇIKLAMA

Yukarıda bahsi geçen çeşitli fedakarlıklar, *Vedalar*'da bahsedildiği gibi çeşitli tiplerde çalışmalar yapanlara uyar. Kişi vücutsal kavrama çok fazla batmış olduğu için bu fedakarlıklar öyle ayarlanmıştır ki, kişi ya vücuduyla, ya aklıyla, ya da zekasıyla çalışabilir. Fakat, kişinin sonuçta vücudundan özgür olabilmesi için bütün bunlar önerilir. Bu konu burada Tanrının Kendi ağzından onaylanmaktadır.

33

श्रेयान् द्रव्यमयाद् यज्ञाज्ज्ञानयज्ञः परन्तप ।
सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ॥३३॥

śreyān dravya-mayād yajñāj
jñāna-yajñaḥ parantapa
sarvaṁ karmākhilaṁ pārtha
jñāne parisamāpyate

śreyān—daha büyük; *dravya-mayāt*—sahip olunan maddi eşyaların ; *yajñāt*—fedakarlıktan; *jñāna-yajñaḥ*—bilgi fedakarlığı; *parantapa*—Ey düşmanını cezalandıran; *sarvam*—hepsi; *karma*—faaliyetler; *akhilam*—bütünlükte; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *jñāne*—bilgide; *parisamāpyate*—son.

ÇEVİRİ

Ey düşmanını cezalandıran, bilgide uygulanan fedakarlık maddi malların feda edilmesinden daha iyidir. Ey Pṛthā'nın oğlu, bütün bunlardan sonra, yapılan çalışmanın bütün fedakarlığı aşkın bilgide son bulur.

AÇIKLAMA

Bütün fedakarlıkların amacı, tam bilgi durumuna ulaşarak maddi dertlerden kurtulmak ve sonuç olarak, Yüce Tanrının sevgi hizmeti (Kṛṣṇa şuuru) ile meşgul olmaktır. Ne var ki, bütün bu çeşitli fedakarlık faaliyetlerinde bir gizem vardır ve kişi bu gizemi bilmelidir. Kişinin inancına göre, fedakarlıklar bazen farklı şekillerde ortaya çıkar. Bilgiye ermeden yapılan fedakarlıklar maddi platformda kalacağı ve manevi bir yarar sağlamıyacağı için, fedakarlığı yapan kişinin inancı aşkın bilgi seviyesine ulaşmış ise bu kişi, bu bilgiden uzak olarak maddi varlıklarını feda edenlerden daha ileri olarak kabul edilmelidir. Gerçek bilgi aşkın bilginin en üst seviyesi olan Kṛṣṇa şuurunda zirveye ulaşır. Yüksek bilgiden mahrum olarak yapılan fedakarlıklar aşkın bilgi seviyesine yükseltildiği zaman bütün bu faaliyetler manevi platforma girmiş olur. Şuurdaki farklılıklara bağlı olarak, fedakarlık faaliyetlerine, bazen *karma-kāṇḍa* (meyvesel faaliyetler) ve bazen de *jñāna-kāṇḍa* (hakikat peşindeki bilgi) adı verilir. Sonunda bilgi olması her zaman daha iyidir.

34

तद् विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया ।
उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥३४॥

tad viddhi praṇioātena
parioraśnena sevayā
upadekṣyanti te jñānaṁ
jñāninas tatt va-darśinaḥ

tat—farklı fedakarlıkların bilgisi; viddhi—anlamaya çalış; *praṇioātena*—manevi uzmana yaklaşarak; *parioraśnena*—itaatli soruşturmalarla; *sevayā*—hizmet ederek; *upadekṣyanti*—inisiye edecekler; *te*—sen; *jñānam*—bilgiye; *jñāninaḥ*—benliğini idrak etmiş; *tattva*—hakikati; *darśinaḥ*—görenler.

ÇEVİRİ

Bir manevi uzmana yanaşarak hakikati öğrenmeye çalış. Ona itaat ederek soruştur ve ona hizmet et. Benliklerini idrak etmiş ruhlar sana bilgi verebilirler, çünkü onlar hakikati görmüşlerdir.

AÇIKLAMA

Ruhsal idrak yolu şüphesiz zor bir yoldur. Bundan dolayı, Tanrı burada, Kendisinden başlıyarak gelen gurular zinciri hattında yer alan bir manevi uzmana yanaşmamızı tavsiye etmektedir. Bu gurular zinciri ilkesini izlemiyen hiç kimse deha sahibi bir manevi uzman olamaz. Özgün manevi uzman Tanrıdır ve gurular zincirindeki kişi Tanrının mesajını kendi müridine iletebilir. Bazı ahmakça modalarla hiçkimse kendi yöntemini geliştirerek manevi idrake mazhar olamaz. *Bāgavatam* (6.3.19) bu konuda şöyle der: *dharmaṁ tu sākṣād bagavat-praṇītam*-din yolu doğrudan doğruya Tanrı tarafından ifade edilmiştir. Bu bakımdan, ne akli tahminler ve kuru tartışmalar kişiyi doğru yola götürebilir, ne de kişi bilgi kitaplarını bağımsızca öğrenerek manevi yaşamda bir gelişme kaydedebilir. Bilgi edinmek isteyen kişi manevi bir uzmana yanaşmalıdır. Bu gibi manevi uzmanlar tam bir teslimiyetle kabul edilmeli ve kişi hatalı bir gurura kapılmaksızın tıpkı bir hizmetçi gibi ona hizmet etmelidir. Benliğini idrak etmiş bir manevi uzmanın tatmin edilmesi manevi yaşamda elde edilen gizli bir başarıdır. Soruşturma ve itaat, manevi anlayış için ideal bir kombinasyondur. İtaat ve hizmet olmadıkça manevi uzmandan yapılan soruşturmalar etkili olmayacaktır. Kişi manevi öğretmeninin sınavından başarıyla geçmelidir ve *guru*, öğrencisini arzulu olarak görünce öğrencisini manevi anlayış ile takdis eder. Bu madde, gerek körü körüne birisini izlemeyi, gerekse saçma soruşturmaları yermektedir. Kişi, sadece *guru*dan itaatle öğrenmekle kalmamalı aynı zamanda itaat, soruşturma ve hizmet yoluyla *guru*dan açık bir anlayış almalıdır; deha sahibi bir *guru* doğal olarak öğrencisine karşı çok naziktir. Bundan dolayı, öğrenci eğer itaatkarsa ve hizmete hazır ise, bu müridin bilgi edinmesi ve soruşturması mükemmel demektir.

35

यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहमेवं यास्यसि पाण्डव ।
येन भूतान्यशेषाणि द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥३५॥

yaj jñātvā na punar moham
evaṁ yāsyasi pāṇḍava
yena bhūtāny aśeṣāṇi
drakṣyasy ātmany atho mayi

yat—hangi; *jñātvā*—bilmek; *na*—asla; *punaḥ*—tekrar; *moham*—yanılgıya; *evam*—bu gibi; *yāsyasi*—gideceksin; *pāṇḍava*—Ey Pāṇḍu'nun oğlu; *yena*—ne ile; *būtāni*—canlı varlıklar; *aśeṣāṇi*—hepsi; *drakṣyasi*—göreceksin; *ātmani*—Yüce Ruhta; *athau*—veya birbaşka deyişle; *mayi*—Bende.

ÇEVİRİ

Benliğini idrak etmiş bir ruhtan gerçek bilgiyi aldıktan sonra tekrar böyle yanılgılara düşmezsin; bu bilgi ile bütün canlı varlıkların Yüce Tanrının bir parçası olduğunu, birbaşka deyişle, onların Bana ait olduklarını görürsün.

AÇIKLAMA

Benliğini idrak etmiş bir ruhtan, veya herşeyi olduğu gibi bilen birisinden bigi edinmenin amacı, bütün canlı varlıkların Tanrının Yüce Şahsı Rab Kṛṣṇa'nın öz parçası olduklarını öğrenmektir. Kṛṣṇa'dan ayrı olarak var olma duygusuna *māyā* (*mā*-değil, *yā*-bu) adı verilir. Bazıları, Kṛṣṇa ile hiçbir ilgimiz olmadığını, Kṛṣṇa'nın büyük bir tarihi şahsiyet olduğunu ve gayrişahsi Brahman'ın Mutlak olduğunu düşünürler. Aslında, *Bagavad-gītā*'da belirtildiği gibi, gayrişahsi Brahman, Kṛṣṇa'nın şahsi nurudur. Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsı olarak herşeyin sebebidir. *Brahma-saṁhitā*'da açıkça belirtildiği gibi Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsı ve tüm sebeplerin sebebidir. Onun milyonlarca enkarnasyonu bile sadece Onun çeşitli yayılımlarından ibarettir. Canlı varlıklar da aynı şekilde Onun yayılımlarıdır. Māyāvādi filozoflar, Kṛṣṇa'nın bu çeşitli yayılımlarında ayrık olarak kimliğini kaybettiğini düşünerek hataya düşerler. Bu düşüncenin doğası maddidir. Maddi dünyadan edindiğimiz deneyime göre biliriz ki, eğer birşey parçalara ayrılırsa özgün kimliğini kaybeder. Ancak, Māyāvādi filozoflar, mutlakın anlamının bir artı birin bire, bir eksi birin de bire eşit olduğunu anlıyamamaktadırlar. Mutlak dünyada durum budur.

Mutlak bilimde yeterli bilgi edinemiyecek kadar çok yanılgılarla kaplanmış durumdayız ve bundan dolayı, Kṛṣṇa'dan ayrı olduğumuzu düşünmekteyiz. Kṛṣṇa'nın ayrık parçaları olmamıza rağmen Ondan farklı değiliz. Canlı varlıkların vücutsal farklılıkları, *māyā*'dır, yani hakiki olmayandır. Bizim var oluş amacımız Kṛṣṇa'yı tatmin etmektir. Arjuna, sadece *māyā* yüzünden akrabalarıyla olan geçici vücutsal bağın Kṛṣṇa ile olan ebedi ruhsal bağdan daha önemli olduğunu düşünüyordu. *Gītā*'nın tüm öğretisi şu sonucu hedef alır; bu sonuca göre, canlı varlık Kṛṣṇa'nın ebedi hizmetçisi olarak Kṛṣṇa'dan ayrılmaz,

ve Kṛṣṇa'dan ayrı olarak tanımlanma duygusuna *māyā* adı verilir. Yüce Tanrının ayrık öz parçaları olan canlı varlıkların yerine getirmeleri gereken bir amaçları vardır. Ve çok uzun bir süreden beri bu amacı unuttukları için insan, hayvan, yarıtanrı, vs. gibi çeşitli vücutlara bürünüp durmaktadırlar. Bu gibi vücutsal farklılıklar Tanrıya olan aşkın hizmetin unutulmasından doğar. Fakat, kişi eğer Kṛṣṇa şuuru aracılığı ile aşkın hizmet verirse bir an önce bu yanılgıdan kurtulur. Kişi böylesine saf bir bilgiyi sadece deha sahibi bir *guru*dan öğrenebilir ve böylece, canlı varlığın Kṛṣṇa'ya eşit olduğunu savunan yanlış bir düşünceden uzak durabilir. Mükemmel bilgi, Yüce Ruh Kṛṣṇa'nın bütün canlılar için yüce bir sığınak olduğunun bilinmesidir. Bu sığınaktan uzaklaşan canlı varlıklar maddi enerji tarafından yanıltılarak kendilerinin ayrı bir kimliğe sahip olduklarını düşünürler. Böylece, maddi kimliklerinin farklı standartları altında Kṛṣṇa'yı unuturlar. Ancak, yanılgı içerisindeki bu canlı varlıklar Kṛṣṇa şuurunda yerleştikleri zaman özgürlük yolunda oldukları kesinleşir. *Bāgavatam* (2.10.6) bu konuda şöyle der: *muktir hitvāyathā-rūpaṁ svarūpena vyavasthitih*. Özgürlüğün anlamı, kişinin kendi meşru konumunda Kṛṣṇa'nın ebedi hizmetçisi olarak Kṛṣṇa şuurunda bulunmasıdır.

36

अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं सन्तरिष्यसि ॥३६॥

api ced asi pāpebhyaḥ
sarvebhyaḥ pāpa-kṛt-tamaḥ
sarvaṁ jñāna-plavenaiva
vṛjinaṁ santariṣyasi

api—bile; *cet*—eğer; *asi*—sensin; *pāpebhyaḥ*—günahkarların; *sarvebhyaḥ*—bütün; *pāpa-kṛt-tamaḥ*—en büyük günahkâr; *sarvam*—bütün bu günahsal tepkiler; *jñāna-plavena*—aşkın bilgi teknesiyle; *eva*—kesinlikle; *vṛjinam*—dertler okyanusu; *santariṣyasi*—tamamiyle aşabilirsin.

ÇEVİRİ

Bütün günahkârlardan daha günahkâr olsan bile aşkın bilgi teknesine bindiğin zaman dertler okyanusunu aşabilirsin.

AÇIKLAMA

Kişinin Kṛṣṇa ile olan meşru ilişkisini tam olarak anlaması o kadar güzeldir ki bu anlayış kişiyi, karanlıklar okyanusunda verdiği var oluş mücadelesinden bir an önce kurtarır. Bu maddi dünya bazen bir karanlıklar okyanusuna, bazen de yanmakta olan bir ormana benzetilir. Okyanusa düşmüş birisi, her nekadar usta yüzücü olursa olsun, kurtulmak için çabalaması hiçbir işe yaramaz. Eğer birisi gelir de okyanusta çırpınan bu zavallıyı çekip çıkartırsa, o kişi en büyük kurtarıcıdır. Tanrının Yüce Şahsından edinilen mükemmel bilgi, özgürlüğe giden yoldur. Kṛṣṇa şuuru teknesi oldukça basittir, fakat aynı zamanda en saf olandır.

37

यथैधांसि समिद्धोऽग्निर्भस्मसात् कुरुतेऽर्जुन ।
ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात् कुरुते तथा ॥३७॥

yathaidhāṁsi samiddho 'gnir
basma-sāt kurute 'rjuna
jñānāgniḥ sarva-karmāṇi
basma-sāt kurute tathā

yathā—tıpkı; *edhāṁsi*—odun; *samiddhaḥ*—yanmak; *agnih*—ateş; *basma-sāt*—küller; *kurute*—döner; *arjuna*—Ey Arjuna; *jñāna-agniḥ*—bilginin ateşi; *sarva-karmāṇi*—maddi faaliyetlere olan bütün tepkiler; *basma-sāt*—küllere; *kurute*—dönüşür; *tathā*—aynı şekilde.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, şiddetli bir ateşin odunları yakıp kül etmesi gibi, bilgi ateşi de maddi faaliyetlerin tüm tepkilerini yakıp kül eder.

AÇIKLAMA

Benliğin ve Üstünbenliğin mükemmel bilgisi ve bunların birbirleriyle olan ilişkisi burada ateşe benzetilmektedir. Bu ateş, günahkar faaliyetlerin tepkilerini sadece yakmakla kalmayıp, aynı zamanda

sevapsal faaliyetlerin de bütün tepkilerini yakıp kül eder. İcraat sırasında alınan tepkiler, meyva verme sırasında alınan tepkiler, halihazırda görülen tepki ve tepkinin kendisi olmak üzere tepkinin çeşitli safhaları vardır. Fakat, canlı varlığın meşru konumu hakkındaki bilgi herşeyi yakıp kül eder. Kişi tam bilgide olduğu zaman, ilk ve sonraki olmak üzere her iki tepki de yanar kül olur. *Vedalar*'da (*Bṛhad-āraṇyaka Upaniṣad* 4.4.22) bu konu şöyle anlatılır: *ubhe uhaivaṣa ete tarati amṛtaḥ sādhv-asādhūnī*: "Kişi, çalışmanın günahsal ve sevapsal tepkilerinin her ikisinin de üstesinden gelir."

38

न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
तत् स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विन्दति ॥३८॥

na hi jñānena sadṛśaṁ
pavitram iha vidyate
tat svayaṁ yoga-saṁsiddhaḥ
kālenātmani vindati

na—hiçbirşey; *hi*—kesinlikle; *jñānena*—bilgi ile; *sadṛśam*—mukayese; *pavitram*—kutsanmış; *iha*—bu dünyada; *vidyate*—var olur; *tat*—o; *svayam*—kendisi; *yoga*—adanmışlıkla; *saṁsiddhaḥ*—olgun kişi; *kālena*—zamanla; *ātmani*—kendisinde; *vindati*—zevk alır.

ÇEVİRİ

Bu dünyada hiçbirşey aşkın bilgi kadar yüce ve saf değildir. Bu bilgi, tüm mistisizmin en olgun meyvesidir. Adanmış hizmeti uygulamada sabitleşmiş kişi, zamanla kendi dünyası içinde bu bilgiden zevk alır.

AÇIKLAMA

Aşkın bilgiden bahsettiğimiz zaman manevi anlayış kalıpları içerisinde bahsederiz. Bu aşkın bilgi kadar saf ve yüce olan başka birşey yoktur. Cehalet bizi bağlayan sebeptir, bilgi ise bizi özgürlüğe ulaştıran sebeptir. Bu bilgi adanmışlık hizmetinin olgun meyvesidir ve kişi aşkın bilgide yerleştiği zaman barışı kendi içinde bulacağından başka bir yerde barış araması gerekmez. Birbaşka deyişle, bu bilgi ve barış Kṛṣṇa şuurunda elde edilir. *Bagavad-gītā*'nın son sözü budur.

39

श्रद्धावाल्ँ लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ॥३९॥

śraddhāvāl labhate jñānaṁ
tat-paraḥ saṁyatendriyaḥ
jñānaṁ labdhvā parāṁ śāntim
acireṇādhigacchati

śraddhā-vān—imanlı insan; *labhate*—elde eder; *jñānam*—bilgi; *tat-paraḥ*—ona çok bağımlı; *saṁyata*—kontrolü altında; *indriyaḥ*—duyular; *jñānam*—bilgi; *labdhvā*—elde etmiş olmak; *parām*—aşkın; *śāntim*—barış; *acireṇa*—çok yakında; *adhigacchati*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Aşkın bilgiye kendisini adamış inançlı, ve duyularına hakim olabilen kişi, bu bilgiyi elde etmeye müsaittir ve bu bilgiyi elde edince yüce manevi barışa hemen ulaşır.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki bu bilgi, Kṛṣṇa'ya gerçekten inanan îmanlı kişiler tarafından elde edilir. Bunlar, sadece Kṛṣṇa şuurunda hareket ederek en yüce mükemmelliğe ulaşacağına inanan inançlı kişilerdir. Adanmış hizmetle, ve insanın kalbinden bütün maddi pislikleri temizleyen Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare/ Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'nin zikredilemesiyle bu inanca ulaşılır. Bundan ayrı olarak, kişi duyularını kontrol etmelidir. Kṛṣṇa'ya inanan ve duyularını kontrol edebilen kişi, geç kalmaksızın Kṛṣṇa şuuru bilgisinde mükemmelliğe ulaşır.

40

अज्ञश्चाश्रद्दधानश्च संशयात्मा विनश्यति ।
नायं लोकोऽस्ति न परो न सुखं संशयात्मनः ॥४०॥

ajñaś cāśraddadhānaś ca
saṁśayātmā vinaśyati

nāyaṁ loko sti na paro
na sukhaṁ saṁśayātmanaḥ

ajñaḥ—kutsal yazıtlar hakkında bilgisi olmayan budala kişi; *ca*—ve; *aśraddadhānaḥ*—vahyedilmiş kutsal yazıtlara inanmaksızın; *ca*—de-da; *saṁśaya*—şüphelerin; *ātmā*—şahıs; *vinaśyati*—geri düşer; *na*—asla; *ayam*—bunda; *lokaḥ*—dünya; *asti*—orada; *na*—ne de; *paraḥ*—gelecek yaşamda; *na*—değil; *sukham*—mutluluk; *saṁśaya*—şüpheli; *ātmanaḥ*—kişinin.

ÇEVİRİ

Fakat, kutsal yazıtlardan şüphe eden cahil ve inançsız kişiler Tanrı şuuruna ulaşamıyarak yoldan çıkarlar. Şüphe eden ruhlar için ne bu yaşamda ne de gelecek yaşamda mutluluk vardır.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā, birçok standart ve otoriteli kutsal yazıtların içinde en iyisidir. Neredeyse hayvandan farksız olan bazı kişiler, bu standart kutsal yazıtlara ne inanırlar, ne de bu yazıtlar hakkında bilgileri vardır, ve bilgisi olanlardan bazıları da bu kutsal yazıtlardan bölümler okusalar bile aslında okuduklarına tam olarak inanmazlar. *Bagavad-gītā* gibi kutsal metinlere inanan bazıları da Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa'ya inanmaz ve ibadet etmezler. Bu gibi kişilerin Kṛṣṇa şuurunda yerleri yoktur. Düşerler. Yukarıda bahsi geçen kişilerin içinde, inancı olmayan ve hep şüphe edenler hiçbir gelişme gösteremezler. Tanrıya ve Onun sözlerine inanmıyan kişi ne bu dünyada, ne de gelecek yaşamında mutlu olabilir. Bu gibi kişiler için mutluluk yoktur. Bu bakımdan kişi, kutsal metinlerde belirtilen ilkelere inançla uymalı ve böylece bilgi platformuna yükselmelidir. Sadece bu bilgi, kişinin ruhsal anlayış platformuna ulaşmasına yardım eder. Birbaşka deyişle, şüphe edenlerin ruhsal özgürlük içerisinde yerleri yoktur. Dolayısıyla kişi, gurular zincirinde yer alan büyük *āçāryaların* izinden yürüyerek başarıya ulaşmalıdır.

41

योगसंन्यस्तकर्माणं ज्ञानसञ्छिन्नसंशयम् ।
आत्मवन्तं न कर्माणि निबध्नन्ति धनञ्जय ॥४१॥

yoga-sannyasta-karmāṇaṁ
jñāna-sañchinna-saṁśayam
ātmavantaṁ na karmāṇi
nibadhnanti dhanañjaya

yoga—karma-yoga ile yapılan adanmış hizmet; *sannyasta*—feragat halindeki kişi; *karmāṇam*—hareketlerin meyveleri; *jñāna*—bilgi ile; *sañchinna*—kesmek; *saṁśayam*—şüpheler; *ātma-vantam*—benlikte yer alan; *na*—asla; *karmāṇi*—çalışmalar; *nibadhnanti*—bağlar; *dhanañjaya*—Ey zenginlikler fetheden.

ÇEVİRİ

Faaliyetlerinin meyvelerinden vazgeçerek adanmış hizmette faaliyet gösteren ve bütün endişeleri ve şüpheleri aşkın bilgi tarafından imha edilmiş kişi kendi benliğinin hakikatinde yerleşmiştir. Bundan dolayı, çalışmanın tepkilerine maruz kalmaz, Ey zenginlikler fetheden.

AÇIKLAMA

Tanrının Şahsının Kendisi tarafından, yani Tanrı tarafından bize bildirilmiş olan Özgün *Bagavad-gītā*'nın öğretisini izliyen kişi aşkın bilginin lütfu ile bütün şüphelerinden kurtulmuştur. Bu kişi, tam Kṛṣṇa şuurunda ve Tanrının öz parçası olarak benlik bilgisinde yerleşmiş ve böylelikle hareketin bağlarından kurtulmuştur.

42

तस्मादज्ञानसम्भूतं हृत्स्थं ज्ञानासिनात्मनः ।
छित्त्वैनं संशयं योगमातिष्ठोत्तिष्ठ भारत ॥४२॥

tasmād aiñāna-sambhūtaṁ
hṛt-sthaṁ jñānāsinātmanaḥ
ćittvainaṁ saṁśayaṁ yogam
ātiṣṭhottiṣṭha bhārata

tasmāt—öyleyse; *ajñāna-sambhūtam*—cehaletten doğmuş; *hṛt-stham*—kalpte yerleşik; *jñāna*—bilginin; *asinā*—silah ile; *ātmanaḥ*—benliğin; *ćittvā*—kesmek; *enam*—bu; *saṁśayam*—şüphe; *yogam*—yogada; *ātiṣṭha*—yerleş; *uttiṣṭha*—dövüşmek üzere ayağa kalk;

bhārata—Ey Bharata'nın torunu.

ÇEVİRİ

Öyleyse, cehalet yüzünden kalbinden yükselen şüpheler bilgi silahıyla kesilip atılmalıdır. Ey Bhārata, yoga ile silahlanmış olarak ayağa kalk ve dövüş.

AÇIKLAMA

Bu bölümde öğretilen *yoga* sistemine, *sanātana*, yani "canlı varlık tarafından yapılan ebedi faaliyetler" adı verilir. Bu *yoga*, fedakarlık faaliyetlerinden oluşan iki bölümden ibarettir; bunlardan biri, kişinin maddi varlığını feda etmesi ve diğeri de saf ruhsal faaliyet olan benlik bilgisidir. Eğer kişinin maddi varlığını feda etmesi manevi idrak ile ilgili değilse bu fedakarlık maddi platformda kalır. Fakat, kişi eğer bu gibi fedakarlıkları ruhsal bir amaç ile, veya adanmış hizmette yerine getirirse mükemmel bir fedakarlıkta bulunmuş olur. Ruhsal faalliyetlere gelince bunun da ikiye ayrılmış olduğunu görürüz, bunlardan biri, kişinin kendi benliğini anlaması (veya meşru konumunu anlaması), diğeri de Tanrının Yüce Şahsı ile ilgili olan hakikattir. Özgün *Bagavad-gītā* öğretisini izliyen kişi manevi bilginin bu iki bölümünü kolaylıkla anlıyabilir. Tanrının öz parçası olarak benliğin mükemmel bilgisini elde etmek bu kişi için sorun değildir. Ve bu kişi Tanrının aşkın faaliyetlerini kolaylıkla anlıyabileceği için, bu anlayış yararlıdır. Bu bölümün başında, Tanrının aşkın faaliyetleri Yüce Tanrının Kendisi tarafından anlatılmaktaydı. *Gītā*'nın öğretisini anlamıyan kişi inançsızdır ve bilinmelidir ki bu kişi Tanrı tarafından kendisine bahşedilmiş olan parçasal bağımsızlığını kötüye kullanmaktadır. Bütün bu öğretilere rağmen, Tanrının gerçek doğasının, ebedi, saaadet dolu ve herşeyi bilen Tanrı Şahsiyeti olduğunu anlamıyan kişi bir numaralı ahmaktır. Cehalet, Kṛṣṇa şuuru ilkelerinin yavaş yavaş kabul edilmesiyle yok edilebilir. Kṛṣṇa şuuru, yarıtanrılara yapılan çeşitli fedakarlıklar; bekar kalarak yapılan fedakarlık, evlilik yaşamında yapılan fedakarlık, duyu kontrolü ile yapılan fedakarlık, mistik yoga uygulaması ile yapılan fedakarlık, kefaret, maddi varlığın feda edilmesi, *Vedalar*'ın öğrenimi ve *varṇāśrama-dharma* sosyal enstitüsüne üye olmaktır. Bütün bunlar fedakarlık olarak bilinir ve hepsi de bazı kurallar üzerine kuruludur. Fakat, bütün bu faaliyetlerin içinde en önemli olanı benlik idrakidir. Bu hedefi arıyan kişi gerçek *Bagavad-gītā* öğrencisidir, fakat Kṛṣṇa'nın otoritesinden şüphe eden kişi düşer. Bundan dolayı, kişi *Bagavad-gītā*'yı, veya diğer kutsal metinleri hizmet

ve teslimiyetle deha sahibi bir *gurunun* yol göstericiliği altında öğrenmelidir. Deha sahibi bir *guru*, veya manevi öğretmen ebediyetten başlayan gurular zincirinin bir üyesidir ve *Bagavad-gītā* öğretisini dünya krallığına indiren güneş ilahına milyonlarca yıl önce öğretilen öğretilerden sapmaz. Dolayısıyla kişi, *Gītā*'nın kendisinde belirtildiği gibi, *Bagavad-gītā*'nın yolunu izlemeli ve diğerlerini esas yoldan uzaklaştıran ve şahsi çıkar peşinde koşan kişilerden uzak durmalıdır. Tanrı, kesinlikle Herşeye Kadir olan Yüce Şahıstır ve faaliyetleri aşkındır. Bunu anlıyan kişi, *Gītā* öğreniminin başlangıcından itibaren özgürdür.

Śrīmad Bagavad-gītā'nın Dördüncü Bölümünün Aşkın Bilgi konusundaki Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM



Karma-Yoga-
Kṛṣṇa Şuurunda Hareket

1

अर्जुन उवाच
संन्यासं कर्मणां कृष्ण पुनर्योगं च शंससि ।
यच्छ्रेय एतयोरेकं तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितम् ॥१॥

arjuna uvāca
sannyāsaṁ karmaṇāṁ kṛṣṇa
punar yogaṁ ca śaṁsasi
yac çreya etayor ekaṁ
tan me brūhi su-niścitam

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *sannyāsam*—feragat; *karmaṇām*—bütün faaliyetlerin; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *punaḥ*—tekrar; *yogam*—adanmış hizmet; *ca*—de-da; *śaṁsasi*—övüyorsun; *yat*—hangi; *śreyaḥ*—daha yararlıdır; *etayoḥ*—bu ikisinden; *ekam*—bir; *tat*—o; *me*—bana; *brūhi*—lütfen söyle; *su-niścitam*—kesinlikle.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey Kṛṣṇa, ilk önce çalışmaktan vazgeçmemi istedin, şimdi de sadakatle çalışmamı tavsiye ediyorsun. Bunlardan hangisinin daha yararlı olduğunu söylermisin lütfen?

AÇIKLAMA

Tanrı, *Bagavad-gītā*'nın bu Beşinci Bölümünde, adanmış hizmetin

kuru akli tahminlerde bulunmaktan daha iyi olduğunu belirtmektedir. Adanmış hizmet ikincisinden daha iyidir, çünkü doğaya aşkın olmak kişiyi tepkilerden özgür kılar. İkinci Bölümde ruh hakkında başlangıç bilgisi verilmiş ve vücutta kapana kısılması anlatılmıştı. *Buddhi-yoga*, veya adanmış hizmet vasıtasıyla bu maddi kapandan nasıl kurtulunabileceği de orada izah edilmişti. Üçüncü Bölümde, bilgi platformunda bulunan kişinin artık yapacak bir görevi kalmadığı izah edilmişti. Ve Dördüncü Bölümde, her türlü fedakarlığın bilgide toplanacağı Kṛṣṇa tarafından Arjuna'ya anlatılmıştı. Bununla beraber Kṛṣṇa, Dördüncü Bölümün sonunda Arjuna'ya mükemmel bir bilgi ile uyanıp savaşmasını tavsiye etmekteydi. Bundan dolayı, hem adanmış hizmette çalışmanın, hem de bilgiyle hareketsiz kalmanın önemini aynı zamanda vurgulayan Kṛṣṇa, Arjuna'yı şaşırtmış ve onu kararsızlığa itmişti. Arjuna, bilgi ile yapılan feragatın, duyu faaliyeti olarak yapılan her çeşit çalışmanın sona erdirilmesi demek olduğunu zannediyordu. Kişi eğer adanmış hizmette çalışma yapıyorsa, o zaman çalışma nasıl durdurulur? diye düşünmekteydi. Birbaşka deyişle, *sannyasa* veya bilgi ile yapılan feragatin her çeşit faaliyetten bütünüyle serbest olması gerektiğini düşünüyordu, çünkü çalışma ve feragat (vazgeçmişlik) tamamen birbirine zıt görünüyordu. Tam bilgiyle yapılan çalışmanın tepkiden uzak olduğunu anlamamış görünüyordu. Bunun için, çalışmayı tamamen durduracağını mı, yoksa tam bilgiyle çalışması mı gerektiğini araştırıyordu.

2

श्रीभगवानुवाच
संन्यासः कर्मयोगश्च निःश्रेयसकरावुभौ ।
तयोस्तु कर्मसंन्यासात् कर्मयोगो विशिष्यते ॥२॥

śrī-bagavān uvāca
sannyāsaḥ karma-yogaś ca
niḥśreyasa-karāv ubhau
tayos tu karma-sannyāsāt
karma-yogo viśiṣyate

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Şahsı şöyle dedi; *sannyāsah*—çalışmaktan vazgeçmek; *karma-yogaḥ*—adanarak çalışmak; *ca*—de-da; *nihśreyasa-karau*—özgürlük yoluna götürür; *ubhau*—her iki; *tayoḥ*—bu ikisinden; *tu*—fakat; *karma-*

sannyāsāt—meyvesel çalışmalardan vazgeçmeye kıyasla; *karma-yogaḥ*—adanmış hizmet; *viśiṣyate*—daha iyi.

ÇEVİRİ

Tanrının Şahsı şöyle cevap verdi: Gerek çalışmaktan vazgeçmek, gerekse adanarak çalışmak özgürlük için iyidir. Fakat, bu ikisinden, adanarak yapılan çalışma, çalışmaktan vazgeçmekten daha iyidir.

AÇIKLAMA

Meyvesel faaliyetler (duyu memnuniyeti aramak) maddi esarete sebep olur. Vücutsal konforu arttıracak faaliyetlerle meşgul oldukça, kişinin farklı tiplerdeki vücutlara transfer olacağı, ve böylelikle maddi esaretini sürdüreceği kesindir. Bu konu, *Śrīmad-Bāgavatam*'da (5.5.4-6) şöyle onaylanır:

nūnaṁ pramattaḥ kurute vikarma
yad indriya-prītaya āpṛṇoti
na sādhu manye yata ātmano 'yam
asann api kleśa-da āsa dehaḥ

parābhavas tāvad abodha-jāto
yāvan na jijñāsata ātma-tattvam
yāvat kriyās tāvad idaṁ mano vai
karmātmakaṁ yena śarīra-bandhaḥ

evaṁ manaḥ karma-vaśaṁ prayuṅkte
avidyayātmany upadhīyamāne
prītir na yāvan mayi vāsudeve
na mucyate deha-yogena tāvat

"Halk duyu memnuniyeti için deli olur ve dertlerle dolu olan bu vücuda, geçmişte yapılan meyvesel faaliyetlerin bir sonucu olarak hapsedildiklerini bilmezler. Bu vücut geçici olmakla beraber, sürekli olarak çeşitli yollardan sorun çıkartır. Bundan dolayı, duyu memnuniyeti için çalışmak iyi değildir. Kişi, gerçek kimliğini araştırmadıkça yaşamı başarısız olarak kabul edilir. Gerçek kimliğini bilmedikçe duyu memnuniyeti için meyvesel sonuçlar elde etmeye çalışır ve kişi duyu memnuniyeti bilinciyle kaplı oldukça bir vücuttan diğerine göç etmek zorunda kalır. Akıl, meyvesel faaliyetlerle kaplı olmakla ve cehaletten etkilenmekle beraber, kişi, Vāsudeva'ya

adanmış hizmet aşkını geliştirmelidir. Kişi sadece bu yolla kendisini maddi varoluş esaretinden kurtarma şansı bulabilir."

Bundan dolayı, *jñāna* (veya kişiye kendisinin bir maddi vücut değilde bir ruh-can olduğunu idrak ettiren bilgi) özgürlüğü kazanmak için yeterli değildir. Kişi bir ruh-can olarak hareket etmelidir, aksi taktirde maddi esaretten kurtulması mümkün olmaz. Bununla beraber, Kṛṣṇa şuurunda hareket etmek, meyvesel platformda hareket etmek demek değildir. Tam bilgi ile yapılan hareketler kişinin gerçek bilgide ilerlemesini sağlar. Kṛṣṇa şuuru olmaksızın meyvesel hareketlerden vazgeçmek, koşullanmış ruhun kalbini temizlemez. Kalp temizlenmedikçe kişi meyvesel platformda çalışmak zorunda kalır. Fakat, Kṛṣṇa şuurunda yapılan faaliyetler kişinin meyvesel hareketlerin sonuçlarından etkilenmemesini sağlar ve kişi böylece maddi platforma alçalmamış olur. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurunda yapılan hareketler daima düşme riski taşıyan feragatten üstündür. Kṛṣṇa şuuru olmaksızın yapılan feragat yarımdır; bu gerçek, Śrīla Rūpa Gosvāmī'nin *Bhakti-rasāmṛta-sindhu*'sunda (1.2.258) şöyle onaylanır:

prāpañcikatayā buddhyā
hari-sambandhi-vastunaḥ
mumukṣubhiḥ parityāgo
vairāgyaṁ phalgu kathyate

"Vazgeçtiği şeylerin maddi olduğunu düşünüp, Tanrının Yüce Şahsıyla ilgili olarak bazı şeylerden vazgeçerek özgürlüğe ulaşmaya meraklı olan kişinin yaptığı feragat tam değildir."

Varolan herşeyin Tanrıya ait olduğunu ve hiçkimsenin hiçbirşeye sahiplenmemesi gerektiğinin bilincinde olarak yapılan feragat tamdır. Kişi, hiçbirşeyin hiçkimseye ait olmadığını anlamalıdır. Bu hakikati idrak eden kişi için feragat nedir ki? Herşeyin Kṛṣṇa'nın malı olduğunu bilen kişi daima feragat içindedir. Herşey Kṛṣṇa'ya ait olduğu için, herşey Kṛṣṇa'ya hizmet etmek için kullanılmalıdır. Kṛṣṇa şuurunda yapılan bu mükemmel hareket şekli, Māyāvādī okulunun *sannyāsiler*'i tarafından yapılan suni feragatten çok daha iyidir.

3

ज्ञेयः स नित्यसंन्यासी यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति ।
निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो सुखं बन्धात् प्रमुच्यते ॥३॥

jñeyaḥ sa nitya-sannyāsī
yo na dveṣṭi na kāṅkṣati
nirdvandvo hi mahā-bāho
sukhaṁ bandhāt pramucyate

jñeyaḥ—bilinmeli; *saḥ*—o; *nitya*—daima; *sannyāsī*—feragat (vazgeçmişlik) içinde yaşıyan kişi; *yaḥ*—kim; *na*—asla; *dveṣṭi*—nefret eden; *na*—ne de; *kāṅkṣati*—arzular; *nirdvandvaḥ*—bütün ikilemlerden özgür; *hi*—kesinlikle; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *sukham*—mutlu olarak; *bandhāt*—esaretten; *pramucyate*—tamamen özgür olur.

ÇEVİRİ

Faaliyetlerinin meyvelerinden ne nefret eden, ne de onlara arzu duyan kişi her zaman feragat durumundadır. Bu kişi bütün ikilemlerden kurtularak maddi esareti kolaylıkla yener ve tamamen özgür olur, Ey şanlı ordulu.

AÇIKLAMA

Tam Kṛṣṇa şuurunda olan kişi daima feragat durumundadır, çünkü hareketlerinin sonuçlarını ne arzular, ne de onlardan nefret eder. Kendisini Tanrının aşkın sevgi hizmetine adamış olan feragat halindeki kişi bilgide tamamen vasıflanmıştır, çünkü bu kişi, Kṛṣṇa ile olan ilişkisinde meşru konumunu bilir. Bu kişi çok iyi bilir ki Kṛṣṇa bütündür ve kendisi de Onun öz parçasıdır. Bu bilgi mükemmeldir, çünkü gerek kalite gerek kantite açısından doğrudur. Parça bütüne eşit olamıyacağı için, Kṛṣṇa ile bir olma kavramı doğru değildir. Birin kalitede bir olduğu kantitede ise farklı olduğunu belirten doğru ve aşkın bilgi, kişide ne şikayet, ne de şiddetli arzu bırakır ve kişiyi kendisiyle bütünleşmeye yöneltir. Bu kişinin aklında ikilem kalmamıştır, çünkü her ne yaparsa Kṛṣṇa için yapar. İkilemler platformundan hür olan bu kişi bu maddi dünyada bile özgürdür.

4

सांख्ययोगौ पृथग् बालाः प्रवदन्ति न पण्डिताः ।
एकमप्यास्थितः सम्यगुभयोर्विन्दते फलम् ॥४॥

sāṅkhya-yogau pṛthag bālāḥ
pravadanti na paṇḍitāḥ

ekam apy āsthitaḥ samyag
ubhayor vindate palam

sāṅkhya—maddi dünyanın analitik öğrenimi; *yogau*—adanmış hizmette yapılan çalışma; *pṛthak*—farklı; *bālāḥ*—az zeki; *pravadanti*—söyle; *na*—asla; *paṇḍitāḥ*—öğrenim görmüş kişi; *ekam*—birde; *api*—bile; *āsthitaḥ*—yerleşmiş bulunan; *samyak*—tamam; *ubhayoḥ*—her ikisinin; *vindate*—hoşlanır; *palam*—sonuç.

ÇEVİRİ

Adanmış hizmetin (Karma-yoga) maddi dünyanın analitik öğreniminden (Sāṅkhya) farklı olduğunu sadece cahiller söyler. İşin aslını bilenler, bu yollardan birini iyi uygulayan kişinin her iki işlemin sonucunu elde edeceğini söylerler.

AÇIKLAMA

Maddi dünya hakkında yapılan analitik öğrenimin amacı, varoluş ruhunun bulunmasıdır. Maddi dünyanın ruhu Viṣṇu'dur, yani Üstünruhtur. Tanrıya sunulan adanmış hizmet, Üstünruha verilmiş bir hizmet sayılır. İşlemlerden biri, ağacın kökünü bulmak, diğeri ise bu kökü sulamaktır. Sāṅkhya felsefesinin gerçek öğrencisi maddi dünyanın kökünü, yani Viṣṇu'yu bulur, ve mükemmel bir bilgiyle kendisini Tanrının hizmetine adar. Aslında her iki işlem arasında fark yoktur, çünkü her ikisinin de amacı Viṣṇu'dur. En son noktayı bilmiyenler Sāṅkhya ve *karma-yoga*nın sebeplerinin aynı olmadığını söylerler, fakat işin aslını bilen kişi bu farklı iki işlem arasında bağlantı kuran sebebin ne olduğunu bilir.

5

यत् सांख्यैः प्राप्यते स्थानं तद् योगैरपि गम्यते ।
एकं सांख्यं च योगं च यः पश्यति स पश्यति ॥५॥

yat sāṅkhyaiḥ prāpyate sthānam
tad yogair api gamyate
ekam sāṅkhyam ca yogam ca
yaḥ paśyati sa paśyati

yat—ne; *sāṅkhyaiḥ*— Sāṅkhya felsefesi yoluyla; *prāpyate*—elde edilir; *sthānam*—yer; *tat*—o; *yogaiḥ*—adanmış hizmet yoluyla; *api*—de-da; *gamyate*—kişi ulaşabilir; *ekam*—bir; *sāṅkhyam*—analitik öğrenim; *ca*—ve; *yogam*—adanmışlıkla yapılan hareket; *ca*—ve; *yaḥ*—yapan;

paśyati—görür; *saḥ*—o; *paśyati*—gerçekten görür.

ÇEVİRİ

Analitik öğrenim yöntemleriyle ulaşılan konuma adanmış hizmet vasıtasıyla da ulaşılabileceğini bilen kişi, analitik öğrenim ile adanmış hizmeti aynı seviyede görerek herşeyi olduğu gibi görür.

AÇIKLAMA

Felsefi araştırmanın gerçek sebebi yaşamdaki en yüksek kazancı bulmaktır. Yaşamdaki en yüksek kazanç benlik idraki olduğu için, her iki yöntemle de ulaşılan sonuçlar arasında fark yoktur. Sāṅkhya felsefesi araştırması sonucunda kişi, canlı varlığın maddi dünyanın değil de Bütün Yüce Ruhun öz parçası olduğu sonucuna varır. Sonuç olarak, ruh-canın maddi dünya ile hiçbir ilişkisi yoktur ve hareketleri Yüce Tanrı ile ilişkili olmalıdır. Ruh, Kṛṣṇa şuurunda hareket ettiği zaman asli ve meşru konumundadır. Birinci yöntem olan Sāṅkhya'da kişinin maddeden kopması gerekir ve adanmış *yoga* yönteminde ise kişinin kendisini Kṛṣṇa şuurunda yapılan çalışmalara bağlamış olması gerekir. Bu yöntemlerden biri kopmayı diğeri ise bağlanmayı öngörse bile, aslında her iki yöntem de aynıdır. Maddeden kopmakla Kṛṣṇa'ya bağlanmak aynı şeydir. Bunu gören kişi, herşeyi olduğu gibi görebilen kişidir.

6

संन्यासस्तु महाबाहो दुःखमाप्तुमयोगतः ।
योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म न चिरेणाधिगच्छति ॥६॥

sannyāsas tu mahā-bāho
duḥkham āptum ayogataḥ
yoga-yukto munir brahma
na cireṇādhigacchati

sannyāsaḥ—feragat halindeki yaşam tarzı; *tu*—fakat; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *duḥkham*—rahatsızlık; *āptum*—eziyet eder; *ayogataḥ*—adanmış hizmet olmaksızın; *yoga-yuktaḥ*—adanmış hizmetle meşgul olan kişi; *muniḥ*—düşünür; *brahma*—Yüce Tanrı; *na cireṇa*—gecikmeksizin; *adhigacchati*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Bütün faaliyetlerden vazgeçerek Tanrıya adanmış hizmetle meşgul

olmamak kişiyi mutlu etmez. Fakat, adanmış hizmetle meşgul olan düşünceli kişi geç kalmaksızın Yüce Tanrıya ulaşır.

AÇIKLAMA

İki çeşit *sannyāsi*, yani feragat tarzındaki yaşamı benimsemiş insan vardır. Māyāvādī *sannyāsiler* Sāṅkhya felsefesinin öğrenimi ile meşgul olurlarken, Vaiṣṇava *sannyāsiler Vedānta-sūtralar* üzerinde doğru yorumlarda bulunan *Bāgavatam* felsefesinin öğrenimi ile meşgul olurlar. Māyāvādī *sannyāsiler* de *Vedānta-sūtra* öğrenimi yaparlar, fakat Śaṅkarāçārya tarafından yazılmış olan *Śārīraka-bāṣya* adı altındaki kendi yorumlarını kullanırlar. *Bāgavata* okulunun öğrencileri, *pāñcarātrikī* kurallarına göre Tanrıya adanmış hizmet vermekle meşgul olurlar, bu durumda, Vaiṣṇava *sannyāsileri* Tanrıya birden fazla aşkın hizmet vermekle meşgul olurlar. Vaiṣṇava *sannyāsiler*inin maddi faaliyetlerle hiçbir ilgisi yoktur ve Tanrıya verdikleri adanmış hizmet ile çeşitli faaliyetlerde bulunurlar. Fakat, Sāṅkhya, Vedanta ve tahmini felsefelerin öğrenimi ile meşgul olan Māyāvādī *sannyāsiler* Tanrıya aşkın hizmet veremezler, çünkü öğrenimleri çok sıkıcıdır ve bazen Brahman tahminlerinden usanarak üstünkörü bir şekilde *Bāgavatam*'a sığınırlar. Sonuç olarak, *Śrīmad-Bāgavatam* öğrenimleri onlara sorun çıkartır. Kuru tahminler ve suni anlamlarla yapılan gayrişahsi yorumlar Māyāvādī *sannyāsiler*in hiçbir işine yaramaz. Adanmış hizmetle meşgul bulunan Vaiṣnava *sannyāsiler* aşkın görevlerini yapmaktan dolayı mutludurlar ve Tanrının krallığına en yüksek seviyeden girmeleri garantidir. Māyāvādī *sannyāsiler* bazen benlik idraki yolundan düşerler ve maddi meşguliyetten ibaret olan hümanist ve özgeci doğanın maddi faaliyetlerine geri dönerler. Bundan dolayı şu sonuca varabiliriz ki, Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerle meşul olanlar, birçok doğumdan sonra Kṛṣṇa şuuruna gelmekle beraber, neyin Brahman olduğu, neyin Brahman olmadığı gibi basit tahminlerle meşgul olan *sannyāsiler*den daha iyi durumdadırlar.

7

योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितेन्द्रियः ।
सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ॥७॥

yoga-yukto viśuddhātmā
vijitātmājitendriyaḥ

sarva-būtātma-būtātmā
kurvann api na lio yate

yoga-yuktaḥ—adanmış hizmetle meşgul; *viśuddha-ātmā*—arınmış ruh; *vijita-ātmā*—kendisini kontrol edebilen; *jita-indriyaḥ*—duyularını zaptetmiş; *sarva-būta*—bütün canlı varlıklara; *ātma-būta-ātmā*—şevkatli; *kurvan api*—çalışmakla meşgul olmakla beraber; *na*—asla; *lipyate*—zor durum.

ÇEVİRİ

Adanmışlıkla çalışan, saf bir ruh olan, aklını ve duyularını kontrol eden kişi herkesi sever ve herkes de onu sever. Bu kişi daima çalışmasına rağmen asla zor duruma düşmez.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuuru ile özgürlük yolunda olan kişiyi her canlı varlık sever ve o da her canlı varlığı sever. Bu, onun Kṛṣṇa şuuruna bağlıdır. Tıpkı, bir ağacın dallarının ve yapraklarının ağaçtan ayrı olmayışı gibi, böyle bir insan hiçbir canlı varlığı Kṛṣṇa'dan ayrı olarak düşünmez. Suyu ağacın dibine dökünce dallara ve yapraklara dağılacağını, veya yiyecek mideye gönderilince enerjinin kendiliğinden bütün vücuda dağılacağını çok iyi bilir. Çünkü, Kṛṣṇa şuurunda çalışan kişi herkesin hizmetçisidir ve herkes tarafından sevilir. Ve herkes onun çalışmasından memnun kaldığı için bu kişinin şuuru saftır. Şuuru saf olduğu için aklı tam bir kontrol altındadır. Aklı her zaman Kṛṣṇa'da sabitleşmiş olduğu için Kṛṣṇa'dan uzaklaşması mümkün değildir. Ve duyularını Kṛṣṇa'ya hizmetten başka bir amaçla kullanması da olanaksızdır. Bu kişi, Kṛṣṇa ile ilgili olmayan hiçbir konuyu dinlemek istemez. Kṛṣṇa'ya sunulmamış olan hiçbir yiyeceği yemek istemez ve Kṛṣṇa ile ilgili değilse hiçbir yere gitmek istemez. Bundan dolayı, duyuları kontrol altındadır. Duyuları kontrol altında olan kişi hiçkimseye saygısızlıkta bulunmaz. Arjuna savaşta neden diğerlerine karşı saygısızdı? Arjuna Kṛṣṇa şuurunda değilmiydi? gibi sorular burada aklımıza takılabilir. Arjuna sadece üstünkörü bir saygısızlık içerisindeydi, çünkü (İkinci Bölümde izah edildiği gibi) ruh imha edilemiyeceği için savaş alanında bulunan herkes bireysel yaşamını sürdürecekti. Bu bakımdan, Kurukşetra savaş alanında ruhsal bakımdan hiçkimse öldürülmemiştir. Sadece, şahsen orada bulunan Kṛṣṇa'nın emri ile giysileri değiştirilmiştir. Bundan dolayı, Arjuna savaş meydanında savaşırken aslında savaşmıyor, sadece tam Kṛṣṇa

şuuruyla Kṛṣṇa'nın emirlerini yerine getiriyordu. Böyle bir insan çalışmanın tepkilerinden asla etkilenmez.

8-9

नैव किञ्चित् करोमीति युक्तो मन्येत तत्त्ववित् ।
पश्यञ् शृण्वन् स्पृशञ् जिघ्रन्नश्नन् गच्छन् स्वपन् श्वसन् ॥८॥
प्रलपन् विसृजन् गृह्णन्नुन्मिषन्निमिषन्नपि ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु वर्तन्त इति धारयन् ॥९॥

naiva kiñcit karomīti
yukto manyeta tattva-vit
paśyañ śṛṇvan spṛśañjighrann
aśnan gacchan svapan svasan

pralapan visṛjan gṛhṇann
unmiṣan nimiṣann api
indriyāṇīndriyārtheṣu
vartanta iti dārayan

na—asla; *eva*—kesinlikle; *kiñcit*—herhangibir şey; *karomi*—yaparım; *iti*—böylece; *yuktaḥ*—kutsal şuurla meşgul; *manyeta*—düşünür; *tattva-vit*—hakikati bilen kişi; *paśyan*—görüyor; *śṛṇvan*—duyuyor; *spṛśan*—dokunuyor; *jighran*—kokluyor; *aśnan*—yiyiyor; *gacchan*—gidiyor; *svapan*—düşlüyor; *śvasan*—soluyor; *pralapan*—konuşuyor; *visṛjan*—bırakmak; *gṛhṇan*—kabul etmek; *unmiṣan*—açıyor; *nimiṣan*—kapatıyor; *api*—rağmen; *indriyāṇi*—duyular; *indriya-artheṣu*—duyu memnuniyetinde; *vartante*—meşgul olsunlar; *iti*—böylece; *dārayan*—düşünüyor.

ÇEVİRİ

Kutsal şuura sahip kişi, görmekle, duymakla, dokunmakla, koklamakla, yemekle, hareket etmekle, uyumakla ve solumakla meşgul olurken aslında hiçbirşey yapmaz. Çünkü konuşurken, boşaltım yaparken, duyarken ve gözünü açıp kaparken sadece maddi duyularının nesnelerle meşgul olduğunu ve kendisinin bütün bu işlemlerden muaf olduğunu bilir.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki kişinin varlığı saftır ve beş tane doğrudan doğruya

ve dolaylı sebebe dayanan hiçbir çalışma ile işi yoktur; bunlar: çalışmayı yapan, çalışma, çevre durumu, gayret ve talihtir. Çünkü bu kişi, Kṛṣṇa'ya aşkın sevgi hizmeti vermekle meşguldür. Vücudu ve duyularıyla hareket ediyor gibi görünse bile esas konumununun, yani manevi meşguliyetinin daima bilincindedir. Maddi bilinçte duyular duyu memnuniyetiyle meşgul iken Kṛṣṇa şuurunda duyular Kṛṣṇa'nın duyularını tatmin etmekle meşguldür. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurundaki kişi duyusal işlerle meşgul görünse de aslında hürdür. İşitme ve görme gibi faaliyetler bilgi almak için yapılan duyusal hareketler iken, hareket etmek, konuşmak, boşaltım yapmak, vs. gibi duyusal hareketler çalışma duyularıyla yapılan hareketlerdir. Kṛṣṇa şuurundaki kişi duyusal hareketlerden asla etkilenmez. Tanrının hizmetinde olmayan hiçbir harekette bulunmaz, çünkü Tanrının ebedi hizmetçisi olduğunun daima bilincindedir.

10

ब्रह्मण्याधाय कर्माणि संगं त्यक्त्वा करोति यः ।
लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा ॥१०॥

brahmaṇy ādhāya karmāṇi
saṅgaṁ tyaktvā karoti yaḥ
lipyate na sa pāpena
padma-patram ivāmbhasā

brahmaṇi—Tanrının Yüce Şahsına; *ādhāya*—vazgeçmek; *karmāṇi*—bütün çalışmalar; *saṅgam*—bağımlılık; *tyaktva*—bırakmak; *karoti*—icra eder; *yaḥ*—kim; *lipyate*—etkilenmek; *na*—asla; *saḥ*—o; *pāpena*—günahla; *padma-patram*—nilüfer yaprağı; *iva*—gibi; *ambhasā*—su üzerinde.

ÇEVİRİ

Nilüfer çiçeğinin yapraklarının suya dokunmadan su üzerinde yüzmesi gibi, bağımsız olarak görevini yapan ve sonuçları Yüce Tanrıya teslim eden kişi günahsal hareketlerden etkilenmez.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan *brahmani* sözcüğü "Kṛṣṇa şuurunda" anlamına gelir. Maddi dünya, maddi doğanın üç halinin tam tezahürüdür ve bunun

teknik adı *pradhāna*dır. Vedik ilahiler, *sarvaṁ hy etad brahma* (*Māndūkya Upaniṣad* 2), ve *Bagavad-gītā* (14.3) *mama yonir mahad brahma*, maddi dünyada bulunan herşeyin Brahman'ın tezahürü olduğunu belirtir ve etkiler, farklı olarak tezahür etmekle beraber sebepten farksızdır. *Īśopaniṣad*'da belirtildiği gibi, herşey Yüce Brahman, yani Kṛṣṇa ile ilgilidir ve böylece herşey sadece Ona aittir. Herşeyin Kṛṣṇa'ya ait olduğunu, herşeyin sahibinin O olduğunu, bundan dolayı herşeyin Tanrının hizmetinde kullanılması gerektiğini mükemmelen bilen kişi, gerek sevapsal, gerek günahsal olsun faaliyetlerinin sonuçlarıyla hiçbir şekilde ilgilenmez. Belli bir tipteki faaliyeti yapmak üzere kişiye Tanrı tarafından hediye edilmiş olan maddi vücut bile Kṛṣṇa şuuru ile meşgul edilebilir. Bu durumdaki kişi, suda olmasına rağmen ıslanmıyan nilüfer yaprağı gibi, günahsal tepkilerin kirletiminden uzaktır. *Gītā*'da (3.30) Tanrı tarafından belirtildiği gibi, *mayi sarvāni karmāṇi sannyasya*: "Bütün çalışmalarını Bana [Kṛṣṇa] teslim et." Sonuç şudur ki, Kṛṣṇa şuurundan yoksun kişi maddi vücut ve duyusal kavramlara göre hareket eder, fakat Kṛṣṇa şuurundaki kişi, vücudunun Kṛṣṇa'ya ait olduğunu bilir ve bundan dolayı, Kṛṣṇa'nın hizmetinde kullanılması gerektiğinin bilincinde olarak hareket eder.

11

कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि ।
योगिनः कर्म कुर्वन्ति संगं त्यक्त्वात्मशुद्धये ॥११॥

kāyena manasā buddhyā
kevalair indriyair api
yoginaḥ karma kurvanti
saṅgaṁ tyaktvātma-śuddhaye

kāyena—vücutla; *manasā*—akılla; *buddhyā*—zekayla; *kevalaiḥ*—arınmış; *indriyaiḥ*—duyularla; *api*—bile; *yoginaḥ*—Kṛṣṇa şuurundaki kişi; *karma*—hareketler; *kurvanti*—icra ederler; *saṅgam*—bağımlılık; *tyaktvā*—bırakmak; *ātma*—benliğin; *śuddhaye*—arınmanın amacı.

ÇEVİRİ

Bağımlılığı bir kenara bırakan yogiler sadece arınmak amacıyla

vücut, akıl, zeka ve hatta duyularıyla hareket ederler.

AÇIKLAMA

Kişi, Kṛṣṇa'yı tatmin etmek amacıyla Kṛṣṇa şuurunda hareket ettiği zaman vücut, akıl, zeka ve duyular bile maddi kirlenmeden arınır. Kṛṣṇa şuurundaki kişinin faaliyetlerinden hiçbir maddi tepki oluşmaz. Dolayısıyla, genel olarak *sad-āçāra* adı verilen arıtılmış faaliyetler, Kṛṣṇa şuurunda hareket ederek kolaylıkla yerine getirilebilir. Śrī Rūpa Gosvāmi, yazdığı *Bakti-rasāmṛta-sindhu*'da (1.2.187) bunu şöyle tasvir eder:

ihā yasya harer dāsye
karmanā manasā girā
nikhilāsv apy avasthāsu
jivan-muktaḥ sa ucyate

"Kṛṣṇa şuurunda hareket eden kişi (bir başka deyişle, Kṛṣṇa'nın hizmetindeki kişi) birçok maddi faaliyetle meşgul olsa bile vücuduyla, aklıyla, zekasıyla ve sözleriyle bu maddi dünyada bile özgürlüğe ulaşmıştır. Kendisinin maddi bir vücut olmadığına inandığı için, veya vücudunun kendisine ait olmadığına inandığı için sahte nefsi yoktur. Kendisinin bir vücut olmadığını ve bu vücudun kendisine ait olmadığını bilir. Kendisi de vücudu da Kṛṣṇa'ya aittir. Vücut tarafından üretilen akıl, zeka, sözler, yaşam, servet, vs. gibi sahip olduğu herşeyi eğer Kṛṣṇa'nın hizmetine verirse, bir an önce Kṛṣṇa'ya bağlanmış olur. Bu kişi Kṛṣṇa ile beraberdir ve sonuçta kişiyi bir vücut olduğuna inandıran sahte nefsinden kurtulmuştur. Kṛṣṇa şuurudaki mükemmellik durumu budur.

12

युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम् ।
अयुक्तः कामकारेण फले सक्तो निबध्यते ॥१२॥

yuktaḥ karma-palaṁ tyaktvā
śāntim āpnoti naiṣṭhikīm
ayuktaḥ kāma-kāreṇa
pale sakto nibadhyate

yuktaḥ—adanmış hizmetle meşgul olan kişi; *karma-palam*—bütün

faaliyetlerin sonuçları; *tyaktvā*—vazgeçmek; *śāntim*—mükemmel barış; *āpnoti*—elde eder; *naiṣṭhikīm*—korkusuz; *ayuktaḥ*—Kṛṣṇa şuurunda olmayan kişi; *kāma-kāreṇa*—çalışmanın sonuçlarından zevk almak için; *pale*—sonuçta; *saktaḥ*—bağımlı; *nibadhyate*—şaşkınlığa düşer.

ÇEVİRİ

Kendisini sarsılmaz bir inançla Bana adıyan ruh sarsılmaz bir barışa ulaşır, çünkü çalışmasının meyvesini aç gözlülükle arzulayan ve Kutsal ile birlik içinde olmayan kişi şaşkınlığa düşer, fakat Bana adanmış kişi faaliyetlerinin sonuçlarını Bana teslim eder.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki kişi ile vücutsal bilinçteki kişi arasındaki fark, birinin Kṛṣṇa'ya, diğerinin ise faaliyetlerinin sonuçlarına bağımlı olmasıdır. Kṛṣṇa'ya bağımlı olan ve sadece Onun için çalışan kişi kesinlikle özgürdür ve çalışmasının sonuçları için endişe etmez. *Bāgavatam*'da, faaliyetin sonucu için duyulan endişe, kişinin ikilem kavramındaki rolü olarak, yani Mutlak Hakikat bilgisinden yoksun olması olarak açıklanır. Kṛṣṇa, Yüce Mutlak Hakikat ve Tanrının Şahsıdır. Kṛṣṇa şuurunda ikilem yoktur. Var olan herşey Kṛṣṇa'nın enerjisidir ve Kṛṣṇa hepten iyidir. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetler mutlak platformdadır, aşkındır ve maddi etkisi yoktur. Kişi bu bakımdan Kṛṣṇa şuurunda barışla dolar. Fakat, duyu memnuniyeti için kâr hesapları yapan kişi bu barışa ulaşamaz. Barış ve korkusuzluk platformunda Kṛṣṇa'dan başka bir varoluş yoktur. Kṛṣṇa şuurunun sırrı budur.

13

सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ।
नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन्न कारयन् ॥१३॥

sarva-karmāṇi manasā
sannyasyāste sukhaṁ vaśī
nava-dvāre pure dehī
naiva kurvan na kārayan

sarva—bütün; *karmāṇi*—faaliyetler; *manasā*—akıl tarafından; *sannyasya*—bırakmak; *āste*—kalır; *sukham*—mutlulukta;

vaśī—kontrol edilen kişi; *nava-dvāre*—dokuz kapılı yerde; *pure*—şehirde; *dehī*—vücutlanmış ruh; *na*—asla; *eva*—kesinlikle; *kurvan*—hiçbirşey yapmamak; *na*—değil; *kārayan*—yapılmasına sebep olmak.

ÇEVİRİ

Vücutlanmış canlı varlık, doğasını kontrol ettiği zaman ve bütün akli faaliyetlerden vazgeçtiği zaman, ne çalışarak, ne de çalışmaya gereksinim yaratarak dokuz kapılı şehirde (maddi vücutta) mutluluk içinde yaşar.

AÇIKLAMA

Vücutlanmış ruh dokuz kapılı şehirde yaşar. Vücudun faaliyetleri, veya bir şehire benzeyen vücut, belli doğa halleri tarafından otomatik olarak yönetilir. Ruh, kendisini vücudun şartlarına hedef etmekle beraber, eğer isterse bu şartların ötesine geçebilir. Sadece üstün doğasını unuttuğu için kendisini maddi vücutla tanımlar ve acı çeker. Kṛṣṇa şuuru ile gerçek konumunu hatırlıyarak vücutlanmaktan kurtulur. Bu bakımdan, kişi, Kṛṣṇa şuurunu benimsediği zaman vücutsal faaliyetlerden tamamen muaf olur. Ve düşüncelerinin değiştiği bu kontrollü yaşamda dokuz kapılı şehir içerisinde mutlu bir halde yaşar. Bu dokuz kapı şöyle anlatılır:

nava-dvāre pure dehī
haṁso lelāyate bahiḥ
vaśī sarvasya lokasya
sthāvarasya carasya ca

"Canlı varlığın vücudunda yaşıyan Tanrının Yüce Şahsı evrenin her tarafındaki bütün canlı varlıkları kontrol eden şahıstır. İki göz, iki burun deliği, iki kulak, ağız, anüs, cinsel organ olmak üzere vücudun dokuz kapısı vardır. Canlı varlık bu şartlanmış durumunda kendisini vücudu ile tanımlar, fakat kendisini kalbindeki Tanrı ile tanımlamaya başladığı zaman maddi vücudundayken bile Tanrı kadar hür olur." (*Svetāśvatara Upaniṣad* 3.18)

Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurundaki kişi maddi vücudun hem iç, hem de dış faaliyetlerinden hürdür.

14

न कर्तृत्वं न कर्माणि लोकस्य सृजति प्रभुः ।
न कर्मफलसंयोगं स्वभावस्तु प्रवर्तते ॥१४॥

na kartṛtvaṁ na karmāṇi
lokasya sṛjati prabhuḥ
na karma-pala-saṁyogaṁ
svabhāvas tu pravartate

na—asla; *kartṛtvam*—mal sahipliği; *na*—ne de; *karmāṇi*—faaliyetler; *lokasya*—insanların; *sṛjati*—yaratır; *prabhuḥ*—vücut şehrinin efendisi; *na*—ne de; *karma-pala*—faaliyetlerin sonuçları ile; *saṁyogam*—bağlantılı; *svabhāvaḥ*—maddi doğa halleri; *tu*—fakat; *pravartate*—hareket.

ÇEVİRİ

Vücutlanmış can, vücut şehrinin efendisidir ve faaliyet yaratmaz; ne kimseyi hareket etmeye teşvik eder, ne de hareket meyvesi yaratır. Bütün bunlar maddi doğa hallerinin kanunları tarafından yaptırılır.

AÇIKLAMA

Yedinci Bölümde açıklanacağı gibi canlı varlık, Yüce Tanrının enerjilerinden veya doğalarından biridir, fakat maddeden farklı olan Tanrının bu diğer doğası, Tanrının ikinci derecedeki enerjisidir. Çok uzun bir süreden beri üstün doğa, yani canlı varlık maddi doğa ile ilişki içindedir. Geçici olarak sahip olduğu vücut veya maddi ikamet yeri, çeşitli faaliyetlerin ve onların sebep olduğu tepkilerin bir sonucudur. Böylesine koşullanmış bir atmosferde yaşıyan kişi, cahilliğinden dolayı kendisini vücudu ile tanımlıyarak vücudunun faaliyetlerinin sonuçlarından dolayı acı çeker. Çok uzun bir zamandan beri içine düşmüş olduğumuz cehalet, vücutsal acı çekişin ve rahatsızlığın sebebidir. Canlı varlık, vücudun faaliyetlerinden muaf olduğu zaman tepkilerdende kurtulmuş olur. Ruh, vücut şehrinde bulunduğu süre zarfında vücudun efendisi olarak görünür, fakat aslında o, ne vücudunun etki ve tepkilerinin sahibi, ne de kontrolörüdür. O, sadece maddi okyanusun ortasında yaşam savaşı vermektedir. Okyanusun dalgaları onu bir oraya bir buraya atar ve o bunu kontrol

edemez. Bu durumdan kurtulmak için gereken en iyi çözüm, aşkın Kṛṣṇa şuuru ile bu okyanustan çıkmaktır. Bunu başaran kişi dertler okyanusundan kurtulur.

15

नादत्ते कस्यचित् पापं न चैव सुकृतं विभुः ।
अज्ञानेनावृतं ज्ञानं तेन मुह्यन्ति जन्तवः ॥१५॥

nādatte kasyacit pāpaṁ
na caiva sukṛtaṁ vibhuḥ
ajñānenāvṛtaṁ jñānaṁ
tena muhyantijantavah

na—asla; *ādatte*—kabul eder; *kasyacit*—herkesin; *pāpam*—günah; *na*—ne de; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *su-kṛtam*—erdemli faaliyetler; *vibhuh*—Yüce Tanrı; *ajñānena*—cehaletle; *āvṛtam*—örtülü; *jñānam*—bilgi; *tena*—onun ile; *muhyanti*—şaşkınlığa düşmüş; *jantavaḥ*—canlı varlıklar.

ÇEVİRİ

Yüce Tanrı hiçkimsenin günahsal veya sevapsal faaliyetlerini üstlenmez. Vücutlanmış varlıklar gerçek bilgilerinin üzerini örten cehaletten dolayı şaşkınlık içindedirler.

AÇIKLAMA

Sanskrit sözcük *vibhu*nun anlamı, "sınırsız bilgiye, zenginliğe, güce şöhrete, güzelliğe ve feragate sahip Yüce Tanrı"dır. O, daima Kendi içinde tatminkardır ve günahsal ve sevapsal faaliyetlerden rahatsız olmaz. Hiçbir canlı varlık için belli bir ortam yaratmaz, fakat cehalet tarafından şaşkınlığa sürüklenmiş olan canlı varlık belli bir yaşam koşulunda yer almak ister ve böylece etki ve tepki zincirine bağlanır kalır. Canlı varlık üstün doğası sayesinde bilgi doludur. Ancak, sınırlı bir güce sahip olduğu için cehaletten etkilenmeye hedef olur. Tanrı sınırsız bir güce sahip iken canlı varlık sınırlı bir güce sahiptir. Tanrı *vibhu*dur, yani sınırsız bilgiye sahiptir, fakat canlı varlık *anu*dur, yani atomiktir. Canlı varlık bir ruh olduğu için özgür iradesiyle arzulama kapasitesine sahiptir. Bu arzu ise sadece sınırsız güce sahip olan Tanrı tarafından yerine getirilir. Ve canlı varlık arzularından dolayı şaşkınlığa

düştüğü zaman Tanrı onun bu arzularını tatmin etmesine izin verir, fakat Tanrı, canlı varlık tarafından arzu edilen bu belli durumun etki ve tepkilerinden asla sorumlu değildir. Vücutlanmış ruh şaşkın bir durumda bulunduğu için kendisini maddi vücudu ile tanımlıyarak yaşamın geçici mutluluklarına ve dertlerine hedef olur. Tanrı, *paramātmā*, yani Üstünruh olarak canlı varlığın daimi refakatçisidir ve bu bakımdan, çiçeğe yaklaşınca kokusunun alınması gibi, aynı şekilde Tanrı da canlı varlığın arzularını duyar. Canlı varlık için arzu, koşullanmanın astral suretidir. Tanrı, canlı varlığın arzularını hakettiği kadar yerine getirir. İnsan teklif eder ve Tanrı tertib eder. Bu durumda, birey kendi arzularını yerine getirmekte sınırsız bir güce sahip değildir. Sadece Tanrı bütün arzuları yerine getirebilir ve herkese karşı tarafsız olan Tanrı, bağımsız canlı varlıkların arzularına karışmaz. Bununla beraber, Tanrı, Kendisini arzulayan kişiye özel bir ilgi gösterir ve sonunda Kendisine ulaşıp mutlu olması için o kişiyi bu yolda daha fazla arzu duymaya teşvik eder. Vedik ilahiler bu konuyu şu sözlerle ifade eder: *eṣa u hy eva sādhu karma kārayati taṁ yamebhyo lokebhya unninīṣate eṣa u evāsādhu karma kārayati yam adho ninīṣate*: "Tanrı, canlı varlığı yüceltsin diye sevapsal faaliyetlerle meşgul eder ve cehenneme gitsin diye de günahsal faaliyetlerle meşgul eder." (*Kauṣītakī Upaniṣad* 3.8)

ajño jantur anīśo 'yam
ātmanaḥ sukha-dukhkhayoḥ
iśvara-perito gacchet
svargaṁ vāśvabhram eva ca

"Canlı varlık rahatsızlığa ve mutluluğa tamamen bağımlıdır. Bulutun hava tarafından sürüklenmesi gibi, Tanrının iradesiyle cennete veya cehenneme gidebilir."

Böylece, vücutlanmış ruh, hatırlıyamadığı Kṛṣṇa şuurundan kaçma arzusuyla kendi kendisini şaşkınlığa sürüklemiş olur. Sonuç olarak, meşru konumu ebediyet, saadet ve bilgi dolu olan canlı varlık, var oluşunun ufaklığından dolayı Tanrıya hizmet etmesini gerektiren meşru konumunu unutarak cehaletin karanlığına düşer. Ve cehaletin etkisi altında kalan canlı varlık, kendisinin bu koşullanmış yaşamından Tanrıyı sorumlu tutar. *Vedānta-sūtra* (2.1.34) bu konuyu şöyle onaylar: *Vaiṣamya-nairghṛṇye na sāpekṣatvāt tathā hi darśayati*: "Öyle görünse de, Tanrı ne hiçkimseyi sever, ne de hiçkimseden nefret eder."

16

ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः ।
तेषामादित्यवज्ज्ञानं प्रकाशयति तत् परम् ॥१६॥

jñānena tu tad ajñānaṁ
yeṣāṁ nāśitam ātmanaḥ
teṣām āditya-vajjñānaṁ
prakāśayati tat param

jñānena—bilgi ile; *tu*—fakat; *tat*—o; *ajñānam*—karanlık; *yeṣām*—kimin; *nāśitam*—imha edilmiş; *ātmanaḥ*—canlı varlığın; *teṣām*—onların; *āditya-vat*—doğan güneş gibi; *jñānam*—bilgi; *prakāśayati*—açığa vurur; *tat param*—Kṛṣṇa şuuru.

ÇEVİRİ

Bununla beraber, doğan güneşin herşeyi aydınlatması gibi, kişi de cehaletin karanlığını yok eden bilgi ile aydınlandığı zaman herşeyi açıkça görür.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa'yı unutanlar şaşkınlığa sürüklenmeye mahkumdurlar, fakat Kṛṣṇa şuurunda olanlar asla şaşkınlığa sürüklenmezler. *Bagavad-gītā*'da belirtildiği gibi: *sarvaṁ jñāna-plavena, jñānāgniḥ sarva-karmāṇi* ve *na hi jñānena sadṛśam*. Bilgi her zaman itibar görür. Peki nedir bu bilgi? Yedinci Bölüm Ondokuzuncu maddede belirtildiği gibi, Kṛṣṇa'ya teslim olan kişi mükemmel bilgiye ulaşır: *bahūnāṁ janmanām ante jñāna-plavena, jñānavān māṁ prapadyate*. Mükemmel bilgide olan kişi, birçok doğumlardan sonra Kṛṣṇa'ya teslim olursa, veya Kṛṣṇa şuuruna ulaşırsa, gündüz herşeyin güneş tarafından aydınlatılması gibi, o kişi herşeyi açıkça görür. Canlı varlık çeşitli yollardan şaşkınlığa sürüklenebilir. Örneğin, kişi, Tanrı olduğunu düşündüğü zaman cehalet karanlığının en uç noktasına düşer. Eğer canlı varlık Tanrı olsaydı cehaletin şaşkınlığına sürüklenir miydi? Eğer öyle olsaydı cehalet, veya şeytan Tanrıdan üstün olurdu. Gerçek bilgi mükemmelen Kṛṣṇa şuurunda olanlardan öğrenilir. Dolayısıyla, kişi böylesine deha sahibi bir manevi uzman aramalı ve onun rehberliği altında Kṛṣṇa şuurunun ne olduğunu öğrenmelidir, çünkü Kṛṣṇa şuuru güneşin

karanlığı yok etmesi gibi, cehalet karanlığını kesinikle yok eder. Kişi, bir vücut olmadığının ve vücuda aşkın olduğunun kesinlikle bilincinde olsa bile, ruh ile Üstünruh arasındaki farkı farkedemiyebilir. Ancak, eğer deha sahibi ve Kṛṣṇa şuuruna sahip bir manevi uzmana sığınırsa herşeyi mükemmelen bilebilir. Kişi, Tanrıyı ve Tanrı ile olan ilişkisini ancak Tanrının temsilcisiyle karşılaşabilirse öğrenebilir. Tanrının temsilcisi Tanrı bilgisine sahip olduğu için Tanrıya gösterilen saygı ona da gösterilir, fakat o, Tanrının temsilcisi olduğunu asla iddia etmez. Kişi, canlı varlık ile Tanrı arasındaki farkı öğrenmelidir. Rab Śrī Kṛṣṇa tarafından İkinci Bölümde belirtildiği gibi, her canlı varlık bireyseldir ve Tanrı da bireyseldir. Canlı varlıklar geçmişte de bireysellerdi, şimdi de bireysellerdir ve gelecekte özgürlüklerine kavuştuktan sonra da bireysel olarak kalacaklardır. Gecenin karanlığında herşey bir görünmekle beraber, gündüz güneş yükselince herşey gerçek kimliği ile görülür. Ruhsal yaşamdaki bireysel kimlik gerçek bilgidir.

17

तद्बुद्धयस्तदात्मानस्तन्निष्ठास्तत्परायणाः
गच्छन्त्यपुनरावृत्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः ॥१७॥

tad-buddhayas tad-ātmānas
tan-niṣṭhās tat-parāyanāḥ
gacchanty apunar-āvṛttiṁ
jñāna-nirdhūta-kalmaṣāḥ

tat-buddhayaḥ—zekaları daima Yüce Tanrıda sabitleşmiş olanlar; *tat-ātmānaḥ*—akılları daima Yüce Tanrıda sabitleşmiş olanlar; *tat-niṣṭhāḥ*—sadece Yüce Tanrıya iman edenler; *tat-parāyaṇāḥ*—tamamiyle Ona sığınmış olanlar; *gacchanti*—git; *apunaḥ-āvṛttim*—özgürlüğe; *jñāna*—bilgi ile; *nirdhūta*—arınmış; *kalmaṣāḥ*—şüpheler.

ÇEVİRİ

Zekası, aklı, inancı ve sığınma duygusu Yüce Tanrıda sabitleşen kişi, tam bilgi vasıtasıyla bütün şüphelerinden tamamen arınır ve böylece özgürlük yolunda ilerler.

AÇIKLAMA

Yüce Aşkın Hakikat, Rab Kṛṣṇa'dır. Bütün *Bagavad-gītā*, Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunun ilan edilmesinde odaklanır. Bütün Vedik edebiyatının amacı budur. *Para-tattva* sözcüğü, "Yüce Tanrıyı Brahman, Paramātmā ve Bagavān olarak bilenlerin anladığı Yüce Hakikat" anlamına gelir. Bagavān, veya Tanrının Yüce Şahsı, Mutlak için söylenecek son sözdür. Ondan daha ötede birşey sözlenemez. Tanrı şöyle der: *mattah parataraṁ nānyat kiñcit asti dhanañjaya*. Gayrişahsi Brahman, Kṛṣṇa tarafından destek görür: *brahmano hi pratiṣṭhāham*. Bundan dolayı, Kṛṣṇa her durumda Yüce Hakikattir. Aklı, zekası, inancı ve sığınma duygusu daima Kṛṣṇa'da olan kişi, veya birbaşka deyişle tam Kṛṣṇa şuurunda olan kişi, şüphe yok ki bütün şüphelerinden arınmıştır ve aşkınlıkla ilgili her konuda mükemmel bilgiye sahiptir. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Kṛṣṇa'da ikilem olduğunu (eş zamanlı bireysel ve gayri bireysel kimlik) mükemmelen anlar ve böylesine aşkın bir bilgiyle donanmış kişi özgürlük yolunda ilerliyebilir.

18

विद्याविनयसम्पन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि ।
शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ॥१८॥

vidyā-vinaya-sampanne
brāhmaṇe gavi hastini
śuni caiva śva-pāke ca
paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ

vidyā—eğitimle; *vinaya*—ve kibarlıkla; *sampanne*—tamamen donanmış; *brāhmaṇe*—brāhmaṇda; *gavi*—inekte; *hastini*—filde; *śuni*—köpekte; *ca*—ve; *eva*—kesinlikle; *śva-pāke*—köpek yiyicilerde (kast dışı); *ca*—sırası ile; *paṇḍitāḥ*—akıllı olanlar; *sama-darśinaḥ*—eşit olarak görebilen kişi.

ÇEVİRİ

Alçakgönüllü bilge kişi, doğru bilginin fazileti ile, bilgili ve kibar brāhmaṇı, ineği, fili, köpeği ve köpek yiyicileri (kast dışı kişiler) birbirine eşit görür.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki kişi mahluklar ve sınıflar arasında ayırım yapmaz. *Brāhmaṇlar* ve serseriler toplumsal bakımdan birbirlerinden farklı olabilirler, fakat bu vücutsal farklılıklar bilgili ve aşkın kişi için bir anlam taşımaz. Yüce Tanrının bütün porsiyonu Paramātmā olarak herkesin kalbinde bulunduğu için onların bu görüşleri Yüce Tanrıyla olan ilişkilerinden kaynaklanır. Yüce Tanrının bu şekilde anlaşılması gerçek bilgidir. Farklı mahlukların, veya farklı sınıfların vücutları söz konusu ise Tanrı herkese eşit ve nazik bir şekilde davranır, çünkü O, bütün canlı varlıkların dostudur ve canlı varlıkların içinde bulunduğu duruma aldırmaksızın Paramātmā olarak herkesin kalbinde bulunur. Bir *brahmaṇın* vücudu ile bir serserinin vücudu aynı olmamakla beraber Tanrı, Paramātmā olarak hem *brahmaṇın* hem de serserinin vücudunda mevcuttur. Vücutlar maddi doğanın farklı hallerinin maddi ürünleridir, fakat vücutta bulunan ruh ve Üstünruh aynı ruhsal niteliktedir. Ruh ve Üstünruhun nitelik bakımından birbirleriyle olan benzerlikleri onları miktar bakımından birbirlerine eşit kılmaz, çünkü Paramātmā her vücutta mevcut iken bireysel ruh sadece kendi vücudunda mevcuttur. Kṛṣṇa şuurundaki kişi bunu tam olarak bilir, bu bakımdan doğru bilgiye ve eşit görüşe sahiptir. Ruh ve Üstünruhun birbirlerine benzer karakteristik yönleri ise, her ikisinin de şuurlu, ebedi ve saadet dolu olmasıdır. Fakat, aralarındaki fark, Üstünruh bütün vücutların bilincinde iken, bireysel ruhun sadece kendi vücudunun sınırları dahilinde bilinçli olmasıdır. Üstünruh ayırım yapmaksızın bütün vücutlarda mevcuttur.

19

इहैव तैर्जितः सर्गो येषां साम्ये स्थितं मनः ।
निर्दोषं हि समं ब्रह्म तस्माद् ब्रह्मणि ते स्थिताः ॥१९॥

ihaiva tairjitaḥ sargo
yeṣāṁ sāmye sthitaṁ manaḥ
nirdoṣaṁ hi samaṁ brahma
tasmād brahmaṇi te sthitāḥ

iha—bu yaşamda; *eva*—kesinlikle; *taiḥ*—onlar tarafından; *jitaḥ*—zaptedilmiş; *sargaḥ*—doğum ve ölüm; *yeṣām*—kimin; *sāmye*—vakar; *sthitam*—yerleşmiş; *manaḥ*—akıl; *nirdoṣam*—hatasız;

hi—kesinlikle; *samam*—vakar içinde; *brahma*—Yüce Tanrı gibi; *tasmāt*—bu bakımdan; *brahmaṇi*—Yüce Tanrıda; *te*—onlar; *sthitāḥ*—yerleşmiş.

ÇEVİRİ

Akılları vakar ve eşitlik içinde yerleşmiş olanlar doğum ve ölümü zaptetmişlerdir. Onlar, Brahman gibi kusursuz bir hale gelmişler ve böylece Brahman'da yerleşmişlerdir.

AÇIKLAMA

Yukarıda bahsedildiği gibi, akli vakar benlik idrakine işarettir. Bu safhaya ulaşmış kişiler, özellikle doğum ve ölüm gibi maddi durumların üstesinden gelmiş insanlar olarak kabul edilmelidir. Kişi kendisini vücudu ile tanımladıkça koşullanmış bir ruh olarak kabul edilir, fakat benliğini idrak ederek vakar safhasına yükseldiği zaman koşullanmış yaşamdan kurtulur. Birbaşka deyişle, bu kişi maddi dünyada doğmaya bir daha hedef olmaz ve ölümünden sonra ruhsal semaya girmeye hak kazanır. Tanrı kusursuzdur, çünkü O, hiçbirşeyin cazibesine kapılmaz ve nefret etmez. Aynı şekilde, canlı varlık ta hiçbirşeyin cazibesine kapılmama ve nefret etmeme mertebesine ulaştığı zaman ruhsal semaya girmeye hak kazanır. Bu gibi kişiler şimdiden özgürlüklerine kavuşmuş ruhlar olarak kabul edilmelidir. Onların bu özgürlükleri gelecek dörtlükte anlatılmaktadır.

20

न प्रहृष्येत् प्रियं प्राप्य नोद्विजेत् प्राप्य चाप्रियम् ।
स्थिरबुद्धिरसम्मूढो ब्रह्मविद् ब्रह्मणि स्थितः ॥२०॥

na prahṛṣyet priyaṁ prāpya
nodvijet prāpya cāpriyam
sthira-buddhir asammūḍho
brahma-vid brahmaṇi sthitaḥ

na—asla; *prahṛṣyet*—sevinir; *priyam*—memnun; *prāpya*—elde ediyor; *na*—yapmaz; *udvijet*—tahrik olmaz; *prāpya*—elde ediyor; *ca*—de-da; *apriyam*—memnun değil; *sthira-buddhiḥ*—kendiliğinden zeki; *asammūḍhaḥ*—şaşırmamış; *brahma-vit*—Yüce Tanrıyı mükemmelen bilen kişi; *brahmaṇi*—aşkınlıkta; *sthitaḥ*—yerleşmiş.

ÇEVİRİ

Ne hoş birşeyden dolayı sevinen, ne de nahoş birşeyden dolayı şikayet eden, kendiliğinden zeki olan, şaşkınlığa düşmeyen ve Tanrı bilimini bilen kişi aşkınlıkta yerleşmiştir.

AÇIKLAMA

Benliğini idrak etmiş kişinin özellikleri burada belirtilmektedir. Birinci özellik, gerçek benliği vücutla tanımlama yanılgısına düşmemektir. Bir vücut olmadığını, fakat Tanrının bir parçası olduğunu mükemmelen bilir. Bu durumda, ne birşey elde etmekten dolayı sevinir, ne de vücudu ile ilgili birşey kaybetmekten dolayı şikayet eder. Bu akli sarsılmazlığa *sthira-buddhi*, yani benlik-zekası adı verilir. Bu bakımdan, ne ruhunu maddi vücudu ile tanımlama hatasına düşer, ne de maddi vücudu kalıcıymış gibi düşünerek ruhun varlığını görmezden gelir. Bu bilgi onu Brahman, Paramātmā ve Bagavān olarak idrak edilen Mutlak Hakikatin tümünü bilme mertebesine yükseltir. Bu durumda, yanılgıya düşerek Yüce Tanrıyla her bakımdan bir olmaya çalışmaksızın meşru konumunu mükemmelen bilir. Buna, Brahman idraki, veya benlik idraki denir. Bu sarsılmaz şuura, Kṛṣṇa şuuru adı verilir.

21

बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा विन्दत्यात्मनि यत् सुखम् ।
स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा सुखमक्षयमश्नुते ॥२१॥

bāhya-sparśeṣv asaktātmā
vindaty ātmani yat sukham
sa brahma-yoga-yuktātmā
sukham akṣayam aśnute

bāhya-sparśeṣu—harici duyu memnuniyeti; *asakta-ātmā*—bağımlı olmayan; *vindati*—hoşlanır; *ātmani*—benlikte; *yat*—olan; *sukham*—mutluluk; *saḥ*—o; *brahma-yoga*—Brahman'a konsantre olarak; *yukta-ātmā*—ilişik-benlik; *sukham*—mutluluk; *akṣayam*—sınırsız; *aśnute*—zevk alır.

ÇEVİRİ

Bu gibi özgürlüğe ulaşmış kişiler maddi duyusal zevklerin

çekiciliğine kapılmazlar, fakat her zaman vecd halinde iç dünyalarındaki zevkleri tadarlar. Bu yolla benliğini idrak etmiş kişi dikkatini Yüce Tanrıda toplayarak sonsuz bir mutluluğun zevkini tadar.

AÇIKLAMA

Adanmış büyük bir kul olan Yāmunāçārya şöyle demiştir:

yad-avadhi mama cetaḥ kṛṣṇa-padāravinde
nava-nava-rasa-dāmani udyataṁ rantum āsit
tad-avadhi bata nāri-saṅgame smaryamāne
bavati mukha-vikāraḥ suṣṭhu niṣṭhīvanaṁ ca

"Kṛṣṇa'nın aşkın aşk hizmetiyle meşgul olduğumdan beri Onda hergün yeni bir zevkin tadını almaktayım, her ne zaman aklıma cinsel zevk gelirse bu düşünceye tükürüyorum ve dudaklarım tatsızlıkla bükülüyor." *Brahma-yoga*, veya Kṛṣṇa şuurundaki kişi Tanrının aşk hizmetine öylesine dalmıştır ki artık hiçbir maddi zevkten tat almaz. Maddi bakımdan en yüksek zevk cinsel zevktir. Bütün dünya bunun büyüsü altında hareket eder, ve materyalist kişiler bu zevki tatmadan çalışamazlar. Fakat, Kṛṣṇa şuuru ile meşgul kişi kaçındığı bu cinsel zevk olmadan daha dinç bir halde çalışır. Ruhsal idrakteki test budur. Manevi idrak ve cinsel zevk bir arada yürümez. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, özgürlüğüne ulaşmış bir ruh olarak hiçbir duyusal zevkin cazibesine kapılmaz.

22

ये हि संस्पर्शजा भोगा दुःखयोनय एव ते ।
आद्यन्तवन्तः कौन्तेय न तेषु रमते बुधः ॥२२॥

ye hi saṁsparśa-jā bogā
duhkha-yonaya eva te
ādy-antavantaḥ kaunteya
na teşu ramate budhaḥ

ye—onlar; *hi*—kesinlikle; *saṁsparśa-jāḥ*—maddi duyularla temas sonucu; *bogāḥ*—zevkler; *duḥkha*—rahatsızlık; *yonayaḥ*—kaynakları; *eva*—kesinlikle; *te*—onlar; *ādi*—başlıyor; *anta*—son; *vantaḥ*—hedef olur; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *na*—asla; *teşu*—onlarda; *ramate*—zevk alır; *budhaḥ*—zeki kişi.

ÇEVİRİ

Zeki kişi maddi duyularla ilişkili olan dert kaynaklarında yer almaz. Ey Kuntī'nin oğlu, bu gibi zevklerin başı ve sonu vardır ve akıllı kişiler bunlardan zevk almazlar.

AÇIKLAMA

Vücut geçici olduğu için maddi duyularla olan ilişkiden türeyen maddi duyu zevkleri de geçicidir. Özgür bir ruh geçici olan hiçbirşeyle ilgilenmez. Aşkın zevkleri iyi bilen özgür ruh, nasıl olur da sahte zevklerle eğlenmeye razı olur? *Padma Purāna* bu konuda şöyle der:

ramante yogino 'nante
satyānande cid-ātmani
iti rāma-padenāsau
paraṁ brahmābhidhīyate

"Mistikler, Mutlak Hakikatten sınırsız ve aşkın zevkler türetirler ve bundan dolayı, Tanrının Şahsı Yüce Mutlak Hakikat, Rāma olarak bilinir."

Śrīmad-Bāgavatam (5.5.1) bu konuda şöyle der:

nāyaṁ deho deha-bājāṁ nṛ-loke
kaṣṭān kāmān arhate vid-bujāṁ ye
tapo divyaṁ putrakā yena sattvaṁ
suddhyed yasmād brahma-saukhyaṁ tv anantam

"Sevgili oğullarım, bu insan suretinde iken duyusal zevk için fazla çabalamaya hiç gerek yok; bu gibi zevkler pislik yiyiciler (domuzlar) içindir. Bunun yerine, yaşamda var oluşunuzu arındıran kefaretler göstermelisiniz, bunun sonucunda sınırsız ve aşkın bir saadetin zevkini tadabilirsiniz."

Bu sebepten dolayı, gerçek *yogiler* ve eğitimli ilahiyatçılar, maddi var oluşun devam etmesine sebep olan duyusal zevklerin çekiciliğine kapılmazlar. Kişi maddi zevklere ne kadar tutkun ise maddi zevkler tarafından o kadar kuşatılır.

23

शक्नोतीहैव यः सोढुं प्राक् शरीरविमोक्षणात् ।

कामक्रोधोद्भवं वेगं स युक्तः स सुखी नरः ॥२३॥

śaknotihaiva yaḥ soḍhuṁ
prāk śarīra-vimokṣaṇāt
kāma-krodhodbhavaṁ vegaṁ
sa yuktaḥ sa sukhī naraḥ

śaknoti—kabil; *iha eva*—mevcut vücutta; *yaḥ*—yapan; *soḍhum*—hoşgörmeye; *prāk*—önce; *śarīra*—vücut; *vimokṣanāt*—bırakmak; *kāma*—arzu; *krodha*—ve öfke; *udbhavam*—türemiş; *vegam*—dürtüler; *saḥ*—o; *yuktaḥ*—vecd içinde; *sah*—kişi; *sukhī*—mutlu; *naraḥ*—insan.

ÇEVİRİ

Mevcut vücudunu terketmeden önce, kişi eğer maddi duyularının dürtülerini tölere edebiliyor ve arzu ile öfkenin gücünü kontrol edebiliyor ise iyi durumdadır ve bu dünyada mutludur.

AÇIKLAMA

Benlik idraki yolunda sarsılmaz bir gelişme göstermek isteyen kişi maddi duyularının dürtülerini kontrol edebilmelidir. Bunlar: konuşma dürtüsü, öfkenin dürtüsü, aklın dürtüsü, midenin dürtüsü, cinsel organın dürtüsü ve dilin dürtüsüdür. Bütün bu çeşitli duyuların ve aklın dürtülerini kontrol edebilen kişiye *gosvāmi*, veya *svāmi* denir. Bu gibi *gosvāmiler* tam kontrollü bir yaşam sürerler ve duyularının güçlerine yenilmezler. Maddi arzular doyurulmadıkları zaman öfke yaratırlar ve böylece, akıl, gözler ve göğüs tahrik olur. Bu sebepten dolayı, kişi bu maddi vücudunu terketmeden önce onları kontrol etmesini öğrenmelidir. Bunu yapabilen kişinin benliğini idrak etmiş olduğu ve bu uyanmış benlik durumunda mutlu olduğu bilinmelidir. Arzu ve öfkeyi kontrol edebilmek aşkın kişinin görevidir.

24

योऽन्तःसुखोऽन्तरारामस्तथान्तर्ज्योतिरेव यः ।
स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥२४॥

yo 'ntaḥ-sukho 'ntar-ārāmas
tathāntar-jyotir eva yaḥ sa
yogī brahma-nirvāṇaṁ
brahma-būto 'dhigacchati

yaḥ—yapan; *antaḥ-sukhaḥ*—içten mutlu; *antaḥ-ārāmaḥ*—kendi içinde faal olarak zevk duyan; *tathā*—olduğu kadar; *antaḥ-jyotiḥ*—kendi içinde amaçlamak; *eva*—kesinlikle; *yaḥ*—herkes; *saḥ*—o; *yogī*—mistik; *brahma-nirvāṇam*—Yüce Tanrıda özgür olmak; *brahma-bhūtaḥ*—benliğini idrak etmiş olmak; *adhigacchati*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Mutluluğu kendi içinde bulan, kendi içinde aktif olup sevinç duyan ve amacı, içine dönük olan kişi aslında mükemmel bir mistiktir. Yüce Tanrıda özgürlüğü bulan bu kişi sonunda Yüce Tanrıya ulaşır.

AÇIKLAMA

Kendi içinde mutluluk duymayan kişi üstünkörü bir mutluluk türetmek için yaptığı dış faaliyetlerden nasıl vazgeçebilir? Özgür kişi hakiki deneyimlerle mutluluğu tadar. Bundan dolayı, herhangibir yerde sessizce oturarak yaşam faaliyetlerinin zevklerini kendi içinde duyar. Bu özgür kişi görüngüsel maddi mutluluğu artık arzulamaz. Bu mertebeye *brahma-būta* denir, yani kişinin Tanrıya ve evine geri dönüşü garantilediği mertebe budur.

25

लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणम् ऋषयः क्षीणकल्मषाः ।
छिन्नद्वैधा यतात्मानः सर्वभूतहिते रताः ॥२५॥

labhante brahma-nirvāṇam
ṛṣayaḥ kṣīṇa-kalmaṣāḥ
çinna-dvaidhā yatātmānaḥ
sarva-būta-hite ratāḥ

labhante—elde et; *brahma-nirvāṇam*—Yüce Tanrıda özgür olmak; *ṛṣayaḥ*—kendi içlerinde faal olanlar; *kṣīṇa-kalmaṣāḥ*—bütün günahlardan uzak olanlar; *çinna*—yırtılmış olmak; *dvaidhāḥ*—ikilem;

yata-atmānaḥ—benlik idrakiyle meşgul olmak; *sarva-būta*—bütün canlı varlıklar için; *hite*—hayır işlerinde; *ratāḥ*—meşgul.

ÇEVİRİ

Şüphelerden yükselen ikilemlerden uzak, akılları iç dünyaları ile meşgul, daima bütün canlı varlıkların iyiliği için çalışmakla meşgul ve tüm günahlardan özgür olan kişiler Yüce Tanrıda özgürlüğü bulurlar.

AÇIKLAMA

Sadece Kṛṣṇa şuurunda olan kişi tüm canlı varlıkların iyiliği için çalışabilir. Herşeyin kaynağının Kṛṣṇa olduğunun bilincinde olan kişi, bu ruhla hareket ederek herkesin iyiliği için çalışabilir. İnsanlığın acı çekmesi, Kṛṣṇa'nın en yüce hoşlanıcı, sahip ve dost olmasının unutulmasından kaynaklanır. Bu bakımdan, bütün insan toplumlarında bu şuuru uyandırmaya çalışmak, yapılabilecek en hayırlı çalışmadır. Yüce Tanrıda özgürlüğü bulamamış kişi böylesine hayırlı bir çalışma yapamaz. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Kṛṣṇa'nın yüceliğinden şüphe etmez. Bu kişi bütün günahlardan temiz olduğu için bütün şüphelerinden kurtulmuştur. Kutsal aşk mertebesinde durum budur. İnsan toplumunun fiziksel hayrı için çalışmakla meşgul olan kişi aslında hiçkimseye yardım edemez. Maddi vücudun ve aklın geçici olarak rahatlatılması tatmin edici olmaz. Yaşamın zorlu mücadelesinin gerçek sebebi, kişinin Yüce Tanrıyla olan ilişkisini unutmasından kaynaklanır. Kişi, Kṛṣṇa ile olan ilişkisinin tam şuuruna ulaştığı zaman maddi mabette (maddi vücutta) bile olsa aslında özgür bir ruhtur.

26

कामक्रोधविमुक्तानां यतीनां यतचेतसाम् ।
अभितो ब्रह्मनिर्वाणं वर्तते विदितात्मनाम् ॥२६॥

kāma-krodha-vimuktānāṁ
yatīnāṁ yata-cetasām
abhito brahma-nirvāṇaṁ
vartate viditātmanām

kāma—arzulardan; *krodha*—ve öfkeden; *vimuktānām*—özgür olanların; *yatīnām*—kutsal insanların; *yata-cetasam*—aklı üzerinde

tam bir kontrol kurmuş kişi; *abhitaḥ*—yakın gelecekte garanti; *brahma-nirvāṇam*—Yüce Tanrıda özgür olmak; *vartate*—orada; *vidita-ātmanām*—benliklerini idrak etmiş olanların.

ÇEVİRİ

Öfkeden ve bütün maddi arzulardan hür, benliğini idrak etmiş, kendisini disipline sokmuş ve sürekli olarak mükemmelliğe ulaşmaya çalışan kişilerin çok yakın bir gelecekte Yüce Tanrıda özgürlüğe kavuşmaları garantidir.

AÇIKLAMA

Selamete ulaşmak için devamlı çaba gösteren aziz ruhlar içerisinde en iyisi Kṛṣṇa şuuruna sahip olanlardır. *Bāgavatam* (4.22.39) bunu şöyle onaylar:

yat-pāda-paṅkaja-palāśa-vilāsa-bhaktyā
karmāśayaṁ grathitam udgrathayanti santaḥ
tadvan na rikta-matayo yatayo 'pi ruddha-
śroto-gaṇās tam araṇaṁ bhaja vāsudevam

"Sadece Yüce Tanrının Şahsı Vāsudeva'ya adanmış hizmet vererek ibadet etmeye çalış. Büyük ermişler bile, Tanrının nilüfer ayaklarına hizmet ederek aşkın saadete garkolan ve akıla kök salmış olan meyvesel faaliyet arzusunu kökünden söküp çıkartanlar kadar etkili bir şekilde duyuların gücünü kontrol edemezler."

Çalışmanın meyvesel sonuçlarından zevk alma arzusu koşullanmış ruhta öylesine derinlere kök salmıştır ki, büyük çaba göstermelerine rağmen büyük ermişler bile bu gibi arzuları kontrol etmekte zorluk çekerler. Benliğini mükemmelen idrak etmiş ve daima Kṛṣṇa şuuru ile adanmış hizmet veren Tanrı müridi Tanrıda özgürlüğe ulaşır. Benliğini idrak etmesindeki tam bilgisine rağmen daima vecd halindedir. Bunun için şu örneği verebiliriz:

darśana-dhyāna-saṁsparśair
matsya-kūrma-vihaṅgamāḥ
svāny apatyāni puṣṇanti
tathāham api padma-ja

"Bakarak, tefekkür ederek ve dokunarak sadece balıklar, kaplumbağalar ve kuşlar zürriyetlerini korurlar. Aynı şekilde, Ben de

korurum, Ey Padmaja."

Balık, yumurtalarına sadece bakarak zürriyetini getirir. Kaplumbağa sadece tefekkür yoluyla zürriyetini getirir. Kaplumbağa yumurtalarını karaya bırakır ve suya geri döndüğü zaman yumurtalarını medite eder. Aynı şekilde, Kṛṣṇa şuurundaki adanmış kul ise, Tanrının evinden çok uzakta bulunmasına rağmen sürekli Onu düşünerek (Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olarak) kendisini Tanrının evine yükseltebilir. Bu kişi maddi dertlerden etkilenmez. İşte yaşamdaki bu mertebeye *brahma-nirvāna*, yani sürekli olarak Yüce Tanrıyı düşündüğü için maddi dertlerden etkilenmeme hali denir.

27-28

स्पर्शान् कृत्वा बहिर्बाह्यांश्चक्षुश्चैवान्तरे भ्रुवोः ।
प्राणापानौ समौ कृत्वा नासाभ्यन्तरचारिणौ ॥२७॥
यतेन्द्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षपरायणः ।
विगतेच्छाभयक्रोधो यः सदा मुक्त एव सः ॥२८॥

sparśān kṛtvā bahir bāhyāṁś
cakṣuś caivāntare bhruvoḥ
prāṇāpānau samau kṛtvā
nāsābhyantara-cārinau

yatendriya-mano-buddhir
munir mokṣa-parāyaṇaḥ
vigatecchā-baya-krodho
yaḥ sadā mukta eva saḥ

sparśān—ses gibi duyu nesneleri; *kṛtvā*—tutuyor; *bahiḥ*—harici; *bāhyān*—gereksiz; *cakṣuḥ*—gözler; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *antare*—arasında; *bhruvoḥ*—kaşlar; *prāṇa-apānau*—aşağı ve yukarı doğru hareket eden hava; *samau*—askıda; *kṛtvā*—tutuyor; *nāsa-abhyantara*—burun deliklerinin içerisinde; *cāriṇau*—üflemek; *yata*—kontrollü; *indriya*—duyular; *manaḥ*—akıl; *buddhiḥ*—zeka; *muniḥ*—aşkın kişi; *mokṣa*—özgürlük için; *parāyaṇaḥ*—bu durumda; *vigata*—atılmak; *icchā*—dilekler; *baya*—korku; *krodhaḥ*—öfke; *yaḥ*—yapan; *sadā*—daima; *muktaḥ*—özgür; *eva*—kesinlikle; *saḥ*—odur.

ÇEVİRİ

Bütün harici duyu nesnelerini kapatıp gözlerini ve görüntüyü iki kaşı arasında konsantre edip alınan ve verilen nefesi burun delikleri içerisinde tutarak aklını, duyularını ve zekasını kontrol eden ve amacı özgürlüğe kavuşmak olan aşkın kişi arzudan, korkudan ve öfkeden kurtulur. Her zaman bu durumda olan kişi kesinlikle özgürlüğüne kavuşmuştur.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olan kişi ruhsal kimliğini hemen anlar ve Yüce Tanrıyı da adanmış hizmet yoluyla anlıyabilir. Kişi adanmış hizmette iyicene yerleştiği zaman aşkın konuma yükselerek faaliyetlerinde Tanrının varlığını hissedebilir. Bu özel konum Yüce Tanrıda özgür olma konumudur.

Yüce Tanrıda özgür olmanın ilkelerini yukarıda açıkladıktan sonra, *yama, niyama, āsana, prāṇāyāma, pratyāhāra, dāraṇā, dhyāna* ve *samādhi* adlarındaki sekiz yönteme ayrılan ve *aṣṭāṅga-yoga* adıyla bilinen mistisizm, veya *yoga* uygulaması ile kişinin bu konuma nasıl yükseleceği burada Tanrı tarafından Arjuna'ya izah edilmektedir. *Yoga* konusu, Altıncı Bölümde detaylarıyla ve Beşinci Bölümün sonunda da genel olarak izah edilmişti. Kişi, *yoga*daki *pratyāhāra* yöntemiyle ses, dokunma, görüntü, tat ve koku alma organlarını devreden çıkartmalı ve gözlerinin görüşünü iki kaşı arasında tutarak yarı kapalı göz kapaklarının ardından dikkatini burnunun ucunda yoğunlaştırmalıdır. Beraberinde uykuya dalma riskini getirebileceği için göz kapakları tamamen kapatılmamalıdır. Kişinin dikkati duyu nesneleri tarafından dağıtılabileceği için göz kapaklarının tamamen açık tutulması da iyi olmaz. Vücutta yukarı doğru hareket eden hava ile aşağı doğru hareket eden hava nötralize edilerek nefes alma işlemi burun deliklerinin içerisinde tutulur. Kişi bu *yoga*yı uygulayarak duyuları üzerinde hakimiyet kurabilir, harici duyu nesnelerinden vazgeçebilir ve böylece kendisini Yüce Tanrıda özgür olmaya hazırlıyabilir.

Bu *yoga* yöntemi, kişinin her türlü korkudan ve öfkeden kurtularak aşkın bir ortamda kalbindeki Üstünruhun varlığını hissetmesine yardımcı olur. Bir başka deyişle, Kṛṣṇa şuuru, *yoga* ilkelerini uygulamak için başvurulacak en kolay yoldur. Bu konu gelecek bölümde detaylarıyla izah edilecektir. Kṛṣṇa şuuruna sahip kişi sürekli adanmış hizmetle meşgul olduğu için duyularını birbaşka faaliyetle meşgul etme riskine girmez.

29

भोक्तारं यज्ञतपसां सर्वलोकमहेश्वरम् ।
सुहृदं सर्वभूतानां ज्ञात्वा मां शान्तिमृच्छति ॥२९॥

boktāraṁ yajña-tapasāṁ
sarva-loka-maheśvaram
suhṛdaṁ sarva-bhūtānāṁ
jñātvā māṁ śāntim ṛcchati

boktāram—faydalanan; *yajña*—fedakarlıkların; *tapasām*—ve çile ve kefaretlerin; *sarva-loka*—mevcut bütün gezegenlerin ve yarıtanrıların; *maha-īśvaram*—Yüce Tanrı; *su-hṛdam*—faydalanan; *sarva*—hepsinin; *bhūtānām*—canlı varlıklar; *jñātvā*—böylece bilmek; *mām*—Ben(Rab Kṛṣṇa); *śāntim*—maddi parangadan kurtulmak; *ṛcchati*—elde eder.

ÇEVİRİ

Benim tam bilincimde olan, Beni bütün fedakarlıkların ve çilenin nihai kazancı olarak bilen, Beni bütün gezegenlerin ve yarıtanrıların Yüce Tanrısı olarak ve bütün canlı varlıkların iyiliğini isteyen velinimet olarak bilen kişi maddi dertlerden kurtularak barışa ulaşır.

AÇIKLAMA

Yanıltıcı enerjinin kıskaçları arasında bulunan koşullanmış ruhların hepsi bu maddi dünyada barışa ulaşmaya çalışırlar. Fakat, *Bagavad-gītā*'nın bu bölümünde izah edilen barış formülünden habersizdirler. En büyük barış formülü, bütün insani faaliyetlerden faydalanan şahısın Rab Kṛṣṇa olduğunun bilinmesinde yatar. O, bütün gezegenlerin ve yarıtanrıların sahibi olduğu için insanlar herşeyi Tanrının aşkın hizmetine sunmalıdır. Hiçkimse Ondan büyük değildir. O, en büyük yarıtanrılardan, yani Rab Brahma ve Rab Śiva'dan daha büyüktür. Yüce Tanrı, *Vedalar*'da (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 6.7), *iśvarāṇāṁ paramaṁ maheśvaram* olarak tasvir edilir. Yanılgı içindeki canlı varlıklar göz koydukları herşeyin efendisi (sahibi) olmak isterler, fakat Tanrının maddi enerjisi tarafından yönetildiklerinin farkında değillerdir. Tanrı maddi doğanın efendisidir ve koşullanmış ruhlar da maddi doğanın sert kanunlarına hedef olan varlıklardır. Kişi bu yalın hakikati anlıyamazsa gerek bireysel, gerekse toplumsal olarak

bu dünyada barışa ulaşması mümkün olmaz. Kṛṣṇa şuurundaki görüş şudur: Rab Kṛṣṇa yüce yöneticidir ve büyük yaratanrılar da dahil olmak üzere bütün canlı varlıklar Ona bağlıdır. Kişi mükemmel bir barışa sadece Kṛṣṇa şuuruyla ulaşabilir.

Bu Beşinci Bölüm, genel olarak *karma-yoga* diye bilinen Kṛṣṇa şuurunun uygulanışını izah eder. *Karma-yoga*'nın nasıl özgürlük verebileceği sorusuna burada cevap verilmektedir. Kṛṣṇa şuuruyla çalışmak demek, Tanrıya bağlı olarak tam bir Tanrı bilgisi ile çalışmak demektir. Böyle bir çalışma aşkın bilgiden farklı değildir. Doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuru *bakti-yoga* demektir ve *jñāna-yoga*, kişiyi *bakti-yoga*ya götüren yoldur. Kṛṣṇa şuurunun anlamı, "kişinin, Yüce Mutlak ile olan akrabalığının tam bilincinde olarak çalışması" dır ve bu bilincin mükemmelliği ise, Kṛṣṇa'nın, yani Tanrının Yüce Şahsının bilgisinde olmak demektir. Saf bir ruh Tanrının öz parçası olarak Onun ebedi hizmetçisidir. Ruhun çektiği bütün acıların sebebi, *māyāya* hakim olma arzusu yüzünden *māyā* (yanılgı) ile ilişkiye girmesidir. Çünkü, canlı varlık madde ile ilişki içerisinde oldukça maddi gereksinimlerini karşılamak için çalışmak zorunda kalır. Kṛṣṇa şuuru bu maddi dünyada uygulanarak ruhsal var oluşu canlandırdığı için, kişiyi madde ile ilişki içerisindeyken bile ruhsal yaşama çeker. Kişi bu yolda ilerledikçe maddi bağımlılıklarından kurtulur. Tanrı hiçkimseye ayırım yapmaz. Herşey, kişinin duyularını her bakımdan kontrol edebilmesine ve arzu ile öfkenin etkilerini zaptedebilmesine yardımcı olan Kṛṣṇa şuurunda yaptığı görevlere bağlıdır. Ve yukarıda bahsi geçen ihtirasları kontrol ederek Kṛṣṇa şuurunda sarsılmadan kalabilen kişi aslında aşkın mertebededir, yani *brahma-nirvāna*dadır. Sekizli *yoga* sistemi Kṛṣṇa şuurunda kendiliğinden uygulanmış olur, çünkü kişi, Kṛṣṇa şuurunda nihai sebebe hizmet eder. *Yama, niyama, āsana, prāṇāyāma, pratyāhāra, dāraṇā, dhyāna* ve *samādhi* uygulamalarında tedrici bir yükseliş söz konusudur. Fakat, insanı barışla ödüllendiren adanmış hizmet kişiyi mükemmelliğe ulaştırır ve yaşamdaki en yüce mükemmelliktir.

Karma-yoga, veya Kṛṣṇa Şuurunda Hareket konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Beşinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ALTINCI BÖLÜM



Dhyāna-yoga

1

श्रीभगवानुवाच

अनाश्रितः कर्मफलं कार्यं कर्म करोति यः ।
स संन्यासी च योगी च न निरग्निर्न चाक्रियः ॥१॥

śrī-bagavān uvāca
anāśritaḥ karma-palaṁ
kāryaṁ karma karoti yaḥ
sa sannyasi ca yogi ca
na niragnir na cākriyah

śrī-bagavān uvāca—Tanrı şöyle dedi; *anāśritaḥ*—sığınmaksızın; *karma-palam*—çalışmanın sonucunun; *kāryam*—mecburi; *karma*—çalışma; *karoti*—icra eder; *yaḥ*—yapan; *saḥ*—kişi; *sannyāsī*—feragat halinde yaşayan kişi; *ca*—de-da; *yogī*—mistik; *ca*—de-da; *na*—değil; *niḥ*—sız-siz-süz; *agniḥ*—ateş; *na*—ne de; *ca*—de-da; *akriyaḥ*—görevsiz.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Çalışmasının meyvelerinden bağımsız olan ve mecburmuş gibi çalışan kişi, hiçbir ateş yakmayan ve hiçbir görev yapmayan birisi değil, feragat halinde yaşayan gerçek bir mistiktir.

AÇIKLAMA

Sekizli *yoga* sisteminin uygulanmasının akıl ve duyuları kontrol etmek anlamına geldiği, Tanrı tarafından bu bölümde izah edilmektedir.

Ancak, özellikle bu Kali Çağında bunu uygulamak halkın geneli için çok zordur. Sekizli *yoga* sistemi bu bölümde tavsiye edilmekle beraber *karma-yoga*, yani Kṛṣṇa şuuruyla hareket etmenin daha iyi olduğu burada Tanrı tarafından belirtilmektedir. Bu dünyada herkes ailesine ve kendisine bakmak için çalışır, fakat hiçkimse kendisiyle ilgili olmaksızın, veya kişisel memnuniyeti söz konusu olmaksızın çalışmaz. Mükemmelliğin hükmü, çalışmanın meyvelerinden zevk almak değil Kṛṣṇa şuurunda hareket etmektir. Kṛṣṇa şuurunda hareket etmek her canlının görevidir, çünkü bütün canlılar meşru bakımdan Yüce Tanrının öz parçalarıdır. Vücudun parçaları bütün vücudun tatminiyeti için çalışır. Vücudun organları kendilerini tatmin etmek için değil, bütün vücudu tatmin etmek için çalışırlar. Aynı şekilde, şahsi tatminiyeti için değil de yüce bütünün tatminiyeti için çalışan kişi mükemel bir *sannyāsī* ve mükemmel bir *yogī*dir.

Sannyāsīler bazen bütün maddi görevlerden özgür olduklarını düşünerek *agnihotra yajñaları* (ateşt törenleri) icra etmeye son verirler, fakat aslında bunlar kendilerini düşünerek böyle hareket ederler, çünkü bunların kazançları gayrişahsi Brahman'la bir olmaktır. Bu arzu herhangibir maddi arzudan daha büyüktür, fakat bu arzuda şahsi bir çıkar gizlidir. Aynı şekilde, bütün maddi faaliyetlerini durdurarak yarı açık gözlerle *yoga* yapan mistik *yogīler* de kendi kişisel tatminiyetlerini arzularlar. Fakat, Kṛṣṇa şuurunda hareket eden kişi kendisini düşünmeksizin bütünün tatminiyeti için çalışır. Kṛṣṇa şuurundaki kişinin kendisini tatmin etme arzusu yoktur. Onun başarı kavramı Kṛṣṇa'yı tatmin edebilmektir ve bundan dolayı bu kişi mükemmel bir *sannyāsī*, veya mükemmel bir *yogī*dir. Feragatin en yüksek mükemmellik sembolü olan Rab Çaitanya şöyle dua ederdi:

na dhanaṁ na janaṁ na sundarīṁ
kavitāṁ vā jagad-īsa kāmaye
mama janmani janmanīśvare
bhavatād bhaktir ahaituki tvayi

"Ey Herşeye Kadir Tanrım, ne servet sahibi olmayı, ne güzel bir kadından zevk almayı arzuluyorum, ne de mürid sahibi olmak istiyorum. Yaşamımda istediğim tek şey, her doğuşumda Sana adanmış hizmet vererek Senin sebepsiz rahmetini kazanmaktır."

2

यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पाण्डव ।

न ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भवति कश्चन ॥२॥

yaṁ sannyāsam iti prāhur
yogaṁ taṁ viddhi pāṇḍava
na hy asannyasta-saṅkalpo
yogī bavati kaścana

yam—ne; *sannyāsam*—vazgeçmek; *iti*—bu durumda; *prāhuḥ*—derler; *yogam*—Yüce Tanrıyla temas kurmak; *tam*—o; *viddhi*—bilmelisin; *pāṇḍava*—Ey Pāṇḍu'nun oğlu; *na*—asla; *hi*—kesinlikle; *asannyasta*—bırakmaksızın; *saṅkalpaḥ*—nefis tatminiyetini arzulamak; *yogī*—aşkın ve mistik kişi; *bavati*—olur; *kaścana*—herkes.

ÇEVİRİ

Ey Pāṇḍu'nun oğlu, feragat denilen şeyi yoga ile, veya kişinin Tanrı ile ilişki kurmasıyla aynı bil, çünkü duyu memnuniyeti için duyduğu arzudan vazgeçmiyen kişi asla yogī olamaz.

AÇIKLAMA

Gerçek *sannyāsa-yoga*, veya *bakti*nin anlamı, kişinin bir canlı olarak meşru konumunu bilmesi ve ona göre hareket etmesidir. Canlı varlık ayrı bir kimliğe sahip değildir. Canlı varlık, Yüce Tanrının marjinal enerjisidir. Maddi enerji tarafından kapana kıstırılan canlı varlık koşullanır ve Kṛṣṇa şuuruna sahip olunca, veya ruhsal enerjiden haberdar olunca yaşamın doğal ve gerçek durumuna yükselir. Dolayısıyla, kişi tam bilgide olduğu zaman maddi duyu memnuniyetine son verir, veya her türlü duyusal memnuniyet faaliyetinden vazgeçer. Bu vazgeçiş, duyularını maddi bağımlılıktan uzak tutan *yogiler* tarafından uygulanır. Fakat, Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Kṛṣṇa için olmayan hiçbirşeyle duyularını meşgul etme fırsatı bulamaz. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurundaki kişi kendiliğinden *sannyāsī*, veya *yogī*'dir. *Jñāna* ve *yoga* yöntemlerinde belirtilen bilginin ve duyuları baskı altına almanın amacına Kṛṣṇa şuurunda kendiliğinden ulaşılır. Eğer, kişi kendi bencil doğasının faaliyetlerine son veremiyorsa o zaman *jñāna* ve *yoga* hiçbir işe yaramaz. Canlı varlık için gerçek amaç, her türlü bencil faaliyetten vazgeçerek Yüce Tanrıyı tatmin etmeye hazır bulunmaktır. Kṛṣṇa şuurundaki kişi herhangibir kişisel zevk arzulamaz. O, daima Yüce Tanrıyı tatmin etmek için çalışır. Yüce Tanrıdan habersiz olan kişi

kendisini tatmin etmekle meşgul olur, çünkü hiçkimse faaliyetsizlik platformunda duramaz. Kṛṣna şuurunun uygulanması ile bütün sebeplere mükemmelen hizmet edilmiş olur.

3

आरुरुक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ।
योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते ॥३॥

ārurukṣor muner yogaṁ
karma kāraṇam ucyate
yogārūḍhasya tasyaiva
samaḥ kāraṇam ucyate

ārurukṣoḥ—yogaya yeni başlamış kişi; *muneḥ*—bilgenin; *yogam*—sekizli yoga sistemi; *karma*—çalışma; *kāraṇam*—anlamlar; *ucyate*—denir; *yoga*—sekizli yoga; *ārūḍhasya*—ulaşan; *tasya*—onun; *eva*—kesinlikle; *samaḥ*—bütün maddi faaliyetlerin durdurulması; *kāraṇam*—anlamlar; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Sekizli yoga sisteminde yeni olan kişi için çalışma bir vasıtadır ve yogada yükselmiş kişi için de bütün maddi faaliyetlerin durdurulması bir vasıtadır.

AÇIKLAMA

Kişinin kendisi ile Yüce Tanrı arasında bağlantı kurma yöntemine *yoga* denir. Bu yöntem en yüksek ruhsal anlayışa yükselen bir merdiven gibidir. Bu merdiven, canlının en düşük maddi durumundan başlar ve ruhsal yaşamdaki mükemmel benlik anlayışına yükselir. Çeşitli yükselişlere göre, merdivenin farklı bölümleri farklı isimlerle bilinir. Fakat merdivenin hepsine *yoga* denir ve *jñāna-yoga*, *dhyāna-yoga* ve *bakti-yoga* olmak üzere üç esas bölüme ayrılır. Merdivenin başlangıcına *yogārurukṣu* mertebesi ve en yüksek mertebeye de *yogārūḍha* mertebesi adı verilir.

Sekizli *yoga* sistemi göz önünde tutulursa, yaşamın kısıtlayıcı ilkeleri vasıtasıyla ve çeşitli oturuş şekillerinin uygulanması ile (az çok vücutsal egzersizler kapsamına girer) başlangıçta meditasyona girme teşebbüsleri meyvesel maddi faaliyetler olarak kabul edilir. Bütün bu faaliyetler, duyularını kontrol edebilmesi için kişiyi mükemmel bir akli denge durumuna götürür. Kişi meditasyon uygulamasında uzmanlaşınca

bütün akli faaliyetlerine son verir.

Bununla beraber, Kṛṣṇa şuurundaki kişi başlangıçtan itibaren meditasyon platformundadır, çünkü her zaman Kṛṣṇa'yı düşünmekle meşguldür. Ve sürekli olarak Kṛṣṇa'ya hizmet etmekle meşgul olduğu için bütün maddi faaliyetlerine son vermiş olarak kabul edilir.

4

यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुषज्जते ।
सर्वसंकल्पसंन्यासी योगारूढस्तदोच्यते ॥४॥

yadā hi nendriyārtheṣu
na karmasv anuṣajjate
sarva-saṅkalpa-sannyāsī
yogārūḍhas tadocyate

yadā—ne zaman; *hi*—kesinlikle; *na*—değil; *indriya-artheṣu*—duyusal tatminiyette; *na*—asla; *karmasu*—meyvesel faaliyetlerde; *anuṣajjate*—gerekli olarak meşgul olur; *sarva-saṅkalpa*—bütün maddi arzuların; *sannyāsī*—feragat halinde yaşıyan kişi; *yoga-ārūḍhaḥ*—yogada yükselmiş kişi ; *tadā*—o sırada; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Kişi bütün maddi arzulardan vazgeçerek duyusal memnuniyet için çalışmadığı ve meyvesel faaliyetlerle meşgul olmadığı zaman yogada yükselmiş sayılır.

AÇIKLAMA

Tanrının aşkın sevgi hizmetiyle tam bir meşguliyet içinde bulunan kişi kendisinden memnun kalır ve böylece, duyusal memnuniyet veya meyvesel faaliyetlerle daha fazla meşgul olmaz. Aksi taktirde, kişi hiçbir faaliyet göstermeden yaşıyamıyacağı için duyusal memnuniyet ile meşgul olmaya mecbur kalır. Kṛṣṇa şuuru olmaksızın kişi her zaman ben-merkezli, veya bencil faaliyetler peşinde koşmaya mecbur kalır. Fakat, Kṛṣṇa şuurundaki kişi, herşeyi Kṛṣṇa'nın tatminiyeti için yaparak duyusal memnuniyetten kendisini uzak tutmayı başarır. Böyle bir şuura sahip olmayan kişi, *yoga* merdiveninin en üst basamağına ulaşmadan maddi arzulardan suni olarak uzak durmaya çalışır.

5

उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥५॥

uddhared ātmanātmānam
nātmānam avasādayet
ātmaiva hy ātmano bandhur
ātmaiva ripur ātmanaḥ

uddharet—kurtulmalı; *ātmanā*—akıl ile; *ātmānam*—koşullanmış ruh; *na*—asla; *ātmānam*—koşullanmış ruh; *avasādayet*—alçaltılmak; *ātmā*—akıl; *eva*—kesinlikle; *hi*—gerçekten; *ātmanaḥ*—koşullanmış ruhun; *bandhuḥ*—arkadaş; *ātmā*—akıl; *eva*—kesinlikle; *riouḥ*—düşman; *ātmanaḥ*—koşullanmış ruhun.

ÇEVİRİ

Kişi kendisini aklının yardımıyla kurtarmalı ve kendisini alçaltmamalıdır. Akıl, koşullanmış ruhun hem dostu hem de düşmanıdır.

AÇIKLAMA

Ātmā sözcüğü, farklı ortamlara bağlı olarak vücut, akıl ve ruha delalet eder. *Yoga* sisteminde, akıl ve koşullanmış ruh özel bir önem taşır. *Yoga* uygulamasının merkezi akıl olduğu için, buradaki *ātmā* akıl ile ilgilidir. *Yoga* sisteminin amacı aklı kontrol etmek ve onu duyu nesnelerine olan bağımlılıktan uzaklaştırmaktır. Burada belirtildiğine göre, akıl öyle bir şekilde eğitilmelidir ki, koşullanmış ruhu cehaletin karanlığından çekip çıkartabilsin. Kişi, maddi varoluşta akıl ve duyularının etkilerine hedef olur. Maddi doğanın efendisi olmayı arzulayan sahte nefs ile akılın beraber çalışması sonucunda saf ruh bu maddi dünyada kapana kısılmıştır. Bu bakımdan, akıl, maddi doğanın cazibesine kapılmasın ve bu yolla koşulanmış ruh kurtarılabilsin diye çok iyi eğitilmelidir. Kişi, duyu nesnelerinin cazibesine kapılarak kendisini alçaltmamalıdır. Kişi, duyu nesnelerinin cazibesine ne kadar kapılırsa maddi varoluş içerisinde o kadar çok kapana kısılır. Kişinin bu durumdan kendisini kurtarabilmesi için izliyebileceği en iyi yol aklını daima Kṛṣṇa şuuru ile meşgul etmesidir. Burada kullanılan *hi* sözcüğü bu noktayı belirtmek için, yani "kişi bunu yapmamalıdır"ı belirtmek için kullanılmıştır. Bu konuda bir de şu dörtlüğü ilave edebiliriz:

mana eva manuṣyāṇāṁ
kāraṇam bandha-mokṣayoḥ
bandhāya viṣayāsaṅgo
muktyai nirviṣayaṁ manaḥ

"İnsan için akıl bağımlılığın sebebidir ve akıl aynı zamanda özgürlüğün de sebebidir. Duyu nesnelerine dalmış akıl bağımlılığın, ve duyu nesnelerinde kopmuş akıl da özgürlüğün sebebidir." (*Amṛta-bindhu Upaniṣad* 2) Bundan dolayı, sürekli Kṛṣṇa şuuru ile meşgul olan akıl en yüce özgürlüğün sebebidir.

6

बन्धुरात्मात्मनस्तस्य येनात्मैवात्मना जितः ।
अनात्मनस्तु शत्रुत्वे वर्तेतात्मैव शत्रुवत् ॥६॥

bandhur ātmātmanas tasya
yenātmaivātmanā jitaḥ
anātmanas tu śatrutve
vartetātmaiva śatru-vat

bandhuḥ—arkadaş; *ātmā*—akıl; *ātmanaḥ*—canlı varlığın; *tasya*—onun; *yena*—kimin tarafından; *ātmā*—akıl; *eva*—kesinlikle; *ātmanā*—canlı varlık tarafından; *jitaḥ*—zaptedilmiş; *anātmanaḥ*—aklını kontrol etmek bakımından başarısız olan kişinin ; *tu*—fakat; *śatrutve*—düşmanlık yüzünden; *varteta*—kalır; *ātmā eva*—aynı akıl; *śatru-vat*—düşman olarak.

ÇEVİRİ

Aklını zapteden kişi için akıl en iyi dosttur, fakat bunu başaramıyan kişi için akıl en büyük düşman olarak kalacaktır.

AÇIKLAMA

Sekizli *yoga* uygulamasının amacı, insanın insanlık görevini yerine getirebilmesi için aklını kontrol ederek bir dost haline getirmesidir. Akıl kontrol edilmeksizin yapılan *yoga* uygulaması (*yoga* gösterisi) vakit kaybından başka birşey değildir. Aklını kontrol edemiyen kişi, daima en büyük düşmanıyla bir arada yaşar ve böylece gerek yaşamı gerekse görevi başarısızlığa uğrar. Canlı varlığın meşru konumu Yüce Tanrının emirlerini yerine getirmektir. Akıl zaptedilmemiş bir düşman

olarak kaldıkça, kişi şehvetin, öfkenin, hırsın, yanılgının, vs. yaptırımlarına hizmet etmek zorunda kalır. Fakat, akıl kontrol altına alındığı zaman kişi, herkesin kalbinde Paramātmā olarak bulunan Tanrının Yüce Şahsının yaptırımlarına hizmet etmeyi gönülden kabul eder. Gerçek *yoga* uygulaması, kişinin kalbindeki Paramātmā ile karşılaşmasını ve Onun yaptırımlarını yerine getirmesini gerektirir. Kṛṣṇa şuurunu doğrudan kabul eden kişi, Tanrıya mükemmelen teslim olarak Onun yaptırımlarını kendiliğinden izler.

7

जितात्मनः प्रशान्तस्य परमात्मा समाहितः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥७॥

jitātmanaḥ praśāntasya
paramātmā samāhitaḥ
śītoṣṇa-sukha-duḥkheṣu
tathā mānāpamānayoḥ

jita-ātmanaḥ—aklını zaptetmiş kişinin; *praśāntasya*—aklını kontrol ederek sükuna ulaşmış kişi; *parama-ātmā*—Üstünruh; *samāhitaḥ*—tamamen yaklaşmış; *śīta*—soğukta; *uṣṇa*—sıcak; *sukha*—mutluluk; *duḥkheṣu*—ve rahatsızlık; *tathā*—de-da; *māna*—onur; *apamānayoḥ*—ve onursuzluk.

ÇEVİRİ

Aklını zapteden kişi sükuna kavuştuğu için Üstünruha ulaşmış sayılır. Böyle bir insan için mutluluk ve rahatsızlık, sıcak ve soğuk, onur ve onursuzluk birdir.

AÇIKLAMA

Aslında her canlı varlık, herkesin kalbinde Paramātmā olarak bulunan Tanrının Yüce Şahsının yaptırımlarına uymaya niyetlidir. Fakat, akıl harici yanıltıcı enerji tarafından saptırıldığı zaman, kişi maddi faaliyetlerin ağına dolaşır. Dolayısıyla, kişi aklını bir *yoga* sistemi vasıtasıyla kontrol altına aldığı zaman *yoga*nın hedefine ulaşmış sayılır. Kişi yüce yaptırıma uymalıdır. Kişinin aklı yüce doğa üzerinde sabitleştiği zaman o kişinin Yüce Tanrının yaptırımlarını izlemekten başka bir seçeneği kalmaz. Akıl yüce bir yaptırımı kabul etmeli ve izlemelidir. Aklı kontrol etmenin etkisi, kişinin Paramatmā, veya Üstün Ruhun yaptırımlarını kendiliğinden yerine getirmesi olarak

görülür. Çünkü Kṛṣṇa şuurundaki kişi bu aşkın konuma bir an önce ulaşır. Tanrıya adanmış bir kul mutluluk ve rahatsızlık, sıcak ve soğuk, vs. gibi maddi varoluşta karşılaşılan ikilemlerden etkilenmez. Bu mertebeye, *samādhi*, yani "Yüce Tanrıya garkolmuşluk durumu" denir.

8

ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेन्द्रियः ।
युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टाश्मकाञ्चनः ॥८॥

jñāna-vijñāna-tṛptātmā
kūṭa-stho vijitendriyaḥ
yukta ity ucyate yogī
sama-loṣṭrāśma-kāñcanaḥ

jñāna—edinilen bilgi ile; *vijñāna*—ve idrak edilen bilgi; *tṛpta*—tatmin; *ātmā*—canlı varlık; *kūṭa-sthaḥ*—ruhsal ortam; *vijita-indriyaḥ*—kotrol edilen duygusallık; *yuktaḥ*—benlik idraki için uygun; *iti*—böylece; *ucyate*—denir; *yogī*—mistik; *sama*—denge; *loṣṭra*— çakıl taşları; *aśma*—taş: *kāñcanaḥ*—altın.

ÇEVİRİ

Kişi, edinmiş olduğu bilgi ve uyanışın faziletinden tam bir tatminiyet duyduğu zaman benlik-idrakinde yerleşmiş olduğu söylenir ve yogi (veya mistik) diye adlandırılır. Bu durumdaki kişi aşkınlık içindedir ve kendisini kontrol edebilir. Bir midye kabuğunu, taşı, altını ve herşeyi bir görür.

AÇIKLAMA

Yüce Hakikati idrak etmeksizin edinilmiş olan kitap bilgisi hiçbir işe yaramaz. Bu konu şöyle belirtilir:

ataḥ śrī-kṛṣṇa-nāmādi
na baved grāhyam indriyaiḥ
sevonmukhe hi jihvādau
svayam eva sphuraty adaḥ

"Maddi pisliğe bulaşmış duyularıyla hiçkimse Śrī Kṛṣṇa'nın adının, suretinin, niteliğinin ve eğlencelerinin aşkın doğasını anlıyamaz. Kişi,

sadece Tanrıya aşkın hizmet vererek ruhsal bakımdan doyduğu zaman Tanrının adının, suretinin, niteliğinin ve eğlencelerinin aşkın doğası ona açıklanır." (*Bakti-rasāmṛta-sindhu* 1.2.234)

Bagavad-gītā, Kṛṣṇa şuuru bilimidir. Sadece basit dünyevi bir eğitim ile hiçkimse Kṛṣṇa şuuruna sahip olamaz. Saf şuurlu bir insanla beraber olabilmek için kişi yeterince talihli olmalıdır. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Kṛṣṇa'nın lütfu sayesinde bilgiyi idrak eder, çünkü bu kişi saf ve adanmış hizmetle tatmin olur. Bu bilgiyi idrak eden kişi mükemmelleşir. Aşkın bilgi ile kişinin inancı sağlamlaşır, fakat sadece akademik bilgi ile kişi aldatılabilir ve bariz yalanlamalarla şaşkınlığa düşebilir. Kendisini gerçekten kontrol edebilen kişi uyanmış bir ruhtur, çünkü o, Kṛṣṇa'ya teslim olmuştur. Bu kişi aşkındır, çünkü dünyevi tahsille hiçbir ilgisi yoktur. Diğerleri için altın kadar kıymetli olan dünyevi eğitim ve akli tahminler onun için bir çakıl taşı veya bir midye kabuğundan daha değerli değildir.

9

सुहृन्मित्रार्युदासीनमध्यस्थद्वेष्यबन्धुषु ।
साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ॥९॥

suhṛn-mitrāry-udāsīna-
madhyastha-dveṣya-bandhuṣu
sādhuṣv api ca pāpeṣu
sama-buddhir viśiṣyate

su-hṛt—doğal olarak iyilik dileyenler; *mitra*—şevkatli velinimetler; *ari*—düşmanlar; *udāsīna*—kavgacılar arasındaki tarafsızlar; *madhyastha*—kavgacılar arasındaki arabulucular; *dveṣya*—haset edenler; *bandhuṣu*—akrabalar, veya hayır dileyenler; *sādhuṣu*—erdemliye; *api*—olduğu kadar; *ca*—ve; *pāpeṣu*—günahkarlara; *sama-buddhiḥ*—eşit zekaya sahip olmak; *viśiṣyate*—çok ileri.

ÇEVİRİ

Hayır dileyen samimi insanları, şevkatli velinimetleri, tarafsızları, arabulucuları, haset edenleri, dostlarını, düşmanlarını, erdemlileri ve günahkarları eşit gözle gören kişi ileride sayılır.

10

योगी युञ्जीत सततमात्मानं रहसि स्थितः ।
एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥१०॥

yogī yuñjita satatam
ātmānaṁ rahasi sthitaḥ
ekākī yata-cittātmā
nirāśīr aparigrahaḥ

yogī—aşkın kişi; *yuñjita*—Kṛşṇa şuuruna konsantre olmalı; *satatam*—daimi; *ātmānam*—kendisi (vücudu, aklı ve kendisi); *rahasi*—tenha bir yerde; *sthitaḥ*—çevrelenmiş bulunmak; *ekākī*—yalnız; *yata-citta-ātmā*—akli bakımdan daima dikkatli; *nirāśīḥ*—başka birşeye cezbolmaksızın; *aparigrahaḥ*—sahip olma duygusundan özgür.

ÇEVİRİ

Aşkın kişi, vücudunu, aklını ve benliğini hep Yüce Tanrı ile ilişki halinde tutmalı, tenha bir yerde yalnız yaşamalı ve her zaman aklını dikkatle kontrol etmelidir. Arzulardan, duygusallıktan ve sahip olma duygusundan hür olmalıdır.

AÇIKLAMA

Kṛşṇa, Brahman, Paramātmā ve Tanrının Yüce Şahsı olarak farklı derecelerde idrak edilir. Kṛşṇa şuurunun anlamı, bilinçli bir şekilde her zaman Tanrının sevgi hizmetiyle meşgul olmak demektir. Fakat, sadece gayrişahsi Brahman'ı, veya kalpte yerleşik bulunan Üstün Ruhu idrak eden kişi yarım Kṛşṇa şuuruna sahiptir, çünkü gayrişahsi Brahman, Kṛşṇa'nın ruhsal ışınıdır (nurudur) ve Üstün Ruh ise Kṛşṇa'nın her yere nüfuz eden bölümsel yayılımıdır. Bu durumda, gayrişahsiyetçiler ve tefekkürcüler (meditasyoncular) dolaylı olarak Kṛşṇa şuurundadırlar. Doğrudan doğruya Kṛşṇa şuurunda olan kişi en üst seviyedeki aşkınlıktadır, çünkü böyle bir kul Brahman ve Paramātmā'nın ne olduğunu bilir. Mutlak Hakikat hakkındaki bilgisi mükemmeldir, fakat gayrişahsiyetçiler ve meditasyoncu *yogi*lerin Kṛşṇa şuuru mükemmel değildir.

Bununla beraber, eninde sonunda en yüksek mükemmelliğe ulaşabilsin diye burada öğretilenler belli amaçları doğrultusunda sürekli olarak uygulanmalıdır. Aşkın kişinin yegane meşguliyeti aklını hep

Kṛṣṇa ile meşgul etmesidir. Kişi her zaman Kṛṣṇa'yı düşünmeli ve Onu bir an bile unutmamalıdır. Akılın Yüce Tanrı üzerinde konsantre edilmesi durumuna *samādhi*, yani vecd denir. Bu konsantrasyona ulaşmak isteyen kişi, tenha bir yerde yaşamalı ve harici nesneler tarafından rahatsız edilmekten kaçınmalıdır. Ruhsal idrakini etkileyecek uygunlukları kabul etme ve uygunsuzlukları reddetme konusunda çok dikkatli olmalıdır. Ve mükemmel bir kararlılıkla, sahip olma duygusu verebilecek olan bazı gereksiz maddi şeylerin peşinden koşmamalıdır.

Kişi doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuurunda olduğu zaman bütün bu mükemmellikler ve önlemler mükemmelen uygulanabilir, çünkü mükemmelen Kṛṣṇa şuurunda olmak demek, maddi sahipleniş olgusunun çok az bir şansa sahip olduğu benlik feragatinde olmak demektir. Śrīla Rūpa Gosvāmī bu konuda şunları söylemiştir:

anāsktasya viṣayān
yathārham upayuñjataḥ
nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktaṁ vairāgyam ucyate

prāpañcikatayā buddhyā
hari-sambandhi-vastunaḥ
mumukṣubhiḥ parityāgo
vairāgyaṁ phalgu kathyate

"Hiçbirşeye bağımlı olmayan, fakat aynı zamanda herşeyi Kṛṣṇa ile ilişkili olarak kabul eden kişi sahip olma duygusundan hürdür. Diğer tarafta, Kṛṣṇa ile olan ilişkisini bilmeksizin herşeyi reddeden kişinin feragati (vazgeçişi) tam değildir." (*Bakti-rasāmṛta-sindhu* 2.255-256)

Kṛṣṇa şuurundaki kişi herşeyin Kṛṣṇa'ya ait olduğunu çok iyi bilir ve bundan dolayı özel mülkiyet duygusundan her zaman hürdür. Ve kendi kişisel çıkarı için hiçbirşeyin peşinden koşmaz. Kṛṣṇa şuuruna uygun olan şeyleri nasıl kabul edeceğini ve Kṛṣṇa şuuruna uygun olmayan şeyleri nasıl reddedeceğini bilir. O, maddi şeylerden daima muaftır, çünkü o, daima aşkındır ve Kṛṣṇa şuurunda olmayan kişilerle hiçbir işi olmadığı için her zaman yalnızdır. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurundaki kişi mükemmel bir yogidir.

11-12

शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः ।
नात्युच्छ्रितं नातिनीचं चैलाजिनकुशोत्तरम् ॥११॥
तत्रैकाग्रं मनः कृत्वा यतचित्तेन्द्रियक्रियः ।
उपविश्यासने युञ्ज्याद् योगमात्मविशुद्धये ॥१२॥

sucau dese pratiṣṭhāpya
sthiram āsanam ātmanaḥ
nāty-ucchritaṁ nāti-nīcaṁ
cailājina-kuśottaram

tatraikāgraṁ manaḥ kṛtvā
yata-cittendriya-kriyaḥ
upaviśyāsane yuñjyād
yogam ātma-viśuddhaye

śucau—kutsal yerde; *dese*—toprak; *pratiṣṭhāpya*—yerleştirmek; *sthiram*—sıkı; *āsanam*—oturak; *ātmanaḥ*—kendisinin; *na*—değil; *ati*—de-da; *ucchritam*—yüksek; *na*—ne de; *ati*—de-da; *nīcam*—alçak; *caila-ajina*—yumuşak bir bez veya geyik derisinin; *kuśa*—ve kuśa otu; *uttaram*—örtü; *tatra*—orada; *eka-agram*—pür dikkatle; *manaḥ*—akıl; *kṛtvā*—yapmak; *yata-citta*—aklı kontrol etmek; *indriya*—duyular; *kriyaḥ*—ve faaliyetler; *upaviśya*—oturmak; *āsane*—oturakta; *yuñjyāt*—icra etmeli; *yogam*—yoga uygulaması; *ātma*—kalp; *viśuddhaye*—berraklaştırmak için.

ÇEVİRİ

Kişi, yoga yapmak için ıssız bir yere gitmeli ve yere kuśa otu serip üzerini geyik derisi, veya yumuşak bir bezle örtmelidir. Oturma yeri ne çok yüksek, ne de çok alçak olmalı ve kutsal bir yerde olmalıdır. Sonra, yogi buraya dik bir şekilde oturmalı ve aklını bir noktada sabitleştirip duyularını ve aklını kontrol ederek kalbini arıtmalıdır.

AÇIKLAMA

Burada bahsi geçen "kutsal yer" hac yeri anlamında kullanılmıştır. Hindistan'da *yogiler*, aşkın kişiler, veya adanmışlar evlerini terkederek Prayāga, Mathurā, Vṛndāvana, Hṛṣikeśa ve Hardvar gibi kutsal yerlere giderek ıssız bir yerde, Yamunā ve Ganj gibi kutsal nehirlerin aktığı

bir yerde *yoga* yaparlar. Fakat, bu uygulama özellikle batılılar için mümkün değildir. Büyük şehirlerdeki sözümona *yoga* okulları maddi kâr sağlamak bakımından başarılı olabilir, fakat bu okullar aslında gerçek bir *yoga* uygulaması için uygun yerler değildir. Kendisini kontrol edemiyen ve aklı rahatsız olan kişi meditasyon yapamaz. Bundan dolayı, *Brhan-nāradiya Purāṇa*'da bahsedildiğine göre, halkın genelinin kısa yaşamlı, manevi idrakte yavaş ve her zaman çeşitli endişeler tarafından rahatsız olduğu Kali-yuga'da (içinde bulunduğumuz *yuga*, veya çağ) en iyi manevi idrak yolu, Tanrının kutsal isminin zikredilmesidir.

harer nāma harer nāma
harer nāmaiva kevalam
kalau nāsti eva nāsti eva
nāsti eva gatir anyathā

"Bu kavga ve riyakarlık çağında tek kurtuluş yolu Tanrının kusal isminin zikredilmesidir. Başka yolu yok. Başka yolu yok. Başka yolu yok."

13-14

समं कायशिरोग्रीवं धारयन्नचलं स्थिरः ।
सम्प्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्वं दिशश्चानवलोकयन् ॥१३॥
प्रशान्तात्मा विगतभीर्ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ।
मनः संयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत मत्परः ॥१४॥

samaṁ kāya-siro-grīvaṁ
dārayann acalaṁ sthiraḥ
sampreksya nāsikāgraṁ svaṁ
disas cānavalokayan

prasāntātmā vigata-bhīr
brahmacāri-vrate sthitaḥ
manaḥ saṁyamya mac-citto
yukta āsītamat-parah

samam—düz; *kāya*—vücut; *sirah*—kafa; *grīvam*—ve boyun; *dārayan*—tutmak; *acalam*—hareketsiz; *sthirah*—durgun; *sampreksya*—bakmak; *nāsikā*—burnun; *agram*—ucuna; *svam*—kendi;

diśaḥ—her tarafta; *ca*—de-da; *anavalokayan*—bakmamak; *praśānta*—tahrik olmadan; *ātmā*—akıl; *vigata-bhīḥ*—korkusuz; *brahmacāri-vrate*—bekarlık yemininde; *sthitaḥ*—bulunan; *manaḥ*—akıl; *saṁyamya*—tamamiyle zaptetmek; *mat*—Bana (Kṛṣṇa); *cittaḥ*—aklını konsantre eden; *yuktaḥ*—gerçek yogi; *āsīta*—oturmalı; *mat*—Beni; *paraḥ*—nihai kazanç.

ÇEVİRİ

Kişi, vücudunu, boynunu ve kafasını dik ve düzgün bir çizgi halinde tutmalı ve sarsılmaz bir iradeyle gözlerini burnunun ucuna dikmelidir. Kişi, bu durumda rahatsız olmadan ve zaptedilmiş bir akılla, korkudan uzak ve cinsel duygulardan hür olarak Beni medite etmeli ve Beni yaşamın en yüce kazancı yapmalıdır.

AÇIKLAMA

Yaşamın en yüce kazancı, dört kollu Viṣṇu suretinde her canlı varlığın kalbinde Paramātmā olarak bulunan Kṛṣṇa'yı bilmektir. *Yoga* işlemi, Viṣṇu'nun bu yerel suretini keşfetmek ve görmek amacıyla uygulanır, başka bir amaç için değil. Yerleşik *Viṣṇu-mūrti*, kişinin kalbinde oturan Kṛṣṇa'nın tam temsilcisidir. Bu *Viṣṇu-mūrti*yi idrak etmek için *yoga* yapmıyan kişi sahte bir *yoga* uygulaması içindedir ve kesinlikle vaktini boşa harcamaktadır. Kalpte bulunan bu *Viṣṇu-mūrti*yi farketmek için kişi cinsel yaşamdan tamamiyle uzak durmalıdır ve bunun için evinden ayrılarak ıssız bir yerde yalnız yaşamalı ve yukarıda tarif edilen *yoga* pozisyonunda oturmalıdır. Kişi, her gün evinde veya başka bir yerde cinsel yaşamdan zevk alıp sonra *yoga* derslerine katılarak *yogī* olamaz. Bunun için kişi aklını kontrol etmeli ve cinsel yaşamın başı çektiği her türlü duyusal zevklerden uzak durmalıdır. Büyük bilge Yājñavalkya tarafından yazılan bekarlığın kurallarında şöyle denir:

karmaṇā manasā vācā
sarvāvasthāsu sarvadā
sarvatra maithuna-tyāgo
brahmacaryaṁ pracakṣate

"Brahmaçarya yeminin amacı, her yerde, her koşul altında ve her zaman, akılda, konuşmada ve çalışmada kişinin cinsel müsamahadan uzak durmasına yardımcı olmaktır." Cinsel müsamaha içinde olan hiçkimse doğru bir *yoga* uygulaması yapamaz. Bunun için, *brahmaçarya*

ilkeleri cinsel yaşam hakkında hiçbirşeyin bilinmediği çocukluk devresinde öğretilir. Çocuklar beş yaşındayken *guru-kula*ya, veya manevi öğretmenin bulunduğu yere gönderilir ve öğretmenleri bu çocukları *brahmaçari* olmaları için sıkı bir disiplin altında eğitir. Gerek *dhyāna*, gerek *jñāna*, veya *bakti* olsun, bu uygulama olmaksızın hiçkimse hiçbir *yoga* türünde ilerleme kaydedemez. Sadece eşiyle cinsel ilişkide bulunarak (bu da kurallara göre yapılır) evlilik hayatının şart ve kurallarını izleyen kişi de aynı zamanda bir *brahmaçārī*dir. Bu gibi kısıtlanmış şartlar altında yaşıyan evli *brahmaçārīler*, *bakti* okuluna kabul edilebilirler, fakat *jñāna* ve *dhyāna* okullarına kabul edilmezler. Hiçbir uzlaşmaya varmaksızın cinsel yaşamdan tamamen uzak durmayı şart koşarlar. *Bakti* okulunda ise, evli *brahmaçārīler* kontrollü bir cinsel yaşam şartı ile kabul edilirler, çünkü *bakti-yoga* sistemi çok güçlü olduğu için kişi, Tanrıya hizmet etmekle meşgul olarak cinsel yaşamın çekiciliğinden uzaklaşır. *Bagawad-gītā*'da bu konu hakkında şunlar belirtilir:

viṣayā vinivartante
nirāhārasya dehinaḥ
rasa-varjaṁ raso 'py asya
paraṁ dṛṣṭvā nivartate

Diğerleri kendilerini duyusal zevklerden uzak tutmaya zorlarken, Tanrıya adanmış kişi, aldığı yüce tattan dolayı duyusal zevklerden kendi kendine uzaklaşır. Tanrıya adanmış kişiden başka hiçkimsenin bu yüce tattan haberi yoktur.

Vigata-bhīḥ sözcüğü "kişi tamamiyle Kṛṣṇa şuurunda olmadan korkusuz olamaz" anlamına gelir. Koşullanmış ruh, Kṛṣṇa ile olan ebedi ilişkisini unutmuş olan baştan çıkmış hafızası yüzünden korku içindedir. *Bāgawatam* (11.2.37) bu konuda şöyle der: *bayaṁ dvitīyābhiniveśataḥ syād īśād apetasya viparyayo 'smṛtiḥ*. Kṛṣṇa şuuru korkusuzluk için yegane zemindir. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurundaki kişi için mükemmel bir *yoga* uygulaması mümkündür. *Yoga* uygulamasının nihayi amacı Tanrıyı kendi içimizde görmek olduğu için, Kṛṣṇa şuurundaki kişi en iyi *yogī*dir. Burada bahsedilen *yoga* ilkeleri bazı popüler *yoga* okullarının ilkelerinden farklıdır.

15

युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी नियतमानसः ।
शान्तिं निर्वाणपरमां मत्संस्थामधिगच्छति ॥१५॥

yuñjann evaṁ sadātmānaṁ
yogī niyata-mānasaḥ
śāntiṁ nirvāṇa-paramāṁ
mat-saṁsthām adhigacchati

yuñjan—uygulamak; *evam*—yukarıda bahsedildiği gibi; *sadā*—daima; *ātmānam*—vücut, akıl ve ruh; *yogī*—mistik aşkın kişi; *niyata-mānasaḥ*—ıslah edilmiş bir akılla; *śāntim*—barış; *nirvāṇa-paramām*—maddi var oluşun durması; *mat-saṁsthām*—ruhsal sema (Tanrının krallığı); *adhigacchati*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Vücudunu, aklını ve faaliyetlerini sürekli olarak kontrol altında tutan mistik ve aşkın kişi, aklı düzene girmiş bir şekilde maddi varoluşu bırakarak Tanrının krallığına (Kṛṣṇa'nın yurduna) ulaşır.

AÇIKLAMA

Yoga yapmaktaki en yüksek kazanç, burada açık bir şekilde izah edilmektedir. *Yoga* uygulaması herhangibir maddi çıkar sağlamak için değildir, aksine her türlü maddi var oluştan vazgeçmek içindir. Sağlığını geliştirmek için, veya herhangibir maddi mükemmellik edinmek için *yoga* yapan kişi *Bagavad-gītā*'ya göre *yogī* değildir. Maddi varoluşa boşvermesi, kişinin sadece hayali birşey olan "hiçliğe" girmesini gerektirmez. Tanrının yaratmış olduğu hiçbiryerde hiçlik diye birşey yoktur. Maddi varoluşun bırakılması, kişinin, Tanrının yurdu olan ruhsal semaya girmesini sağlar. Tanrının yurdu *Bagavad-gītā*'da açıkça tasvir edildiği gibi, güneşe, aya ve elektriğe ihtiyaç duyulmayan bir yerdir. Ruhsal krallıktaki bütün gezegenler, maddi evrendeki güneş gibi kendiliğinden aydınlıktır. Tanrının krallığı her yerdedir, fakat ruhsal sema ve orada bulunan gezgenlere *paraṁ dama*, yani yüce yurtlar denir.

Rab Kṛṣṇa'yı anlama konusunda mükemmelliğe ulaşmış olan tam bir *yogī*, burada Tanrı tarafından açıkça belirtildiği gibi (*mat-cittaḥ, mat-paraḥ, mat-sthānam*) gerçek barışa ulaşabilir ve sonunda, Goloka Vṛndāvana olarak bilinen Tanrının Yüce yurdu Kṛṣṇaloka'ya gidebilir. Bu konu *Brahma-saṁhitā*'da şöyle belirtilir: *goloka eva nivasaty akhilātma-bhūtaḥ*: Tanrı, Goloka ismindeki yurdunda daimi olarak bulunmakla beraber, Herşeye Kadir ruhsal enerjileri vasıtasıyla, yerel Paramātmā ve herşeye nüfuz eden Brahman olarak da tezahür eder.

Kṛṣṇa'yı ve Onun bütün yayılımı olan Viṣṇu'yu doğru olarak anlamıyan hiçkimse Tanrının ebedi yurduna (Goloka Vrndavan) giremez, veya ruhsal semaya (Vaikuntha'ya) ulaşamaz. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuuru ile çalışan kişi mükemmel bir *yogī*dir, çünkü aklı her zaman Kṛṣṇa'nın faaliyetleriyle meşguldür (*sa vai manaḥ kṛṣṇa-padāravindayoḥ*). *Vedalar*'dan (*Śvetaśvatara Upaniṣad*) şunu öğreniriz, *tam eva viditvāti mṛtyum eti*: "Kişi sadece Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı anlıyarak doğum ve ölüm döngüsünden kurtulabilir." Birbaşka deyişle, *yoga* sisteminin mükemmelliği, saf insanları aldatmak için yapılan birtakım sihirbazlık numaraları, veya cimnastik gösterileri değil, maddi varoluştan hür olmaktır.

16

नात्यश्नतस्तु योगोऽस्ति न चैकान्तमनश्नतः ।
न चातिस्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन ॥१६॥

nāty-aśnatas tu yogo 'sti
na caikāntam anaśnataḥ
na cāti-svapna-śīlasya
jāgrato naiva cārjuna

na—asla; *ati*—çok fazla; *aśnataḥ*—yiyen kişi; *tu*—fakat; *yogaḥ*—Yüce Tanrıyla temas kurmak; *asti*—orada; *na*—ne de; *ca*—de-da; *ekāntam*—fazlasıyla; *anaśnataḥ*—yemeden durmak; *na*—ne de; *ca*—de-da; *ati*—çok fazla; *svapna-śīlasya*—uyuyan kişi; *jāgrataḥ*—veya çok az uyuyan kişi; *na*—değil; *eva*—hiç; *ca*—ve; *arjuna*—Ey Arjuna.

ÇEVİRİ

Çok az veya çok fazla yiyen, çok az veya çok fazla uyuyan kişinin yogī olabilmesi mümkün değildir, Ey Arjuna.

AÇIKLAMA

Burada yogiler için dengeli bir uyku ve perhiz önerilmektedir. Fazla yemekten kasıt, ruh ve vücudun bir arada tutulması için gerekli olandan daha fazlasını yemektir. İnsanların hayvanları yemesine hiç gerek yoktur, çünkü yeterince yenilen tahıl, sebze, meyve ve süt insanın beslenmesi için yeterlidir. *Bagavad-gītā*'ya göre, bu gibi yiyecekler erdem haline aittir. Hayvansal gıda cehalet halinde olanlar içindir. Bundan dolayı, hayvansal gıda yiyen, alkollü içki ve sigara içen ve Kṛṣṇa'ya sunulmamış yiyecekler yiyenler, pis şeyler yedikleri

için günahsal tepkilerden acı çekmek zorunda kalırlar. *Buñjate te tv agham pāpā ye pacanty ātmā-kāraṇāt.* Duyularını memnun etmek için yiyen, veya kendi zevki için yemek pişiren ve pişirdiği yemeği Kṛṣṇa'ya sunmayan kişi sadece günah yemiş olur. Günah yiyen ve kendi rızkından fazlasını yiyen kişi *yoga* yapamaz. En iyisi, kişinin Kṛṣṇa'ya sunulmuş olan yiyeceklerin artıklarını yemesidir. Kṛṣṇa şuurundaki kişi ilk önce Kṛṣṇa'ya sunulmamış olan hiçbir yiyeceği yemez. Bundan dolayı, sadece Kṛṣṇa şuurundaki kişi *yoga* uygulamasında mükemmelliğe ulaşabilir. Suni olarak kendisini yemeden içmeden kesen kişi, kendi icat ettiği şahsi bir oruç ve *yoga* uygulaması içindedir. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, kutsal metinlerde belirtildiği ve tavsiye edildiği şekilde oruç tutar. Kendisinden istenilenden fazla oruç tutmaz veya yemez, ve böylece *yoga* yapmaya elverişli bir halde olur. Fazlasıyla yemek yiyen kişi uyku sırasında çok fazla hayal görür ve gerektiğinden fazla uyumak zorunda kalır. Kişi, günde altı saatten fazla uyumamalıdır. Yirmidört saat içinde altı saatten fazla uyuyan kişi kesinlikle cehalet halinden etkilenir. Cehalet halindeki kişi tembeldir ve fazla uyuma eğilimi içindedir. Bu haldeki kişi *yoga* yapamaz.

17

युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु ।
युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥१७॥

yuktāhāra-vihārasya
yukta-ceṣṭasya karmasu
yukta-svapnāvabodhasya
yogo bhavati duḥkha-hā

yukta—ıslah edilmiş; *āhāra*—yemek; *vihārasya*—dinlenmek; *yukta*—ıslah edilmiş; *ceṣṭasya*—bakım için çalışan kişi; *karmasu*—görevlerini yerine getirmekte; *yukta*—ıslah edilmiş; *svapna-avabodhasya*—uyku ve uyanıklık; *yogaḥ*—yoga uygulaması; *bavati*—olur; *duḥkha-hā*—kaybolan sancılar.

ÇEVİRİ

Beslenmek, uyumak, üremek ve çalışmak gibi alışkanlıklarını kontrol altında tutabilen kişi, yoga yaparak maddi acılarını en aza indirebilir.

AÇIKLAMA

Vücudun ihtiyaçları olan yemek, uyumak, savunmak ve çiftleşmekte aşırıya kaçmak *yoga* uygulamasında gelişmeye engel oluşturur. Yemek sözkonusu olduğunda, kişi sadece kutsanmış yiyecek *prasādam* yiyerek yemek ihtiyacını kontrol altında tutmuş olur. *Bagavad-gītā*'ya (9.26) göre, sebzeler, meyveler, tahıllar, çiçekler, süt, vs. Tanrıya sunulabilir. Kṛṣṇa şuurundaki kişi bu yolla, insan yoğaltımı için olmayan, veya erdem kategorisinde olmayan yiyecekleri kabul etmemeye kendiliğinden alışmış olur. Uyumak sözkonusu olduğunda, Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Kṛṣṇa şuurundaki görevlerini yerine getirmeye her zaman hazırdır ve böylece gereksiz uyku ile geçen her anı büyük bir kayıp olarak niteler. *Atyarta-kālātvam*; Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Tanrıya hizmet etmeden geçirdiği her dakikayı büyük bir kayıp olarak niteler. Bu bakımdan, uyku ile geçirdiği süreyi en aza indirir. Bu konuda örnek gösterilebilecek kişilerden biri de, Kṛṣṇa'ya sürekli olarak hizmet ettiği için günde iki saat uyuyan ve hatta bazen o kadar da uyumayan Śrīla Rūpa Gosvami'dir. Tanrının kutsal ismini günde üçyüzbin defa zikreden Haridās Takur, zikirini bitirmeden önce ne *prasādam* yer, ne de uyurdu. İş sözkonusu olduğu zaman, Kṛṣṇa şuurundaki kişi Kṛṣṇa ile ilişkili olmayan hiçbir işi yapmaz ve bundan dolayı çalışması daima kontrol altındadır ve duyusal memnuniyetten uzaktır. Duyusal memnuniyet sözkonusu olmadığı için, Kṛṣṇa şuurundaki kişinin maddi şeylerden zevk alacak boş vakti yoktur. Bu haldeki kişi, çalışmada, konuşmada, uykuda, uyanıklıkta ve diğer vücutsal faaliyetlerde kontrol içinde olduğundan herhangibir maddi derde uğraması sözkonusu olmaz.

18

यदा विनियतं चित्तमात्मन्येवावतिष्ठते ।
निस्पृहः सर्वकामेभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा ॥१८॥

yadā viniyatam cittam
ātmany evāvatiṣṭhate
niṣpṛhaḥ sarva-kāmebhyo
yukta ity ucyate tadā

yadā—ne zaman; *viniyatam*—özel olarak disipline sokulmuş; *cittam*—akıl ve faaliyetleri; *ātmani*—aşkınlıkta; *eva*—kesinlikle; *avatiṣṭhate*—çevrelenir; *niṣpṛhaḥ*—arzudan yoksun; *sarva*—her çeşit; *kāmebhyaḥ*—maddi duyu tatminiyeti; *yuktaḥ*—yoga'da iyicene

yerleşmiş; *iti*—böylece; *ucyate*—denir; *tadā*—o sırada.

ÇEVİRİ

Yoga yaparak akli faaliyetlerini disipline sokan ve her türlü maddi arzudan uzak olarak aşkınlıkta yerleşen yogī, yogada iyicene yerleşmiş demektir.

AÇIKLAMA

*Yogī*nin faaliyetleri, cinselliğin başı çektiği her türlü maddi arzudan uzak olması ile sıradan beşerlerin faaliyetlerinden ayrılır. Mükemmel bir *yogī* aklî faaliyetlerin de öylesine bir disipline girmiştir ki herhangibir maddi arzu tarafından rahatsız edilemez. *Śrīmad-Bāgavatam*'da (9.4.18-20) belirtildiği gibi, Kṛṣṇa şuurundaki kişiler bu mertebeye kendiliklerinden ulaşırlar.

sa vai manaḥ kṛṣṇa-padāravindayor
vacāṁsi vaikuṇṭha-guṇānuvarṇane
karau harer mandira-mārjanādiṣu
śrutiṁ cakārācyuta-sat-kathodaye

mukunda-liṅgālaya-darśane dṛśau
tad-bhṛtya-gātra-sparśe 'ṅga-saṅgamam
ghrāṇaṁ ca tat-pāda-saroja-saurabhe
śrīmat-tulasyā rasanāṁ tad-arpite

pādau hareḥ kṣetra-padānusarpaṇe
śiro hṛṣīkeśa-padābhivandane
kāmaṁ ca dāsye na tu kāma-kāmyayā
yathottama-śloka-janāśrayā ratiḥ

"Kral Ambarīşa, aklını önce Rab Kṛṣṇa'nın nilüfer ayakları ile meşgul etti, sonra birbiri ardına söylediği sözlerle dilini Tanrının aşkın faaliyetlerini tasvir etmekle meşgul etti, ellerini Tanrının tapınağını temizlemekle meşgul etti, kulaklarını Tanrının faaliyetlerini duymakla meşgul etti, gözlerini Tanrının aşkın suretlerini görmekle meşgul etti, vücudunu Tanrıya adanmış kullara dokunmak ile, burnunu Tanrıya sunulmuş nilüfer çiçeklerini koklamak ile, dilini Tanrının nilüfer ayaklarına sunulmuş olan *tulasi* yapraklarını tatmak ile, bacaklarını Tanrının tapınaklarına ve hac yerlerine yürümek ile, başını Tanrıya secde etmek ile, ve arzularını Tanrısal görevi yerine

getirmek ile meşgul etti. Bütün bu aşkın faaliyetler adanmış saf kullara yakışır."

Bu aşkın mertebe, gayrişahsiyetçi yolu izliyenler için nesnel bir ifade taşımıyabilir, ancak Mahāraj Ambariş'in yukarıda anlatılan meşguliyetlerinde açıkça görüldüğü gibi, bu faaliyetleri yapmak Krşna şuurundaki kişiler için oldukça kolaydır. Akıl, daimi bir hatırlama içinde Tanrının nilüfer ayaklarında sabitleşmedikçe bu gibi aşkın meguliyetlerde bulunmak hiç te kolay değildir. Bu bahsedilen faaliyetlere, Tanrıya adanmış hizmette *arçana* denir ve bu sözcük "bütün duyu organlarının Tanrıya hizmet amacıyla kullanılması" anlamına gelir. Duyular ve akıl meşguliyet talep ederler. Ve bundan vazgeçmek kolay ve pratik birşey değildir. Bundan dolayı, halkın geneli ve özellikle feragat halinde olmayanlar için, yukarıda bahsedildiği gibi duyuların ve aklın aşkın bir meşguliyet içine sokulması *Bagavad-gītā*'da *yukta* olarak bilinir ve bu, mükemmel bir aşkınlık geliştirme yöntemidir.

19

यथा दीपो निवातस्थो नेंगते सोपमा स्मृता ।
योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः ॥१९॥

yathā dīpo nivāta-stho
neṅgate sopamā smṛtā
yogino yata-cittasya
yuñjato yogam ātmanaḥ

yathā—olarak; *dīpaḥ*—lamba; *nivāta-sthaḥ*—rüzgarsız yerde; *na*—olmaz; *iṅgate*—titremek; *sā*—bu; *upamā*—mukayese; *smṛtā*—düşünülür; *yoginaḥ*—yoginin; *yata-cittasya*—aklını kontrol eden; *yuñjataḥ*—sürekli olarak meşgul; *yogam*—meditasyonla; *ātmanaḥ*—aşkınlık içinde.

ÇEVİRİ

Rüzgarsız yerde mum alevinin titrememesi gibi, aklını kontrol eden aşkın kişi de sarsılmaz bir konsantrasyon ile aşkın benliği üzerinde meditasyon yapar.

AÇIKLAMA

Daima aşkınlığa garkolmuş bir halde rahatsız olmaksızın ibadet ettiği Yüce Tanrının tefekküründe olan Krşna şuurundaki kişi, rüzgarsız yerde yanan mum alevi gibi titremez.

20-23

यत्रोपरमते चित्तं निरुद्धं योगसेवया ।
यत्र चैवात्मनात्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति ॥२०॥
सुखमात्यन्तिकं यत्तद् बुद्धिग्राह्यमतीन्द्रियम् ।
वेत्ति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः ॥२१॥
यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः ।
यस्मिन् स्थितो न दुःखेन गुरुणापि विचाल्यते ॥२२॥
तं विद्याद्दुःखसंयोगवियोगं योगसंज्ञितम् ॥२३॥

yatroparamate cittaṁ
niruddhaṁ yoga-sevayā
yatra caivātmanātmānaṁ
paśyann ātmani tuṣyati

sukham ātyantikaṁ yat tad
buddhi-grāhyam atīndriyam
vetti yatra na caivāyaṁ
sthitaś calati tattvataḥ

yaṁ labdhvā cāparaṁ lābhaṁ
manyate nādhikaṁ tataḥ
yasmin sthito na duḥkhena
gurunāpi vicālyate

taṁ vidyād duḥkha-saṁyoga-
viyogaṁ yoga-saṁjñitam

yatra—bu tür şeylerin olduğu o gibi durumlarda; *uparamate*—durur (çünkü kişi aşkın mutluluğu duyumsar); *cittam*—akli faaliyetler; *niruddham*—maddeden uzak durmak; *yoga-sevayā*—yoga yaparak; *yatra*—olduğu; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *ātmanā*—saf akılla; *ātmānam*—benlik; *paśyan*—konumunu idrak etmek; *ātmani*—benlikte; *tuṣyati*—tatmin olur; *sukham*—mutluluk; *ātyantikam*—yüce; *yat*—olan; *tat*—o; *buddhi*—zeka ile; *grāhyam*—yaklaşılabilir; *atīndriyam*—aşkın; *vetti*—bilen; *yatra*—olduğu yerde; *na*—asla; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *ayam*—o; *sthitaḥ*—içinde; *calati*—hareket eder; *tattvataḥ*—hakikatten; *yam*—olan; *labdhvā*—ulaşarak; *ca*—de-da; *aparam*—bir diğer;

lābham—kazanç; *manyate*—düşünür; *na*—asla; *adhikam*—daha; *tatah*—ondan; *yasmin*—içinde olan; *sthitah*—çevrelenmiş olmak; *na*—asla; *duhkhena*—dertlerle; *gurunā api*—çok zor olmasına karşın; *vicālyate*—sarsılır; *tam*—o; *vidyāt*—bilmelisin; *duhkha-samyoga*—maddi temasın dertlerini; *viyogam*—imha; *yoga-samjñitam*—yogada vecd denir.

ÇEVİRİ

Samādhi, veya vecd denilen mükemmellik safhasında, kişinin aklı, yoga uygulaması ile maddi zihinsel faaliyetlerden tamamen alıkonulur. Bu mükemmellik, kişinin saf bir akıl ile benliğini görme yeteneği ve kendi benliği içinde zevk alarak sevinç duyması ile karakterize edilebilir. Bu sevinçli durumda, kişi aşkın duyuları ile idrak ettiği sınırsız ve aşkın bir mutluluk duyar. Bu hâli duyumsayan kişi bir daha hakikatten uzaklaşmaz ve bunu kazandıktan sonra bundan daha büyük bir kazanç olmadığını farkeder. Bu konumda bulunan kişi en büyük zorlukların içinde bulunsa bile sarsılmaz. Bu ise, maddi ilişkiden kaynaklanan bütün dertlerden tam anlamıyla hür olmak demektir.

AÇIKLAMA

Kişi *yoga* yaparak maddi kavramlardan yavaş yavaş kopar. *Yoga* ilkesinin ilk karakteristik özelliği budur. Bundan sonra, benliği Üstün Benlikle tanımlama endişesi olmaksızın, *yogi*nin aşkın akıl ve zeka ile Üstün Ruhu idrak etmesi demek olan *samādhi*, veya vecd haline girmesi gelir. *Yoga* uygulaması az çok Patañjali sisteminin ilkeleri üzerine kuruludur. Bazı otoritesiz yorumcular, bireysel ruhu Üstün Ruh ile birlikte tanımlamaya çalışırlar ve monistler de bunun özgürlük olduğunu sanırlar, fakat *yoga*daki Patañjali sisteminin gerçek amacını anlamazlar. Patañjali sisteminde aşkın zevk kabul edilir, fakat birlik teorisini tehlikeye sokacağından korktukları için monistler bu aşkın zevki kabul etmezler. Bilgi ve bilen ikilemi ikilemci olmayanlar tarafından kabul edilemez, fakat burada aşkın zevkin aşkın duyular tarafından idrak edildiği kabul edilmektedir. Ve bu durum, *yoga* sisteminin meşhur savunucusu Patañjali Muni tarafından onaylanmıştır. Bu büyük bilge, ünlü *yoga-sūtra*'sında (3.34) bunu şöyle açıklamıştır: *purusārtha-sūnyānām guņānām pratiprasavah kaivalyam svarūpa-pratisthā vā citi-saktir iti.*

Bu *citi-sakti*, yani "içsel güç" aşkındır. *Puruşārtha* sözcüğü, "maddi dindarlık, ekonomik gelişme, duyu memnuniyeti ve sonuçta Tanrıyla

bir olmaya teşebbüs etmek" anlamına gelir. Bu Tanrıyla bir olma kavramına monistler tarafından *kaivalyam* adı verilir. Fakat, Patañjali'ye göre bu *kaivalyam*, canlı varlıklara meşru konumlarını idrak ettiren içsel veya aşkın güçtür. Rab Çaitanya'nın sözlerinde ise bu duruma *ceto-darpaṇa-mārjanam*, yani aklın saf olmayan aynasının temizlenmesi denir. Bu "temizlenme" esas özgürlüktür, yani *bava mahā-davāgni-nirvāpanam*dır. *Nirvāṇa* teorisi de bu ilke ile ilişkilidir. *Bāgavatam*'da (2.10.6) buna *svarūpeṇa vyavastitiḥ* denir. Bu durum, *Bagavad-gītā*'nın bu maddesiyle onaylanır.

*Nirvāṇa*dan sonra, yani maddeyi terk ettikten sonra, Tanrıya sunulan adanmış hizmet, yani ruhsal faaliyetlerin tezahürü gelir. *Bāgavatam*'a göre, *svarūpeṇa vyavasthitih*, yani "canlı varlığın gerçek yaşantısı budur". *Māyā*, yani yanılgı, maddi iltahaplanma tarafından kirletilmiş bir ruhsal yaşam durumudur. Bu maddi iltahaplanmadan kurtuluş, canlı varlığın özgün ebedi konumunun tahrip edilmesi anlamına gelmez. Patañjali bunu şu sözleriyle kabul etmiştir: *kaivalyaṁ svarūpa-pratiṣṭhā vā citi-śaktir iti*. Bu *citi-śakti*, yani aşkın zevk gerçek yaşamdır. *Vedānta-sūtra* (1.1.12) bunu şöyle onaylar: *ānandan-mayo 'bhyāsāt*. Bu aşkın zevk *yoga*nın en yüce kazancıdır ve adanmış hizmetle, yani *bakti-yoga* ile kolaylıkla kazanılabilir. *Bakti-yoga*, *Bagavad-gītā*'nın Yedinci Bölümünde detaylarıyla izah edilir.

Bu bölümde izah edildiği gibi, *yoga* sisteminde *samprajñāta-samādhi* ve *asamprajnāta-samādhi* vardır. Kişi, çeşitli felsefi araştırmalar sonucunda aşkın konuma ulaştığı zaman *samprajnāta-samādhi*'ye ulaşmış olur. *Asamprajnāta-samādhi*de ise, kişi duyulardan türeyen her çeşit mutluluğa aşkın bir hale geldiği için dünyevi zevkle artık hiçbir ilişkisi kalmaz. Bu aşkın konumda yerleşen *yogī* bir daha asla sarsılmaz. Bu konuma ulaşamıyan *yogī* başarısız olarak görülür. Günümüzde çeşitli duyusal zevkleri içeren *yoga* uygulamaları kendi kendini yalanlayıcı niteliktedir. Cinsel ilişki ve sarhoşluğu tölere eden bir *yogī* soytarıdır. *Siddhiler*in (mükemmelliklerin) cazibesinde olan *yogiler* bile *yoga* uygulamasında mükemmelliğe ulaşamamıştır. Bu maddede belirtildiği gibi, eğer *yogiler yoga*nın yan ürünlerinin cazibesine kapılmışlarsa mükemmellik mertebesine ulaşamazlar. *Yoga*nın cimnastik gösterilerine, veya *siddhiler*e ilgi duyanlar, *yoga*nın amacının bu yolda yitirildiğini iyi bilmelidirler.

Bu çağda yapılabilecek en iyi *yoga* uygulaması, kişiyi şaşkınlığa sürüklemiyen Kṛṣṇa şuurudur. Kṛṣṇa şuurundaki kişi, meşguliyetinden büyük bir mutluluk duyduğu için başka bir mutluluğun peşinde koşmaz. Özellikle bu riyakarlık çağında *hatha-yoga*, *dhyāna-yoga* ve *jñāna-yoga*

uygulaması oldukça zordur, fakat *karma-yoga*, veya *bakti-yoga* uyygulaması o kadar zor değildir.

Maddi vücut var oldukça yemek, uyumak, savunmak ve üremek gibi vücutsal talepler de olacaktır. Fakat, saf *bakti-yoga*da, veya Kṛṣṇa şuurunda olan kişi, vücutsal taleplerle karşılaştığı zaman duyuları tahrik olmaz. Bunun yerine, yaşamdaki ana gereksinimleri kabul ederek kötü pazarlığı iyiye kullanır ve Kṛṣṇa şuurunda aşkın mutluluktan zevk alır. Bu kişi, kaza, hastalık, kıtlık, ve hatta en yakın akrabasının ölümü gibi olaylar karşısında hissiz kalır, fakat Kṛṣṇa şuurunda, veya *bakti-yoga*daki görevlerini yerine getirmek için sürekli tetiktedir. Kazalar onu görevini yapmaktan asla alıkoyamaz. *Bagavad-gītā*'da (2.14) belirtildigi gibi, *āgamāpāyino 'nityās tāṁs titikṣasva bhārata*. Bu kişi bu gibi felaketler karşısında metin davranır, çünkü bu gibi şeylerin gelip geçici olduğunu bilir ve bu gibi olaylar onu görevini yapmaktan alıkoyamaz. Bu yolla, *yoga* uygulamasındaki en yüce mükemmelliğe ulaşır.

24

स निश्चयेन योक्तव्यो योगोऽनिर्विण्णचेतसः ।
संकल्पप्रभवान् कामांस्त्यक्त्वा सर्वानशेषतः ।
मनसैवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः ॥२४॥

sa niscayena yoktavyo
yogo 'nirvinna-cetasa
sankalpa-prabhavān kāmāṁs
tyaktvā sarvān aseṣataḥ
manasaivendriya-grāmaṁ
viniyamya samantataḥ

sah—o; *niscayena*—tam bir kararlılıkla; *yoktavyah*—uygulanmalı; *yogah*—yoga sistemi; *anirvinna-cetasā*—sapmaksızın; *sankalpa*—akli tahminler; *prabhavān*—doğmuş olan; *kāmān*—maddi arzular; *tyaktvā*—vazgeçmek; *sarvān*—hep; *aseṣatah*—tamamen; *manasā*—akıl ile; *eva*—kesinlikle; *indriya-grāmam*—duyu takımları; *viniyamya*—ıslah etmek; *samantatah*—her taraftan.

ÇEVİRİ

Kişi büyük bir kararlılık ve inançla yoga yapmalı ve yoldan

çıkmamalıdır. Kişi, akli tahminlerden kaynaklanan bütün maddi arzulardan istisnasız olarak vazgeçmeli ve böylece aklının yardımıyla her taraftaki duyularını kontrol etmelidir.

AÇIKLAMA

Yoga yapan kişi kararlı olmalı ve yoldan çıkmaksızın büyük bir sabır ile *yoga* yapmaya devam etmelidir. Sonunda baarıya ulaşacağını bilerek büyük bir sebatla bu yolda yürümeli ve eğer başarıya ulaşması gecikirse cesareti kırılmamalıdır. Bu yolda kararlılıkla yürüyen kişinin başarıya ulaşması kesindir. Rūpa Gosvāmī, *bakti-yoga* ile ilgili olarak şunları söylemiştir:

utsāhā niścayād dairyāt
tat-tat-karma-pravartanāt
saṅga-tyāgāt sato vṛtteḥ
ṣaḍbhir baktiḥ prasidhyati

"Kişi, bütün kalbiyle duyduğu şevk, sebat ve kararlılıkla tamamen erdem halinde olan faaliyetlerle meşgul olarak ve diğer adanmışlarla birlikte belli görevleri yerine getirerek *bakti-yoga*yı başarıyla icra eder." (*Upadeśāmṛta* 3)

Kişi, kararlılık bakımından, okyanus dalgalarında yumurtalarını kaybeden serçeyi örnek almalıdır. Bu serçe okyanus kıyısında yumurtalarını bırakmış, fakat koca okyanus bu yumurtaları dalgalarıyla alıp götürmüştü. Serçe buna çok üzülmüş ve okyanustan yumurtalarını geri vermesini istemişti. Okyanus ise onun yalvarmasını umursamamıştı bile. İş böyle olunca serçe okyanusu kurutmaya karar vererek ufacık gagasıyla okyanusun suyunu alıp karaya taşımaya başlayınca herkes onun bu imkansız işe girişmesine gülmüştü. Bu haber kısa zamanda çevreye yayılarak sonunda, Rab Viṣṇu'yu taşıyan dev kuş Garuda'nın kulağına ulaştı. Garuda bu küçük kuşun haline acıdı ve yüreğinde şevkat duygusu kabararak onu görmeye gitti. Garuda bu küçük kuşun kararlılığına hayran kalarak ona yardım sözü verdi. Ve böylece Garuda, bir an önce yumurtaları geri getirmesini aksi taktirde serçenin yaptığı işi üstleneceğini okyanusa bildirdi. Okyanus bu tehditten korkarak yumurtaları geri verdi. Ve böylece serçe Garuda'nın lütfu ile mutlu oldu.

Aynı şekilde, *yoga* yapmak, özellikle Kṛṣṇa şuurunda *bakti-yoga* yapmak oldukça zor görünebilir. Fakat, eğer kişi büyük bir kararlılıkla ilkeleri izlerse, gayret gösteren kişiye Tanrı da mutlaka yardım eder.

25

शनैः शनैरुपरमेद् बुद्ध्या धृतिगृहीतया ।
आत्मसंस्थं मनः कृत्वा न किञ्चिदपि चिन्तयेत् ॥२५॥

śanaiḥ śanair uparamed
buddhyā dhṛti-gṛhīta yā
ātma-saṁstham manaḥ kṛtvā
na kiñcid api cintayet

śanaiḥ—tedrici olarak; *śanaiḥ*—adım adım; *uparamet*—kişi tutmalı; *buddhyā*—zeka ile; *dhṛti-gṛhītayā*—inançla taşınan; *ātma-saṁstham*—aşkınlıkta yerleşik; *manaḥ*—akıl; *kṛtvā*—yapmak; *na*—değil; *kiñcit*—herhangibir şey; *api*—bile; *cintayet*—düşünmeli.

ÇEVİRİ

Sarsılmaz bir inançla desteklenen bir zeka vasıtasıyla kişi tedrici olarak adım adım vecd ile çevrelenmeli ve bu halde aklını sadece benliği üzerinde sabitleştirerek başka hiçbirşey düşünmemelidir.

AÇIKLAMA

Tam bir inanç ve zeka ile kişi yavaş yavaş duyusal faaliyetlerden uzaklaşmalıdır. Buna *pratyāhāra* adı verilir. İnanç, tefekkür ve duyusal feragat vasıtasıyla kontrol edilen akıl, vecd veya *samādhi* ile çevrelenmelidir. Bu durumda, yaşamın maddi kavramı ile meşgul olma tehlikesi ortadan kalkar. Bir başka deyişle, maddi vücut var oldukça kişi maddi vücut ile bir arada olmasına rağmen bu duruma ulaşan kişi duyusal memnuniyeti düşünmez olur. Kişi Yüce Benlikle ilgili olmayan hicbir zevki düşünmemelidir. Kṛṣṇa şuurunu doğrudan doğruya uygulayan kişi bu duruma kolaylıkla ulaşır.

26

यतो यतो निश्चलति मनश्चञ्चलमस्थिरम् ।
ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्येव वशं नयेत् ॥२६॥

yato yato niścalati
manas cañcalam asthiram
tatas tato niyamyaitad
ātmany eva vaśaṁ nayet

yataḥ yataḥ—her nerede; *niścalati*—rahatsız olursa; *manaḥ*—akıl; *cañcalam*—oynak; *asthiram*—kararsız; *tataḥ tataḥ*—oradan; *niyamya*—ıslah etmek; *etat*—bu; *ātmani*—benlikte; *eva*—kesinlikle; *vaśam*—kontrol; *nayet*—altına almalıdır.

ÇEVİRİ

Oynak ve kararsız yapısından dolayı, akıl her nezaman gezintiye çıkarsa, kişi benliğinin kontrolü altında onu geri getirmelidir.

AÇIKLAMA

Aklın yapısı oynak ve kararsızdır. Fakat, benliğini idrak etmiş bir yogī, aklı tarafından kontrol edilmemeli, aksine aklını kontrol edebilmelidir. Aklını kontrol edebilen kişiye ki böylece duyularını da kontrol edebilir *gosvāmī*, veya *svāmī* denir, ve aklı tarafından kontrol edilen kişiye ise, *go-dāsa*, yani duyularının hizmetçisi denir. Bir *gosvāmī* duyusal mutluluğun standartını bilir. Aşkın mutlulukta duyular Hṛśikeśa'ya, yani duyuların yüce sahibi Kṛṣṇa'ya hizmet etmekle meşgul olur. Arınmış duyularla Kṛṣṇa'ya hizmet etmeye Kṛṣṇa şuuru denir. Duyuları tamamen kontrol altına almanın yolu budur. Dahası, *yoga* uygulamasının en yüksek mükemmelliği de budur.

27

प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम् ।
उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥२७॥

praśānta-manasaṁ hy enaṁ
yoginaṁ sukham uttamam
upaiti śānta-rajasaṁ
brahma-būtam akalmaṣam

praśānta—Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarında sabitleşmiş sakin kişi; *manasam*—aklı; *hi*—kesinlikle; *enam*—bu; *yoginam*—yogi; *sukham*—mutluluk; *uttamam*—en yüksek; *upaiti*—ulaşır; *śānta-rajasam*—ihtirası durulmuş; *brahma-būtam*—Benliğin Mutlak ile tanımlanmasıyla kazanılan özgürlük; *akalmaṣam*—geçmişin bütün günahsal tepkilerinden kurtulmak.

ÇEVİRİ

Aklı Bende sabitleşen yogī aşkın mutluluğun en yüce

mükemmelliğine yükselir. İhtiras halinden uzak olarak Yüce Tanrı ile özdeş olan vasıfsal kimliğini idrak eder ve geçmişte yapmış olduğu çalışmaların tepkilerinden kurtulur.

AÇIKLAMA

Brahma-būta, maddi pislikten kurtulmaya ve Tanrıya adanmış aşkın hizmet verme durumuna denir. *Mad-baktim labhate parām* (Bg. 18.54). Aklı, Tanrının nilüfer ayaklarında sabitleşmiyen kişi Brahman'da, yani Mutlak vasıfta kalamaz. *Sa vai-manah kṛṣṇa-padāravindayoḥ*. Her zaman Tanrıya adanmış aşkın hizmetle meşgul olmak, veya Kṛṣṇa şuurunda kalmak, bütün maddi pisliklerden ve ihtiras halinden gerçekten özgür olmak demektir.

28

युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी विगतकल्मषः ।
सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शमत्यन्तं सुखमश्नुते ॥२८॥

yuñjann evaṁ sadātmānaṁ
yogī vigata-kalmaṣaḥ
sukhena brahma-saṁsparsam
atyantaṁ sukham aśnute

yuñjan—yoga uygulamasıyla meşgul olmak; *evam*—böylece; *sadā*—daima; *ātmānam*—benlik; *yogī*—Yüce Benlikle ilişki içinde olan; *vigata*—kurtulmuş; *kalmaṣaḥ*—bütün maddi pisliklerden; *sukhena*—aşkın mutluluk içinde; *brahma-saṁsparsam*—daima Yüce Tanrıyla ilişki halinde olmak; *atyantam*—en yüksek; *sukham*—mutluluk; *aśnute*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Böylece kendisini kontrol eden yogī, sürekli olarak yoga uygulamasıyla meşgul olup bütün maddi pisliklerden kurtulur ve Tanrıya sunduğu aşkın aşk hizmeti ile mükemmel mutluluğun en üst seviyesine ulaşır.

AÇIKLAMA

Benliği idrak etmenin anlamı, kişinin Yüce Tanrı ile olan ilişkisinin meşru konumunu bilmesidir. Bireysel ruh Tanrının öz parçasıdır ve Tanrıya hizmet etmek onun meşru konumudur. Tanrı ile olan bu aşkın ilişkiye *brahma-saṁsparsa* adı verilir.

29

सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि ।
ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः ॥२९॥

sarva-būta-stham ātmānaṁ
sarva-būtāni cātmani
īkṣate yoga-yuktātmā
sarvatra sama-darśanaḥ

sarva-būta-stham—bütün canlı varlıklarda bulunan; *ātmānam*—Üstün Ruh; *sarva*—bütün; *būtāni*—varlıklar; *ca*—de-da; *ātmani*—benlikte; *īkṣate*—görürler; *yoga-yukta-ātmā*—Kṛṣṇa şuuruna bağlanmış kişi; *sarvatra*—her yerde; *sama-darśanaḥ*—eşit görür.

ÇEVİRİ

Gerçek yogī Beni her varlıkta ve her varlığı da Bende görür. Benliğini idrak etmiş kişi, Beni aynı Yüce Tanrı olarak her yerde görür.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki *yogī* mükemmel bir görüşe sahiptir, çünkü o, Yüce Tanrı Kṛṣṇa'yı Üstün Ruh (Paramātmā) olarak herkesin kalbinde görür. *Īśvaraḥ sarva-bhūtānāṁ hṛd-deśe 'rjuna tiṣṭhati*. Tanrı, Paramātmā suretinde gerek bir köpeğin, gerekse bir *brāhmaṇ*ın kalbinde bulunur. Mükemmel bir *yogī*, Tanrının ebedi aşkınlıkta olduğunu ve gerek bir *brāhmaṇ*ın, gerekse bir köpeğin kalbinde maddi bir etkilenmeye maruz kalmadan bulunacağını bilir. Tanrının herşeye kadir tarafsızlığı budur. Bireysel ruh da aynı zamanda bireysel kalpte bulunur, fakat her kalpte bulunmaz. Bireysel ruh ile Üstün Ruh arasındaki fark budur. Gerçek bir *yoga* uygulaması içerisinde olmayan kişi bunları açıkça göremez. Kṛṣṇa şuurundaki kişi Kṛṣṇa'yı gerek inançlı gerekse inançsız olan herkesin kalbinde görür. Bu gerçek, *Śmṛti*'de şöyle onaylanır: *atatatvāc ca mātṛtvāc ca ātmā hi paramo hariḥ*. Tanrı, bütün varlıkların kaynağı olarak bir ana ve bir bakıcı gibidir. Bir annenin çocuklarına tarafsız davranması gibi, yüce baba, (veya ana) da böyledir. Sonuç olarak, Üstün Ruh canlı varlığa daimi olarak eşlik eder.

Dışarıda da her canlı varlık Tanrının enerjisi içindedir. Yedinci Bölümde açıklandığı gibi, ruhsal (veya yüce) ve maddi (veya ikincil) olmak üzere, esas olarak Tanrının iki çeşit enerjisi vardır. Canlı

varlıklar da Tanrının yüce enerjisinin bir parçası olmakla beraber ikincil enerji tarafından koşullanmışlardır, ancak canlı varlıklar her zaman Tanrının enerjisine dahildirler. Şu veya bu şekilde her canlı varlık Tanrının içindedir.

Bir *yogi* herkesi eşit olarak görür, çünkü meyvesel çalışmalarının sonuçlarına göre farklı ortamlarda bulunmalarına rağmen bütün canlı varlıkların Tanrının hizmetçileri olarak kaldıklarını görür. Canlı varlık maddi enerji içerisinde bulundukça maddi duyulara hizmet eder ve ruhsal enerji içerisindeyken doğrudan doğruya Yüce Tanrıya hizmet eder. Canlı varlık her durumda da Tanrının hizmetçisidir. Bu eşit görüş, Kṛṣṇa şuurundaki kişide mükemmelliğe ulaşır.

30

यो मां पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति ।
तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ॥३०॥

yo māṁ paśyati sarvatra
sarvaṁ ca mayi paśyati
tasyāhaṁ na praṇaśyāmi
sa ca me na praṇaśyati

yaḥ—her kim; *mām*—Ben; *paśyati*—görür; *sarvatra*—her yerde; *sarvam*—herşey; *ca*—ve; *mayi*—Bende; *paśyati*—görür; *tasya*—o kişi için; *aham*—Ben; *na*—değil; *praṇaśyāmi*—kaybeder; *saḥ*—o; *ca*—de-da; *me*—Bana; *na*—ne de; *praṇaśyati*—kaybederim.

ÇEVİRİ

Beni her yerde ve Bende herşeyi gören kişi, Beni asla kaybetmez ve Ben de onu asla kaybetmem.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki kişi Rab Kṛṣṇa'yı her yerde görür ve herşeyi de Kṛṣṇa'da görür. Bu kişi maddi doğanın bütün farklı tezahürlerini görür; herşeyin Kṛṣṇa'nın enerjisinin tezahürü olduğunu bilerek her an Kṛṣṇa'nın bilincindedir. Kṛṣṇa olmazsa hiçbirşey yaşıyamaz ve Kṛṣṇa herşeyin efendisidir. Kṛṣṇa şuurunun esas ilkesi budur. Kṛṣṇa şuuru Kṛṣṇa'ya duyulan aşkın geliştirilmesidir, bu konum maddi özgürlüğe bile aşkındır. Benlik idrakinin ileri safhası olan bu Kṛṣṇa şuuru safhasında, Kṛṣṇa'nın kul için herşey anlamına geldiği ve kulun

da Kṛṣṇa'ya tam bir sevgi duyduğu bu safhada kul Kṛṣṇa ile bir olur. Tanrı ile kul arasındaki en yüce ilişki böylece var olur. Bu safhada ne canlı varlık asla yok olabilir, ne de Tanrının Yüce Şahsı kulun gözünden bir an olsun kaybolabilir. Kṛṣṇa'ya garkolmak ruhsal bir yok oluştur. Adanmış kul bu riski göze almaz. Bu konu *Brahma-saṁhitā*'da (5.38) şöyle belirtilir:

premāñjana-çurita-bakti-vilocanena
santaḥ sadaiva hṛdayeṣu vilokayanti
yaṁ śyamasundaram acintya-guna-svarūpaṁ
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bacāmi

"Adanmış kullar tarafından her zaman görülen, gözleri aşk ile bakan ilk Tanrı Govinda'ya ibadet ederim. O, kulun kalbinde bulunan Śyāmsundara'nın ebedi suretinde görülür."

Bu safhada ne Tanrı kulun gözünden kaybolur, ne de kul Tanrının görüntüsünü bir an olsun kaybeder. Tanrıyı kalbinde Paramātmā olarak gören *yogī*lerin durumunda da aynı şey söz konusudur. Böyle bir *yogī* saf bir kula dönüşür ve Tanrıyı kendi içinde bir an görmeden yapamaz.

31

सर्वभूतस्थितं यो मां भजत्येकत्वमास्थितः ।
सर्वथा वर्तमानोऽपि स योगी मयि वर्तते ॥३१॥

sarva-būta-sthitaṁ yo māṁ
bajaty ekatvam āsthitaḥ
sarvathā vartamāno 'pi
sa yogī mayi vartate

sarva-būta-sthitam—herkesin kalbinde bulunan; *yaḥ*—olan; *mām*—Ben; *bajati*—adanmış hizmet veren; *ekatvam*—birlik içinde; *āsthitaḥ*—bulunan; *sarvathā*—her bakımdan; *vartamānaḥ*—bulunan; *api*—rağmen; *saḥ*—o; *yogī*—aşkın kişi; *mayi*—Bende; *vartate*—kalır.

ÇEVİRİ

Benim ve Üstünruhun bir olduğunu bilerek Üstünruha ibadet etmekle meşgul olan bu yogī her ortamda ve her zaman Bende kalır.

AÇIKLAMA

Üstün Ruh üzerinde meditasyon yapan bir *yogī* ellerinde nilüfer çiçeği, asa, disk ve deniz kabuğu tutan dört kollu Kṛṣṇa'nın bütün parçasını Viṣṇu olarak kendi içinde görür. Her *yogī*, Viṣṇu'nun Kṛṣṇa'dan farklı olmadığını bilmelidir. Kṛṣṇa, Üstün Ruh suretiyle herkesin kalbinde mevcuttur. Dahası, sayısız canlı varlığın kalbinde bulunan sayısız Üstün Ruhlar arasında hiçbir fark yoktur. Kṛṣṇa'nın aşkın sevgi hizmetiyle meşgul olan Kṛṣṇa şuurundaki kişi ile Üstün Ruh üzerinde meditasyon yapmakla meşgul olan mükemmel bir *yogī* arasında hiçbir fark yoktur. Maddi varoluş içerisinde çeşitli faaliyetlerle meşgul oluyor olsa bile Kṛṣṇa şuurundaki *yogī* daima Kṛṣṇa'da yerleşiktir. Bu konu Śrīla Rūpa Gosvāmī tarafında yazılmış olan *Bhakti-rasāmṛta-sindhu*'da (1.2.187) şöyle onaylanır: *nikhilāsv apy avasthāsu jīvan-muktaḥ sa ucyate*. Daima Kṛṣṇa şuuruyla hereket eden Tanrı kulu kendiliğinden özgürlüğüne kavuşur. Bu gerçek, *Nārada-pañcarātra*'da şöyle onaylanır:

dik-kālādy-anavacinne
kṛṣṇa ceto vidhāya ca
tan-mayo bavati kṣipram
jīvo brahmaṇi yojayet

"Zaman ve mekanın ötesinde olan ve herşeye nüfuz eden Kṛṣṇa'nın aşkın sureti üzerinde dikkatini yoğunlaştıran kişi Kṛṣṇa'yı düşünmeye garkolur ve Onunla olan aşkın birlikteliğin mutluluğuna ulaşır."

Kṛṣṇa şuuru, *yoga* uygulamasında ulaşılacak en yüksek vecd halidir. Kṛṣṇa'nın Paramātma olarak herkesin kalbinde bulunduğunun anlaşılması *yogī*yi kusursuz kılar. *Vedalar* (*Gopāla-tāpanī Upaniṣad* 1.21) Tanrının bu akıl almaz kudretini şöyle onaylar: *eko 'pi san bahudhā yo 'vahāti*. "Tanrı bir olmakla beraber sayısız miktardaki kalpte mevcuttur." Aynı şekilde, *smṛti-śāstra*'da da şöyle denir:

eka eva paro viṣṇuḥ
sarva-vyāpī na saṁśayaḥ
aiśvaryād rūpam ekaṁ ca
sūrya-vat bahudheyate

"Viṣṇu, bir olmakla beraber kesinlikle herşeye nüfuz eder. Tıpkı güneşin aynı anda birçok yerde belirmesi gibi, O da tek bir sureti olmasına rağmen akıl almaz kudretiyle her yerde mevcuttur.

32

आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन ।
सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी परमो मतः ॥३२॥

ātmaupamyena sarvatra
samaṁ paśyati yo 'rjuna
sukhaṁ vā yadi vā duḥkhaṁ
sa yogī paramo mataḥ

ātma—benliği ile; *aupamyena*—mukayese ile; *sarvatra*—her yerde; *samam*—eşit; *paśyati*—görür; *yaḥ*—yapan; *arjuna*—Ey Arjuna; *sukham*—mutluluk; *vā*—veya; *yadi*—eğer; *vā*—veya; *duḥkham*—rahatsızlık; *saḥ*—böyle; *yogī*—transendentalist; *paramaḥ*—mükemmel; *mataḥ*—kabul edilir.

ÇEVİRİ

Kendi benliği ile mukayese ederek, mutluluklarında ve rahatsızlıklarında bütün varlıkların gerçek eşitliğini görebilen kişi mükemmel bir yogīdir, Ey Arjuna!

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki kişi mükemmel bir *yogī*dir ve şahsi tecrübesine dayanarak herkesin mutluluğundan ve rahatsızlığından haberdardır. Canlı varlığın rahatsızlığının sebebi Tanrı ile olan ilişkisini unutmuş olmasındandır. Ve mutluluğun sebebi, Kṛṣṇa'nın, insanların bütün faaliyetlerinin hoşlanıcısı olduğunun, bütün ülkelerin ve gezegenlerin sahibi olduğunun ve bütün canlıların en iyi dostu olduğunun bilinmesinde yatar. Mükemmel bir *yogī*, maddi doğa tarafından koşullanmış olan canlı varlığın Kṛṣṇa ile olan ilişkisini unutmuş olmasından dolayı üçlü maddi derde hedef olacağını gayet iyi bilir. Ve Kṛṣṇa şuurundaki kişinin mutlu olduğunu bildiği için, Kṛṣṇa bilgisini herkese yaymak ister. Mükemmel bir *yogī* Kṛṣṇa şuurunda olmanın önemini yaymak istediği için dünyanın en iyi hümanistidir ve Tanrının en sevgili hizmetçisidir. *Na ca tasmān manuṣyeṣu kaścin me priya-kṛttamaḥ* (Bg. 18.69). Bir başka deyişle, Tanrıya adanmış kişi her zaman bütün canlı varlıkların hayrına çalışır ve böylece herkesin gerçek dostu olmuş olur. Bu kişi en iyi *yogī*dir, çünkü kendi şahsi çıkarı için *yoga*da mükemmelliğe ulaşmayı arzulamaz, fakat bunu diğerleri için ister. Bir arada yaşadığı kişilere haset etmez. Tanrının

saf bir kulu ile şahsi çıkarı için yükselmeyi arzulayan bir *yogī* arasındaki fark budur. Meditasyonda mükemmelliğe ulaşmak için ıssız bir yere çekilmiş bir *yogī*, herkesi Kṛṣṇa şuuruna getirmek için elinden geleni yapan bir kul kadar mükemmel olmayabilir.

33

अर्जुन उवाच
यो?यं योगस्त्वया प्रोक्तः साम्येन मधुसूदन ।
एतस्याहं न पश्यामि चञ्चलत्वात् स्थितिं स्थिराम् ॥३३॥

arjuna uvāca
yo 'yaṁ yogas tvayā proktaḥ
sāmyena madhusūdana
etasyāhaṁ na paśyāmi
cañcalatvāt sthitiṁ sthirām

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *yaḥ ayam*—bu sistem; *yogaḥ*—mistisizm; *tvayā*—Senin tarafından ; *proktaḥ*—açıklanan; *sāmyena*—genel olarak; *madhu-sūdana*—Ey şeytan Madhu'yu öldüren; *etasya*—bundan; *aham*—Ben; *na*—yapma; *paśyāmi*—gör; *cañcalatvāt*—rahatsız olduğundan dolayı; *sthitim*—durum; *sthirām*—kalıcı.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey Madhusūdana, akıl rahatsız ve oynak bir yapıda olduğu için, özetlediğin bu yoga sistemi uygulaması zor ve kalıcı olmayan birşeymiş gibi görünüyor.

AÇIKLAMA

Śucau deśe sözleriyle başlayıp *yogī paramaḥ* sözleriyle biten ve Rab Kṛṣṇa tarafından Arjuna'ya izah edilen bu mistisizm sistemi, kendisini aciz hisseden Arjuna tarafından burada reddedilmektedir. Bu Kali Çağında, *yoga* yapmak için evini terkederek dağlarda ve ormanlarda ıssız bir yere gitmek sıradan birisi için mümkün değildir. Şimdiki çağ, kısa bir yaşam süresi içinde verilen zorlu bir mücadele olarak tanımlanabilir. İnsanlar son derece basit ve pratik yöntemlerde bile benlik idraki konusunu ciddiye almazlarken yaşam stilini, oturuş şeklini, yer seçimini ve aklın maddi faaliyetlerden kopmasını kurallarla

belirleyen bu zor *yoga* sistemini hiç uygulayamazlar. Bir çok yönden yetenekli bir insan olmasına rağmen pratik bir insan olan Arjuna, bu *yoga* sisteminin uygulanmasının imkansız olduğunu düşünmekteydi. Arjuna kraliyet ailesine aitti ve bazı yüksek niteliklere sahipti; o, büyük bir savaşçıydı, önünde uzun bir yaşamı vardı ve hepsinden önemlisi Tanrının Yüce Şahsı Rab Kṛṣṇa'nın en yakın arkadaşıydı. Beşbin yıl önce, Arjuna şu anda bizlerin sahip olduğu değerlerden çok daha iyisine ve fazlasına sahipti ve buna rağmen bu *yoga* sistemini reddetmekteydi. Tarihte Arjuna'nın *yoga* yaptığına dair hiçbir kayıt yoktur. Bundan dolayı, bu Kali Çağında bu sistemin ugulanması halkın geneli için imkansızdır. Doğal olarak birkaç nadir kişi için bunu yapmak mümkün olabilir, fakat halkın geneli için bu mümkün değildir. Beşbin yıl öncesi için durum böyle olunca bugün için ne demeli? Çeşitli okul ve derneklerde bu *yoga* sistemini uygulamaya çalışanlar sadece zamanlarını boşa harcamaktadırlar. Bu gibi kişiler arzu edilen kazançtan tamamiyle habersizdirler.

34

चञ्चलं हि मनः कृष्ण प्रमाथि बलवद्दृढम् ।
तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदुष्करम् ॥३४॥

cañcalaṁ hi manaḥ kṛṣṇa
pramāthi balavad dṛḍhaṁ
tasyāhaṁ nigrahaṁ manye
vāyor iva su-duṣkaram

cañcalam—oynak; *hi*—kesinlikle; *manaḥ*—akıl; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *pramāthi*—rahatsız; *bala-vat*—güçlü; *dṛḍham*—inatçı; *tasya*—onun; *aham*—ben; *nigraham*—zaptetmek; *manye*—düşünüyorum; *vāyoḥ*—rüzgarın; *iva*—gibi; *su-duṣkaram*—zor.

ÇEVİRİ

Akıl rahatsız, asi, inatçı ve çok güçlü olduğu için, Ey Kṛṣṇa, onu zaptetmenin rüzgarı kontrol etmekten daha zor olacağını sanıyorum.

AÇIKLAMA

Akılın zeka tarafından yönlendirilerek hareket etmesi gerekmesine rağmen, akıl çok güçlü ve inatçı olduğu için bazen zekaya baskın

çıkar. Birçok şeye karşı savaşmak zorunda olan günümüz dünyasının insanı için akılı kontrol etmek çok zordur. Kişi dostuna ve düşmanına karşı suni olarak bir denge kurabilir, fakat bunu yapmak esen rüzgarı kontrol etmekten daha zor olduğu için sonuçta hiçbir dünyevi insan bunu başaramaz. Bu konu hakkında Vedik literatürü (*Katha Upaniṣad*1.3.3-4) şöyle der:

ātmānaṁ rathinaṁ vidhi
śarīraṁ ratham eva ca
buddhiṁ tu sārathiṁ vidhi
manaḥ pragraham eva ca

indriyāṇi hayān āhur
viṣayāṁs teṣu go-carān
riya-mano-yuktaṁ
boktety āhur manīṣiṇaḥ

"Birey, maddi vücut taşıtındaki bir yolcudur ve zeka bu aracın sürücüsüdür. Bu aracı çeken atlar duyulardır ve akıl da bu atların dizginleridir. Bu durumda, benlik, akıl ve duyularla olan birlikteliğinden dolayı hoşlanır veya acı çeker. Büyük düşünürler bunu böyle düşünmüşlerdir. Zeka aklı yönlendirmelidir, fakat akıl çok güçlü ve inatçı olduğu için, tıpkı ani bir iltahaplanmanın ilacın etkisini hiçe sayması gibi, akıl bazen zekaya bile baskın gelebilir. Böyle bir güce sahip olan akılın *yoga* uygulamasıyla kontrol edilmesi gerekir, Arjuna gibi dünyevi bir insan için bunu uygulamak hiç te kolay bir iş değildir. Arjuna için durum böyle iken modern insan için ne söylenilebilir? Buradaki benzetme gayet yerinde yapılmıştır ve kişi esen rüzgarı zaptedemez. Başkaldıran bir aklı kontrol etmek ise daha zordur. Rab Çaitanya tarafından tavsiye edildiği gibi, aklı kontrol etmenin en kolay yolu büyük bir alçakgönüllülükle yüce özgürlük *mantrası* Hare Kṛṣṇa'yı zikretmektir. Bu yöntem şöyle anlatılır: *sa vai manaḥ kṛṣṇa-padāravindayoḥ*: kişi aklını tamamen Kṛṣṇa ile meşgul etmelidir. Aklı rahatsız eden diğer düşüncelerden ancak bu yolla uzak durulabilir.

35

श्रीभगवानुवाच
असंशयं महाबाहो मनो दुर्निग्रहं चलम् ।

अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते ॥३५॥

śrī-bagavān uvāca
asaṁśayaṁ mahā-bāho
mano durnigrahaṁ calam
abhyāsena tu kaunteya
vairāgyeṇa ca gṛhyate

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Şahsı şöyle dedi; *asaṁśayam*—şüphesiz; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *manaḥ*—akıl; *durnigraham*—dizginlemesi zor; *calam*—oynak; *abhyāsena*—uygulama ile; *tu*—fakat; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *vairāgyeṇa*—bağımsızlık ile; *ca*—de-da; *gṛhyate*—kontrol edilebilir.

ÇEVİRİ

Rab Śrī Kṛṣṇa şöyle dedi: Ey Kuntī'nin şanlı oğlu, rahatsız bir akılı dizginlemek şüphesiz ki çok zordur, fakat uygun bir uygulama ve bağımsızlık vasıtasıyla bunu başarmak mümkündür.

AÇIKLAMA

Arjuna tarafından dile getirildiği gibi, inatçı aklı kontrol edebilmenin ne kadar zor olduğu burada Tanrının Şahsı tarafından kabul edilmektedir. Fakat, aynı zamanda, uygulama ve bağımsızlık ile bunun kontrol edilebileceği de Kṛṣṇa tarafından burada belirtilmektedir. Nedir bu uygulama? İçinde bulunduğumuz bu çağda hiçkimse kutsal bir yerde oturup aklını Üstün Ruh üzerinde konsantre etmek, duyuları ve aklı bastırmak, bekar kalmak, yalnız yaşamak, vs. gibi zor şart ve kuralları uygulayamaz. Fakat, Kṛṣṇa şuurunda yaşıyan kişi Tanrıya dokuz çeşit adanmış hizmet vermekle meşgul olur. Bu adanmış hizmet meşguliyetinin ilk ve en önemli olanı, Kṛṣṇa hakkında birşeyler duymaktır. Akıldan bütün şüpheleri silebilecek en güçlü ve aşkın yöntem budur. Kişi, Kṛṣṇa hakkında birşeyler duydukça daha fazla aydınlanır ve aklını Kṛṣṇa'dan uzaklaştıran herşeyden uzaklaşır. Aklını Tanrıya adanmamış faaliyetlerden kopartan kişi kolaylıkla *vairāgya*yı öğrenebilir. *Vairāgya*nın anlamı, maddeden kopmak ve aklı ruh ile meşgul etmektir. Gayrişahsi ruhsal bağımsızlık aklı Kṛṣṇa ile ilgili faaliyetlere bağlamaktan daha zordur. Akılı Kṛṣṇa ile meşgul etmek daha kolaydır, çünkü insan Kṛṣṇa hakkında birşeyler duydukça Yüce Ruha kendiliğinden bağlanır. Bu bağlanışa, ruhsal tatminiyet anlamına gelen *pareśānubhūti* denir. Bu, tıpkı yediği her lokmadan

büyük bir zevk duyan aç bir adamın duyduğu tatminiyet gibidir. Kişi açken yemek yerse yediği her lokmadan tatmin olur ve güçlendiğini hisseder. Aynı şekilde, kişi de adanmış hizmet vererek aklı maddi nesnelerden koptukça aşkın bir tatminiyet duyar. Bu, bir doktorun uygun bir perhiz ile hastalığı tedavi etmesine benzer. Rab Kṛṣṇa'nın aşkın faaliyetlerini duymak deli akıl için uygulanabilecek en iyi tedavidir ve Kṛṣṇa'ya sunulmuş yiyeceklerin yenmesi ise acı çekmekte olan bir hasta için en uygun perhizdir. Bu tedaviye Kṛṣṇa şuurlanışı yöntemi denir.

36

असंयतात्मना योगो दुष्प्राप इति मे मतिः ।
वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्तुमुपायतः ॥३६॥

asaṁyatātmanā yogo
duṣprāpa iti me matiḥ
vaśyātmanā tu yatatā
śakyo 'vāptum upāyataḥ

asaṁyata—azgın; *ātmanā*—akıl ile; *yogaḥ*—benlik idraki; *duṣprāpaḥ*—elde edilmesi zor; *iti*—böylece; *me*—Benim; *matiḥ*—fikrim; *vaśya*—kontrollü; *ātmanā*—akıl ile; *tu*—fakat; *yatatā*—gayret ederken; *śakyaḥ*—pratik; *avāptum*—ulaşmak; *upāyataḥ*—uygun yöntemlerle.

ÇEVİRİ

Aklını kontrol altında tutamıyanlar için benlik idraki zor iştir. Fakat, aklı kontrol altında olan ve uygun yöntemlerle gayret gösterenler için başarı garantidir. Benim görüşüm budur.

AÇIKLAMA

Aklını maddi meşguliyetten kopartmak için gereken tedaviyi kabul etmeyen kişinin benlik idrakinde başarıya ulaşmasının çok zor olacağı Tanrının Yüce Şahsı tarafından burada belirtilmektedir. Akıl maddi zevklerle meşgulken *yoga* yapmaya çalışmak, bir yandan ateş yakmaya çalışırken diğer yandan ateşin üzerine su dökmeye benzer. Aklî kontrol olmaksızın yapılan *yoga*, zamanı boşa harcamak demektir. Bu gibi *yoga* gösterişleri maddi bakımdan kazançlı olabilir fakat ruhsal idrak bakımından hiçbir işe yaramaz. Bunun için kişi, Tanrının aşkın sevgi hizmeti ile aklını sürekli olarak meşgul ederek aklını kontrol

altına almalıdır. Kişi, Kṛṣṇa şuuru ile meşgul olmadan aklını muntazam olarak kontrol edemez. Kṛṣṇa şuurundaki kişi fazladan bir gayret göstermeksizin *yoga*nın sonucuna ulaşır, fakat *yoga* yapan kişi Kṛṣṇa şuuruna sahip olmadan başarıya ulaşamaz.

37

अर्जुन उवाच
अयतिः श्रद्धयोपेतो योगाच्चलितमानसः ।
अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण गच्छति ॥३७॥

arjuna uvāca
ayatiḥ śraddhayopeto
yogāc calita-mānasaḥ
aprāpya yoga-saṁsiddhiṁ
kāṁ gatiṁ kṛṣṇa gacchati

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *ayatiḥ*—başarısız transendentalist; *śraddhayā*—îman ile; *upetaḥ*—meşgul; *yogāt*—mistik bağlantıdan; *calita*—sapmış; *mānasaḥ*—böyle bir aklı olan; *aprāpya*—ulaşamaz; *yoga-saṁsiddhim*—mistisizmdeki en yüksek mükemmellik; *kām*—hangi; *gatim*—akıbet; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *gacchati*—elde eder.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey Kṛṣṇa, başlangıçta inançla benlik idraki yoluna girip, sonra dünyevi akılcılık yüzünden bundan vazgeçerek mistisizmde mükemmelliğe ulaşamıyan başarısız transendantalistlerin akıbeti ne olur?

AÇIKLAMA

Benlik idraki veya mistisizm yolu *Bagavad-gītā*'da anlatılır. Benlik idrakinin ana ilkesi, canlı varlığın bu maddi vücut olmadığı, fakat ondan farklı olduğu ve gerçek mutluluğun ebedi yaşamdaki saadet ve bilgide olduğunun bilinmesidir. Bunlar akıl ve vücudun ötesindedir ve aşkındır. Benlik idraki, sekizli sistem, veya *bakti-yoga* uygulaması ve bilgi yolu ile aranır. Bu yöntemlerin her birisinde kişi, canlı varlığın meşru konumunun ve Tanrı ile olan ilişkisinin ve faaliyetlerinin farkında omalıdır ki Tanrı ile olan ilişkisini yeniden kurabilsin ve Kṛṣṇa şuurundaki en yüce mükemmellik seviyesine ulaşabilsin. Yukarıda bahsi geçen üç yöntemden birisini izleyen kişinin er geç

yüce kazanca ulaşacağı kesindir. İkinci Bölümde Tanrı bunu "aşkın yolda gösterilen az bir gayret bile özgürlük için büyük bir umut verir" sözleriyle ifade etmişti. Bu üç yöntemden biri olan *bakti-yoga* yolu özellikle bu çağ için en uygun olanıdır, çünkü Tanrı idraki için en kısa yoldur. Burada şüpheleri gidermek için Arjuna, Rab Kṛṣṇa'dan bunu daha önce belirttiğini onaylamasını istemektedir. Kişi tüm kalbiyle benlik idraki yoluna girebilir, fakat bilgi toplamak ve sekizli *yoga* sistemini uygulamak özellikle bu çağda çok zordur. Bu bakımdan, kişi sürekli olarak gayret gösterse bile çeşitli sebepler yüzünden başarısızlığa uğruyabilir. Herşeyden önce, kişi bu yöntemi izlemek konusunda yeterince ciddi olmayabilir. Aşkın yolu izlemek demek, yanıltıcı enerjiye (*māyāya*) karşı az çok savaş açmak demektir. Sonuc olarak, kişi yanıltıcı enerjinin kıskaçlarından her nezaman kaçmaya kalkışırsa yanıltıcı enerji çeşitli cazibeleriyle onu mağlub etmeye çalışır. Koşullanmış ruh zaten maddi enerjinin çeşitli hallerine cezbolmuş durumdadır ve aşkın disiplinler altındayken bile ona tekrar cezbolması işten bile değildir. Buna, *yogac calita-mānasaḥ*, yani "aşkın yoldan sapmak" denir. Arjuna, benlik idraki yolundan sapmanın sonuçlarını öğrenmek için bu soruyu sormuştur.

38

कच्चिन्नोभयविभ्रष्टश् छिन्नाभ्रमिव नश्यति ।
अप्रतिष्ठो महाबाहो विमूढो ब्रह्मणः पथि ॥३८॥

kaccin nobhaya-vibhraṣṭaś
chinnābhram iva naśyati
apratiṣṭho mahā-bāho
vimūḍho brahmaṇaḥ pathi

kaccit—gerek; *na*—değil; *ubhaya*—her iki; *vibhraṣṭaḥ*—sapmış; *çinna*—yırtık; *abhram*—bulut; *iva*—gibi; *naśyati*—bozulur; *apratiṣṭhaḥ*—hiçbir konumu olmayan; *mahā-bāho*—Ey şanlı Kṛṣṇa; *vimūḍhaḥ*—şaşırmış; *brahmaṇaḥ*—aşkınlığın; *pathi*—yolda.

ÇEVİRİ

Ey şanlı Kṛṣṇa, aşkınlık yolunda şaşkınlığa uğrayan kişi, hem maddi hem de manevi başarıdan düşmüş ve hiçbir yerde konumu olmayan bir bulut gibi olmaz mı?

AÇIKLAMA

İlerlemek için iki yol vardır. Materyalist olanların aşkınlıkla ilgisi yoktur; dolayısıyla bunlar, ekonomik gelişme yoluyla maddi ilerleme, veya uygun işler yaparak yüksek gezegenlere terfi etmekle ilgilenirler. Kişi aşkınlık yolunu seçtiği zaman, her türlü maddi faaliyeti ve her türlü maddi mutluluğu bir kenara bırakmalıdır. Eğer şiddetli arzularla dolu olan aşkın birisi başarısızlığa uğrarsa her iki yolu da kaybeder; bir başka deyişle, bu kişi ne maddi mutluluktan ne de manevi başarıdan zevk alamaz. Hiçbir konumu olmayan boş bir bulut gibi olur. Gökyüzündeki bulutlar bazen ufak bir buluttan koparak büyük bir buluta katılırlar. Fakat, eğer büyük bir buluta katılamazlarsa o zaman rüzgar tarafından sürüklenerek geniş gökyüzünde kaybolup giderler. Kişinin kendisini, esas olarak ruhsal kimliğiyle ve Brahman, Paramātmā ve Bagavān olarak tezahür eden Yüce Tanrının öz parçası olarak tanıdığı aşkın idrak yoluna *brahmaṇaḥ pathi* denir. Rab Kṛṣṇa, Yüce Mutlak Hakikatin tam tezahürüdür ve bundan dolayı, Yüce Şahsa teslim olan kişi başarılı bir ilahiyatçıdır. Brahma ve Paramātmā idrakiyle yaşamın bu kazancına ulaşmak bir çok doğumlar sonucunda bu dünyaya gelmeyi gerektirir (*bahūnāṁ janmanām ante*). Bu bakımdan, en yüce aşkın idrak yolu *bakti-yoga*dır, yani dolaysız bir yöntem olan Kṛṣṇa şuurudur.

39

एतन्मे संशयं कृष्ण छेत्तुमर्हस्यशेषतः ।
त्वदन्यः संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते ॥३९॥

etan me saṁsayaṁ kṛṣṇa
cettum arhasy aśeṣataḥ
tvad-anyaḥ saṁśayasyāsya
cettā na hy upapadyate

etat—bu; *me*—benim; *saṁsayam*—şüphe; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *cettum*—defetmek; *arhasi*—Sen gereklisin; *aśeṣataḥ*—tamamen; *tvat*—Senden; *anyaḥ*—diğer; *saṁśayasya*—şüphenin; *asya*—bu; *cettā*—silen; *na*—asla; *hi*—kesinlikle; *upapadyate*—bulunur.

ÇEVİRİ

Şüphem budur Ey Kṛṣṇa. Bu şüpheyi kafamdan tamamen silmeni istiyorum, çünkü bu şüpheyi sadece sen yok edebilirsin

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa geçmişi, geleceği ve şimdiki zamanı mükemmelen bilir. *Bagavad-gītā*'nın başında Tanrı, bütün canlıların geçmişte de birey olarak var olduklarını, şimdi de var olduklarını ve maddi kapandan özgür olduktan sonra bile gelecekte de bireysel kimliklerini muhafaza ederek var olmaya devam edeceklerini söylemişti. Ve böylece, bireysel canlı varlığın geleceği konusundaki sorular açıklık kazanmıştı. Burada ise Arjuna, başarısızlığa uğrayan ilahiyatçıların geleceğini bilmek istemektedir. Hiçkimse Kṛṣṇa'ya eşit, veya Ondan yüce olamaz, ve maddi doğanın insafına kalmış olan entellektüeller ve filozoflar kesinlikle Ona eşit olamazlar. Bu bakımdan, Kṛṣṇa'nın hükmü (kararı) şüpheleri gideren tam ve son cevaptır, çünkü O, geçmişi, şimdiki zamanı ve geleceği bilir, fakat hiçkimse Onu bilemez. Sadece Kṛṣṇa sayesindeki kullar neyin ne olduğunu bilebilirler.

40

श्रीभगवानुवाच

पार्थ नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ।
न हि कल्याणकृत्कश्चिद् दुर्गतिं तात गच्छति ॥४०॥

śrī-bhagavān uvāca
pārtha naiveha nāmutra
vināśas tasya vidyate
na hi kalyāṇa-kṛt kaścid
durgatiṁ tāta gacchati

śrī-bhagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *pārtha*—Ey Pṛtha'nın oğlu; *na eva*—asla olmaz; *iha*—bu maddi dünyada; *na*—asla; *amutra*—gelecek yaşamda; *vināśaḥ*—imha; *tasya*—onun; *vidyate*—var olur; *na*—asla; *hi*—kesinlikle; *kalyāṇa-kṛt*—hayırlı işlerle meşgul olan; *kaścit*—hiçkimse; *durgatim*—aşağılara; *tāta*—arkadaşım; *gacchati*—gider.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Prtha'nın oğlu, hayırlı faaliyetlerle meşgul olan aşkın kişi ne bu dünyada ne de öbür dünyada tahribatla karşılaşmaz; iyi işler yapanlar şeytana asla yenilmezler dostum.

AÇIKLAMA

Śrīmad-Bāgavatam'da (1.5.17) Śrī Nārada Muni, Vyāsadeva'ya şu öğretiyi verir:

tyaktvā sva-dharmaṁ caraṇāmbujaṁ harer
bhajann apakvo 'ta patet tato yadi
yatra kva vābhadram abhūd amuṣya kiṁ
ko vārtha āpto 'bhajatāṁ sva-dharmataḥ

"Kişi, eğer bütün maddi umutlarından vazgeçip tamamiyle Tanrının Yüce Şahsına sığınırsa şu veya bu şekilde hiçbir kayba veya alçalmaya uğramaz. Fakat, adanmamış kişi belli bir işle tam bir meşguliyet içinde olsa bile hiçbirşey kazanamaz." Hem dinsel hem de adetsel olmak üzere maddi kazanç için yapılan çeşitli faaliyetler vardır. Yaşamda manevi ilerleme göstererek Kṛṣṇa şuruna ulaşmak uğruna, aşkın kişi bütün maddi faaliyetlerden vazgeçmelidir. Eğer tamamlıyabilirse, kişinin Kṛṣṇa şuuru ile en yüce mükemmelliğe ulaşabileceği, fakat eğer bu mükemmelliğe ulaşamazsa hem maddi hem de manevi yönden kaybedeceği tartışılabilir. Kutsal metinlerde belirtildiğine göre, belirli görevini yerine getirmeyen kişi tepkilerden dolayı acı çekmek zorunda kalır; bundan dolayı, aşkın faaliyetlerini tam anlamıyla yerine getirmeyen kişi tepkilere hedef olur. *Bāgavatam*'da, başarısızlığa uğrayan ilahiyatçılara üzülmemeleri tavsiye edilir. Belirlenmiş görevin tam olarak yerine getirilmemesinden dolayı tepkilere hedef olunmakla beraber, hayırlı Kṛṣṇa şuuru hiçbir zaman unutulmayacağından ve kişi, gelecek yaşamında düşük bir konumda doğmuş bile olsa Kṛṣṇa şuuruna bıraktığı yerden devam edeceğinden dolayı kaybedilmiş birşey yoktur. Bu arada, belirlenmiş görevlerini yerini getirmekle meşgul olan kişiler eğer Kṛṣṇa şuurunda geri kalıyor iseler hayırlı bir sonuca ulaşamıyabilirler.

Bu konu şöyle anlaşılabilir. İnsanlık, ıslah edilmiş ve ıslah edilmemiş olmak üzere iki guruba ayrılabilir. Gelecek yaşamlarından veya ruhsal selametlerinden habersiz olarak sadece hayvansal bir duyu tatminiyetiyle meşgul bulunanlar ıslah edilmemiş guruba dahildirler. Ve kutsal metinlerde belirtildiği şekilde, belirlenmiş görevlerinin ilkelerini izleyenler ise ıslah edilmiş guruba dahildirler. Medeni ve medeniyetsiz, eğitimli ve eğitimsiz, güçlü ve zayıf, her ne olursa olsun, ıslah edilmemiş guruba dahil olanlar birçok hayvani eğilimler içindedirler. Bunların faaliyetleri asla hayırlı değildir, çünkü yemek, uyumak, savunmak ve üremek gibi hayvansal eğilimlerden zevk

alırlarken daima dertlerle dolu olan bu maddi dünyada kalırlar. Diğer yanda, kutsal metinler tarafından ıslah edilerek tedrici bir şekilde Kṛṣṇa şuuruna yükselenler yaşamda kesin bir ilerleme içerisindedirler.

Hayırlı yolda yürüyenler ise şu üç guruba ayrılabilirler: (1) maddi refahtan zevk alan ve kutsal metinlerde belirtilen şart ve kuralları izliyenler, (2) maddi varoluştan en yüce kurtuluşu bulmaya çalışanlar ve (3) Kṛṣṇa şuurundaki kullar. Maddi mutluluk için dînî şart ve kuralları izliyenler ise, meyvesel işçiler ve duyusal memnuniyet için meyvesel bir arzu duymayanlar olmak üzere iki guruba ayrılırlar. Duyusal memnuniyet için meyvesel sonuçlar peşinde olanlar daha yüksek yaşam standartlarına (hatta yüksek gezegenlere) yükseltilebilirler, fakat bunlar maddi var oluştan hür olamadıkları için gerçekten hayırlı bir yolda değildirler. Sadece kişiyi özgürlüğe götüren faaliyetler hayırlıdır. En yüce benlik-idrakini, veya yaşamın maddi vücut kavramından özgür olmayı amaçlamıyan her faaliyet hayırsızdır. Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetler yegane hayırlı faaliyetlerdir ve Kṛṣṇa şuuru yolunda yürümek uğruna her türlü vücutsal çileyi gönülden kabul eden kişiye, zor çileler içindeki mükemmel aşkın kişi denir. Çünkü bu kisi sekizli *yoga* sistemini Kṛṣṇa şuurunda ulaşılacak en yüce uyanışa yöneltmiştir, böyle bir uygulama hayırlıdır ve bu yolda elinden geleni yapan kişinin alçalmaktan dolayı korkması gerekmez.

41

प्राप्य पुण्यकृतां लोकानुषित्वा शाश्वतीः समाः ।
शुचीनां श्रीमतां गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायते ॥४१॥

prāpya puṇya-kṛtāṁ lokān
uṣitvā śāśvatīḥ samāḥ
śucīnāṁ śrīmatāṁ gehe
yoga-bhraṣṭo 'bhijāyate

prāpya—ulaştıktan sonra; *puṇya-kṛtām*—faziletli faaliyetlerde bulunanların; *lokān*—gezegenler; *uṣitvā*—oturduktan sonra; *śāśvatīḥ*—bir çok; *samāḥ*—yıllar; *śucīnām*—faziletlinin; *śrīmatām*—refah içinde olanın; *gehe*—evinde; *yoga-bhraṣṭaḥ*—benlik idraki yolundan düsmüş olan; *abhijāyate*—doğar.

ÇEVİRİ

Başarısız bir yogi, faziletli varlıkların yaşadığı gezegenlerden birinde

uzun yıllar zevk içinde yaşadıktan sonra, doğru ve dürüst bir ailede, veya zengin ve soylu bir ailede tekrar dünyaya gelir.

AÇIKLAMA

Başarısız *yogiler*, az bir gelişme gösterdikten sonra düşenler ve uzun yıllar *yoga* yaptıktan sonra düşenler olmak üzere iki sınıfa ayrılırlar. Kısa bir süre *yoga* yaptıktan sonra düşen *yogiler*, sadece faziletli varlıkların kabul edildiği yüksek gezegenlere giderler. Orada geçirilen uzun bir yaşamdan sonra, bir *brahman vaişnava* ailesinde, veya soylu ve zengin bir ailede dünyaya gelmek üzere tekrar bu gezegene geri gönderilirler.

Yoga yapmanın gerçek amacı, bu bölümün sonunda izah edileceği gibi Kṛṣṇa şuurunda en yüksek mükemmelliğe ulaşmaktır. Fakat, bu kadar sebat edemeyip maddi cazibeye kapılarak başarısızlığa uğrayanlara, maddi eğilimlerini tam anlamıyla kullanabilmeleri için Tanrının lütfu ile izin verilir. Ve bundan sonra da doğru ve dürüst, veya soylu bir ailede refah içinde yaşama şansına sahip olurlar. Bu ailelerde dünyaya gelenler, sahip oldukları değerlerden yararlanarak kendilerini tam bir Kṛṣṇa şuuruna yükseltmeye çalışırlar.

42

अथवा योगिनामेव कुले भवति धीमताम् ।
एतद्धि दुर्लभतरं लोके जन्म यदीदृशम् ॥४२॥

atha vā yoginām eva
kule bhavati dhīmatām
etad dhi durlabhataram-
loke janma yad īdṛśam

atha vā—veya; *yoginām*—bilgili aşkın kişi; *eva*—kesinlikle; *kule*—ailede; *bhavati*—doğar; *dhī-matām*—büyük bir hikmete sahip olanların; *etat*—bu; *hi*—kesinlikle; *durlabha-taram*—çok nadir; *loke*—bu dünyada; *janma*—doğum; *yat*—olan; *īdṛśam*—böyle.

ÇEVİRİ

Veya (eğer uzun bir süre yoga yaptıktan sonra başarısızlığa uğramışsa) büyük bir hikmete sahip aşkın bir ailede doğar. Böyle bir doğum bu dünyada çok nadirdir.

AÇIKLAMA

Büyük bir hikmete sahip *yogi*lerin ailesinde doğmak burada övülmektedir, çünkü böyle bir ailede doğan çocuk yaşamının başından itibaren manevi eğitim görür. Bu durum, özellikle *ācārya*, veya *gosvāmī* ailelerinde görülür. Bu aileler oldukça bilgilidir ve gelenekleri ve yetiştirilmeleri sonucu Tanrıya adanmışlardır, bu bakımdan manevi öğretmenlik sıfatına sahiptirler. Hindistan'da birçok *ācārya* ailesi vardır, fakat bu aileler yetersiz eğitim ve öğrenim sonucunda dejenere olmuş durumdadırlar. Kuşaktan kuşağa, aşkın kişilere destek olan aileler Tanrının lütfu ile hâlâ mevcuttur. Böyle ailelerde dünyaya gelmek kesinlikle çok güzel bir şeydir. Om Viṣṇupada Śrī Śrīmad Baktisiddhanta Sarasvatī Gosvami Maharaj ve benim naçiz şahsım Tanrının lütfu ile böyle ailelerde doğduk ve her ikimiz de yaşamımızın başından itibaren Tanrıya adanmış hizmet konusunda eğitim gördük. Aşkın sistemin tertibine göre birbirimizi sonradan tanıdık.

43

तत्र तं बुद्धिसंयोगं लभते पौर्वदेहिकम् ।
यतते च ततो भूयः संसिद्धौ कुरुनन्दन ॥४३॥

tatra tam buddhi-saṁyogam
labhate paurva-dehikam
yatate ca tato bhūyaḥ
saṁsiddhau kuru-nandana

tatra—bu bakımdan; *tam*—o; *buddhi-saṁyogam*—şuurun yeniden kazanılması; *labhate*—kazanır; *paurva-dehikam*—bir önceki vücuttan; *yatate*—gayret eder; *ca*—de-da; *tataḥ*—ondan sonra; *bhūyaḥ*—tekrar; *saṁsiddhau*—mükemmellik için; *kuru-nandana*—Ey Kuru'nun oğlu.

ÇEVİRİ

Bu şekilde doğarak geçen yaşamında sahip olduğu kutsal şuuru yeniden uyandırır ve tam başarıya ulaşmak amacıyla ileriye yönelik bir gelişme göstermeye çalışır.

AÇIKLAMA

İkinci doğumunda iyi bir *brāhman* ailesinde dünyaya gelen Kral Bharata, geçen yaşamda sahip olunan aşkın şuurun yeniden uyandırılması bakımından örnek gösterilebilecek bir doğumdur. Kral Bharata dünyanın imparatoruydu ve bu gezegen onun zamanından

beri yaratanlar arasında Bharata-varṣa adıyla bilinir. Ondan önce İlavṛta-varṣa adıyla bilinirdi. İmparator, manevi mükemmelliğe ulaşmak için genç yaşta inzivaya çekilmiş, fakat bunda başarılı olamamıştı. Bir sonraki yaşamında iyi bir *brāhman* ailesinde doğmuş ve hep yalnız kalmak isteyip hiçkimseyle konuşmadığı için Jaḍa Bharata ismini almıştı. Ve daha sonra büyük bir aşkınlığa sahip olan Kral Rahūgana tarafından keşfedilmişti. Onun hayatından anlaşıldığı gibi, aşkın gayretler ve *yoga* uygulaması asla boşa gitmez. Kṛṣṇa şuurunda tam bir mükemmelliğe ulaşmaları için aşkın kişilere tanınan fırsatların tekrarlanması Tanrının bir lütfudur.

44

पूर्वाभ्यासेन तेनैव ह्रियते ह्यवशोऽपि सः ।
जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिवर्तते ॥४४॥

pūrvābhyāsena tenaiva
hriyate hy avaśo 'pi saḥ
jijñāsur api yogasya
śabda-brahmātivartate

pūrva—bir önceki; *abhyāsena*—uygulama ile; *tena*—onun tarafından; *eva*—kesinlikle; *hriyate*—cezbolur; *hi*—muhakkak; *avaśaḥ*—otomatik olarak; *api*—de-da; *saḥ*—kişi; *jijñāsuḥ*—araştırıcı; *api*—bile; *yogasya*—yoga hakkında; *śabda-brahma*—kutsal metinlerin ritüel ilkeleri; *ativartate*—aşar.

ÇEVİRİ

Bir önceki yaşamında sahip olduğu kutsal şuurun faziletiyle, yogik ilkelere kendiliğinden (aramaksızın bile) cezbolur. Böylesine bir araştırıcılığa sahip aşkın bir insan, kutsal metinlerde bahsedilen ritüel ilkelerin daima üzerindedir.

AÇIKLAMA

İleri seviyedeki *yogiler* kutsal metinlerde belirtilen ritüellere rağbet etmezler, fakat *yoga*daki en yüksek mükemmellik demek olan Kṛṣṇa şuurunu tamamlama konumuna kendilerini yükseltecek olan *yoga* ilkelerine rağbet ederler. İleri seviyedeki aşkın kişilerin Vedik ritüelleri umursamaması *Śrīmad-Bāgavatam*'da (3.33.7) şöyle izah edilir:

aho bata 'sva-paco 'to gariyān
yaj-jihvāgre vartate nāma tubhyam
tepus tapas te juhuvuḥ sasnur āryā
brahmānūcur nāma gṛṇanti ye te

"Ey Tanrım! En aşağılık ailede doğmuş olsalar bile, Senin kutsal ismini zikreden kişiler manevi yaşamda çok ilerlemiş demektir. Bu zakirler şüphe yok ki her türlü fedakarlığı göstermiş, bütün kutsal yerlerde yıkanmış ve bütün kutsal metinlerin öğrenimini tamamlamışlardır."

Bunun en iyi bilinen örneğini, Haridās Tākur'u en önemli müridi olarak kabul eden Rab Çaitanya ortaya koymuştur. Haridās Tākur, Müslüman bir ailede doğmuş ve Tanrının kutsal isimlerini (Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rama, Rama Rama, Hare Hare) günde üçyüzbin defa zikrederek zikir ilkelerine sıkıca sarıldığı için Rab Çaitanya tarafından *nāmāçārya* mertebesine yükseltilmiştir. Ve bu gibi kullar, Tanrının kutsal ismini sürekli olarak zikrettikleri için, *sabda-brahma* olarak bilinen *Vedalar*'ın ritüellerle ilgili yöntemlerini geçen yaşamlarında tamamladıkları anlaşılır. Bundan da anlaşılacağı gibi, kişi arınmadan Kṛṣṇa şuru ilkelerine uyamaz, veya Tanrının ismi Hare Kṛṣṇa'yı zikretmekle meşgul olamaz.

45

प्रयत्नाद् यतमानस्तु योगी संशुद्धकिल्बिषः ।
अनेकजन्मसंसिद्धस्ततो याति परां गतिम् ॥४५॥

prayatnād yatamānas tu
yogī saṁsuddha-kilbiṣaḥ
aneka-janma-saṁsiddhas
tato yāti parāṁ gatim

prayatnāt—ciddi bir uygulama ile; *yatamānaḥ*—gayret gösteren; *tu*—ve; *yogī*—böyle bir transendentalist; *saṁsuddha*—yıkanır; *kilbiṣaḥ*—günahlarından; *aneka*—birçok şeyden sonra; *janma*—doğumdan; *saṁsiddhaḥ*—mükemmelliğe ulaşır; *tataḥ*—ondan sonra; *yāti*—ulaşır; *parām*—en yüksek; *gatim*—hedef.

ÇEVİRİ

Ve bir yogi, bütün pisliklerden temizlenip ilerleme yolunda gelişme

kaydetmek amacıyla içten gelen bir gayret gösterdiği zaman, mükemmelliğe ulaşma çabalarıyla geçen bir çok yaşamdan sonra nihayet en yüce kazanca ulaşır.

AÇIKLAMA

Dürüst, aristokrat, veya kutsal bir ailede doğan kişi yoga yapabilmesi için müsait bir ortamda dünyaya geldiğinin bilincindedir. Böylece, yarıda bıraktığı ödevine kararlılıkla yeniden başlar ve kendisini bütün maddi pisiklerden temizler. Sonunda, bütün pisliklerden özgür olduğu zaman, en yüce mükemmellik demek olan Kṛṣṇa şuuruna ulaşır. Kṛṣṇa şuuru, bütün pisliklerden özgür olunan bir mükemmellik safhasıdır. Bu hakikat *Bagavad-gītā*'da şöyle onaylanır:

yeṣāṁ tv anta-gataṁ pāpaṁ
janānāṁ puṇya-karmaṇām
te dvandva-moha-nirmuktā
bajante māṁ dṛḍha-vratāḥ

"Dindar faaliyetleri yerine getirmekle geçen birçok yaşamdan sonra, kişi bütün pisliklerden ve bütün yanıltıcı ikilemlerden tamamen özgür olduğu zaman Tanrıya sunulan aşkın sevgi hizmetiyle meşgul olur."

46

तपस्विभ्योऽधिको योगी ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः ।
कर्मिभ्यश्चाधिको योगी तस्माद्योगी भवार्जुन ॥४६॥

tapasvibhyo 'dhiko yogī
jñānibhyo 'pi mato 'dhikaḥ
karmibhyaś cādhiko yogī
tasmād yogī bavārjuna

tapasvibhyaḥ—münzeviden; *adhikaḥ*—büyük; *yogī*—yogi; *jñānibhyaḥ*—akıllıdan; *api*—de-da; *mataḥ*—kabul edilir; *adhikaḥ*—büyük; *karmibhyaḥ*—meyvesel işçilerden; *ca*—de-da; *adhikaḥ*—büyük; *yogī*—yogi; *tasmāt*—öyleyse; *yogī*—aşkın kişi; *bava*—sadece olur; *arjuna*—Ey Arjuna.

ÇEVİRİ

Bir yogi, münzevilerden, deneylerle bilgi edinenlerden ve meyvesel

çalışmalar yapanlardan büyüktür. Onun için Ey Arjuna, her koşulda bir yogī olarak kal.

AÇIKLAMA

*Yoga*dan bahsettiğimiz zaman, şuurumuz ile Yüce Mutlak Hakikat arasında bir bağ kurmaktan bahsetmiş oluruz. Bu yöntem, çeşitli uygulamacıların kullandığı farklı yöntemlere göre değişik isimlerle anılır. Tanrı ile olan bu bağlantı kurma yönteminde, bilgi eğer deneye dayanıyor ise, buna *jñāna-yoga* denir ve eğer bu ilişkide adanmışlık hali hakimse buna *bakti-yoga* denir. *Bakti-yoga*, yani Kṛṣṇa şuuru, gelecek maddede izah edileceği gibi, bütün *yoga*larda ulaşılacak en yüce mükemmelliktir. Tanrı burada *yoga*nın üstünlüğünü tescil etmekte, fakat *bakti-yoga*dan üstün olduğunu söylemekmektedir. *Bakti-yoga* tam olan manevi bilgidir ve bundan dolayı hiçbirşey ondan üstün değildir. Benlik bilgisinden yoksun olan münzevilik mükemmellikten uzaktır. Tanrıya teslim olmaksızın sahip olunan deneysel bilgi de mükemmellikten uzaktır. Ve Kṛṣṇa şuurundan yoksun olarak yapılan meyvesel çalışma da boşa zaman harcamaktan başka birşey değildir. Bundan dolayı, burada bahsedilen ve en büyük övgüye layık görülen *yoga*, *bakti-yoga*dır ve bu konu gelecek maddede daha açık bir şekilde izah edilecektir.

47

योगिनामपि सर्वेषां मद्गतेनान्तरात्मना ।
श्रद्धावान् भजते यो मां स मे युक्ततमो मतः ॥४७॥

yoginām api sarveṣām
mad-gatenāntar-ātmanā
śraddhāvān bhajate yo mām
sa me yuktatamo matah

yoginām—yogilerin; *api*—de-da; *sarveṣām*—her çeşit; *mat-gatena*—Bende kalır, daima Beni düşünür; *antah-ātmanā*—kendi içinde; *śraddhā-vān*—tam bir îmanla; *bhajate*—aşkın sevgi hizmetinde bulunur; *yah*—yapan; *mām*—Bana (Tanrının Yüce Şahsı); *sah*—o; *me*—Benim tarafımdan; *yukta-tamah*—en büyük yogī; *matah*—kabul edilir.

ÇEVİRİ

Ve büyük bir îmanla daima Bende kalan, kendi içinde daima Beni

düşünen ve aşkın bir sevgi ile Bana hizmet eden kişi, bütün yogiler içinde yogada Benimle en çok birleşmiş olandır ve hepsinden üstündür. Benim görüşüm budur.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan Sanskrit sözcük *bajate* önemlidir. *Bajate*, hizmete ihtiyaç duyulduğu zaman kullanılan *baj* fiilinden kökünü alır. Dilimizdeki "ibadet" sözcüğü *baj* sözcüğünün yerine geçer. İbadetin anlamı, değerli olan birisine tapmak, veya ona saygı göstermek ve yüceltmek demektir. Fakat, aşk ve îmanla yapılan hizmet, özellikle Tanrının Yüce Şahsıyla ilgilidir. Kişi, saygıdeğer bir insana, veya bir yaratanrıya ibadet etmekten kaçınabilir ve saygısız damgasını yiyebilir, fakat kişi baştan aşağı lanetlenmeksizin Yüce Tanrıya hizmet etmekten kaçınamaz. Her canlı varlık Tanrının Yüce Şahsının öz parçasıdır, ve bundan dolayı, her canlı varlık kendi konumuna göre Yüce Tanrıya ibadet etmeye niyetlidir. Bunu başaramıyan düşer. Bu söylediklerimiz *Bāgavatam*'da (11.5.3) şöyle onaylanır:

ya eṣām puruṣaṁ sākṣād
ātma-prabhavam īśvaram
na bajanty avajānanti
sthānād bhraṣṭaḥ patanty adhaḥ

"Bütün canlı varlıkların kaynağı olan ilk Tanrıya karşı görevini yerine getirmiyen ve ihmal eden herkes bulunduğu konumdan kesinlikle düşer."

Bu dörtlükte *bajanti* sözcüğü kullanılmıştır. Demek ki, ibadet sözcüğü yaratanrılar ve diğer sıradan canlı varlıklar için kullanılırken, *bajanti* sözcüğü sadece Yüce Tanrı için kullanılabilir. *Śrīmad-Bāgavatam*'ın bu dörtlüğünde kulanılan *avajānanti* sözcüğüne *Bagavad-gītā*'da da rastlanır. *Avajānanti mām mūdhāḥ*: "Sadece ahmaklar ve alçaklar Tanrının Yüce Şahsı Rab Kṛṣṇa ile alay ederler." Bu gibi ahmaklar herşeyi kendilerine yontarak, Tanrıya hizmet etme tavrından yoksun bir halde *Bagavad-gītā* hakkında yorumlar yazarlar. Sonuç olarak, bu gibi kişiler *bajanti* ve "ibadet" sözcükleri arasındaki farkı birbirinden ayırt edemezler.

Her türlü *yoga* uygulaması *bakti-yoga*da zirveye ulaşır. Diğer bütün *yoga*ların amacı, *bakti-yoga*daki bu *bakti* seviyesine ulaşabilmektir. *Yoga*nın esas anlamı *bakti-yoga*dır; diğer bütün *yoga*lar *bakti-yoga*ya doğru yükselme işlevi görür. *Karma-yoga*nın başından *bakti-yoga*nın

sonuna doğru yapılan yolculuk, benlik idraki yolunda yapılan uzun bir yolculuktur. Meyvesel sonuçlardan uzak durularak yapılan *karma-yoga* bu yolun başlangıcıdır. *Karma-yoga*nın bilgide ve feragatte ilerleme kaydettiği safhaya *jñāna-yoga* adı verilir. *Jñāna-yoga*nın, farklı fiziksel yöntemlerle Üstün Ruh üzerinde meditasyonun arttırıldığı ve aklın Tanrı üzerinde yoğunlaştırıldığı safhasına ise *aṣṭāṅga-yoga* adı verilir. Ve kişi *aṣṭāṅga-yoga*yı geride bırakıp Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya geldiği zaman zirve noktası olan *bakti-yoga*ya gelmiş olur. Aslında *bakti-yoga*, ulaşılacak en yüce kazançtır, fakat *bakti-yoga*yı detaylarıyla analiz edebilmesi için, kişinin diğer *yoga*ları anlamış olması gerekir. İlerleme içindeki bir *yogī* ebedi talihin doğru yolunda demektir. Belli bir noktada kalan ve daha fazla gelişme gösteremiyen *yogīler*; *karma-yogī*, *jñāna-yogī*, veya *dhyāna-yogī*, *rāja-yogī*, *hatha-yogī*, vs. gibi isimlerle tanımlanırlar. Kişi eğer *bakti-yoga* mertebesine yükselecek kadar talihliyse, diğer bütün *yoga*ları geride bıraktığı anlaşılmalıdır. Bundan dolayı, tıpkı, Everest Tepesinin zirve olarak kabul edildiği Himalayalar'dan bahsettiğimiz zaman dünyanın en yüksek dağının akla gelmesi gibi, aynı şekilde, Kṛṣṇa şuuruna ulaşmak ta *yoga*da ulaşılabilecek en yüksek noktaya ulaşmak anlamına gelir.

Vedik öğretilere göre, iyi bir şekilde yetiştirilmek üzere *bakti-yoga* yoluyla Kṛṣṇa şuuruna gelen kişi çok talihlidir. İdeal bir *yogī*, bir yağmur bulutunun renginin güzelliğinde, nilüfer çiçeğini andıran yüzü güneş kadar parlak, üzerinde şahane mücevherler bulunan, elbisesi ve vücudu çiçekten kolyelerle süslü olan ve Śyāmasundara diye bilinen Kṛṣṇa üzerinde dikkatini yoğunlaştırır. O, *brahmajyoti* denilen nuruyla her tarafı aydınlatır. O, Rāma, Nṛsiṁha, Varāha ve Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa olarak farklı suretlerde bu dünyaya gelir. O, bu dünyaya Yaśodā ananın oğlu olarak sanki bir insanmış gibi gelir ve Kṛṣṇa, Govinda ve Vāsudeva isimleriyle bilinir. O, mükemmel bir çocuk, koca, arkadaş ve öğretmendir ve O, bütün zenginliklerle ve aşkın niteliklerle doludur. Kişi eğer Tanrı hakkında yapılan bütün bu tanımlamaların tam bilincinde ise o kişi en yüce *yogī* demektir.

Bütün Vedik literatürünün onayladığı gibi, *yoga*daki bu en yüce mükemmellik mertebesine sadece *bakti-yoga* ile ulaşılabilir:

yasya deve parābaktir
yathā deve tathā gurau
tasyaite kathitā hy arthāḥ
prakāśante mahātmanaḥ

"Vedik bilginin bütün mânası, sadece Tanrıya ve Onun temsilcisine tam bir inanç duyan büyük ruhlara kendiliğinden açıklanır." (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 6.23)

Baktir asya bajanaṁ tad ihāmutropādhi-nairāsyenāmuṣmin manah-kalpanam, etad eva naiṣkarmyam. "*Bakti*nin anlamı, gerek bu yaşamda gerekse gelecek yaşamda her türlü maddi çıkar arzusundan özgür olarak Tanrıya hizmet etmek demektir. Kişi, bu gibi eğilimlerden uzak olarak aklını tamamiyle Yüce Tanrıya vermelidir. *Naiṣkarmya* sözcüğünün anlamı budur." (*Gopāla-tāpanī Upaniṣad* 1.15)

Yoga sistemindeki en yüce mükemmellik mertebesi olan *bakti*yi, yani Kṛṣṇa şuurunu icra etmenin mânası budur.

Dhyāna-yoga konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Altıncı Bölümünün Baktivedanta açıklamaları burada sona ermiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM



Mutlağın Bilgisi

1

श्रीभगवानुवाच

मय्यासक्तमनाः पार्थ योगं युञ्जन्मदाश्रयः ।
असंशयं समग्रं मां यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु ॥१॥

śrī-bhagavān uvāca
mayy āsakta-manāḥ pārtha
yogaṁ yuñjan mad-āśrayaḥ
asaṁśayaṁ samagraṁ mām
yathājñāsyasi tac chṛṇu

śrī-bhagavān uvāca—Yüce Tanrı şöyle dedi; *mayi*—Bana; *āsakta-manāḥ*—aklı bağımlı; *pārtha*—Ey Pṛtha'nın oğlu; *yogam*—benlik idraki; *yuñjan*—uygulamak; *mat-āśrayaḥ*—Benim bilincimde olarak (Kṛṣṇa şuurunda); *asaṁśayam*—şüphe etmeksizin; *samagram*—tamamen; *mām*—Bana; *yathā*—nasıl; *jñāsyasi*—bilebilirsin; *tat*—o; *śṛṇu*—duymaya çalış.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Endişeden özgür ve aklın Bana bağlı bir halde Benim tam bilincimle yoga yaparak Beni tam olarak nasıl bilebileceğini duy şimdi, Ey Prtha'nın oğlu.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'nın bu Yedinci Bölümünde Kṛṣṇa şuurunun doğası tam olarak izah edilir. Kṛṣṇa bütün zenginlikler bakımından tamdır ve

bu zenginliğini nasıl tezahür ettirdiği bu bölümde anlatılır. Aynı zamanda, Kṛṣṇa'ya bağlanan dört çeşit talihli insan tipi ve Kṛṣṇa'ya asla yaklaşmayan dört çeşit talihsiz insan tipi de bu bölümde tasvir edilir.

Bagavad-gītā'nın ilk altı bölümünde, canlı varlık, çeşitli *yoga* yöntemleriyle kendisini benlik idraki seviyesine yükseltmeye kabil olan gayrimaddi bir ruh-can olarak tasvir edilir. Altıncı Bölümün sonunda ise, akılın Kṛṣṇa üzerinde, birbaşka deyişle Kṛṣṇa şuru üzerinde sarsılmaz bir şekilde yoğunlaştırılmasının tüm *yoga*ların en yücesi olduğu açıkça belirtilir. Kişi aklını Kṛṣṇa üzerinde yoğunlaştırarak Mutlak Hakikati tamamen bilebilir, fakat bunun tersi bir yöntemle bunu başaramaz. Gayrişahsi *brahmajyoti*yi, veya yerel Paramātmā'yı idrak etmek, Mutlak Hakikat hakkında edinilen mükemmel bir bilgi değildir, çünkü bu bilgi eksiktir. Tam ve bilimsel bilgi Kṛṣṇa'dır ve Kṛṣṇa şuurundaki kişiye herşey açıklanır. Tam Kṛṣṇa şuurundaki kişi, Kṛṣṇa'nın bütün şüphelerin ötesindeki en yüce bilgi olduğunu bilir. Çeşitli *yoga* yöntemleri Kṛṣṇa şuuru yolunda sadece birer atlama taşı görevi yapabilirler. Her kim doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuru yoluna girerse, *brahmajyoti* ve Paramātmā hakkında tam bilgiye kendiliğinden sahip olur. Kṛṣṇa şuuru *yoga*sını yapan kişi, Mutlak Hakikati, canlı varlıkları, maddi doğayı ve onların kendilerine ait gerecleriyle tezahür edişlerini ve herşeyi tam olarak bilebilir.

Bundan dolayı, Altıncı Bölümün son maddesinde belirtildiği gibi, kişi *yoga* yapmaya başlamalıdır. Herşeye Kadir Kṛṣṇa üzerinde konsantre olmak, ilk ve en önemlisi *sravanam* olan ve dokuz değişik şekilde yapılan belirli bir adanmış hizmet vasıtasıyla mümkün olur. Bundan dolayı, Tanrı, Arjuna'ya, *tac chṛnu*, yani "Benden duy" demektedir. Hiçkimse Kṛṣṇa'dan daha büyük bir otorite olamaz; bu bakımdan, kişinin mesajı doğrudan doğruya Ondan duyması, mükemmel bir Kṛṣṇa şuuruna sahip olabilmesi için eline geçen en büyük fırsattır. Bu bakımdan, kişi bu mesajı, akademik öğrenimle şişmiş ve Tanrıya adanmamış birisinden değil de, ya doğrudan doğruya Kṛṣṇa'dan ya da Kṛṣṇa'ya adanmış saf bir kuldan öğrenmelidir.

Mutlak Hakikat olan Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı anlamanın yolu, *Śrimad-Bāgavatam*'ın Birinci Kantosunun İkinci Bölümünde şöyle anlatılır:

śṛṇvatām sva-kathāh kṛṣṇah
puṇya-śravaṇa-kīrtanah

hrdy antah-stho hy abhadrāṇi
vidhunoti suhṛt satām

naṣṭa-prāyeṣv abhadreṣu
nityaṁ bāgavata-sevaya
bagavaty uttama-sloke
baktir bavati naiṣthikī

tadā rajas-tamo-bāvāḥ
kāma-lobhādayas ca ye
ceta etair anāviddhaṁ
sthitaṁ sattve prasīdati

evaṁ prasanna-manaso
bagavad-bakti-yogataḥ
bagavad-tattva-vijñānam
mukta-saṅgyasya jāyate

bidyate hrdaya-granthis
cidyante sarva-saṁsayāḥ
kṣīyante cāsya karmāṇi
dṛṣta evātmanīsvare

"Krşna hakkında, Vedik literatüründen, veya *Bagavad-gītā* vasıtasıyla doğrudan doğruya Krşna'dan duymak (bilgi almak) doğru bir faaliyettir. Herkesin kalbinde bulunan Rab Krşna, sürekli Kendisi hakkında birşeyler duymaya çalışan adanmış kulunu arıtır ve onun iyiliğini isteyen bir arkadaşı gibi hareket eder. Adanmış kişi de uyumakta olan aşkın bilgisini bu yolla doğal olarak uyandırır ve geliştirir. Diğer adanmışlardan ve *Bāgavatam*'dan Krşna hakkında daha fazla bilgi aldıkça kendisini gitgide Tanrıya adanmış hizmet vermeye adar. Adanmış hizmetin gelişmesiyle, kişi ihtiras ve cehalet hallerinden özgür olur ve böylece maddi hırs ve tamahtan da kurtulmuş olur. Bütün bu pisliklerden arınan bir aday, saf erdem halinde sarsılmadan kalır ve adanmış hizmetle hayat bularak Tanrı bilimini mükemmelen anlar. *Bakti-yoga* böylece maddi düşkünlüğün bu sert düğümünü kesip atar ve Tanrının Herşeye Kadir Mutlak Hakikat Şahsiyetini anlama mertebesi olan *asaṁsayaṁ samagram* mertebesine kişinin bir an önce ulaşmasını sağlar." (*Bāgavatam* 1.2.17-21)

Bundan dolayı, kişi, sadece Kṛṣṇa'dan veya Onun şuuruna sahip adanmış bir kulundan duyarak Kṛṣṇa bilimini anlıyabilir.

2

ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानमिदं वक्ष्याम्यशेषतः ।
यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते ॥२॥

jñānaṁ te 'haṁ sa-vijñānam
idaṁ vakṣyāmy aśeṣataḥ
yajjñātvā neha bhūyo 'nyaj
jñātavyam avaśiṣyate

jñānam—görünen bilgi; *te*—sana; *aham*—Ben; *sa*—ile; *vijñānam*—görünmeyen bilgi; *idam*—bu; *vakṣyāmi*—açıklıyacağım; *aśeṣataḥ*—tam olarak; *yat*—hangi; *jñātvā*—bilerek; *na*—değil; *iha*—bu dünyada; *bhūyaḥ*—ileri; *anyat*—daha fazla; *jñātavyam*—bilinebilir; *avaśiṣyate*—kalır.

ÇEVİRİ

Görünen ve görünmeyen olmak üzere bu bilginin tamamını sana açıklıyacağım. Bunu bildikten sonra, senin için bilinecek daha fazla birşey kalmayacak.

AÇIKLAMA

Tam bilgi, görünen dünyayı, onun arkasında bulunan ruhu ve her ikisinin de kaynağını içerir. Bu, aşkın bilgidir. Tanrı, yukarıda bahsi geçen bilgi sistemini açıklamak istemektedir, çünkü Arjuna, Kṛṣṇa'nın arkadaşı ve sırdaşıdır. Bu açıklama, Dördüncü Bölümün başında Tanrı tarafından yapılmıştı ve burada tekrar onaylanmaktadır. Tam bilgiye, sadece doğrudan doğruya Tanrıdan gelen gurular zincirinde yer alan adanmış kullar ulaşabilir. Bu bakımdan, kişinin, her çeşit *yoga*da üzerinde tefekküre dalınacak yegane varlık ve tüm sebeplerin sebebi olan tam bilginin kaynağını bilmesi için yeterince zeki olması gereklidir. *Vedalar* (*Muṇḍaka Upaniṣad* 1.3) bu konuda şöyle der: *kasmin bagavo vijñāte sarvam idaṁ vijñātaṁ bavati.* Bütün sebeplerin sebebi bilindiği zaman bilinmeyen hiçbirşey kalmaz.

3

मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद् यतति सिद्धये ।

यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः ॥३॥

manuṣyāṇāṁ sahasreṣu
kaścid yatati siddhaye
yatatām api siddhānāṁ
kaścin māṁ vetti tattvataḥ

manuṣyāṇām—adamların; *sahasreṣu*—binlercesinin içinde; *kaścit*—birisi; *yatati*—gayret eder; *siddhaye*—mükemmellik için; *yatatām*—gayret edenlerin içinde; *api*—gerçekten; *siddhānām*—mükemmelliğe ulaşanların içinde; *kaścit*—birisi; *mām*—Beni; *vetti*—bilir; *tattvataḥ*—aslında.

ÇEVİRİ

Binlerce kişinin içinde bir kişi mükemmelliğe ulaşmak için gayret gösterir ve mükemmelliğe ulaşanların içinde Beni hakikaten bilen birisi zor çıkar.

AÇIKLAMA

Çeşitli seviyelerde birçok insan vardır ve binlercesinin içinde sadece bir tanesi benliğin, vücudun ve Mutlak Hakikatin ne olduğunu öğrenmeye çalışacak kadar aşkın idrakle yeterince ilgilenir. Beşeriyet genel olarak yemek, uyumak, savunmak ve çiftleşmek gibi hayvani eğilimlerle meşguldür ve aşkın bilgiye ilgi duyan birisi çok zor çıkar. *Gītā*'nın ilk altı bölümü benliği, Üstün Benliği, ve *jñāna-yoga*, *dhyāna-yoga* ve benliğin maddeden ayırdedilmesini anlama konusunda aşkın bilgiye ilgi duyanlar içindir. Ancak, Kṛṣṇa sadece Kṛṣṇa şuuruna sahip kişiler tarafından bilinebilir. Diğer aşkın kişiler, Kṛṣṇa'yı anlamaktan daha kolay olan gayrişahsi Brahman'ı idrak edebilirler. Kṛṣṇa, Herşeye Kadir Şahısdır, fakat aynı zamanda O, Brahman ve Paramatma bilgisinin ötesindedir. Kṛṣṇa'yı anlamak konusunda gösterdikleri gayret sonucunda *yogī*lerin ve *jñānī*lerin kafaları karışır. Gayrişahsiyetçilerin en büyüğü olan Śrīpāda Śaṅkarācārya'nın kendi *Gītā* yorumunda Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmesine rağmen, onun taraftarları Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmezler; çünkü kişi, gayrişahsi Brahman hakkında aşkın bir idrake ulaşmış olsa bile Kṛṣṇa'yı bilmesi çok zordur.

Kṛṣṇa, ilk Tanrı Govinda, bütün sebeplerin sebebi, Tanrının Yüce Şahsıdır. *Īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ sac-cid-ānanda-vigrahaḥ / anādir ādir govindaḥ sarva-kāraṇa-kāraṇam*. Ona adanmamışların Onu bilmesi çok zordur. Adanmamış kişiler, *bakti*, veya adanmış hizmet yolunun çok

kolay olduğunu söylemelerine rağmen bunu uygulayamazlar. Eğer adanmamışların iddia ettiği gibi *bakti* yolu çok kolaysa, neden kendileri zor yolu seçmektedirler? *Bakti* bilgisinden yoksun olan bazı otoritesiz kişiler tarafından uygulanan sözümona *bakti* yolu kolay olabilir, fakat *bakti*, kural ve şartlarına göre uygulandığı zaman tahminci entellektüeller ve filozoflar bu yoldan kolaylıkla saparlar. Śrīla Rūpa Gosvāmi, *Bakti-rasāmṛta-sindhu*'sunda (1.2.101) şöyle yazmıştır:

śruti-smṛti-purāṇādi-
pañcarātra-vidhiṁ vinā
aikāntiki harer baktir
utpātāyaiva kalpate

"*Upaniṣadlar*, *Purāṇalar* ve *Nārada-pañcarātra* gibi otoriteli Vedik literatürlerini inkar eden bir Tanrıya adanmış hizmet, toplum içerisinde gereksiz bir rahatsızlık yaratır."

Brahman'ı idrak etmiş bir gayrişahsiyetçinin, veya Paramātmā'yı idrak etmiş bir *yogī*nin, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı Yaśoda ananın oğlu olarak, veya Arjuna'nın savaş arabasının sürücüsü olarak anlaması mümkün değildir. Büyük yarıtanrılar bile Kṛṣṇa hakkında şaşkınlığa düşerler (*muhyanti yat sūrayaḥ*). *Māṁ tu veda na kaścana*: Tanrı, "Beni hiçkimse olduğum gibi bilemez" der. Ve eğer Onu bilen birisi çıkarsa, o zaman, *sa mahātmā su-durlabhaḥ*. "Böyle bir ruh çok nadirdir." Bundan dolayı, Tanrıya adanmış hizmet sunmaksızın, kişi büyük bir alim veya filozof olsa bile Kṛṣṇa'yı olduğu gibi (*tattvataḥ*) bilemez. Onun herşeye kadirliğinde gizli olan bütün sebeplerin sebebi olmasındaki ve Onun zenginliğindeki, şöhretindeki, gücündeki, güzelliğindeki, bilgisindeki ve feragatindeki akıl almaz aşkın nitelikleri, sadece Kṛṣṇa'ya adanmış saf bir kul bilebilir, çünkü Kṛṣṇa, Kendisine adanmış kullarına çok yardımcı olur. O, Brahman idrakindeki son sözdür. Ve sadece Ona adanmış kullar Onu olduğu gibi bilebilirler.

ataḥ śrī-kṛṣṇa-nāmādi
na bhaved grāhyam indriyaiḥ
sevonmukhe hi jihvādau
svayam eva sphuraty adaḥ

"Körelmiş maddi duyularla hiçkimse Kṛṣṇa'yı olduğu gibi anlıyamaz. Fakat O, Kendisine sunulan aşkın sevgi hizmetinden memnun kalarak, kendisini adanmış kuluna açar." (*Bakti-rasāmṛta-sindhu* 1.2.234)

4

भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ।
अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥४॥

bhūmir āpo 'nalo vāyuḥ
kam mano buddhir eva ca
ahaṅkāra itiyaṁ me
bhinnā prakṛtir aṣṭadhā

bhūmiḥ—toprak; *āpaḥ*—su; *analaḥ*—ateş; *vāyuḥ*—hava; *kam*—eter; *manaḥ*—akıl; *buddhiḥ*—zeka; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve; *ahaṅkāraḥ*—sahte nefs; *iti*—böylece; *iyam*—bütün bunlar; *me*—Benim; *bhinnā*—ayrık; *prakṛtiḥ*—enerjilerim; *aṣṭadhā*—sekizli.

ÇEVİRİ

Toprak, su, ateş, hava, eter, akıl, zeka ve nefs; bu sekiz unsur hep birlikte Benim ayrık maddi enerjilerimi teşkil eder.

AÇIKLAMA

Tanrı bilim, Tanrının mesru konumunu ve Onun çeşitli enerjilerinin analizini yapar. Maddi doğaya *prakṛti* adı verilir, yani Sātvata-tantra'da tasvir edildiği gibi, *prakṛti* Onun farklı *puruṣa* enkarnasyonlarındaki (yayılımlarındaki) enerjileridir.

viṣṇos tu trīṇi rūpāṇi
puruṣākhyāny atho viduḥ
ekaṁ tu mahataḥ sraṣṭṛ
dvitīyaṁ tv aṇḍa-saṁsthitam
tṛtīyaṁ sarva-bhūta-stham
tāni jñātvā vimucyate

"Rab Kṛṣṇa'nın sınırsız yayılışı, maddi yaradılış içerisinde üç Viṣṇu olarak ortaya çıkar. Bunlardan birincisi Maha Viṣṇu, *mahat-tattva* olarak bilinen bütün maddi enerjiyi yaratır. İkincisi Garbodakaśayı Viṣṇu, her evrende çeşit yaratmak üzere bütün evrenlere girer. Ve üçüncüsü Kṣirodakaśayı Viṣṇu ise, Paramātma olarak bilinen ve herşeye nüfuz eden Üstün Ruh olarak bütün evrenlere nüfuz eder. O, atomun içinde bile mevcuttur. Bu üç Viṣṇu'yu bilen herkes maddi esaretten özgür olabilir."

Bu maddi dünya, Tanrının enerjilerinden birinin geçici bir tezahürüdür. Maddi dünyadaki bütün faaliyetler, Rab Kṛṣṇa'nın bu üç Viṣṇu yayılımı tarafından yönetilirler. Bu *puruṣalar*a enkarnasyonlar denir. Tanrı (Kṛṣṇa) bilimini bilmiyenler genellikle, bu maddi dünyanın canlı varlıkların eğlenmesi için yaratılmış bir yer olduğunu ve bu canlı varlıkların *puruṣalar* (maddi enerjinin zevkini çıkartan, onu kontrol eden ve ona sebep olan) olduğunu iddia ederler. *Bagavad-gītā*'ya göre bu Tanrı tanımaz fikir yanlıştır. Tartışılan bu maddede, maddi tezahürün özgün sebebinin Kṛṣṇa olduğu belirtilmiştir. Bunu *Śrīmad-Bāgavatam* da onaylar. Maddi tezahürün cüzleri (parçaları) Tanrının ayrık enerjileridir. Hatta, gayrişahsiyetçilerin ulaşacağı en yüce kazanç olan *brahmajyoti* bile ruhsal semada tezahür etmiş olan ruhsal bir enerjidir. Vaikuṇṭhalokalarda olduğu gibi, *brahmajyoti* içinde ruhsal eşitlik yoktur ve gayrişahsiyetçiler bu *brahmajyoti*yi ulaşılacak en yüce kazanç olarak kabul ederler. Paramātmā tezahürü ise, Kṣīrodakaśāyi Viṣṇu'nun geçici olarak herşeye nüfuz eden halidir. Paramātmā tezahürü ruhsal dünyada ebedi değildir. Bundan dolayı, asıl Mutlak Hakikat, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'dır. O, eksiksiz enerjik şahıstır ve birbirinden farklı olan ayrık ve dahili enerjilere sahiptir.

Yukarıda bahsedildiği gibi, maddi enerji içerisinde başlıca sekiz tezahür vardır. Bunlardan ilk beş tezahür olan toprak, su, ateş, hava ve gökyüzüne, içine beş duyu nesnesinin de dahil olduğu beş devasa yaradılış, veya kaba yaradılış adı verilir. Bunlar, fiziksel sesin, dokunmanın, şekilin, tadın ve kokunun tezahürleridir. Maddi bilim bu on unsuru birbiriyle uzlaştırmaktan başka birşey yapmaz. Fakat diğer üç öge olan akıl, zeka ve nefs materyalistler tarafından ihmal edilir. Aklî faaliyetlerle uğraşan filozofların bilgileri mükemmel değildir, çünkü onlar en yüce kaynak olan Kṛṣṇa'yı bilmezler. Nefis (maddi varoluşun temel ilkesini oluşturan, "Ben" ve "Benim" kavramları) maddi faaliyetler için gerekli olan on duyu organını içine alır. Zeka, *mahat-tattva* denilen tüm maddi yaradılışla ilgilidir. Bundan dolayı, Sāṅkhya'nın ateist felsefesinin konusunu oluşturan maddi dünyadaki yirmidört unsur, Tanrının sekiz ayrık enerjisinden tezahür etmiştir; bunlar genellikle Kṛṣṇa'nın enerjilerinden filizlenmiş olan yan enerjilerdir ve Ondan ayrı olarak bulunurlar, fakat az bir bilgiye sahip olan bu ateist Sāṅkhya filozofları, tüm sebeplerin sebebinin Kṛṣṇa olduğunu bilmezler. Sāṅkhya felsefesinde tartışılan konu, *Bagavad-gītā*'da tasvir edildiği gibi, sadece Kṛṣṇa'nın harici enerjisinin bir tezahürüdür.

5

अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ।
जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत् ॥५॥

apareyam itas tv anyam
prakṛtim viddhi me parām
jīva-bhūtām mahā-bāho
yayedam dāryate jagat

aparā—dahili; *iyam*—bu; *itah*—bunun yanısıra; *tu*—fakat; *anyām*—bir diğer; *prakṛtim*—enerji; *viddhi*—sadece anlamaya çalış; *me*—Benim; *parām*—yüce; *jīva-bhūtām*—canlı varlıkları kapsıyan; *mahā-bāho*—Ey sanlı ordulu; *yayā*—kimin tarafından; *idam*—bu; *dāryate*—faydalanılır veya yozlaştırılır; *jagat*—maddi dünya.

ÇEVİRİ

Bunların yanısıra, Ey sanlı Arjuna, bu maddi, dahili doğanın kaynaklarını sömüren canlı varlıkları da kapsıyan bir başka üstün enerjim daha vardır.

AÇIKLAMA

Burada açıkca belirtildiğine göre, canlı varlıklar Yüce Tanrının üstün doğasına (veya enerjisine) aittir. Toprak, hava, su, ateş, eter, akıl, zeka ve nefs olarak tezahür eden çeşitli unsurlar dahili enerjiyi oluştururlar. Maddi doğanın suretleri olan kaba (toprak vs.) ve latif (akıl vs.) unsurlar dahili enrjinin ürünleridir. Çeşitli nedenlerle bu dahili enerjileri sömüren canlı varlıklar Yüce Tanrının üstün enerjisine dahildirler ve bütün maddi dünyanın işlevi bu enerjiye bağlıdır. Üstün enerji, yani canlı varlık tarafından harekete geçirilmedikçe kozmik tezahürün hiçbir gücü yoktur. Enerjiler daima enerjik tarafından kontrol edilir, bu bakımdan, canlı varlıklar daima Tanrının kontrolü altındadır ve bağımsız olarak varolamazlar. Zeki olmayan bazı kişilerin düşündüğü gibi, onlar asla birbirlerine eşit güçlere sahip değillerdir. Canlı varlıklar ve Tanrı arasındaki fark, *Śrīmad-Bāgavatam*'da (10.87.30) söyle anlatılır:

aparimitā dhruvās tanu-bhṛto yadi sarva-gatās
tarhi na śāsyateti niyamo dhruva netarathā

ajani ca yan-mayam tad avimucya niyatr bavet
samam anu jānatām yad amatam mata-dustatayā

"Ey Yüce Ebediyet! Eğer vücutlanmış canlı varlıklar ebedi iseler ve Senin gibi herşeye nüfuz edebiliyorlarsa, o halde Senin kontrolün altında olamazlar. Fakat, eğer canlı varlıklar Senin Tanrılığının zerreleri olarak kabul ediliyorlar ise, o halde Senin yüce kontrolün altındadırlar. Bundan dolayı, gerçek özgürlük, canlı varlıkların Senin kontrolüne teslim olmalarını gerektirir ve bu teslimiyet onları mutlu kılar. Onlar sadece bu meşru koumlarında kontrolör olabilirler. Bundan dolayı, Tanrının ve canlı varlıkların her bakımdan birbirlerine eşit olduklarını iddia eden monistik (birlik) teoriyi destekliyen sınırlı bilgiye sahip kişiler, aslında hatalı ve kirli bir görüş tarafından güdülmektedirler."

Yüce Tanrı Kṛṣṇa, tek kontrolördür ve bütün canlı varlıklar Onun tarafından kontrol edilir. Bu canlı varlıklar Onun üstün enerjileridir, çünkü onların varoluş nitelikleri Yüce Tanrınınki ile bir ve aynıdır, fakat güç miktarı bakımından onlar Tanrıya asla eşit değildir. Üstün enerji (canlı varlık), kaba ve latif halde bulunan dahili enerjiyi (maddeyi) sömürürken, gerçek manevi aklını ve zekasını unutur. Maddenin canlı varlık üzerindeki etkisi bu unutkanlığa sebep olur. Fakat, canlı varlık yanıltıcı maddi enerjinin etkisinden özgür olduğu zaman *muktiye*, yani özgürlük mertebesine ulaşır. Maddi yanılgının etkisi altındaki nefs "Ben maddeyim ve maddi kazanç ta Benimdir" diye düşünür. Her bakımdan Tanrı ile bir olma kavramı da dahil olmak üzere, bütün maddi fikirlerden özgür olduğu zaman, canlı varlık gerçek konumunun farkına varır. Bundan dolayı, canlı varlığın, sadece Kṛṣṇa'nın çeşitli enerjilerinden birisi olduğunun ve bu enerjinin maddi pislikten özgür olduğu zaman tam Kṛṣṇa şuuruna sahip olacağının, veya özgürlüğe ulaşacağının *Gītā* tarafından onaylandığı sonucuna varabiliriz.

6

एतद्योनीनि भूतानि सर्वानीत्युपधारय ।
अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रलयस्तथा ॥६॥

etad-yonini būtāni
sarvānity upadhāraya
aham kṛtsnas ya jagatah
prabhavah pralayas tathā

etat—bu iki doğa; *yonini*—onların doğum kaynağıdır; *bhutani*—yaratılmış olan herşey; *sarvani*—bütün; *iti*—böylece; *upadharaya*—bil; *aham*—Ben; *krtsnasya*—hepsini kapsıyan; *jagatah*—dünyanın; *prabhavah*—tezahürün kaynağı; *pralayah*—çözülüp dağılma; *tathā*—olduğu kadar.

ÇEVİRİ

Bütün canlı varlıkların kaynağı bu iki doğa içerisindedir. Bu dünyadaki maddi ve manevi olan herşeyin kaynağının ve sonunun Ben olduğumdan emin olabilirsin.

AÇIKLAMA

Var olan herşey ruh ve maddenin ürünüdür. Ruh, yaradılışın temel alanıdır ve madde ruh tarafından yaratılmıştır. Ruh, maddi gelişmenin belli bir safhasında yaratılmamıştır. Tam tersine, bu maddi dünya sadece ruhsal enerji üzerine tezahür etmiştir. Maddi vücut gelişir, çünkü maddenin içerisinde ruh mevcuttur; üstün enerji, yani ruh-can vücutta mevcut bulunduğu için bir çocuk, ergenlikten yetişkinliğe doğru tedrici bir gelişme gösterir. Aynı şekilde, devasa evrenin bütün kozmik tezahürü de Üstün Ruh Viṣṇu'dan dolayı gelişme gösterir. Bundan dolayı, bu devasa evrensel sureti oluşturmak için bir araya gelen ruh ve madde özgün olarak Tanrının iki enerjisidir ve sonuç olarak Tanrı herşeyin özgün sebebidir. Tanrının kısımsal öz parçası olan canlı varlık, büyük bir gökdelenin, büyük bir fabrikanın ve hatta büyük bir şehirin var oluş sebebi olabilir, fakat bütün evrenin var oluş sebebi olamaz. Bu evrenin sebebi, Büyük Ruh, veya Üstün Ruhtur. Ve Yüce Kṛṣṇa büyük ve küçük ruhların her ikisinin de varoluş sebebidir. Bundan dolayı, O, tüm sebeplerin esas sebebidir. Bu konu, *Katha Upanisad*'da (2.2.13), *nityo nityānām cetanas cetanānām* sözleriyle onaylanır.

7

मत्तः परतरं नान्यत् किञ्चिदस्ति धनञ्जय ।
मयि सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा इव ॥७॥

mattah parataram nān yat
kiñcid asti dhanañja ya
mayi sarvam idam protam
sūtre mani-gamā iva

mattaḥ—Benden öte; *para-taram*—yüce; *na*—değil; *anyat kiñcit*—başka birşey; *asti*—orada; *dhanañjaya*—Ey servetler fatihi; *mayi*—Bende; *sarvam*—var olan; *idam*—gördüğümüz; *protam*—dizili; *sūtre*—ipe; *maṇi-gaṇāḥ*—inciler; *iva*—gibi.

ÇEVİRİ

Ey servetler fatihi, Benden üstün olan bir başka hakikat yoktur. İpe dizilmiş inciler gibi, herşey Bana bağlıdır.

AÇIKLAMA

Yüce Mutlak Hakikatin, şahsi veya gayrişahsi olup olmadığı konusunda süregelen bir tartışma vardır. *Bagavad-gītā*'ya göre, Mutlak Hakikat, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'dır ve bunun böyle olduğu adım başı onaylanır. Mutlak Hakikatin bir şahıs olduğu özellikle bu maddede vurgulanmaktadır. *Brahma-saṁhitā*'da Yüce Mutlak Hakikatin, Tanrının Şahsı olduğu şöyle beyan edilir: *iśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ sac-cid-ānanda-vigrahaḥ*, yani "tüm zevklerin deposu ve tam bilgi ve saadetin ebedi sureti olan ilk Tanrı Govinda, Yüce Mutlak Hakikat olan Tanrının Şahsı Rab Kṛṣṇa'dır. Bu otoriteli beyanat, Mutlak Hakikatin bütün sebeplerin sebebi olduğu konusunda hiçbir şüpheye yer bırakmaz. Bununla beraber, gayrişahsiyetçiler *Śvetāśvatara Upaniṣad*'da (3.10) belirtilen Vedik yorumun gücü üzerinde tartışırlar. O yorumda şunlar belirtilir: *tato yad uttarataraṁ tad arūpam anāmayam / ya etad vidur amṛtās te bhavanti athetare duḥkham evāpiyanti*. "Maddi dünyada, evrendeki ilk canlı varlık olan Brahma, anlaşıldığına göre, yaratanrıların, insanların ve hayvanların içindeki en üstün varlıktır. Fakat, Brahma'nın ötesinde, maddi bir sureti olmayan ve bütün maddi pisliklerden özgür olan bir Aşkınlık vardır. Onu bilebilen kişi aşkınlığa ulaşır, fakat Onu bilmeyenler bu maddi dünyanın sefilliğini çekerler."

Gayrişahsiyetçiler, *arūpam* sözcüğü üzerinde önemle dururlar. Fakat, bu *arūpam* gayrişahsi değildir. *Arūpam*, yukarıda bir bölümünü verdiğimiz *Brahmā-saṁhitā*'da betimlenen saadet, ebediyet ve bilginin aşkın suretine işaret eder. *Śvetāśvatara-Upaniṣad*'daki (3.8-9) diğer dörtlükler bunu şöyle kanıtlar:

vedāham etaṁ puruṣaṁ mahāntam
āditya-varṇaṁ tamasaḥ parastāt
tam eva vidvān ati mṛtyum eti
nānyaḥ panthā vidyate 'yanāya

yasmāt paraṁ nāparam asti kiñcid
yasmān nāṇīyo no jyāyi 'sti kiñcid
vṛkṣa iva stabdho divi tiṣṭhaty ekas
tenedaṁ pūrṇaṁ puruṣeṇa sarvam

"Tanrının Yüce Şahsının, karanlığın bütün maddi kavramlarına aşkın olduğunu biliyorum. Sadece O'nu bilen kişi doğum ve ölüm döngüsünü aşabilir. O Yüce Şahsın bilgisinden başka hiçbirşey kişiyi özgürlüğe kavuşturamaz."

"Hiçbir hakikat o Yüce Şahıstan üstün değildir, çünkü O en üstündür. O, en ufaktan daha ufak ve en büyükten daha büyüktür. O, sessiz duran bir ağaç konumundadır ve aşkın semayı aydınlatır ve bir ağaç gibi köklerini yayarak enerjilerinin uzantılarını her tarafa yayar."

Bu dörtlüklerden anlaşıldığı gibi, hem maddi hem manevi haldeki enerjileriyle her tarafa nüfuz eden Tanrının Yüce Şahsının, Mutlak Hakikat olduğu sonucuna varabiliriz.

8

रसोऽहमप्सु कौन्तेय प्रभास्मि शशिसूर्ययोः ।
प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौरुषं नृषु ॥८॥

raso 'ham apsu kaunteya
prabhāsmi sasi-sūryayoḥ
praṇavaḥ sarva-vedeṣu
śabdaḥ khe pauruṣaṁ nṛṣu

rasaḥ—tat; *aham*—Ben; *apsu*—suda; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *prabhā*—ışık; *asmi*—Ben; *śasi-sūryayoḥ*—ayın ve güneşin; *praṇavaḥ*—üç harf a-u-m; *sarva*—herşeyde; *vedeṣu*—Vedalar; *śabdaḥ*—ses titreşimi; *khe*—eterde; *pauruṣam*—kabiliyet; *nṛṣu*—insandaki.

ÇEVİRİ

Ey Kunti'nin oğlu, Ben suyun tadıyım, ay ve güneşin ışığıyım, Vedik mantralar içinde om hecesiyim, Ben eterin içindeki sesim ve insanın kabiliyetiyim.

AÇIKLAMA

Tanrının, çeşitli maddi ve ruhsal enerjileriyle herşeye nasıl nüfuz edebildiği bu maddede açıklanmaktadır. Yüce Tanrı, farklı enerjileriyle başlangıç niteliğinde kavranabilir ve böylece Onun gayrişahsi niteliği idrak edilebilir. Bir şahıs olan güneş yarıtanrısının, her tarafa nüfuz eden güneş ışığı ile kavranabilmesi gibi, Tanrı da ebedi yurdunda bulunmakla beraber, her tarafa nüfuz eden yayılmacı enerjileri aracılığıyla kavranabilir. Suyun tadı, suyun faal ilkesidir. Suyun saf tadına tuz karışmış olduğu için hiçkimse deniz suyunu içmekten zevk almaz. Suyun cazibesi tadının saflığına bağlıdır ve bu saf tat, Tanrının enerjilerinden biridir. Gayrişahsiyetçiler suyun tadında Tanrının varlığını kavrarlar ve şahsiyetçiler ise, insanların susuzluğunu gidermek amacıyla tatlı bir su temin ettiği için Tanrıya şükranlarını sunar ve Onu yüceltirler. Yüce Tanrıyı kavramanın yolu budur. Uygulama yönünden bakacak olursak, şahsiyetçilik ve gayrişahsiyetçilik arasında bir mücadele yoktur. Gayrişahsi ve şahsi kavramların herşeyin içinde aynı anda mevcut olduğunun Tanrı tarafından bilindiğini bilen birisi bunda çelişkili bir durum olmadığını bilir. Bundan dolayı, Rab Çaitanya şu saf doktrini ortaya koymuştur: *acintya bheda ve abheda-tattva*, yani aynı anda birlik ve farklılık.

Ay ve Güneşin ışığı, Tanrının gayrişahsi nuru olan *brahmajyoti*den kaynaklanır. Ve her Vedik ilahiye başlarken kullanılan *pranava* ve *omkara* aşkın ses titreşimleri Yüce Tanrıyı belirtir. Çünkü gayrişahsiyetçiler, Yüce Rab Kṛṣṇa'yı, Onun sayısız isimlerinden biriyle belirtmekten çok korkarlar ve aşkın bir ses titreşimi olan *omkara* sesini titreştirmeyi tercih ederler. Fakat, *omkara*nın Kṛṣṇa'yı temsil ettiğini bilmezler. Kṛṣṇa şuurunun yükümlülüğü her yere uzanır ve Kṛṣṇa'yı bilen kişi kutsanır. Kṛṣṇa'yı bilmeyenler yanılgı içindedirler ve Kṛṣṇa bilgisi özgürlük, Onu bilmemek ise bağımlılık demektir.

9

पुण्यो गन्धः पृथिव्यां च तेजश्चास्मि विभावसौ ।
जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि तपस्विषु ॥९॥

puṇyo gandhaḥ pṛthivyāṁ ca
tejaś cāsmi vibhāvasau
jīvanaṁ sarva-bhūteṣu
tapaś cāsmi tapasviṣu

puṇyaḥ—özgün; *gandhaḥ*—koku; *pṛthivyām*—toprakta; *ca*—de-da;

tejah—ısı; *ca*—de-da; *asmi*—Ben; *vibhāvasau*—ateşte; *jīvanam*—yaşam; *sarva*—herşeyde; *bhūteşu*—canlı varlıklar; *tapah*—kefaret; *ca*—de-da; *asmi*—Ben; *tapasvişu*—kefarette bulunanlarda.

ÇEVİRİ

Ben toprağın özgün kokusuyum, ve ateşin sıcaklığıyım. Ben yaşıyan herşeyin yaşamıyım ve bütün münzevilerin kefaretiyim.

AÇIKLAMA

Punya sözcüğü "bozulmamış" anlamına gelir ve *punya* özgündür. Çiçekte, toprakta, suda, ateşte, havada, vs. olduğu gibi, maddi dünyadaki herşeyin kendisine özgü bir tadı, veya kokusu vardır. Herşeye nüfuz eden bu kirlenmemiş özgün tat Kṛṣṇa'dır. Aynı şekilde, herşeyin kendisine has bir tadı vardır ve bu tat bazı kimyasal maddelerin karıştırılmasıyla değişebilir. Bunun için, özgün olan herşeyin bir kokusu ve bir tadı vardır. *Vibhāvasu* sözcüğü "ateş" anlamına gelir. Ateş olmadan ne fabrikalar çalışır, ne yemek pişer, vs. ve bu ateş Kṛṣṇa'dır. Ateşin sıcaklığı Kṛṣṇa'dır. Vedik eczacılığa göre, karın bölgesindeki düşük ısı hazımsızlığa sebep olur. Öyleyse, hazım için bile ateşe ihtiyaç vardır. Kṛṣṇa şuurundan anladığımıza göre, toprak, ateş, su, hava ve bütün aktif ilkeler, bütün kimyasal maddeler ve bütün maddi unsurlar Kṛṣṇa'ya bağlıdır. Bundan dolayı, Kṛṣṇa'nın lütfuyla, kişi kendi hayatını uzatabilir, veya kısaltabilir. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuuru her alanda faaldir.

10

बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनातनम् ।
बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ॥१०॥

bījam māṁ sarva-bhūtānāṁ
viddhi pārtha sanātanam
buddhir buddhimatām asmi
tejas tejasvinām aham

bījam—çekirdek; *mām*—Ben; *sarva-bhūtānām*—bütün canlı varlıkların; *viddhi*—anlamaya çalış; *pārtha*—Ey Pṛtha'nın oğlu; *sanātanam*—özgün, ebedi; *buddhih*—zeka; *buddhi-matām*—zeki olanın; *asmi*—Ben; *tejah*—cesaret; *tejasvinām*—güçlü olanın; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, varolan herşeyin özgün tohumunun, zeki insanın zekasının ve kudretli insanların cesaretinin Ben olduğumu bil.

AÇIKLAMA

Bījam sözcüğü "tohum" anlamına gelir ve Kṛṣṇa herşeyin tohumudur. Hareketli ve hareketsiz olmak üzere çeşitli canlı varlıklar vardır. Kuşlar, hayvanlar, insanlar ve diğer birçok canlı varlık hareket edebilme yeteneğine sahiptir, fakat ağaçlar ve bitkiler hareket etmeksizin öylece ayakta durmak zorundadırlar. Her canlı varlık 8.400.000 çeşit yaşam türü içerisinde yer alır ve bunlardan bazıları hareketli, bazıları ise hareketsizdir. Fakat, her hâlikârda hepsinin yaşamının tohumu Kṛṣṇa'dır. Vedik literatüründe belirtildiğine göre, Brahman, veya Yüce Mutlak Hakikat gayrişahsidir ve Parabrahman, yani Yüce Ruh Kṛṣṇa şahsidir. *Bagavad-gītā*'da belirtildiğine göre, gayrişahsi Brahman şahsi kavram içerisinde yer alır. Bundan dolayı, Kṛṣṇa özgün olarak herşeyin kaynağıdır. O, herşeyin köküdür. Bir ağacın kökünün bütün ağacı beslemesi gibi, herşeyin kökü olan Kṛṣṇa da bu maddi tezahür içerisinde yer alan herşeye bakar. Bu konu, Vedik literatüründe (*Katha Upanişad* 2.2.13) şöyle onaylanır:

nityo nityānāṁ cetanaś cetanānām
eko bahūnāṁ yo vidadhāti kāmān

O, bütün ebedîlerin içerisinde esas ebedî olandır. O, bütün canlıların yüce canıdır ve O, tek başına bütün yaşamı canlı tutar. Kişi, zeka olmaksızın hiçbirşey yapamaz ve Kṛṣṇa'nın dediğine göre, bütün zekanın kökü Odur. Zeki olmayan kişi Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı anlıyamaz.

11

बलं बलवतां चाहं कामरागविवर्जितम् ।
धर्माविरुद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ॥११॥

balaṁ balavatāṁ cāhaṁ
kāma-rāga-vivarjitam
dharmāviruddho bhūteṣu
kāmo 'smi bharatarṣabha

balam—güç; *bala-vatām*—güçlünün; *ca*—ve; *aham*—Ben; *kāma*—ihtiras; *rāga*—ve bağımlılık; *vivarjitam*—yoksun; *dharma-aviruddhah*—dînî ilkelere aykırı olmayan; *bhūtesu*—bütün varlıkların içerisinde; *kāmah*—cinsel yaşam; *asmi*—Ben; *bharata-ṛṣabha*—Ey Bharatalar'ın efendisi.

CEVİRİ

Ben güçlünün gücüyüm ve dînî ilkelere aykırı olmayan ihtiras ve arzuyum. Ey Bharatalar'ın efendisi (Arjuna), Ben dînî ilkelere ters düşmeyen cinsel yaşamım.

AÇIKLAMA

Güçlü bir adamın gücü, şahsî saldırganlık için değil zayıfları korumak için kullanılmalıdır. Aynı şekilde, dînî ilkelere (*dharma*) göre, cinsel yaşam çocuk yapmak içindir, başka birşey için değil. Bundan dolayı, anne ve babaların sorumluluğu, Kṛṣṇa şuuruna sahip çocuklar yetiştirmektir.

12

ये चैव सात्त्विका भावा राजसास्तामसाश्च ये ।
मत्त एवेति तान् विद्धि न त्वहं तेषु ते मयि ॥१२॥

ye caiva sāttvikā bhāvā
rājasās tāmasās ca ye
matta eveti tān viddhi
na tv aham teṣu te mayi

ye—olan hepsi; *ca*—ve; *eva*—kesinlikle; *sāttvikāh*—erdem içinde; *bhāvāh*—varoluş durumu; *rājasāh*—ihtiras halinde; *tāmasāh*—cehalet halinde; *ca*—de-da; *ye*—olan hepsi; *mattah*—Benden; *eva*—kesinlikle; *iti*—böylece; *tān*—onlar; *viddhi*—bilmeye çalış; *na*—değil; *tu*—fakat; *aham*—Ben; *teşu*—onların içerisinde; *te*—onlar; *mayi*—Bende.

CEVİRİ

Var oluşun her hali (erdem, ihtiras, veya cehalet halleri) Benim enerjimle tezahür etmiştir. Bir bakıma Ben herşeyim, fakat bağımsızım. Ben maddî doğanın halleri altında değilim, tam tersine onlar Benim içimde yer alır.

AÇIKLAMA

Dünyadaki bütün maddi faaliyetler maddi doğanın üç hali altında yönetilmektedir. Doğanın bu maddi halleri Yüce Tanrı Kṛṣṇa'dan kaynaklanıyor olmakla beraber, O bu hallere hedef olmaz. Örneğin, kişi devletin kanunlarına göre cezalandırılabilir, fakat bu kanunların koyucusu olan kral bu kanunlara hedef olmaz. Aynı şekilde, maddi doğanın bütün halleri (erdem, ihtiras ve cehalet halleri) Yüce Tanrı Kṛṣṇa'dan kaynaklanır, fakat Kṛṣṇa maddi doğaya hedef olmaz. Bundan dolayı O, *nirguṇadır*, yani bu *guṇalar* veya haller Ondan kaynaklanmakla beraber Onu etkilemez. Bagavān'ın, yani Tanrının Yüce Şahsının özel karakteristiklerinden bir tanesi de budur.

13

त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिः सर्वमिदं जगत् ।
मोहितं नाभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययम् ॥१३॥

tribhir guṇa-mayair bhāvair
ebhiḥ sarvam idaṁ jagat
mohitaṁ nābhijānāti
māṁ ebhyaḥ paraṁ avyayam

tribhih—üç; *guṇa-mayaih*—guṇaların oluşturduğu; *bhāvaih*—var oluş durumları; *ebhih*—bütün bunlar; *sarvam*—bütün; *idam*—bu; *jagat*—evren; *mohitam*—aldatılmış; *na abhijānāti*—bilmez; *mām*—Benim; *ebhyaḥ*—bunların üzerinde; *param*—Yüce Tanrı; *avyayam*—yorulmaz..

ÇEVİRİ

Bu üç hal (erdem, ihtiras ve cehalet) tarafından aldatılan bütün dünya, Benim bu hallerin üzerinde olduğumu ve hiç yorulmadığımı bilmez.

AÇIKLAMA

Bütün dünya maddi doğanın üç hali tarafından büyülenmiştir. Bu üç hal tarafından büyülenmiş olanlar, Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın bu maddi doğaya aşkın olduğunu anlıyamazlar.

Maddi doğanın etkisi altında bulunan her canlı varlık belli bir vücuda sahiptir ve buna göre belli psikolojik ve biyolojik faaliyetlerde bulunur. Doğanın üç maddi hali içerisinde işlev gösteren dört sınıf insan vardır. Tamamiyle saf bir erdem halinde olanlara *brāhman*

denir. İhtiras halinde olanlar *kşatriyalar*dır. Hem ihtiras hem de cehalet halinde olanlara *vaisya* denir. Tamamiyle cehalet halinde bulunanlar ise *sūdralar*dır. Ve onlardan daha düşük seviyede hayvanlar, veya hayvansal yaşam vardır. Bununla beraber, bu belirlemeler sürekli değildir. Bizler *brāhmana*, *kşatriya*, *vaisya*, veya *sūdra* olabiliriz, fakat bu yaşam her halikârda geçicidir. Fakat, bu maddi yaşantımızın geçici olmasına ve gelecek yaşamımızda ne olacağımızı bilmememize rağmen bu yanıltıcı enerjinin büyüsüne kapılarak kendimizi yaşamın vücutsal kavramıyla tanımlarız ve Amerikalı, Rus, Hintli, veya *brāhman*, Hindu, Müslüman, vs. olduğumuzu düşünürüz ve böylece bütün bu hallerin üzerinde bulunan Tanrının Yüce Şahsını unuturuz. Onun için, doğanın bu üç hali tarafından aldatılan canlıların, bu maddi geri planın arkasında Tanrının Yüce Şahsının bulunduğunu anlıyamadıkları, Rab Krşna tarafından burada belirtilmektedir.

İnsanlar, yarıtanrılar, hayvanlar, vs. gibi farklı çeşitlerde birçok canlı varlık vardır ve bunların her biri maddi doğanın etkisi altındadır ve hepsi de Tanrının aşkın Şahsını unutmuş durumdadır. İhtiras ve cehalet halinde bulunanlar ve hatta erdem halinde bulunanlar bile Mutlak Hakikatin gayrişahsi Brahman kavramından öteye gidemezler. Onlar, Yüce Tanrının tüm güzelliğe, zenginliğe, bilgiye, güce, şöhrete, ve feragate sahip olan şahsi görüntüsü karşısında şaşkınlığa düşerler. Erdem halinde bulunanlar bile bunu anlıyamadıktan sonra ihtiras ve cehalet halinde olanlar bunu hiç anlıyamazlar. Krşna şuuru maddi doğanın bu üç haline aşkındır ve Krşna şuurunda gerçek anlamda yerleşmiş olanlar özgürlüklerine kavuşmuşlardır.

14

दैवी ह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया ।
मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते ॥१४॥

daivī hy eṣā guṇa-mayī
mama māyā duratyayā
mām eva ye prapadyante
māyām etāṁ taranti te

daivī—aşkın; *hi*—kesinlikle; *eṣā*—bu; *guṇa-mayī*—maddi doğanın üç halinden oluşan; *mama*—Benim; *māyā*—enerjim; *duratyayā*—üstesinden gelmek çok zor; *mām*—Bana; *eva*—kesinlikle; *ye*—yapanlar; *prapadyante*—teslim; *mayam etām*—bu yanıltıcı enerji;

taranti—üstesinden gelmek; *te*—onlar.

ÇEVİRİ

Maddi doğanın üç halinden ibaret olan Benim bu kutsal enerjimin üstesinden gelmek çok zordur. Fakat, Bana teslim olanlar bunun ötesine kolaylıkla geçebilirler.

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsının sayısız enerjileri vardır ve bütün bu enerjiler kutsaldır. Canlı varlıklar, Onun enerjilerinin bir parçası olmakla beraber maddi enerjiyle olan temasları yüzünden, özgün üstün güçlerinin üzeri maddi pislik tarafından örtülmüştür. Maddi enerjiyle örtülü bulunan kişi, muhtemelen bunun etkisinden kurtulamaz. Daha önce belirtildiği gibi, Tanrının Yüce Şahsından kaynaklandığı için, maddi ve ruhsal doğalar ebedîdir. Canlı varlıklar Tanrının ebedî ve yüce doğasına aittir, fakat Tanrının ikinci derecedeki enerjisi olan madde tarafından kirletildikleri için onların yanılgıları da ebedîdir. Bundan dolayı, koşullanmış ruha, ebediyen koşullanmış anlamına gelen *nitya-baddha* denir. Maddi zaman içerisinde hiçkimse geçmişe giderek koşullandığı tarihi bulamaz. Sonuç olarak şunu söyliyebiliriz ki, maddi enerji ikinci dereceden öneme haiz olsa bile, kişinin maddi doğanın kıskaçlarından kurtulması çok zordur, çünkü maddi enerji, canlı varlığın asla üstesinden gelemiyeceği yüce iradeyle yönetilir. İkinci dereceden öneme haiz olan maddi doğa kutsal iradeyle yönetildiği için ve Tanrıya kutsal bir bağla bağlı olduğu için burada kutsal doğa olarak tanımlanmaktadır. Kutsal iradeyle yönetilen maddi doğa ikinci dereceden öneme haiz olmakla beraber, kozmik tezahürün inşa ve tahrip edilişinde şahane bir rol oynar. *Vedalar* bunu şöyle onaylar: *māyāṁ tu prakṛtiṁ vidyān māyinaṁ tu maheśvaram*. "Māyā (yanılgı) sahte veya geçici olmakla beraber, *māyā*nın arkasında, yüce sihirbaz Tanrının Şahsı, yüce kontrolör Maheśvara vardır." (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 4.10)

Guṇa sözcüğü aynı zamanda "halat" anlamına gelir, bundan anlaşıldığına göre, koşullanmış ruh yanılgının halatları ile sıkıca bağlanmış durumdadır. Elleri ve ayakları sıkıca bağlanmış birisi kendisini kurtaramaz; bu kişiye bağlanmamış birisi yardım etmelidir. Çünkü bağlı birisi diğer bağlı birisini kurtaramaz; bu kurtarıcı, özgürlüğüne kavuşmuş olmalıdır. Bundan dolayı, koşullanmış ruhu sadece Rab Kṛṣṇa, veya Onu temsil eden bir manevi öğretmen kurtarabilir. Böyle bir üstün yardım görmiyen kişi maddi doğanın

kıskaçlarından kurtulamaz. Adanmış hizmet, veya Kṛṣṇa şuuru kişinin kurtulmasına yardımcı olur. Bu yanıltıcı enerjinin Rabbi olan Kṛṣṇa, koşullanmış ruhu serbest bırakması için bu başaçıkılmaz enerjiye emredebilir. O, koşullanmış ruha gösterdiği sebepsiz insafı ile maddi enerjiye bu emri verir, çünkü O, özgün olarak Kendi çocuğu konumunda olan canlı varlığa tıpkı bir baba gibi düşkündür. Bundan dolayı, Tanrının nilüfer ayaklarına teslim olmak, bu zorlu maddi enerjinin kıskaçlarından kurtulmak için izlenebilecek tek yoldur.

Burada kullanılan *mām eva* sözcükleri önemlidir. *Mām* sözcüğünün anlamı, Brahma, veya Śiva'ya değil, sadece Kṛṣṇa'ya (Viṣṇu'ya) demektir. Brahma ve Śiva oldukça yüksek bir konumda bulunmakla beraber (hatta hemen hemen Viṣṇu'nun seviyesinde olmalarına rağmen), koşullanmış ruhu *māyā*nın kıskaçlarından kurtarmak, bu *rajo-guna* (ihtiras) ve *tamo-guna* (cehalet) enkarnasyonları için mümkün değildir. Birbaşka deyişle, Brahma ve Śiva da *māyā*nın etkisi altındadır. Sadece Viṣṇu *māyā*nın efendisidir; bundan dolayı, sadece Viṣṇu koşullanmış ruhu kurtarabilir. *Vedalar* (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 3.8) bunu, "Özgürlük sadece Kṛṣṇa'yı anlamakla mümkün olur" anlamına gelen *tam eva viditvā* sözleriyle onaylar. Hatta Rab Śiva "Şüphe yok ki Viṣṇu herkese özgürlük dağıtandır" anlamına gelen *mukti-pradātā sarveśām* sözleriyle, özgürlüğün sadece Rab Viṣṇu'nun insafıyla kazanılabileceğini onaylamıştır.

15

न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः ।
माययापहृतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः ॥१५॥

na māṁ duṣkṛtino mūḍhāḥ
prapadyante narādhamāḥ
māyayāpahṛta-jñānā
āsuraṁ bhāvam āśritāḥ

na—değil; *mām*—Bana; *duṣkṛtinaḥ*—alçaklar; *mūḍhaḥ*—ahmaklar; *prapadyante*—teslim; *nara-adhamāḥ*—insanların içinde en düşük seviyede bulunan kişi; *māyayā*—yanıltıcı enerji tarafından; *apahṛta*—çalınmış; *jñānāḥ*—bilgisi; *āsuram*—şeytânî; *bhāvam*—mîzaç; *āśritāḥ*—kabul etmek.

ÇEVİRİ

Şeytâni kişilerin Tanrı tanımaz mîzacını benimseyen, bilgileri yanılgı tarafından çalınmış olan ve insanların içinde en düşük seviyede bulunan ahmak ve alçak kişiler Bana teslim olmazlar.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'da anlatıldığına göre, sadece Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına kendisini teslim eden kişi maddi doğanın başaçıkılmaz kanunlarının üstesinden gelebilir. Burada, "Nasıl olur da bütün bu tahsil görmüş bilim adamları, iş adamları, yöneticiler ve toplumun liderleri Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına teslim olmazlar?" sorusu kişinin aklına gelebilir. *Mukti*, yani maddi doğanın kanunlarından özgür olma hali, birçok yaşamlar ve uzun yıllar boyunca büyük planlar ve azimle büyük liderler tarafından çeşitli yollardan aranmıştır. Fakat, eğer Tanrının Yüce Şahsının nilüfer ayaklarına teslim olarak bu özgürlüğe ulaşmak mümkünse neden bu zeki ve çalışkan liderler bu yolu benimsemezler?

Gītā bu soruya oldukça samimi bir cevap verir. Brahmā, Śiva, Kapila, Kumaralar, Manu, Vyāsa, Devala, Asita, Janaka, Prahlāda, Bali ve sonraları Madhvācārya, Ramanujācārya, Śrī Caitanya ve diğerleri, toplumun gerçek bilgiye sahip olan liderleri, imanlı birer filozof, politikacı, eğitimci, bilim adamı, vs. idiler ve en güçlü otorite olan Yüce Şahsın ayaklarına teslim olmuşlardı. Aslında filozof, bilim adamı, eğitimci, yönetici, vs. olmadıkları halde maddi kazanç sağlamak amacıyla kendilerini öyleymiş gibi gösterenler Yüce Tanrının planını, veya yolunu kabul etmezler. Bu gibi kişilerin Tanrı hakkında bir fikirleri yoktur; bunlar sadece kendi dünyevi planlarını ortaya atarlar ve sonuçta, boş teşebbüslerle maddi var oluşun planlarını çözmekte başarısızlığa uğrarlar. Çünkü maddi enerji (doğa) çok güçlüdür, ve Tanrıtanımazların ve planlama komisyonlarının bilgisini ve otoritesiz planlarını hüsrana uğratır.

Ateist planlamacılar, "alçaklar" anlamına gelen *duṣkṛtinaḥ* sözcüğüyle burada betimlenmektedir. *Kṛti* sözcüğünün anlamı, "meziyetli bir çalışma yapan kişi" demektir. Bu ateist planlamacılar bazen oldukça zeki ve meziyetli kişiler olarak ortaya çıkarlar, çünkü iyi olsun kötü olsun her devasa planı icra etmek için zekaya ihtiyaç vardır. Fakat, bu ateistlerin beyinleri Yüce Tanrının planına karşı koyabilmek için yanlış bir şekilde kullanıldığı için, bu ateist planlamacılara, "zekası ve gayreti yanlış yöne yöneltilmiş" anlamına gelen *duṣkṛti* denir.

Gītā'da açıkça belirtildiği gibi, maddi enerji tamamiyle Yüce Tanrının yönetimi altında çalışır. Bağımsız bir otoriteye sahip değildir. Maddi doğa, nesnenin hareket etmesiyle hareket eden bir gölge gibidir. Fakat, maddi enerji yine de çok güçlüdür ve ateistler Tanrıtanımaz tutumları yüzünden ne onun nasıl çalıştığını bilirler ne de Yüce Tanrının planından haberdardırlar. İhtiras ve cehalet hallerinin yanılgısı altındaki bu kişilerin bütün planları, tıpkı maddi bilgiye sahip bilim adamı, filozof, yönetici ve eğitimci olan Hiranyakaśipu ve Rāvaṇa'nın planlarının hüsrana uğraması gibi hüsrana uğrar. Bu *duṣkṛtinalar*, yani alçaklar, aşağıda belirtildiği gibi dört guruba ayrılırlar:

(1) Tıpkı birer yük hayvanı gibi çok çalışan ve genellikle oldukça ahmak olan *mūḍhalar*. Bunlar, çalışmalarının meyvelerinden kendileri zevk almak isterler ve yaptıkları çalışmaların sonucunu Yüce Tanrıya sunmak istemezler. Bir yük hayvanı için verilebilecek en tipik örnek eşektir. Bu mütevazi hayvan, sahibi tarafından çok çalıştırılmak için yaratılmıştır. Eşek aslında gece gündüz kimin için çalıştığının farkında değildir. O, sadece miğdesini samanla doldurmaktan, sahibinden dayak yeme korkusuyla biraz uyumaktan ve karşıt cinsinden çifte yeme riskini göze alarak cinsel iştahını tatmin etmekten zevk alır. Eşek bazen de şarkı söylemeye çalışır, fakat o korkunç sesiyle başkalarını rahatsız etmiş olur. Kimin için çalışacağını bilemiyen budala meyvesel işçilerin durumları da böyledir. Onlar, *karma*nın (hareketin) *yajña* (fedakarlık) için yapıldığını bilmezler.

Kendi yarattıkları görevlerin yükünü temizlemek için gece gündüz çalışan bu kişiler, genellikle canlı varlığın ölümsüzlüğü hakkında birşeyler öğrenmeye hiç vakitleri olmadığını söylerler. Bu gibi *mūḍhalara* göre, geçici olan maddi kazançlar yaşamdaki herşey demektir; kaldı ki bu *mūḍhalar* çalışmalarının meyvalarının sadece çok küçük bir bölümünden zevk alabilirler. Bunlar, bazen meyvesel kazançlar için uykusuz günler ve geceler geçirirler ve eğer hazımsızlık ve ülserden şikayetleri varsa birşey yemeden de idare edebilirler; bunlar sadece sahte patronlarının kârı için gece gündüz çalışmakla meşgul olurlar. Gerçek patronlarından habersiz olan bu kişiler, değerli vakitlerini hırs ve ihtiraslarına hizmet etmekle harcarlar. Bunlar, maalesef ne bütün patronların yüce patronuna teslim olurlar, ne de doğru kaynaklardan Onun hakkında bilgi almak için vakit ayırırlar. Pislik yemekten hoşlanan bir domuzun helvaya rağbet etmemesi gibi, bu ahmak işçiler de dünyevi zevklerin cazibesine kapılarak dünyevi zevklerle ilgilenmeye devam ederler, fakat bu maddi dünyayı

hareket ettiren ebedi yaşam gücü hakkında birşeyler öğrenmek için hiç vakit bulamazlar.

(2) Bir diğer *duşkṛtī*, veya alçak insan sınıfına, en alçak insan anlamına gelen *narādhama* denir. *Nara* sözcüğü "beşer" anlamına, ve *adhama* sözcüğü "en alçak" anlamına gelir. 8.400.000 canlı varlık çeşidi içinde 400.000 insan çeşidi vardır. Bunların içinde, çoğunluğu medeni olmayan düşük seviyeli beşer suretleri mevcuttur. Sosyal, politik ve dînî yaşamı düzenleyici kurallar ve ilkelere sahip olanlar medeni insanlardır. Sosyal ve politik bakımdan gelişmiş olan, fakat dînî ilkeleri olmayanlar *narādhama* olarak kabul edilirler. Tanrının dînî olmayan bir din, din değildir, çünkü dînî ilkeleri izlemenin amacı, Yüce Hakikati ve insanın Tanrıyla olan ilişkisini öğrenmek içindir. Tanrının Şahsı tarafından *Gītā*'da açıkça belirtildiği gibi, Yüce Hakikat Odur ve Onun üzerinde yer alan başka hiçbir otorite yoktur. Medeni insan yaşamının amacı, en güçlü varlık ve Yüce Hakikat olan Tanrının Şahsı Śrī Kṛṣṇa ile olan ebedi akrabalığın unutulmasından dolayı kaybetmiş olduğumuz özgün şuurumuzu yeniden canlandırmaktır. Bu şansı kaybeden herkes *narādhama* sınıfına dahil olur. Kutsal metinlerden öğrendiğimize göre, ana rahmindeki bir bebek (oldukça rahatsız bir konumdadır) içinde bulunduğu durumdan kurtulmak için Tanrıya dua eder ve o durumdan kurtulur kurtulmaz Ona ibadet edeceğine dair söz verir. Zor bir duruma düştüğü zaman Tanrıya dua etmek her canlı varlığın içgüdüsünde yatar, çünkü canlı varlıklar ebedi bir bağla Tanrıya bağlıdır. Fakat, çocuk doğduktan sonra çektiği zorluğu ve kendisini o durumdan kurtaranı unutur; bu unutuşun sebebi ise yanıltıcı bir enerji olan *māyā*dır.

Her çocukta uyku halinde bulunan bu kutsal şuurun uyandırılması çocuğun ana ve babasının görevidir. Dînî ilkeler rehberi özelliği taşıyan *Manu-smṛti*'de anlatılan on ıslah edici ayinin amacı, *varṇāśrama* sistemindeki Tanrı şuurunu uyandırmak içindir. Ancak, günümüzde dünyanın her tarafında hiçbir dînî yöntem ciddi bir şekilde izlenmediği için dünya nüfusunun yüzde 99.9'u *narādhama*dır.

Bütün bu nüfus *narādhama* haline geldiği zaman, halkın bütün eğitimi fiziksel doğanın güçlü enerjisi karşısında doğal olarak boş ve hükümsüz kalır. *Gītā* standartına göre, bilgili kişi tahsilli bir *brahmanı*, bir köpeği, bir ineği, bir fili, en alçak bir beşeri bir görmelidir. Gerçekten adanmış kişinin görüşü budur. Yüce efendi olarak ortaya çıkan Tanrı enkarnasyonu Śrī Nityānanda Prabhu, tipik birer *narādhama* olan Jagāy ve Mādhāy kardeşleri kurtarmış ve gerçekten adanmış birisi olarak en alçak beşerlere karşı nasıl insaf gösterileceğinin en güzel

örneğini vermiştir. Böylece, Tanrının Şahsı tarafından lanetlenmiş bir *narādhama* bile sadece adanmış bir kulun insafıyla ruhsal şuurunu yeniden uyandırabilir.

Bāgavad-dharma, yani adanmışların faaliyetlerini yayan Śrī Çaitanya Mahaprabhu, insanlara Tanrının mesajını itaatkar bir şekilde dinlemelerini tavsiye etmiştir. Bu mesajın özü *Bagavad-gītā*'dır. İnsanların içindeki en alçak beşer bile sadece bu itaatli dinleme yoluyla kurtulabilir, fakat maalesef bu gibi kişiler bu mesajları duymak bile istemezlerken Yüce Tanrının iradesine nasıl teslim olabilirler? *Narādhamalar*, yani en alçak beşerler, insanın esas görevini tamamiyle ihmal ederler.

(3) *Duşkrti* sınıfının bir diğerine de *māyayāpahrta-jñānāh* adı verilir; bunun anlamı, yanıltıcı maddi enerji tarafından alimâne bilgisi hükümsüz hale gelmiş insan demektir. Bunlar, genellikle iyi eğitim görmüş olan büyük filozoflar, şairler, edebiyatçılar, bilim adamları, vesairedir, fakat yanıltıcı enerji onları yanlış yöne yöneltir ve böylece bu gibi kişiler Yüce Tanrıya itaat etmez olurlar.

Günümüzde, hatta *Bagavad-gītā* alimlerinin içinde bile bol miktarda *mayāyāpahrta-jñānāh* mevcuttur. *Gītā*'da sade ve basit bir dille belirtildiği gibi, Śrī Kṛṣṇa Tanrının Yüce Şahsıdır. Hiçkimse Ona eşit, veya Ondan üstün değildir. O, bütün insanların özgün babası olan Brahma'nın babasıdır. Aslında, Śrī Kṛṣṇa sadece Brahma'nın babası olmakla kalmayıp, aynı zamanda bütün canlıların babasıdır. O, gayrişahsi Brahman ve Onun her canlıda varolan tam parçası Üstün Ruh Paramatma'nın da köküdür. O, herşeyin kaynağıdır ve herkese Onun nilüfer ayaklarına teslim olması tavsiye edilir. Bütün bu açıklamalara rağmen, *māyayāpahrta-jñānāhlar* Tanrının Yüce Şahsıyla alay ederler ve Onu sıradan bir insanmış gibi görürler. Kutsanmış insan hayatının Yüce Tanrının ebedi ve aşkın özelliğinden yaratıldığını bilmezler.

Māyayāpahrta-jñānāh sınıfı tarafından yapılmış olan otoriteden uzak ve *parampara* sisteminin saf görüşünden yoksun olan bütün *Gītā* yorumları ruhsal anlayış yolunu tıkayan birer engeldir. Bu yanılgı içindeki yorumcular, ne Tanrının nilüfer ayaklarına teslim olurlar, ne de diğerlerine bu ilkeyi izlemelerini tavsiye ederler.

(4) *Duşkrtiler*in son sınıfına "şeytani ilkelere sahip insan" anlamına gelen *āsuraṁ bhāvam āśritāh* adı verilir. Bu sınıf açıkca Tanrıtanımazdır. Bunlardan bazıları, Yüce Tanrının bu maddi dünyaya asla inmeyeceğini iddia ederler ve neden inemiyeceği konusunda hiçbir mantıklı sebep gösteremezler. *Gītā*'da tam tersinin açıklanmış olmasına rağmen,

bunlardan bazıları, Onun, gayrişahsi özelliğinden daha az önemli olduğunu iddia ederler. Tanrının Yüce Şahsına haset eden bu ateistler kendi kafalarında yarattıkları birtakım gayrimeşru enkarnasyon iddialarıyla Tanrıyı küçük düşürmeye çalışırlar. Yaşamlarındaki yegane ilkeleri Tanrıyla alay etmek olan bu gibi kişiler Śrī Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına teslim olamazlar.

Güney Hindistan'da yaşamış olan Śrī Yāmunācārya Albandaru şöyle demiştir: "Ey Tanrım! Sen, olağanüstü özelliklerine, niteliklerine ve faaliyetlerine rağmen, erdem vasfına sahip bütün kutsal metinlerin Şahsını onaylamasına rağmen, ve Tanrısal vasıflara ulaşmış ve aşkın bilimde derin bir bilgiye sahip olmuş meşhur otoriteler tarafından Şahsının tanınmış olmasına rağmen, ateist ilkelere sahip kişiler tarafından bilinemezsin."

Bundan dolayı, (1) genellikle budala kişiler, (2) en alçak beşerler, (3) yanılgı içindeki tahminciler ve (4) açıkça ateist olanlar, yukarıda anlatıldığı gibi, her türlü kutsal metin ve otoritenin tavsiyesine rağmen, Tanrının Şahsının nilüfer ayaklarına asla teslim olmazlar.

16

चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन ।
आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥१६॥

caturvidhā bhajante māṁ
janāḥ sukṛtino 'rjuna
ārto jijñāsur arthārthī
jñānī ca bharatarṣabha

caturvidhāḥ—dört çeşit; *bhajante*—hizmet eder; *mām*—Bana; *janāḥ*—kişiler; *su-kṛtinaḥ*—erdemli olanlar; *arjuna*—Ey Arjuna; *ārtaḥ*—rahatsızlık içindeki; *jijñāsuḥ*—araştırıcı; *artha-arthī*—maddi kazanç arzulayan; *jñānī*—herşeyi olduğu gibi bilen; *ca*—de-da; *bharata-ṛṣabha*—Ey Bharata'nın torunları içindeki büyük insan.

ÇEVİRİ

Ey Bharatalar'ın en iyisi, zor durumda olan, varlıklı olmayı arzulayan, araştırıcı bir ruha sahip olan ve Mutlak Hakikat bilgisini arayanlar olmak üzere dört çeşit erdemli insan Bana adanmış hizmet vermeye başlar.

AÇIKLAMA

Bir önceki maddede izah edilen alçak insan tipleri gibi, bunlar da

kutsal metinlerde belirlenmiş olan ıslah edici ilkelerin taraftarlarıdır ve bunlara, "kutsal metinlerde belirtilen kural ve şartlara, ahlaki ve toplumsal kanunlara itaat eden ve az çok Yüce Tanrıya adanmış olan kişi" anlamına gelen *sukrtinah* denir. Bunlar; zor durumda olanlar, paraya ihtiyacı olanlar, bazen araştırıcı olanlar ve bazen de Mutlak Hakikat bilgisi peşinden koşanlar olmak üzere dörde ayrılırlar. Farklı kosullar içindeki bu şahıslar adanmış hizmet vermek üzere Yüce Tanrıya gelirler. Bunlar adanmış saf kullar değillerdir, çünkü bunlar yaptıkları adanmış hizmetin karşılığında birşeyler beklerler. Adanmış saf hizmet hiçbir maddi çıkar arzulanmaksızın yapılır. *Bakti-rasāmrta-sindhu*'da (1.1.11) saf adanmışlık şöyle tanımlanır:

anyābhilāsitā-sūnyam
jñāna-karmādy-anāvrtam
ānukūlyena krsnānu-
silanam baktir uttamā

"Kişi, gönüllü olarak ve hiçbir maddi çıkar arzulamaksızın, yani meyvesel faaliyetler, veya felsefi tahminlerle birşey kazanmayı arzulamaksızın Yüce Tanrıya aşkın sevgi hizmetinde bulunmalıdır. Buna, adanmış saf hizmet denir."

Bu dört çeşit insan, adanmış hizmette bulunmak üzere Yüce Tanrıya geldikleri zaman ve adanmış saf bir kulla ilişki kurarak tamamen arındıkları zaman onlar da adanmış saf bir kul haline gelebilirler. Alçaklar için adanmış hizmette bulunmak çok zordur, çünkü onların hayatları bencillik, düzensizlik ve manevi kazançlardan uzak bir yaşantı üzerine kuruludur. Fakat, bunlardan bazıları şans eseri adanmış saf bir kulla bir araya gelirlerse onlar da adanmış saf bir kul haline gelebilirler.

Her zaman meyvesel faaliyetlerle meşgul olanlar, maddi zorluklardan dolayı Tanrıya yaklaşır ve adanmış saf kullarla ilişki kurarlarsa onlar da Tanrıya adanabilirler. Bunalım içinde olan bazı kişiler de, bazen adanmış saf kullarla ilişki kurarak, Tanrı hakkında bilgi edinmek isteyen araştırıcı birer insan haline gelebilirler. Aynı şekilde, kuru filozoflar bilginin her alanında hüsrana uğrayınca bazen Tanrıyı öğrenmek isterler ve Yüce Tanrıya adanmış hizmet vermeye gelirler ve böylece, gayrisahsi Brahman ve yerel Paramatma bilgisini edinirler ve sonunda Yüce Tanrının, veya Ona adanmış bir kulun lütfuyla Tanrının sahsi kavramına ulaşırlar. Genel olarak, zor durumda olanlar, araştırıcı olanlar, bilgi peşinde olanlar ve paraya ihtiyacı olanlar bütün

maddi arzulardan özgür oldukları zaman ve maddi ödüllerin manevi gelişmeyle hiçbir ilgisi olmadığını anladıkları zaman adanmış saf bir kul haline gelirler. Bu arınmış safhaya ulaşılmadıkça, Tanrıya adanmış hizmet vermekle meşgul bulunan kullar meyvesel faaliyetlerle ve dünyevi bilgi peşinde koşmakla lekelenirler. Bu bakımdan, kişi adanmış hizmet safhasına yükselinceye kadar bütün bunları geride bırakmış olmalıdır.

17

तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यते ।
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमहं स च मम प्रियः ॥१७॥

teṣāṁ jñānī nitya-yukta
eka-baktir viśiṣyate
priyo hi jñānino 'tyartham
aham sa ca mama priyaḥ

teṣām—bunların içinde; *jñānī*—tam bilgide olan; *nitya-yuktaḥ*—daima meşgul; *eka*—sadece; *baktiḥ*—adanmış hizmette; *viśiṣyate*—özeldir; *priyaḥ*—çok sevgili; *hi*—kesinlikle; *jñāninaḥ*—bilgi sahibi kişilere; *atyartham*—oldukça; *aham*—Ben; *saḥ*—o; *ca*—de-da; *mama*—Bana; *priyaḥ*—sevgili.

ÇEVİRİ

Bunların içinde en iyisi, tam bilgiye sahip olan ve daima adanmış saf hizmetle meşgul olandır. Ben onun sevgilisi olduğum için o da Benim sevgilimdir.

AÇIKLAMA

Maddi arzuların bütün pisliklerinden özgür olan zor durumdaki, araştırıcı, parasız ve yüce bilgi peşinde olan kişiler adanmış saf bir kul haline gelebilirler. Fakat, bunların içinde, Mutlak Hakikat bilgisine sahip ve bütün maddi arzulardan özgür olmuş kişi, Tanrıya gerçekten adanabilir. Tam bilgiye sahip ve aynı zamanda adanmış hizmetle meşgul olan kişi, burada Kṛṣṇa'nın da dediği gibi, bu dört çeşit insanın içinde en iyisidir. Bilgi peşinde koşan kişi, kendi beliğinin maddi vücudundan farklı olduğunu farkeder ve bilgide ilerledikçe gayrişahsi Brahman ve Paramâtmâ bilgisine ulaşır. Kişi tamamiyle arındığı zaman, meşru konumunun Tanrının ebedi hizmetçiliği olduğunu anlar. Bundan dolayı, dertli, araştırıcı, maddi kazanç ve

bilgi peşinde olanlar adanmış saf kullarla ilişki kurdukları zaman saf bir kul haline gelebilirler. Fakat, hazırlık safhasında Yüce Tanrının tam bilgisinde olan ve aynı zamanda adanmış hizmette bulunan kişi Tanrı için çok değerlidir. Tanrının Yüce Şahsı hakkında aşkın bilgiye sahip kişi adanmış hizmet altında öyle bir korunma altındadır ki, maddi pislik ona dokunamaz.

18

उदाराः सर्व एवैते ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् ।
आस्थितः स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम् ॥१८॥

udārāḥ sarva evaite
jñānī tv ātmaiva me matam
āsthitaḥ sa hi yuktātmā
mām evānuttamām gatim

udārāḥ—yüce gönüllü; *sarve*—bütün; *eva*—kesinlikle; *ete*—bunlar; *jñānī*—bilgi içinde olan; *tu*—fakat; *ātmā eva*—tıpkı Kendim gibi; *me*—Benim; *matam*—fikrim; *āsthitaḥ*—bulunur; *saḥ*—o; *hi*—kesinlikle; *yukta-ātmā*—adanmış hizmetle meşgul; *mām*—Bende; *eva*—kesinlikle; *anuttamām*—en yüksek; *gatim*—hedef.

ÇEVİRİ

Hiç şüphe yok ki, bütün bu adanmışlar yüce gönüllü kullardır, fakat Benim bilgimde olanları Kendimle bir tutarım. Benim aşkın hizmetimle meşgul olan bu kişilerin, en yüce ve en mükemmel kazanca, yani Bana ulaşmaları kesindir.

AÇIKLAMA

Bu durum, bilgi bakımından daha gerilerde bulunan adanmışların Tanrı için daha değersiz olduğu anlamına gelmez. Burada Tanrının dediğine göre, adanmış kulların hepsi yüce gönüllü insanlardır, çünkü herhangibir sebep için Tanrıya yaklaşan kişilere, "büyük ruh" anlamına gelen *mahātmā* denir. Yaptıkları adanmış hizmetin karşılığında birşeyler bekliyen kullar da Tanrı tarafından kabul edilirler, çünkü burada bir sevgi alışverişi vardır. Bu sevgiye sığınarak Tanrıdan maddi bir çıkar isteyebilirler ve isteklerinin karşılığını alınca da çok tatmin olurlar ve adanmış hizmetlerine daha bir sevgiyle sarılarak bu yolda ilerleme kaydederler. Fakat, tam bilgiye sahip adanmış bir kul

Tanrının en sevgili kuludur, çünkü onun tek amacı aşk ve adanmışlıkla Yüce Tanrıya hizmet etmektir. Böylesine adanmış bir kul, Tanrıya hizmet etmezse, veya Onunla olan temasını kaybederse yaşıyamaz. Aynı şekilde, Yüce Tanrı, Kendisine adanmış kulunun sevgilisidir ve onlar birbirlerinden ayrılamazlar.

Tanrı, *Śrīmad-Bāgavatam*'da (9.4.68) şöyle der:

sādhavo hṛdayaṁ mahyaṁ
sādhūnāṁ hṛdayaṁ tv aham
mad-anyat te na jānanti
nāhaṁ tebhyo manāg api

"Bana adanmış kullarım daima kalbimdedir ve Ben de daima onların kalplerindeyim. Adanmış kulum Benden başka birşey bilmez ve Ben de adanmış kulumu unutamam. Ben ve adanmış saf kullarım arasında candan bir ilişki vardır. Tam bilgiye sahip adanmış saf kullar Benimle olan manevi temaslarını asla kaybetmezler ve bundan dolayı onlar Benim sevgili kullarımdır."

19

बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान्मां प्रपद्यते ।
वासुदेवः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभः ॥१९॥

bahūnāṁ janmanām ante
jñānavān māṁ prapadyate
vāsudevaḥ sarvam iti
sa mahātmā su-durlabhaḥ

bahūnām—birçok; *janmanām*—süregelen doğum ve ölümler; *ante*—sonra; *jñāna-vān*—tam bilgide olan kişi; *mām*—Bana; *prapadyate*—teslim olur; *vāsudevaḥ*—Tanrının Şahsı Kṛṣṇa; *sarvam*—herşey; *iti*—böylece; *saḥ*—o; *mahā-ātmā*—büyük ruh; *su-durlabhaḥ*—çok nadir görülür.

ÇEVİRİ

Birçok doğum ve ölümlerden sonra gerçek bilgiye ulaşan kişi, Beni bütün sebeplerin sebebi ve herşey olarak görür ve Bana teslim olur. Böylesine büyük bir ruha çok nadir rastlanır.

AÇIKLAMA

Canlı varlık, birçok yaşamlardan sonra adanmış hizmetle, veya aşkın ritüellerle meşgul olurken, Tanrının Yüce Şahsının manevi idrakte ulaşılabilecek en son nokta olduğunun farkına varabilir ve bu aşkın ve saf bilgide kendisini bulabilir. Manevi uyanışın başlangıç safhasındaki kişi, materyalizme olan bağımlılıktan kurtulmaya çalışırken gayrişahsiyetçiliğe doğru bir eğilim gösterebilir, fakat bu yolda ilerledikçe manevi yaşamda faaliyetler olduğunu ve bu faaliyetlerin adanmış hizmet tarafından oluşturulduğunu anlar. Bunu farkederek Tanrının Yüce Şahsına bağlanır ve Ona teslim olur. Bu durumdaki bir insan, Rab Śrī Kṛṣṇa'nın rahmetinin herşey olduğunu, Onun tüm sebeplerin sebebi olduğunu ve bu maddi tezahürün Ona bağımlı olduğunu anlıyabilir. Maddi dünyanın, ruhsal çeşitliliğin ters çevrilmiş bir yansıması olduğunu ve herşeyin Yüce Tanrı Kṛṣṇa ile ilişkili olduğunu idrak eder. Böylece, herşeyi Vāsudeva ile, yani Śrī Kṛṣṇa ile olan ilişkisi içinde görür. Bu evrensel Vāsudeva görüşü, kişinin, en yüce kazanç olan Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'ya tam teslim oluşunu hızlandırır. Bu gibi, teslim olmuş büyük kullar çok nadirdir.

Bu madde, *Śvetāśvatara Upaniṣad*'ın Üçüncü Bölümünde (14 ve 15inci maddelerde) şöyle izah edilir:

sahasra-śīrṣā puruṣaḥ
sahasrākṣaḥ sahasra-pāt
sa bhūmiṁ viśvato vṛtvā-
tyātiṣṭhad daśāṅgulam

puruṣa evedaṁ sarvaṁ
yad bhūtaṁ yac ca bhavyam
yad annenātirohati

Chāndogya Upaniṣad'da (5.1.15) şöyle denir, *na vai vāco na cakṣūṁṣi na śrotrāṇi na manāṁsīty ācākṣate prāṇa iti evācakṣate prāṇo hy evaitāni sarvāṇi bhavanti*: "Canlı varlığın vücudunda, ne konuşacak güç, ne görecek güç, ne işitecek güç, ne de düşünecek güç olmaması esas sebeptir; bütün faaliyetler yaşamın çevresinde olup biter." Aynı şekilde, Rab Vāsudeva, yani Tanrının Şahsı Rab Śrī Kṛṣṇa herşeyin içinde bulunan esas canlı varlıktır. Bu vücutta, konuşma, görme, duyma ve akli faaliyet, vs. gücü vardır. Fakat, eğer bunlar Yüce Tanrıyla ilgili değillerse hiçbir önemleri kalmaz. Ve Vāsudeva herşeye nüfuz eden

ve herşey olduğu için, adanmış kişi tam bilgiyle Ona teslim olur. (*B.gītā* 7.17 ve 11.40)

20

कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः ।
तं तं नियममास्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया ॥२०॥

kāmais tais tair hṛta-jñānāḥ
prapadyante 'nya-devatāḥ
taṁ taṁ niyamam āsthāya
prakṛtyā niyatāḥ svayā

kāmaiḥ—arzular tarafından; *taiḥ taiḥ*—çeşitli; *hṛta*—yoksun; *jñānāḥ*—bilgi; *prapadyante*—teslim; *anya*—diğerine; *devatāḥ*—yarıtanrılar; *tam tam*—uyan; *niyamam*—kurallar; *āsthāya*—izlerler; *prakṛtyā*—doğa tarafından; *niyatāḥ*—kontrol edilir; *svayā*—kendi kendilerine.

ÇEVİRİ

Zekaları maddi arzular tarafından çalınmış olanlar yarıtanrılara teslim olurlar ve kendi mizaçlarına göre belli şart ve kuralları izlerler.

AÇIKLAMA

Bütün maddi pisliklerden özgür olanlar Yüce Tanrıya teslim olarak Ona adanmış hizmetle meşgul olurlar. Maddi pislik tamamen temizlenmedikçe, kişi doğal olarak adanmış sayılmaz. Fakat, maddi arzuları olanlar ve Yüce Tanrıya sığınanlar harici doğanın cazibesine çok fazla kapılmazlar; doğru kazanca yaklaştıkları için kısa bir süre sonra bütün maddi hırstan özgür olurlar. *Śrīmad-Bāgavatam*'da tavsiye edildiğine göre, kişi, ister adanmış saf bir kul olsun ve bütün maddi arzulardan özgür olsun, isterse maddi arzularla dolu olsun, veya maddi pislikten özgür olmak istesin, her halikârda Vāsudeva'ya teslim olarak Ona ibadet etmelidir. *Bāgavatam*'da (2.3.10) belirtildiği gibi:

akāmaḥ sarva-kāmo vā
mokṣa-kāma udāra-dhīḥ
tivreṇa bakti-yogena
yajeta puruṣaṁ param

Manevi duygularını kaybetmiş olan düşük zekalı kişiler maddi arzularının hemen tatmin edilmesi için yarıtanrılara sığınırlar. Genel olarak, bu gibi kişiler doğanın düşük hallerine (cehalet ve ihtiras halleri) mensup oldukları için Tanrının Yüce Şahsına yönelmezler ve yarıtanrılara taparlar. Onlara ibadet etmenin şart ve kurallarını izliyerek tatmin olurlar. Yarıtanrılara ibadet eden bu gibi kişiler küçük arzularla yönlendirilirler ve yüce kazanca nasıl ulaşabileceklerini bilmezler, fakat Tanrıya adanmış birisi yanlış yöne yönelmez. Çünkü, Vedik literatüründe çeşitli amaçlar için çeşitli yarıtanrılara nasıl ibadet edileceğine dair tavsiyeler vardır (örneğin hastalıklı birisinin güneşe tapması tavsiye edilir), Tanrıya adanmamış kişiler, bazı amaçlar için yarıtanrıların Yüce Tanrıdan daha iyi olduğunu düşünürler. Fakat, adanmış saf bir kul Yüce Rab Kṛṣṇa'nın herşey olduğunu gayet iyi bilir. *Caitanya-caritāmṛta*'da (*Ādi* 5.142) "sadece Yüce Rab Kṛṣṇa efendidir ve diğer herkes hizmetçidir" anlamına gelen *ekale iśvara kṛṣṇa, āra saba bhṛtya* sözcükleri yazılıdır. Bundan dolayı, adanmış saf bir kul maddi ihtiyaçlarının tatminiyeti için asla yarıtanrılara gitmez. Bu kişi, Yüce Tanrıya dayanır ve O, her ne verirse tatmin olur.

21

यो यो यां यां तनुं भक्तः श्रद्धयार्चितुमिच्छति ।
तस्य तस्याचलां श्रद्धां तामेव विदधाम्यहम् ॥२१॥

yo yo yāṁ yāṁ tanuṁ baktaḥ
śraddhayārcitum icchati
tasya tasyācalāṁ śraddhāṁ
tām eva vidadhāmy aham

yaḥ yaḥ—her kim; *yām yām*—her ne; *tanum*—yarıtanrı sureti; *baktaḥ*—adanmış kul; *śraddhayā*—imanla; *arcitum*—ibadet etmesi için; *icchati*—arzular; *tasya tasya*—ona; *acalām*—sarsılmaz; *śraddhām*—iman; *tām*—o; *eva*—mutlaka; *vidadhāmi*—veririm; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Ben herkesin kalbinde Üstün Ruh olarak bulunurum. Kişi, eğer bir yarıtanrıya ibadet etmeyi arzularsa, kendisini o yarıtanrıya verebilmesi için onun inancını güçlendiririm.

AÇIKLAMA

Tanrı herkese bağımsızlık vermiştir; bundan dolayı, kişi eğer maddi bir zevk arzularsa ve bu zevkler için gerekli olan şeyleri maddi yaratanrılardan samimi bir şekilde isterse, herkesin kalbinde Üstün Ruh olarak bulunan Yüce Tanrı bunu anlar ve gereken şeyleri bu gibi kişilere temin eder. O, bütün canlıların yüce babası olarak onların bağımsızlıklarına karışmaz, fakat maddi arzularını tatmin edebilmeleri için onlara gereken şeyleri verir. Bu maddi dünyada zevk almalarına ve yanıltıcı enerjinin tuzağına düşmelerine göz yumduğu için, Herşeye Kadir Tanrının canlı varlıklara istediklerini neden verdiği konusu bazılarının kafasında soru işareti yaratabilir. Halbuki, eğer Yüce Tanrı, Üstün Ruh olarak onlara istediklerini vermeseydi, o zaman onların bağımsızlıkları nerede kalırdı? Bundan dolayı, O, herkese tam bir bağımsızlık verir (her ne isterlerse verir), fakat Onun *Bagavad-gītā*'daki en son öğretisi, kişinin diğer bütün meşguliyetlerini bırakarak Ona teslim olmasıdır. Çünkü, kişiyi ancak bu mutlu eder.

Hem canlı varlıklar hem de yaratanrılar, Tanrının Yüce Şahsının iradesine tâbidirler; bu bakımdan, ne canlı varlık kendi arzusuyla bir yaratanrıya ibadet edebilir, ne de yaratanrı yüce iradenin müsadesi olmaksızın herhangibir takdiste bulunabilir. Tanrının Yüce Şahsının iradesi olmaksızın bir yaprak bile kımıldıyamaz. Genel olarak, bu maddi dünayada zorluklar içinde bulunanlar, Vedik literatüründe tavsiye edildiği gibi yaratanrılardan yardım isterler. Belli bir şeyi isteyen kişi, bu arzusunu yerine getirmesi için belli bir yaratanrıya ibadet eder. Örneğin, hastalıklı birisinin güneş ilahına; iyi bir eğitim görmek isteyenlerin öğrenim tanrıçası Sarasvati'ye; ve güzel bir eş isteyenlerin Rab Śiva'nın eşi tanrıça Umā'ya ibadet etmesi tavsiye edilir. Bunun gibi, çeşitli yaratanrılara çeşitli şekillerde yapılması önerilen ibadetler *śāstralar*da Vedik metinlerde) belirtilmiştir. Ve belli bir canlı varlık belli bir maddi araçla zevk almak istediği zaman, belli bir yaratanrıdan takdis görmesi için, isteğinin karşılığını alabilsin diye Tanrı o kişiye güçlü bir arzu verir. Belli bir tipteki yaratanrıya karşı canlı varlığın gösterdiği belli bir haldeki adanış tavrı da Yüce Tanrı tarafından belirlenir. Yaratanrılar canlı varlıklara fazla yakınlık gösteremezler, fakat Kṛṣṇa, Yüce Tanrı olduğu için, veya Üstün Ruh olarak bütün canlıların kalbinde bulunduğu için, belli bir yaratanrıya ibadet edebilmesi için gerekli olan dürtüyü insana verir. Yaratanrılar Yüce Tanrının evrensel vücudunun farklı bölümlerini oluştururlar, bundan dolayı, onlar bağımsız değillerdir. Bu konu Vedik literatüründe şöyle belirtilir: "Tanrının Yüce Şahsı, Üstün Ruh olarak yaratanrıların

kalbinde bulunur ve böylece, yarıtanrılar aracılığıyla canlı varlığın arzusunu yerine getirilmesini O ayarlar. Fakat, hem canlı varlıklar hem de yarıtanrılar yüce iradeye tâbidirler ve bağımsız değillerdir."

22

स तया श्रद्धया युक्तस्तस्याराधनमीहते ।
लभते च ततः कामान्मयैव विहितान् हि तान् ॥२२॥

sa tayā śraddhayā yuktas
tasyārādhanam īhate
labhate ca tataḥ kāmān
mayaiva vihitān hi tān

saḥ—o; *tayā*—onunla; *śraddhayā*—ilham; *yuktaḥ*—bağış; *tasya*—o yarıtanrının; *ārādhanam*—ibadet etmek için; *īhate*—şiddetle arzular; *labhate*—elde eder; *ca*—ve; *tataḥ*—ondan; *kāmān*—arzuları; *mayā*—Benim tarafımdan; *eva*—tek başına; *vihitān*—ayarlanır; *hi*—kesinlikle; *tān*—onlar.

ÇEVİRİ

Böyle bir inanca sahip olarak belli bir yarıtanrıya ibadet eder ve arzuladıklarını elde eder. Fakat, işin aslında, bütün bu menfaatler sadece Benim tarafımdan bağışlanır.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrının izini olmaksızın, yarıtanrılar kendilerine adananları ödüllendiremezler. Herşeyin Yüce Tanrının malı olduğunu canlı varlıklar unutabilir, fakat yarıtanrılar unutmazlar. Bundan dolayı, yarıtanrılara ibadet edilmesi ve arzulanan sonuçların elde edilmesi, yarıtanrılara değil de, bütün bu ayarlamaları yapan Tanrının Yüce Şahsına bağlıdır. Düşük zekalı kişiler bu gerçeği bilmedikleri için herhangibir menfaat için yarıtanrılara başvururlar. Fakat, Tanrıya adanmış kişi birşeye ihtiyaç duyduğu zaman sadece Yüce Tanrıya dua eder. Fakat, Tanrıdan maddi bir menfaat beklemek adanmış kişiye yakışmaz. Canlı varlık genellikle yarıtanrılara başvurur, çünkü hırsını tatmin edebilmeyi çılgıncasına ister. Bu durum, canlı varlık tarafından uygunsuz birşey istendiği ve Tanrının bu isteği yerine getirmediği zaman ortaya çıkar. *Çaitanya-çaritāmṛta*'da belirtildiği gibi, hem Yüce Tanrıya ibadet edip hem de maddi zevk arzulayan kişi arzularında

çelişki içindedir. Hem Yüce Tanrıya adanmış hizmette bulunmak hem de yarıtanrılara ibadet etmek aynı platform üzerinde yer almaz, çünkü yarıtanrılara ibadet etmek maddidir ve Yüce Tanrıya adanmış hizmette bulunmak ise tamamiyle manevidir.

Tanrıya dönmeyi arzulayan canlı varlık için maddi arzular birer engeldir. Bundan dolayı, Tanrıya adanmış saf bir kul, düşük zekalı kişiler tarafından arzu edilen maddi menfaatlerle ödüllendirilemez, çünkü düşük zekalı kişiler Yüce Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olacaklarına maddi dünyanın yarıtanrılarına ibadet etmeyi tercih ederler.

23

अन्तवत्तु फलं तेषां तद् भवत्यल्पमेधसाम् ।
देवान् देवयजो यान्ति मद्भक्ता यान्ति मामपि ॥२३॥

antavat tu palaṁ teṣāṁ
tad bavaty alpa-medhasām
devān deva-yaio yānti
mad-baktā yānti mām api

anta-vat—çürüyebilir; *tu*—fakat; *palam*—meyva; *teṣām*—onların; *tat*—o; *bavati*—olur; *alpa-medhasām*—düşük zekalıların; *devān*—yarıtanrılara; *deva-yajaḥ*—yarıtanrılara ibadet edenler; *yānti*—giderler; *mat*—Benim; *baktāḥ*—adanmış kullar; *yānti*—giderler; *mām*—Bana; *api*—de-da.

ÇEVİRİ

Düşük zekalı kişiler yarıtanrılara ibadet ederler ve elde ettikleri meyvalar sınırlı ve geçicidir. Yarıtanrılara ibadet edenler yarıtanrıların gezegenlerine giderler, fakat Bana adanmış kişiler sonunda Benim yüce gezegenime ulaşırlar.

AÇIKLAMA

Bazı Gītā yorumcuları, yarıtanrılara ibadet edenlerin Yüce Tanrıya ulaşabileceklerini iddia ederler, fakat Ay'ın yarıtanrısına ibadet edenlerin Ay'a gitmesi, Güneş'in yarıtanrısına ibadet edenlerin Güneş'e gitmesi gibi, burada açıkça belirtildiği gibi, yarıtanrılara ibadet edenler yarıtanrıların bulunduğu çeşitli gezegen sistemlerine giderler. Aynı şekilde, eğer birisi İndra gibi bir yarıtanrıya ibadet etmek isterse, ibadet ettiği yarıtanrının gezegenine gider. Bunun tersine, kişi

umursamaksızın hangi yarıtanrıya ibadet ederse etsin Tanrının Yüce Şahsına ulaşması söz konusu değildir. Yarıtanrılara ibadet edenlerin maddi evrendeki çeşitli gezegenlere gideceği, fakat Yüce Tanrıya adanmış kişilerin doğrudan doğruya Tanrının Şahsının yüce gezegenine gideceği burada açıkça belirtildiği için, bunun tersi bir durum olması burada inkar edilmektedir.

Yüce Tanrının vücudunun çeşitli bölümlerini yarıtanrıların oluşturdukları hesaba alınarak, onlara ibadet etmekle aynı sonuca ulaşılabileceği teorisi bazıları tarafından ortaya atılabilir. Ancak yarıtanrılara ibadet edenler pek zeki olmadıkları için vücudun hangi bölümüne yiyecek gönderileceğini bilemezler. Bunlardan bazıları o kadar aptaldır ki, birçok bölüm olduğunu ve yiyecek temin etmenin birçok yolu olduğunu iddia ederler. Bu hiç te samimi bir iddia değildir. Hiçkimse kulaklarıyla. veya gözleriyle yemek yiyemez. Onlar, bu yarıtanrıların sadece Yüce Tanrının evrensel vücudunun farklı bölümlerini oluşturduklarını bilmezler ve bu cahilliklerinden dolayı her yarıtanrının ayrı bir Tanrı olduğuna ve Yüce Tanrının rakibi olduğuna inanırlar.

Sadece yarıtanrılar Yüce Tanrının vücudunun parçaları değil, fakat sıradan canlı varlıklar da Onun vücudunun parçalarıdır. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiğine göre, *brāhmaṇlar* Yüce Tanrının kafasını, *kṣatriyalar* Onun kollarını, *vaiśyalar* Onun bel kısmını, *śūdralar* ise Onun bacaklarını oluştururlar ve hepsi farklı işlevlere sahiplerdir. Kişi, bu durumu umursamaksızın hem yarıtanrıları hem de kendisini Yüce Tanrının öz parçası olarak görürse bilgisi mükemmel demektir. Fakat, eğer bunu anlıyamazsa, yarıtanrıların yaşadığı farklı gezegenlere gider. Bu ise, Tanrıya adanmış bir kulun gittiği yerle aynı değildir. Yarıtanrıların takdisiyle elde edilen sonuçlar geçicidir, çünkü bu maddi dünyada, gezegenler, yarıtanrılar ve onlara ibadet edenlerin hepsi geçicidir. Bundan dolayı, bu maddede açıkça belirtildiği gibi, yarıtanrılara ibadet edilerek elde edilen sonuçlar geçicidir; dolayısıyla bu tür ibadetlerle meşgul olanlar zeki değillerdir. Çünkü, Yüce Tanrıya adanmış hizmet vermekle meşgul olan Kṛṣṇa şuurundaki adanmış saf bir kul, bilgi ve saadet dolu ebedi bir var oluşa sahip olduğu için, onun ulaştığı mertebeyle, yarıtanrılara ibadet edenlerin ulaştığı mertebe farklıdır. Yüce Tanrı sınırsızdır, Onun rahmeti sınırsızdır; Onun insafı sınırsızdır. Bundan dolayı, Yüce Tanrının adanmış kullarına gösterdiği insaf da sınırsızdır.

24

अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं मन्यन्ते मामबुद्धयः ।
परं भावमजानन्तो ममाव्ययमनुत्तमम् ॥२४॥

avyaktaṁ vyaktim āpannaṁ
manyante māṁ abuddhayaḥ
paraṁ bhāvam ajānanto
mamāvyayam anuttamam

avyaktam—tezahür dışı; *vyaktim*—şahsiyet; *āpannam*—elde etmek; *manyante*—düşünür; *mām*—Beni; *abuddhayaḥ*—az zeki kişiler; *param*—üstün, yüce; *bhāvam*—varoluş; *ajānantaḥ*—bilmeksizin; *mama*—Benim; *avyayam*—ölümsüz, bozulmaz; *anuttamam*—en nâirin.

ÇEVİRİ

Beni mükemmelen bilmeyen az zeki kişiler, Benim, yani Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın daha önceleri gayrişahsi olduğumu ve bu şahsiyeti şimdi kazandığımı düşünürler. Bu az bilgileri yüzünden Benim ölümsüz ve yüce olan yüksek doğamı bilmezler.

AÇIKLAMA

Yarıtanrılara ibadet edenler burada az zeki kişiler olarak tasvir edilmekte ve gayrişahsiyetçiler de aynı kategoriye sokulmaktadır. Rab Kṛṣṇa, şahsi sureti içinde burada Arjuna'nın önünde konuşmakta olmasına rağmen gayrişahsiyetçiler, cehaletleri yüzünden, Yüce Tanrının sonuç olarak herhangibir surete sahip olmadığını iddia ederler. Tanrıya adanmış büyük bir insan ve Rāmānujāçārya'nın öğrencisi olan Yāmunāçārya bu konuyla ilgili olarak şunları söylemiştir:

tvāṁ śīla-rūpa-caritaiḥ parama-prakṛṣṭaiḥ
sattvena sāttvikatayā prabalais ca śāstraiḥ
prakhyāta-daiva-paramārtha-vidāṁ matais ca
naivāsura-prakṛtayaḥ prabhavanti boddhum

"Sevgili Tanrım, Vyāsadeva ve Nārada gibi adanmışlar Seni Tanrının Şahsı olarak bilirler. Kişi, çeşitli Vedik literatürlerini anlıyarak Senin karakteristiklerini, suretini ve faaliyetlerini öğrenebilir ve böylece Senin Tanrının Yüce Şahsı olduğunu anlıyabilir. Fakat, ihtiras ve cehalet hallerine mensup adanmamış ve şeytani özellikler taşıyan kişiler Seni anlıyamazlar. Onların Seni anlamaya güçleri yetmez. Bu

gibi adanmamış kişiler, *Vedanta* ve *Upanişadlar* ve diğer Vedik literatürler üzerinde tartışsalar bile, onların Tanrının Şahsını anlamaları mümkün değildir." (*Stotra-ratna* 12)

Brahma-samhita'da belirtildiği gibi, Tanrının Şahsı sadece *Vedanta* öğrenimiyle anlaşılamaz.Yüce Tanrının Şahsı, sadece Yüce Tanrının rahmetiyle öğrenilebilir. Bu dörtlükte belirtildiğine göre, sadece yaratanrılara ibadet edenler az zeki değil, fakat gerçek Krşna şuurundan yoksun olarak Vedik literatürü üzerinde fikir yürüten ve *Vedānta* ile meşgul olan adanmamış kişiler de az zekidirler ve bu gibi kişilerin Tanrının şahsi halini anlaması mümkün değildir. Mutlak Hakikatin gayrişahsi olduğu kanısında olanlar, "Mutlak Hakikatin en yüce görünümünü bilmiyenler" anlamına gelen *abuddhayah* sözcüğü ile tasvir edilirler. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiğine göre, yüce idrak gayrişahsi Brahman'dan başlar ve yerel Üstünruhun idrak edilmesine yükselir, fakat Mutlak Hakikat konusunda söylenecek son söz Tanrının Şahsıdır. Krşna'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu özellikle belirten gayrişahsiyetçilerin büyük gurusu Śaṅkarāçārya'yı bile izlemiyen modern gayrişahsiyetçiler oldukça düşük zekalı kişilerdir. Bundan dolayı, Mutlak Hakikati bilmiyen gayrişahsiyetçiler Krşna'yı, Devaki ve Vasudeva'nın oğlu olarak, veya bir prens ve kudretli bir canlı varlık olarak görürler. *Bagavad-gītā*'da (9.11) Krşna, *avajānanti mām mūḍhā mānusīm tanum āsritam*: "Sadece ahmaklar Beni sıradan bir şahıs olarak görürler." diyerek bu görüşü yermiştir.

Aslında, Ona adanmış hizmette bulunmadan ve Krşna şuurunu geliştirmeden hiçkimse Krşna'yı anlıyamaz. *Bāgavatam* (10.14.29) bu gerçeği şöyle onaylar:

athāpi te deva padāmbuja-dvaya
prasāda-lesānugrtīta eva hi
jānāti tattvam bagavan mahimno
na cānya eko 'pi ciram vicinyan

"Tanrım, eğer birisi Senin nilüfer ayağının rahmetinin küçük bir zerresi tarafından bile lütuflandırılsa Senin Şahsını anlıyabilir. Fakat, Tanrının Yüce Şahsı hakkında fikir yürüterek Onu anlamaya çalışanlar, yıllar boyunca *Veda* öğrenimi yapsalar bile yine Seni bilemezler." Kişi, sadece akli tahminlerle, veya Vedik literatürler üzerinde tartışarak ne Tanrının Yüce Şahsı Krşna'yı ne de Onun suretini, niteliğini, veya ismini anlıyabilir. Kişi, Onu adanmış hizmetle anlamalıdır. Kişi, Krşna şuuruyla tamamen meşgul bir hale gelince ve

*mahā-mantra*yı (Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare) zikretmeye başlayınca Tanrının Yüce Şahsını anlıyabilir. Adanmamış gayrişahsiyetçiler, Kṛṣṇa'nın vücudunun bu maddi doğadan yapılmış olduğunu ve Onun bütün faaliyetlerinin ve herşeyinin *māyā* olduğunu düşünürler. Bu gayrişahsiyetçiler Māyāvādiler olarak bilinirler ve bunlar en yüce hakikati bilmezler.

Yirminci maddede açıkça şu gerçek belirtilmişti: *kāmais tais tair hṛta-jñānāḥ prapadyante 'nya-devatāḥ*. "Hırslı arzular tarafından kör edilmiş olanlar çeşitli yarıtanrılara teslim olurlar." Tanrının Yüce Şahsının yanısıra, çeşitli gezegenleri olan yarıtanrılar vardır ve Yüce Tanrının da gezegeni vardır. Yirmiüçüncü maddede belirtildiği gibi, *devān deva-yajo yānti mad-baktā yānti mām api*: yarıtanrılara ibadet edenler yarıtanrıların gezegenlerine giderler ve Kṛṣṇa'ya adanmış olanlar Kṛṣṇaloka gezegenine giderler. Bu konu açıkça belirtilmiş olmasına rağmen, budala gayrişahsiyetçiler hâla Tanrının bir sureti olmadığını ve Onun suretlerinin bir aldatmaca olduğunu iddia ederler. *Gītā* öğreniminden ortaya çıkan sonuca göre, yarıtanrılar ve onların ikamet ettikleri yerler gayrişahsimidir? Açıkça ne yarıtanrılar ne de Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa gayrişahsidir. Bunların hepsi şahıstır; Rab Kṛṣṇa Tanrının Yüce Şahsıdır ve Kendi gezegeni vardır ve yarıtanrıların da kendi gezgenleri vardır.

Bundan dolayı, monistik iddiaya göre, nihai hakikatin sureti yoktur ve ortaya koyulan suret gerçek değildir. Burada açıkça belirtildiğine göre, Onun sureti hile yoluyla kabul ettirilmiş birşey değildir. *Bagavad-gītā*'dan açıkça anlıyabiliriz ki, yarıtanrıların suretleri ve Yüce Tanrının sureti aynı anda vardır ve Rab Kṛṣṇa *sac-cid-ānanda*dır, yani ebedi ve saadet dolu bilgidir. *Vedalar* tarafından onaylandığına göre, Yüce Mutlak Hakikat *ānanda-mayo 'bhyāsāt*dır, yani O, doğal olarak saadetli zevk ile doludur ve O, sınırsız hayırlı vasıfların kaynağıdır. Ve Tanrı tarafından *Gītā*'da söylendiğine göre, O, *aja* (doğmamış) olmasına rağmen tekrar tekrar ortaya çıkar. Bu noktalar *Bagavad-gītā*'da anlamamız gereken hakikatlerdir. Tanrının Yüce Şahsının nasıl gayrişahsi bir varlık olabileceğini anlıyamıyoruz; gayrişahsi monist teori *Gītā*'da belirtilen esaslara göre yanlıştır. Burada açıkça belirtildiğine göre, Yüce Mutlak Hakikat olan Rab Kṛṣṇa hem bir şahsiyete hem de bir surete sahiptir.

25

नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः ।

मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम् ॥२५॥

nāhaṁ prakāśaḥ sarvasya
yoga-māyā-samāvṛtaḥ
mūḍho 'yaṁ nābhijānāti
loko māmajamavyayam

na—ne de; *aham*—Ben; *prakāśaḥ*—tezahür; *sarvasya*—herkese; *yoga-māyā*—dahili kudretimle; *samāvṛtaḥ*—örtülüyüm; *mūḍhaḥ*—ahmaklar; *ayam*—bunlar; *na*—değil; *abhijānāti*—anlıyabilir; *lokaḥ*—şahıslar; *mām*—Beni; *ajam*—doğmamış; *avyayam*—yanılmaz.

ÇEVİRİ

Ben zeki olmayanlara ve ahmaklara asla tezahür etmem (görünmem). Ben onlar için dahili kudretimle örtülüyümdür ve bundan dolayı, onlar Benim doğmamış ve yanılmaz olduğumu bilemezler.

AÇIKLAMA

"Kṛṣṇa eğer bir zamanlar bu gezegende mevcut idiyse, şimdi neden kimseye tezahür etmiyor (görünmüyor)?" diye soranlar çıkabilir. Fakat, aslında O, herkese tezahür etmezdi. Kṛṣṇa bu dünyada mevcut olduğu zaman, Onun, Tanrının Yüce Şahsı olduğunu anlıyabilen sadece birkaç kişi vardı. Kuruların toplantısı sırasında Śiśupāla, Kṛṣṇa'nın toplantıya başkan seçilmesine karşı çıktığı zaman Bişma, Kṛṣṇa'yı desteklemiş ve Onun Yüce Tanrı olduğunu ilan etmişti. Aynı şekilde, Pāṇḍavalar ve birkaç kişi daha Onun Tanrı olduğunu biliyorlardı, fakat bunu herkes bilmiyordu. Onun gerçek kimliği, adanmışlar ve sıradan kişilere açıklanmamıştı. Bundan dolayı Kṛṣṇa, adanmışlar hariç, herkesin Onu kendisi gibi gördüğünü *Bagavad-gītā*'da söylemektedir. O, tüm zevklerin toplandığı yer olarak sadece adanmış kullarına tezahür ederdi. Fakat, zeki ve adanmış olmayanlar için O, dahili kudreti tarafından örtülü kalmıştır.

Śrīmad-Bāgavatam'da (1.8.19) Kunti'nin dualarında, Tanrının *yoga-māyā* perdesiyle örtülü olduğu ve bundan dolayı sıradan beşerlerin Onu anlıyamadıkları yazılıdır. Bu *yoga-māyā* perdesi, adanmış bir kulun duası olan *Īśopaniṣad*'da (*mantra* 15) şöyle onaylanır:

hiraṇmayena pātrena
satyasyāpihitaṁ mukham

tat tvaṁ pūṣann apāvṛṇu
satya-dharmāya dṛṣṭaye

"Ey Tanrım, Sen bütün evrene bakan varlıksın, ve Sana yapılan adanmış hizmet en yüce dîni ilkedir. Bundan dolayı, bana da bakman için Sana dua ediyorum. Senin aşkın suretin *yoga-māyā* ile örtülüdür. *Brahmajyoti* (nur), Senin dahili kudretinin örtüsüdür. Senin *sac-cid-ānanda-vigrahanı*, yani Senin saadetinin ve bilginin ebedi suretini görebilmemi engelliyen bu parlaklığı lütfen ortadan kaldırırmısın?" Tanrının Yüce Şahsının saadet ve bilgisinin aşkın sureti Onun dahili kudreti olan *brahmajyoti*si tarafından örtülüdür ve az zeki kişiler Yüce Tanrıyı bu yüzden göremezler.

Śrīmad-Bāgavatam'da (10.14.7) Brahmā şöyle dua eder: "Ey Tanrının Yüce Şahsı, Ey tüm gizlerin efendisi, Ey Üstün Ruh, Senin kudretini ve eğlencelerini bu dünyada kim hesaplıyabilir? Sen dahili kudretini daima yaymaktasın, bundan dolayı hiçkimse Seni anlıyamaz. Bilim adamları ve alimler, maddi dünyanın, hatta gezegenlerin bile atomik yapısını inceliyebilirler, fakat Sen onların gözleri önünde mevcut bulunmana rağmen onlar Senin enerjini ve kudretini hesaplamaktan acizdirler." Tanrının Yüce Şahsı Rab Kṛṣṇa, sadece doğmamış değil, aynı zamanda *avyaya*dır, yani yorulmazdır. Onun ebedi sureti saadet ve bilgidir ve Onun enerjileri asla yorulmaz.

26

वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन ।
भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कश्चन ॥२६॥

vedāhaṁ samatītāni
vartamānāni cārjuna
bhaviṣyāṇi ca bhūtāni
māṁ tu veda na kaścana

veda—bil; *aham*—Ben; *samatītāni*—tamamiyle geçmiş; *vartamānāni*—şimdiki zaman; *ca*—ve ; *arjuna*—Ey Arjuna; *bhaviṣyāṇi*—gelecek; *ca*—de-da; *bhūtāni*—bütün canlı varlıklar; *mām*—Beni; *tu*—fakat; *veda*—bilir; *na*—değil; *kaścana*—herkes.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, Tanrının Yüce Şahsı olarak, geçmişte olmuş, şimdi olan ve gelecekte olacak olan herşeyi bilirim. Ben aynı zamanda

bütün canlı varlıkları da bilirim, fakat Beni hiçkimse bilemez.

AÇIKLAMA

Şahsilik ve gayrişahsilik sorusu burada açıkça cevaplandırılmaktadır. Tanrının Yüce Şahsının sureti olan Kṛṣṇa, eğer gayrişahsiyetçilerin düşündüğü gibi *māyā*, yani maddi olsaydı, o zaman O da diğer canlılar gibi vücut değiştirir ve geçmiş yaşamı ile ilgili olan herşeyi unuturdu. Maddi vücuda sahip olan hiçkimse ne geçmiş yaşamını hatırlıyabilir, ne gelecekteki yaşamını önceden bilebilir, ne de şimdiki yaşamında neler olacağını bilebilir; bundan dolayı, canlı varlık geçmişte, şimdiki zamanda ve gelecekte olanları ve olacakları bilemez. Kişi maddi pislikten özgür olmadıkça, geçmişi, şimdiki ânı ve geleceği bilemez.

Sıradan bir insanın tersine, Rab Kṛṣṇa burada, geçmişte neler olduğunu, şimdi neler olduğunu ve gelecekte neler olacağını tamamen bildiğini açıkça söylemektedir. Dördüncü Bölümde gördüğümüz gibi, Kṛṣṇa, milyonlarca yıl önce güneşin ilahı Vivasvan'a *Gītā*'yı öğretmiş olduğunu hatırlamaktaydı. Kṛṣṇa, Üstün Ruh olarak bütün canlı varlıkların kalplerinde bulunduğu için bütün canlı varlıkları bilir. Fakat O, her canlı varlığın kalbinde Üstün Ruh olarak bulunmasına ve Tanrının Yüce Şahsı olarak var olmasına rağmen, az zeki kişiler, gayrişahsi Brahman'ı idrak etmiş olmakla beraber, Yüce Şahıs Śrī Kṛṣṇa'yı idrak edemezler. Śrī Kṛṣṇa'nın aşkın vücudu kesinlikle çürüyüp bozulmaz. O, tıpkı bir güneş ve *māyā* da tıpkı bir bulut gibidir. Maddi dünyada, gökte güneşi, bulutları ve çeşitli yıldız ve gezegenleri görebiliriz. Bulutlar bütün bu görüntüyü geçici olarak örtebilirler, fakat bu örtüş sadece bizim sınırlı görüşümüz için geçerlidir. Aslında güneş, ay ve yıldızlar örtülmüş değildir. Aynı şekilde, *māyā* da Yüce Tanrıyı örtemez. O, dahili kudretiyle Kendisini örterek az zeki beşerlere tezahür etmez. Bu bölümün üçüncü maddesinde belirtildiği gibi, milyonlarca beşerin içerisinde bazıları, insan suretinde yaşadıkları bu yaşamda mükemmelliğe ulaşmaya çalışırlar ve mükemmelliğe ulaşan binlerce insanın içinde, Rab Kṛṣṇa'nın kim olduğunu anlıyabilen birisi çok zor çıkar. Kişi, gayrişahsi Brahmanı, veya yerel Paramâtmâyı mükemmelen idrak etmiş olsa bile, Kṛṣṇa şuurunda olmaksızın Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa'yı anlıyamaz.

27

इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत ।

सर्वभूतानि सम्मोहं सर्गे यान्ति परन्तप ॥२७॥

icchā-dveṣa-samutthena
dvandva-mohena bhārata
sarva-būtāni sammohaṁ
sarge yānti parantapa

icchā—arzu; *dveṣa*—ve nefret; *samutthena*—yükselir; *dvandva*—ikilemden; *mohena*—yanılgı yüzünden; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu; *sarva*—bütün; *būtāni*—canlı varlıklar; *sammoham*—yanılgı içine; *sarge*—doğarlarken; *yānti*—git; *parantapa*—Ey düşmanlarını zapteden.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın torunu, Ey düşmanlarını zapteden, bütün canlı varlıklar yanılgı içinde doğmuşlardır ve arzu ve nefretten türeyen ikilemler yüzünden şaşkınlığa sürüklenmişlerdir.

AÇIKLAMA

Canlı varlığın gerçek meşru konumu, saf bilgi demek olan Yüce Tanrıya itaat etmektir. Kişi bu saf biliden ayrılıp yanılgıya düştüğü zaman, yanıltıcı enerjinin kontrolü altına girer ve Tanrının Yüce Şahsını anlıyamaz olur. Yanıltıcı enerji, arzu ve nefret ikileminde tezahür eder. Cahil kişi, arzu ve nefret yüzünden Yüce Tanrıyla bir olmak ister ve Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya haset eder. Arzu ve nefret tarafından yanıltılmamış ve kirletilmemiş olan adanmış saf kullar, Rab Śrī Kṛṣṇa'nın dahili kudretiyle belirdiğini anlıyabilirler, fakat ikilem ve cehalet tarafından şaşkınlığa düşmüş olanlar, Tanrının Yüce Şahsının maddi enerjiler tarafından yaratılmış olduğunu düşünürler. Bu, onların kötü talihidir. Bu gibi yanılgılar içinde olanlar, "Bu benim karım; bu benim evim; ben bu evin efendisiyim; ben bu kadının kocasıyım" diye düşünerek şeref ve şerefsizlik, mutluluk ve dert, kadın ve erkek, iyi ve kötü, zevk ve sancı, vs. gibi ikilemler içerisinde bocalayıp dururlar. Bunlar yanılgıdan kaynaklanan ikilemlerdir. İkilemler tarafından yanılgıya sürüklenenler oldukça budala kişilerdir ve bundan dolayı Tanrının Yüce Şahsını anlıyamazlar.

28

येषां त्वन्तगतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम् ।
ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ता भजन्ते मां दृढव्रताः ॥२८॥

yeṣāṁ tv anta-gataṁ pāpaṁ
janānāṁ puṇya-karmaṇām
te dvandva-moha-nirmuktā
bhajante māṁ dṛḍha-vratāḥ

yeṣām—kimin; *tu*—fakat; *anta-gatam*—kökünden yok etmek; *pāpam*—günah; *janānām*—kişilerin; *puṇya*—erdemli; *karmaṇām*—geçmişteki faaliyetleri; *te*—onlar; *dvandva*—ikilemin; *moha*—yanılgı; *nirmuktāḥ*—hür; *bhajante*—adanmış hizmetle meşgul; *mām*—Bana; *dṛḍha-vratāḥ*—kararlılıkla.

ÇEVİRİ

Geçmiş yaşamlarında ve şimdiki yaşamlarında erdemli bir insan olarak yaşamış ve yaşamakta olanlar ve günahları kökünden kazınmış olanlar yanılgının ikilemlerinden özgürdür ve bunlar, kararlı bir halde Bana hizmet etmekle meşguldür.

AÇIKLAMA

Burada, aşkın mertebeye yükselmeye müsait kişilerden bahsedilmektedir. Günahkar, ateist, budala ve hilekarlar için arzu ve nefret ikilemini aşmak çok zordur. Bunu başarmak, sadece erdemli bir yaşam yaşıyan ve günahsal tepkileri zapteden ve yaşamlarını dinin ıslah edici ilkelerini uygulamakla geçiren kişiler için mümkündür, çünkü bu gibi kişiler Tanrıya adanmış hizmet vermeyi kabul ederler ve yavaş yavaş Tanrının Yüce Şahsının saf bilgisine yükselirler. Bundan sonra Tanrının Yüce Şahsı üzerinde meditasyon yapabilirler. Ruhsal platforma yükselme işlemi böyledir. Bu yükseliş, Tanrıya adanmış kulların eşliğinde ve Kṛṣṇa şuurunda mümkün olur, çünkü Tanrıya adanmış büyük kullar kişiyi yanılgıdan kurtarabilirler.

Śrīmad-Bāgavatam'da (5.5.2) belirtildiğine göre, özgür olmak isteyenler Tanrıya adanmış kullara hizmet etmelidir (*mahat-sevāṁ dvāram āhur vimukteḥ*); fakat materyalistlerle birlikte olan kişi varoluşun en karanlık bölgesine doğru giden yolda yürüyor demektir (*tamo-dvāraṁ yoṣitāṁ saṅgi-saṅgam*). Tanrıya adanmış bütün kullar, sadece, koşullanmış ruhları yanılgıdan kurtarmak için bu dünyada gezer dururlar. Gayrişahsiyetçiler, insanın meşru konumu olan Yüce Tanrıya itaat etmeyi unutmanın, Tanrının konumunu ihlal etmek demek olduğunu bilmezler. Meşru konumuna geri dönmedikçe, kişinin Yüce Şahsı anlaması, veya büyük bir kararlılıkla Onun aşkın sevgi hizmetiyle meşgul olması mümkün değildir.

29

जरामरणमोक्षाय मामाश्रित्य यतन्ति ये ।
ते ब्रह्म तद् विदुः कृत्स्नमध्यात्मं कर्म चाखिलम् ॥२९॥

jarā-maraṇa-mokṣāya
mām āśritya yatanti ye
te brahma tad viduḥ kṛtsnam
adh yātmaṁ karma cākhilam

jarā—yaşlılıktan; *maraṇa*—ve ölümden; *mokṣāya*—özgürlüğün amacı için; *mām*—Beni; *āśritya*—sığınırlar; *yatanti*—gayret eden; *ye*—yapan herkes; *te*—bu gibi kişiler; *brahma*—Brahman; *tat*—aslında; *viduḥ*—bilirler; *kṛtsnam*—herşeyi; *adhyātmam*—aşkın; *karma*—faaliyetler; *ca*—de-da; *akhilam*—tamamiyle.

ÇEVİRİ

Yaşlılık ve ölümden özgür olmaya çalışan zeki kişiler adanmış hizmetleriyle Bana sığınırlar. Bunlar aslında Brahmandır, çünkü bunlar aşkın faaliyetler hakkında herşeyi tam olarak bilirler.

AÇIKLAMA

Doğum, ölüm, yaşlılık ve hastalıklar bu maddi vücudu etkiler, fakat ruhsal vücudu etkiliyemez. Ruhsal vücut için doğum, ölüm, yaşlılık ve hastalık yoktur; bunun için, ruhsal vücuda sahip olarak Tanrının Yüce Şahsına eşlik eden ve ebedi adanmış hizmetle meşgul olan kişi gerçekten özgürlüğüne ulaşmış sayılır. *Aham brahmāsmi*: Ben ruhum. Daha önce de söylendiği gibi, kişi kendisinin bir Brahman, yani bir ruh-can olduğunu anlamalıdır. Bu maddede tasvir edildiği gibi, yaşamdaki bu Brahman kavramı adanmış hizmette de vardır. Adanmış saf kullar Brahman platformunda yer alırlar ve aşkın faaliyetler hakkında herşeyi bilirler.

Tanrıya aşkın sevgi hizmeti vermekle meşgul olan dört çeşit saf olmayan kul vardır ve bunlar kendilerine göre bazı kazançlar elde ederler. Bu kullar Yüce Tanrının lütfuyla tam Kṛṣṇa şuuruna ulaştıkları zaman Yüce Tanrıyla olan manevi birliktelikilerinden zevk alırlar. Fakat, yarıtanrılara ibadet edenler, Yüce Tanrıya ve Onun yüce gezegenine asla ulaşamazlar. Brahman'ı idrak etmiş olan az zeki kişiler bile Goloka Vṛndāvan diye bilinen Kṛṣṇa'nın yüce gezegenine ulaşamazlar. Sadece Kṛṣṇa şuurunda faaliyetlerde bulunanlara (*mām āśritya*) Brahman denilebilir, çünkü bu kişiler Kṛṣṇa'nın gezegenine

gitmek için gerçekten gayret gösterirler. Bu gibi kişilerin Kṛṣṇa hakkında hiçbir şüpheleri yoktur ve bundan dolayı, onlar gerçek Brahmandır.

Tanrının suretine, veya Tanrının *arcā*sına ibadet etmekle meşgul olanlar, veya maddi esaretten özgür olmak için Tanrı üzerinde meditasyon yapmakla meşgul olanlar, gelecek bölümde Tanrı tarafından açıklanacağı gibi, Tanrının lütfuyla Brahmanın mânalarına (*adhibhūta* vs.) ererler.

30

साधिभूताधिदैवं मां साधियज्ञं च ये विदुः ।
प्रयाणकालेऽपि च मां ते विदुर्युक्तचेतसः ॥३०॥

sādhibhūtādhidaivaṁ māṁ
sādhiyajñaṁ ca ye viduḥ
prayāṇa-kāle 'pi ca māṁ
te vidur yukta-cetasaḥ

sa-adhibhūta—maddi tezahürün yönetici ilkesi; *adhidaivam*—bütün yaratanrıların yöneticisi; *mām*—Beni; *sa-adhiyajñam*—ve bütün fedakarlıkların yöneticisi; *ca*—de-da; *ye*—yapanlar; *viduḥ*—bilir; *prayāṇa*—ölümün; *kāle*—sırasında; *api*—bile; *ca*—ve; *mām*—Beni; *te*—onlar; *viduḥ*—bilir; *yukta-cetasaḥ*—akılları Benimle meşgul.

ÇEVİRİ

Beni, maddi tezahürün, yaratanrıların ve bütün fedakarlık yöntemlerinin yönetici ilkesi olan Yüce Tanrı olarak bilen, tamamiyle Benim şuurumda olan kişiler, ölüm anında bile, Beni, Tanrının Yüce Şahsı olarak anlıyabilir, ve bilebilirler.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda hareket edenler Tanrının Yüce Şahsını tamamiyle anlama yolundan asla sapmazlar. Maddi tezahürün ve hatta yaratanrıların yönetici ilkesinin de Yüce Tanrı olduğunu sadece Kṛṣṇa şuurunun aşkın birlikteliğinde olan kişiler anlar. Bu aşkın birliktelik vasıtasıyla kişinin Tanrının Yüce Şahsına olan inancı artar ve bu Kṛṣṇa şuurundaki kişi ölüm anında Kṛṣṇa'yı asla unutmaz. Ve böylece doğal olarak Yüce Tanrının gezegenine, yani Goloka Vṛndavan'a ulaşır.

Bu Yedinci Bölüm, özellikle, kişinin tam Kṛṣṇa şuuruna nasıl ulaşabileceğini izah eder. Kṛṣṇa şuurundaki kişilerle beraber olmak, Kṛṣṇa şuurunun başlangıç safhasıdır. Bu birliktelik manevidir ve kişiyi doğrudan doğruya Yüce Tanrı ile temasa sokar ve kişi, Onun lütfuyla Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu anlıyabilir. Kişi, aynı zamanda canlı varlığın meşru konumunu ve Kṛṣṇa'yı unutarak maddi faaliyetlerin ağına nasıl düştüğünü de gerçekten anlar. İyi bir birliktelik içinde, Kṛṣṇa şuurunun yavaş yavaş gelişmesiyle, kişi Kṛṣṇa'yı unutmuş olmasından dolayı maddi doğanın kanunları tarafından koşullandığını anlar. Bu insan suretinde yaşanan hayatın Kṛṣṇa şuurunu tekrar kazanmak için bir fırsat olduğunu ve Yüce Tanrının sebepsiz insafına mazhar olmak için Kṛṣṇa şuurunun tam olarak kullanılmasının gerekli olduğunu da anlar.

Zor durumdaki insanlar, araştırıcı ruhlu insanlar, maddi ihtiyaçlar içinde olanlar, Brahman bilgisi, Paramātmā bilgisi, doğum, ölüm ve hastalıklardan özgür olmak ve Yüce Tanrıya ibadet etmek gibi birçok konuyu bu bölümde görmüş olduk. Bununla beraber, aslında Kṛṣṇa şuuruna yükselmiş kişi farklı yöntemleri umursamaz. O, sadece Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlerle kendisini meşgul eder ve böylece Rab Kṛṣṇa'nın ebedi hizmetçisi olarak meşru konumuna ulaşmış olur. Böyle bir ortamdaki kişi, adanmış saf hizmette Yüce Tanrı hakkında birşeyler duymaktan (öğrenmekten) ve Onu yüceltmekten zevk alır. Bunu yaparak bütün amacına ulaştığına inanır. Bu kararlı îmana *dṛḍha vrata* denir ve bu, *bakti-yoga*, veya aşkın sevgi himetinin başlangıcıdır. Bütün kutsal metinler bu kanıdadır. *Bagavad-gītā*'nın bu Yedinci Bölümü o kanının özüdür.

Śrīmad Bagavad-gītā'nın Mutlağın Bilgisi konusunda Yedinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM



Yüce Tanrıya Ulaşmak

1

अर्जुन उवाच

किं तद् ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म पुरुषोत्तम ।
अधिभूतं च किं प्रोक्तमधिदैवं किमुच्यते ॥१॥

arjuna uvāca
kim tad brahma kim adhyātmam
kim karma puruṣottama
adhibhūtam ca kim proktam
adhidaivam kim ucyate

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *kim*—ne; *tat*—o; *brahma*—Brahman; *kim*—ne; *adhyātmam*—benlik; *kim*—ne; *karma*—meyvesel faaliyetler; *puruṣa-uttama*—Ey Yüce Şahıs; *adhibhūtam*—maddi tezahür; *ca*—ve; *kim*—ne; *proktam*—denir; *adhidaivam*—yarıtanrılar; *kim*—ne; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Ey Tanrım, Ey Yüce Şahıs, Brahman nedir? Benlik nedir? Meyvesel faaliyetler nelerdir? Maddi tezahür nedir? Ve yarıtanrılar kimlerdir? Bunları bana acıkla lütfen.

AÇIKLAMA

"Brahman nedir?" ile başlayan Arjuna'nın sorularına, Rab Kṛṣna bu bölümde cevap vermektedir. Tanrı, bu bölümde *karmayı* (meyvesel faaliyetleri), adanmış hizmeti ve *yoga* ilkelerini saf haliyle

açıklamaktadır. *Śrīmad-Bāgavatam*, Yüce Mutlak Hakikatin, Brahman, Paramātmā ve Bagavān olarak bilindiğini izah eder. Buna ilaveten, bireysel ruh olan canlı varlığa da Brahman denir. Arjuna, aynı zamanda ruhla vücutla ve akılla ilgili olan *ātmāyı* da araştırmaktadır. *Ātmā*, Vedik sözlüğe göre, akıl, ruh, vücut ve duyularla ilgilidir.

Arjuna burada Yüce Tanrıya, Puruṣottama, yani Yüce Şahıs diye hitap etmektedir; bunun anlamı ise, onun bu soruları sadece arkadaşına değil de, kendisine kesin cevaplar verebileceğini bildiği yüce otorite olan Yüce Şahısa sormakta olduğunu belirtmek içindir.

2

अधियज्ञः कथं कोऽत्र देहेऽस्मिन्मधुसूधन ।
प्रयाणकाले च कथं ज्ञेयोऽसि नियतात्मभिः ॥२॥

adhiyajñaḥ katham ko 'tra
dehe 'smin madhusūdana
prayāṇa-kāle ca katham
jñeyo 'si niyatātmabhiḥ

adhiyajñaḥ—fedakarlık tanrısı; *katham*—nasıl; *kaḥ*—kim; *atra*—burada; *dehe*—vücut içinde; *asmin*—bu; *madhusūdana*—Ey Madhusūdana; *prayāṇa-kāle*—ölüm anında; *ca*—ve; *katham*—nasıl; *jñeyaḥ asi*—bilinebilirsin; *niyata-ātmabhih*—benliğini kontrol edenler tarafından.

ÇEVİRİ

Ey Madhusūdana, fedakarlık Tanrısı kimdir ve vücutta nasıl yaşar? Ve adanmış hizmetle meşgul olanlar ölüm anında Seni nasıl bilebilirler (hatırlıyabilirler)?

AÇIKLAMA

"Fedakarlık Tanrısı" İndra veya Viṣṇu ile ilgilidir. Brahma ve Śiva dahil olmak üzere, Viṣṇu başlıca yarıtanrıların başıdır. Gerek İndra'ya gerekse Viṣṇu'ya, *yajña* yapanlar tarafından ibadet edilir. Fakat, Arjuna burada, *yajña* (fedakarlık) Tanrısının aslında kim olduğunu ve Tanrının, canlı varlığın vücudunda nasıl bulunduğunu sormaktadır.

Arjuna burada, Tanrıya Madhusūdana diye hitab etmektedir, çünkü Kṛṣṇa Madhu isimli bir şeytanı öldürmüştür. Arjuna'nın aklında aslında endişeden kaynaklanan bu sorular belirmemeliydi, çünkü Arjuna, Kṛṣṇa şuuruna sahip adanmış bir insandı. Onun

için, bu şüpheler bir şeytan gibidir. Kṛṣṇa şeytanları öldürmekte usta olduğu için, Arjuna'nın aklında beliren şüpheleri öldürsün diye, Arjuna burada Ona, Madhusūdana diye hitap etmektedir.

Bu dörtlükte kullanılan *prayāṇa-kāle* sözcüğü özel bir önem taşır, çünkü yaşamımız boyunca yaptığımız herşey ölüm anında büyük bir sınavdan geçer. Arjuna, Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olanları öğrenmek için çok hevesli görünmekte ve ölüm anında onların ne durumda olacaklarını merak etmektedir. Ölüm anında vücudun bütün işlevleri bozguna uğrar ve akıl normal durumunda olamaz. Vücudunun içinde bulunduğu bu berbat durum yüzünden oldukça zor bir durumda bulunan kişi o anda Yüce Tanrıyı hatırlıyamıyabilir. Büyük bir adanmış kul olan Mahārāj Kulaśekhara şöyle dua etmiştir: "Ey Tanrım, şu anda sağlığım yerinde, onun için hemen şimdi canımı al ki aklımdaki kuğu Senin nilüfere benziyen ayaklarına dalabilsin." Burada "kuğu" mecazı kullanılmaktadır, çünkü kuğu bir su kuşudur ve nilüfer çiçeklerinin içine dalmaktan zevk alır; her kuğu nilüfer çiçeklerinin içine dalmaya eğilimlidir. Mahārāj Kulaśekhara, Tanrıya şöyle seslenmektedir: "Şu anda aklım rahat ve sağlığım yerinde. Eğer hemen şimdi Senin nilüfere benziyen ayaklarını düşünerek ölürsem Sana sunduğum adanmış hizmetin mükemmelliğe ulaşacağından eminim. Fakat, eğer doğal bir şekilde ölürsem ne olacağını bilemem, çünkü ölüm anında bütün vücutsal faaliyetlerim bozguna uğrayacak, nefesim gırtlağıma tıkanacak ve bu durumda Senin kutsal ismini zikredip zikredemiyeceğimi bilemiyorum. Bundan dolayı, hemen şimdi canımı al." Arjuna da burada, ölüm anında kişinin Kṛṣṇa'nın nilüfere benziyen ayaklarına nasıl konsantre olabileceğini sormaktadır.

3

श्रीभगवानुवाच

अक्षरं ब्रह्म परमं स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते ।
भूतभावोद्भवकरो विसर्गः कर्मसंज्ञितः ॥३॥

śrī-bagavān uvāca
akṣaraṁ brahma paramaṁ
svabhāvo 'dhyātmam ucyate
bhūta-bāvodbhava-karo
visargaḥ karma-saṁjñitaḥ

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *akṣaram*—tahrip

edilemez; *brahma*—Brahman; *paramam*—aşkın; *svabhāvaḥ*—ebedi doğa; *adhyātmam*—benlik; *ucyate*—denir; *būta-bāva-udbhava-karaḥ*—canlı varlıkların maddi vücutlarının üretimi; *visargaḥ*—yaradılış; *karma*—meyvesel faaliyetler; *saṁjñitaḥ*—denir.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Ölümsüz canlı varlığa Brahman denir ve onun ebedi doğasına adhyātma, yani benlik denir. Canlı varlıkların maddi vücutlarının gelişimiyle ilgili olan harekete karma, veya meyvesel faaliyetler denir.

AÇIKLAMA

Brahman tahrip edilemez, ebediyen var olur ve onun bireşimi değişmez. Fakat, Brahman'ın ötesinde Parabrahman vardır. Brahman canlı varlıkla ilgilidir ve Parabrahman Tanrının Yüce Şahsı ile ilgilidir. Canlı varlığın meşru konumu maddi dünyada aldığı konumdan farklıdır. Maddi şuurun etkisi altında bulunan canlı varlığın doğası maddeye hakim olmaktır, fakat manevi şuurdayken, yani Kṛṣṇa şuurundayken canlı varlığın konumu Yüce Tanrıya hizmet etmekten ibarettir. Canlı varlık maddi şuur içindeyken maddi dünyada çeşitli vücutlar içerisinde yer almaya mecbur kalır. Buna, *karma*, veya maddi şuurun zorlamasıyla yapılan çeşitli yaratımlar denir.

Vedik literatüründe canlı varlığa *jivātmā* ve Brahman adı verilir, fakat asla Parabrahman adı verilmez. Canlı varlık (*jivātmā*) farklı konumlara girer ve bazen maddi doğanın karanlıklarına dalarak kendisini madde ile tanımlar, ve bazen de kendisini yüce manevi doğası ile tanımlar. Bundan dolayı ona, Yüce Tanrının marjinal enerjisi denir. Kendisini maddi veya manevi olarak tanımlamasına göre maddi veya ruhsal vücutlar edinir. O, maddi doğada bulunan 8.400.000 yaşam türünün vücutlarından herhangibirine bürünebilir, fakat o, ruhsal doğada sadece tek bir vücuda sahip olabilir. O, *karma*sına göre, maddi doğa içerisinde bazen hayvan, bazen yarıtanrı, vs. olarak tezahür eder. Maddi evrendeki cennet gezegenlere ulaşmak ve orada zevk içinde yaşamak için bazen fedakarlıklarda (*yajña*) bulunur, fakat meziyetleri yorgun düşünce insan suretinde tekrar Dünya'ya dönmeye mecbur kalır. Bu işleme *karma* denir.

Çāndogya Upaniṣad, Vedik fedakarlık yöntemlerini izah eder. Fedakarlık sunağında beş çeşit ateşe beş çeşit sunuda bulunulur. Bu beş çeşit ateş; cennet gezegenler, bulutlar, toprak, erkek ve kadın demektir ve beş çeşit fedakarlık sunusu da; îman, aydaki hoşlanıcı,

yağmur, tohumlar ve döl demektir.

Canlı varlık, cennet gezegenlere ulaşmak için yaptığı fedakarlık işlemleriyle belli bazı fedakarlıklarda bulunarak ulaşmak istediği gezegene ulaşır. Ancak, bu fedakarlık meziyeti tükendiği zaman, canlı varlık yağmur suretinde dünyaya iner ve tohum (tahıl) suretini alır; bu tohumlar insanlar tarafından yenir ve kadını hamile bırakan döle dönüşür ve canlı varlık böylece tekrar fedakarlıklarda bulunmak ve aynı döngüyü tekrarlamak üzere yeniden insan suretinde dünyaya gelir. Canlı varlık bu yolla tekrar tekrar maddi dünyaya gelip gider. Bununla beraber, Kṛṣṇa şuuruna sahip kişi bu gibi fedakarlık işlemlerini yapmaktan sakınır. O, doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuruna ulaşarak kendisini Tanrıya dönmeye hazırlar.

Bagavad-gītā üzerinde gayrişahsi yorumlarda bulunanlar, mantık dışı bir iddiada bulunarak Brahman'ın maddi dünyada *jiva* suretine büründüğünü iddia ederler ve bu iddialarını *Gītā*'nın Onbeşinci Bölümünün Yedinci maddesine dayandırırlar. Fakat, bu maddede Tanrı, canlı varlıktan "Benim ebedi parçam" diye bahseder. Tanrının ebedi parçası olan canlı varlık bu maddi sefalete düşebilir, fakat Yüce Tanrı (*Acyuta*) bu duruma asla düşmez. Bu bakımdan, Yüce Brahman'ın *jiva* sureti aldığı iddiası kabul edilemez. Vedik literatüründe Brahman'ın (canlı varlığın) Parabrahman'dan (Yüce Tanrıdan) ayrı tutulduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız.

4

अधिभूतं क्षरो भाव: पुरुषश्चाधिदैवतम् ।
अधियज्ञोऽहमेवात्र देहे देहभृतां वर ॥४॥

adhibhūtam kṣaro bhāvaḥ
puruṣaś cādhidaivatam
adhiyajño 'ham evātra
dehe deha-bhṛtāṁ vara

adhibhūtam—fiziksel tezahür; *kṣaraḥ*—daima değişen; *bhāvaḥ*—doğa; *puruṣaḥ*—ay ve güneş yarıtanrılarını da kapsıyan evrensel suret; *ca*—ve; *adhidaivatam*—adhidaiva denir; *adhiyajñaḥ*—Üstünruh; *aham*—Ben (Kṛṣṇa); *eva*—kesinlikle; *atra*—bunda; *dehe*—vücut; *deha-bhṛtām*—vücutlanmış olanın; *vara*—en iyisi.

ÇEVİRİ

Ey vücutlanmış varlıkların en iyisi, sürekli değişim içinde olan

fiziksel doğaya, adhibhūta (maddi tezahür) denir. Ay ve Güneşin yaratanrıları gibi bütün yaratanrıları kapsayan Tanrının evrensel suretine adhidaiva denir. Ve her vücutlanmış varlığın kalbinde Üstün Ruh olarak bulunan Bana (Yüce Tanrıya), adhiyajña (fedakarlık Tanrısı) denir.

AÇIKLAMA

Fiziksel doğa daimi olarak değişir. Maddi vücutlar genel olarak şu altı safhadan geçerek doğarlar, gelişirler, bir süre öyle kalırlar, yan ürünler üretirler, çökerler ve kaybolurlar. Fiziksel doğaya *adhibhūta* denir. Bu doğa belli bir noktada yaratılmıştır ve belli bir noktada çözülüp dağılacaktır. Bütün yaratanrıları ve onların çeşitli gezegenlerini kapsayan Yüce Tanrının evrensel suret kavramına *adhidaivata* denir. Ve Rab Kṛṣṇa'nın tam temsilcisi olan Üstün Ruh, bireysel ruhla beraber aynı vücutta bulunur. Üstün Ruha Paramātmā, veya *adhiyajña* adı verilir ve kalpte bulunur. Bu maddenin konusu doğrultusunda burada kullanılmış olan *eva* sözcüğü özel bir önem taşır, çünkü Tanrı bu sözle Paramātmānın Kendisinden farklı olmadığını vurgulamaktadır. Bireysel ruhun hemen yanıbaşında bulunan Üstün Ruh, yani Tanrının Yüce Şahsı, bireysel ruhun faaliyetlerinin şahidi ve ruhun çeşitli tiplerdeki şuurunun kaynağıdır. Üstün Ruh, bireysel ruha serbestçe hareket edebilme özgürlüğü tanır ve onun faaliyetlerine şahit olur. Yüce Tanrının bu farklı tezahürlerinin işlevleri, Tanrıya aşkın hizmet vermekle meşgul olan Kṛṣṇa şuuruna sahip adanmış kişiye kendiliğinden açıklanır. Üstünruh tezahüründeki Yüce Tanrıya yaklaşamıyan başlangıç safhasındaki kişiler, *adhidaivata* adı verilen Tanrının devasa evrensel suretini gözlemliyerek uzay üzerinde derin düşüncelere dalarlar. Başlangıç safhasındaki kişiye, evrensel sureti, veya *virāt-puruṣa*yı gözlemlemesi tavsiye edilir, çünkü Onun bacakları alçak gezegenleri, gözleri Güneşi ve Ayı, kafası ise yüksek gezegenleri temsil eder.

5

अन्तकाले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा कलेवरम् ।
यः प्रयाति स मद्भावं याति नास्त्यत्र संशयः ॥५॥

anta-kāle ca mām eva
smaran muktvā kalevaram
yaḥ prayāti sa mad-bhāvam
yāti nāsty atra saṁśayaḥ

anta-kāle—yaşamın sonunda; *ca*—de-da; *mām*—Beni; *eva*—kesinlikle; *smaran*—hatırlarsa; *muktvā*—terkederken; *kalevaram*—vücudunu; *yaḥ*—yapan; *prayāti*—gider; *saḥ*—o; *mat-bāvam*—Benim doğam; *yāti*—ulaşır; *na*—değil; *asti*—orada; *atra*—burada; *saṁsayaḥ*—şüphe.

ÇEVİRİ

Ve yaşamının sonunda her kim vücudunu terkederken sadece Beni hatırlarsa, hemen Benim doğama ulaşır. Bundan hiçbir şüphen olmasın.

AÇIKLAMA

Bu maddede Kṛṣṇa şuurunun önemi vurgulanmaktadır. Her kim Kṛṣṇa şuuruyla vücudunu terkederse bir an önce Yüce Tanrının aşkın doğasına transfer olur. Yüce Tanrı en saf olandır. Bundan dolayı, daima Kṛṣṇa şuurunda olan kişi en saf olandır. Burada kullanılan *smaran* (hatırlamak) sözcüğü önemlidir. Adanmış hizmet vererek Kṛṣṇa şuuru uygulamasında bulunmayan saflıktan uzak bir ruhun Kṛṣṇa'yı hatırlaması mümkün değildir. Bundan dolayı, kişi yaşamının başından itibaren Kṛṣṇa şuurunu uygulamalıdır. Kişi, eğer yaşamının sonunda başarıya ulaşmak istiyorsa, Kṛṣṇa'yı hatırlama işlemi hayati bir önem taşır. Bunun için kişi, *mahā-mantra*yı (Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare) daima zikretmelidir. Rab Çaitanya, insanın bir ağaç kadar hoşgörülü olmasını öğütlemiştir. Hare Kṛṣṇa'yı zikreden kişinin karşısına birçok engeller çıkabilir. Ancak kişi, karşısına çıkan bütün bu engellere hoşgörü göstermeli ve yaşamının sonunda Kṛṣṇa şuurunun tam faydasını görebilmek için, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmelidir.

6

यं यं वापि स्मरन् भावं त्यजत्यन्ते कलेवरम् ।
तं तमेवैति कौन्तेय सदा तद्भावभावितः ॥६॥

yaṁ yaṁ vāpi smaran bāvaṁ
tyajaty ante kalevaram
taṁ tam evaiti kaunteya
sadā tad-bāva-bāvitaḥ

yam yam—her ne; *vā api*—hiç; *smaran*—hatırlamak; *bāvam*—doğa; *tyajati*—bırakır; *ante*—sonunda; *kalevaram*—bu vücut; *tam tam*—benzer; *eva*—kesinlikle; *eti*—alır; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *sadā*—daima; *tat*—o; *bāva*—var oluş durumu; *bāvitaḥ*—hatırlarsa.

ÇEVİRİ

Kişi vücudunu terkederken her ne var oluş halini hatırlarsa, kendisini o halde bulacaktır, Ey Kuntī'nin oğlu.

AÇIKLAMA

Kişinin doğasını ölümün o kritik anında değiştirmesi işlemi burada izah edilmektedir. Yaşamının sonunda Kṛṣṇa'yı düşünerek vücudunu terkeden kişi Yüce Tanrının aşkın doğasına ulaşır, fakat ölüm anında Kṛṣṇa'dan başka birşey düşünen kişinin de aynı aşkın duruma ulaşacağı doğru değildir. Bu nokta dikkate alınmalıdır. Kişi uygun bir akli durumda nasıl ölebilir? Mahārāj Bharata büyük bir şahsiyet olmasına rağmen ölüm anında çok sevdiği geyiğini düşünmüş ve bir sonraki yaşamında bir geyik vücuduna transfer olmuştu. Geyik vücudundayken Tanrının lütfuyla geçmiş faaliyetlerini hatırlayabilmekle beraber, o hayvan vücudunu kabullenmek zorunda kalmıştı. Kişinin yaşamı boyunca düşündüğü düşünceler birikerek ölüm anındaki düşüncesini etkiler, bundan dolayı, kişinin şimdiki yaşamı bir sonraki yaşamını oluşturur. Kişi, eğer şimdiki yaşamında erdem halinde yaşar ve daima Kṛṣṇa'yı düşünürse yaşamının sonunda Kṛṣṇa'yı hatırlayarak ölmesi mümkün olur. Bu ise, kişinin Kṛṣṇa'nın aşkın doğasına transfer olmasına yardımcı olur. Kişi eğer Kṛṣṇa'ya hizmet etmeye aşkın bir şekilde garkolmuşsa, bir sonraki vücudu maddi değil aşkın (ruhsal) olacaktır. Bundan dolayı, kişinin yaşamının sonunda var oluş durumunu başarılı bir şekilde değiştirebilmesi için uygulanabilecek en iyi yöntem, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmektir.

7

तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य च ।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर्मामेवैष्यस्यसंशयः ॥७॥

tasmāt sarveṣu kāleṣu
mām anusmara yudhya ca

mayy arpita-mano-buddhir
mām evaiṣyasy asaṁsayaḥ

tasmāt—öyleyse; *sarveṣu*—hiç; *kāleṣu*—zamanlar; *mām*—Beni; *anusmara*—hatırlamaya devam eden; *yudhya*—savaşmak; *ca*—de-da; *mayi*—Bana; *arpita*—teslim olmak; *manaḥ*—akıl; *buddhih*—zeka; *mām*—Bana; *eva*—mutlaka; *eṣyasi*—ulaşacaksın; *asaṁsayaḥ*—şüpheden öte.

ÇEVİRİ

Bundan dolayı Arjuna, Beni daima Kṛṣṇa suretinde düşün ve aynı zamanda görevin olan savaşmayı yerine getir. Bana adanmış faaliyetlerinle ve Bana konsantre olmuş akıl ve zekanla hiç şüphesiz Bana ulaşacaksın.

AÇIKLAMA

Arjuna'ya yapılan bu öğreti maddi faaliyetlerle meşgul olan bütün insanlar için çok önemlidir. Tanrı burada, kişinin faaliyetini, veya meşguliyetini bırakmasını söylememektedir. Kişi faaliyetlerine devam edebilir ve aynı zamanda Hare Kṛṣṇa'yı zikrederek Kṛṣṇa'yı düşünebilir. Bu işlem kişiyi maddi pislikten kurtarır ve kişinin akıl ve zekasını Kṛṣṇa ile meşgul eder. Kṛṣṇa'nın adını zikreden kişi, şüphe yok ki yüce gezegen Kṛṣṇaloka'ya transfer olur.

8

अभ्यासयोगयुक्तेन चेतसा नान्यगामिना ।
परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिन्तयन् ॥८॥

abh yāsa-yoga-yuktena
cetasā nānya-gāminā
paramaṁ puruṣaṁ divyaṁ
yāti pārthānucintayan

abhyāsa-yoga—uygulama ile; *yuktena*—meditasyon ile meşgul olarak; *cetasā*—akıl ve zeka ile; *na anya-gāminā*—yoldan sapmayan; *paramam*—Yüce, üstün; *puruṣam*—Tanrının Şahsı; *divyam*—aşkın; *yāti*—kişi ulaşır; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *anucintayan*—daima düşünerek.

ÇEVİRİ

Beni Tanrının Yüce Şahsı olarak medite eden, aklı daima Beni hatırlamakla meşgul olan ve yoldan sapmayan kişi kesinlikle Bana ulaşır, Ey Pārtha.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa bu maddede Onu hatırlamanın önemini vurgulamaktadır. Kişinin Kṛṣṇa'yı hatırlaması *mahā-mantra*yı, yani Hare Kṛṣṇa'yı zikretmesiyle harekete geçirilir. Yüce Tanrının isminin ses titreşimlerini zikrederek ve işiterek kişinin kulağı, dili ve aklı Kṛṣṇa ile meşgul olur. Bu mistik meditasyonu yapmak çok kolaydır ve bu meditasyon kişinin Tanrıya ulaşmasını sağlar. *Puruṣam* sözcüğünün anlamı hoşlanıcı demektir. Canlı varlıklar Tanrının marjinal enerjisine dahil olmakla beraber maddi kirlenmeye hedef olurlar. Kendilerinin hoşlanıcı olduklarını sanırlar, fakat aslında onlar en yüce hoşlanıcı değildirler. Burada açıkça belirtildiği gibi, en yüce hoşlanıcı Nārāyana, Vāsudeva, vs. gibi tam yayılmalarıyla ve çeşitli tezahürleriyle ortaya çıkan Tanrının Yüce Şahsıdır.

Adanmış bir kul, ibadet ettiği objeyi, yani Nārāyana, Kṛṣṇa, Rāma, vs. gibi, Yüce Tanrının herhangibir halini Hare Kṛṣṇa'yı zikrederek düşünebilir. Bu işlem onu arıtır ve yaşamının sonunda, daima zikretmesinin bir sonucu olarak Tanrının krallığına gider. *Yoga* yapmak, aslında kalpte bulunan Üstünruhu düşünmektir; aynı şekilde, Hare Kṛṣṇa'yı zikreden kişi de aklını hep Yüce Tanrı üzerinde sabitleştirir. Akıl oynak bir yapıya sahiptir, bundan dolayı, akılı Kṛṣṇa'yı düşünmeye zorlamak gerekir. Buna örnek olarak, kelebek olmayı düşleyen bir tırtılın yine aynı yaşamı içerisinde kelebeğe dönüşmesini gösterebiliriz. Aynı şekilde, eğer bizler de daima Kṛṣṇa'yı düşünürsek yaşamımızın sonunda Kṛṣṇa'nınki ile aynı türden bir vücuda sahip olacağımız kesindir.

9

कविं पुराणमनुशासितारम्
अणोरणीयांसमनुस्मरेद् यः ।
सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपम्
आदित्यवर्णं तमसः परस्तात् ॥९॥

kaviṁ purāṇam anuśāsitāram
aṇor aṇīyāṁsam anusmared yaḥ

sarvasya dātāram acintya-rūpam
āditya- varṇaṁ tamasaḥ parastāt

kavim—herşeyi bilen; *purāṇam*—en yaşlı; *anuśāsitāram*—kontrolör; *aṇoḥ*—atomdan; *aṇīyāṁsam*—daha küçük; *anusmaret*—daima düşünür; *yaḥ*—yapan; *sarvasya*—herşeyin; *dātāram*—bakıcı; *acintya*—kavranamaz; *rūpam*—sureti; *āditya-varṇam*—güneş gibi aydınlık; *tamasaḥ*—karanlığa; *parastāt*—aşkın.

ÇEVİRİ

Yüce Tanrı, herşeyi bilen kişi olarak, en yaşlı (ezeli) şahıs olarak, kontrolör olarak, en ufaktan daha ufak olarak, herşeyi yaşatan kişi olarak, tüm maddi tezahür kavramının ötesinde, kavranamaz ve daima bir şahıs olarak medite edilmelidir. O, güneş gibi aydınlıktır ve bu maddi doğaya aşkındır.

AÇIKLAMA

Bu maddede Yüce Tanrıyı düşünme işleminden bahsedilmektedir. Buradaki en önemli nokta ise, Onun gayrişahsi (şahsiyet dışı), veya hiçlikten ibaret olmadığı gerçeğidir. Bununla beraber, Kṛṣṇa'yı düşünme işlemi çok kolaydır ve burada bu işlemin nasıl yapılacağı anlatılmaktadır. Tanrı, herşeyden önce bir *puruşa*dır, yani şahıstır. Biz Onu, bir Kṛṣṇa şahsiyeti, veya Rāma şahsiyeti olarak düşünebiliriz. Ve kişi, gerek Kṛṣṇa'yı gerekse Rāma'yı düşünsün O, bu maddede tasvir edildiği gibidir. Tanrı, *kavi*dir, yani O, geçmişi geleceği ve şimdiyi bildiği için herşeyi bilendir. O, en yaşlı (ezeli) şahsiyettir, çünkü O, herşeyin kaynağıdır ve herşey Ondan doğmuştur. O, aynı zamanda evrenin yüce kontrolörüdür ve insanlığın eğiticisi ve yaşatıcısıdır (esirgeyicisidir). O, en ufaktan daha ufaktır. Çünkü canlı varlık (ruh), bir saç telinin ucunun onbinde biri büyüklüğündedir, fakat Tanrı öylesine akıl almazcasına ufak olabilir ki, bu canlı varlığın kalbinde yer alır. Bundan dolayı, O, en ufaktan daha ufaktır. O, atomun yapısına da girer ve en ufak olanın kalbine de girerek Üstünruh olarak onu kontrol eder. O, bu kadar ufak olabilmesiyle beraber aynı zamanda herşeyi kapladığı için herşeyi yaşatandır da. Bütün bu gezegen sistemleri Onun sayesinde var olur ve varlıklarını sürdürürler. Bazen bütün bu gezegenlerin uzayda nasıl yüzdüklerini merak ederiz. Burada belirtildiğine göre, Yüce Tanrı bütün bu gezegen sistemlerini ve galaksileri ayakta tutar. Burada kullanılan *acintya* (akıl almaz) sözcüğü

bu bakımdan önemlidir. Tanrının enerjisi bizim kavramlarımızın ve düşünce kapasitemizin ötesindedir ve bundan dolayı burada, "kavranamaz" anlamına gelen *acintya* sözcüğü kullanılmıştır. Buna kim itiraz edebilir? O, bu maddi tezahürü bütünüyle kaplar ve aynı zamanda bu maddi tezahürün ötesinde yer alır. Ruhsal alemle kıyaslanınca oldukça önemsiz kalan bu maddi alemi bile doğru dürüst anlayamazken, maddi alemin ötesinde olanları nasıl anlayabiliriz ki? *Acintya* sözcüğünün anlamı, "bizim tartışmalarımızın, mantıksal ve felsefi tahminlerimizin ulaşamıyacağı bu maddi alemin ötesinde bulunan ve kavranamaz olan" demektir. Bundan dolayı, işe yaramaz tartışmalardan ve tahminlerden kaçınan zeki kişiler, *Vedalar*'da, *Bagavad-gītā* ve *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtilen hakikatleri kabul etmeli ve bu otorite metinler tarafından yerleştirilmiş olan ilkeleri izlemelidir. Bunu yapmak kişiyi doğru bir anlayışa götürür.

10

प्रयाणकाले मनसाचलेन
भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव ।
भ्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक्
स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम् ॥१०॥

prayāṇa-kāle manasācaiena
baktyā yuktoyoga-balena caiva
bhruvor madhye prāṇam āveśya samyak
sa taṁ paraṁ puruṣam upaiti divyam

prayāṇa-kāle—ölüm anında; *manasā*—akıl tarafından; *acalena*—sapmaksızın; *baktyā*—tam adanmışlıkla; *yuktaḥ*—meşgul; *yoga-balena*—mistik yoganın gücüyle; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *bhruvoḥ*—iki kaş; *madhye*—arasında; *prāṇam*—yaşam havası; *āveśya*—yerleştiren; *samyak*—tamamen; *saḥ*—o kişi; *tam*—o; *param*—aşkın; *puruṣam*—Tanrının Şahsı; *upaiti*—elde eder; *divyam*—ruhsal krallıkta.

ÇEVİRİ

Ölüm anında yaşam havasını kaşlarının arasında sabitleştiren ve yoga gücü ile aklını sarsılmaz bir hale getirerek kendisini tam adanmışlıkla Tanrıyı hatırlamakla meşgul eden kişi, Tanrının Yüce Şahsına mutlaka ulaşır.

AÇIKLAMA

Bu maddede açıkça belirtildiği gibi, ölüm anında akıl Tanrının Yüce Şahsı üzerinde sabitleşmiş olmalıdır. *Yoga* yapanlara, yaşam havasını iki kaşın arasına (*ājñā cakrasına*) yükseltmeleri tavsiye edilir. Burada altı *çakra* üzerinde yapılan meditasyondan, yani *şat-çakra* meditasyondan bahsedilmektedir. Adanmış saf kul bu *yogayı* yapmaz, çünkü o, daima Kṛṣṇa şuuru ile meşguldür ve ölüm anında Tanrının lütfuyla Tanrının Yüce Şahsının hatırlıyabilir. Bu konu ondördüncü maddede daha geniş bir şekilde izah edilir.

Bu maddede kullanılan *yoga-balena* sözcüğü önem taşır, çünkü kişi, eğer *yoga* yapmazsa (yaptığı *yoga* ister *şat-çakra yoga* olsun, isterse *bakti-yoga* olsun) ölüm anında bu aşkın var oluş durumuna ulaşamaz. Kişi, ölüm anında aniden Yüce Tanrıyı hatırlayamaz; bunu başarabilmesi için kişinin *yoga*, özellikle *bakti-yoga* yapmış olması gerekir. Ölüm anında kişinin aklı çok rahatsız bir durumda olacağı için, kişi *yoga* yaparak hayatı boyunca aşkınlığı deneyimlemelidir.

11

यदक्षरं वेदविदो वदन्ति
विशन्ति यद् यतयो वीतरागाः ।
यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति
तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये ॥११॥

yad akṣaraṁ veda-vido vadanti
viśanti yad yatayo vīta-rāgāḥ
yad icchanto brahmacaryaṁ caranti
tat te padaṁ saṅgraheṇa pravakṣye

yat—olan; *akṣaram*—oṁ hecesi; *veda-vidaḥ*—Veda öğrenimi yapmış kişi; *vadanti*—söyle; *viśanti*—gir; *yat*—içinde olan; *yatayaḥ*—büyük ermişler; *vīta-rāgāḥ*—feragatli yaşam tarzı içinde; *yat*—olan; *icchantaḥ*—arzulayan; *brahmacaryam*—bekarlık; *caranti*—uygulama; *tat*—o; *te*—sana; *padam*—durum; *saṅgraheṇa*—özetle; *pravakṣye*—açıklayacağım.

ÇEVİRİ

Vedaları öğrenen, oṁkara sesini titreştiren ve feragat tarikatında büyük bir bilge olanlar Brahmana giderler. Bu mükemmelliği arzulayan kişi bekar kalır. Kişiyi selamete ulaştırabilecek olan bu

yöntemi şimdi sana kısaca açıklayacağım.

AÇIKLAMA

Yaşam havasının iki kaş arasında tutulmasıyla yapılan *şat-çakra yoga*, burada Rab Kṛṣṇa tarafından Arjuna'ya tavsiye edilmektedir. Arjuna'nın *şat-çakra yoga*yı nasıl yapacağını bilmediğini farkeden Kṛṣṇa ilerideki maddelerde bu *yoga*nın nasıl yapılacağını açıklayacaktır. Tanrı, bir olmasına rağmen Brahman'ın çeşitli tezahürlerinin ve görünümlerinin olduğunu söylemektedir. Özellikle gayrişahsiyetçiler için, *akṣara*, veya *oṁkāra* Brahman'ı tanımlar. Feragat tarikatındaki bilgelerin dahil olduğu gayrişahsi Brahman'ı Kṛṣṇa burada izah etmektedir.

Vedik bilgi sistemindeki öğrenciler ta başlangıç safhasından itibaren *om* sesini titreştirmesini öğrenirler ve tam bir bekarlık içinde manevi öğretmenleriyle birlikte yaşayarak nihai gayrişahsi Brahman'ı öğrenirler. Bu yolla Brahman'ın iki halini idrak ederler. Öğrencinin manevi yaşamında ilerlemesi bakımından bu uygulamanın yapılması çok önemlidir, fakat günümüzde böyle bir *brahmaçāri* (bekarlık hayatı) yaşamak mümkün değildir. Dünyanın sosyal yapısı çok değiştiği için kişinin öğrenim hayatının başından itibaren bekar kalması mümkün değildir. Dünya üzerinde çeşitli bilgi bölümleri için kurulmuş birçok okul mevcuttur, fakat öğrencilerin *brahmaçāri* ilkelerine göre yetiştirilebilecekleri tanınmış bir okul yoktur. Kişi bekar yaşamadıkça manevi hayatta ilerlemesi çok zordur. Bu sebepten dolayı, Rab Çaitanya, bu Kali Çağı için yazılmış olan kutsal öğretilere dayanarak açıklamıştır ki Tanrının kutsal isimlerinin (Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare) zikredilmesinden başka hiçbir yol kişiyi bu çağda Yüce Tanrıya ulaştıramaz.

12

सर्वद्वाराणि संयम्य मनो हृदि निरुध्य च ।
मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणमास्थितो योगधारणाम् ॥१२॥

sarva-dvārāṇi saṁyamya
mano hṛdi nirudhya ca
mūrdhny ādhāyātmanaḥ prāṇam
āsthito yoga-dhāraṇām

sarva-dvārāṇi—vücudun bütün kapıları; *saṁyamya*—kontrol eden;

manaḥ—akıl; *hṛdi*—kalpte; *nirudhya*—sınırlamak; *ca*—de-da; *mūrdhni*—kafada; *ādhāya*—sabitleştiren; *ātmanaḥ*—ruhun; *prāṇam*—yaşam havası; *āsthitaḥ*—bulunur; *yoga-dāraṇām*—yogik durum.

ÇEVİRİ

Yogik durum bütün duyusal meşguliyetlerden el çekmeyi gerektirir. Bütün duyu kapılarını kapatıp aklını kalbi üzerinde konsantre eden ve yaşam havasını kafasının üzerinde tutan kişi yogada ustalaşmış demektir.

AÇIKLAMA

Burada tavsiye edildiğine göre, *yoga* yapmak isteyen kişi, ilk önce bütün duyusal zevklere kapısını kapatmalıdır. Buna, *pratyāhāra*, veya duyuları duyu nesnelerinden çekip almak denir. Bilgi toplamak için kullanılan duyu organları (gözler, kulaklar, burun, dil ve deri) tamamiyle kontrol edilmeli ve duyu tatminiyetine yönelmeleri önlenmelidir. Bu yolla akıl, kalpte bulunan Üstünruh üzerinde konsantre olabilir ve yaşam havası kafatasının üstüne yükseltilebilir. Bu işlem Altıncı Bölümde detaylarıyla anlatılmıştı. Fakat, burada anlatıldığı gibi, içinde bulunduğumuz çağda bu yöntemi uygulamak çok zordur. Bu çağ için en uygun yöntem Kṛṣṇa şuurudur. Kişi, eğer adanmış hizmette aklını daima Kṛṣṇa ile meşgul edebiliyorsa, her türlü rahatsızlıktan uzak aşkın vecd halinde, veya *samādhi* halinde kalabilmesi çok kolaydır.

13

ॐ इत्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन् ।
यः प्रयाति त्यजन् देहं स याति परमां गतिम् ॥१३॥

oṁ ity ekākṣaraṁ brahma
vyāharan mām anusmaran
yaḥ prayāti tyajan deham
sa yāti paramāṁ gatim

oṁ—oṁ (oṁkāra) harflerinin kombinasyonu; *iti*—böylece; *eka-aksaram*—bir hece; *brahma*—mutlak; *vyāharan*—titreşen; *mām*—Beni (Kṛṣṇa); *anusmaran*—hatırlayan; *yaḥ*—yapan; *prayāti*—ayrılır; *tyajan*—terkederken; *deham*—bu vücudu; *saḥ*—o; *yāti*—elde eder; *paramām*—yüce; *gatim*—hedef.

ÇEVİRİ

Bu yogada ustalaştıktan sonra harflerin yüce kombinasyonundan oluşan kutsal oṁ hecesini titreştiren kişi, eğer Tanrının Yüce Şahsını düşünerek vücudunu terkederse kesinlikle ruhsal gezegenlere ulaşır.

AÇIKLAMA

Burada açıkça belirtildiğine göre, *oṁ*, Brahman ve Rab Kṛṣṇa birbirlerinden farklı değildir. Kṛṣṇa'nın gayriṣahsi sesi *oṁ*dur, ancak Hare Kṛṣṇa sesi de *oṁ* sesini ihtiva eder. Hare Kṛṣṇa *mantrası*nın zikredilmesi bu çağ için açıkça tavsiye edilmiştir. Bu bakımdan, kişi eğer yaşamının sonunda Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikrederek vücudunu terkederse uygulamasının tarzına göre ruhsal gezegenlerden birine ulaşır. Kṛṣṇa'ya adanmış ruhlar Kṛṣṇa'nın gezegeni Goloka Vṛndāvan'a kabul edilirler. Gayriṣahsiyetçiler *brahmajyoti*den öteye gidemezlerken, ruhsal evrende bulunan ve Vaikuntha gezegenleri diye bilinen sayısız gezegenlere sadece şahsiyetçiler kabul edilirler.

14

अनन्यचेताः सततं यो मां स्मरति नित्यशः ।
तस्याहं सुलभः पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनः ॥१४॥

ananya-cetāḥ satataṁ
yo māṁ smarati nityaśaḥ
tasyāhaṁ sulabhaḥ pārtha
nitya-yuktasya yoginaḥ

ananya-cetāḥ—akıl sapmaksızın; *satatam*—daima; *yaḥ*—yapan; *mām*—Beni (Kṛṣṇa); *smarati*—hatırlar; *nityaśaḥ*—düzenli olarak; *tasya*—ona; *aham*—Ben; *su-labhaḥ*—çok kolay elde edilir; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *nitya*—düzenli olarak; *yuktasya*—meşgul; *yoginaḥ*—adanmış kullar için.

ÇEVİRİ

Daima adanmış hizmetle meşgul olmasından dolayı, sapmaksızın hep Beni hatırlayan kişi, Bana kolaylıkla ulaşır, Ey Pṛthā'nın oğlu.

AÇIKLAMA

Bu madde, özellikle *bakti-yoga*da Tanrının Yüce Şahsına hizmet eden adanmış kulların ulaşacağı nihai yeri tasvir etmektedir. Bundan önceki maddeler (dörtlükler), zor durumda olanlar, araştırıcı bir yapıda olanlar, maddi kazanç peşinde olanlar ve tahminci fiflozoflar olmak üzere dört çeşit adanmış insandan bahsetmekteydi. *Karma-yoga, jñāna-yoga*, ve *hatha-yoga* olmak üzere çeşitli özgürlüklere ulaşma yolları da anlatılmıştı. Bu *yoga* sistemlerinin ilkelerine biraz *bakti* ilave edilmiştir, fakat bu madde, *jñāna, karma*, veya *hatha-yoga*yı karıştırmaksızın özellikle saf *bakti-yoga*dan bahsetmektedir. Burada kullanılan *ananyacetāh* sözcüğünden de anlaşılacağı gibi, saf *bakti-yoga* uygulaması içinde bulunan adanmış bir kul Kṛṣṇa'dan başka hiçbirşeyi arzulamaz. Adanmış saf bir kul, ne cennet gezegenlere yükselmeyi, ne de *brahmajyoti*ye dahil olmayı, veya maddi esaretten özgür olmayı ister. Adanmış saf bir kul hiçbirşeyi arzulamaz. *Caitanya-caritāmṛta*'da, adanmış saf kula, "kendisiyle ilgili hiçbir arzusu olmayan" anlamına gelen *niṣkāma* adı verilir. Mükemmel barış, kişisel çıkar peşinde koşanlara değil, sadece bu kişilere aittir. *Jñāna-yogī, karma-yogī*, veya *hatha-yogī* kendileri ile ilgili bencil arzular duyarlarken, adanmış mükemmel bir kul, Tanrının Yüce Şahsını memnun etmekten başka hiçbirşey arzulamaz. Bunun için Kṛṣṇa, Kendisine tamamen adanmış bir kulunun Ona kolaylıkla ulaşabileceğini söylemektedir.

Adanmış saf bir kul, Kṛṣṇa'nın çeşitli şahsi hallerinden birine sürekli olarak hizmet etmekle meşgul olur. Kṛṣṇa'nın, Rāma, Nṛsiṁha gibi çeşitli tam yayılımları, veya enkarnasyonları vardır ve adanmış kul, aşkla hizmet etmek üzere Yüce Tanrının bu aşkın suretlerinden birini seçebilir. Böylesine adanmış bir kul diğer *yoga*larla uğraşanların karşılaştıkları güçlüklerin hiçbirisiyle karşılaşmaz. *Bakti-yoga*yı uygulamak hem çok kolaydır, hem basittir, hem de saftır. Kişi, buna sadece Hare Kṛṣṇa'yı zikrederek başlayabilir. Tanrı herkese merhamet eder, fakat daha önce izah ettiğimiz gibi, O, özellikle, hiç sapmaksızın daima Kendisine hizmet eden kullarına rağbet eder. Tanrı, bu gibi adanmış kullarına çeşitli yollardan yardım eder. Bu konu *Vedalar*'da şöyle belirtilir (*Katha-Upaniṣad* 1.2.23), *yam evaiṣa vṛṇute tena labhyas / tasyaiṣa ātmā vivṛṇute tanuṁ svām*: Yüce Tanrıya tamamen teslim olan ve Ona adanmış hizmet vermekle meşgul olan kişi, Yüce Tanrıyı olduğu gibi anlayabilir.Ve *Bagavad-gītā'da* (10.10) belirtildiği gibi, *dadāmi buddhi-yogaṁ tam*: Adanmış kulu ruhsal krallıkta Ona ulaşabilsin diye Tanrı bu adanmış kuluna yeterince zeka verir.

Adanmış saf kulun özel niteliği, yer ve zaman gözetmeksizin ve

sapmaksızın daima ve her yerde Kṛṣṇa'yı düşünebilmesidir. Onu düşünmemize hiçbirşey engel olmamalıdır. Adanmış kul her yerde ve her zaman görevini yapabilmelidir. Bazıları adanmış kulların Vṛndāvan gibi kutsal yerlerde kalmaları gerektiğini söylerler, fakat adanmış bir kul her yerde yaşayabilir ve adanmış hizmetiyle Vṛndāvan'daki atmosferi yaratabilir. Śrī Advaita, Rab Çaitanya'ya, "Ey Tanrım, Sen nerede isen Vṛndāvan da oradadır" demiştir.

"Daima", "düzenli olarak", veya "her gün" anlamına gelen *satatam* ve *nityaśaḥ* sözcükleri tarafından ima edildiği gibi, adanmış saf kul daima Kṛṣṇa'yı hatırlar ve Onu medite eder. Tanrıya ulaşması çok kolay olan adanmış bir kulun özelliği budur. *Bakti-yoga*, *Gītā*'da diğer sistemlerden çok daha fazla tavsiye edilen bir *yoga* sistemidir. Genel olarak, *bakti-yogīler* şu beş çeşit yolla meşgul olurlar: (1) *śānta-bakta*, tarafsız olarak adanmış hizmetle meşgul olur; (2) *dāsya-bakta*, hizmetçi olarak adanmış hizmetle meşgul olur; (3) *sākhya-bakta*, arkadaş olarak adanmış hizmetle meşgul olur; (4) *vātsalya-bakta*, anne, veya baba olarak; (5) *mādurya-bakta*, Yüce Tanrının sevgilisi olarak adanmış hizmetle meşgul olur. Adanmış saf bir kul bu yollardan herhangi birisiyle Yüce Tanrıya aşkın sevgi hizmetinde bulunur ve Onu hiç unutmaz, bundan dolayı, Tanrıya kolaylıkla ulaşabilir. Adanmış saf bir kul Yüce Tanrıyı bir an bile unutmaz. İşte, Kṛṣṇa şuuruna ulaşma yöntemi olan *mahā-mantra*yı (Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare) zikretmenin büyük rahmeti budur.

15

मामुपेत्य पुनर्जन्म दुःखालयमशाश्वतम् ।
नाप्नुवन्ति महात्मानः संसिद्धिं परमां गताः ॥१५॥

mām upetya punar janma
duḥkhālayam aśāśvatam
nāpnuvanti mahātmānaḥ
saṁsiddhiṁ paramāṁ gatāḥ

mām—Beni; *upetya*—elde eden; *punaḥ*—tekrar; *janma*—doğum; *duḥkha-ālayam*—dert yeri; *aśāśvatam*—geçici; *na*—asla; *āpnuvanti*—ulaşır; *mahā-ātmānaḥ*—büyük ruhlar; *saṁsiddhim*—mükemmellik; *paramām*—nihai; *gatāḥ*—elde etmişlerdir.

ÇEVİRİ

Büyük ruhlar, yani adanmış yogiler, Bana ulaştıktan sonra dertlerle dolu olan bu fani dünyaya bir daha asla dönmezler, çünkü onlar en yüce mükemmelliğe ulaşmışlardır.

AÇIKLAMA

Bu fani maddi dünya, doğum, yaşlılık, hastalık ve ölüm gibi dertlerle dolu olduğu için, en yüce mükemmelliğe ulaşıp yüce gezegen Goloka Vṛndāvan'a ulaşan kişi bir daha geri dönmek istemez. Bu yüce gezegen, Vedik literatüründe, *avyakta*, *akṣara* ve *paramā gati* olarak betimlenir: birbaşka deyişle, bu gezegen bizim maddi görüşümüzün ötesindedir ve izah edilemez, fakat orası *mahātmāların* (büyük ruhların) ulaşmak istediği en yüce kazançtır. *Mahātmālar* aşkın mesajları adanmış bilgelerden alırlar ve böylece Kṛṣṇa şuurunda verdikleri adanmış hizmette ilerleme kaydederler ve bu aşkın hizmete öylesine dalarlar ki, ne maddi evrendeki yüksek bir gezegene gitmeyi, ne de ruhsal bir gezegene transfer olmayı arzularlar. Onlar sadece Kṛṣṇa'yı ve Kṛṣṇa ile birlikte olmayı isterler. Yaşamdaki en yüce mükemmellik budur. Bu madde özellikle Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın Şahsına adanmış olanlarla ilgilidir. Kṛṣṇa şuuruna sahip bu adanmış kullar yaşamın en yüce mükemmelliğine ulaşırlar. Birbaşka deyişle, bunlar yüce ruhlardır.

16

आब्रह्मभुवनाल्लोकाः पुनरावर्तिनोऽर्जुन ।
मामुपेत्य तु कौन्तेय पुनर्जन्म न विद्यते ॥१६॥

ā-brahma-buwanāl lokāḥ
punar āvartino 'rjuna
mām upetya tu kaunteya
punar janma na vidyate

ā-brahma-buwanāt—Brahmaloka gezegenine kadar; *lokāḥ*—gezegen sistemleri; *punaḥ*—tekrar; *āvartinaḥ*—döner; *arjuna*—Ey Arjuna; *mām*—Bana; *upetya*—ulaşan; *tu*—fakat; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *punaḥ janma*—yeniden doğum; *na*—asla; *vidyate*—yer alır.

ÇEVİRİ

Maddi evrendeki en yüce gezegenden en sefil gezegene kadar her yer doğumun ve ölümün bulunduğu dert dolu yerlerdir. Fakat, Benim yurduma ulaşanlar tekrar bu dünyaya gelmezler

(doğmazlar), Ey Kuntī'nin oğlu.

AÇIKLAMA

Karma, jñāna, hatha, vs. gibi her çeşit *yogī*, bir daha asla geri dönmemek üzere Kṛṣṇa'nın aşkın yurduna gitmeden önce *bakti-yoga*, veya Kṛṣṇa şuurunda mükemmel bir adanmışlığa ulaşmalıdır. En yüce maddi gezegenlere, yani yarıtanrıların gezegenlerine ulaşanlar bile doğum ve ölüme hedef olmaktan kurtulamazlar. Dünyadakilerin daha yüksek gezegenlere yükselmeleri gibi, Brahmaloka, Candraloka ve İndraloka gibi yüksek gezegenlerde yaşayanlar da bir gün tekrar dünyaya dönmeye mecbur kalırlar. *Çāndogya-Upaniṣad*'da önerildiği gibi, *pañcāgni-vidyā* adındaki fedakarlık kişiyi Brahmaloka'ya ulaştırır, fakat kişi eğer Brahmaloka'da bile Kṛṣṇa şuuru ile ilgilenmezse tekrar bu gezegene dönmeye mecbur kalır. Yüksek gezegenlerde Kṛṣṇa şuurunu geliştirenler, gittikçe daha yüksek gezegenlere yükselerek evrenin tahrip edilmesiyle birlikte ebedi ruhsal krallığa transfer olurlar. Śrīdhara Svāmī, yapmış olduğu *Bagavad-gītā* yorumunda şu dörtlüğü söylemiştir:

bramaṇā saha te sarve
samprāpte pratisañcare
parasyānte kṛtātmānaḥ
praviśanti paraṁ padam

"Brahmā ve daima Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olan adanmış kullar, bu maddi evren tahrip olduğu zaman ruhsal evrene ve arzularına uygun özel ruhsal gezegenlere transfer olurlar."

17

सहस्रयुगपर्यन्तमहर्यद् ब्रह्मणो विदुः ।
रात्रिं युगसहस्रान्तां तेऽहोरात्रविदो जनाः ॥१७॥

sahasra-yuga-paryantam
ahar yad brahmaṇo viduḥ
rātriṁ yuga-sahasrāntāṁ
te 'ho-rātra-vido janāḥ

sahasra—bin; *yuga*—çağlar; *paryantam*—dahil; *ahaḥ*—gün; *yat*—olan; *brahmaṇaḥ*—Brahmā'nın; *viduḥ*—bilirler; *rātrim*—gece; *yuga*—çağlar; *sahasra-antām*—aynı şekilde, bin çağdan sonra; *te*—onlar; *ahaḥ-*

rātra—gündüz ve gece; *vidaḥ*—anlayan; *janāḥ*—halk.

ÇEVİRİ

İnsan hesabına (zamanına) göre, bin çağın toplamı Brahma'nın bir gününün süresini oluşturur. Ve onun bir gecesi de aynı uzunluktadır.

AÇIKLAMA

Maddi evrenin varoluş süresi sınırlıdır. Maddi evren *kalpaların* döngüsü içinde tezahür eder. Brahma'nın gününe *kalpa* denir ve Brahma'nın bir günü, Satya, Tretā, Dvāpara ve Kali'den oluşan dört *yuganın*, veya çağın bin defa tekrar edilmesiyle tamamlanır. Satya-yuga'nın karakteristik özellikleri, fazilet, hikmet ve dindir; bu *yuga* esnasında cehalete ve kötü huylara yer yoktur ve bu *yuga* 1.728.000 yıl sürer. Tretā-yuga'da kötü huylar yer almaya başlar ve bu *yuga* 1.296.000 yıl sürer. Dvāpara-yuga'da erdem ve dinde daha fazla azalma olur ve kötü huylar ve ayıplar artar ve bu *yuga* 864.000 yıl sürer. Ve nihayet, son beşbin yıldır içinde bulunduğumuz Kali-yuga'da ihtilaf, cehalet, dinsizlik ve ahlaksızlık bolluğu vardır, gerçek erdemin var olmadığı bu *yuga* 432.000 yıl sürer. Kali-yuga esnasında ahlaksızlık öylesine artar ki bu *yuganın* sonunda Yüce Tanrı bizzat Kalki *avatār* olarak gelir ve bütün şeytani kişileri öldürerek adanmış kullarını kurtarır ve yeni bir Satya-yuga'yı başlatır. Bu döngü böylece devam edip gider. Bu dört *yuganın* bin defa tekrarlanması Brahma'nın bir gününü oluşturur ve Brahma'nın gecesi de aynı süre uzunluğundadır. Bir günü bu kadar süren Brahma yüz yıl yaşar ve ölür. Bu "yüz yıl" dünya hesabına (süresine) göre 311 trilyon 40 milyar dünya yılına eşittir. Bu hesaplara göre, Brahma'nın hayatı sonu gelmez, muhteşem bir hayat gibi görünse de, ebediyet açısından bakılınca bir flaşın patlayıp sönmesi arasında geçen süre kadar bir süredir. Sebepler okyanusunda sayısız Brahmalar, tıpkı bir okyanustaki hava kabarcıkları gibi belirir ve kaybolurlar. Brahma ve onun yarattığı herşey maddi evrenin bir parçasıdır ve daimi bir değişim içindedir.

Maddi evrende, Brahma bile doğum, ölüm, hastalık ve yaşlılıktan kurtulamaz. Bununla beraber, Brahma evrenin yöneticisi olarak doğrudan doğruya Yüce Tanrıya hizmet etmekle meşgul olur ve bir an önce özgürlüğüne kavuşur. Yükselmiş *sannyāsiler*, Brahma'nın özel gezegeni Brahmaloka'ya terfi ederler. Bu gezegen maddi evrendeki en yüce gezegendir ve gezegen sisteminin üst bölümünde bulunan bütün cennet gezegenlerden daha uzun ömürlüdür, ancak zaman

içinde Brahmā ve Brahmāloka sakinleri de maddi doğanın değişmez kanunu olan ölüme hedef olmaktan kurtulamazlar.

18

अव्यक्ताद् व्यक्तयः सर्वाः प्रभवन्त्यहरागमे ।
रात्र्यागमे प्रलीयन्ते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके ॥१८॥

avyaktād vyaktayaḥ sarvāḥ
prabhavanty ahar-āgame
rātry-āgame pralīyante
tatraivāvyakta-saṁjñake

avyaktāt—tezahür dışı olandan; *vyaktayaḥ*—canlı varlıklar; *sarvāḥ*—hep; *prabhavanti*—tezahür ederler; *ahaḥ-āgame*—günün başlangıcında; *rātri-āgame*—gece olduğu zaman; *praliyante*—çözülüp dağılırlar; *tatra*—onun içine; *eva*—kesinlikle; *avyakta*—tezahür dışı; *saṁjñake*—denir.

ÇEVİRİ

Brahmā'nın gününün başlangıcında, bütün canlı varlıklar, tezahür dışı bir durumdan tezahür etme durumuna geçerler ve gece olduğu zaman tekrar tezahür dışı durumlarına geri dönerler.

19

भूतग्रामः स एवायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते ।
रात्र्यागमेऽवशः पार्थ प्रभवत्यहरागमे ॥१९॥

būta-grāmaḥ sa evāyaṁ
bhūtvā bhūtvā praliyate
rātry-āgame 'vaśaḥ pārtha
prabhavaty ahar-āgame

bhūta-grāmaḥ—canlı varlıkların toplanması; *saḥ*—bunlar; *eva*—kesinlikle; *ayam*—bu; *bhūtvā bhūtvā*—tekrar tekrar doğmak; *praliyate*—çözülüp dağılırlar; *rātri*—gecenin; *āgame*—gelişinde; *avaśaḥ*—kendiliklerinde; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *prabhavati*—tezahür eder; *ahaḥ*—gündüz; *āgame*—olunca.

ÇEVİRİ

Tekrar tekrar, Brahmā'nın günü geldiği zaman bütün canlı varlıklar var olurlar ve Brahmā'nın gecesinin gelmesiyle çaresizlik içinde çözülüp dağılırlar.

AÇIKLAMA

Bu maddi evrende kalmak isteyen az zeki kişiler, yüksek gezegenlere yükselseler bile tekrar dünya gezegenine dönmeye mecbur kalırlar. Bunlar, Brahmā'nın günü esnasında maddi evren içerisindeki alçak ve yüksek gezegenlerde faaliyetlerini sergilerler, fakat Brahmā'nın gecesi geldiği zaman hepsi çözülüp dağılırlar. Gündüz esnasında, maddi faaliyetlerde bulunmak için çeşitli vücutlar edinirler ve gece olunca vücutlar ortadan kalkar ve canlı varlıklar Viṣṇu'nun vücudu içerisinde kapalı kalırlar. Ve Brahmā'nın günü geldiği zaman tekrar tezahür ederler. *Būtvā būtvā pralīyate* cümlesi, "gün esnasında tezahür ederler ve gece olunca tekrar çözülüp dağılırlar" anlamına gelir. Sonunda Brahmā'nın yaşamı sona erdiği zaman çözülüp dağılırlar ve milyonlarca yıl boyunca tezahür dışı bir halde kalırlar. Ve bir başka yaratılışta Brahmā yeniden doğduğu zaman tekrar tezahür ederler. Böylece, canlı varlıklar maddi dünyanın büyüsü tarafından esir edilirler. Fakat, Kṛṣṇa şuuruna katılan ve daima Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olarak Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikreden zeki kişiler insan yaşmını doğru bir şekilde kullanırlar. Ve böylece bu yaşamlarında Kṛṣṇa'nın ruhsal gezegenine transfer olarak yeniden doğuşlara bir daha hedef olmaksızın ebediyen saadet içinde yaşarlar.

20

परस्तस्मात्तु भावोऽन्योऽव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातनः ।
यः स सर्वेषु भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति ॥२०॥

paras tasmāt tu bāvo 'nyo
'vyakto 'vyaktāt sanātanaḥ
yah sa sarveṣu būteṣu
naśyatsu na vinaśyati

parah—aşkın; *tasmāt*—ona; *tu*—fakat; *bāvah*—doğa; *anyah*—diğer; *avyaktah*—tezahür dışı; *avyaktāt*—tezahür dışı olana; *sanātanah*—ebedi; *yah sah*—olan; *sarveşu*—hep; *būteşu*—tezahür; *naśyatsu*—çözülüp dağılma; *na*—asla; *vinaśyati*—çözülüp dağılır.

ÇEVİRİ

Bununla beraber, bu tezahür etmiş ve etmemiş maddeye aşkın ve ebedi olan bir başka tezahür dışı doğa vardır. Bu doğa yücedir ve asla çözülüp dağılmaz. Bu dünyadaki herşey çözülüp dağılsa bile o doğa olduğu gibi kalır.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa'nın yüce ruhsal enerjisi aşkın ve ebedîdir. Onun enerjisi, Brahmā'nın gününde tezahür edip gecesinde çözülüp dağılan maddi doğanın değişimlerinin ötesindedir. Kṛṣṇa'nın yüce enerjisi nitelik bakımından maddi doğanın tamamiyle zıttıdır. Yüce ve adi doğalar Yedinci Bölümde izah edilmişlerdi.

21

अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तस्तमाहुः परमां गतिम् ।
यं प्राप्य न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥२१॥

avyakto 'kṣara ity uktas
tam āhuḥ paramāṁ gatim
yaṁ prāpya na nivartante
tad dāma paramaṁ mama

avyaktaḥ—tezahür dışı; *akṣaraḥ*—hatasız; *iti*—böylece; *uktaḥ*—denir; *tam*—o; *āhuḥ*—bilinir; *paramām*—nihai; *gatim*—hedef; *yam*—olan; *prāpya*—kazanç; *na*—asla; *nivartante*—geri dönmek; *tat*—o; *dāma*—ikametgah; *paramam*—üstün; *mama*—Benim.

ÇEVİRİ

Vedantistlerin (Veda alimlerinin) tezahür dışı ve şaşmaz diye tasvir ettikleri, gidilecek en yüce hedef olarak bilinen bu yere ulaşan kişi tekrar buraya geri dönmez; orası Benim yurdumdur.

AÇIKLAMA

Tanrının Şahsı Kṛṣṇa'nın yüce yurdu, *Brahma-saṁhitā*'da, *cintāmani-dāma* olarak, yani bütün arzuların yerine geldiği yer olarak tasvir edilir. Goloka Vṛndāvan olarak bilinen Rab Kṛṣṇa'nın yüce yurdu, mihenk taşından yapılmış saraylarla doludur. Aynı zamanda, orada istenilen her çeşit yiyeceği veren "dilek ağaçları" ve sonsuz miktarda süt veren *surabhi* inekleri vardır. Orada, Tanrıya yüzlerce ve binlerce servet tanrıçası (*lakṣmiler*) hizmet eder ve Ona, tüm sebeplerin sebebi

ve asli Tanrı Govinda denir. Tanrı, flüt (*venuṁ kvaṇantam*) çalar. Onun aşkın sureti tüm dünyaların içinde en cazip olan şeydir. Onun gözleri nilüfer çiçeği gibi, ve Onun vücudunun rengi yağmur bulutlarının rengi gibidır. O, öylesine caziptir ki Onun güzelliği binlerce aşk tanrıçasını gölgede bırakır. O, safran rengi giysiler giyer ve boynunda çiçeklerden yapılmış bir kolye taşır ve saçına tavus kuşu tüyü takar. Rab Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'da ruhsal krallıktaki en yüce gezegen olan şahsi yurdu Goloka Vṛndāvan hakkında üstü kapalı bilgi verir. Orası hakkında daha canlı tasviri *Brahma-saṁhitā*'da bulabiliriz. Vedik literatüründe (*Katha Upaniṣad* 1.3.11) belirtildiğine göre, Yüce Tanrının yurdundan daha yüce bir yer yoktur ve o yurt gidilecek en son yerdir (*puruṣan na paraṁ kiñcit sā kāsthā paramā gatiḥ*). Oraya ulaşan kişi maddi dünyaya bir daha asla geri dönmez. Kṛṣṇa'nın yüce yurdu ile Kṛṣṇa arasında hiçbir fark yoktur ve aynı niteliktedir. Bu dünyadaki Vṛndāvan, Yeni Delhi'nin doksan mil kadar güneydoğusunda yer alır ve ruhsal evrendeki Goloka Vṛndāvan'ın bir kopyesidir. Kṛṣṇa bu dünyaya indiği zaman Hindistan'ın Mathurā eyaletinde yüzaltmış kilometre karelik bir alanı kapsayan ve Vṛndāvan ismiyle bilinen bu bölgede yaşamıştır.

22

पुरुषः स परः पार्थ भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया ।
यस्यान्तःस्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततम् ॥२२॥

puruṣaḥ sa paraḥ pārtha
bakṭyā labhyas tv ananyayā
yasyāntaḥ-sthāni būtāni
yena sarvam idaṁ tatam

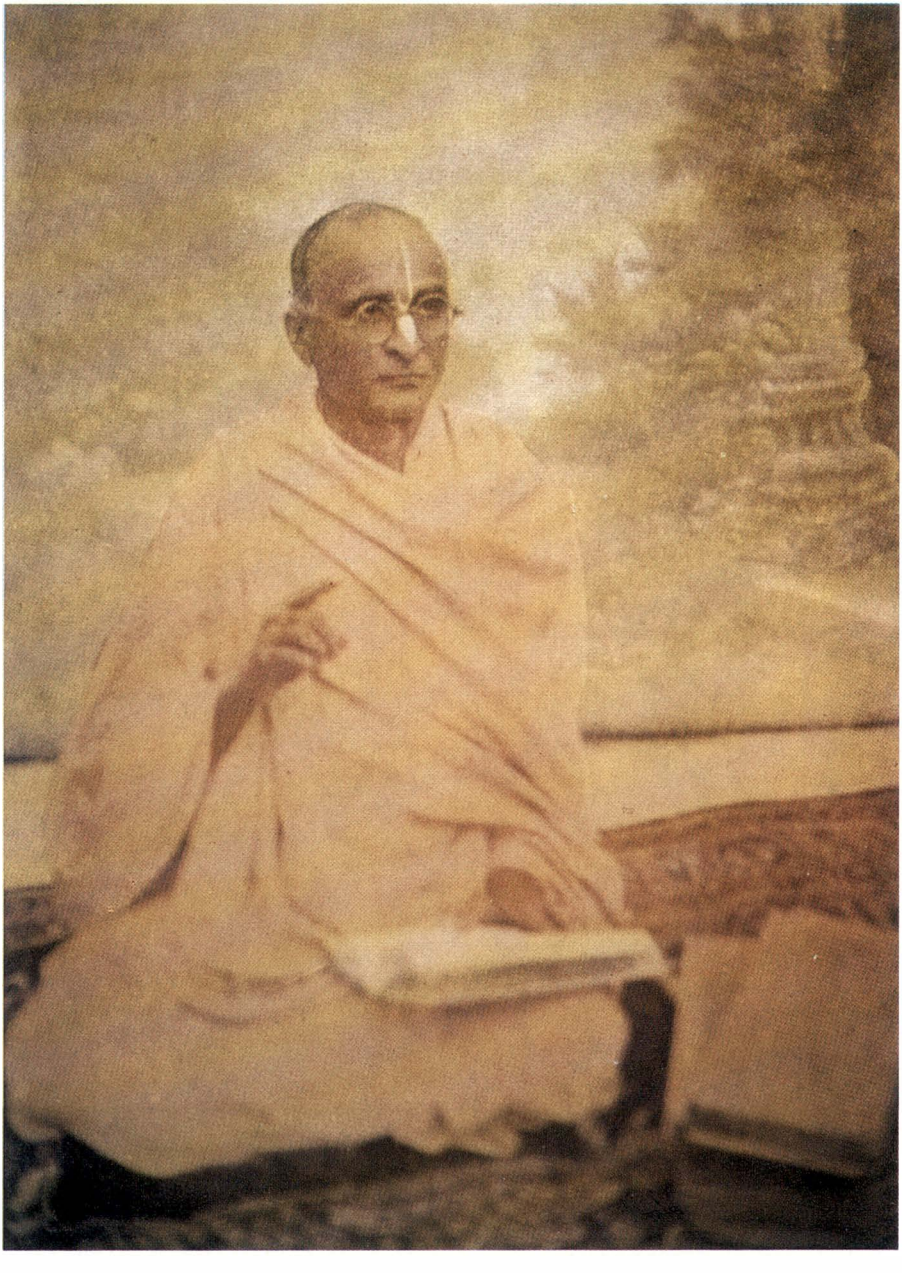
puruṣaḥ—Yüce Şahıs; *saḥ*—O; *paraḥ*—Ondan daha büyük hiçkimsenin olmadığı Yüce Tanrı; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *baktyā*—adanmış hizmetle; *labhyaḥ*—elde edilir; *tu*—fakat; *ananyayā*—saf ve sapmaksızın; *yasya*—kimin; *antaḥ-sthāni*—içinde; *būtāni*—bütün bu maddi tezahürün; *yena*—kimin tarafından; *sarvam*—hep; *idam*—her ne görürsek; *tatam*—kaplanmış.

ÇEVİRİ

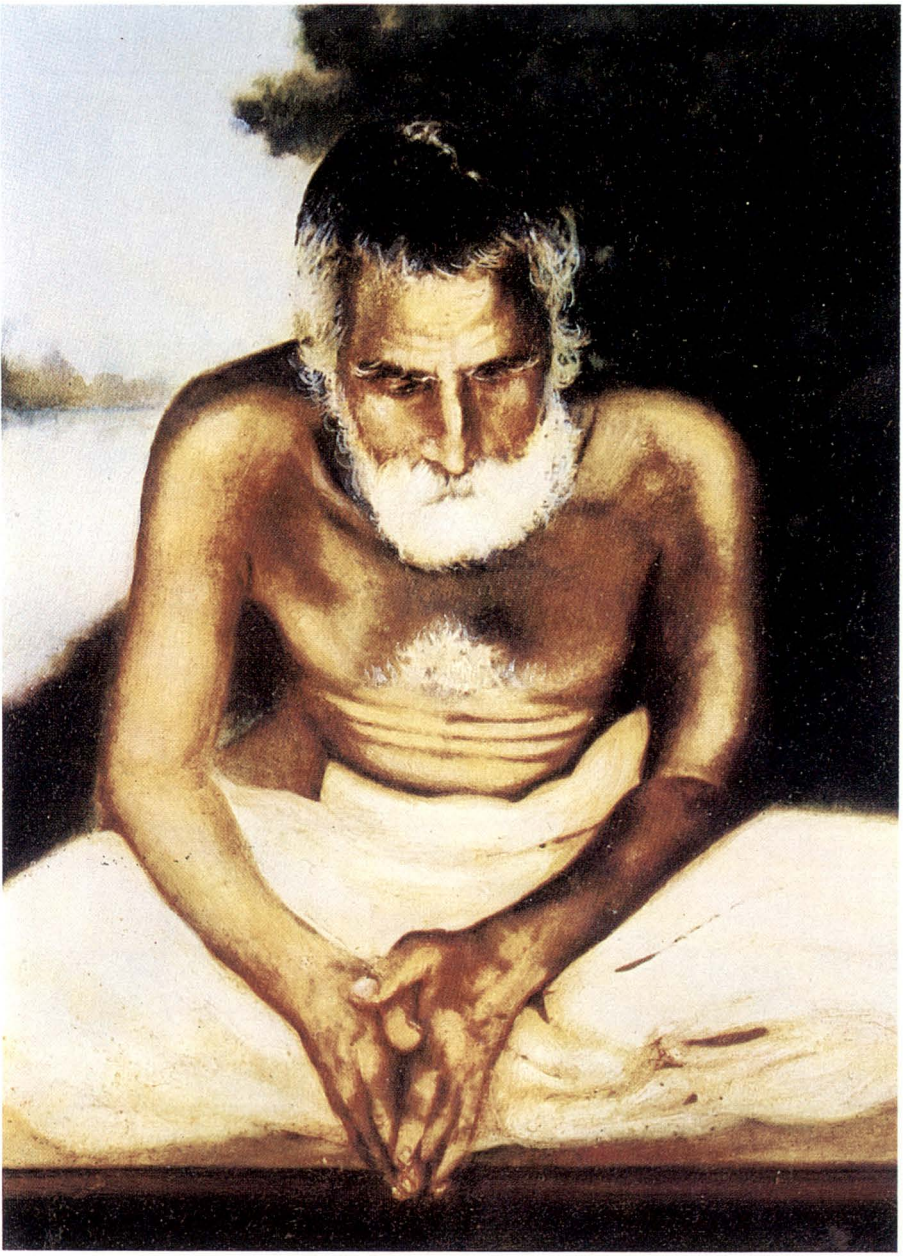
Herşeyden büyük olan Tanrının Şahsına sapmaz bir adanmışlıkla ulaşılabilir. O, Kendi yurdunda bulunmasına rağmen herşeyi kaplar ve herşey Onun içinde yer alır.



Uluslararası Kṛṣṇa Ṣuurlanışı Derneğinin Kuurucusu
Kutsal Lütuf
A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda



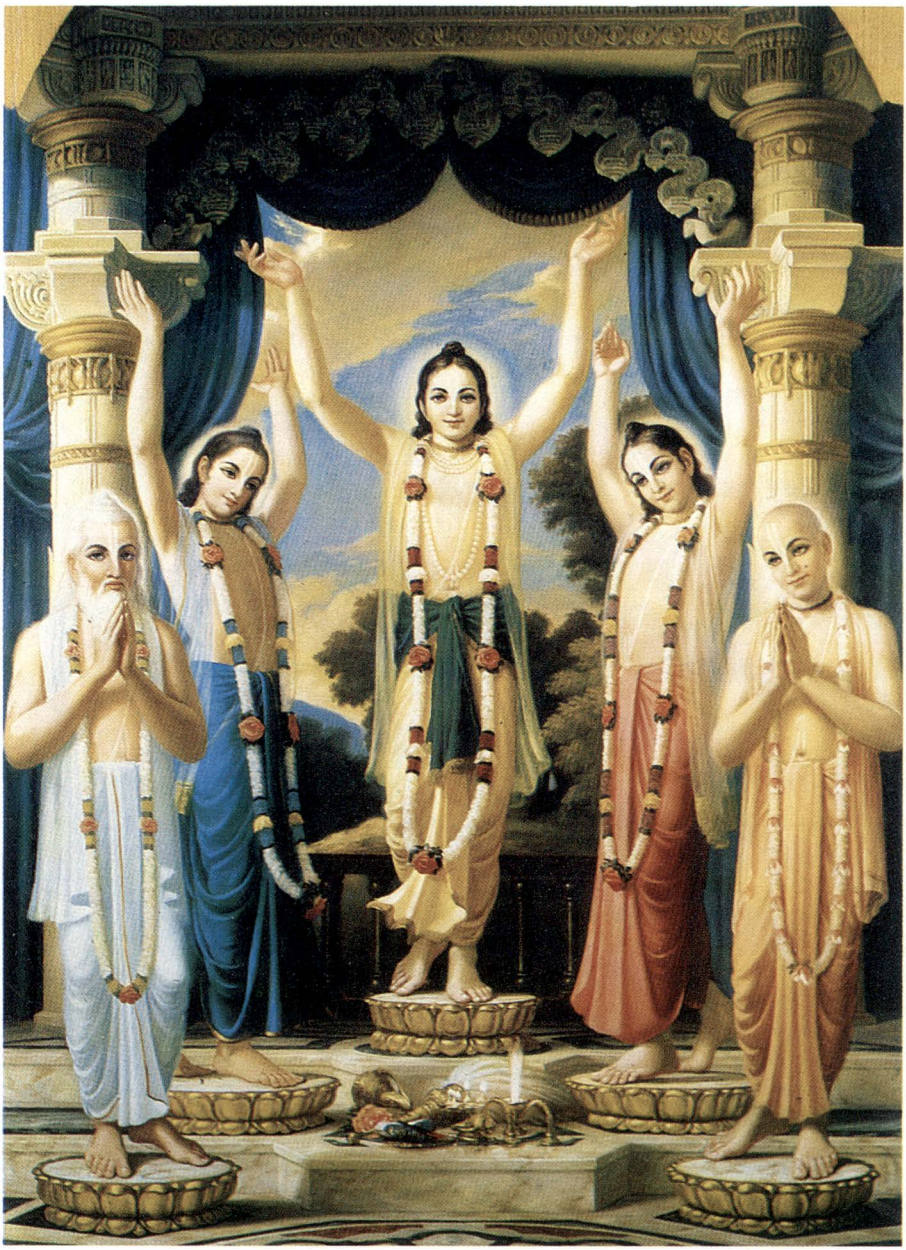
Kutsal Lütuf A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda'nın mürşidi
Śrīla Baktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Mahārāja



Śrīla Baktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Mahārāja'nın mürşidi
Śrīla Gaurakiśora Dāsa Bābaji Mahārāja



Śrīla Gaurakiśora Dāsa Bābaji Mahārāja'nın mürşidi
ve Śrīla Baktisiddhānta Sarasvatī'nin babası
Śrīla Baktivinode Tākura



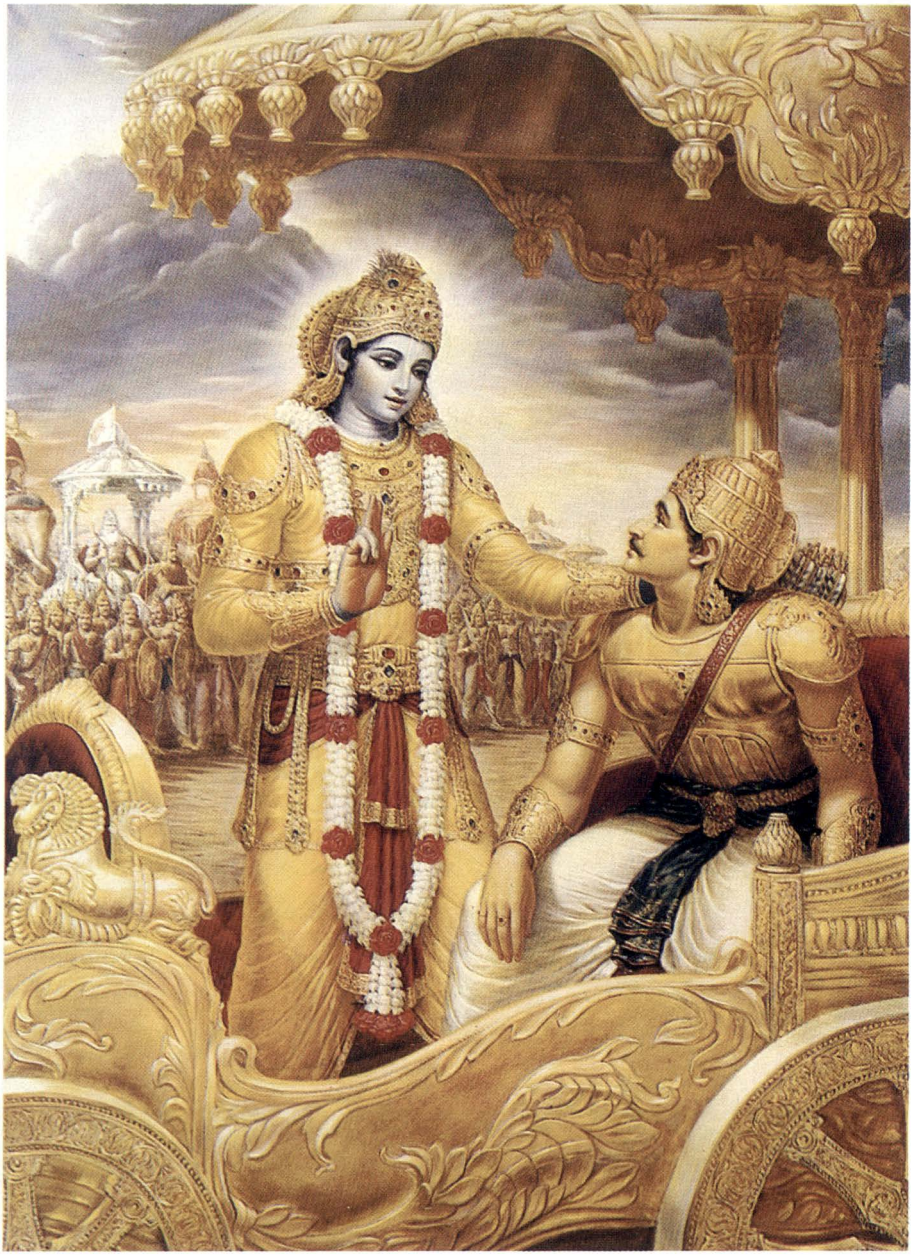
Śrī Pañca-tattva
Śrimad Bagavad-gītā'nın en ideal öğretmeni
başlıca yakınlarıyla birlikte.



Dhṛtarāṣṭra, Sañjaya'nın savaşı nakledişini dinlerken.



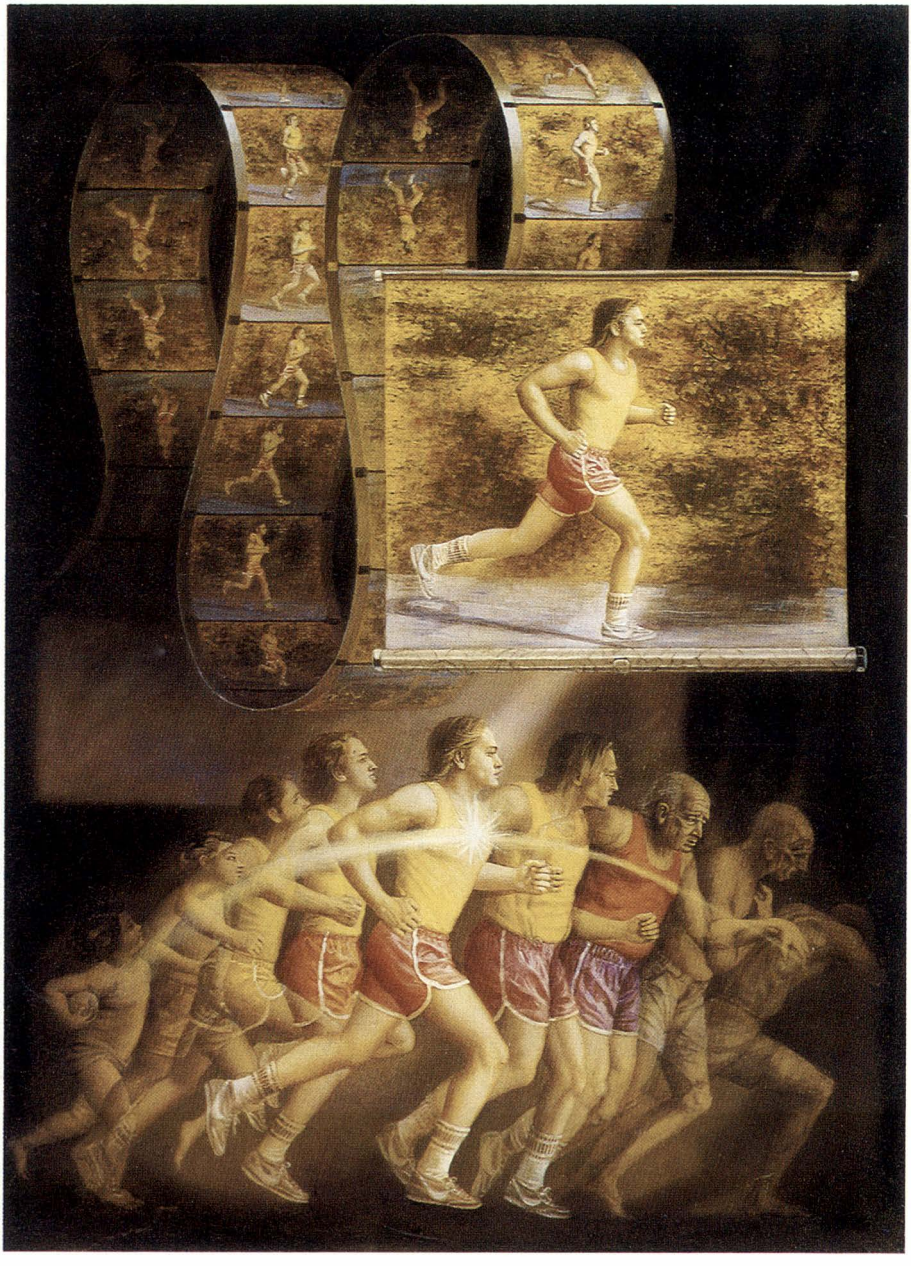
Kṛṣṇa ile Arjuna aşkın deniz kabuğu borularını öttürdüler. (1.14)



Arjuna bütün arkadaşlarının ve akrabalarının karşıt orduda yer aldıklarını görünce yüreği şevkat ve endişeyle doldu. (1.27)



"Vücutlanmış ruhun vücut içerisinde çocukluktan gençliğe ve yaşlılığa geçmesi gibi, aynı şekilde ruh da ölüm vasıtasıyla bir diğer vücuda geçer. Tıpkı insanın eski giysilerini bir kenara bırakarak yenilerini giymesi gibi ruh da eski ve işe yaramaz vücutları bırakarak yeni vücutlar edinir." (2.13&22)



Vücut değişir, fakat ruh aynı kalır. Birden fazla filim karesi ard arda seyredildiği zaman bir tek resimmiş gibi görünür aynı şekilde vücut da her saniye değişime uğramasına rağmen aynı vücutmuş gibi görünür. (2.13)



İki kuş da aynı ağaçta yaşar, fakat sadece ağacın meyvelerini tadan kuş mutsuzluk ve endişeye hedef olur. Fakat, eğer en iyi dostu olan Tanrıya yönelir ve Onun yüceliklerini görürse dertleri ve endişesi sona erer. (Śvetāśvatara Upanişad)



Kutsal Rab, *yoga* bilimini ilk önce güneşin ilahı Vivasvān'a öğretti. Vivasvān bunu insanlığın babası Manu'ya, ve Manu da İkṣvaku'ya öğretti.



Her ne zaman dînî ilkeler yozlaşırsa Tanrı bu dünyaya gelir. Tanrının birçok aşkın sureti olmasına karşın O, hâla bir ve aynı olan Tanrının Yüce Şahsıdır.



Alçakgönüllü bir ermiş tahsilli bir brahmanı, bir köpeği, bir serseriyi ve bir fili eşit gözle görür. (5.18)



*Yoga*nın mükemmelliği, kişinin, Tanrının Yüce Şahsını kalbinde duyumsaması ve Onu yaşamındaki nihai kazanç olarak görmesinde yatar. (6.13-14)



Bireysel benlik maddi vücut arabasında bir yolcudur, ve zeka bu arabanın sürücüsüdür. Akıl koşum takımlarıdır, ve duyular da atlardır. Böylece benlik, akıl ve duyular ile olan ilişkisi sonucunda zevk alır ve acı çeker.



"Ve bütün *yogī*lerin içinde büyük bir îmanla daima Bende kalan, Beni kendi içinde düşünen, ve Bana aşkın aşk hizmetinde bulunan kişi Benimle en yakın ilişki içindedir ve en büyük *yogī*dir." (6.47)



Kṛṣṇa'nın maddi ve ruhsal enerjileri. Maddi vücut, toprak, su, ateş, hava, eter, akıl, zeka ve sahte nefsten oluşmuştur. Bu cansız unsurlar ruh ve Üstünruhun varlığı ile canlanırlar. (7.4)



Rab Kṛṣṇa'ya adanmamış bir *yogī* vücudunu terk etmek için uygun bir zaman seçebilmek amacıyla zor çilelere katlanmak zorundadır. (8.25)



Yüce Rab Śrī Kṛṣṇa bu dünyaya bir insan gibi geldiği zaman ahmaklar Onunla alay ederler. Onun aşkın doğasını ve var olan her şey üzerindeki yüce kontrolünü bilmezler. (9.11)



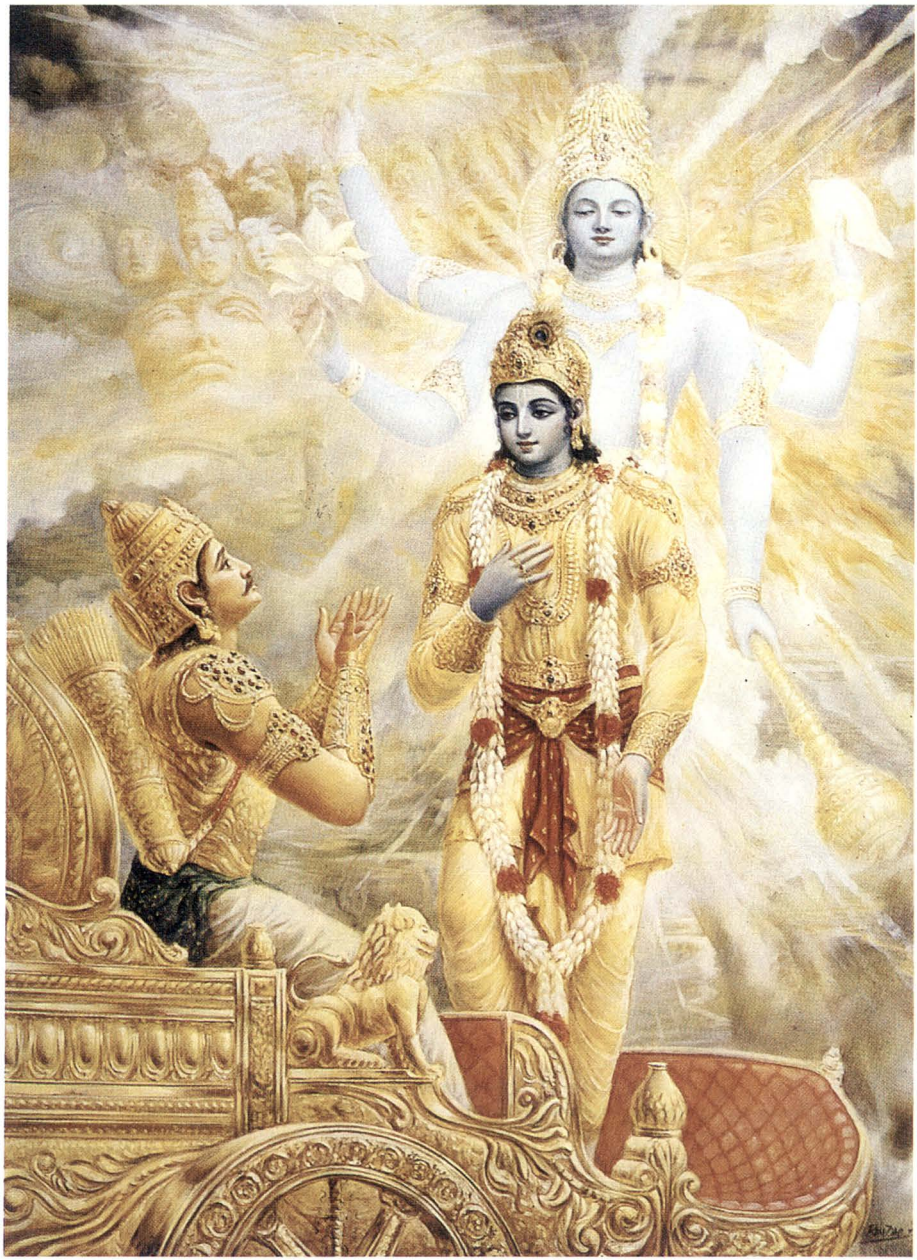
"Faziletli insanları kurtarmak ve alçakları tahrib etmek ile beraber dini ilkeleri yeniden kurmak amacıyla her çağda bu dünyaya inerim." (4.8)



"Bu kişi bir an önce dürüstleşir ve barışa ulaşır. Ey Kunti'nin oğlu, pervasızca açıklarım ki Bana adanmış kulum asla mahvolmaz." (9.31)



Tanrının evrensel suretini gören Arjuna ellerini birleştirerek dua etmeye başladı. (11.14)



Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa, Kendisini önce dört kollu suretine, sonra da iki kollu suretine dönüştürdü. (11.50)



Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: "Akıllarını Benim şahsi suretim üzerinde sabitleştirenleri ve büyük ve aşkın bir îmanla daima Bana ibadet etmekle meşgul olanları en mükemmel insanlar olarak görürüm." (12.2)



"Bana ibadet edenleri, bütün faaliyetlerini Bana teslim edenleri ve sapmadan Bana adananları, adanmış hizmet ile meşgul olanlarıve akıllarını Bende sabitleştirerek daima Beni düşünenleri doğum ve ölüm okyanusundan bir an önce kurtarırım Ey Pṛthā'nın oğlu." (12.6-7)

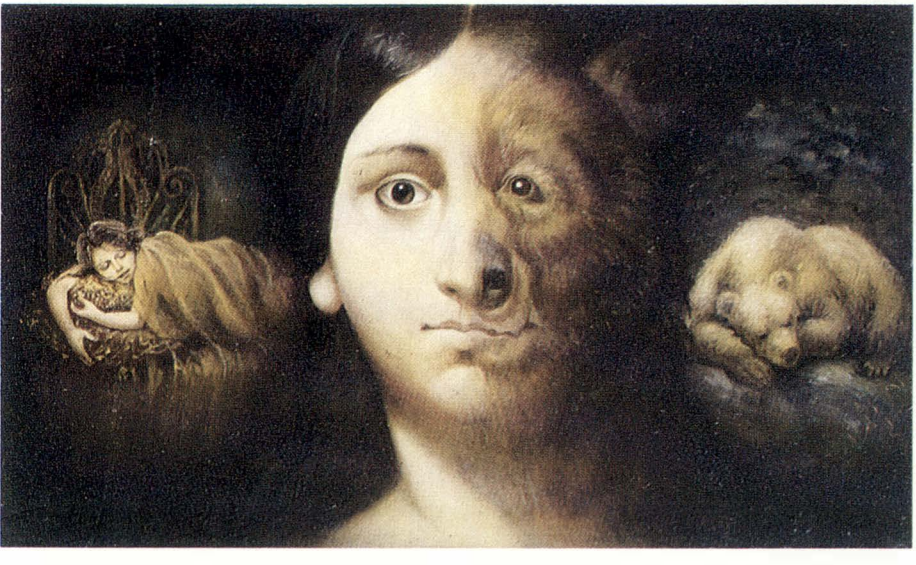


Yaratma işlemi Rab Kṛṣṇa'nın Viṣṇu yayılımları tarafından icra edilir. (15.17)



Canlı varlık tarafından yaratılmış olan şuuru ölüm anında onu başka bir vücuda taşır. (15.8)


Exposure
MAG.





"Daima Beni düşün, Bana adan, Bana ibadet et ve saygını Bana sun." (18.65)



Arjuna şöyle dedi: "Sevgili Kṛṣṇa, Ey yanılmaz olan, şimdi yanılgım geçti. Rahmetinle hafızam yerine geldi. Şimdi kararlıyım ve şüpheden kurtulmuş durumdayım ve öğretilerinin doğrultusunda hareket etmeye hazırım." (18.73)



"Bütün mistiklerin efendisi Kṛṣṇa ve yüce okçu Arjuna her nerede mevcutsa zenginlik, zafer, olağanüstü güç, ve ahlak da kesinlikle oradadır." (18.78)

AÇIKLAMA

Burada açıkça belirtildiği gibi, gidildiği zaman geri dönülmeyen bu yüce yer, Yüce Şahıs Kṛṣṇa'nın yurdudur. *Brahma-saṁhitā*, bu yüce yurdu *ānanda-cinmaya-rasa* olarak, yani "herşeyin manevi saadetle dolu olduğu yer" olarak betimler. Orada tezahür eden herşey manevi saadet doludur. Orada maddi olan hiçbirşey yoktur. Oradaki alacalık Yüce Tanrının Kendi ruhsal yayılımıdır, orada tezahür eden her şey Yedinci Bölümde izah edildiği gibi, tamamiyle ruhsal enerjiden meydana gelmiştir. Tanrı, daima yüce yurdunda bulunmakla beraber, maddi enerjisiyle herşeyi kaplar. O, ruhsal ve maddi enerjileriyle hem maddi hem de ruhsal evrenlerde, yani her yerde mevcuttur. *Yasyāntaḥ-sthāni*, "her şey Onun maddi ve ruhsal enerjileri içerisinde, yani Onun içinde yaşar" demektir. Tanrı bu iki enerjisiyle her şeyi kaplar.

Kṛṣṇa'nın yüce yurduna, veya sayısız Vaikuntha gezegenlerine girmek, burada kullanılan *baktyā* sözcüğüyle açıkça belirtildiği gibi, sadece *bakti*yle, yani adanmış hizmetle mümkündür. Bundan başka hiçbir yöntem, kişinin o yüce yurda ulaşmasına yardımcı olamaz. *Vedalar* (*Gopāla-tāpanī Upaniṣad* 3.2) bu yüce yurdu ve Tanrının Yüce Şahsını şöyle betimler: *Eko vaśī sarva-gaḥ kṛṣṇaḥ*. "Orada, adı Kṛṣṇa olan sadece bir tek Tanrının Yüce Şahsı vardır. O, esirgeyen ve bağışlayan Tanrıdır ve orada bulunmasına rağmen milyarlarca tam yayılımlarıyla Kendisini her tarafa yayar." *Vedalar*, Tanrıyı çeşitli meyveler, çiçekler ve yapraklar ihtiva eden bir ağaca benzetirler. Vaikuntha gezegenlerine başkanlık eden Tanrının tam yayılımları dört kolludur ve bunlar, Puruṣottama, Trivikrama, Keśava, Mādhava, Aniruddha, Hṛṣikeśa, Saṅkarṣaṇa, Pradyumna, Śrīdhara, Vāsudeva, Dāmodara, Janārdana, Nārāyaṇa, Vāmana, Padmanābha, vs. gibi çeşitli isimlerle bilinirler.

Brahma saṁhitā'da (5.37) onaylandığına göre, Tanrı, daima yüce yurdu Goloka Vṛndāvan'da bulunmakla beraber her tarafı kaplar ve böylece herşey yolunda gider (*goloka eva nivasaty akhilātma-būtaḥ*). *Vedalar*'da (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 6.8) belirtildiğine göre, *parāsya śaktir vividhaiva śrūyate / svābhāvikī jñāna-bala-kriyā ca*: Yüce Tanrı, çok uzaklarda bulunmakla beraber, Onun enerjileri öylesine yayılır ki, O, kozmik tezahür içerisinde bulunan her şeyi sistematik olarak hatasız bir şekilde yönetir.

23

यत्र काले त्वनावृत्तिमावृत्तिं चैव योगिनः ।
प्रयाता यान्ति तं कालं वक्ष्यामि भरतर्षभ ॥२३॥

yatra kāle tv anāvṛttim
āvṛttiṁ caiva yoginaḥ
prayātā yānti taṁ kālaṁ
vakṣyāmi bharatarṣabha

yatra—larda; *kāle*—zaman; *tu*—ve; *anāvṛttim*—dönüş yok; *āvṛttim*—dönüş; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *yoginaḥ*—çeşitli mistikler; *prayātāḥ*—göçtüler; *yānti*—ulaşmak; *tam*—o; *kālam*—zaman; *vakṣyāmi*—tasvir edeceğim; *bharata-ṛṣabha*—Ey Bharatalar'ın en iyisi.

ÇEVİRİ

Ey Bharatalar'ın en iyisi, çeşitli zamanlarda bu dünyadan göçen (ölen) yogilerden hangilerinin bu dünyaya geri döneceğini ve hangilerinin dönmeyeceğini şimdi sana izah edeceğim.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrıya adanmış ve Ona tamamen teslim olmuş ruhlar vücutlarını nasıl ve ne zaman terk edeceklerini düşünmezler. Herşeyi Kṛṣṇa'nın ellerine bırakarak kolaylıkla ve mutlulukla Tanrıya geri dönerler. Fakat, Tanrıya adanmamış olanlar ve bunun yerine *karma-yoga*, *jñāna-yoga* ve *hatha-yoga* gibi manevi idrak yöntemlerine güvenenler uygun bir zamanda vücutlarını terk etmek zorundadırlar, çünkü dünyaya tekrar geri dönüp dönmemeleri buna bağlıdır.

Eğer *yogi* mükemmelse bu maddi dünyadan ayrılma zamanını kendisi seçer. Fakat, eğer usta bir *yogi* değilse, onun başarısı tesadüfen uygun bir zamanda vücudunu terk etmesine bağlıdır. Kişinin bu dünyaya geri dönmemesi için vücudunu terketmesi gereken zamanlar, bir sonraki maddede Kṛṣṇa tarafından izah edilir. Ācārya Baladeva Vidyābhūṣaṇa'ya göre, burada kullanılan *kāla* sözcüğü, zamanı yöneten Rabbi belirtmek için kullanılmıştır.

24

अग्निर्ज्योतिरहः शुक्लः षण्मासा उत्तरायणम् ।
तत्र प्रयाता गच्छन्ति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ॥२४॥

agnir jyotir ahaḥ śuklaḥ
ṣaṇmāsā uttarāyaṇam
tatra prayātā gacchanti
brahma brahma-vido janāḥ

agnih—ateş; *jyotih*—ışık; *ahah*—gün; *suklah*—beyaz iki hafta; *şaṭ-māsāh*—altı ay; *uttara-ayanam*—güneş kuzeyden geçerken; *tatra*—orada; *prayātāh*—göçenler; *gacchanti*—git; *brahma*—Mutlağa; *brahma-vidah*—Mutlağı bilen; *janāh*—kişiler.

ÇEVİRİ

Yüce Brahman'ı bilenler, ateşli ilahın etkisi altındayken, aydınlıktayken, günün hayırlı bir anında, ay iki haftalık büyüme safhasındayken, veya güneşin kuzeyden geçtiği altı ay esnasında bu dünyadan göçerlerse Yüce Brahman'a ulaşırlar.

AÇIKLAMA

Ateşten aydınlıktan, günden ve ayın ondördünden bahsedildiği zaman, ruhun geçmesi için ayarlamalarda bulunan çeşitli yönetici rahlerden bahsedildiğini anlarız. Akıl, ölüm anında kişiyi yeni yaşamına taşır. Kişi eğer yukarıda belirtilen zamanda vücudunu kazâra veya bilerek terk ederse, gayrişahsi *brahmajyoti*ye ulaşması mümkün olabilir. *Yoga*da ustalaşmış olan mistikler vücutlarını terk edecekleri yeri ve zamanı ayarlayabilirler. Bunu kontrol edemiyen diğerleri ise, eğer hayırlı bir anda kazara vücutlarını terk ederlerse, o zaman doğum ve ölüm döngüsüne tekrar geri dönmeyebilirler, fakat hayırsız bir zamanda vücutlarını terk ederlerse o zaman bu dünyaya geri dönmeleri için herşey mümkündür. Bununla beraber, Kṛṣṇa şuurundaki adanmış saf kullar için, vücudu hayırlı veya hayırsız bir anda, kazâra veya bilerek terketmek hiçbir önem taşımaz, çünkü onlar her durumda Tanrıya geri dönerler.

25

धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः षण्मासा दक्षिणायनम् ।
तत्र चान्द्रमसं ज्योतिर्योगी प्राप्य निवर्तते ॥२५॥

dūmo rātris tathā kṛṣṇaḥ
ṣaṇ-māsā dakṣiṇāyanam
tatra cāndramasam jyotir
yogī prāpya nivartate

dūmah—duman; *rātrih*—gece; *tathā*—de-da; *krsnah*—karanlık ayın iki haftası; *şaṭ-māsāh*—altı ay; *dakṣiṇa-ayanam*—Güneş güneyden geçerken; *tatra*—orada; *cāndramasam*—Ay gezegeni; *jyotih*—ışık; *yogī*—mistik; *prāpya*—elde eder; *nivartate*—geri döner.

ÇEVİRİ

Duman esnasında, gece vaktinde, ayın küçülme safhasında olduğu iki hafta içerisinde, veya güneşin güneyden geçtiği altı ay zarfında bu dünyadan göçen mistikler Ay'a ulaşırlar, fakat tekrar geri dönerler.

AÇIKLAMA

Śrīmad-Bāgavatam'ın Üçüncü Kantosunda, Kapila Muni, meyvesel faaliyetlerde ve fedakarlık yöntemlerinde ustalaşmış olanların ölüm anında Ay'a ulaşacaklarından bahseder. Bu yücelmiş ruhlar Ay'da 10.000 yıl (yarıtanrı zamanıyla) kadar yaşarlar ve *soma-rasa* içerek zevk içinde yaşarlar. Ancak, sonunda dünyaya dönmeye mecbur kalırlar. Bu demektir ki, kaba duyularımızla farkına varamasak bile, bir takım yüksek sınıf canlı varlıklar Ay'da yaşamaktadır

26

शुक्लकृष्णे गती ह्येते जगतः शाश्वते मते ।
एकया यात्यनावृत्तिमन्ययावर्तते पुनः ॥२६॥

sukla-kṛṣṇe gatī hy ete
jagataḥ śāśvate mate
ekayā yāty anāvṛttim
anyayāvartate punaḥ

sukla—ışık; *kṛṣṇe*—ve karanlık; *gatī*—geçiş yolları; *hi*—kesinlikle; *ete*—bu iki; *jagataḥ*—maddi dünyanın; *śāśvate*—Vedalar'ın; *mate*—görüşe; *ekayā*—biri; *yāti*—gider; *anāvṛttim*—geri dönmez; *anyayā*—diğeri ile; *āvartate*—geri döner; *punaḥ*—tekrar.

ÇEVİRİ

Vedik görüşe göre, biri aydınlıkta ve diğeri karanlıkta olmak üzere bu dünyadan göçmenin iki yolu vardır. Kişi aydınlıkta vücudunu terk ederse geri dönmez, fakat eğer karanlıkta vücudunu terk ederse geri döner.

AÇIKLAMA

Candogya Upaniṣad'da (5.10.3-5), Ācārya Baladeva Vidyābhūṣana da aynı şeyleri söyler. Hatırlanamayacak kadar uzun bir zamandan beri, meyvesel işçiler ve felsefi tahminciler sürekli olarak böyle gidip gelmektedir. Bunlar, Kṛṣṇa'ya teslim olmadıkları için nihai selamete

bir türlü ulaşamazlar.

27

नैते सृती पार्थ जानन् योगी मुह्यति कश्चन ।
तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन ॥२७॥

naite sṛtī pārtha jānan
yogī muhyati kaścana
tasmāt sarveṣu kāleṣu
yoga-yukto bhavārjuna

na—asla; *ete*—bu iki; *sṛtī*—farklı yollar; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *jānan*—bilse bile; *yogī*—Tanrıya adanmış kul; *muhyati*—şaşkınlığa düşmek; *kaścana*—hiç; *tasmāt*—bundan dolayı; *sarveṣu kāleṣu*—daima; *yoga-yuktaḥ*—Kṛṣṇa şuuruyla meşgul; *bhava*—sadece ol; *arjuna*—Ey Arjuna.

ÇEVİRİ

Adanmışlar bu iki yolu bilmekle beraber, asla şaşkınlığa düşmezler, Ey Arjuna. Onun için daima adanmış bir kul olarak kal.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa burada Arjuna'ya, ruhu maddi dünyadan ayrılırken hangi yolu izleyeceğini düşünmemesini tavsiye etmektedir. Tanrıya adanmış kişi, ister kazâra, isterse bilerek vücudunu terk etsin hiçbir endişe duymamalıdır. Adanmış kişi, Kṛṣṇa şuurunda iyice yerleşmeli ve Hare Kṛṣṇa'yı zikretmelidir. Bu iki yolu da düşünmenin sorun çıkartabileceğini iyi bilmelidir. Kṛṣṇa şuuruna iyice garkolmanın en iyi yolu, daima Onun hizmetinde kalmaktır ve bu yolla, kişi doğrudan doğruya ve salimen ruhsal krallığa gidebilir. Bu dörtlükte kullanılan *yoga-yukta* sözcüğü özel bir önem taşır. İyi bir *yogī* bütün faaliyetlerini daima Kṛṣṇa şuuru ile yapar. Śrī Rūpa Gosvāmī şunu tavsiye eder: *anāsaktasya viṣayān yathārham upayuñjataḥ*: kişi maddi ilişkilerine bağımlı olmaksızın herşeyi Kṛṣṇa şuuruyla yapmalıdır. *Yukta-vairāgya* denilen bu sistem ile kişi mükemmelliğe ulaşır. Bundan dolayı, adanmış kişi bütün bunlardan rahatsız olmaz, çünkü o, yaptığı adanmış hizmetle Tanrıya dönüş yolunun açık olduğunu gayet iyi bilir.

28

वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव
दानेषु यत् पुण्यफलं प्रदिष्टम् ।
अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा
योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम् ॥२८॥

vedeṣu yajñeṣu tapaḥsu caiva
dāneṣu yat puṇya-phalaṁ pradiṣṭam
atyeti tat sarvam idaṁ viditvā
yogī paraṁ sthānam upaiti cādyam

vedeṣu—Vedalar'ın öğreniminde; *yajñeṣu*—yajña, fedakarlık uygulamalarında; *tapaḥsu*—çeşitli çilelere katlanmaktan; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *dāneṣu*—hayır işleri yapmakta; *yat*—olan; *puṇya-phalam*—erdemli çalışmanın sonucu; *pradiṣṭam*—belirtilir; *at yeti*—aşar; *tat sarvam*—bütün bunları; *idam*—bu; *viditvā*—bilerek; *yogī*—adanmış kul; *param*—üstün; *sthānam*—ikamet; *upaiti*—elde eder; *ca*—de-da; *ādyam*—özgün.

ÇEVİRİ

Adanmış hizmet yolunu seçen kişi, Vedalar'ın öğreniminden türeyen sonuçlardan, zor fedakarlıklarda bulunmaktan, hayır işleri yapmaktan, veya felsefi ve meyvesel faaliyetleri izlemekten mahrum kalmaz. Sadece adanmış hizmette bulunarak bütün bunları yapmış sayılır ve sonunda o yüce ve ebedi yurda ulaşır.

AÇIKLAMA

Bu madde Yedinci ve Sekizinci bölümlerin özetidir ve özellikle Kṛṣṇa şuuru ve adanmış hizmetle ilgilidir. Kişi, manevi öğretmenin rehberliği altında *Vedalar*'ı öğrenmeli ve onun himayesi altındayken çeşitli zorluklara katlanmalıdır. Bir *brahmaçārī*, manevi öğretmeninin evinde bir hizmetçi gibi yaşamalı ve topladığı bağışları mürşidine getirmelidir. Mürid, manevi öğretmeninin emri ile yiyip içmeli ve eğer öğretmen müride yemesini söylemeyi unutursa, mürid o gün oruç tutmalıdır. Bunlar *brahmaçāri* yaşamı ile ilgili olan bazı Vedik ilkelerdir.

Öğrenci mürid, manevi öğretmeninin rehberliği altında beş yıldan yirmi yıla kadar bir sürede *Veda* öğrenimi yaptıktan sonra mükemmel bir karaktere sahip bir insan haline gelebilir. *Veda* öğrenimi spekülatörler (tahminci filozoflar) yaratmak için değildir, fakat insanda

doğru bir karakter oluşturmak içindir. Bir *brahmaçāri*, bu eğitimden sonra evlilik hayatına adım atabilir ve evlenebilir. Evlilik hayatında da manevi ilerlemesini devam ettirebilmesi için fedakarlıklarda bulunması gerekir. Buna ilaveten *Bagavad-gītā*'da izah edildiği gibi erdem, ihtiras ve cehalet halleri arasında ayırım gözeterek ülkeye, zamana ve kişiye göre hayır işlerinde bulunmalıdır. Bundan sonra, evliliği bırakıp *vānaprastha* yaşam tarzına girer ve ormanda yaşamak, yapraklarla örtünmek, traş olmamak, vs. gibi zor kefaretlere katlanır. *Brahmaçārya* ilkelerine göre yaşayarak evlilik hayatından *vānaprasthaya*, ondan da *sannyāsa* yaşamına geçerek yaşamın mükemmelliğine ulaşır. Bunlardan bazıları cennet krallıklara yükselirler ve orada ilerleme kaydetmeleri durumunda ya gayrişahsi *brahmajyoti*de, ya da Vaikuntha gezegenlerinde, veya Kṛṣṇaloka'da özgürlüklerine kavuşurlar. Vedik literatürler tarafından çizilmiş olan manevi yol böyledir.

Bununla beraber, Kṛṣṇa şuuru öyle güzeldir ki, kişi sadece adanmış hizmette bulunarak yaşamda düzeni sağlayan bütün bu ritüelleri yapmış kabul edilir.

Burada kullanılan *idaṁ viditvā* sözcüğü, *Bagavad-gītā*'nın bu bölümünde ve Yedinci Bölümde Śrī Kṛṣṇa tarafından yapılan öğretilerin önemine işaret eder. Kişi bu bölümleri entellektüel, veya spekülatif (tahmine dayanan) yönden değil de, adanmış bir kulun ağzından duyarak anlamalıdır. Yedinci Bölümden Onikinci Bölüm dahil olmak üzere kadar olan bölümler *Bagavad-gītā*'nın özünü oluştururlar. İlk altı ve son altı bölümler, Tanrı tarafından özellikle korunuyormuş gibi olan ortadaki altı bölümün muhafazası gibidirler. Kişi eğer *Bagavad-gītā*'yı (özellikle ortadaki altı bölümünü) adanmış kulların ağzından duyacak kadar talihliyse, o zaman o kişinin yaşamı bütün fedakarlıkları, kefaretleri ve hayır işlerini aşarak yüceliklere ulaşır, çünkü kişi sadece Kṛṣṇa şuuru ile bütün bu faaliyetlerin sonuçlarını elde etmiş olur.

Bagavad-gītā'ya biraz olsun inanç duyan kişi, *Bagavad-gītā*'yı adanmış bir kuldan duymalıdır, çünkü Dördüncü Bölümün başında belirtildiği gibi, *Bagavad-gītā* sadece adanmış kullar tarafından anlaşılabilir ve başka hiçkimse *Bagavad-gītā*'nın maksadını mükemmelen anlayamaz. Bundan dolayı, kişi, *Bagavad-gītā*'yı aklî spekülatörlerden değil de, Kṛṣṇa'ya adanmış kullardan öğrenmelidir. Bu bir îman belirtisidir. Kişi, adanmış bir kul aradığı zaman ve onu bulduğu zaman *Bagavad-gītā*'yı anlamaya başlamış demektir. Adanmış bir kulla olan ilişkisini ilerleten kişi adanmış hizmete girer ve bu hizmet, Tanrı, veya Kṛṣṇa hakkında ve Kṛṣṇa'nın faaliyetleri, sureti, oyunları, ismi ve diğer

özellikleri hakkında kişinin duyduğu bütün şüpheleri yok eder. Bu şüpheler mükemmelen temizlendikten sonra kişi yaptığı öğrenimde sabitleşir. Bundan sonra, kişi *Bagavad-gītā* öğreniminden tat almaya başlar ve daima Kṛṣṇa şuurunda olma mertebesine yükselir. İleri safhalarda ise kişi, Kṛṣṇa'ya tamamen aşık olur. Yaşamdaki bu en yüce mükemmellik mertebesine ulaşan kişi, adanmış kulların ebediyen mutluluk içinde yaşadığı Kṛṣṇa'nın ruhsal evrendeki yurdu Goloka Vṛndāvan'a transfer olmaya hak kazanır.

Yüce Tanrıya Ulaşmak konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Sekizinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

DOKUZUNCU BÖLÜM



En Gizemli Bilgi

1

श्रीभगवानुवाच
इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ।
ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥१॥

śrī-bagavān uvāca
idaṁ tu te guhyatamaṁ
pravakṣyāmy anasūyave
jñānaṁ vijñāna-sahitaṁ
yajjñātvā mokṣyase 'śubhāt

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *idam*—bu; *tu*—fakat; *te*—sana; *guhya-tamam*—en gizemli; *pravakṣyāmi*—konuşuyorum; *anasūyave*—haset etmeyenlere; *jñānam*—bilgi; *vijñāna*—idrak edilmiş bilgi; *sahitam*—ile; *yat*—hangi; *jñātvā*—bilerek; *mokṣyase*—kurtulacaksın; *aśubhāt*—dertlerle dolu bu maddi varoluştan.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Sevgili Arjuna, Bana hiç haset etmediğin için, seni maddi var oluşun dertlerinden kurtaracak olan bu en gizemli bilgiyi ve idraki sana bildireceğim.

AÇIKLAMA

Tanrıya adanmış kişi, Yüce Tanrı hakkında bilgi edindikçe aydınlanır. Tanrı hakkında bilgi edinme işlemi, *Śrīmad-Bāgavatam*'da şöyle tavsiye

edilir: "Tanrının Yüce Şahsının mesajları kudret doludur ve eğer Yüce Tanrı hakkındaki konular adanmış kişiler arasında ele alınırsa bu kudret farkedilir. Bu bilgi, idrak edilerek öğrenilmesi gereken bir bilgi olduğu için akli spekülatörlerden, veya akademik entellektüellerden öğrenilemez."

Adanmış kullar daima Yüce Tanrıya hizmet etmekle meşgul olurlar. Tanrı, Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olan kişinin samimiyetini ve düşünce tarzını anlar ve adanmış kişilerin arasında Kṛṣṇa bilimini anlaması için onun zekasını arttırır. Kṛṣṇa hakkında konuşulan konular kudret doludur ve eğer, bu konular hakkında konuşacak kadar talihli olan kişi adanmış kullarla beraber olarak bu bilgiyi hazmetmeye çalışırsa o zaman manevi idrakte ilerliyeceği kesinleşir. Rab Kṛṣṇa, Arjuna'yı Tanrıya adanmış hizmete yükselmeye teşvik etmek için, şimdiye kadar anlattığı bölümlerin içinde en gizemlisi olan bu Dokuzuncu Bölümü anlatmıştır.

Bagavad-gītā'nın başlangıcı olan Birinci Bölüm, *Gīta*'nın geri kalan bölümlerinin az çok tanıtımı niteliğindedir ve İkinci ve Üçüncü Bölümlerde betimlenen ruhsal bilgi gizlidir. Yedinci ve Sekizinci Bölümlerde ele alınan konular özellikle adanmış hizmetle ilgilidir ve bu konular Kṛṣṇa şuurunda aydınlatıcı nitelikte olduğu için bunlar daha gizlidir. Fakat, Dokuzuncu Bölümde anlatılan konular tamamiyle saf adanmışlıkla ilgilidir. Bundan dolayı, bu bölüme "en gizemli bilgi" adı verilmiştir. Kṛṣṇa hakkında bu en gizemli bilgiyi bilen kişi de doğal olarak aşkındır; bundan dolayı, maddi dünyada bulunmasına rağmen maddi ızdıraptan kurtulmuştur. *Bakti-rasāmṛta sindhu*'da, "Yüce Tanrıya aşkla hizmet etmeyi samimiyetle arzulayan kişi, maddi varoluşun koşullanmış durumunda bulunmasına rağmen özgürlüğüne kavuşmuştur" denir. Aynı şekilde, *Bagavad-gītā*'nın Onuncu Bölümünde belirtildiğine göre, böyle bir meşguliyet içinde bulunan kişi özgürlüğüne kavuşmuştur.

Bu bölümün bu ilk maddesi (dörtlüğü) özel bir önem taşır. Burada kullanılan *idaṁ jñānam* "bu bilgi" sözcükleri adanmış saf hizmetle ilgilidir ve duymak, zikretmek, hatırlamak, hizmet etmek, ibadet etmek, dua etmek, itaat etmek, dostluğu korumak ve herşeyi teslim etmek olmak üzere dokuz çeşit faaliyeti içerir. Adanmış hizmetin bu dokuz unsurunun uygulanması ile kişi ruhsal şuura, yani Kṛṣṇa şuuruna yükselir. Kişinin kalbi maddi pislikten böylece temizlendikten sonra, kişi bu Kṛṣṇa bilimini anlıyabilir. Sadece canlı varlığın madde olmadığını anlamak yeterli değildir. O konu manevi uyanışın başlangıcını oluşturur, fakat kişi, vücudun faaliyetleri ile kendisinin

bir vücut olmadığını anlamış birisinin ruhsal faaliyetleri arasındaki farkı görebilmelidir.

Tanrının çeşitli enerjileri, dahili ve harici doğaları ve toplam maddi tezahür olmak üzere Tanrının Yüce Şahsının zengin kudreti Yedinci Bölümde ele alınmıştı. Bu Dokuzuncu Bölümde ise Tanrının yücelikleri betimlenecektir.

Bu maddede kullanılan Sanskrit sözcük *anasūyave* özel bir önem taşır. Oldukça bilgili olan yorumcular bile Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya haset ederler. *Bagavad-gītā* hakkında yorum yapan en alim kişiler bile yanlış bilgiler vermişlerdir. Onlar Kṛṣṇa'ya haset ettikleri için yaptıkları yorumlar hiçbir işe yaramaz. Sadece Tanrıya adanmış kişiler tarafından yapılan yorumlar mükemmeldir. Kṛṣṇa'ya haset eden hiçkimse *Bagavad-gītā*'yı açıklıyamaz ve Kṛṣṇa hakkında mükemmel bir bilgi veremez. Kṛṣṇa'yı bilmeksizin Onun karakterini eleştiren kişi ahmaktır. Kişi bu yorumları okumaktan kaçınmalıdır. Bu bölümler, Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu anlıyanlar için oldukça yararlı olacaktır.

2

राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम् ॥२॥

rāja-vidyā rāja-guhyaṁ
pavitram idam uttamam
pratyakṣāvagamaṁ dharmyaṁ
su-sukhaṁ kartum avyayam

rāja-vidyā—eğitimin kralı; *rāja-guhyam*—gizemli bilginin kralı; *pavitram*—en saf; *idam*—bu; *uttamam*—aşkın; *pratyakṣa*—doğrudan deneyim; *avagamam*—anlaşıldı; *dharmyam*—dînî ilke; *su-sukham*—çok mutlu; *kartum*—icra etmeye; *avyayam*—daimi.

ÇEVİRİ

Bu bilgi öğrenimin kralıdır, bütün gizliliklerin gizemidir. Bu en saf bilgidir ve doğrudan doğruya benlik idrakini kavrama imkanı verdiği için dinde ulaşılan mükemmelliktir. Bu bilgi kalıcıdır ve zevkle uygulanır.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'nın bu bölümüne eğitimin kralı adı verilir, çünkü bu bölüm daha önce izah edilen bütün doktrinlerin ve felsefelerin özüdür. Hindistan'ın başlıca filozofları Gotama, Kaṇāda, Kapila, Yājñavalkya, Śāṇḍilya, Vaiśvānara ve *Vedānta-sūtra*'nın yazarı Vyāsadeva'dır. Bu bakımdan, felsefe ve aşkın bilgi alanında bilgi kıtlığı yoktur. Tanrı burada, Dokuzuncu Bölümün bütün bilgilerin kralı olduğunu belirtmektedir, bu demektir ki bu bölüm, *Vedalar*'ın ve çeşitli felsefelerin öğreniminden elde edilecek tüm bilgilerin özüdür. Bu en gizemli bilgidir, çünkü gizemli veya aşkın bilgi ruh ve vücut arasındaki farkın anlaşılmasını gerektirir. Ve bütün bu gizli bilginin kralı, adanmış hizmetle elde edilir.

Halkın geneli bu gizli bilgi ile eğitilmemiştir; onlar harici (zahiri) bilgi ile eğitilmişlerdir. Sıradan bir eğitim söz konusu oldukça beşeriyet, politika, sosyoloji, fizik, kimya, matematik, astronomi, mühendislik, vs. gibi çeşitli dallarda öğrenim görür. Bütün dünyada üniversiteler ve çeşitli bilgi dalları mevcuttur, fakat maalesef hiçbir üniversite, veya eğitici bir kuruluş ruh-can bilimini öğretmemektedir. Ruh, vücutta bulunan en önemli unsur olduğu için ruhun vücuttaki varlığı sona erince o vücut hiçbir işe yaramaz. Bununla beraber, beşeriyet, yaşamın vücutsal gereksinimleri üzerinde büyük bir titizlikle dururken hayati öneme haiz olan ruhu önemsememektedir.

Bagavad-gītā, özellikle İkinci Bölümden itibaren ruhun önemini vurgular. Tanrı, bu vücudun ölümlü olduğunu, fakat ruhun ölümsüz olduğunu, *antavanta ime dehā nityasyoktāḥ śarīriṇaḥ* diyerek ta en başında söylemişti. Ruhun bu vücuttan farklı olduğunu ve yapısının değişmez, tahrip edilemez ve ebedi olduğunu bilmek bilginin gizemli yönüdür. Fakat bu, bize ruh hakkında olumlu bir bilgi vermez. Bazı kişiler, ruh vücuttan farklı olduğu için, vücut ölünce, veya ruh vücuttan özgür olunca ruhun hiçlik içinde kaldığını ve gayrişahsi bir hal aldığını düşünürler, fakat hakikatte işin aslı böyle değildir. Bir vücut içerisinde bulundukça etkin olan ruh nasıl olur da vücuttan özgür olunca edilginleşir? Ruh her zaman etkindir. Ruh ebedi olduğu için ebediyen etkindir ve onun ruhsal krallıktaki etkinlikleri ruhsal bilginin en gizemli bölümüdür. Ruhun bu etkinlikleri tüm bilginin kralı ve tüm bilginin en gizemli yanıdır.

Vedik literatüründe izah edildiği gibi, bu bilgi bütün etkinliklerin en saf halidir. İnsanın günahsal etkinlikleri *Padma Purāṇā*'da analiz edilmiş ve bu günahların, işlenmiş diğer günahların bir sonucu olarak işlendiğini göstermiştir. Meyvesel faaliyetlerle meşgul olanlar günahsal

tepkilerin çeşitli suretleri ve farklı safhaları ile karşılaşırlar. Örneğin, bir ağacın tohumu toprağa ekildiği zaman ağaç hemen çıkmaz, ağacın çıkması zaman alır. İlk önce küçük bir filiz olarak çıkar sonra ağaç suretine dönüşür, daha sonra yapraklanır ve meyva verir. Ağaç olarak bu safhaya ulaşınca, tohumunu toprağa eken kişiye yararlı olabilir. Aynı şekilde, insan da bir günah işleyince tıpkı bir ağaç gibi bir süre sonra meyva verir. Bunun farklı safhaları vardır. bireyin kendisi günahsal hareketlere son vermiş olsa bile, önceden işlemiş olduğu bir günahın sonucundan zevk alabilir, veya acı çekebilir. Henüz tohum halinde olan günahlar vardır ve bazıları da meyva vermiştir ve bizler de rahatsızlık ve acı suretinde bu meyvaların tepkilerine hedef oluruz.

Yedinci Bölümün yirmisekzinci maddesinde izah edildiği gibi, bütün günahsal faaliyetlerin tepkilerine tamamen son veren ve tamamiyle erdemsel faaliyetlerle meşgul olan kişi, bu maddi dünyanın ikilemlerinden kurtularak Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya adanmış hizmet verir. Birbaşka deyişle, Yüce Tanrıya adanmış hizmetle gerçekten meşgul olanlar bütün tepkilerden özgür olurlar. Bu konu, *Padma Purāṇa*'da şöyle onaylanır:

aprārabdha-palaṁ pāpaṁ
kūṭaṁ bijaṁ palonmukham
krameṇaiva praliyeta
viṣṇu-bakti-ratātmanām

Tanrının Yüce Şahsına adanmış hizmetle meşgul olanların geçmişten kalan günahsal tepkileri, gerek meyve vermiş olsun, gerekse tohum halinde olsun, zamanla kaybolurlar. Bundan dolayı, adanmış hizmetin arıtma kudreti çok fazladır ve buna, *pavitram uttamam*, yani "en saf"denir. *Uttama* sözcüğü "aşkın" anlamına gelir, *tamas* sözcüğü ise "bu maddi dünya, veya karanlık" anlamına gelir ve *uttamam* sözcüğünün anlamı, "maddi faaliyetlere aşkın olan" demektir.

Adanmış kişiler, bazen sıradan birisinin meşgul olduğu faaliyetlerle meşgul olsalar bile, adanmış faaliyetler hiçbir zaman maddi faaliyetler gibi görülmemelidir. Adanmış hizmeti görebilen ve ona alışkın olan kişi onun maddi bir faaliyet olmadığını bilir. Bunlar manevi ve adanmış faaliyetlerdir ve doğanın maddi halleri tarafından kirletilmemişlerdir. Adanmış hizmette bulunmak öylesine mükemmeldir ki kişi, sonuçları doğrudan doğruya görebilir. Bu sonuç doğrudan doğruya görülebilir; biz kendi tecrübemizden biliriz ki Kṛṣṇa'nın kutsal isimlerini (Hare

Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare) kusurda bulunmadan zikreden kişi aşkın bir zevk duyar ve bütün maddi pisliklerden arınır. Dahası, kişi eğer sadece zikretmekle meşgul olmayıp bu adanmış faaliyetlerin mesajını yaymaya çalışır, veya Kṛṣṇa şuurundaki misyonerlik faaliyetlerine yardım ederse zamanla manevi bir ilerleme gösterdiğini görebilir. Manevi yaşamdaki bu ilerleme, geçmişte yapılmış olan öğrenime, veya kişinin niteliklerine dayanmaz. Bu yöntem öylesine saftır ki, kişi sadece bu hizmetle meşgul olarak bütün günahlarından arınabilir.

Bu konu, *Vedānta-sūtra*'da (3.2.26) şöyle anlatılır: *prakāśaś ca karmany abhyāsāt*. "Adanmış hizmet öylesine güçlüdür ki, adanmış hizmetin faaliyetleriyle meşgul olan kişi şüphesiz aydınlanır." Bir önceki yaşamında bir hizmetçinin oğlu olarak dünyaya gelmiş olan Nārada Muni buna örnek olarak gösterilebilir. O, ne asil bir ailede doğmuştu, ne de öğrenim görmüşlüğü vardı, fakat annesi büyük adanmış kullara hizmet edince Nārada da bu hizmetle meşgul olmuş ve annesinin yokluğunda bu adanmış kullara bazen hizmet etmiştir. Nārada şöyle demiştir:

ucchiṣṭa-lepān anumodito dvijaiḥ
sakṛt sma buñje tad-apāsta-kilbiṣaḥ
evam pravṛttasya viśuddha-cetasas
tad-dharma evātma-ruciḥ prajāyate

Śrīmad-Bāgavatam'ın (1.5.25) bu dörtlüğünde Nārada, öğrencisi Vyāsedeva'ya bir önceki yaşamından bahsetmekte ve dört ay boyunca hizmet ettiği bu adanmış kullarla samimiyet kurduğunu belirtmektedir. Adanmış kullar bazen tabaklarında yemek arttırırlardı ve bulaşıkları yıkayan Nārada bu yemek artıklarını tatmak ister ve bunun için onlardan izin isterdi; izin alarak bu artıkları yiyen Nārada zamanla bütün günahsal tepkilerden arınmıştır. Nārada bu yemek artıklarını yiyerek kalbini arıtmıştır. Adanmış kullar zikrederek ve duyarak adanmış hizmetin tadına varırlar, Nārada da zamanla bu tadı almıştır. Nārada şöyle demiştir:

tatrānvahaṁ kṛṣṇa-kathāḥ pragāyatām
anugraheṇāśṛṇavaṁ manoharāḥ
tāḥ śraddhayā me 'nupadaṁ viśṛṇvataḥ
priyaśravasy aṅga mamābhavad ruciḥ

"Bilgelerle beraber olan Nārada, Tanrının yüceliklerini duymanın ve Onun adını zikretmenin tadına vardı ve adanmış hizmette bulunmak için büyük bir arzu duydu." Bu konu *Vedānta-sūtra*'da şöyle anlatılır: *prakāśaś ca karmaṇy abhyāsāt*: kişi, eğer adanmış hizmetle meşgul oluyorsa, ona herşey kendiliğinde açıklanır ve o da bunu anlar. Buna, *pratyakṣa*, yani "doğrudan doğruya kavranan" denir.

Burada kullanılan *dharmyam* sözcüğünün anlamı "din yolu" demektir. Nārada bir hizmetçinin oğluydu ve okula gitme fırsatı bulamamıştı. O, sadece annesine yardım ediyordu ve annesi de adanmış kullara hizmet ediyordu. Çocuk Nārada da onlarla beraber olarak onlara hizmet etme fırsatını kazanmış ve dinin en yüce kazancına ulaşmıştı. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiği gibi, (*sa vai puṁsāṁ paro dharmo yato bhaktir adhokṣaje*). "Adanmış hizmette bulunmanın, dinde ulaşılacak en yüce mükemmellik olduğunu dindar kişiler genellikle bilemezler." Sekizinci Bölümün son maddesinde ele alındığı gibi, (*vedeṣu yajñeṣu tapaḥsu caiva*), Vedik bilgi genellikle benlik idraki için gereklidir. Fakat, burada Nārada, bir manevi öğretmen tarafından Vedik ilkelere göre eğitilmemiş olmakla beraber Vedik öğrenimle ulaşılacak en yüce noktaya ulaşmıştır. Bu yöntem öylesine güçlüdür ki, kişi düzenli olarak dînî bir işlem yapmasa bile en yüce mükemmelliğe ulaşabilir. Bu nasıl mümkün olur? Bu konu Vedik literatüründe şöyle onaylanır: *āçāryavān puruṣo veda*. "Büyük *āçāryalar*la beraber olan kişi, öğrenim görmemiş, veya *Vedalar*'ı hiç öğrenmemiş olsa bile Tanrıyı idrak etmek için gereken bütün bilgiye sahip olabilir."

Adanmış hizmette bulunmak kişiye mutluluk verir (*sukham*). Neden? Çünkü adanmış hizmet, *śravaṇaṁ kīrtanaṁ viṣṇoḥ*dan oluşur, yani kişi sadece Tanrının Yüceliklerini zikredebilir, veya otorite sahibi *āçāryalar* tarafından aşkın bilgi hakkında verilen felsefi konuşmalara (derslere) katılabilir. Kişi oturduğu yerden bunu öğrenebilir ve Tanrıya sunulmuş lezzetli yiyecek artıklarını yiyebilir. Adanmış hizmet her haliyle neşe doludur. Kişi sefalet içindeyken bile adanmış hizmeti yerine getirebilir. Tanrı, "Adanmış kişinin sunduğu şeyleri kabul etmeye hazırım" anlamına gelen *patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyam* der. Dünyanın her tarafında bulunabilen bir yaprak, çiçek, veya su bile toplumsal konumuna bakılmaksızın herkes tarafından sunulabilir ve eğer aşk ile sunulursa kabul edilir. Tarihte bununla ilgili birçok olay olmuştur. Tanrının nilüfer ayaklarına sunulan *tulasi* yapraklarını tadan büyük bilge Sanat-kumāra büyük bir adanmış kul haline gelmiştir. Bundan dolayı, adanmış hizmet yolu çok güzel bir yoldur ve büyük bir mutluluk içinde yerine getirilir. Tanrı, Kendisine aşkla sunulan

bir şeyde sadece aşkı kabul eder.

Burada söylendiğine göre, adanmış hizmet ebediyen vardır. Māyāvādi filozofların söylediği gibi değildir. Onlar bazen sözüm ona adanmış bir hizmette bulunsalar bile, onların fikirleri, özgürlüklerine kavuşmadıkları sürece adanmış hizmette bulunmaya devam etmek ve sonunda özgürlüklerine kavuşunca Tanrı ile bir olmaktır. Zamana bağlı böyle geçici bir adanmış hizmet adanmış bir hizmet olarak kabul edilmez. Esas adanmış hizmet özgürlüğe kavuştuktan sonra bile devam eder. Adanmış kul, Tanrının krallığında bulunan ruhsal gezegenlere gittiği zaman da Yüce Tanrıya hizmet etmekle meşgul olur. Yüce Tanrıyla bir olmaya çalışmaz.

Bagavad-gītā'da görüleceği gibi, esas adanmış hizmet özgürlüğe ulaştıktan sonra başlar. Kişi özgür olduktan sonra Brahman konumunda (*brahma-būta*) yerleşince esas adanmış hizmet başlar (*samah sarveşu būteşu mad-baktim labhate parām*). *Karma-yoga, jñāna-yoga, aştānga-yoga*, veya bağımsız olan herhangibir *yoga*yı uygulayan hiçkimse Tanrının Yüce Şahsını anlıyamaz. Kişi bu yogik yöntemleri uygulayarak *bakti-yoga*ya doğru yaklaşabilir, fakat adanmış hizmet mertebesine gelmiyen hiçkimse Tanrının Şahsını anlıyamaz. Kişi adanmış hizmette bulunarak arındığı zaman, özellikle *Śrīmad-Bāgavatam* ve *Bagavad-gītā*'yı adanmış kulardan dinleyerek bu duruma ulaştığı zaman Kṛṣṇa, veya Tanrı bilimini anlıyabileceği *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtilmiştir. *Evam prasanna-manaso bagavad-bakti-yogatah*. Kişi, kalbi bütün saçmalıklardan temizlendiği zaman Tanrının ne olduğunu anlıyabilir. İşte Kṛṣṇa şuurunda yapılan adanmış hizmet yöntemi budur ve bütün öğrenimin ve tüm gizemli bilgilerin kralıdır. Dinin en saf halidir ve coşku içinde ve zorlanmadan yapılır. Bu bakımdan bu yolun benimsenmesi kişiyi en yüce kazanca ulaştırır.

3

अश्रद्दधानाः पुरुषा धर्मस्यास्य परन्तप ।
अप्राप्य मां निवर्तन्ते मृत्युसंसारवर्त्मनि ॥३॥

aśraddadhānāḥ puruṣā
dharmasyāsya parantapa
aprāpya māṁ nivartante
mṛtyu-saṁsāra-vartmani

aśraddadhānāḥ—îmansız olanlar; *puruṣāḥ*—bu gibi kişiler; *dharmasya*—din yoluna doğru; *asya*—bu; *parantapa*—Ey düşmanlarını

öldüren; *aprāpya*—elde etmeden; *mām*—Beni; *nivartante*—geri dön; *mṛtyu*—ölümün; *saṁsāra*—maddi var oluşta; *vartmani*—yolda.

ÇEVİRİ

Bu adanmış hizmette inançlı olmayanlar Bana ulaşamazlar, Ey düşmanlarını zapteden. Böylece, maddi dünyadaki doğum ve ölüm döngüsüne yeniden düşerler.

AÇIKLAMA

İmansız kişi bu adanmış hizmet yolunu tamamlıyamaz; bu maddenin açıklaması budur. İman, adanmış kullarla beraber olmaktan doğar. Vedik literatürünü büyük şahsiyetlerin ağzından dinleyip te yine Tanrıya îman etmeyen talihsiz kişiler maalesef mevcuttur. Bunlar şüphe içindedir ve Tanrıya adanmış hizmette sabit kalamazlar. İman, Kṛṣṇa şuurunda ilerlemek için gereken en önemli faktördür. *Caitanya-caritāmṛta*'da bahsedildiğine göre, îman tam inançtır ve kişi sadece Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'ya hizmet ederek en yüce mükemmelliğe ulaşabilir. İşte gerçek îman budur. *Śrīmad-Bāgavatam* (4.31.14) bu konuda şöyle der:

yathā taror mūla-niṣecanena
tṛpyanti tat-skandha-bujopaśākhāḥ
prāṇopahārāc ca yathendriyāṇāṁ
tathaiva sarvārhaṇam acyutejyā

"Kişi ağacın kökünü sulayarak ağacın dallarını ve yapraklarını tatmin etmiş olur ve kişi, yiyeceği mideye göndererek vücudun bütün duyularını tatmin eder. Aynı şekilde, Yüce Tanrının aşkın hizmetiyle meşgul olan kişi de bütün canlıları ve yarıtanrıları kendiliğinden tatmin etmiş olur." Öyleyse, *Bagavad-gītā*'yı okuduktan sonra kişi hemen *Bagavad-gītā*'nın sonucuna ulaşmalıdır. Bu sonuç ise, kişinin diğer meşguliyetlerden vazgeçip Tanrının Şahsı Yüce Rab Kṛṣṇa'ya hizmet etmesidir. Kişinin bu yaşam felsefesine inanması îman demektir.

Bu îmanın geliştirilmesi ise Kṛṣṇa şuuruyla olur. Üç çeşit Kṛṣṇa şuuruna sahip insan vardır. Bunlardan bir çeşit insan îmansızdır. Onlar resmen adanmış hizmetle meşgul olsalar bile en yüce mükemmellik mertebesine ulaşamazlar. Büyük bir ihtimalle bir süre sonra yoldan çıkarlar. Bunlar adanmış hizmetle meşgul oluyormuş gibi görünseler bile inançları ve îmanları tam olmadığı için Kṛṣṇa şuuru yolunda yürümeleri çok zordur. Biz bu görevi yaparken

edindiğimiz tecrübeyle gördük ki, bazı kişiler kafalarında belli bazı niyetlerle gelip Kṛṣṇa şuuru akımına katılmışlar ve iyi bir ekonomik düzeye ulaşınca bu yoldan ayrılıp yine eski yaşamlarına dönmüşlerdir. Kişi, sadece îmanla Kṛṣṇa şuuru yolunda yürüyebilir. Îmanın geliştirilmesi bakımından, adanmış hizmet konusunda iyi bir bilgiye ve sarsılmaz bir îmana sahip kişi Kṛṣṇa şuurunda yer alan birinci sınıf insandır. Adanmışlıkla ilgili kutsal metinleri anlamakta o kadar ileri olmayan, fakat *kṛṣṇa-baktiye*, veya Kṛṣṇa'ya hizmet etmeye îman eden ve bunun iyi bir yol olduğunu kabul edip îmanla bu yola giren kişi Kṛṣṇa şuurunda yer alan ikinci sınıf insandır. Ve bu iki sınıf, ne mükemmel bilgiye ne de iyi bir îmana sahip olan, fakat sadece sade bir şekilde bu yolda yürümeye çalışan üçüncü sınıf insana üstün gelir. Kṛṣṇa şuurunda yer alan bu üçüncü sınıf yoldan çıkabilir, fakat ikinci sınıfa dahil olanlar yoldan çıkmazlar ve birinci sınıftakilerin ise yoldan çıkmaları mümkün değildir. Birinci sınıf insan kesinlikle ilerleme göstererek sonunda sonuca ulaşır. Kṛṣṇa şuurundaki üçüncü sınıf kişi, Kṛṣṇa'ya adanmış hizmetin çok güzel birşey olduğuna inanmış olsa bile *Śrīmad-Bāgavatam* ve *Bagavad-gītā* hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı için Kṛṣṇa hakkında yetersiz bilgiye sahiptir. Kṛṣṇa şuurundaki bu üçüncü sınıf kişiler bazen *karma-yoga* ve *jñāna-yoga*ya eğilim gösterebilirler ve bazen rahatsız olurlar, fakat bu eğilimleri geçince onlar da Kṛṣṇa şuurundaki ikinci sınıf ve birinci sınıf kişiler haline gelirler. Kṛṣṇa'ya duyulan îman ise üçe ayrılır ve *Śrīmad-Bāgavatam*'da izah edilir. Birinci sınıf bağlılık, ikinci sınıf bağlılık ve üçüncü sınıf bağlılık da *Śrīmad-Bāgavatam*'ın Onbirinci Bölümünde izah edilir. Adanmış hizmetle meşgul oluyor olsalar bile, Kṛṣṇa ve adanmış hizmetin yüceliği hakkında bilgi edindikten sonra bile inanç duymayanlar bunun bir methiye olduğunu zannedip bu yolu çok zor bulurlar. Bu gibi kişilerin mükemmelliğe ulaşmak için çok az ümitleri vardır. Bundan dolayı, adanmış hizmette îmanın yeri çok önemlidir.

4

मया ततमिदं सर्वं जगदव्यक्तमूर्तिना ।
मत्स्थानि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थितः ॥४॥

mayā tatam idaṁ sarvaṁ
jagad avyakta-mūrtinā
mat-sthāni sarva-būtāni
na cāhaṁ teṣv avasthitaḥ

mayā—benim tarafımdan; *tatam*—kaplanan; *idam*—bu; sarvam—bütün; *jagat*—kozmik tezahür; *avyakta-mūrtinā*—tezahür dışı suret tarafından; *mat-sthāni*—Bende; *sarva-būtāni*—bütün canlı varlıklar; *na*—değil; *ca*—de-da; *aham*—Ben; *teşu*—onlarda; *avasthitaḥ*—bulunur.

ÇEVİRİ

Bütün bu evren, Benim tezahür etmiş suretimle Benim tarafımdan kaplanır. Bütün varlıklar Benim içimdedir, fakat Ben onların içinde değilim.

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsı kaba maddi duyularla kavranamaz. *Bhakti-rasāmṛta-sindhu* (1.2.234) bu konuda şöyle der:

ataḥ śrī-kṛṣṇa-nāmādi
na baved grāhyam indriyaiḥ
sevonmukhe hi jihvādau
svayam eva sphuraty adaḥ

Rab Śrī Kṛṣṇa'nın ismi, şöhreti, eğlenceleri, vs. maddi duyular tarafından anlaşılamaz. O, sadece iyi bir rehberlik altında adanmış saf hizmetle meşgul olan kişilere Kendisini açar. *Brahma-saṁhitā*'da (5.38) şöyle denir: *premāñjana-çurita-bakti-vilocanena santaḥ sadaiva hṛdayeşu vilokayanti*: Kişi eğer Ona aşkın bir sevgi duyuyor ise, Tanrının Yüce Şahsı Govinda'yı daima kendi içinde ve dışında görür. Bu bakımdan, O, halkın geneli tarafından görülemez. Burada belirtildiğine göre, O, her yeri kapladığı ve her yerde mevcut olduğu halde maddi duyular tarafından kavranamaz. Burada kullanılan *avyakta-mūrtinā* sözcükleri bunu belirtir. Fakat, biz Onu göremesek bile aslında herşey Onda istirahat etmektedir. Yedinci Bölümde gördüğümüz gibi, bütün maddi kozmik tezahür, yüce ruhsal enerji ve adi maddi enerji olmak üzere Onun iki enerjisinin kombinasyonundan ibarettir. Güneş ışığının evrenin her tarafına yayılması gibi,Tanrının enerjisi de tüm yaratılışa dağıtılmıştır ve herşey o enerjinin içinde yer alır.

Bununla beraber, O, her tarafa yayılmış olduğu için, Onun şahsi varlığını kaybetmiş olduğunu düşünenler çıkabilir. İşte böyle bir iddiayı çürütmek için, Tanrı, "Ben her yerdeyim ve herşey Benim içimde, fakat Ben yine de herşeyden muafım" demektedir. Örneğin, devletin çeşitli bölümleri kralın çeşitlienerjileridirve her bölüm kralın gücüne

dayanır ve kral kendi enerjisinin tezahürü olan devlete başkanlık eder. Bununla beraber, hiçkimse devletin her bölümünde kralı görmeyi ümit etmez. Aynı şekilde, gördüğümüz bütün tezahür ve maddi ve ruhsal dünyalarda var olan herşey Tanrının Yüce Şahsının enerjisi içinde yer alır. Yaratılış Onun çeşitli enerjilerinin yayılmasıyla oluşur ve *Bagavad-gītā*'da belirtildiği gibi, *viṣṭabhyāham idaṁ kṛtsnam*: O, çeşitli enerjilerinin yayılmasıyla, yani Şahsi temsilciliğiyle her yerde mevcuttur.

5

न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।
भूतभृन्न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः ॥५॥

na ca mat-sthāni bhūtāni
paśya me yogam aiśvaram
bhūta-bhṛn na ca bhūta-stho
mamātmā bhūta-bhāvanaḥ

na—asla; *ca*—de-da; *mat-sthāni*—Bende bulunur; *bhūtāni*—bütün yaratılış; *paśya*—bak gör; *me*—Beni; *yogam aiśvaram*—akıl almaz mistik güç; *bhūta-bhṛt*—bütün canlı varlıkların bakıcısı; *na*—asla; *ca*—de-da; *bhūta-sthaḥ*—kozmik tezahür içinde; *mama*—Benim; *ātmā*—Benlik; *bhūta-bhāvanaḥ*—bütün tezahürlerin kaynağı.

ÇEVİRİ

Ve yine de yaratılmış olan herşey Bana dayanmaz. Benim mistik servetimi gör! Bütün canlıların bakıcısı olmama ve her yerde bulunmama rağmen Ben bu kozmik tezahürün bir parçası değilim, çünkü Ben bu yaratılışın kaynağıyım.

AÇIKLAMA

Tanrı herşeyin kendisine dayandığını söylüyor (*mat-sthāni sarva bhūtāni*). Bu, yanlış anlaşılmamalıdır. Tanrı, bu maddi tezahürün bakımı ve yaşatılmasıyla doğrudan doğruya ilgilenmez. Bazen, bazı atlaslarda dünyayı sırtında taşıyan ve bu yüzden oldukça zorlanıyormuş gibi görünen bir adam resmi görürüz. Aynı imaj bu evreni ayakta tutan Kṛṣṇa için asla düşünülmemelidir. O, herşeyin Ona dayanmasına karşın Kendisinin bütün bunlardan muaf olduğunu söylemektedir. Gezegen sistemleri uzayda yüzmektedir ve bu uzay Yüce Tanrının enerjisidir. Fakat O, uzaydan farklıdır. O, ayrı bir konumdadır. Bu

bakımdan, Tanrı, "Bütün bunlar Benim akıl almaz enerjimde bulunmakla beraber, Tanrının Yüce Şahsı olarak bütün bunlardan muafım" demektedir. Bu, Tanrının akıl almaz zenginliğidir.

Vedik sözlük *Nirukti*'de, *yujyate 'nena udrghateşu kāryeşu* denir, bunun anlamı, "Yüce Tanrı enerjilerini sergileyerek akıl almaz şahanelikteki oyunlarını oynar" demektir. Onun kişiliği birbirinden farklı ve kudretli enerjilerle doludur ve Onun hükmü esas hakikattir. Tanrının Yüce Şahsı bu şekilde anlaşılmalıdır. Biz birşey yapmak isteyince karşımıza birçok engeller çıkabilir ve istediğimizi gerçekleştirmemiz mümkün olmayabilir. Fakat, Kṛṣṇa birşey yapmak istediği zaman iradesiyle istediğini öyle bir yapar ki, bunun nasıl gerçekleştiğini kimse hayal bile edemez. Tanrı, tüm maddi tezahürün bakıcısı ve yaşatıcısı olmakla beraber, bu maddi tezahüre karışmadığını söylemektedir. Herşey Onun yüce iradesiyle yaratılır, yaşatılır, bakılır ve sonunda çözülüp dağıtılır. Onun aklı ile Kendisi arasında bir fark yoktur (bizim ise maddi aklımızla kendimiz arasında fark vardır), çünkü O, mutlak ruhtur. Tanrı aynı anda herşeyde mevcuttur ve sıradan kişiler Onun nasıl olup da aynı anda herşeyde şahsen mevcut olduğunu anlıyamazlar. O, bu maddi tezahürden farklıdır ve herşey Ona dayanır. Bu hakikat, "Tanrının Yüce Şahsının mistik kudreti" anlamına gelen *yogam aiśvaram* sözcükleriyle izah edilmektedir.

6

यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान् ।
तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय ॥६॥

yathākāśa-sthito nit yaṁ
vāyuḥ sarvatra-go mahān
tathā sarvāṇi būtāni
mat-sthān ity upadhāra ya

yathā—tıpkı; *ākāśa-sthitaḥ*—gökte bulunan; *nityam*—daima; *vāyuḥ*—rüzgar; *sarvatra-gaḥ*—her yerde esen; *mahān*—büyük; *tathā*—aynı şekilde; *sarvāṇi būtāni*—yaratılmış bütün varlıklar; *mat-sthāni*—Bende yerleşiktir; *iti*—böylece; *upadhāraya*—anlamaya çalış.

ÇEVİRİ

Her tarafta esen güçlü rüzgarın daima gökyüzünde barınması gibi, yaratılmış bütün varlıkların da Bende barındığını iyi bil.

AÇIKLAMA

Bütün bu maddi yaratılışın Onda barındığını anlamak sıradan bir insan için hemen hemen imkansız gibidir. Fakat, bunu anlamamızı mümkün kılmak için Tanrı burada bize bir örnek göstermektedir. Gökyüzü, belki de bizim kavrayabileceğimiz en geniş tezahürdür. Aynı gökte bulunan rüzgar, veya hava kozmik dünyada yer alan en geniş tezahürdür. Havanın hareketi herşeyin hareketini etkiler. Fakat, rüzgar çok büyük olmasına rağmen yine de gökyüzü içerisindedir; rüzgar gökyüzünün dışında değildir. Aynı şekilde, bütün bu muhteşem kozmik tezahürler Tanrının Yüce iradesiyle var olurlar ve hepsi de bu yüce iradeye tâbidirler. Bazen söylediğimiz gibi, Tanrının Yüce Şahsının iradesi dışında bir yaprak bile kımıldamaz. Herşey Onun iradesi altında hareket eder ve herşey Onun iradesiyle yaratılır, yaşatılır ve çözülüp dağılır. Tıpkı, rüzgarın faaliyetlerinden göğün muaf olması gibi O da herşeyden muaftır.

Upaniṣadlar'da belirtildiği gibi: *yad-bīṣā vātaḥ pavate*: "Rüzgarın esmesi Yüce Tanrıdan korktuğu içindir." (*Taittirīya Upaniṣad* 2.8.1) *Bṛhad-āraṇyaka Upaniṣad*'da (3.8.9) bu konu şöyle belirtilir: *etasya vā akṣarasya prasāsane gārgi sūrya-candramasau vidhṛtau tiṣṭhata etasya vā akṣaras ya prasāsane gārgi dyāv-āpṛthivyau vidhṛtau tiṣṭhataḥ*. "Ay, Güneş ve diğer gezegenler Tanrının Yüce Şahsının gözetimi altındaki yüce düzen sayesinde hareket edeler." *Brahma-saṁhitā*'da (5.52) bu konu şöyle belirtilir:

yac cakṣur eṣa savitā sakala-grahāṇāṁ
rāja samasta-sura-mūrtir aśeṣa-tejāḥ
yasyājñayā bhramati sambhṛta-kāla-cakro
govindam ādi puruṣaṁ tam ahaṁ bajāmi

Burada Güneşin hareketi betimlenmektedir. Belirtildiğine göre Güneş, Yüce Tanrının gözlerinden biri olarak kabul edilir ve muazzam bir ısı ve ışık yayma kudretine sahiptir. Govinda'nın yüce iradesi ve emri ile belirlenmiş bir yörüngede hareket eder. Vedik literatüründen bulacağımız delillere göre, bizim için muazzam boyutlarda olan bu şahane maddi tezahür tamamiyle Tanrının Yüce Şahsının kontrolü altındadır. Bu bölümün ilerideki maddelerinde bu konu tekrar ele alınacaktır.

7

सर्वभूतानि कौन्तेय प्रकृतिं यान्ति मामिकाम् ।

कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहम् ॥७॥

sarva-būtāni kaunteya
prakṛtiṁ yānti māmikām
kalpa-kṣaye punas tāni
kalpādau visṛjāmy aham

sarva-būtāni—yaratılmıs bütün varlıklar; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *prakṛtim*—doğa; *yānti*—gir; *māmikām*—Benim; *kalpa-kṣaye*—milleniyum sonunda; *punaḥ*—tekrar; *tāni*—bütün bunlar; *kalpa-ādau*—milleniyum başında; *visṛjāmi*—yaratırım; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Ey Kuntī'nin oğlu, bütün bu maddi tezahür milleniyum sonunda Benim doğama dahil olur ve birbaşka milleniyumun başında kudretimle onları yeniden yaratırım.

AÇIKLAMA

Bu maddi kozmik tezhürün yaratılması , yaşatılması ve çözülüp dağıtılması tamamen Tanrının Şahsının yüce iradesine bağlıdır. "Milleniyum sonu" Brahmā'nın ölümü anlamına gelir. Brahmā yüz yıl yaşar ve onun bir günü bizim 4.300.000.000 dünya yılımıza eşittir. Onun bir gecesi de aynı süre kadardır. Onun bir ayı bu uzunluktaki otuz gündüz ve geceye ve onun bir yılı bu uzunluktaki oniki aya eşittir. Bu uzunlukta yüz tane yıl geçip de Brahmā öldüğü zaman evren çözülüp dağılır; bunun anlamı ise, Yüce Tanrı tarafından tezahür ettirilen enerjinin tekrar Ona geri dönmesidir. Ve yeniden bir kozmik alemin tezahürüne ihtiyaç duyulduğu zaman maddi evren yine Onun iradesiyle tezahür eder. *Bahu syām* sözcüğü, "Ben tek olmama rağmen birçok olurum" anlamına gelir. Bu bir Vedik vecizedir (*Çandogya Upaniṣad* 6.2.3). O, bu maddi enerjinin içinde Kendisini yayar ve bütün kozmik tezhür yeniden ortaya çıkar.

8

प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः ।
भूतग्राममिमं कृत्स्नमवशं प्रकृतेर्वशात् ॥८॥

prakṛtiṁ svām avaṣṭabhya
visṛjāmi punaḥ punaḥ

bhūta-grāmam imaṁ kṛtsnam
avaśaṁ prakṛter vaśāt

prakṛtim—maddi doğa; *svām*—Şahsi Benliğim; *avastabhya*—içine girer; *visṛjāmi*—yaratırım; *punaḥ punaḥ*—tekrar tekrar; *bhūta-grāmam*—bütün kozmik tezahürlerin; *imam*—bunlar; *kṛtsnam*—toplamda; *avaśam*—kendiliğinden; *prakṛteḥ*—doğanın gücünün; *vaśāt*—mecburiyet altında.

ÇEVİRİ

Bütün bu kozmik düzen Bana tâbidir. Benim iradem altında tekrar tekrar kendiliğinden tezahür eder ve sonunda yine Benim iradem altında çözülüp dağılır.

AÇIKLAMA

Bu maddi dünya Tanrının ikinci derecedeki enerjisinin tezahürüdür. Bu konu daha önce birkaç defa izah edilmişti. Maddi enerji, yaratılış sırasında Tanrının ilk *puruṣa* enkarnasyonu olan Mahā-Viṣṇu'nun içine girdiği *mahat-tattva* olarak serbest bırakılır. Mahā-Viṣṇu Sebepler Okyanusunda yatar ve nefesinden sayısız evrenler oluşur ve Tanrı her evrene Garbodakśāyī-Viṣṇu olarak girer. Her evren bu yolla yaratılır. Tanrı aynı zamanda Kendisini Kṣīrodakśāyī-Viṣṇu olarak tezahür ettirir ve bu Viṣṇu, atomları dahil herşeye nüfuz eder. Bu hakikat burada izah edilmektedir. Tanrı herşeyin içine girer.

Canlı varlıklar ise bu maddi doğaya döllendirilmişler ve geçmişte yapmış oldukları faaliyetlere göre çeşitli konumlar edinmişlerdir. Böylece bu maddi dünyanın faaliyeti başlamıştır. Farklı suretlerdeki canlı varlıkların faaliyetleri yaratılışın başlangıcından itibaren başlar. Bu canlı varlıkların hepsi bir evrim sonucu ortaya çıkmazlar. Çeşitli yaşam suretleri evrenin yaratılmasıyla birlikte yaratılır. İnsanlar, hayvanlar, kuşlar ve herşey anında yaratılır, çünkü canlı varlıklar son çözülüp dağılma anında arzu ettikleri şekillerde yeniden tezahür ederler. Burada kullanılan *avaśam* sözcüğü tarafından açıkça işaret edildiği gibi, canlı varlıkların evrimle hiçbir ilişkisi yoktur. Canlı varlıkların bir önceki yaratılışlarındaki yaşam durumu yeniden tezahür eder o kadar, ve bütün bu işlem sadece Tanrının iradesiyle olur. Bu ise, Tanrının Yüce Şahsının akıl almaz kudretidir. Ve Tanrı, çeşitli yaşam suretlerinin yaratılmasından sonra canlılarla olan ilişiğini keser. Yaratılış, çeşitli canlı varlıkları eğilimlerine göre belli konumlara yerleştirmek için oluşur ve bundan dolayı Tanrı bu işin içine girmez.

yerleştirmek için oluşur ve bundan dolayı Tanrı bu işin içine girmez.

9

न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनञ्जय ।
उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु ॥९॥

na ca mām tāni karmāni
nibadhnanti dhanañjaya
udāsīna-vad āsīnam
asaktaṁ teṣu karmasu

na—asla; *ca*—de-da; *mām*—Beni; *tāni*—bütün o; *karmāṇi*—faaliyetler; *nibadhnanti*—bağlar; *dhanañjaya*—Ey servetler fatihi; *udāsīna-vat*—tarafsız olarak; *āsīnam*—bulunur; *asaktam*—cezbolmaksızın; *teṣu*—onlar için; *karmasu*—faaliyetler.

ÇEVİRİ

Ey Danañjaya, bütün bu işlem Beni bağlamaz. Ben tarafsız bir konumda olduğum için bütün bu maddi faaliyetlerden tamamen ayrıyımdır.

AÇIKLAMA

Bununla ilişkili olarak, hiçkimse Tanrının Yüce Şahsının işsiz olduğunu düşünmemelidir. ●, ruhsal dünyasında daima birşeylerle meşguldür. *Brahmā-saṁhitā* (5.6) bu konuda şöyle der: *ātmārāmasya tasyāsti prakṛtya na samāgamaḥ*: "O, daima ebedi ve saadet dolu ruhsal faliyetleriyle meşguldür, fakat Onun bu maddi faaliyetlerle hiçbir işi yoktur." Maddi faaliyetler onun çeşitli kudretleri vasıtasıyla sürdürülür. Tanrı, bu yaratılmış dünyanın maddi faaliyetlerine karşı hep tarafsız kalır. Bu tarafsızlık, burada kullanılan *udasina-vat* sözcükleriyle belirtilir. O, maddi faaliyetleri en ince detaylarına kadar kontrol etmekle beraber tarafsızmış gibi kalır. Buna örnek olarak mahkemeye başkanlık eden bir hakimi gösterebiliriz. Onun kararı ile birçok şey olur, bazıları asılır, bazıları ceza evine gönderilir, bazıları mirasa konar, fakat o hep taarfsız kalır. Bütün bu kazanç ve kayıpla onun hiçbir ilişkisi olmaz. Aynı şekilde, her faaliyette parmağı olmasına rağmen Tanrı daima tarafsız kalır. *Vedānta-sūtra*'da (2.1.34) belirtildiğine göre, *vaiṣamya-nairghṛṇye na*: O, maddi dünyanın ikilemleri içinde yer almaz. O, bütün bu ikilemlere aşkındır. O, bu maddi dünyanın

yaratılmasına ve çözülüp dağılmasına da bağlı değildir. Geçmişte yapmış oldukları faaliyetlere göre, canlı varlıklar çeşitli yaşam suretlerindeki yerlerini alırlar ve Tanrı onlara karışmaz.

10

मयाध्यक्षेण प्रकृतिः सूयते सचराचरम् ।
हेतुनानेन कौन्तेय जगद् विपरिवर्तते ॥१०॥

mayā dhyakṣeṇa prakṛtiḥ
sūyate sa-carācaram
hetunānena kaunteya
jagad viparivartate

mayā—Benim tarafımdan; *adhyakṣeṇa*—direktifimle; *prakṛtiḥ*—maddi doğa; *sūyate*—tezahür eder; *sa*—her iki; *cara-acaram*—hareketli ve hareketsiz; *hetunā*—sebep için; *anena*—bu; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *jagat*—kozmik tezahür; *viparivartate*—çalışır.

ÇEVİRİ

Benim enerjilerimden biri olan ve hareketli hareketsiz bütün varlıkları üreten bu maddi doğa Benim direktifim altında çalışır, Ey Kunti'nin oğlu. Bu tezahür kendi düzeni içinde tekrar tekrar yaratılır ve çözülüp dağılır.

AÇIKLAMA

Burada açıkça belirtildiği gibi, Yüce Tanrı maddi dünyanın faaliyetlerinden muaf olmakla beraber yüce yönetici olarak kalır. Yüce Tanrı yüce iradedir ve bu maddi tezahürün arkasında bulunan Şahıstır, fakat maddi evren maddi doğa tarafından çalıştırılır. Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'da şöyle der: "Bütün yaşam suretlerinin ve türlerinin içinde Ben babayım." Çocuk yapmak için baba, annenin rahmine tohum verir ve benzer şekilde, Yüce Tanrı bir bakışta bütün canlıları maddi doğanın rahmine enjekte eder ve canlılar da son arzularına ve faaliyetlerine göre çeşitli suretlere ve türlere bürünerek ortaya çıkarlar. Bütün bu canlı varlıklar Yüce Tanrının bir bakışıyla doğmuş olmakla beraber, geçmişte yapmış oldukları faaliyet ve arzularına göre çeşitli vücutlara bürünürler. Bundan dolayı, Tanrı bu maddi yaratılışa doğrudan doğruya bağlı değildir. O, maddi doğaya sadece bir bakış atar ve böylece maddi doğa harekete geçer ve o anda herşey yaratılır. Maddi doğaya nazar eden Yüce Tanrının tarafında şüphesiz ki bir faaliyet

söz konusudur, fakat maddi dünyanın tezahür etmesi ile Onun doğrudan doğruya bir ilişkisi yoktur. *Smṛti*'de şu örnek verilir: birisi hoş kokulu bir çiçeği kokladığı zaman o çiçeğin kokusu kişinin koklama gücüyle o kişiye ulaşır, fakat koklama ve çiçek birbirlerinden ayrıdır. Maddi dünya ile Tanrının Yüce Şahsı arasında da buna benzer bir bağlantı vardır; aslında Onun bu maddi dünya ile hiçbir işi yoktur, fakat O, bir bakışıyla yaratır ve irade eder. Özet olarak diyebiliriz ki, maddi doğa Yüce Tanrının gözetimi olmaksızın hiçbir şey yapamaz. Bununla beraber, Yüce Tanrı bütün maddi faaliyetlerden ayrıdır.

11

अवजानन्ति मां मूढा मानुषीं तनुमाश्रितम् ।
परं भावमजानन्तो मम भूतमहेश्वरम् ॥११॥

avajānanti māṁ mūḍhā
mānuṣīṁ tanum āśritam
paraṁ bhāvam ajānanto
mama bhūta-maheśvaram

avajānanti—alay etmek; *mām*—Benimle; *mūḍhāḥ*—ahmaklar; *mānusīm*—insan suretinde; *tanum*—vücut; *āśritam*—küstah; *param*—aşkın; *bhāvam*—doğa; *ajānantaḥ*—bilmezler; *mama*—Benim; *bhūta*—var olan herşeyin; *maha-īśvaram*—yüce sahibi.

ÇEVİRİ

Ben insan suretinde dünyaya indiğim zaman ahmaklar Benimle alay ederler. Onlar Benim aşkın doğamı, varolan herşeyin Yüce Efendisi olduğumu bilmezler.

AÇIKLAMA

Bu bölümde açıklanmış olan önceki maddelerden açıkça bilindiği gibi, Tanrının Yüce Şahsı bir insan gibi ortaya çıkmakla beraber asla sıradan bir insan değildir. Bütün kozmik tezahürün yaratılmasını, yaşatılmasını ve çözülüp dağıtılmasını idare eden Tanrının Şahsı insan olamaz. Bununla beraber, yine de Kṛṣṇa'yı güçlü bir adamdan başka birşey olarak göremiyen birçok ahmak vardır. Aslında, *Brahma-saṁhitā*'da, *īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ* sözleriyle onaylandığı gibi O, Yüce Tanrıdır.

Çok sayıda *īśvaralar*, yani kontrolörler vardır ve bunlardan biri

diğerinden daha büyükmüş gibi görünür. Maddi dünyadaki işlerin yapılması için kurulu olan işletme düzeninde bir müdür veya yönetici, onun üzerinde bir millet vekili, onun üzerinde bir bakan ve onun üzerinde de bir başbakan vardır. Bunların hepsi de birer kontrolördür, fakat her biri bir diğeri tarafından kontrol edilir. *Brahmā-saṁhitā*'da bu konuda şunlar yazılıdır: "Yüce kontrolör Kṛṣṇa'dır; hem maddi hem de manevi dünyada birçok kontrolör vardır, fakat Kṛṣṇa yüce kontrolördür (*īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ*) ve Onun vücudu *sac-cid-ānanda*dır, yani maddi değildir."

Geçen dörtlüklerde betimlenen şahane hareketler maddi bir vücut tarafından gerçekleştirilemez. Onun vücudu ebedi saadet ve bilgi doludur. O, sıradan bir varlık olmamasına rağmen ahmaklar Onunla alay ederler ve Onu bir insanmış gibi görürler. Onun vücuduna *mānuṣīm* denir, çünkü O, Kurukṣetra savaşına katılmış bir politikacı ve Arjuna'nın arkadaşıymış gibi hareket eden bir adam görünümündedir. O, birçok bakımdan sıradan bir adam gibi davranıyor olmasına rağmen, aslında Onun vücudu *sac-cid ānanda-vigrahadır*, yani ebedi saadet ve mutlak bilgidir. Bu konu Vedik lisanda şöyle onaylanır: *sac-cid-ānanda-rūpāya-kṛṣṇāya*. "Bilginin ebedi saadet dolu sureti olan Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya itaatlerimi sunarım." (*Gopāla-tāpani Upaniṣad* 1.1) Vedik lisanda şöyle betimlemelere rastlanır: *Tam ekaṁ govindam*: "Sen duyguların ve ineklerin zevki Govindasın." *Sac-cid-ānanda-vigraham*: "Senin suretin aşkındır ve sadet ve ebediyetle dopdoludur." (*Gopāla-tāpanī Upaniṣad* 1.35)

Vücudunun saadet ve bilgiyle dolu olması gibi aşkın niteliklerine rağmen Kṛṣṇa ile sıradan bir insanmış gibi alay eden *Bagavad-gītā* yorumcusu birçok entellektüel mevcuttur. Bu kişiler geçen yaşamlarında yapmış oldukları iyi çalışmaların sonucu olarak bazı üstün niteliklere sahip olabilirler, fakat onların Sri Kṛṣṇa hakkındaki kavramları yetersiz bilginin sonucudur. Bundan dolayı, bu kişiler birer *mūdha*dır, çünkü sadece ahmaklar Kṛṣṇa'yı sıradan bir insanmış gibi görürler. Ahmaklar Kṛṣṇa'yı sıradan birisi olarak görürler, çünkü Yüce Tanrının ve Onun çeşitli enerjilerinin gizli faaliyetlerini bilmezler. Kṛṣṇa'nın vücudunun tam bilgi ve saadetle dolu olduğunu ve Onun var olan herşeyin sahibi olduğunu ve herkese özgürlük verebileceğini bilmezler. Kṛṣṇa'nın birçok aşkın niteliklere sahip olduğunu bilmedikleri için Onunla alay ederler.

Tanrının Yüce Şahsının, dahili enerjisinin tezahürüyle bu maddi dünyada belirdiğini bu gibi kişiler bilemezler. O, maddi enerjinin Efendisidir. Daha önce açıklandığı gibi, (*mama māyā duratyayā*) maddi

enerji çok güçlü olmakla beraber Onun kontrolü altındadır ve Ona teslim olanlar bu maddi enerjinin kontrolünden çıkarlar. Eğer Kṛṣṇa'ya teslim olan bir ruh maddi enerjinin etkisinden kurtulabiliyorsa, bütün kozmik doğanın yaratılmasını, yaşatılmasını ve çözülüp dağılmasını idare eden Yüce Tanrı nasıl olur da bizimkisi gibi maddi bir vücuda sahip olabilir? Bu bakımdan, böyle bir Tanrı kavramı ahmaklıktan başka birşey değildir. Bununla beraber, bütün atomların ve evrensel suretin devasa tezahürünü kontrol eden Tanrının Şahsı Kṛṣṇa'nın nasıl olup da sıradan bir insan gibi ortaya çıktığını da kavrıyamazlar. En büyük ve en küçük olabilen Tanrı, onların kavramlarının ötesindedir; bundan dolayı, insana benzeyen bir varlığın aynı zamanda sonsuzluğu ve her atomu kontrol edebilmesini hayal bile edemezler. Aslında O, sonsuzluğu ve faniliği kontrol etmekle beraber bütün bu tezahürden ayrıdır. Onun akıl almaz aşkın enerjisiyle ilgili olarak açıkça belirtilmiştir ki, O, sonsuzluğu ve faniliği aynı anda kontrol eder ve onlardan muaftır. Bu ahmaklar, tıpkı bir insanmış gibi ortaya çıkan Kṛṣṇa'nın sonsuzluğu ve faniliği aynı anda nasıl kontrol ettiğini hayal bile edemezlerken, Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu bilen adanmış saf kullar bunu kabul ederler. Bundan dolayı tamamen Ona teslim olurlar ve Tanrıya adanmış hizmet demek olan Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olurlar.

Tanrının bir insan gibi ortaya çıkışı konusunda şahsiyetçiler ve gayrişahsiyetçiler arasında çeşitli ihtilaflar vardır. Fakat, eğer Kṛṣṇa bilimini anlıyabilmemiz için yazılmış olan *Bagavad-gītā* ve *Śrīmad-Bāgavatam* gibi otorite kitaplara başvurursak o zaman Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu anlarız. Bu dünyada sıradan bir insanmış gibi ortaya çıkmasına rağmen O, sıradan bir insan değildir. *Śrīmad-Bāgavatam*'ın Birinci Kantosunun Birinci Bölümünde Kṛṣṇa'nın faaliyetlerini soruşturan bilgeler şöyle derler:

kṛtavān kila karmāṇi
saha rāmeṇa keśavaḥ
ati-martyāni bagavān
gūḍhaḥ kapaṭa mānuṣaḥ

"Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa, Balarāma ile beraber bir insan gibi davrandı ve birçok üstü kapalı insan üstü faaliyetlerde bulundu." (*Bāgavatam* 1.1.20) Tanrının bir erkek olarak ortaya çıkması ahmakları şaşırtır. Onun bu dünyadayken yapmış olduğu şahane hareketleri hiçbir insan yapamaz. O, annesi ve babası rolündeki Vasudeva ve

Devaki'nin önünde belirdiği zaman dört koluyla görünmüş, fakat anne ve babasının ricası üzerine Kendisini sıradan bir çocuğa dönüştürmüştür. *Bāgavatam*'da (10.3.46) belirtildiği gibi, *babhūva prākṛtaḥ śiśuḥ*: "O, tıpkı sıradan bir insana, sıradan bir çocuğa dönüştü." Şimdi burada tekrar belirtildiği gibi, Tanrının sırdan bir insanmış gibi ortaya çıkması Onun aşkın vücudunun görünümlerinden biridir. *Bagavad-gītā*'nın Onbirinci Bölümünde belirtildiği gibi, Arjuna, Kṛṣṇa'nın dört kollu suretini görmek için yalvarmış, ve Kṛṣṇa, Arjuna'ya bu suretini gösterdikten sonra, yine Arjuna'nın ricası üzerine insanımsı özgün suretine geri dönmüştür. Yüce Tanrının bu farklı görünümleri sıradan bir insanın yapabileceği şeyler değildir.

Kṛṣṇa ile alay edenler ve Māyāvādī felsefesi tarafından akılları saptırılmış olanlar *Śrīmad-Bāgavatam*'ın *aham sarveṣu bhūteṣu bhūtātmā vasthitaḥ sadā*: "Yüce Tanrı her canlı varlıkta mevcuttur." diyen dörtlüğünü (3.29.21) göstererek Kṛṣṇa'nın sıradan bir varlık olduğunu iddia ederler. Kṛṣṇa ile alay eden otoritesiz kişilerin yorumlarını izlemek yerine Jiva Gosvāmī ve Viśvanātha Cakravartī Takur gibi Vaiṣnava *āçāryalar*dan alınmış olan şu maddeye dikkat etmemiz daha doğru olur. Bu maddeyi yorumlayan Jiva Gosvāmī der ki, Kṛṣṇa'nın tam yayılımı olan Paramātmā, bütün hareketli ve hareketsiz varlıklarda Üstün Ruh olarak mevcuttur, bundan dolayı, Yüce Tanrının tapınaktaki *ārçā-mūrti* suretine dikkatini veren, fakat diğer canlı varlıkları umursamıyan başlangıç safhasındaki adanmış kişinin yaptığı ibadet hiçbir işe yaramaz. Üç çeşit adanmış kul vardır ve bunların içinde henüz başlangıç safhasında olanlar en alt mertebede olanlardır. Başlangıç safhasında olan adanmışlar, tapınakta bulunan *Mūrtiler*e diğer adanmışlardan daha fazla dikkatlerini verirler; bundan dolayı, Viśvanātha Cakravartī Takur böyle bir düşüncenin düzeltilmesinin gerekliliğine işaret eder. Adanmış kişi bunu görmelidir, çünkü Kṛṣṇa herkesin kalbinde Paramātmā olarak mevcuttur ve herkes Yüce Tanrının vücutlanmış halidir, veya Onun tapınağıdır; bundan dolayı kişi, Tanrının tapınağına saygı duyduğu gibi kalplerinde Paramātma'yı taşıyan herkese de gereken saygıyı göstermelidir. Herkese gereken saygı gösterilmeli ve bu saygı ihmal edilmemelidir.

Tapınak ibadetiyle de alay eden birçok gayrişahsiyetçi vardır. Bunlar, "Tanrı her yerde var olduğuna göre kişi neden kendisini tapınak ibadetiyle sınırlasın?" derler. Fakat, Tanrı eğer her yerde ise tapınakta, veya *Mūrtiler*de de mevcut değilmidir? Şahsiyetçiler ve gayrişahsiyetçiler daima birbirleriyle tartışmalarına rağmen, Kṛṣṇa şuurunda mükemmelen adanmış bir kul gayet iyi bilir ki, Kṛṣṇa Yüce

Şahsiyet olmakla beraber, *Brahma-saṁhitā*'da onaylandığı gibi herşeye nüfuz eder. O, daima Şahsi yurdu Goloka Vṛndāvan'da bulunmakla beraber, enerjilerinin çeşitli tezahürleri ve tam yayılımları ile maddi ve manevi yaratılışın her tarafında ve her yerde mevcuttur.

12

मोघाशा मोघकर्माणो मोघज्ञाना विचेतसः ।
राक्षसीमासुरीं चैव प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः ॥१२॥

moghāśā mogha-karmāṇo
mogha-jñānā vicetasaḥ
rākṣasīṁ āsurīṁ caiva
prakṛtiṁ mohinīṁ śritāḥ

mogha-āśāḥ—hayal kırıklığına uğramış; *mogha-karmāṇaḥ*—meyvesel faaliyetlerde hüsrana uğramış; *mogha-jñānāḥ*—bilgide hüsrana uğramış; *vicetasaḥ*—şaşırmış; *rākṣasīm*—şeytani; *āsurīm*—Tanrı tanımaz; *ca*—ve ; *eva*—kesinlikle; *prakṛtim*—doğa; *mohinīm*—şaşırtıcı; *śritāḥ*—sığınmış.

ÇEVİRİ

Böylece sapkınlığa düşenler şeytani ve ateist görüşler tarafından cezbedilirler. Ve bu sapkınlık içinde olanların özgürlük umutları, meyvesel faaliyetleri ve bilgi kültürleri hüsrana uğrar.

AÇIKLAMA

Kendilerini Kṛṣṇa şuurundaymış ve adanmış hizmetteymiş gibi gösteren, fakat aslında Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı Mutlak Hakikat olarak kabul etmeyen birçok kişi vardır. Bu gibi kişiler, adanmış hizmetin meyvesi olan Tanrıya geri dönüşü asla tadamıyacaklardır. Aynı şekilde, dindar meyvesel faaliyetlerle meşgul olanlar ve sonunda maddi esaretten kurtulmayı umanlar asla başarılı olamıyacaklardır, çünkü bunlar Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa ile alay ederler. Birbaşka deyişle, Kṛṣṇa ile alay edenler ya şeytani, ya da ateist kişilerdir. *Bagavad-gītā*'nın Yedinci Bölümünde açıklandığı gibi, bu gibi şeytani kişiler Kṛṣṇa'ya asla teslim olmazlar. Bundan dolayı, onların Mutlak Hakikate ulaşmak için yapmış oldukları akli tahminler, onları, sıradan bir canlı varlık ile Kṛṣṇa'nın bir ve aynı olması gibi yanlış bir kanıya vardırır. Böylesine yanlış bir kanıyla da, her insanın vücudunun maddi doğa

ile örtülü olduğunu ve bu maddi vücuttan özgür olan kişi ile Tanrı arasında hiçbir fark kalmıyacağını düşünürler. Bu gibi kişilerin Kṛṣṇa ile bir olmaya cüret etmeleri sapkınlıkları yüzünden hüsrana uğrar. Manevi bilgiyi böylesine Tanrı tanımaz ve şeytani bir kafa yapısıyla öğrenmeye çalışmak her zaman için boş ve nafiledir. Bu maddede belirtilmek istenilen şey budur. Bu gibi kişilerin, *Vedānta-sūtra* ve *Upaniṣadlar* gibi Vedik literatürlerini öğrenmeleri daima nafile sonuçlar doğurmuştur.

Bundan dolayı, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı sıradan bir varlık gibi görmek çok büyük bir kusurdur. Bu düşüncede olanlar kesinlikle sapkınlık içindedirler, çünkü bunlar Kṛṣṇa'nın ebedi suretini anlıyamazlar. *Bṛhad-viṣṇu-smṛti*'de açıkça şu belirtilir:

yo vetti bautikaṁ dehaṁ
kṛṣṇasya paramatmanaḥ
sa sarvasmād bahiṣ-kāryaḥ
śrauta-smārta-vidhānataḥ
mukhaṁ tasyāvalokyāpi
sa-celaṁ snānam ācaret

"Kṛṣṇa'nın vücudunun maddi olduğunu düşünen kişi bütün *śruti* ve *smṛti* faaliyetlerinden ve ritüellerden çıkartılmalıdır. Ve her kim bu şahısın yüzünü görürse Ganj nehrinde yıkanarak arınmalıdır. Tanrının Yüce Şahsına haset edenler Kṛṣṇa ile alay ederler. Bunların kaderi, Tanrı tanımaz ve şeytani yaşam suretleri içerisinde maddi dünyada tekrar tekrar doğmaktır. Böylece, bunların gerçek bigileri sapkınlık içinde kalır ve bunlar, zaman içinde evrenin en karanlık bölgelerine batarlar."

13

महात्मानस्तु मां पार्थ दैवीं प्रकृतिमाश्रिताः ।
भजन्त्यनन्यमनसो ज्ञात्वा भूतादिमव्ययम् ॥१३॥

mahātmānas tu māṁ pārtha
daivīṁ prakṛtim āśritāḥ
bajanty ananya-manaso
jñātvā būtādim avyayam

mahā-ātmānaḥ—büyük ruhlar; *tu*—fakat; *mām*—Bana; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *daivīm*—kutsal; *prakṛtim*—doğa; *āśritāḥ*—sığınmış;

bajanti—hizmet eden; *ananya-manasaḥ*—aklı tarafından saptırılmaksızın; *jñātvā*—bilerek; *būta*—yaratılışın; *ādim*—kaynağı; *avyayam*—yorulmaz.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, sapkınlık içinde olmayan yüce ruhlar kutsal doğanın koruması altındadırlar. Bu kişiler tamamen adanmış hizmetle meşguldürler, çünkü onlar Beni, özgün ve tükenmez (yorulmaz) olan Tanrının Yüce Şahsı olarak bilirler.

AÇIKLAMA

Bu dörtlükte açıkça bir *mahātmā* betimlemesi yapılmaktadır. Bir *mahātmā*nın ilk belirtisi kutsal doğa içinde olmasıdır. Bu kişi maddi doğanın kontrolü altında değildir ve maddi doğadan etkilenmez. Bu konu Yedinci Bölümde şöyle açıklanmıştı: "Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya teslim olan kişi maddi doğanın kontrolünden kurtulur. Bu kişinin niteliği budur. Kişi, ruhunu Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya teslim ettiği andan itbaren maddi doğanın kontrolünden çıkar. Bu bir ön formüldür. Marjinal bir kudret olan canlı varlık maddi doğanın kontrolünden kurtulur kurtulmaz ruhsal doğanın himayesi altına girer. Ruhsal doğanın himayesine, *daivī prakṛti*, yani kutsal doğa denir. Tanrının Yüce Şahsına teslim olarak bu mertebeye yükselen kişi, büyük ruh mertebesine yükselmiş bir *mahātmā*dır.

Bir *mahātmā* dikkatini Kṛṣṇa'dan başka birşeye çevirmez, çünkü gayet iyi bilir ki, Kṛṣṇa özgün Yüce Şahıstır ve tüm sebeplerin sebebidir. Bu kulun bundan hiçbir şüphesi yoktur. Böyle bir *mahātmā*, veya büyük ruh diğer adanmış kişilerle, veya *mahātmā*larla ilişkisini geliştirir. Kṛṣṇa'ya adanmış saf kullar, dört kollu Mahā-Viṣṇu gibi, Kṛṣṇa'nın diğer suretlerine rağbet etmezler. Onlar, Kṛṣṇa'nın sadece iki kollu suretine cezbolurlar. Onlar, Kṛṣṇa'nın ne diğer suretlerini cazip bulurlar, ne de herhangibir yarıtanrı, veya insan suretine ilgi duyarlar. Onlar, Kṛṣṇa şuuruyla sadece Kṛṣṇa'yı medite ederler. Onlar, daima Kṛṣṇa şuuruyla Yüce Tanrıya hizmet etmekle meşgul olurlar.

14

सततं कीर्तयन्तो मां यतन्तश्च दृढव्रताः ।
नमस्यन्तश्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते ॥१४॥

satataṁ kīrtayanto māṁ
yatantaś ca dṛḍha-vratāḥ
namasyantaś ca māṁ baktyā
nit ya-yuktā upāsate

satatam—daima; *kīrtayantaḥ*—zikreden; *mām*—Benim hakkımda; *yatantaḥ*—tam bir gayretle; *ca*—de-da; *dṛḍha-vratāḥ*—kararlılıkla; *namasyantaḥ*—itaatlerini sunarak; *ca*—ve; *mām*—Bana; *baktyā*—adanmışlıkla; *nitya-yuktāḥ*—daima meşgul; *upāsate*—ibadet.

ÇEVİRİ

Daima Benim şânımı zikreden, büyük bir kararlılıkla gayret gösteren ve önümde secde eden bu büyük ruhlar büyük bir adanmışlıkla daima Bana hizmet ederler.

AÇIKLAMA

Sıradan bir insana *mahātmā* damgası basarak onu *mahātmā* yapamazsınız. Bir *mahātmā*nın özellikleri burada anlatılmaktadır. Bir *mahātmā* daima Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın şânını zikretmekle meşgul olur. Onun başka bir işi yoktur. O, her zaman Tanrıyı yüceltmekle meşguldür. Birbaşka deyişle, o bir gayrişahsiyetçi değildir. Ortada bir yüceltme varsa, Tanrının kutsal ismi, ebedi sureti, aşkın nitelikleri ve olağanüstü eğlenceleri yüceltilmelidir. Kişi, bütün bunları yüceltmelidir; bir *mahātmā* böylece Tanrının Yüce Şahsına bağlanır.

Yüce Tanrının gayrişahsi hali olan *brahmajyoti*ye bağlı olan kişi *Bagavad-gītā*'da *mahātmā* olarak tanımlanmaz. Bu durumdaki kişiler gelecek dörtlükte birbaşka yoldan betimlenirler. *Śrīmad-Bāgavatam*'da betimlendiği gibi, bir *mahātmā*, herhangibir insan veya yarıtanrının değil de, Viṣṇu hakkında duymak zikretmek gibi çeşitli adanmış hizmet faaliyetleri ile meşgul olur. Adanmışlık budur, yani Onu hatırlamaktır (*śravaṇaṁ kīrtanaṁ viṣṇoḥ* ve *smaraṇam*). Böyle bir *mahātmā*, beş aşkın *rasa*dan birinde Yüce Tanrı ile nihai sona, yani beraberliğe (vuslata) kavuşmak için sağlam bir kararlılığa sahiptir. Bu başarıya ulaşmak için aklıyla, vücuduyla ve sesiyle, kısacası herşeyiyle Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın hizmetinde her türlü faaliyetle meşgul olur. Buna tam Kṛṣṇa şuuru denir.

Tanrının beliriş gününde, Ekādaśī günlerinde, Ayın onbirinci gününde olmak üzere bazı günlerde oruç tutmak gibi, adanmış hizmette adına kararlılık (niyet) denilen bazı faaliyetler vardır. Aşkın dünyada Tanrıyla beraber olmak üzere gerçekten kabul bekleyenler için, bütün

bu şart ve kurallar büyük *āçāryalar* tarafından topluma sunulmuştur. *Mahātmālar*, yani büyük ruhlar bütün bu şart ve kurallara harfiyen uyarlar ve böylece arzuladıkları sonuca ulaşmaları kesinlik kazanmış olur.

Bu bölümün ikinci dörtlüğünde anlatıldığı gibi,bu adanmış hizmet sadece kolaylıkla değil aynı zamanda mutluluk içinde yapılır. Kişinin hiçbir zorlu kefaret uygulamasında bulunması, veya münzevi bir şekilde yaşaması gerekmez. Kişi, gerek evli, veya *sannyāsī*, veya *brahmaçarī* konumunda olsun, her konumda ve dünyanın her yerinde uzman bir manevi öğretmenin rehberliği altında bu yaşamını adanmış hizmette bulunarak geçirebilir, ve Tanrının Yüce Şahsına adanmış hizmette bulunarak gerçek *mahātmā*, yani büyük ruh mertebesine yükselebilir.

15

ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये यजन्तो मामुपासते ।
एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखम् ॥१५॥

jñāna-yajñena cāpy an ye
yajanto mām upāsate
ekatvena pṛthaktvena
bahudhā viśvato-mukham

jñāna-yajñena—bilgi edinerek; *ca*—de-da; *api*—kesinlikle; *anye*—diğerleri; *yajantaḥ*—feda etmek; *mām*—Bana; *upāsate*—ibadet; *ekatvena*—birlik içinde; *pṛthaktvena*—ikilemde; *bahudha*—çeşitlilik içinde; *viśvataḥ-mukham*—ve evrensel suret içinde.

ÇEVİRİ

Bilgi edinerek fedakarlıkta bulunan diğerleri, tek olarak, çokluk içinde çeşitli olarak ve evrensel sureti içinde Yüce Tanrıya ibadet ederler.

AÇIKLAMA

Bu dörtlük bir önceki dörtlüklerin özetidir. Tanrı burada Arjuna'ya saf Kṛṣṇa şuurunda olanlara ve Kṛṣṇa'dan başka birşey bilmeyenlere *mahātmā* dendiğini; fakat tam olarak *mahātmā* konumunda olmasalar bile çeşitli yollardan Kṛṣṇa'ya ibadet eden diğer kişilerin de bulunduğunu anlatmaktadır. Bunlar, zor durumda olanlar, maddi

yönden zor durumda olanlar, araştırıcı bir yapıda olanlar ve bilgi edinmekle meşgul olanlar diye betimlenmişlerdi. Fakat, bunlardan daha alçak konumda olanlar vardır ve bunlar da üçe ayrılırlar: (1) Yüce Tanrıyla bir olarak kendisine ibadet edenler, (2) kafasında Yüce Tanrının bir suretini yaratıp ona ibadet edenler, (3) Tanrının Yüce Şahsının evrensel suretini (viśvarūpa) kabul edip ona ibadet edenler. Bunların içinde en alçak konumda olanlar, kendilerini monist kabul edip, Yüce Tanrıymış gibi kendilerine ibadet edenlerdir. Bu gibi kişiler kendilerini Yüce Tanrı zannederler. Bu da bir tür Tanrıya ibadettir, çünkü bunlar en azından bir maddi vücut değil de bir ruh olduklarının farkına varmışlardır ve bunu idrak etmek önemlidir. Gayrişahsiyetçiler Yüce Tanrıya genellikle bu şekilde ibadet ederler. İkinci sıradakiler yarıtanrılara ibadet edenleri kapsar, bunlar, hayallerinde kurdukları her suretin Yüce Tanrının sureti olduğuna inanırlar. Ve üçüncü sıradakiler, bu maddi evren tezahürünün ötesinde olan hiçbir şeyi kavrayamıyanlardır. Evren de Tanrının suretlerinden biri olduğu için, bunlar evreni yüce bir organizma, veya varlık olarak kabul edip ona taparlar.

16

अहं क्रतुरहं यज्ञः स्वधाहमहमौषधम् ।
मन्त्रोऽहमहमेवाज्यमहमग्निरहं हुतम् ॥१६॥

aham kratur aham yajñaḥ
svadhāham aham auṣadham
mantro 'ham aham evājyam
aham agnir aham hutam

aham—Ben; *kratuḥ*—Vedik ritüel; *aham*—Ben; *yajñaḥ*—smṛti fedakarlığı; *svadhā*—adak; *aham*—Ben; *aham*—Ben; *auṣadham*—şifalı ot; *mantraḥ*—aşkın zikir; *aham*—Ben; *aham*—Ben; *eva*—kesinlikle; *ajyam*—erimiş tereyağı; *aham*—Ben; *agniḥ*—ateş; *aham*—Ben; *hutam*—sunu.

ÇEVİRİ

Fakat, Ben ritüelim, Ben fedakarlığım, atalara sunulanım, şifalı bitkiyim, aşkın zikirim. Ben tereyağıyım, ateşim ve sunuyum.

AÇIKLAMA

Jyotiṣṭoma diye bilinen Vedik fedakarlık da (kurban) Kṛṣṇa'dır ve O,

*smṛti*de bahsedilen *mahā-yajñadır*. Sadeyağ suretinde bir ilaç olan ve Pitṛloka'yı memnun etmek için sunulan adak ta Kṛṣṇa'dır. Bununla ilişkili olarak zikredilen *mantralar* da Kṛṣṇa'dır. Fedakarlık (kurban) törenlerinde sunulan diğer süt ürünleri de Kṛṣṇa'dır. Ateş te Kṛṣṇa'dır, çünkü ateş beş maddi unsurdan biridir ve Kṛṣṇa'nın ayrık enerjisidir. Birbaşka deyişle, *Vedalar*'ın *karma-kānda* bölümünde önerilen Vedik fedakarlıkların hepsi Kṛṣṇa'dır. Veya birbaşka deyişle, Kṛṣṇa'ya adanmış hizmet sunanlar *Vedalar*'da önerilen bütün fedakarlıkları yapmış sayılırlar.

17

पिताहमस्य जगतो माता धाता पितामहः ।
वेद्यं पवित्रम् ओंकार ऋक् साम यजुरेव च ॥१७॥

pitāham asya jagato
mātā dātā pitāmahah
vedyam pavitram omkāra
ṛk sāma yajur eva ca

pitā—baba; *aham*—Ben; *asya*—bunun; *jagatah*—evren; *mātā*—anne; *dātā*—destekleyici; *pitāmahah*—büyük baba; *vedyam*—bilinen; *pavitram*—arıtan; *om-kāra*—om hecesi; *ṛk*—Ṛg Veda; *sāma*—Sāma Veda; *yajuh*—Yajur Veda; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve.

ÇEVİRİ

Ben bu evrenin babasıyım, anasıyım, desteğiyim ve büyük babasıyım. Ben bilgi nesnesiyim, arıtıcıyım ve om hecesiyim. Ben aynı zamanda Ṛg, Sāma ve Yajur Veda'yım.

AÇIKLAMA

Bu kozmik tezahür ve hareketli ve hareketsiz olan herşey Kṛṣṇa'nın enerjisinin çeşitli faaliyetleri tarafından tezahür ettirilmiştir. Maddi varoluş içerisinde Kṛṣṇa'nın marjinal enerjisinden başka birşey olmayan çeşitli canlı varlıklarla çeşitli ilişkiler kurarız; *prakṛti*nin yaratılışı altında bunlardan bazıları babamız, anamız, dedemiz, vs. olarak ortaya çıkar, fakat aslında bunlar Kṛṣṇa'nın öz parçalarıdır. Bizim anamız, babamız, vs. olarak beliren bu canlı varlıklar aslında Kṛṣṇa'dan başka birşey değildir. Burada kullanılan *dātā* sözcüğünün anlamı "yaratıcı"demektir. Sadece anamız, babamız Kṛṣṇa'nın öz

parçası değil, yaratıcı, büyük anne ve büyük baba, vs. de Kṛṣṇa'dır. Aslında Kṛṣṇa'nın öz parçası olan her canlı varlık Kṛṣṇa'dır. Bundan dolayı, bütün *Vedalar* sadece Kṛṣṇa'yı hedef alır. *Vedalar* aracılığıyla bilmek istediğimiz herşey Kṛṣṇa'yı anlamak yolunda atılan bir adımdan ibarettir. Meşru konumumuzu arıtmamıza yardımcı olan bu konu da Kṛṣṇa'dır. Aynı şekilde, bütün Vedik ilkeleri anlamaya çalışan canlı varlık da Kṛṣṇa'nın öz parçasıdır ve aynı zamanda Kṛṣṇa'dır. Bütün Vedik *mantralarda praṇava* denilen *oṁ* hecesi aşkın bir ses titreşimidir ve aynı zamanda Kṛṣṇa'dır. Ve dört *Veda*'nın, yani *Sāma*, *Yajur*, *Ṛg* ve *Atharva Vedalar*'ın bütün ilahilerinde *praṇava*, veya *oṁkāra* en önemli aşkın ses titreşimi olduğu için o da Kṛṣṇa'dır.

18

गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणं सुहृत् ।
प्रभवः प्रलयः स्थानं निधानं बीजमव्ययम् ॥१८॥

gatir bartā prabhuḥ sākāi
nivāsaḥ saraṇaṁ suhṛt
prabhavaḥ pralayaḥ sthānaṁ
nidhānaṁ bījam avyayam

gatiḥ—kazanç; *bhartā*—yaşatıcı; *prabhuḥ*—Efendi; *sāksi*—şahit; *nivāsaḥ*—ikametgah; *saraṇam*—sığınak; *suhṛt*—en yakın dost; *prabhavaḥ*—yaratılış; *pralayaḥ*—çözülüp dağılma; *sthānam*—taban; *nidhānam*—dinlenme yeri; *bījam*—tohum; *avyayam*—bozulmaz.

ÇEVİRİ

Ben kazancım, yaşatıcıyım, efendiyim, şahidim, ikametgahım, sığınağım ve en sevgili dostum. Ben yaratılış ve çözülüp dağılışım, herşeyin temeliyim, dinlenme yeriyim ve ebedi tohumum.

AÇIKLAMA

Gati sözcüğü gitmek istediğimiz yer anlamına gelir. Fakat, halk bunu bilmese de en yüce kazanç Kṛṣṇa'dır. Kṛṣṇa'yı bilmeyen kişi yanlış yoldadır ve yürüdüğü yolda yaptığı gelişme ya eksiktir ya da yanıltıcıdır. Çeşitli yarıtanrıları hedef seçen ve zor yöntemleri uygulayarak Candraloka, Süryaloka, İndraloka, Maharloka, vs. gibi çeşitli gezegenlere ulaşmaya çalışan birçok kişi vardır. Fakat, bütün bu *lokalar*, veya gezegenler Kṛṣṇa'nın yarattığı nesneler olarak aynı zamanda hem Kṛṣṇa'dır hem de değildir. Kṛṣṇa'nın enerjisinin birer tezahürü

olan bu gezegenler de Kṛṣṇa'dır, fakat bunlar aslında Kṛṣṇa'yı idrak etmeye yarayan birer basamak taşıdır. Kṛṣṇa'nın çeşitli enerjilerine yaklaşmak, dolaylı yoldan Kṛṣṇa'ya yaklaşmak demektir. Aslında, kişi doğrudan doğruya Kṛṣṇa'ya yaklaşmalıdır. Böyle yaparsa zamanını ve enerjisini boşa harcamamış olur. Örneğin, eğer bir binanın tepesine çıkmak için asansör varsa kişi neden basamak basamak merdivenlere tırmansın? Herşey Kṛṣṇa'nın enerjisinin üzerine kuruludur, bundan dolayı, Kṛṣṇa'nın himayesi olmaksızın hiçbir şey var olmaz. Kṛṣṇa en yüce yöneticidir, çünkü herşey Ona aittir ve herşey Onun enerjisiyle varolur. Herkesin kalbinde bulunan Kṛṣṇa en yüce şahittir. Üzerinde yaşadığımız evler, ülkeler ve gezegenler de Kṛṣṇa'dır. Kṛṣṇa hedeflenebilecek en yüce sığınaktır ve bundan dolayı, kişi ya korunmak için, ya da dertlerinden kurtulmak için Kṛṣṇa'ya sığınmalıdır. Ve her nezaman korunmamız gerekirse bizi koruyacak olanın canlı bir güç olması gerektiğini bilmeliyiz. Kṛṣṇa en yüce canlı varlıktır. Kṛṣṇa yaratılışımızın kaynağı, veya yüce babamız olduğu için hiçkimse Kṛṣṇa'dan daha iyi bir dost olamaz ve hiçkimse Onun istediği kadar bizim iyiliğimizi istemez. Kṛṣṇa yaratılışın özgün kaynağı ve çözülüp dağılmadan sonra ulaşılacak en yüce istirahat yeridir. Bu bakımdan, Kṛṣṇa bütün sebeplerin sebebidir.

19

तपाम्यहमहं वर्षं निगृह्णाम्युत्सृजामि च ।
अमृतं चैव मृत्युश्च सदसच्चाहमर्जुन ॥१९॥

tapāmy aham aham varsam
nigṛhṇāmy utsṛjāmi ca
amṛtam caiva mṛtyuś ca
sad asac cāham arjuna

tapāmi—ısı vermek; *aham*—Ben; *aham*—Ben; *varṣam*—yağmur; *nigṛhṇāmi*—tutmak; *utsṛjāmi*—göndermek; *ca*—ve; *amṛtam*—ölümsüzlük; *ca*—ve; *eva*—kesinlikle; *mṛtyuḥ*—ölüm; *ca*—ve; *sat*—ruh; *asat*—madde; *ca*—ve; *aham*—Ben; *arjuna*—Ey Arjuna.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, Ben ısı veririm ve yağmuru tutar ve gönderirim. Ben ölümsüzlüğüm ve Ben aynı zamanda ölümün şahsıyım. Hem ruh, hem de madde Bendedir.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa çeşitli enerjileriyle, elektrik ve güneş aracılığıyla ısı ve ışık yayar. Yaz mevsiminde gökten yağmurun düşmesini önleyen Kṛṣṇa, yağmur mevsimi gelince bol bol yağmur verir. Yaşamımızın süresini uzatarak bizi yaşatan Kṛṣṇa yaşamımızın sonunda ölüm olarak karşımıza çıkar. Kṛṣṇa'nın bütün bu çeşitli enerjilerini analiz edersek, Kṛṣṇa için ruh ve madde arasında bir ayırımın söz konusu olmadığını görürüz, veya birbaşka deyişle, O hem maddedir hem de ruhtur diyebiliriz. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurunun ileri mertebelerine ulaşmış kişiler, herşeyde Kṛṣṇa'yı gördükleri için ruh ve madde arasında ayırım yapmazlar.

Kṛṣṇa hem ruh hem de madde olduğu için tüm maddi tezahürü kapsıyan devasa evrensel suret te Kṛṣṇa'dır, ve Vṛndāvan'daki eğlencelerinde flüt çalan iki kollu Śyāmasundara da Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'dır.

20

त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापा
यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते ।
ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोकम्
अश्नन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान् ॥२०॥

trai-vidyā māṁ soma-pāḥ pūta-pāpā
yajñair iṣṭvā svar-gatiṁ prārthayante
te puṇyam āsādya surendra-lokam
aśnanti divyān divi deva-bhogān

trai-vidyāḥ—üç Veda'yı bilenler; *mām*—Beni; *soma-pāḥ*—soma içkisini içenler; *pūta*—arınmış; *pāpāḥ*—günahların; *yajñaiḥ*—tedakarlıklarla; *iṣṭvā*—ibadet etmek; *svaḥ-gatim*—cennete giriş; *prārthayante*—dua et; *te*—onlar; *puṇyam*—erdemli; *āsādya*—ulaşan; *sura-indra*—İndra'nın; *lokam*—dünya; *aśnanti*—zevk almak; *divyān*—göksel; *divi*—cennette; *deva-bogān*—ilahların zevkleri.

ÇEVİRİ

Vedalar'ı öğrenenler, soma içkisini içenler ve cennet gezegenlere yükselmek isteyenler dolaylı yoldan Bana ibadet ederler. Günahsal tepkilerden arınıp İndra'nın erdemli cennet gezegeninde doğarak tanrısal zevkleri tadarlar.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan *trai-vidyāḥ* sözcüğü *Sāma, Yajur* ve *Ṛg Vedalar*'a işaret eder. Bu üç *Veda*'yı öğrenen *brāhmaṇlara tri-vedi* denir. Bu üç *Veda*'dan öğrenilen bilgiye tutkun olan kişi toplumda çok saygı görür. Fakat, maalesef bu *Vedalar*'ı öğrenmekteki yüce amacı bilmeyen birçok büyük bilge vardır. Bundan dolayı, Kṛṣṇa burada Kendisini *tri-vedilerin* yüce hedefi olarak ilan etmektedir. Esas *tri-vediler* Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına sığınırlar ve Tanrıyı tatmin etmek için adanmış saf hizmetle meşgul olurlar. Adanmış hizmet, Hare Kṛṣṇa *mantrasını* zikretmekle ve Kṛṣṇa'yı gerçekten anlamaya çalışmakla başlar. Maalesef, sadece resmi *Veda* öğrencisi sıfatını taşıyan bazıları İndra ve Candra gibi yarıtanrılara kurbanlar sunmaya daha çok ilgi gösterirler. Yarıtanrılara ibadet eden bu gibi kişiler doğanın alçak vasıflarının kirinden arınarak Maharloka, Janoloka, Tapoloka, vs. gibi cennet gezegenlere yükselirler. Bu yüksek gezegen sistemlerine yükselen kişiler, duyularını, bu dünyada tatmin ettiklerinden yüzbinlerce kat daha yüksek standartlarda tatmin edebilirler.

21

ते त भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं
क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति ।
एवं त्रयीधर्ममनुप्रपन्ना
गतागतं कामकामा लभन्ते ॥२१॥

te taṁ buktvā svarga-lokaṁ viśālaṁ
kṣīṇe puṇye martya-lokaṁ viśanti
evaṁ trayī-dharmam anuprapannā
gatāgataṁ kāma-kāmā labhante

te—onlar; *tam*—o; *buktvā*—zevk almak; *svarga-lokam*—cennet; *viśālam*—geniş; *kṣīṇe*—yorulmak; *puṇye*—erdemli faaliyetlerinin sonucu; *martya-lokam*—ölümlü dünya; *viśanti*—düşerler; *evam*—böylece; *trayī*—üç Vedalar'ın; *dharmam*—doktrinleri; *anuprapannāḥ*—izleyen; *gata-āgatam*—ölüm ve doğum; *kāma-kāmāḥ*—duyusal zevkler arzulamak; *labhante*—ulaşırlar.

ÇEVİRİ

Cennetsel duyu zevklerinin tadını çıkartıp erdemli faaliyetlerinin sonuçlarını tüketince bu ölümlü gezegene geri dönerler. Üç

Veda'nın ilkelerine bağlanarak duyusal zevk peşinde koşanlar doğum ve ölüm döngüsünden kurtulamazlar.

AÇIKLAMA

Yüksek gezegen sistemlerine terfi eden kişi daha uzun bir yaşamın ve yüksek standartlardaki duyusal zevklerin tadını çıkartır, ancak kişinin orada ebediyen kalmasına izin verilmez. İşlemiş olduğu sevapların meyveleri tükenince kişi tekrar bu dünyaya geri gönderilir. *Vedanta-sūtra*'da belirtildiği gibi, bilgide mükemmelliğe ulaşamamış kişi (*janmādy asya yataḥ*), veya birbaşka deyişle, tüm sebeplerin sebebi olan Kṛṣṇa'yı anlıyamıyan kişi yaşamın nihai hedefine ulaşma konusunda şaşkınlığa düşer ve yüksek gezegenlere terfi ettikten sonra tekrar bu dünyaya geri dönmeye mecbur kalır. Burada anlatılmak istenilen şey, bu yüksek ve alçak gezegen sistemleri içerisinde kalanların doğum ve ölüm döngüsünden kurtulamadığı gerçeğidir. Kişi bunu göz önüde tutarak saadet ve bilgi dolu ebedi hayatını yaşamak üzere ruhsal dünyaya gitmeli ve dertlerle dolu olan bu maddi varoluşa bir daha geri dönmemelidir.

22

अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते
तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥२२॥

ananyāś cintayanto māṁ
ye janāḥ paryupāsate
tesāṁ nit yābhi yuktānāṁ
yoga-kṣemaṁ vahāmy ahaṁ

ananyāḥ—başka bir nesne tanımayanları; *cintayantaḥ*—konsantre; *mām*—Bana; *ye*—olanlar; *janāḥ*—kişiler; *paryupāsate*—tam anlamıyla ibadet edenler; *tesām*—onların; *nitya*—daima; *abhiyuktānām*—adanmışlıkta sabitleşmiş; *yoga*—gereksinimleri; *kṣemam*—korurum; *vahāmi*—taşırım; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Özel bir adanmışlıkla daima Bana ibadet edenleri, Benim aşkın suretim üzerinde meditasyon yapanları yetersiz kaldıkları konularda telafi ederim ve sahip oldukları şeyleri muhafaza ederim.

AÇIKLAMA

Bir an bile Kṛṣṇa şuurundan mahrum kalmayan kişi, günün yirmidört saati Kṛṣṇa'yı düşünür ve işiterek, zikrederek, hatırlayarak, dua ederek, ibadet ederek, Tanrının nilüfer ayaklarına hizmet ederek, diğer hizmetlerde bulunarak, dostluklar kurarak ve Tanrıya tamamen teslim olarak adanmış hizmetle meşgul olur. Bütün bu faaliyetler çok hayırlıdır ve manevi kudretle doludur, bu faaliyetler adanmış kulun benlik idrakini mükemmel kılar ki, kul yegane arzusu olan Yüce Tanrıyla beraber olabilme şansına kavuşabilsin. Bu faaliyetleri yapan adanmış kul şüphesiz hiçbir zorlukla karşılaşmaksızın Tanrıya yaklaşır. Buna *yoga* denir. Tanrının insafından dolayı böyle bir kul bu maddi yaşam durumuna bir daha asla geri dönmez. Burada kullanılan *kṣema* sözcüğü Tanrının insaflı koruması ile ilgilidir. Tanrı, *yoga* vasıtasıyla Kṛṣṇa şuuruna ulaşması için kuluna yardımcı olur ve kul tam Kṛṣṇa şuuruna ulaşınca bu dert dolu koşullanmış yaşamın içine düşmemesi için onu korur.

23

येऽप्यन्यदेवताभक्ता यजन्ते श्रद्धयान्विताः ।
तेऽपि मामेव कौन्तेय यजन्त्यविधिपूर्वकम् ॥२३॥

ye 'py anya-devatā-baktā
yajante śraddhayānvitāḥ
te 'pi mām eva kaunteya
yajanty avidhi-pūrvakam

ye—yapanlar; *api*—de-da; *anya*—diğerlerinin; *devatā*—yarıtanrılar; *baktāḥ*—adanmış kullar; *yajante*—ibadet ederler; *śraddhayā anvitāḥ*—îmanla; *te*—onlar; *api*—de-da; *mām*—Bana; *eva*—sadece; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *yajanti*—ibadet ederler; *avidhi-pūrvakam*—yanlış yoldan.

ÇEVİRİ

Yarıtanrılara adanmış olanlar ve onlara îmanla ibadet edenler aslında sadece Bana ibadet etmiş olurlar, fakat onlar bunu yanlış yoldan yaparlar, Ey Kunti'nin oğlu.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa burada şunu söylemektedir: "Yarıtanrılara ibadet edenler çok zeki olmamakla beraber onların ibadetleri dolaylı yoldan Bana gelir."

Örneğin, suyu bitkinin dibine dökmeyip dal ve yapraklarına döken kişi, bunu yetersiz bilgi sonucunda, veya kuralları belirleyen ilkelere uymadan yapar. Aynı şekilde, vücudun çeşitli bölümlerine hizmet etmek yiyeceği mideye göndermekle olur. Yarıtanrılar, Yüce Tanrının hükümetinde görev yapan çeşitli yönetici ve memurlardır. Kişi, bazı müdürlerin, veya memurların koyduğu kanunlara değil, hükümetin koymuş olduğu kanunlara uymak zorundadır. Aynı şekilde, herkes sadece Tanrıya ibadet etmelidir. Tanrının çeşitli yönetici ve memurları böylece kendiliğinden tatmin edilmiş olur. Memur ve yöneticiler hükümetin birer temsilcisi olarak görev yaparlar ve bu memur ve yöneticilere rüşvet teklif etmek kanuna aykırıdır. Bu konu, burada kullanılan *avidhi-pūrvakam* sözcüğüyle belirtilir. Birbaşka deyişle, Kṛṣṇa, yarıtanrılara yapılan gereksiz ibadeti onaylamaz.

24

अहं हि सर्वयज्ञानां भोक्ता च प्रभुरेव च ।
न तु मामभिजानन्ति तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते ॥२४॥

ahaṁ hi sarva-yajñānāṁ
bhoktā ca prabhur eva ca
na tu māṁ abhijānanti
tattvenātaś cyavanti te

aham—Ben; *hi*—mutlaka; *sarva*—hepsinin; *yajñānām*—fedakarlıkları; *bokta*—zevk alan; *ca*—ve; *prabhuh*—Tanrı; *eva*—de-da; *ca*—ve; *na*—değil; *tu*—fakat; *mām*—Benim; *abhijānanti*—bilirler; *tattvena*—gerçekte; *atah*—bu bakımdan; *cyavanti*—düşer; *te*—onlar.

ÇEVİRİ

Bütün fedakarlıkların yegane hoşlanıcısı ve efendisi Benim. Bundan dolayı, Benim hakiki aşkın doğamı tanımayanlar yoldan çıkarlar.

AÇIKLAMA

Burada açıkça belirtildiği gibi, Vedik literatürde önerilen birçok *yajña* icraati vardır, fakat aslında bunların hepsi Yüce Tanrıyı tatmin etmek içindir. *Yajña* sözcüğü "Viṣṇu" anlamına gelir. *Bagavad-gītā*'nın Üçüncü Bölümünde açıkça belirtildiği gibi, kişi sadece *yajñayı*, yani Viṣṇu'yu tatmin edebilmek amacıyla çalışmalıdır. *Vamāśrama-dharma* olarak bilinen mükemmel insan medeniyeti özellikle Viṣṇu'yu tatmin

etmek içindir. Bundan dolayı, Kṛṣṇa bu dörtlükte, "Bütün fedakarlıkların yüce hoşlanıcısı Benim, çünkü Ben yüce efendiyim" demektedir. Bu hakikati bilmeyen az zeki kişiler bazı geçici kazançlar için yarıtanrılara ibadet ederler. Ve böylece maddi varoluş kapsamında kalarak yaşamda arzulanan hedefe ulaşamazlar. Bununla beraber, maddi arzularının tatmin edilmesini isteyen kişinin, bunun gerçekleşmesi için Yüce Tanrıya dua etmesi (saf bir adanmışlıkla olmasa bile) çok daha iyi olur. Kişi böylece arzuladığı sonuçlara ulaşabilir.

25

यान्ति देवव्रता देवान् पितॄन् यान्ति पितृव्रताः ।
भूतानि यान्ति भूतेज्या यान्ति मद्याजिनोऽपि माम् ॥२५॥

yānti deva-vratā devān
pitṝn yānti pitṛ-vratāḥ
bhūtāni yānti bhūteiyā
yānti mad-yājino 'pi mām

yānti—giderler; *deva-vratāḥ*—yarıtanrılara ibadet edenler; *devān*—yarıtanrılara; *pitṝn*—atalara; *yānti*—giderler; *pitṛ-vratāḥ*—atalara ibadet edenler; *bhūtāni*—hayaletlere ve ruhlara; *yānti*—giderler; *bhūta-ijyāḥ*—hayaletlere ve ruhlara ibadet edenler; *yānti*—giderler; *mat*—Benim; *yājinaḥ*—adanmış kullar; *api*—fakat; *mām*—Bana.

ÇEVİRİ

Yarıtanrılara ibadet edenler yarıtanrıların arasında doğarlar, atalarına ibadet edenler atalarına giderler, ruhlara ve hayaletlere ibadet edenler onların arasında doğarlar, Bana ibadet edenler ise Benimle yaşarlar.

AÇIKLAMA

Kişinin eğer Aya, Güneşe, veya diğer bir gezegene gitme arzusu varsa, teknik ismi *darśa-paurṇamāsī* olarak bilinen yöntemler gibi, bu amaç için önerilen belli bazı Vedik ilkeleri izleyerek gitmeyi arzuladığı gezegene gidebilir. Bütün bunlar, *Vedalar*'ın meyvesel faaliyetler bölümünde canlı bir şekilde betimlenir. *Vedalar*'ın bu bölümü, çeşitli cennet gezegenlerde (maddi evren içerisinde) bulunan yarıtanrılara

belli bazı yöntemlerle nasıl ibadet edileceğini açıklar. Aynı şekilde, kişi belli bir *yajñayı* yerine getirerek Pitā gezegenlere gidebilir. Yine aynı şekilde, kişi birçok hayalet gezegenlere giderek Yakṣa, Rakṣa, veya Piśāca olabilir. Piśāca ibadetine "kara sanatlar", veya "kara büyü" denir. Bu kara sanatı icra eden birçok kişi bunun manevi bir bilim olduğunu zanneder, fakat aslında bu gibi faaliyetler tamamiyle maddidir. Aynı şekilde, sadece Tanrının Yüce Şahsına ibadet eden adanmış saf bir kul şüphesiz Vaikuṇṭha, veya Kṛṣṇaloka'ya gider. Bu önemli dörtlükten kolayca anlaşılacağı gibi, kişi eğer yarıtanrılara ibadet ederse cennet gezegenlere gider, veya Pitālara ibadet ederse Pitā gezegenlere gider, eğer kara sanatlarla (büyü) uğraşırsa hayalet gezegenlere gider, adanmış saf kullar ise Kṛṣṇa, veya Viṣṇu'nun gezegenine gider. Ne yazık ki, Kṛṣṇa, veya Viṣṇu'nun yaşadığı bu yüce gezegenler hakkında birçok kişi hiçbir şey bilmezler ve bunu bilmedikleri için yoldan çıkarlar. Gayrişahsiyetçiler bile *brahmajyoti*den ayrılırlar (düşerler). Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurlanışı hareketi, sadece Hare Kṛṣṇa *mantrasını* zikreden kişinin bu yaşamında mükemmelliğe ulaşarak evine ve tekrar Tanrıya geri dönebileceğini tüm insanlığa duyurmaya çalışmaktadır.

26

पत्रं पुष्पं फलं तोयं यो मे भक्त्या प्रयच्छति ।
तदहं भक्त्युपहृतमश्नामि प्रयतात्मनः ॥२६॥

patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyaṁ
yo me bhaktyā prayacchati
tad ahaṁ bhakty-upahṛtam
aśnāmi prayatātmanaḥ

patram—yaprak; *puṣpam*—çiçek; *phalam*—meyva; *toyam*—su; *yaḥ*—her kim; *me*—Bana; *bhaktyā*—adanmışlıkla; *prayacchati*—sunar; *tat*—o; *aham*—İ; *bhakti-upahṛtam*—offered in devotion; *aśnāmi*—kabul; *prayata-ātmanaḥ*—saf şuurlu birisinden.

ÇEVİRİ

Eğer birisi Bana aşk ve adanmışlıkla bir yaprak, bir çiçek, bir meyva, veya su sunarsa kabul ederim.

AÇIKLAMA

Ebedi mutluluk için , daimi saadet dolu olan yere ulaşmak için Tanrının

aşkın aşk hizmetiyle meşgul olmak, yani Kṛṣṇa şuurunda olmak zeki insanlar için çok önemlidir. Böyle şahane bir sonuca ulaşmak çok kolaydır ve hiçbir nitelik gerektirmeksizin en fakir kişi tarafından bile uygulanabilir. Bununla ilgili olarak aranan yegane nitelik Tanrıya adanmış bir kul olmaktır. Kişinin ne olduğu, veya nerede olduğu hiç önemli değildir. Bu yöntem o kadar kolaydır ki, bir yaprak, su, veya meyva bile ulvi bir aşkla Yüce Tanrıya sunulabilir. Bundan dolayı, hiçkimse Kṛṣṇa şuurundan men edilemez, çünkü Kṛṣṇa şuuru çok kolaydır ve evrenseldir. Bu basit yöntemle Kṛṣṇa şuurunda olmayı ve böylece ebediyet, saadet ve bilginin en yüce mükemmelliğine ulaşmayı istemiyen kişi ahmaktır. Kṛṣṇa sadece Kendisine aşkla yapılan bir hizmeti kabul eder. Kṛṣṇa, Kendisine adanmış saf bir kulunun sunduğu küçük bir çiçeği bile kabul eder. O, adanmamış kişilerin Kendisine birşey sunmasını istemez. Onun hiçbirşeye ihtiyacı yoktur, çünkü O, Kendi Kendisine yeter, bununla beraber O, aşk ve muhabbet alış verişinde bulunarak adanmış kulunun sunduklarını kabul eder. Kṛṣṇa şuurunun geliştirilmesi yaşamdaki en yüce mükemmelliktir. *Bakti*, veya adanmış hizmetin, Kṛṣṇa'ya yaklaşmak için yegane yol olduğunu belirtmek için *bakti* sözcüğü bu dörtlükte iki kere kullanılmıştır. *Brāhmaṇ* olmak, bilge olmak, çok zengin birisi olmak, veya büyük bir filozof olmak gibi başka herhangibir durumda olmak, Kṛṣṇa'nın yapılan sunuyu kabul etmesini sağlamaz. *Bakti*nin temel ilkesi olmaksızın hiçbirşey Tanrıyı, birisinin sunduğu birşeyi kabul etmeye razı edemez. *Bakti* asla nedensel değildir. Bu yöntem ebedidir. Doğrudan doğruya mutlak bütüne yapılan bir hizmet hareketidir.

Burada, Kṛṣṇa Kendisinin yegane hoşlanıcı olduğunu, ilk Tanrı olduğunu açıklayarak Kendisine ne gibi fedakarlıkların sunulmasını arzuladığını belirtmektedir. Arınmak ve yaşamın gayesine ulaşmak (Tanrıya sunulan aşkın aşk hizmeti) için Yüce Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olmak isterse, o kişi Tanrının kendisinden neyi istediğini bulmalıdır. Kṛṣṇa'yı seven kişi Ona istediği herşeyi verir ve arzu edilmeyen istenmiyen birşeyi sunmaktan kaçınır. Et, balık ve yumurta Kṛṣṇa'ya sunulmaz. O, bu gibi şeylerin Kendisine sunulmasını isteseydi bunu belirtirdi. Burada açıkça belirttiğine göre yaprak, meyva, çiçek, ve su Ona sunulabilir ve o da bunu kabul eder. Bundan dolayı, Onun et, balık ve yumurtayı kabul etmeyeceğini çok iyi bilmeliyiz. Sebze, tahıl, meyva, süt ve su insanlar için en uygun yiyeceklerdir ve bu yiyecekler burada Rab Kṛṣṇa'nın Kendisi tarafından tavsiye edilmektedir. Bunlardan başka, yenilmiş olan hiçbirşeyi kabul etmeyeceği için Ona sunamayız. Eğer bu gibi yiyecekleri Ona sunarsak

aşk ve adanmışlık seviyesinde hareket etmemiş oluruz.

Sadece fedakarlıktan arta kalanın arıtıldığı ve yaşamda ilerlemek ve maddi yaşamın kıskaçlarından kurtulmak isteyenler tarafından yoğaltılmaya uygun olduğu, Üçüncü Bölümün Onüçüncü maddesinde Śrī Kṛṣṇa tarafından anlatılmaktaydı. Aynı dörtlükte, yiyeceklerini sunmayanların sadece günah yedikleri de belirtilmişti. Birbaşka deyişle, onların her lokması, maddi doğanın karmaşıklığı içinde daha derinlere batmalarına sebep olur. Fakat, güzel ve basit vejeteryan yemekler yapıp, bunları Rab Kṛṣṇa'nın *Mūrti*si, veya resminin önüne koyarak secde edip kabul etmesi için Tanrıya dua etmek ve Tanrıya sunulan bu yiyecekleri yemek, kişinin yaşamda sarsılmadan ilerlemesine, vücudunun arınmasına ve daha açık düşünmeyi sağlayan hassas beyin dokularının oluşmasına sebep olur. Buradaki en önemli nokta, böyle bir sununun aşk ile yapılmasıdır. Kṛṣṇa herşeyin sahibi olduğu için, yiyeceğe ihtiyacı yoktur, fakat Onu o yönde sevindirmeyi arzu eden kulunun sunusunu kabul eder. Yemeği hazırlarken, servis yaparken ve sunarken dikkat edilecek en önemli unsur bütün bunların Tanrı aşkıyla yapılmasıdır.

Mutlak Hakikatin duyulardan yoksun olduğu fikrinde ısrar eden gayrişahsiyetçiler için *Bagavad-gītā*'nın bu dörtlüğü hiçbirşey ifade etmez. Onlara göre bu, ya *Bagavad-gītā*'yı anlatan Kṛṣṇa'nın dünyeviliğine bir delildir, ya da mecazi bir anlam taşımaktadır. Fakat, aslında Yüce Rab Kṛṣṇa'nın duyuları vardır ve Onun duyularının herbiri diğer herhangibir duyusunun görevini yapabilir. Örneğin, O, gözleriyle tadabilir, kulaklarıyla görebilir, vs. Bu ise Kṛṣṇa'nın mutlak olduğunun ispatıdır. Yedinci Bölümde Kṛṣṇa tarafından açıklandığı gibi, O, canlı varlıkları maddi doğaya döller. Onun maddi doğaya bir bakış atmasıyla bu işlem olup biter. Bu durumda, adanmış kulun Ona yiyecek sunarken söylediği aşk dolu sözleri Onun duyması, yemesi ve aslında tatmasıyla tamamen özdeştir. Bu nokta önemlidir: O, mutlak konumda olduğu için Onun işitmesi, yemesiyle ve tatmasıyla tamamen özdeştir. Yüce Mutlak Hakikatin yemek yiyebileceğini ve bundan zevk alabileceğini, Kṛṣṇa'yı Onun Kendisini tasvir ettiği gibi ve yorum yapmaksızın kabul eden adanmış kullar anlıyabilirler sadece.

27

यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥२७॥

yat karoṣi yad aśnāsi
yajjuhoṣi dadāsi yat
yat tapas yasi kaunteya
tat kuruṣva mad-arpaṇam

yat—her ne; *karoṣi*—yaparsan; *yat*—her ne; *aśnāsi*—yersen; *yat*—her ne; *juhoṣi*—sunarsan; *dadāsi*—verirsen; *yat*—her ne; *yat*—her ne; *tapas yasi*—çilelere katlanırsan; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *tat*—o; *kuruṣva*—yap; *mat*—Bana; *arpaṇam*—sunu olarak.

ÇEVİRİ

Ey Kuntī'nin oğlu, her ne yaparsan, her ne yersen, her ne sunarsan, veya verirsen ve her ne fedakarlıkta bulunursan bütün bunları Bana sunarak yap.

AÇIKLAMA

Her durumda Kṛṣṇa'yı unutmayacak şekilde yaşamak herkesin görevidir. Herkes ruhunu ve vücudunu bir arada tutabilmek için çalışmak zorundadır ve Kṛṣṇa'nın burada tavsiye ettiği gibi, kişi Onun için çalışmalıdır. Herkes yaşamak için birşeyler yemek zorundadır, bundan dolayı kişi, Kṛṣṇa'ya sunulmuş yiyecek artıklarını yemelidir. Her medeni insan bazı dînî, veya geleneksel törenler yapmalıdır, bütün bunları "Benim için yapın" diyerek Kṛṣṇa bize tavsiyede bulunmaktadır. Herkesin yardım amacıyla birilerine birşeyler verme eğilimi vardır; Kṛṣṇa bu konuda "Bana verin" demektedir. Bunun anlamı ise kazanılan paranın Tanrıya hizmet amacıyla kullanılmasıdır. Günümüzde insanlar bu çağ için uygun olmayan bazı meditasyon yöntemlerine rağbet etmektedirler, fakat kişi, eğer bütün gün Hare Kṛṣṇa *mantrasını* zikrederse, *Bagavad-gītā*'nın Altıncı Bölümünde belirtildiği gibi en büyük meditasyoncu ve en büyük *yogī* konumuna ulaşır.

28

शुभाशुभफलैरेवं मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः ।
संन्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि ॥२८॥

śubhāśubha-palair evaṁ
mokṣyase karma-bandhanaiḥ

sannyāsa-yoga-yuktātmā
vimukto mām upaiṣyasi

subha—hayırlıdan; *aśubha*—ve hayırsız; *palaiḥ*—sonuçlar; *evam*—böylece; *mokṣyase*—özgür olacaksın; *karma*—çalışmanın; *bandhanaiḥ*—esaretten; *sannyāsa*—feragatin; *yoga*—yoga; *yukta-ātmā*—akıl sabitleşmiş olarak; *vimuktaḥ*—özgür; *mām*—Bana; *upaiṣyasi*—ulaşacaksın.

ÇEVİRİ

Çalışmanın esaretinden ve yapılan çalışmanın hayırlı ve hayırsız sonuçlarından kişi bu yolla kurtulabilir. Bu feragat ilkesi içinde, aklın Bende sabitleşmiş olarak özgürlüğünü kazanacak ve Bana döneceksin.

AÇIKLAMA

Yüce idare altında Kṛṣṇa şuuruyla hareket eden kişiye *yukta* denir. Bunun teknik adı *yukta-vairagya*dır. Bu konu Rūpa Gosvami tarafından şöyle izah edilir:

anāsaktasya viṣayān
yathārham upayuñjataḥ
nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktam vairāgyam ucyate
(*Bakti-rasāmṛta-sindhu* 2.255)

Rūpa Gosvami'nin dediği gibi, bu maddi dünyada yaşadıkça hareket etmek zorundayız, hareket etmeyi durduramayız. Bundan dolayı, eğer hareket yapılır ve meyveleri Kṛṣṇa'ya sunulursa buna *yukta-vairāgya* denir. Aslında feragat halinde bulunan bu gibi faaliyetler aklın aynasını temizler ve manevi idrak yolunda ilerleyen bir aktör olarak, kişi sonunda Tanrının Yüce Şahsına tamamen teslim olur. Kişi böylece sonunda özgürlüğüne kavuşur ve bu özgürlüğün niteliği belirlenmiştir. Kişi bu özgürlüğe kavuşunca *brahmajyoti* ile bir olmaz, fakat Yüce Tanrının gezegenine gider. Kṛṣṇa, burada açıkça belirttiği gibi, *mām upaiṣyasi*, yani "Bana döneceksin" demektedir. Özgürlüğün beş safhası vardır ve burada belirtildiği gibi, hayatını Yüce Tanrının idaresi altında geçiren adanmış kişi, vücudunu terkettikten sonra Tanrıya geri dönebilecek ve Yüce Tanrıya doğrudan doğruya hizmet edebilecek konumdadır.

Sadece ilgi duymakla kalmayıp aynı zamanda yaşamını Tanrıya hizmet etmeye adamış kişi aslında *sannyāsi*dir. Kendisini her zaman bir ebedi hizmetçi olarak gören kişi Tanrının yüce iradesine bağlıdır. Böyle bir insan her ne yaparsa yapsın Tanrının yararına yapar. Her ne harekette bulunursa bulunsun, bunu Tanrıya hizmet olarak yapar. Bu kişi, meyvesel faaliyetlere ve *Vedalar*'da bahsedilen belirlenmiş görevlere dikkatini ciddi bir şekilde vermez. *Vedalar*'da bahsedilen belirlenmiş görevleri yerine getirmek sıradan beşerler için mecburidir, fakat tamamen Tanrıya hizmet etmekle meşgul olan adanmış saf bir kul, bazen bu belirlenmiş Vedik görevleri yapmıyor görünse bile aslında öyle değildir.

Bundan dolayı, Vaişnava otoriteleri, adanmış saf bir kulun plan ve faaliyetlerinin en zeki kişi tarafından bile anlaşılamıyacağını belirtmişlerdir, (*tānra vākya, kriyā, mudrā vijñeha nā bujhaya* (*Caitanya-caritāmṛta, Madhya* 23.39). Tanrıya nasıl hizmet edebileceğini düşünen ve planlıyan kişi tamamen özgür olarak görülür ve gelecekte de evine ve Tanrıya geri döneceği garantidir. Tıpkı, Kṛṣṇa'nın bütün eleştirilerin üzerinde bulunması gibi, böyle bir insan da bütün maddi eleştirilerin üzerinde yer alır.

29

समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः ।
ये भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते तेषु चाप्यहम् ॥२९॥

samo ham sarva-buteṣu
na me dveṣyo 'sti na priyah
ye bajanti tu mām baktyā
mayi te teṣu cāpy aham

samaḥ—eşit davranmak; *aham*—Ben; *sarva-būteşu*—bütün canlı varlıklara; *na*—hiçkimse; *me*—Bana; *dveşyaḥ*—nefret; *asti*—dır-dir; *na*—ne de; *priyaḥ*—sevgili; *ye*—yapanlar; *bajanti*—aşkın hizmette bulunur; *tu*—fakat; *mām*—Bana; *baktyā*—adanmışlıkla; *mayi*—Bende; *te*—bu gibi kişiler; *teşu*—onlarda; *ca*—de-da; *api*—kesinlikle; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Ben ne kimseye haset ederim, ne de birisine karşı ayırım yaparım. Ben herkese eşit davranırım. Fakat, her kim adanmışlık içinde

Bana hizmet ederse, o kişi Bendedir ve Benim dostumdur ve Ben de onun dostuyumdur.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa eğer herkese eşit gözle bakıyorsa ve hiçkimse Onun özel dostu değilse, Ona aşkın hizmet vermekle daima meşgul olan adanmış kullara neden özel bir ilgi gösterdiği sorusu burada akla gelebilir. Fakat, bu bir kayırma değil doğal birşeydir. Bu maddi dünyadaki herkes biraz yardımsever olabilir, fakat herkes kendi çocuklarına özel bir ilgi gösterir. Tanrının dediğine göre, her ne suret içinde olursa olsun her canlı varlık Onun çocuğudur ve O, herkese yaşam için gereksinim duyduğu şeyleri cömertçe verir. O, tıpkı, kaya, toprak, veya deniz ayırımı yapmaksızın hertarafa yağmur yağdıran bir bulut gibidir. Fakat O, adanmış kullarına özel bir ilgi gösterir.Bu gibi adanmış kullardan burada, "Onlar daima Kṛṣṇa şuurunda olduklarından daima Kṛṣṇa'nın aşkınlığı ile doludurlar" diye bahsedilmektedir. "Kṛṣṇa şuuru" deyimi, bu şuura sahip olanların, halihazırda Onda olan (yaşayan) aşkın kişiler olduklarını belirtir. Tanrı, burada açıkça, *mayi te*, yani "Onlar Bendedir" demektedir. Sonuçta, doğal olarak Tanrı da onlardadır. Bu, karşılıklı bir durumdur. Bu durum, aynı zamanda şu sözlerle izah edilir: *ye yathā mām prapadyante tāṁs tathaiva bajāmy aham*: "Her kim Bana teslim olursa, teslim oluşuyla orantılı olarak onu himaye ederim." Tanrı ile kul arasında aşkın bir mübadele mevcuttur, çünkü hem Tanrı hem de adanmış kul bilinçlidir. Elmas, altın bir yüzüğe yerleştirildiği zaman güzel görünür. Çünkü, elmas altını yüceltir ve altın da elması yüceltir. Tanrı ve canlı varlık ebediyen parlar ve canlı varlık Yüce Tanrının hizmetine girdiği zaman altına benzer. Tanrı da elmasa benzer ve bu kombinasyon çok güzeldir. Saf duruma ulaşmış canlı varlıklara adanmış kul denir. Yüce Tanrı adanmış kullarına adanır. Eğer adanmış kul ile Tanrı arasındaki bu karşılıklı ilişki yoksa, o zaman şahsiyetçi felsefe de olmaz. Gayrişahsi felsefede Yüce Tanrı ile canlı varlık arasında karşılıklı bir ilişki yoktur, fakat bu ilişki şahsiyetçi felsefede vardır.

Buna örnek olarak, Tanrı bir dilek ağacına benzetilir ve kul bu dilek ağacından her ne isterse Tanrı verir. Fakat buradaki izah daha açıktır. Tanrı burada, adanmış kullarına ayırım yaptığını söylemektedir. Bu ayrıcalık, Tanrının özel insafının (rahmetinin) adanmış kulları üzerinde tecelli etmesidir. Tanrının bu mübadelesinin *karma* kanunları altında olmadığı iyi bilinmelidir. Bu durum, Tanrının ve adanmış kullarının içinde işlev gördüğü aşkın bir durumdur. Tanrıya

adanmış hizmet sadece bu maddi dünyaya ait bir faaliyet değildir; bu faaliyet, ebediyet, saadet ve bilginin hüküm sürdüğü ruhsal dünyanın bir parçasıdır.

30

अपि चेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक् ।
साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग् व्यवसितो हि सः ॥३०॥

api cet su-durācāro
bajate mām ananya-bāk
sādhur eva sa mantavyah
samyag vyavasito hi sah

api—bile; *cet*—eğer; *su-durācārah*—en iğrenç hareketleri yapan; *bajate*—adanmış hizmetle meşgul olursa; *mām*—Bana; *ananya-bāk*—sapmaksızın; *sādhuh*—ermiş; *eva*—kesinlikle; *sah*—o; *mantavyah*—olarak görülmelidir; *samyak*—tamamen; *vyavasitah*—kararlılık içinde; *hi*—kesinlikle; *sah*—o.

ÇEVİRİ

Adanmış hizmetle meşgul olan kişi, en iğrenç hareketleri yapsa bile ona kutsal insan gözüyle bakılmalıdır, çünkü o, kararlılık içindedir.

AÇIKLAMA

Bu dörtlükte kullanılan *su-durācārah* sözcüğü özel bir önem taşır ve bu konu iyi anlaşılmalıdır. Koşullanmış canlı varlığın yaptığı iki çeşit faaliyet vardır: bunlardan biri şartlı hareket, diğeri ise meşru harekettir. Vücudu korumak, veya toplumun ve devletin kurallarına uymakla ilgili olan faaliyetler adanmış kişiler için bile koşullanmış yaşamla ilgili faaliyetlerdir ve bu gibi faaliyetler şartlı hareketlerdir. Bunun yanısıra ruhsal doğasının tamamiyle bilincinde olan ve Kṛṣṇa şuuru, veya Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olan canlı varlığın hareketleri aşkın hareketlerdir. Bu gibi faaliyetler, canlı varlığın meşru konumunda yaptığı aşkın hareketlerdir ve bunun teknik adı adanmış hizmettir. Koşullanmış durumda, adanmış hizmet ve şartlı hizmet, vücutla ilgili olarak bazen birbirlerine paralel olabilirler. Fakat yine de, bu faaliyetler bazen birbirlerinin karşıtı da olabilir. Adanmış kişi sağlığını bozacak birşey yapmamaya mümkün olduğu kadar dikkat eder. Çünkü,

faaliyetlerindeki mükemmelliğin, Kṛṣṇa şuurunda yaptığı idrakin gelişmesine bağlı olduğunu gayet iyi bilir. Bununla beraber, Kṛṣṇa şuurundaki bir şahıs, bazen sosyal ve politik bakımdan iğrenç olarak nitelendirilen bir harekette bulunabilir. Fakat, bu geçici düşüş o kişiyi yetkisiz kılmaz. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiğine göre, düşen (yoldan çıkan) kişi eğer hâla bütün kalbiyle Yüce Tanrıya adanmış hizmetle meşgul oluyorsa, onun kalbinde bulunan Tanrı onu arıtır ve onun yapmış olduğu bu iğrenç hareketi affeder. Maddi kirlenme çok güçlü olduğundan, tamamen Tanrıya hizmet etmekle meşgul olan bir *yogī* bile bazen baştan çıkabilir, fakat Kṛṣṇa şuuru o kadar güçlüdür ki bu gibi geçici baştan çıkışları bir an önce telafi eder. Bundan dolayı, adanmış hizmet yöntemi daima başarıya ulaşır. Hiçkimse kazara yoldan çıkmış bir adanmış kul ile alay etmemelidir, çünkü gelecek dörtlükte açıklanacağı gibi, adanmış kul Kṛṣṇa şuuruna geri döner dönmez bu geçici düşüş son bulur.

Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurunda olan ve büyük bir kararlılıkla Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikreden kişi, bir kaza, veya tesadüf sonucu yoldan çıkmış olsa bile aşkın platformda olarak kabul edilmelidir. Burada kullanılan ve "O kutsaldır" anlamına gelen *sadhur eva* sözcüğü önemlidir. Kazara yoldan çıkan bir adanmış kul ile alay etmemeleri, kazara yoldan çıkmış olsa bile ona kutsal insan gözüyle bakmaları için adanmamış beşerler burada uyarılmaktadır. Ve burada kullanılan *mantavyaḥ* sözcüğü de önemlidir. Kişi, eğer bu kurala uymaz ve kazara yoldan çıkmış olan bir adanmış kul ile alay ederse, o zaman Yüce Tanrının emrine itaat etmiyor demektir. Adanmış kulun yegane niteliği, korkusuzca ve özel olarak adanmış hizmetle meşgul olmasıdır. *Nṛsiṁha Purāṇa*'da şu açıklama yapılır:

bagavati ca harāv ananya cetā
bhṛśa-malino 'pi virājate manuṣyaḥ
na hi sasa-kaluṣa-cchabiḥ kadācit
timira-parābhavatām upaiti candraḥ

Bunun anlamı şudur: kişi, Tanrıya adanmış hizmetle tamamen meşgul olsa bile bazen iğrenç hareketlerde bulunduğu görülebilir; bu faaliyetler ayın yüzeyinde görülen lekeler gibidir. Bu lekeler ay ışığının yayılmasına engel oluşturmazlar. Aynı şekilde, adanmış kişinin kutsal karakterden geçici olarak düşmesi onu iğrenç bir insan haline sokmaz.

Kişi bunu yanlış anlıyarak, aşkın adanmış hizmetteki adanmış

kulun her türlü iğrenç faaliyette bulunabileceğini zannetmemelidir; çünkü bu dörtlük sadece maddi bağlantıların gücü tarafından kazara yoldan çıkmakla ilgilidir. Adanmış hizmet, yanıltıcı enerjiye karşı az çok bir savaş ilan etmek gibidir. Kişi yanıltıcı enerjiye karşı savaşacak güçte değilse, o zaman kazara yoldan çıkabilir. Fakat, kişi yeterince güçlü ise, biraz önce anlattığımız bu yoldan çıkışlara hedef olmaz. Hiçkimse bu dörtlükten yararlanmaya kalkışarak saçmalayıp sonra da adanmış bir kul olduğunu düşünmemelidir. Kişi, eğer adanmış hizmet vasıtasıyla karakterini geliştirmezse o zaman yüksek bir adanmışlık seviyesinde olmadığı anlaşılır.

31

क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति ।
कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥३१॥

kṣipraṁ bavati dharmātmā
śaśvac-çāntiṁ nigacchati
kaunteya pratijānīhi
na me baktaḥ praṇaśyati

kṣipram—çok yakında; *bavati*—olur; *dharma-ātmā*—dürüst; *śaśvat-śāntim*—daimi barış; *nigacchati*—ulaşır; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *pratijānīhi*—ilan etmek; *na*—asla; *me*—Bana; *baktaḥ*—adanmış kul; *praṇaśyati*—mahvolmaz.

ÇEVİRİ

O, çabucak dürüstlüğe döner ve daimi barışa ulaşır. Ey Kunti'nin oğlu, pervasızca açıklarım ki, Bana adanmış kul asla mahvolmaz.

AÇIKLAMA

Bu konu yanlış anlaşılmamalıdır. Yedinci Bölümde Tanrının söylediği gibi, zararlı faaliyetlerle meşgul olan kişi Tanrıya adanmış bir kul olamaz. Tanrıya adanmamış kişinin iyi nitelikleri yoktur. Kişi nasıl olur da (kazara veya bilerek) hem iğrenç faaliyetlerle meşgul olup, hem de adanmış saf bir kul olabilir? sorusu burada aklımıza gelebilir. Kişi bu soruyu sormakta haklıdır. Yedinci Bölümde belirtildiği gibi, Tanrıya adanmış hizmete asla yanaşmayan bu alçaklar, *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiği gibi, iyi niteliklere sahip değildirler. Genel olarak dokuz çeşit adanmışlık faaliyetiyle meşgul olan adanmış kul

bütün maddi pislikleri kalbinden temizlemekle meşguldür. O, Tanrının Yüce Şahsını kalbinde duyumsar ve böylece bütün günahsal pislikler kendiliğinden temizlenip gider. Sürekli olarak Yüce Tanrıyı düşünmek insanı doğal olarak saf bir hale getirir. *Vedalar*'a göre, kişi eğer yüce konumdan düşerse kendisini arıtmak için bazı ritüelleri yerine getirmelidir. Fakat burada öyle birşey söz konusu değildir, çünkü arıtıcı yöntem kişinin daima Tanrıyı hatırlamasına bağlıdır. Bundan dolayı, kişi, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmelidir. Bu zikir kişinin kazara yoldan çıkmasına engel olur. Ve kişi böylece her türlü maddi kirlenmeden sürekli özgür olur.

32

मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य येऽपि स्युः पापयोनयः ।
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परां गतिम् ॥३२॥

māṁ hi pārtha vyapāśrit ya
ye 'pi syuḥ pāpa-yonayah
striyo vaiśyās tathā sūdrās
te 'pi yānti parāṁ gatim

mām—Benim; *hi*—kesinlikle; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *vyapāśritya*—özellikle sığınanlar ; *ye*—yapanlar; *api*—de-da; *syuḥ*—ler; *pāpa-yonayah*—düşük ailede doğmuş olan; *stri yaḥ*—kadınlar; *vaiśyāḥ*—iş adamları; *tathā*—de-da; *sūdrāḥ*—düşük sınıf insanlar; *te api*—onlar bile; *yānti*—gider; *parām*—yüceliğe; *gatim*—hedefe.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, Bana sığınanlar düşük seviyede [kadınlar, vaiśyalar (tüccarlar), ve sūdralar (işçiler)] olsalar bile yüce hedefe ulaşabilirler.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrı tarafından burada açıkça belirtildiği gibi, adanmış hizmette üst ve alt sınıflar arasında bir ayırım yapılmaz. Bu gibi ayırımlar maddi kavramlar için geçerlidir, fakat Tanrıya adanmış, veya aşkın hizmetle meşgul olan kişiler arasında böyle bir ayırım yapılmaz. Yüce hedefe ulaşmaya çalışan herkes buna uygundur. *Śrīmad-Bāgavatam*'da (2.4.18) belirtildiği gibi, en alt sınıf olan *candālalar* (köpek yiyiciler) bile adanmış saf bir kulla beraber olurlarsa arınabilirler. Demek ki,

adanmış hizmet ve adanmış saf bir kulun rehberliği o kadar güçlüdür ki, beşeriyetin alt ve üst sınıfları arasında hiçbir ayırım yapılmaz; bu yola herkes girebilir. Adanmış saf bir kula sığınan en sıradan adam bile uygun bir yolla arıtılabilir. Erdem hali (*brāhmaṇlar*, yani zeki sınıf), ihtiras hali (*ksatriyalar*, yani yöneticiler), ihtiras ve cehalet halinin karışımı (*vaisyalar*, yani tüccarlar), ve cehalet hali (*sūdralar*, yani işçiler) olmak üzere insan toplumu maddi doğanın çeşitli hallerine göre sınıflandırılır. Bu sınıfların da altında olanlara *caṇḍālalar* denir ve bunlar günahkar ailelerde dünyaya gelirler. Bu günahkar ailelerde doğanların dostlukları üst sınıflar tarafından genellikle kabul edilmez. Fakat, adanmış hizmet o kadar güçlüdür ki, Yüce Tanrıya adanmış saf bir kul, alt sınıfa ait bu insanları yaşamdaki en yüce mükemmelliğe ulaştırabilir. Bu durum sadece Kṛṣṇa'ya sığınma halinde mümkün olabilir. Burada kullanılan *vyapāśritya* sözcüğünün işaret ettiği gibi, kişi tamamen Kṛṣṇa'ya sığınmalıdır. Kişi böylece, büyük *jñāniler* ve büyük *yogiler*den daha yüksek bir mertebeye ulaşabilir.

33

किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा ।
अनित्यमसुखं लोकमिमं प्राप्य भजस्व माम् ॥३३॥

kiṁ punar brāhmaṇāḥ puṇyā
bhaktā rājarṣayas tathā
anityam asukhaṁ lokam
imaṁ prāpya bajasva mām

kim—ne kadar; *punaḥ*—tekrar; *brāhmaṇāḥ*—brāhmaṇlar; *puṇyāḥ*—dürüst; *bhaktāḥ*—adanmış kullar; *rāja-ṛṣayaḥ*—tanrısal krallar; *tathā*—de-da; *anityam*—geçici; *asukham*—dertlerle dolu; *lokam*—gezegen; *imam*—bu; *prāpya*—kazanç; *bajasva*—adanmış hizmetle meşgul ol; *mām*—Bana.

ÇEVİRİ

Dürüst brāhmaṇlar, adanmışlar ve kutsal krallar için bu durum daha ne kadar sürecek? Madem ki bu fani ve dert dolu dünyaya geldin, Bana adanmış aşk hizmetiyle meşgul ol.

AÇIKLAMA

Bu maddi dünyada insanlar sınıflara ayrılırlar ve bu dünya hiçkimse

için mutluluk dolu bir yer değildir. Burada açıkça belirtildiği gibi: *anityam asukham lokam*, yani "Bu dünya fanidir ve dertlerle doludur." Bazı filozoflar, özellikle Māyāvādi filozoflar bu dünyanın sahte olduğunu iddia ederler, fakat *Bagavad-gītā*'dā belirtildiği gibi, bu dünya sahte değil fanidir. Sahte ile fani arasında fark vardır. Bu dünya fanidir (geçicidir), fakat ebedi olan birbaşka dünya vardır. Bu dünya dertlerle doludur, fakat öbür dünya ebedidir ve saadet doludur.

Arjuna kutsal bir kraliyet ailesinde dünyaya gelmişti. Fakat, Yüce Tanrı burada ona da, "Bana adanmış hizmete başla ve çabucak evine ve Bana geri dön" diye tavsiyede bulunmaktadır. Hiçkimse dertlerle dolu olan bu fani dünyada kalmamalıdır. Herkes kendisini Tanrının Yüce Şahsına bağlayarak ebedi mutluluğa ulaşmalıdır. Yüce Tanrıya adanmış hizmet, her sınıftan herkesin bütün sorunlarını halledecek yegane yoldur. Bundan dolayı, herkes Kṛṣṇa şuuruna sahip olarak yasamını mükemmeliğe ulaştırmalıdır.

34

मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ।
मामेवैष्यसि युक्त्वैवमात्मानं मत्परायणः ॥३४॥

man-manā bava mad-bakto
mad-yājī mām namaskuru
mām evaiṣyasi yuktvaivam
ātmānam mat-parāyaṇaḥ

mat-manāḥ—daima Beni düşün; *bava*—ol; *mat*—Benim; *baktaḥ*—adanmış kul; *mat*—Benim; *yājī*—ibadet edenim; *mām*—Bana; *namaskuru*—itaatlerini sun; *mām*—Bana; *eva*—tamamen; *esyasi*—geleceksin; *yuktvā*—garkolmus olarak; *evam*—böylece; *ātmānam*—ruhun; *mat-parāyaṇaḥ*—adanmış.

ÇEVİRİ

Aklını daima Beni düşünmekle meşgul et, Bana adan, Bana itaatlerini sun ve Bana ibadet et. Tamamen Bana garkolursan kesinlikle Bana dönersin (gelirsin).

AÇIKLAMA

Bu dörtlükte açıkça belirtildiği gibi, Kṛṣṇa şuuru, bu kirli maddi dünyanın kıskaçlarından kurtulmak için yegane yoldur. Bazı vicdansız yorumcular, bütün adanmış hizmetin Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya

sunulmasının gerekliliğini bazen tahrif ederler. Maalesef bu vicdansız yorumcular, okuyucunun aklını mümkün olmayan şeylere yöneltirler. Bu gibi yorumcular, Kṛṣṇa'nın aklı ile Kendisi arasında hiçbir fark olmadığını bilmezler. Kṛṣṇa sıradan bir insan değil, Mutlak Hakikattir. Onun vücudu, aklı ve Kendisi bir ve Mutlaktır. *Çaitanya-çaritāmṛta* (Beşinci Bölüm, *Ādi lilā*, 41-48inci dörtlükler) hakkında yapmış olduğu *Anubāşya* yorumlarında, Baktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī, *Kūrma Purāṇa*'da, *deha-dehi-vibhedo 'yaṁ neśvare vidyate kvacit* sözleriyle, Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın vücudu ile Kendisi arasında hiçbir fark olmadığını belirtmiştir. Fakat, Kṛṣṇa bilimini bilmeyen yorumcular, Kṛṣṇa'nın kişiliğini Onun aklından, veya vücudundan ayrı tutarak Kṛṣṇa'yı gizlerler. Bu durum, Kṛṣṇa biliminde işlenen bir cehalet örneğidir ve maalesef bazıları, insanları yanlış yönlendirerek bazı kârlar sağlamak peşindedir.

Bazı şeytani kişiler de Kṛṣṇa'yı düşünürler, fakat tıpkı Kṛṣṇa'nın amcası Kral Kaṁsa gibi, Ona haset ederek düşünürler. Kral Kaṁsa da daima Kṛṣṇa'yı düşünmekle meşguldü, fakat o, Kṛṣṇa'yı düşmanı olarak düşünmekteydi. Kṛṣṇa'nın ne zaman gelip kendisini öldüreceğini düşünmekten hep korku içinde yaşıyordu. Onu bu şekilde düşünmek bize fayda sağlamaz. Kişi, Onu adanmış bir aşkla düşünmelidir. Buna *bakti* denir. Kişi, daima Kṛṣṇa hakkında bilgi edinmekle meşgul olmalıdır. Bu bilgiyi edinmenin en uygun yolu da bu bilgiyi deha sahibi bir manevi öğretmenden öğrenmektir. Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır ve daha önce birçok defalar izah ettiğimiz gibi, Onun vücudu maddi değildir, fakat saadet, ebediyet ve bilgiden ibarettir. Kṛṣṇa hakkında yapılan bu tür konuşmalar kişinin Kṛṣṇa'ya adanmasına yardımcı olur. Kṛṣṇa'yı yanlış kaynaklardan anlamaya çalışmak bir sonuç sağlamaz.

Bundan dolayı kişi, Kṛṣṇa'nın ebedi sureti ile aklını meşgul etmeli ve Kṛṣṇa'nın Yüce Tanrı olduğuna inanarak Ona ibadet etmekle meşgul olmalıdır. Hindistan'da Kṛṣṇa'ya ibadet edilen binlerce tapınak mevcuttur ve oralarda adanmış hizmette bulunulur. Kişi bu hizmeti yaparken Kṛṣṇa'ya itaatlerini sunmalıdır. Kişi, *Mürti*'nin önünde başını eğmeli ve aklını, vücudunu, faaliyetlerini, herşeyini Onunla meşgul etmelidir. Bunu yapmak kişiyi tamamiyle Kṛṣṇa'ya garkeder. Bu faaliyet, kişinin Kṛṣṇaloka'ya transferini mümkün kılar. Kişi, bazı vicdansız yorumcuların aklını karıştırmasına izin vermemelidir. Kişi, Kṛṣṇa hakkında birşeyler duymak ve Onun kutsal ismini zikretmekle başlıyan adanmış hizmetin dokuz çeşit yöntemiyle meşgul olmalıdır. Adanmış saf hizmet insan toplumunda ulaşılacak en yüce kazançtır.

Bagavad-gītā'nın Yedinci ve Sekizinci Bölümlerinde açıklandığı gibi, Tanrıya sunulan adanmış saf hizmet, tahmini bilgiden, mistik *yoga* ve meyvesel faaliyetlerden özgürdür. Tam bir kutsallığa ulaşamıyanlar, gayrişahsi *brahmajyoti* (nur) ve kalpte yerleşik bulunan Paramātmā gibi, Tanrının çeşitli hallerine cezbolurlar; fakat adanmış saf bir kul doğrudan doğruya Tanrıya hizmet eder.

Yarıtanrılara ibadet edenlerin en ahmak beşerler olduklarını ve bunların, Kṛṣṇa'nın ödülünü hiçbir zaman kazanamıyacaklarını açıkça belirten çok güzel bir şiir vardır. Adanmış kişi, başlangıçta bazen standartlardan düşebilir, fakat yine de bütün filozoflardan ve *yogī*lerden üstündür. Her zaman Kṛṣṇa şuuryla meşgul olan kişi mükemmel ve kutsal bir insandır. Onun kazara yaptığı bazı adanmışlık dışı faaliyetler zamanla kaybolur ve kısa bir süre sonra tam bir mükemmelliğe ulaşır. Adanmış saf bir kulun aslında yoldan çıkma şansı yoktur, çünkü Yüce Tanrı adanmış saf kullarını Şahsen himeye eder. Bundan dolayı, zeki kişiler doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuruna girmeli ve bu maddi dünyada mutlu yaşamalıdır. Bu kişiler sonunda Kṛṣṇa'nın yüce ödülünü kazanacaklardır.

En Gizemli Bilgi konusunda *Śrīmad-Bāgavad-gītā*'nın Dokuzuncu Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONUNCU BÖLÜM



Mutlağın Serveti

1

श्रीभगवानुवाच
भूय एव महाबाहो शृणु मे परमं वचः ।
यत्तेऽहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हितकाम्यया ॥१॥

śrī-bagavān uvāca
būya eva mahā-bāho
śṛṇu me paramaṁ vacah
yat te 'haṁ priyamāṇāya
vakṣ yāmi hita-kāmyayā

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *būyaḥ*—tekrar; *eva*—kesinlikle; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *śṛṇu*—sadece duy; *me*—Benim; *paramam*—yüce; *vacaḥ*—öğreti; *yat*—olan; *te*—sana; *aham*—Ben; *prīyamāṇāya*—sevgili arkadaşım olduğunu düşünerek; *vakṣyāmi*—söylemek; *hita-kāmyayā*—yararın için.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Tekrar dinle, Ey şanlı Arjuna. Benim sevgili dostum olduğun için, seninle daha konuşacağım ve şimdiye kadar açıklamış olduğum bilgilerden daha iyi olan bilgiler vereceğim.

AÇIKLAMA

Bagavān sözcüğü Parāśara Muni tarafından şöyle açıklanmıştır: altı çeşit zenginlikte tam olan, yani tam güce, tam şöhrete, tam servete,

tam bilgiye, tam güzelliğe ve tam feragata sahip olan Bagavāndır, yani Tanrının Yüce Şahsıdır. Kṛṣṇa bu dünyada Şahsen mevcut iken bu altı zenginliği sergilemiştir. Bundan dolayı, Parāśara Muni gibi büyük bilgeler Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmişlerdir. Kṛṣṇa şimdi, daha gizli bilgileri içeren zenginliklerini ve bunların nasıl çalıştıklarını Arjuna'ya öğretmeye başlamak üzeredir. Tanrı, daha önce Yedinci Bölümle başlayarak çeşitli enerjilerini ve onların nasıl çalıştıklarını açıklamıştı. Şimdi ise bu bölümde Arjuna'ya bazı özel zenginliklerini anlatmaktadır. Bir önceki bölümde kişinin tam bir inanç duyarak adanmasına yardımcı olması için çeşitli enerjilerini açıklamıştı. Bu bölümde ise yine bazı tezahürlerini ve çeşitli zenginliklerini Arjuna'ya anlatmaktadır.

Kişi, Yüce Tanrı hakkında bilgi edindikçe adanmış hizmette sabitleşir. Kişi her zaman adanmış kullarla beraber olarak Tanrı hakkında birşeyler duymalıdır; bu bilgi ediniş kişinin adanmış hizmetteki yerini sağlamlaştırır. Adanmış kulların yaptığı Tanrı hakkındaki konuşmalar, sadece gerçekten Kṛṣṇa şuurunda olmak isteyenler arasında yapılır. Diğerleri bu gibi konuşmalarda yer almazlar. Tanrı bunu Arjuna'ya açıkça söylemektedir, çünkü Arjuna Onun çok sevgili bir dostudur ve bu konuşma onun yararınadır.

2

न मे विदुः सुरगणाः प्रभवं न महर्षयः ।
अहमादिर्हि देवानां महार्षीणां च सर्वशः ॥२॥

ne me viduḥ sura-gaṇāḥ
prabhavaṁ na maharṣayaḥ
aham ādir hi devānāṁ
maharṣīṇāṁ ca sarvaśaḥ

na—asla; *me*—Benim; *viduḥ*—bilmek; *sura-gaṇāḥ*—yarıtanrılar; *prabhavam*—kaynak, zenginlikler; *na*—asla; *mahā-ṛṣayaḥ*—büyük bilgeler; *aham*—Ben; *ādiḥ*—kaynak; *hi*—kesinlikle; *devānām*—yarıtanrıların; *mahā-ṛṣīṇām*—büyük bilgelerin; *ca*—de-da; *sarvaśaḥ*—her bakımdan.

ÇEVİRİ

Ben her bakımdan yarıtanrıların ve bilgelerin kaynağı olduğum için ne yarıtanrılar ne de büyük bilgeler Benim zenginliklerimi bilebilirler.

AÇIKLAMA

Brahma-saṁhitā'da belirtildiği gibi, Rab Kṛṣṇa Yüce Tanrıdır. Hiçkimse Ondan daha büyük değildir; O, tüm sebeplerin sebebidir. Burada Tanrının Şahsı tarafından da belirtildiği gibi O, bütün yaratanrıların ve bilgelerin sebebidir (kaynağıdır). Yaratanrılar ve büyük bilgeler bile Kṛṣṇa'yı anlıyamazlar; onlar Kṛṣṇa'nın ne adını, ne de şahsını anlıyabilirler; öyleyse bu küçük gezegenin sözüm ona bilgelerinin konumları ne olabilir? Yüce Tanrının neden bu dünyaya sıradan bir insan gibi gelip şahane ve olağanüstü faaliyetlerde bulunduğunu hiçkimse anlıyamaz. Bundan dolayı anlaşılmalıdır ki, entellektüel olmak Kṛṣṇa'yı anlamaya yetmez. Yaratanrılar ve büyük bilgeler akli tahminlerle Kṛṣṇa'yı anlamaya çalışmışlar ve bunu başaramamışlardır. *Śrīmad-Bāgavatam*'da açıkça belirtildiği gibi, büyük yaratanrılar bile Tanrının Yüce Şahsını anlıyamazlar. Mükemmel olmayan duyularının sınırlarını zorlayarak tahminlerde bulunurlar ve gayrişahsiyetçiliğin zıt sonucuna ulaşırlar, yani maddi doğanın üç nitelik tarafından tezahür etmemiş birşey olduğu sonucuna ulaşırlar, veya akli tahminleriyle başka birşeyi hayal ederler, fakat bu gibi budalaca tahminlerle Kṛṣṇa'yı anlamak mümkün değildir.

Tanrı burada dolaylı yoldan, "Eğer birisi Mutlak Hakikati bilmek isterse Ben Tanrının Yüce Şahsı olarak burada hazırım" demektedir. Kişi bu gerçeği bilmelidir. Kişi, Şahsen mevcut bulunan bu kavranamaz Tanrıyı anlıyamasa bile, O mevcuttur. Aslında, sadece *Bagavad-gītā* ve *Śrīmad-Bāgavatam*'dan Onun söylediklerini öğrenerek ebediyet, saadet ve bilgi dolu olan Kṛṣṇa'yı anlıyabiliriz. Bir yönetici güç, veya gayrişahsi Brahman olarak Tanrı kavramı, Tanrının ikinci derecedeki enerjisinde bulunanlar tarafından kavranılabilir, fakat kişi aşkın konuma yükselmeden Tanrının Şahsını kavrayamaz.

Çünkü, birçok kişi, Kṛṣṇa'yı esas durumundayken anlıyamaz. O ise bu gibi tahmincilere yardımcı olabilmek için, sebepsiz insafı (rahmeti) ile bazen bu dünyaya iner. Bu tahminciler maddi enerji tarafından kirletilmiş oldukları için, Yüce Tanrı olağanüstü faaliyetler sergilemesine rağmen yine de gayrişahsi Brahman'ın Yüce Tanrı olduğunu düşünürler. Sadece, Yüce Tanrıya tamamen teslim olmuş olan adanmış kullar, Yüce Şahısın lütfu ile Kṛṣṇa'nın Yüce Tanrı olduğunu anlıyabilirler. Tanrıya adanmış kullar Tanrının gayrişahsi Brahman kavramıyla ilgilenmezler; onların inancı ve adanmışlığı doğrudan doğruya Yüce Tanrıya teslim olmalarını sağlar, ve onlar, Kṛṣṇa'nın sebepsiz insafı (rahmeti) ile Kṛṣṇa'yı anlıyabilirler. Onu başka hiçkimse anlıyamaz. Büyük bilgelerin de onayladığı gibi: *Ātma*

nedir, Yüce Tanrı nedir? İbadet etmemiz gereken şahıstır.

3

यो मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरम् ।
असम्मूढः स मर्त्येषु सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥३॥

yo mām ajam anādiṁ ca
vetti loka-maheśvaram
asammūḍhaḥ sa martyeṣu
sarva-pāpaiḥ pramucyate

yaḥ—her kim; *mām*—Beni; *ajam*—doğmamış; *anādim*—başlangıçsız; *ca*—de-da; *vetti*—bilen; *loka*—gezegenlerin; *maha-īsvaram*—yüce efendi; *asammūḍhaḥ*—şaşkınlığa düşmemiş; *saḥ*—o; *martyeṣu*—ölüme hedef olanlar arasında; *sarva-pāpaiḥ*—bütün günahsal tepkilerden; *pramucyate*—kurtulmuş.

ÇEVİRİ

Beni, doğmamış olarak, başlangıçsız olarak ve bütün alemlerin Yüce Rabbi olarak bilen kişi, beşerlerin içinde şaşkınlığa düşmemiştir ve bütün günahlardan kurtulmuştur.

AÇIKLAMA

Yedinci Bölümde (7.3) belirtildiği gibi, *manuṣyāṇāṁ sahasreṣu kascid yatati siddhaye*; kendilerini manevi idrak platformuna yükseltmeye çalışanlar sıradan beşerler değillerdir; onlar, manevi idrak hakkında hiçbirşey bilmeyen milyonlarca beşerden üstündür. Fakat, ruhsal durumlarını gerçekten anlamaya çalışanların içinde, Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu, herşeyin sahibi olduğunu ve doğumsuz olduğunu bilen kişi, manevi idrakte en başarılı olan kişidir. Sadece bu mertebede, Kṛṣṇa'nın yüce konumunu tam anlamıyla anlıyan kişi bütün günahsal tepkilerden tamamen kurtulur.

Tanrı burada "doğmamış" anlamına gelen *aja* sözcüğü ile tasvir edilmektedir, fakat O, İkinci Bölümde *aja* olarak betimlenen canlı varlıktan farklıdır. Tanrı, maddi bağımlılıkları yüzünden doğan ve ölen canlı varlıklardan farklıdır. Koşullanmış ruhlar vücut değiştirirler, fakat Onun vücudu değişmez. O, bu dünyaya geldiği zaman bile aynı doğumsuz kişi olarak gelir; bundan dolayı, Dördüncü Bölümde anlatıldığı gibi, Tanrı, dahili kudreti sayesinde ikinci derecedeki maddi enerjisinin etkisinde kalmaz, fakat O, daima üstün enerjisi içindedir.

Bu dörtlükte kullanılan, *vetti loka-maheśvaram* sözcükleri Rab Kṛṣṇa'nın evrendeki gezegen sistemlerinin yüce sahibi olduğunun bilinmesine işaret eder. O, yaratılıştan önce de mevcuttu ve O, yarattıklarından farklıdır. Bütün yaratanrılar bu maddi evrenin içinde yaratılmışlardır, fakat Kṛṣṇa yaratılmamıştır; bu bakımdan Kṛṣṇa, Brahmā ve Śiva gibi yaratanrılardan farklıdır. O, Brahmā, Śiva ve diğer yaratanrıların yaratıcısı olduğu için bütün gezegenlerin Yüce Tanrısıdır.

Bundan dolayı, Śrī Kṛṣṇa yaratılmış olan herşeyden farklıdır ve bu hakikati bilen kişi bütün günahsal tepkilerden hemen kurtulur. Kişi, Yüce Tanrı bilgisine ulaşmak için bütün günahsal faaliyetlerden kurtulmalıdır. *Bagavad-gītā*'da belirtildiği gibi, O, sadece adanmış hizmet yoluyla bilinebilir. Kişi, Kṛṣṇa'yı bir insanmış gibi düşünmemelidir. Daha önce de belirtildiği gibi sadece ahmaklar Onun insan olduğunu düşünürler. Bu nokta burada farklı yoldan tekrar belirtilmektedir. Ahmak olmayan ve Tanrının meşru konumunu anlıyabilecek kadar zeki olan kişi bütün günahsal tepkilerden daima özgürdür.

Kṛṣṇa eğer Devakī'nin oğlu olarak biliniyorsa nasıl doğmamış olabilir? Bu konu *Śrīmad-Bāgavatam*'da şöyle açıklanır: O, Devakī ve Vasudeva'nın önünde belirdiği zaman sıradan bir çocuk gibi doğmamıştır; O, özgün suretiyle belirmiş ve sonradan Kendisini sıradan bir çocuğa dönüştürmüştür.

Kṛṣṇa'nın idaresi altında yapılan herşey aşkındır. Gerek hayırlı, gerekse hayırsız olsun maddi tepkiler tarafından kirletilemez. Maddi dünyadaki hayırlılık ve hayırsızlık kavramı az çok zihinsel tertipler sonucunda ortaya çıkmıştır, çünkü maddi dünyada hayırlı olan hiçbirşey yoktur. Maddi dünyada herşey hayırsızdır, çünkü maddi doğanın kendisi hayırsızdır. Biz bazı şeylerin hayırlı olduğunu zannederiz. Gerçek hayırlılık tam bir adanmışlık ve hizmetle Kṛṣṇa şuurunda yapılan faaliyetlere bağlıdır. Bundan dolayı, eğer faaliyetlerimizin hayırlı olmasını istersek o zaman Yüce Tanrının direktiflerine göre çalışmamız gerekir. Bu gibi direktifler *Bagavad-gītā*, *Śrīmad-Bāgavatam*, veya deha sahibi bir manevi öğretmen tarafından bize verilir. Manevi öğretmen (mürşid) Yüce Tanrının temsilcisi olduğu için, onun direktifleri doğrudan doğruya Yüce Tanrının direktifleridir. Mürşidler, kutsal insanlar ve kutsal metinlerin hepsi aynı direktifleri verirler. Bu üç kaynak arasında çelişki yoktur. Bu gibi direktiflere göre yapılan hareketler, bu maddi dünyanın iyi veya kötü faaliyetlerinin tepkisinden özgürdür. Faaliyeti gerçekleştiren

adanmış kişinin aşkın tavrı aslında bir feragattir ve buna *sannyāsa* denir. *Bagavad-gītā*'nın Altıncı Bölümünün birinci dörtlüğünde belirtildiği gibi, Yüce Tanrı tarafından emredildiği için bir görevmiş gibi faaliyet gösteren ve yaptığı faaliyetlerin sonuçlarından birşey kazanmayı beklemeyen (*anāśritaḥ karma-palam*) kişi gerçek feragati gösterendir. Yüce Tanrının direktifleri doğrultusunda hareket eden kişi aslında bir *sannyāsi* ve *yogi*dir.

4-5

बुद्धिर्ज्ञानमसम्मोहः क्षमा सत्यं दमः शमः ।
सुखं दुःखं भवोऽभावो भयं चाभयमेव च ॥४॥
अहिंसा समता तुष्टिस्तपो दानं यशोऽयशः ।
भवन्ति भावा भूतानां मत्त एव पृथग्विधाः ॥५॥

buddhir jñānam asammohah
kṣamā satyaṁ damaḥ samah
sukhaṁ duḥkhaṁ bavo 'bāvo
bayaṁ cābhayam eva ca

ahiṁsā samatā tuṣṭis
tapo dānaṁ yaśo 'yaśaḥ
bavanti bāvā būtānāṁ
matta eva pṛthag-vidhāh

buddhiḥ—zeka; *jñānam*—bilgi; *asammohaḥ*—şüpheden kurtulmuş olmak; *kṣamā*—affedicilik; *satyam*—dürüstlük; *damaḥ*—duyu kontrolü; *samaḥ*—akıl kontrolü; *sukham*—mutluluk; *duḥkham*—rahatsızlık; *bavaḥ*—doğum; *abhāvaḥ*—ölüm; *bayam*—korku; *ca*—de-da; *abhayam*—korkusuzluk; *eva*—de-da; *ca*—ve; *ahiṁsā*—şiddetsizlik; *samatā*—vakar; *tuṣṭiḥ*—tatminiyet; *tapaḥ*—çile; *dānam*—yardım; *yaśaḥ*—şöhret; *ayaśaḥ*—rezillik; *bavanti*—yaratılmış; *bāvāḥ*—doğalar; *bu-tānām*—canlı varlıkların; *mattaḥ*—Benden; *eva*—kesinlikle; *pṛthak-vidhāḥ*—çeşitli şekillerde ayarlanmış.

ÇEVİRİ

Zeka, bilgi, şüphe ve yanılgıdan kurtuluş, affedicilik, dürüstlük, duyu kontrolü, akıl kontrolü, mutluluk ve rahatsızlık, doğum, ölüm, korku, korkusuzluk, şiddetsizlik, vakar, tatminiyet, çile,

yardımseverlik, şöhret ve rezillik olmak üzere canlı varlıkların bu çeşitli nitelikleri sadece Benim tarafımdan yaratılmıştır.

AÇIKLAMA

İyi veya kötü olmak üzere, canlı varlıkların çeşitli niteliklerinin hepsi Kṛṣṇa tarafından yaratılmıştır ve bu nitelikler burada belirtilmektedir.

Zeka, herşeyi doğru bir perspektif içerisinde analiz etme gücüyle ilgilidir, ve bilgi ise neyin madde neyin ruh olduğunu anlamakla ilgilidir. Üniversite öğrenimi ile öğrenilen bilgi sadece madde ile ilgilidir ve burada bilgi olarak kabul edilmez. Bilginin anlamı ruh ve madde arasındaki farkın bilinmesidir. Modern eğitimde ruh hakkında hiçbir bilgi verilmez, onlar sadece maddi unsurlarla ve vücutsal ihtiyaçlarla ilgilidir. Bundan dolayı, akademik bilgi tam değildir.

Kişi, tereddüt etmediği zaman ve aşkın felsefeyi anladığı zaman *asammoha* durumuna, yani şüphe ve yanılgıdan özgür olma durumuna ulaşabilir. Kişi yavaş yavaş, fakat kesinlikle şaşkınlıktan kurtulur. Hiçbirşey körü körüne kabul edilmemelidir, herşey dikkat ve ihtimamla kabul edilmelidir. *Kṣamā*, yani hoşgörü ve affedicilik günlük yaşamda uygulanmalıdır; kişi hoşgörülü olmalı ve diğerlerinin yaptığı küçük kusurları affetmelidir. *Sattyam*, yani dürüstlüğün anlamı, diğerlerinin yararına olmak üzere hakikatin olduğu gibi gösterilmesidir. Hakikat çarpıtılmamalıdır. Toplumsal geleneklere göre denir ki, kişi diğerlerinin hoşuna gidecek şekilde hakikati söylemelidir. Fakat bu, dürüstlük olmaz. Diğerleri hakikatin ne olduğunu anlıyabilsin diye hakikat olduğu gibi ve doğrudan doğruya söylenmelidir. Eğer birisi hırsızsa ve diğerleri de o kişinin hırsız olduğu konusunda uyarılmışlarsa bu dürüstlüktür. Hakikat bazen acı olmakla beraber, kişi onu dile getirmekten kaçınmamalıdır. Dürüstlük, diğerlerinin yararına olması için olduğu gibi dile getirilmeyi gerektirir. Dürüstlüğün tanımı budur. Duyuların kontrol edilmesi demek, duyuların gereksiz şahsi zevkler için kullanılmaması demektir. Duyuların normal gereksinimlerinin temin edilmesi yasaklanamaz, fakat gereksiz duyusal zevkler kişinin ruhsal gelişimine engel olur. Bundan dolayı, duyular gereksiz kullanımlardan kurtarılmalıdır. Aynı şekilde, kişi aklını gereksiz düşüncelerden kurtarmalıdır, buna *śama* denir. Kişi bütün vaktini para kazanmaya çalışmakla geçirmemelidir. Bu durum, düşünce gücünün yanlış kullanılması demektir. Akıl, insanın başlıca ihtiyaçlarını anlamak için kullanılmalı ve bu kullanım otoriteli bir şekilde yapılmalıdır. Düşünce gücü, kutsal metinler üzerinde otorite sahibi olan kişilerle, kutsal kişilerle ve manevi öğretmenle, ve düşünce

yetileri oldukça gelişmiş olan kişilerle beraber olunarak geliştirilmelidir. *Sukham*, yani insana zevk ve mutluluk veren şeyler, Kṛṣṇa şuurunun ruhsal bilgisinin edinilmesine uygun olan şeylerdir. Ve aynı şekilde, insana acı ve rahatsızlık veren şeyler de Kṛṣṇa şuurunun edinilmesine uygun olmayan şeylerdir. Kṛṣṇa şuurunun gelişmesine uygun olan herşey kabul edilmeli ve uygun olmayanlar reddedilmelidir.

Bava, yani doğumun vücutla ilgili olduğu iyi bilinmelidir. *Bagavad-gītā*'nın başında ele alındığı gibi, ruh için doğum ve ölüm söz konusu değildir. Doğum ve ölüm kişinin maddi dünyada vücutlanışı ile ilgilidir. Korku ise, kişinin gelecekle ilgili endişelerine bağlıdır. Kṛṣṇa şuurundaki kişinin hiçbir korkusu yoktur, çünkü Kṛṣṇa şuurundaki kişi ruhsal evrene, yani evine ve Tanrıya geri döneceğinden emindir. Bundan dolayı, onun geleceği çok parlaktır. Fakat diğerleri geleceğin neler getireceğini ve gelecek yaşamlarının nasıl olacağını bilemezler. Bundan dolayı, bu gibi kişiler daima korku içindedir. Eğer bu korkulardan kurtulmak istiyorsak, yapılacak en doğru şey, Kṛṣṇa'yı anlamak ve daima Kṛṣṇa şuurunda yaşamaktır. Bu yolla bütün korkulardan kurtulabiliriz. *Śrīmad-Bāgavatam*'da (11.2.37) belirtildiği gibi, *bayaṁ dvitīyābhini-vesataḥ syāt*: korkunun sebebi, yanıltıcı enerjinin içinde yaşamamızdır. Fakat, yanıltıcı enerjiden özgür olanların, kendilerinin maddi bir vücut olmayıp, Tanrının Yüce Şahsının ruhsal bir parçası olduklarından emin olan, ve böylece Yüce Tanrının aşkın hizmetiyle meşgul olanların korkacak hiçbirşeyleri yoktur. Bunların gelecekleri çok parlaktır. Korku, Kṛṣṇa şuurunda olmayanların içinde bulundukları bir durumdur. *Abhayam*, yani korkusuzluk sadece Kṛṣṇa şuurunda olanlar için geçerlidir.

Ahiṁsā, yani şiddetsizliğin anlamı, kişinin diğerlerini zor durumda bırakacak, veya onları rahatsız edecek hiçbirşey yapmamasıdır. Politikacılar, toplum bilimciler, hümanistler, vs. tarafından söz verilen maddi faaliyetler çok iyi sonuçlar vermez, çünkü politikacılar ve hümanistler aşkın bir görüşe sahip olmadıkları için, insan toplumu için neyin yararlı olabileceğini bilemezler. *Ahiṁsā*nın anlamı, insanların, insan vücudunu tam anlamıyla kullanabilecek şekilde eğitilmeleri demektir. İnsan vücudu manevi idrak için yaratılmıştır, onun için bu amaca hizmet etmeyen her hareket insan vücudu üzerinde şiddet uygulamış olur. İnsanların ruhsal mutluluklarını arttıran herşey şiddetsizliğe girer.

Samatā, yani vakar, bağımlılık ve nefretten özgür olmak demektir. Çok bağımlı olmak veya çok bağımsız olmak iyi değildir. Bu maddi dünya, bağımlılık ve nefret olmaksızın kabul edilmelidir. Kṛṣṇa

suurunu sürdürmeye uygun olmayan şeyler reddedilmelidir. Buna, *samatā*, yani vakar denir.

Tuṣṭi, yani tatminiyetin anlamı, kişinin gereksiz faaliyetlerle ihtiyacından fazla maddi kazanç edinmeye hevesli olmamasıdır. Kişi, Yüce Tanrının lütfuyla her ne kazanmış ise tatmin olmalıdır; buna tatminiyet denir. *Tapas* sözcüğünün anlamı, çile veya kefarettir. Sabah erken kalkıp soğuk suyla yıkanmak gibi *Vedalar*'a ait birçok şart ve kural burada devreye girer. Sabah erken kalkmak bazen çok zordur, fakat kişinin bu yolda gönüllü olarak çile çekmesine kefaret denir. Aynı şekilde, ayın belli günlerinde oruç tutulmasını düzenleyen kurallar vardır. Kişinin oruç tutmaya eğilimi olmıyabilir, fakat kişi, Kṛṣṇa şuuru biliminde ilerlemeye kararlı ise Tanrı tarafından önerilen bu gibi zorluklara katlanmalıdır. Bununla beraber, gerekmedikçe ve Vedik öğretilerle bağdaşmadıkça oruç tutulmamalıdır. Bazı politik maksatlarla oruç tutulmamalıdır; bu tür oruçlar (açlık grevi), *Bagavat-gītā*'da anlatıldığı gibi cehalet haline aittir, ve cehalet ile ihtiras halinde yapılan faaliyetler kişinin manevi yolda ilerlemesini sağlamaz. Erdem halinde yapılan faaliyetler kişinin ilerlemesini sağlar, ve Vedik öğretiler doğrultusunda tutulan oruç kişinin manevi bilgide ilerlemesini sağlar.

Yardım severliğe gelince, kişi kazancının yarısını iyi bir amaç için harcamalıdır. İyi amaç ise Kṛṣṇa şuuru ile yapılan herşeydir. Bu sadece iyi bir amaç değil en iyi amaçtır. Çünkü Kṛṣṇa iyidir ve Onun amacı da iyidir. Bundan dolayı, yardım, Kṛṣṇa şuuruyla meşgul kişilere yapılmalıdır. Vedik literatüründe belirtildiğine göre, yardım, *brāhmaṇlara* yapılmalıdır, çünkü onlar manevi bilgi edinmekle meşguldürler ve bir *brāhmaṇın* bütün vaktini Brahman'ı anlamak için harcaması gerekir. *Brahma jānātīti brāhmaṇaḥ: Brahman'ı bilen kişiye brāhmaṇ* denir. Onun için *brāhmaṇlara* yardım edilmelidir, çünkü onlar daima ruhsal hizmetle meşguldür ve yaşamlarını kazanacak vakitleri yoktur. Vedik literatüründe beliritildiğine göre, yardım, aynı zamanda feragat tarikatında bulunanlara da, yani *sannyāsīlere* de yapılmalıdır. *Sannyāsīler* para için değil, fakat görevleri doğrultusunda kapı kapı dolaşarak dilenirler. Vedik sisteme göre, *sannyāsīler* kapı kapı dolaşarak halkı cehaletten uyandırırlar. Halk, ailevi işlerle meşgul olmaktan yaşamın gerçek amacını unutabilir; onların kapısına dilenci gibi giderek onların Kṛṣṇa şuurunu uyandırmak ve onları Kṛṣṇa şuurına yöneltmek *sannyāsīlerin* görevidir. *Vedalar*'da belirtildiğine göre, insan yaşamının amacı uyandırılmalıdır. Bu bilgi ve yöntem *sannyāsīler* tarafından dağıtılır, bundan dolayı, yardım, *sannyāsīlere*

ve bu gibi amaçlar doğrultusunda yapılmalıdır.

Yasas, yani şöhret, "Kişi büyük bir adanmış kul olduğu zaman şöhrete ulaşır"diyen Rab Çaitanya'nın dediği gibidir. Gerçek şöhret odur. Kişi, eğer Kṛṣṇa şuurunda büyük bir insan olarak tanınırsa o zaman gerçekten meşhur olur. Böyle bir şöhrete sahip olmayan kişi aslında meşhur değildir.

Bütün bu nitelikler evrenin bir ucundan diğer bir ucuna insan ve yarıtanrı toplumları içinde tezahür eder. Diğer gezegenlerde çeşitli suretler içinde yaşıyan insanlar vardır ve bu nitelikler onlarda da mevcuttur. Bütün bu nitelikler, Kṛṣṇa şuurunda ilerlemek isteyen kişiler için Kṛṣṇa tarafından yaratılmıştır ve bireyler de bu nitelikleri kendi içlerinde geliştirirler. Yüce Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olan kişi, Yüce Tanrının ayarlaması ile bütün bu iyi nitelikleri kendisinde toplar.

İyi ve kötü olan herşeyin kaynağı Kṛṣṇa'dır. Kṛṣṇa'da olmayan hiçbirşey bu maddi dünyada tezahür etmez. Bilgi budur; herşey birbirinden farklı konumlarda olmakla beraber herşey Kṛṣṇa'dan kaynaklanır.

6

महर्षयः सप्त पूर्वे चत्वारो मनवस्तथा ।
मद्भावा मानसा जाता येषां लोक इमाः प्रजाः ॥६॥

maharṣayaḥ sapta pūrve
catvāro manavas tathā
mad-bhāvā mānasā jātā
yeṣāṁ loka imāḥ prajāḥ

mahā-ṛṣayaḥ—büyük bilgeler; *sapta*—yedi; *pūrve*—önce; *catvāraḥ*—dört; *manavaḥ*—Manular; *tathā*—de-da; *mat-bhāvāḥ*—Benden doğmuşlardır; *mānasāḥ*—akıldan; *jātāḥ*—doğmuş; *yeṣām*—onların; *loke*—dünyada; *imāḥ*—bütün bu; *prajāḥ*—nüfus.

ÇEVİRİ

Yedi büyük bilge ve onlardan önce gelen dört büyük bilge ve Manular (insanlığın ataları) Benden gelirler, Benim aklımdan doğmuşlardır ve çeşitli gezegenleri dolduran bütün canlı varlıklar onlardan türemişlerdir.

AÇIKLAMA

Tanrı burada evrensel nüfusun soyunu özetlemektedir. Brahmā, Hiraṇyagarbha olarak bilinir ve Yüce Tanrının enerjisinden doğmuştur. Yedi büyük bilge ve onlardan önce, Sanaka, Sananda, Sanātana ve Sanat-kumāra adlarıyla bilinen dört büyük bilge ve Manular, Brahmā tarafından tezahür ettirilmiştir. Bu yirmibeş büyük bilge, evrenin her tarafında bulunan canlı varlıkların saygıdeğer reisleri olarak bilinirler. Sayısız miktarda evrenler vardır ve her evrenin içerisinde sayısız miktarda gezegenler vardır ve her gezegen çeşitli canlı varlıklarla doludur. Bütün bu canlı varlıklar bu yirmibeş reisten doğmuşlardır. Brahmā, Kṛṣṇa'nın lütfu ile nasıl yaratacağını idrak edinceye kadar, yaratanrıların zamanıyla bin yıl süren bir kefaret döneminden geçmiştir. Ve Brahmā'nın aracılığıyla Sanaka, Sananda, Sanātana ve Sanat-kumāra, sonra Rudra ve sonra yedi büyük bilge ve bu yolla bütün *brāhmaṇlar* ve *kṣatriyalar* Tanrının Yüce Şahsının enerjisinden doğmuşlardır. Brahmā, Pitāmaha olarak, yani büyükbaba olarak bilinir, ve Kṛṣṇa da Prapitāmaha olarak, yani büyükbabaların babası olarak bilinir. Bu konu, *Bagavad-gītā*'nın (11.39) Onbirinci Bölümünde belirtilir.

7

एतां विभूतिं योगं च मम यो वेत्ति तत्त्वतः ।
सोऽविकल्पेन योगेन युज्यते नात्र संशयः ॥७॥

etāṁ vibhūtiṁ yogaṁ ca
mama yo vetti tattvatah
so vikalpena yogena
yujyate nātra saṁśayaḥ

etām—bütün bu; *vibhūtim*—zenginlik; *yogam*—mistik güç; *ca*—de-da; *mama*—Benim; *yaḥ*—yapan; *vetti*—bilir; *tattvataḥ*—aslında; *saḥ*—o; *avikalpena*—bölümsüz; *yogena*—adanmış hizmette; *yujyate*—meşgul; *na*—asla; *atra*—burada; *saṁśayaḥ*—şüphe.

ÇEVİRİ

Benim bu mistik gücüme ve zenginliğime gerçekten inananlar, daima Bana adanmış hizmetle meşgul olurlar, bundan hiç şüphen olmasın.

AÇIKLAMA

Manevi mükemmellikte ulaşılacak zirve, Tanrının Yüce Şahsı hakkında bilgiye ulaşmaktır. Kişi, Yüce Tanrının çeşitli zenginliklerine iyice inanmadıkça adanmış hizmetle meşgul olamaz. İnsanlar genel olarak Tanrının büyük olduğunu bilirler, fakat Onun ne kadar büyük olduğunu detaylarıyla bilemezler. İşte o detaylar burada belirtilmektedir. Kişi, eğer Tanrının ne kadar büyük olduğunu gerçekten bilirse, o zaman doğal olarak Ona teslim olur ve Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olur. Kişi, Yüce Tanrının zenginliklerini gerçekten bilirse, o zaman Ona teslim olmaktan başka bir seçeneği kalmaz. Bu gerçek bilgi, *Śrīmad-Bāgavatam*, *Bagavad-gītā* ve benzeri literatürlerden öğrenilebilir.

Birçok yarıtanrı bu evrenin yönetimi için gezegen sistemlerine dağıtılmışlardır ve bunların şefleri, sırayla: Brahmā, Śiva, dört büyük Kumāra ve diğer reislerdir. Evrenin nüfusunu oluşturmuş olan çeşitli atalar vardır ve bunların hepsi Yüce Rab Kṛṣṇa'dan doğmuşlardır. Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa bütün ataların özgün atasıdır.

Bunlar, Tanrının zenginliklerinden bazılarıdır. Ve kişi, bu zenginliklere gerçekten inandığı zaman Kṛṣṇa'yı büyük bir îmanla kabul ederek bütün şüphelerden kurtulur ve adanmış hizmetle meşgul olur. Bütün bu bilgi, kişinin Tanrıya adanmış hizmete duyduğu ilgiyi arttırmak için gereklidir. Kişi, Kṛṣṇa'nın ne kadar büyük olduğunu anlamayı ihmal etmemelidir, çünkü Kṛṣṇa'nın büyüklüğünü bilen kişi, Ona samimiyet duyarak adanmış hizmette sabitleşir.

8

अहं सर्वस्य प्रभवो मत्तः सर्वं प्रवर्तते ।
इति मत्वा भजन्ते मां बुधा भावसमन्विताः ॥८॥

ahaṁ sarvasya prabhavo
mattaḥ sarvaṁ pravartate
iti matvā bajante māṁ
budhā bāva-samanvitāḥ

aham—Ben; *sarvasya*—hepsinin; *prabhavaḥ*—soy; *mattaḥ*—Benden; *sarvam*—herşey; *pravartate*—türer; *iti*—böylece; *matvā*—bilerek; *bajante*—adanır; *mām*—Bana; *budhāḥ*—öğrenmiş; *bāva-samanvitāḥ*—büyük bir dikkatle.

ÇEVİRİ

Ben bütün maddi ve manevi dünyaların kaynağıyım. Herşey Benden yayılır. Bunu mükemmelen bilen akıllı kişi, Bana adanmış hizmetle meşgul olur ve bütün kalbiyle Bana ibadet eder.

AÇIKLAMA

Vedalar'ı mükemmelen öğrenmiş olan ve Rab Çaitanya gibi otoritelerden bilgi almış olan ve bu bilgiyi nasıl kullanacağını bilen eğitimli kişi, Kṛṣṇa'nın hem maddi hem de manevi dünyalarda bulunan herşeyin kaynağı olduğunu bilir ve bunu mükemmelen bildiği için Yüce Tanrıya adanmış hizmette sabitleşir. Bu kişi hiçbir ahmak tarafından, veya hiçbir saçma yorum tarafından saptırılamaz. Bütün Vedik literatürünün aynı fikirde olduğu gibi; Brahmā, Śiva ve diğer yaratanrıların kaynağı Kṛṣṇa'dır. *Atharva Veda*'da (*Gopāla-tāpanī Upaniṣad* 1.24) şöyle denir: *yo brahmāṇaṁ vidadhāti pūrvam yo vai vedaṁś ca gāpayatī sma kṛṣṇaḥ*: "Başlangıçta Brahmā'ya Vedik bilgiyi öğreten ve geçmişte Vedik bilgiyi yayan kişi Kṛṣṇa idi." Ve yine *Nārāyaṇa Upaniṣad*'da (1) şöyle denir: *atha puruṣo ha vai nārāyaṇo 'kāmayata prajāḥ sṛjeyeti*: "Ve sonra, Yüce Şahıs Nārāyaṇa canlı varlıklar yaratmak istedi." Ve *Upaniṣad* şöyle devam eder: *nārāyaṇād brahmā jāyate, nārāyaṇād prajāpatiḥ prajāyate, nārāyaṇād indro jāyate, nārāyaṇād aṣṭau vasavo jāyante, nārāyaṇād ekadaśa rudrā jāyante, nārāyaṇād dvāda śādityāḥ*: "Nārāyaṇa'dan Brahmā doğdu ve Nārāyaṇa'dan reisler de doğdu. Nārāyaṇa'dan İndra doğdu, Nārāyaṇa'dan sekiz Vasu doğdu, Nārāyaṇa'dan onbir Rudra doğdu, Nārāyaṇa'dan oniki Āditya doğdu." Nārāyaṇa, Kṛṣṇa'nın uzantısıdır.

Aynı *Vedalar*'da belirtildiğine göre, *brahmaṇyo devakī-putraḥ*: "Devakī'nin oğlu Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır." (*Nārāyaṇa Upaniṣad* 4) denir ve şöyle devam eder: *eko vai nārāyaṇa āsin na brahmā na īśāno nāpo nāgni-samau neme dyāv-aprthivī na nakṣatrāṇi na sūryaḥ*: "Yaratılışın başlangıcında sadece Yüce Şahıs Nārāyaṇa vardı. Ne Brahmā, ne Śiva, ne ateş, ne Ay, ne gökte yıldızlar, ne de Güneş vardı." (*Mahā-Upaniṣad* 1) Yine *Mahā-Upaniṣad*'da anlatıldığına göre, Rab Śiva, Yüce Tanrı'nın alnından doğmuştur. Böylece *Vedalar*'da anlatıldığı gibi, ibadet edilmesi gereken Yüce Tanrı, Brahmā ve Śiva'nın yaratıcısıdır.

Kṛṣṇa, *Mokṣa-dharma*'da şöyle der:

prajāpatiṁ ca rudraṁ cāpi
ahaṁ eva sṛjāmi vai

tau hi mām na vijānito
mama māyā-vimohitau

"Saygıdeğer reisler, Śiva ve diğerleri Benim tarafımdan yaratılmışlardır, fakat onlar Benim yanıltıcı enerjim tarafından yaratıldıkları için Benim tarafımdan yaratıldıklarını bilmezler." *Varāha Purana*'da şöyle denir:

nārāyaṇaḥ paro devas
tasmāj jātaś caturmukhaḥ
tasmād rudro 'bavad devaḥ
sa ca sarva-jñātām gataḥ

"Narayaṇa Tanrının Yüce Şahsıdır ve Ondan Brahma doğmuştur ve Brahma'dan da Śiva doğmuştur."

Rab Kṛṣṇa bütün soyların kaynağıdır ve Ona, herşeyin en etkili sebebi denir. O şöyle der: "Herşey Benden doğduğu için Ben herşeyin ilk kaynağıyım. Herşey Bana tâbidir ve hiçkimse Benden yüksekte değildir." Kṛṣṇa'dan başka bir yüce kontrolör yoktur. Deha sahibi bir manevi öğretmenden Vedik literatürü referanslarıyla Kṛṣṇa'yı bu şekilde anlıyan kişi, bütün enerjisini Kṛṣṇa şuuruyla meşgul eder ve gerçek anlamda bilgili bir insan haline gelir. Böyle bir kişiye kıyasla Kṛṣṇa'yı doğru dürüst bilmeyen herkes ahmak konumundadır. Ve sadece bir ahmak, Kṛṣṇa'nın sıradan bir insan olduğunu düşünebilir. Kṛṣṇa şuurundaki insan bu gibi ahmaklar tarafından şaşırtılmamalı, *Bagavad-gītā*'nın bütün otorite dışı yorumlarından uzak durmalı ve kararlılık içinde Kṛṣṇa şuurunda ilerlemelidir.

9

मच्चित्ता मद्गतप्राणा बोधयन्तः परस्परम् ।
कथयन्तश्च मां नित्यं तुष्यन्ति च रमन्ति च ॥९॥

mac-cittā mad-gata-prānā
bodhayantaḥ parasparam
kathayantaś ca mām nityam
tuṣyanti ca ramanti ca

mat-cittāḥ—akılları tamamiyle Benimle meşgul; *mat-gata-prāṇāḥ*—yaşamları Bana adanmış; *bodhayantaḥ*—vaaz eden; *parasparam*—kendi aralarında; *kathayantaḥ*—konuşan; *ca*—de-da; *mām*—Benim hakkımda; *nityam*—birbiri ardına; *tuṣyanti*—memnun

olurlar; *ca*—de-da; *ramanti*—aşkın saadetin zevkini almak; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Bana adanmış kullarımın akılları daima Beni düşünmekle meşguldür, yaşamları tamamen Bana hizmet etmeye adanmıştır, her zaman birbirlerini aydınlatmaktan ve Benim hakkımda konuşmaktan büyük bir tatminiyet ve saadet duyarlar.

AÇIKLAMA

Burada karakterleri belirtilen adanmış saf kullar kendilerini tamamen Tanrının aşkın aşk hizmetiyle meşgul ederler. Onların akılları Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarından başka birşey düşünmez. Onlar genellikle aşkın konular hakkında konuşurlar. Adanmış saf kulların belirtileri özellikle bu dörtlükte anlatılmaktadır. Yüce Tanrıya adanmış kullar, günün yirmidört saati Yüce Tanrının niteliklerini ve eğlencelerini yüceltmekle meşgul olurlar. Onların kalpleri ve ruhları daima Kṛṣṇa ile meşguldür ve diğer adanmış kullarla Onun hakkında konuşmaktan zevk duyarlar.

Adanmış hizmetin başlangıç safhasında, hizmetin kendisinden aşkın bir zevk duyulur, ve hizmetin olgunluk safhasına ulaşan kul tamamen Tanrı aşkı ile dolar. Bir kere bu aşkın konuma ulaşan kişi, Tanrının Kendi evinde sergilediği en yüce mükemmelliği tadar. Rab Çaitanya bu aşkın adanmış hizmeti, canlı varlığın kalbine atılan bir tohuma benzetir. Evrendeki çeşitli gezegenlere seyahat eden sayısız miktarda canlı varlık vardır ve bunların içinde sadece birkaçı adanmış bir kulla karşılaşarak adanmış hizmeti anlama şansına sahip olacak kadar talihlidir. Bu adanmış hizmet tıpkı bir tohum gibidir ve eğer canlı varlığın kalbine ekilirse ve o da, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmeye devam ederse, bu tohum, tıpkı düzenli bir şekilde sulanan bir tohumun filizlenip boy atması gibi filizlenir ve büyür. Adanmış hizmetin ruhsal bitkisi yavaş yavaş büyüyerek sonunda maddi evrenin kabuğunu deler ve ruhsal semadaki parlaklığa, yani *brahmajyotiye* (nura) ulaşır. Bu bitki sonunda Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına sığınır ve orada istirahate çekilir. Bitkinin yavaş yavaş büyüyerek çiçeklenmesi ve meyve vermesi gibi adanmış hizmetin bitkisi de meyve verir ve zikir ve işitme suretindeki sulama işlemi de devam eder. Adanmış hizmetin bu bitkisi, *Çaitanya-çaritāmṛta*'da (*Madhya-lilā*, Ondokuzuncu Bölüm) tam olarak anlatılır. Orada açıklandığına göre, bitkinin tümü Yüce Tanrının ayaklarına sığındığı

zaman kişi tamamen Tanrı aşkına garkolur ve tıpkı bir balığın susuz yaşıyamaması gibi Yüce Tanrı ile olan bağlantısını bir an bile olsun kesemez. Adanmış kişi, bu mertebede Yüce Tanrıyla bağlantılı olarak aşkın niteliklere sahip olur.

Śrīmad-Bāgavatam, Yüce Tanrı ve adanmış kullar arasındaki ilişkiler hakkında çeşitli hikayelerle doludur. bundan dolayı, *Śrīmad-Bāgavatam*, *Bāgavatam*'ın kendisinde (12.13.18) belirtildiği gibi, adanmış kullar tarafından çok sevilir. *Śrīmad-bāgavatam purāṇam amalaṁ yad vaiṣṇavānāṁ priyam*. Bu hikayelerde maddi faaliyetler, ekonomik gelişme, duyu tatminiyeti, veya özgürlük hakkında hiçbirşey anlatılmaz. *Śrīmad-Bāgavatam*, Yüce Tanrının ve Ona adanmış kulların doğasını tam olarak betimleyen hikayelerle doludur. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurunda uyanmış ruhlar, tıpkı genç bir kız ve erkeğin birbirleriyle beraber olmaktan zevk alması gibi, bu aşkın literatürleri duymaktan zevk alırlar.

10

तेषां सततयुक्तानां भजतां प्रीतिपूर्वकम् ।
ददामि बुद्धियोगं तं येन मामुपयान्ति ते ॥१०॥

teṣāṁ satata-yuktānāṁ
bajatāṁ prīti-pūrvakam
dadāmi buddhi-yogaṁ taṁ
yena mām upayānti te

teṣām—onlara; *satata-yuktānām*—daima meşgul; *bajatām*—adanmış hizmet vermekte; *prīti-pūrvakam*—aşk ile; *dadāmi*—veririm; *buddhi-yogam*—gerçek zeka; *tam*—o; *yena*—tarafından; *mām*—Bana; *upayānti*—gelmek; *te*—onlar.

ÇEVİRİ

Bana daima aşk ile hizmet etmeye adanmış kullarıma, Bana ulaşmalarını sağlayacak bir anlayış veririm.

AÇIKLAMA

Bu dörtlükte kullanılan *buddhi-yogam* sözcüğü çok önemlidir. İkinci Bölümden hatırlıyabileceğimiz gibi, Tanrı, Arjuna'ya, *buddhi-yoga* yoluyla öğretebileceğini söylemişti. Burada *buddhi-yoga* izah

edilmektedir. *Buddhi-yoga*nın kendisi, Kṛṣṇa şuuruyla yapılan çalışmadır ve bu, en yüksek zekadır. *Buddhi* sözcüğü "zeka"anlamına gelir ve *yoga* sözcüğünün anlamı "mistik faaliyet, veya mistik yükseliş" tir. Kişi, evine ve Tanrıya geri dönmek istediği zaman adanmış hizmet yoluyla kendisini tamamen Kṛṣṇa şuuruna verir ve onun bu hareketine *buddhi-yoga* denir. Birbaşka deyişle, *buddhi-yoga* kişinin bu maddi esareten kurtulma yoludur. Gelişme ile ulaşılabilecek en yüce hedef Kṛṣṇa'dır. Beşerler bu hakikati bilmezler; bundan dolayı, adanmış kullarla ve deha sahibi bir manevi öğretmenle beraber olmak çok önemlidir. Hedefin Kṛṣṇa olduğu bilinmelidir, ve bu hedef belirlendiği zaman hedefe giden yol yavaş yavaş, fakat gelişme ile aşılır ve en yüce hedefe ulaşılır.

Kişi yaşamın hedefini bilmesine rağmen faaliyetlerinin meyvelerine tutkunsa, o zaman *karma-yoga*da hareket ediyor demektir. Kişi, eğer hedefin Kṛṣṇa olduğunu biliyor, fakat Kṛṣṇa'yı anlamak için akli tahminlerde bulunmaktan zevk alıyorsa o zaman *jñāna-yoga*da hareket ediyor demektir. Ve kişi, eğer hedefi biliyor ve Kṛṣṇa'yı tamamen adanmış hizmette ve Kṛṣṇa şuurunda arıyorsa, o zaman *bakti-yoga*da, yani tam *yoga* olan *buddhi-yoga*da hareket ediyor demektir. Bu tam *yoga*, yaşamdaki en yüce mükemmellik mertebesidir.

Kişi, deha sahibi bir mürşide bağlı olabilir ve bir tarikatla ilişkili olabilir, fakat kişi eğer gelişme gösterecek kadar zeki değilse, o kişi sonunda Tanrıya ulaşabilsin diye, Kṛṣṇa ona bazı içten gelen öğretilerde bulunur. Bunun için gereken nitelik, kişinin daima aşk ve adanmışlık içinde Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olması ve her türlü hizmette bulunmasıdır. Kişi, Kṛṣṇa için bir iş yapmalı ve o iş aşkla yapılmalıdır. Adanmış kişi, eğer benlik-idraki yolunda gelişme gösterecek kadar zeki değilse, fakat samimiyse ve adanmış hizmette yapılan faaliyetlere adanmış ise, o zaman Tanrı ona ilerleme şansı tanır ve o kişi de sonunda Tanrıya ulaşır.

11

तेषामेवानुकम्पार्थमहमज्ञानजं तमः ।
नाशयाम्यात्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भास्वता ॥११॥

teṣām evānukampārtham
aham ajñāna-jaṁ tamaḥ
nāśayāmy ātma-bāva-stho
jñāna-dīpena bāsvatā

teṣām—onlar için; *eva*—kesinlikle; *anukampā-artham*—özel bir rahmet göstermek; *aham*—Ben; *ajñāna jam*—cehalet yüzünden; *tamaḥ*—karanlık; *nāsayāmi*—silmek; *ātma-bāva*—kalplerinde; *sthaḥ*—bulunan; *jñāna*—bilginin; *dioena*—lamba ile; *bāsvatā*—parlıyan.

ÇEVİRİ

Özel insafımı (rahmetimi) onlara göstermek için, onların kalplerinde bulunarak, bilginin parlayan lambası ile cehaletten doğan karanlığı silerim.

AÇIKLAMA

Rab Çaitanya, Benares'te, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare zikirini yayarken Onu binlerce kişi izliyordu. O sırada Benares'te bulunan ve oldukça entellektüel ve etkileyici bir zat olan Prakāśānanda Sarasvati, Rab Çaitanya'yı duygusal olmakla suçlamıştı. Filozoflar, adanmış kulları bazen böyle eleştirirler, çünkü onlar, birçok adanmış kulun cehaletin karanlığı içinde olduğunu ve felsefi bakımdan saf ve duygusal kişiler olduklarını düşünürler. Aslında bu yanlış bir değerlendirmedir. Adanmışlık felsefesini ileri sürmüş olan birçok bilge vardır. Fakat, adanmış kul eğer kendi literatürlerinden, veya kendi mürşidinden yararlanamaz, fakat adanmış hizmette içtenlik gösterirse, o zaman kalbinde bulunan Kṛṣṇa'dan yardım görür. Bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurunda içtenlikle hareket eden adanmış kişi bilgisiz olamaz. Kişinin adanmış hizmette bulunabilmesi için gerekli olan yegane nitelik, o kişinin tam Kṛṣṇa şuurunda olmasıdır.

Modern filozofların düşüncesine göre, ayırım yapmayan kişi saf bilgiye sahip olamaz. Onlara göre, bu cevap Tanrı tarafından verilmiştir. Adanmış saf hizmetle meşgul olanların eğitimleri ve Vedik ilkeler hakkındaki bilgileri yetersiz olsa bile, bu dörtlükte belirtildiği gibi, onlar yine de Tanrı tarafından yardım görürler.

Tanrının Arjuna'ya anlattığına göre, çok büyük olan Yüce Hakikati sadece akli bir gayret sarfederek anlıyabilmek ve Ona ulaşmak mümkün olmadığı için, Tanrının Yüce Şahsı olan Mutlak ve Yüce Hakikati sadece tahminlerle anlamak mümkün değildir. İnsan milyonlarca yıl boyunca tahminlerde bulunabilir, fakat kişi eğer Tanrıya adanmamışsa, yani Yüce Hakikate aşık değilse Kṛṣṇa'yı, veya Yüce Hakikati asla anlıyamıyacaktır. Yüce Hakikat Kṛṣṇa sadece adanmış hizmetle memnun edilebilir ve O, akıl almaz enerjisi ile Kendisini adanmış saf

kulunun kalbinde açığa vurur. Adanmış saf bir kul Kṛṣṇa'yı daima kalbinde taşır; ve tıpkı bir güneş gibi olan Kṛṣṇa'nın varlığı ile cehaletin karanlığı hemen silinir. Bu ise, Kṛṣṇa'nın adanmış saf kullarına gösterdiği özel bir rahmettir.

Milyonlarca yaşamın bir sonucu olarak, madde ile olan beraberliğin sebep olduğu kirlilik yüzünden kişinin kalbi materyalizmin tozuyla kaplanır, fakat kişi, eğer adanmış hizmetle meşgul olur ve daima Hare Kṛṣṇa'yı zikrederse o zaman bu toz bir an önce temizlenir ve kişi saf bilgi platformuna yükselir. En yüce hedef olan Viṣṇu'ya akli tahminler ve tartışmalarla değil, sadece bu zikirle ve adanmış hizmetle ulaşılabilir. Adanmış saf bir kulun yaşamdaki maddi gereksinimler için hiçbir endişe duyması gerekmez, çünkü kişi kalbinden karanlığı silip atınca, o zaman, kulunun verdiği adanmış aşk hizmetinden memnun kalan Yüce Tanrı tarafından herşey ona bağışlanır. *Bagavad-gītā* öğretisinin özü budur. Kişi, *Bagavad-gītā*'yı öğrenerek Tanrıya tamamen teslim olabilir ve adanmış hizmetle meşgul olur. Tanrının kontrolü altına giren kişi her türlü materyalist gayretten kurtulur.

12-13

अर्जुन उवाच
परं ब्रह्म परं धाम पवित्रं परमं भवान् ।
पुरुषं शाश्वतं दिव्यमादिदेवमजं विभुम् ॥१२॥
आहुस्त्वामृषयः सर्वे देवर्षिर्नारदस्तथा ।
असितो देवलो व्यासः स्वयं चैव ब्रवीषि मे ॥१३॥

arjuna uvāca
paraṁ brahma paraṁ dāma
pavitraṁ paramaṁ bhavān
puruṣaṁ śāśvataṁ divyam
ādi-devam ajaṁ vibhum

āhus tvām ṛṣayaḥ sarve
devarṣir nāradas tathā
asito devalo vyasaḥ
svayaṁ caiva bravīṣi me

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *param*—yüce; *brahma*—hakikat; *param*—yüce; *dāma*—beslemek; *pavitram*—saf; *paramam*—yüce; *bhavān*—Sen; *puruṣam*—şahıs; *śāśvatam*—özgün; *divyam*—aşkın; *ādi-devam*—özgün Tanrı; *ajam*—doğumsuz; *vibhum*—en büyük;

āhuḥ—söylemek; *tvām*—Senin; *ṛṣayaḥ*—bilgeler; *sarve*—bütün; *deva-ṛṣiḥ*—yarıtanrılar arasındaki bilge; *nāradaḥ*—Nârada; *tathā*—de-da; *asitaḥ*—Asita; *devalaḥ*—Devala; *vyāsaḥ*—Vyasa; *svayam*—şahsen; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *bravīṣi*—açıklıyorsun; *me*—bana.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Sen Tanrının Yüce Şahsı, nihai mesken, en saf olan Yüce Hakikatsin. Sen ebedisin, aşkınsın, özgün şahıssın, doğumsuz olansın ve en büyüksün. Nârada, Asita, Devala ve Vyasa gibi bütün büyük bilgeler Senin hakkındaki bu hakikati onaylarlar ve simdi de Sen, Şahsen bunu bana açıklıyorsun.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrının bireysel ruhtan farklı olduğu burada açıklığa kavuşturulduğu için, bu iki dörtlükte, Yüce Tanrı modern filozoflara bir fırsat tanımaktadır. Arjuna, *Bagavad-gītā*'nın bu bölümündeki dört esaslı dörtlüğü işittikten sonra bütün şüphelerden kurtularak Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmekte ve Ona, "Sen *parāṁ brahma*sın, yani Tanrının Yüce Şahsısın" demektedir. Ve biraz önce Kṛṣṇa tarafından belirtildiği gibi, O, herşeyin ve herkesin kaynağıdır. Her yarıtanrı ve her insan Ona bağlıdır. Cehalet içindeki insanlar ve yarıtanrılar, kendilerinin mutlak olduklarını ve Tanrının Yüce Şahsından bağımsız olduklarını zannederler. İşte bu cehalet, adanmış hizmet yoluyla mükemmelen giderilir. Bu konu bir önceki dörtlükte Tanrı tarafınan açıklanmıştı. Şimdi de Arjuna, Vedik öğretiler doğrultusunda, Onun lütfuyla Onu Yüce Hakikat olarak kabul etmektedir. Arjuna, Kṛṣṇa'nın yakın arkadaşı olduğu için Ona iltifat ederek, "Sen, Tanrının Yüce Şahsı Mutlak Hakikatsin" demektedir. Bu iki dörtlükte Arjuna'nın söylediği herşey Vedik hakikat tarafından onaylanmıştır. Vedik öğretiler tarafından onaylandığı gibi, sadece Yüce Tanrıya adanmış hizmet verenler Onu anlıyabilirler, diğerleri ise anlıyamazlar. Arjuna'nın bu bölümde anlattığı her söz Vedik öğretiler tarafından onaylanır.

Kena Upaniṣad'da belirtildiğine göre, Yüce Brahman herşeyin istirahat yeridir, ve Kṛṣṇa'nın da açıkladığı gibi, herşey Onda istirahat eder. *Muṇḍaka Upaniṣad*'da da onaylandığı gibi, herşeyin Kendisinde istirahat ettiği Yüce Tanrı, sadece daimi olarak Onu düşünenler tarafından anlaşılabilir. Kṛṣṇa'yı daimi olarak düşünmek, *smaraṇam*, yani adanmış hizmet yöntemlerinden biridir. Kişi sadece adanmış hizmetle konumunun farkına vararak bu maddi vücuttan kurtulabilir.

Yüce Tanrı, *Vedalar*'da safın en safı olarak kabul edilir. Kṛṣṇa'nın safın en safı olduğunu anlıyan kişi bütün günahsal faaliyetlerden arınabilir. Kişi, Yüce Tanrıya teslim olmadıkça günahsal faaliyetlerden arınamaz. Arjuna'nın Kṛṣṇa'yı en yüce saflık olarak kabul etmesi Vedik literatürün öğretileri ile bağdaşır. Bu hakikat, aynı zamanda Nārada'nın başı çektiği büyük kişilikler tarafından da onaylanmıştır.

Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır ve kişi Onu daima medite etmeli ve Onunla olan aşkın akrabalığının tadını çıkartmalıdır. O, en yüce varoluştur. O, vücutsal ihtiyaçlardan, doğumdan ve ölümden özgürdür. Bunu sadece Arjuna onaylamaz, bütün Vedik literatürler, *Purānālar* ve tarih de onaylar. Bütün Vedik literatürlerinde Kṛṣṇa bu şekilde anlatılır ve Yüce Tanrının Kendisi de, Dördüncü Bölümde, "Doğmamış olmamla beraber, bu dünyaya dîni ilkeleri yerleştirmek için gelirim" demiştir. O, yüce kaynaktır; Onun sebebi yoktur, çünkü O, bütün sebeplerin sebebidir ve herşey Ondan yayılır. Kişi, Yüce Tanrının lütfuyla bu mükemmel bilgiyi edinebilir.

Arjuna burada Kṛṣṇa'nın lütfu ile kendisini dışa vurmaktadır. Eğer *Bagavad-gītā*'yı anlamak istersek bu iki dörtlükte belirtilenleri kabul etmemiz gerekir. Buna, *paramparā* sistemi, yani *gurular* zincirinin kabulü denir. Kişi bu zincirde yer almaksızın *Bagavad-gītā*'yı anlıyamaz. Akademik bir öğrenimle *Gītā*'yı anlamak mümkün değildir. Vedik literatüründeki bütün bu delillere rağmen, akademik kariyerleriyle gururlanan bazı kişiler, Kṛṣṇa'nın sıradan bir insan olduğunu inatla düşünmekten maalesef vazgeçmezler.

14

सर्वमेतद् ऋतं मन्ये यन्मां वदसि केशव ।
न हि ते भगवन् व्यक्तिं विदुर्देवा न दानवाः ॥१४॥

sarvam etad ṛtaṁ manye
yan māṁ vadasi keśava
na hi te bagavan vyaktiṁ
vidur devā na dānavāḥ

sarvam—bütün; *etat*—bu; *ṛtam*—hakikat; *manye*—kabul ederim; *yat*—hangi; *mām*—bana; *vadasi*—söylersen; *keśava*—Ey Kṛṣṇa; *na*—asla; *hi*—kesinlikle; *te*—Senin; *bagavan*—Ey Tanrının Şahsı; *vyaktim*—vahiy; *viduḥ*—bilebilirler; *devāḥ*—yarıtanrılar; *na*—ne de; *dānavāḥ*—şeytanlar.

ÇEVİRİ

Ey Kṛṣṇa, bana söylemiş olduğun herşeyi hakikat olarak kabul ederim. Ey Tanrım, ne yaratanrılar ne de şeytanlar Senin şahsiyetini anlıyamazlar.

AÇIKLAMA

İnançsız ve şeytani bir mizaca sahip olanların Kṛṣṇa'yı anlıyamıyacakları burada Arjuna tarafından onaylanmaktadır. O, eğer yaratanrılar tarafından bile bilinemiyorsa, bu modern dünyanın entellektüelleri tarafından nasıl bilinebilir? Arjuna, Yüce Tanrının lütfu ile Yüce Hakikatin Kṛṣṇa olduğunu ve Onun mükemmel şahıs olduğunu anlamıştı. Bu bakımdan manevi yolda bulunan herkes Arjuna'nın izinden yürümelidir. O, *Bagavad-gītā*'nın otoritesini almıştı. Dördüncü Bölümde anlatıldığı gibi, *Bagavad-gītā*'yı anlamak için gerekli olan *gurular* zinciri, yani *parampara* sistemi kaybolmuştu ve Kṛṣṇa, kaybolmuş olan bu *gurular* zincirini Arjuna ile yeniden başlatmıştı, çünkü O, Arjuna'yı en yakın arkadaşı ve büyük bir adanmış kul olarak görmekteydi. Bundan dolayı, *Bagavad-gītā*'nın önzözünde belirttiğimiz gibi, *Bagavad-gītā parampara* sistemiyle anlaşılmalıdır (öğrenilmelidir). *Parampara* sistemi kaybolunca bunu yeniden canlandırması için Arjuna seçilmişti. Kṛṣṇa'nın söylediği herşeyin Arjuna tarafından kabul edilmesini kendimize örnek almalıyız, çünkü sadece bu yolla *Bagavad-gītā*'nın özünü ve Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu anlıyabiliriz.

15

स्वयमेवात्मनात्मानं वेत्थ त्वं पुरुषोत्तम ।
भूतभावन भूतेश देवदेव जगत्पते ॥१५॥

svayam evātmanātmānam
vettha tvam puruṣottama
bhūta-bhāvana bhūteśa
deva-deva jagat-pate

svayam—şahsen; *eva*—kesinlikle; *ātmanā*—Kendinle; *ātmānam*—Kendin; *vettha*—bilir; *tvam*—Sen; *puruṣa-uttama*—Ey bütün şahısların en büyüğü; *bhūta-bhāvana*—Ey herşeyin kaynağı; *bhūta-īśa*—Ey herşeyin Tanrısı; *deva-deva*—Ey bütün yaratanrıların Tanrısı; *jagat-pate*—Ey tüm evrenin Tanrısı.

ÇEVİRİ

Ey Yüce Şahıs, doğrusu tek başına Sen dahili kudretinle Kendini bilirsin. Sen herşeyin kaynağı, bütün varlıkların ve yarıtanrıların Tanrısı ve evrenin Efendisisin!

AÇIKLAMA

Yüce Rab Kṛṣṇa, Arjuna ve onun izinden gidenler gibi, sadece adanmış hizmette bulunarak Onunla ilişki halinde olanlar tarafından bilinebilir. Şeytani ve Tanrıtanımaz bir karaktere sahip olanlar Kṛṣṇa'yı bilemezler. Kişiyi Yüce Tanrıdan uzaklaştıran akli tahminler ciddi bir günahtır ve Kṛṣṇa'yı bilmeyen kişi *Bagavad-gītā* üzerinde yorum yapmamalıdır. *Bagavad-gītā* Kṛṣṇa'nın demecidir ve *Gītā*, Kṛṣṇa bilimi olduğu için, Arjuna'nın anladığı şekilde Kṛṣṇa'dan duyularak anlaşılmalıdır (öğrenilmelidir). Ateist kişilerden değil.

Śrīmad-Bāgavatam (1.2.11) şöyle der:

vadanti tat tattva-vidas
tattvam yaj jñānam advayam
brahmeti paramātmeti
bagavāniti sabdyate

Yüce Hakikat, Brahman olarak, kalpte bulunan Paramâtma olarak ve Tanrının Yüce Şahsı olarak üç halde idrak edilebilir. Kişi, Mutlak Hakikati anlamanın bu son safhasında Tanrının Yüce Şahsına gelir. Gayrişahsi Brahman'ı (nuru), veya kalpte bulunan Paramâtma'yı idrak etmiş olan sıradan bir insan ve hatta özgürlüğüne kavuşmuş bir insan bile Tanrının Şahsını anlıyamaz. Onun için, bu gibi kişiler, Kṛṣṇa tarafından anlatılan *Bagavad-gītā*'nın dörtlüklerinden Yüce Şahsı anlamaya çalışabilirler. Gayrişahsiyetçiler Kṛṣṇa'yı bazen *Bagavān* olarak kabul ederler, veya Onun otoritesini kabul ederler. Bununla beraber, özgürlüğüne ulaşmış olan birçok kişi, Kṛṣṇa'yı Puruṣottama olarak, yani Yüce Şahıs olarak anlıyamaz. Bundan dolayı, Arjuna Onu Puruṣottama olarak kabul eder. Bununla beraber, kişi, bütün canlıların babasının Kṛṣṇa olduğunu hâla anlıyamıyabilir. Bundan dolayı, Arjuna Onu, Būta-bavana olarak tanımlar. Ve kişi Onu bütün canlıların babası olarak bilse bile yine de Onu yüce kontrolör olarak bilemiyebilir; bundan dolayı, O, burada Būteśa olarak, yani herkesin yüce kontrolörü olarak tanımlanmaktadır. Ve kişi, Kṛṣṇa'yı bütün canlı varlıkların yüce kontrolörü olarak bilse bile, yine de bütün yarıtanrıların kaynağının O olduğunu bilemiyebilir;

bundan dolayı, O, burada Devadeva olarak, yani bütün yaratanrıların ibadet ettiği Tanrı olarak tanımlanmaktadır. Ve kişi, bütün yaratanrıların ibedet ettiği Tanrının O olduğunu bilse bile, herşeyin sahibinin O olduğunu bilemiyebilir; bundan dolayı O, burada Jagatpati olarak tanımlanmaktadır. Böylece Krşna hakkındaki hakikat, Arjuna'nın idrakinin sonucu olarak bu dörtlükte belirtilmiştir, ve bizim de Krşna'yı olduğu gibi anlıyabilmemiz için Arjuna'nın izinden yürümemiz gerekir.

16

वक्तुमर्हस्यशेषेण दिव्या ह्यात्मविभूतयः ।
याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमांस्त्वं व्याप्य तिष्ठसि ॥१६॥

vaktum arhasy aseşeṇa
divyā hy ātma-vibhūtayaḥ
yābhir vibhūtibhir lokān
imāṁs tvaṁ vyāpya tiṣṭhasi

vaktum—söylemek; *arhasi*—hakettiğin; *aseşeṇa*—detaylarıyla; *divyāḥ*—kutsal; *hi*—kesinlikle; *ātma*—Kendinin; *vibhūtayaḥ*—zenginlikleri; *yābhiḥ*—vasıtasıyla; *vibhūtibhiḥ*—zenginlikler; *lokān*—bütün gezegenler; *imān*—bunlar; *tvam*—Sen; *vyāpya*—kaplayan; *tiṣṭhasi*—kalmak.

ÇEVİRİ

Bütün bu dünyaları kaplayan kutsal zenginliklerini detaylarıyla bana anlat lütfen.

AÇIKLAMA

Bu dörtlükten anlaşıldığı gibi, Arjuna, Tanrının Yüce Şahsını anlamış olmaktan dolayı tatmin olmuş görünmektedir. Arjuna, Krşna'nın lütfuyla şahsi tecrübeye, zekaya ve bilgiye sahiptir ve o, Krşna'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul etmiştir. Arjuna, Krşna'dan hiçbir şüphe duymamasına rağmen, Krşna'dan her tarafı kaplıyan doğasını açıklamasını istemektedir. Halkın geneli ve bazı gayrişahsiyetçiler, Yüce Tanrının bu her tarafa yayılmış olan doğası ile ilgilenirler. Bu bakımdan Arjuna burada, Krşna'nın çeşitli enerjileri aracılığıyla her tarafa yayılmış hali içerisinde nasıl var olduğunu soruşturmaktadır. Arjuna'nın sorduğu bu sorunun halk adına sorulduğu gayet iyi bilinmelidir.

17

कथं विद्यामहं योगिंस्त्वां सदा परिचिन्तयन् ।
केषु केषु च भावेषु चिन्त्योऽसि भगवन्मया ॥१७॥

katham vidyām aham yogiṁs
tvāṁ sadā paricintayan
kesu keṣu ca bāveṣu
cintyo 'si bagavan mayā

katham—nasıl; *vidyām aham*—bilecekmiyim; *yogin*—Ey yüce mistik; *tvām*—Sen; *sadā*—daima; *paricintayan*—düşünüyor; *keṣu*—hangisinde; *keṣu*—hangisinde; *ca*—de-da; *bāveṣu*—doğalar; *cintyaḥ asi*—hatırlanırsın; *bagavan*—Ey Yüce Rab; *mayā*—benim tarafımdan.

ÇEVİRİ

Ey Kṛṣṇa, Ey yüce mistik, Seni sürekli olarak nasıl düşünebilirim? Ey Tanrının Yüce Şahsı, Seni ne gibi suretler içerisinde hatırlayabiliriz?

AÇIKLAMA

Bir önceki bölümde belirtildiğine göre, Tanrının Yüce Şahsı Kendi *yoga-māyā*sı ile örtülüdür. Sadece teslim olmuş kullar ve adanmış ruhlar Onu görebilirler. Arjuna, burada arkadaşı Kṛṣṇa'nın Yüce Tanrı olduğuna ikna olmuş durumdadır, fakat sıradan insanların, her tarafı kaplayan Tanrıyı bilmelerini sağlayan genel yöntemi bilmek istemektedir. Şeytani ve Tanrıtanımaz kişiler dahil olmak üzere, sıradan beşerler Kṛṣṇa'yı bilemezler, çünkü O, *yoga-māyā* enerjisi tarafından korunur (örtülüdür). Yine de Arjuna tarafından sorulan bu sorular onların yararınadır. Yücelere ermiş bir adanmış kul sadece kendi anlayışı ile değil, fakat bütün insanlığın anlaıyışı ile ilgilidir. Bundan dolayı insaf sahibi olan Arjuna, bir Vaişnava, yani adanmış bir kul olduğundan, sıradan beşerlerin Yüce Tanrının her tarafa yayılışını anlamalarını sağlamak için bir kapı açmaktadır. Arjuna, burada Kṛṣṇa'ya *yogin* diye hitap etmektedir, çünkü Kṛṣṇa *yoga-māyā* enerjisinin ustasıdır ve O, bu enerjisiyle Kendisini sıradan beşerlerin gözünden gizler. Kṛṣṇa'ya aşık olmamış sıradan beşerler her zaman Kṛṣṇa'yı düşünemezler ve bundan dolayı maddi şeyleri düşünmek zorunda kalırlar. Arjuna bu soruyu sorarken bu dünyadaki materyalist beşerlerin düşünce yapısını göz önüne almaktadır. *Keşu keşu ca bāveşu*

sözcükleri maddi doğa ile ilgilidir (*bāva* sözcüğünün anlamı "fiziksel şeyler" dir). Materyalistler Kṛṣṇa'yı ruhsal bakımdan anlıyamadıkları için onlara, akıllarını fiziksel şeyler üzerine konsantre etmeleri ve Kṛṣṇa'nın fiziksel temsilcilikler tarafından nasıl tezahür ettiğini görmeye çalışmaları tavsiye edilir.

18

विस्तरेणात्मनो योगं विभूतिं च जनार्दन ।
भूयः कथय तृप्तिर्हि शृण्वतो नास्ति मेऽमृतम् ॥१८॥

vistareṇātmano yogaṁ
vibhūtiṁ ca janārdana
bhūyaḥ kathaya tṛptir hi
śṛṇvato nāsti me 'mṛtam

vistareṇa—detaylarıyla; *ātmanaḥ*—Senin; *yogam*—mistik güç; *vibhūtim*—zenginlikler; *ca*—de-da; *jana-ardana*—Ey Tanrıtanımazları öldüren; *bhūyaḥ*—tekrar; *kathaya*—betimle; *tṛptiḥ*—tatminiyet; *hi*—kesinlikle; *śṛṇvataḥ*—işiterek; *na asti*—yok; *me*—benim; *amṛtam*—nektar.

ÇEVİRİ

Ey Janardana, zenginliklerinin mistik gücünü detaylarıyla tekrar izah et lütfen. Seni dinlemeye doyamıyorum, çünkü Seni dinledikçe sözlerinin tadına daha çok varıyorum.

AÇIKLAMA

Buna benzer bir istek Śaunaka'nın liderliğindeki Naimiṣāraṇya *ṛṣi*leri tarafından Sūta Gosvami'ye sunulmuştu. O istek şöyleydi:

vayam tu na vitṛpyāma
uttama-sloka-vikrame
yac chṛṇvatāṁ rasa-jñānāṁ
svādu svādu pade pade

"Kişi, uzman duacılar tarafından yüceltilen Kṛṣṇa'nın aşkın eğlencelerini sürekli olarak duysa bile bunun tadına doyamaz. Kṛṣṇa ile aşkın bir ilişkiye girenler, Onun eğlencelerinin betimlemelerini dinlemekten her an zevk alırlar." (*Śrīmad-Bāgavatam* 1.1.19) Arjuna bundan dolayı Kṛṣṇa hakkında bilgi edinmeyi, ve özellikle, Onun

her tarafa nasıl yayıldığını bilmek istemektedir.

Amṛtam, yani nektar söz konusu olunca, Kṛṣṇa ile ilgili olan her bilgi ve her hikaye tıpkı bir nektar (yaşam iksiri) gibidir. Ve bu nektar uygulamalı bir deneyimle kavranabilir. modern hikayeler, kurgular ve tarihi hikayeler Tanrının aşkın eğlencelerinden farklıdır, çünkü kişi dünyevi hikayeleri dinlemekten bıkar, fakat Kṛṣṇa hakkında birşeyler duymaktan asla bıkmaz. Sadece bu sebepten dolayı, bütün evrenin tarihi Tanrının enkarnasyonlarının eğlencelerinin referanslarıyla doludur. *Purāṇalar*, Tanrının çeşitli enkarnasyonlarının geçmiş çağlarda yer alan eğlencelerini anlatır. Ve konuların tekrar edilmesine rağmen her okunuşta aynı tad alınır.

19

श्रीभगवानुवाच
हन्त ते कथयिष्यामि दिव्या ह्यात्मविभूतयः ।
प्राधान्यतः कुरुश्रेष्ठ नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे ॥१९॥

śrī-bagavān uvāca
hanta te kathayiṣyāmi
divyā hy ātma-vibhūtayaḥ
prādhānyataḥ kuru-śreṣṭha
nāsty anto vistarasya me

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *hanta*—evet; *te*—sana; *kathayiṣyāmi*—anlatacağım; *divyāḥ*—kutsal; *hi*—kesinlikle; *ātma-vibhūtayaḥ*—şahsi zenginlikler; *prādhānyataḥ*—başlıca olanları; *kuru-śreṣṭha*—Ey Kurular'ın en iyisi; *na asti*—yok; *antaḥ*—sınır; *vistarasya*—uzantısına; *me*—Benim.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Evet, ihtişamlı tezahürlerimi sana açıklayacağım, fakat Benim zenginliğim sınırsız olduğu için sadece önemli olanları anlatacağım.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa'nın ve Onun servetinin büyüklüğünü anlamak mümkün değildir. Bireysel ruhun duyuları sınırlıdır ve Kṛṣṇa'yı herşeyiyle anlamasına olanak tanımaz. Her yaşam durumunda ve her zaman Kṛṣṇa'yı tam olarak anlama ilkesiyle olmasa da, adanmış kullar Kṛṣṇa'yı

anlamaya çalışırlar. Aslında Kṛṣṇa ile ilgili konular öyle lezzetlidir ki adanmış kullara tıpkı bir nektar gibi gelir. Bundan dolayı, adanmış kullar bu konulardan büyük zevk alırlar. Adanmış saf kullar Kṛṣṇa'nın zenginliklerinden ve Onun çeşitli enerjilerinden bahsetmekten aşkın bir zevk alırlar. Bu sebepten dolayı bu konuları duymak ve tartışmak isterler. Kṛṣṇa, canlı varlıkların Onun bütün zenginliklerini anlıyamıyacaklarını bildiği için, sadece farklı enerjilerinin başlıca tezahürlerini anlatmaya razı olmuştur. Burada kullanılan *prādhānyataḥ* (başlıca) sözcüğü önemlidir, çünkü Onun zenginlikleri sınırsız olduğu için, Yüce Tanrının sadece birkaç başlıca detayını anlıyabiliriz. Onun zenginliklerinin hepsini anlamak mümkün değildir. Ve bu dörtlükte kullanılan *vibhūti* sözcüğü, Onun tüm tezahürü kontrol etmesiyle ilgilidir. *Amara kasa* sözlüğünde *vibhūti* sözcüğünün anlamı, istisnai zenginliğe işaret eder.

Gayrişahsiyetçiler, veya vahdet-i vücutçular, ne yüce Tanrının bu istisnai zenginliklerini, ne de Onun kutsal enerjilerinin tezahürlerini anlıyabilirler. Onun enerjileri gerek maddi dünyada gerekse manevi dünyada çeşitli tezahürler halinde dağılırlar. Kṛṣṇa, burada sıradan insanların neyi doğrudan doğruya idrak edebileceklerini anlatmakta ve böylece çeşitli enerjilerinin bir bölümünü bu yolla betimlemektedir.

20

अहमात्मा गुडाकेश सर्वभूताशयस्थितः ।
अहमादिश्च मध्यं च भूतानामन्त एव च ॥२०॥

aham ātmā guḍākesa
sarva-būtāsaya-sthitaḥ
aham ādis ca madhyam ca
būtānām anta eva ca

aham—Ben; *ātmā*—ruh; *guḍākesa*—Ey Arjuna; *sarva-būta*—bütün canlı varlıkların; *āsaya-sthitaḥ*—kalpte bulunan; *aham*—Ben; *ādiḥ*—kaynak; *ca*—de-da; *madhyam*—orta; *ca*—de-da; *būtānām*—bütün canlı varlıkların; *antaḥ*—son; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, Ben bütün canlı varlıkların kalplerinde oturan Üstünruhum. Ben bütün varlıkların başlangıcı, ortası ve sonuyum.

AÇIKLAMA

Arjuna'ya bu dörtlükte, "uykunun karanlığını fethetmiş kişi"anlamına gelen Guḍākeśa sözcüğüyle hitap edilmektedir. Cehaletin karanlığı içinde uyumakta olanların, Yüce Tanrının maddi ve manevi dünyalarda çeşitli yollardan Kendisini nasıl tezahür ettirdiğini anlamaları mümkün değildir. Burada Kṛṣṇa'nın Arjuna'ya bu isimle hitap etmesi önemlidir, çünkü Arjuna böyle bir karanlığın dışındadır ve Tanrının Ṣahsı, çeşitli zenginliklerini ona anlatmaya razı olmuştur.

Kṛṣṇa, ilk önce tam yayılımı vasıtasıyla bütün kozmik tezahürün ruhunu oluşturduğunu Arjuna'ya bildirmiştir.Yüce Tanrı maddi evreni yaratmadan önce tam yayılımı vasıtasıyla *puruṣa* enkarnasyonlarına bürünür ve herşey Ondan başlar. Bundan dolayı, O, *ātmā*dır, yani evrensel unsurların (*mahat-tattva*nın) ruhudur. Yaratılışın sebebi tüm maddi enerji değildir; aslında Mahā-Viṣṇu tezahür etmiş evrenlerin içine girdiği zaman, her varlığın içinde Kendisini tekrar Üstünruh olarak tezahür ettirir. Canlı varlığın, bireysel vücudunun içinde bulunan ruhsal kıvılcımla var olduğunun deneyimine sahibiz. Bu ruhsal kıvılcım olmadan vücut gelişmez. Aynı şekilde, Yüce Ruh Kṛṣṇa içine girmeksizin maddi tezahür de gelişemez. *Subala Upaniṣad* bu konuda şöyle der: *prakṛty-ādi-sarva-būtāntar-yāmī sarva śeṣī ca nārāyaṇaḥ*: "Tanrının Yüce Ṣahsı bütün tezahür etmiş evrenlerde Üstün Ruh olarak varolur."

Üç *puruṣa-avatār* olgusu *Śrīmad-Bāgavatam*'da anlatılır. Aynı zamanda, *Sātvata-tantra*'da da anlatılır. *Viṣnos tu trīni rūpāṇi puruṣākhyāny atho viduḥ*: Tanrının Yüce Ṣahsı, bu maddi tezahür içinde Kāranodakaśāyī Viṣṇu, Garbodakaśāyī Viṣṇu ve Kṣīrodakaśāyī Viṣṇu olarak üç halde tezahür eder. Mahā Viṣṇu, yani Kāranodakaśāyī Viṣṇu, *Brahma-saṁhitā*'da (5.47) şöyle anlatılır: *yaḥ kāraṇārṇava-jale bajati sma yoganidrām*: bütün sebeplerin sebebi olan Yüce Rab Kṛṣṇa, Mahā Viṣnu olarak kozmik okyanusun içinde yatar. Bundan dolayı, Tanrının Yüce Ṣahsı bu evrenin başlangıcıdır, evrensel tezahürlerin koruyucusudur ve bütün enerjinin sonudur.

21

आदित्यानामहं विष्णुर्ज्योतिषां रविरंशुमान् ।
मरीचिर्मरुतामस्मि नक्षत्राणामहं शशी ॥२१॥

ādityānām aham viṣṇur
jyotiṣām ravir aṁśumān

marīcir marutām asmi
nakṣatrāṇām aham śasī

ādityānām—Adityalar'ın; *aham*—Ben; *viṣṇuḥ*—Yüce Tanrı; *jyotiṣām*—bütün aydınlatıcılardan; *raviḥ*—güneş; *aṁśu-mān*—parlak; *marīciḥ*—Marici; *marutām*—Marutlar'ın; *asmi*—Ben; *nakṣatrāṇām*—yıldızlardan; *aham*—Ben; *śasī*—ay.

ÇEVİRİ

Adityalar'dan Viṣṇu'yum, ışıklardan parlak Güneş'im, Marutlar'dan Marici'yim ve yıldızlardan Ay'ım.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa'nın başı çektiği oniki Āditya vardır. Gökyüzünde ışık saçan cisimlerin içinde Güneş şeftir ve Güneş, *Brahma-saṁhitā*'da Yüce Tanrının ışık saçan gözü olarak kabul edilir. Uzayda esen elli çeşit rüzgar vardır ve bu rüzgarları kontrol eden melek Mārici, Kṛṣṇa'yı temsil eder.

Yıldızların içinde gece vakti en belirgin olanı Ay'dır ve bundan dolayı Ay, Kṛṣṇa'yı temsil eder. Bu dörtlükten anlaşıldığı gibi Ay bir yıldızdır; demekki gökyüzünde parlamakta olan diğer yıldızlar da güneşin ışığını yansıtmaktadırlar. Evrende birçok yıldız olduğunu savunan teori Vedik literatüründe kabul edilmez. Güneş bir tanedir ve Ay'ın Güneş ışığını yansıtması gibi yıldızlar da Güneşin ışığını yansıtırlar. *Bagavad-gītā* burada Ay'ın bir yıldız olduğuna işaret ettiğine göre, parlıyan yıldızlar da birer güneş değil Ay'ın benzeridir.

22

वेदानां सामवेदोऽस्मि देवानामस्मि वासवः ।
इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भूतानामस्मि चेतना ॥२२॥

vedānāṁ sāma-vedo 'smi
devānām asmi vāsavaḥ
indriyāṇāṁ manas cāsmi
bhūtānām asmi cetanā

vedānām—bütün Vedaların; *sāma-vedaḥ*—Sāma Veda; *asmi*—Ben; *devānām*—bütün yaratanrılardan; *asmi*—Ben; *vāsavaḥ*—cennetsel kral; *indriyāṇām*—bütün duyulardan; *manaḥ*—akıl; *ca*—de-da;

asmi—Ben; *bhūtānām*—bütün canlı varlıklardan; *asmi*—Ben; *cetanā*—yaşam gücü.

ÇEVİRİ

Vedalar'dan Sāma Veda'yım; yarıtanrılardan cennetin kralı İndra'yım; duyulardan akılım ve canlı varlıklardan yaşam gücüyüm (şuurum).

AÇIKLAMA

Ruh ve madde arasındaki fark, maddenin canlı varlık gibi bir şuura sahip olmayışıdır; bundan dolayı şuur yücedir ve ebedidir. Şuur maddi bir kombinasyon sonucu üretilemez.

23

रुद्राणां शंकरश्चास्मि वित्तेशो यक्षरक्षसाम् ।
वसूनां पावकश्चास्मि मेरुः शिखरिणामहम् ॥२३॥

rudrāṇāṁ śaṅkaras cāsmi
vitteśo yakṣa-rakṣasām
vasūnāṁ pāvakas cāsmi
meruḥ śikhariṇām aham

rudrāṇām—bütün Rudralar'dan; *śaṅkarah*—Rab Śiva; *ca*—de-da; *asmi*—Ben; *vitta-īsah*—yarıtanrıların hazinesinin koruyucu meleği; *yakṣa-rakṣasām*—Yakşalar and Rākşasalar'dan; *vasūnām*—Vasular'dan; *pāvakah*—ateş; *ca*—de-da; *asmi*—Ben; *meruh*—Meru; *śikhariṇām*—bütün dağlardan; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Bütün Rudralar'ın içinde Rab Śiva'yım, Yakşalar'dan ve Rākşasalar'dan servet tanrısı Kuvera'yım, Vasular'dan ateşim (Agni'yim) ve dağlardan Meru'yum.

AÇIKLAMA

Śaṅkara, yani Rab Śiva'nın başı çektiği onbir Rudra vardır. Rab Śiva, Yüce Tanrının enkarnasyonudur ve evrendeki cehalet halinden sorumludur. Yakşalar'ın ve Rākşasalar'ın lideri, yarıtanrıların hazinesinin efendisi olan Kuvera'dır ve Kuvera, Kṛṣṇa'yı temsil eder. Meru ise evrenin ortasında bulunan ve zengin doğal kaynaklara sahip olan bir dağdır.

24

पुरोधसां च मुख्यं मां विद्धि पार्थ बृहस्पतिम् ।
सेनानीनामहं स्कन्दः सरसामस्मि सागरः ॥२४॥

purodhasāṁ ca mukhyaṁ māṁ
viddhi pārtha bṛhaspatim
senānīnāṁ ahaṁ skandaḥ
sarasām asmi sāgarah

purodhasām—bütün rahiplerin; *ca*—de-da; *mukhyam*—şef; *mām*—Beni; *viddhi*—anla; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *bṛhaspatim*—Bṛhaspati; *senānīnām*—bütün komutanlardan; *aham*—Ben; *skandaḥ*—Kārtikeya; *sarasām*—bütün su kitlelerinden; *asmi*—Ben; *sāgarah*—okyanus.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, rahiplerin içinde Beni, şef Bṛhaspati olarak bil. Generallerden Kârtikeya'yım, ve su kitlelerinden okyanusum.

AÇIKLAMA

İndra göksel gezegenlerin baş yarıtanrısıdır ve göklerin kralı olarak bilinir. Onun bulunduğu gezegene İndraloka adı verilir. Bṛhaspati ise İndra'nın rahibidir ve İndra bütün kralların başı olduğu için Bṛhaspati de bütün rahiplerin şefidir. Ve yine İndra bütün kralların başı olduğu için, aynı şekilde Pârvati ve Rab Śiva'nın oğlu olan Skanda, veya Kartikeya da bütün askeri komutanların şefidir. Ve bütün su kitlelerinin içinde en büyük olanı okyanustur. Kṛṣṇa'yı temsil eden bu değerler Onun büyüklüğünü ima ederler.

25

महर्षीणां भृगुरहं गिरामस्म्येकमक्षरम् ।
यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि स्थावराणां हिमालयः ॥२५॥

maharṣīṇāṁ bhṛgur ahaṁ
girām asmy ekam akṣaram
yajñānāṁ japa-yajño 'smi
sthāvarāṇāṁ himālayah.

mahā-ṛṣīṇām—büyük bilgelerin içinde; *bhṛguḥ*—Bhṛgu; *aham*—Ben; *girām*—titreşimlerden; *asmi*—Ben; *ekam akṣaram*—praṇava; *yajñānām*—fedakarlıklardan; *japa-yajñaḥ*—zikir; *asmi*—Ben; *sthāvarāṇām*—hareket ettirilmezlerden; *himālayaḥ*—Himālaya dağları.

ÇEVİRİ

Büyük bilgelerden Bhṛgu'yum, ses titreşimlerinden aşkın oṁ'um. Fedakarlıklardan kutsal isimlerin zikiriyim ve hareketsiz şeylerden Himālayalar'ım.

AÇIKLAMA

Evrende var olan ilk canlı varlık Brahmā, çeşitli yaşam türleri üretmek için bazı oğullar yaratmıştır. Ve bu oğulların içinde en güçlüsü bilge Bhṛgu'dur. Bütün aşkın ses titreşimlerinin içinde *oṁ* (*oṁkāra*) sesi Kṛṣṇa'yı temsil eder. Fedakarlıkların içinde, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare zikiri Kṛṣṇa'nın en saf temsilcisidir. Vedalar'da bazen hayvan kurban (feda) edilmesi tavsiye edilir, fakat Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa fedakarlığında şiddet söz konusu değildir. Bu, en basit ve en saf fedakarlıktır. Dünyada saf halde bulunan herşey Kṛṣṇa'yı temsil eder. Bundan dolayı, dünyanın en büyük dağ silsilesi olan Himālayalar da Onu temsil eder. Meru ismindeki dağdan geçen dörtlükte bahsedilmişti, fakat Meru bazen hareket etmekle beraber Himālayalar asla hareket etmez. Bundan dolayı, Himālayalar Meru'dan büyüktür.

26

अश्वत्थः सर्ववृक्षाणां देवर्षीणां च नारदः ।
गन्धर्वाणां चित्ररथः सिद्धानां कपिलो मुनिः ॥२६॥

aśvatthaḥ sarva-vṛkṣāṇām
devarṣīṇām ca nāradaḥ
gandharvāṇām citrarathaḥ
siddhānām kapilo muniḥ

aśvatthaḥ—banyan ağacı; *sarva-vṛkṣāṇām*—bütün ağaçlardan; *deva-ṛṣīṇām*—yarıtanrıların içindeki bütün bilgelerden; *ca*—ve; *nāradaḥ*—Nārada; *gandharvāṇām*—Gandharva gezegeninin sakinlerinden; *citrarathaḥ*—Citraratha; *siddhānām*—mükemmelleşmiş olanlardan; *kapilaḥ muniḥ*—Kapila Muni.

ÇEVİRİ

Bütün ağaçların içinde Banyan ağacıyım, ve yarıtanrıların içindeki bilgelerden Nārada'yım. Gandharvalar'dan Citratha'yım, ve mükemmel varlıklardan bilge Kapila'yım.

AÇIKLAMA

Banyan ağacı (*asvattha*) en yüksek ve en güzel ağaçlardan biridir ve bazı hintliler her sabah ona ibadet ederler. Yarıtanrılar içinde evrendeki en büyük adanmış kul olarak bilinen Nārada'ya da ibadet ederler. O, bundan dolayı, adanmış bir kul olarak Kṛṣṇa'yı temsil eder. Gandharva gezegeni çok güzel şarkı söyliyen canlılarla doludur ve onların içinde en iyi şarkıcı Citraratha'dır. Mükemmel varlıkların içinde Devahūti'nin oğlu Kapila, Kṛṣṇa'nın temsilcisidir. O, Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu olarak kabul edilir ve Onun felsefesi *Śrīmad-Bāgavatam*'da anlatılır. Sonraları ortaya birbaşka Kapila çıkmış ve ateist bir felsefe vaaz etmiştir. Bundan dolayı, bu ikisinin arasında muazzam bir fark vardır.

27

उच्चैःश्रवसमश्वानां विद्धि माममृतोद्भवम् ।
ऐरावतं गजेन्द्राणां नराणां च नराधिपम् ॥२७॥

uccaiḥśravasam aśvānāṁ
viddhi māṁ amṛtodbhavam
airāvataṁ gajendrāṇāṁ
narāṇāṁ ca narādhipam

uccaiḥśravasam—Uccaiḥśravā; *aśvānām*—atların içinde; *viddhi*—bil; *mām*—Beni; *amṛta-udbhavam*—okyanusun çalkalanmasından doğmuş; *airāvatam*—Airāvata; *gaja-indrāṇām*—tanrısal fillerden; *narānām*—insanların içinde; *ca*—ve; *nara-adhipam*—kral.

ÇEVİRİ

Atlardan, süt okyanusu çalkalanırken doğmuş olan Uccaiḥśravā'yım. Kutsal fillerden Ayrāvata'yım, ve insanların içinde hükümdarım.

AÇIKLAMA

Adanmış yarıtanrılar ve şeytanlar (*asuralar*) bir keresinde süt okyanusunu çalkalamışlar ve bu çalkalamadan ölümsüzlük nektarı ve

zehir oluşmuş ve Rab Śiva bu zehiri içmiştir. Elde edilen bu ölümsüzlük nektarından ise çeşitli canlılar türemiştir, işte bu canlılardan biri Uccaiḥśrava ismindeki attır. Bu nektardan üretilen diğer bir hayvan ise Ayrāvata ismindeki fildir. Bu iki hayvan ölümsüzlük nektarından yaratıldıkları için özel bir önem taşırlar ve Kṛṣṇa'yı temsil ederler.

İnsanların içinde ise, hükümdar, Kṛṣṇa'nın temsilcisidir, çünkü Kṛṣṇa evreni var eden ve koruyandır, ve Tanrısal niteliklere sahip oldukları için, ülkelerin yöneticileri olan hükümdarlar da ülkelerini koruyan kişilerdir. Mahārājā Yudhiṣṭhira, Mahārājā Parikṣit ve Rab Rāma gibi hükümdarlar, daima vatandaşlarının hayrını isteyen son derece adil hükümdarlardı. Vedik literatüründe kral, Tanrının temsilcisi olarak kabul edilir. Fakat, bu çağda dîni ilkelerin yozlaşmasının bir sonucu olarak monarşi çürümüş ve sonunda ortadan kalkmıştır. Geçmişte adil krallar tarafından yönetilen halkların çok daha mutlu olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

28

आयुधानामहं वज्रं धेनूनामस्मि कामधुक् ।
प्रजनश्चास्मि कन्दर्पः सर्पाणामस्मि वासुकिः ॥२८॥

āyudhānām aham vajraṁ
dhenūnām asmi kāmadhuk
prajanaś cāsmi kandarpaḥ
sarpānām asmi vāsukiḥ

āyudhānām—silahlardan; *aham*—Ben; *vajram*—yıldırım; *dhenūnām*—ineklerden; *asmi*—Ben; *kāma-dhuk*—surabhi ineği; *prajanaḥ*—çocuk yapmanın sebebi; *ca*—ve; *asmi*—Ben; *kandarpaḥ*—Kupid; *sarpāṇām*—yılanlardan; *asmi*—Ben; *vāsukiḥ*—Vāsuki.

ÇEVİRİ

Silahlardan yıldırımım; ineklerden surabhiyim. Üremenin sebeplerinden aşk tanrısı Kandarpa'yım, ve yılanlardan Vasuki'yim.

AÇIKLAMA

Yıldırım çok güçlü bir silahtır ve Kṛṣṇa'nın gücünü temsil eder. Ruhsal semadaki Kṛṣṇaloka'da daima sağılabilen inekler vardır ve kişiye istediği kadar süt verirler. Bu inekler tabii ki bu maddi dünyada var olmazlar, fakat onlar Kṛṣṇaloka'da mevcuttur. Tanrı, *surabhi*

adındaki bu ineklerden bolca bulundurur. Benirtildiğine göre, Tanrı bu *sürabhi* ineklerini gütmekle meşguldür. Kandarpa ise iyi çocuklar üretmek için duyulan cinsel istektir ve bundan dolayı Kandarpa, Kṛṣṇa'yı temsil eder. Cinsel ilişki bazen sadece duyu tatminiyeti amacıyla yapılır; böyle bir cinsellik Kṛṣṇa'yı temsil etmez. Fakat, iyi çocuklar üretmek için yapılan cinsel ilişkiye Kandarpa adı verilir ve bu ilişki Kṛṣṇa'yı temsil eder.

29

अनन्तश्चास्मि नागानां वरुणो यादसामहम् ।
पितॄणामर्यमा चास्मि यमः संयमतामहम् ॥२९॥

anantaś cāsmi nāgānāṁ
varuṇo yādasām aham
pitṝṇām aryamā cāsmi
yamaḥ saṁyamatām aham

anantaḥ—Ananta; *ca*—de-da; *asmi*—Ben; *nāgānām*—çok kafalı yılanlardan; *varuṇaḥ*—suyu kontrol eden yarıtanrı; *yādasām*—bütün akuatiklerden; *aham*—Ben; *pitṝṇām*—atalardan; *aryamā*—Aryamā; *ca*—de-da; *asmi*—Ben; *yamaḥ*—ölümü kontrol eden; *saṁyamatām*—bütün ıslah edicilerden; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Çok başlı Nāgalardan Ananta'yım, ve akuatiklerden yarıtanrı Varuṇa'yım. Göçen atalardan Aryamā'yım ve kanun dağıtıcılardan ölüm meleği Yama'yım.

AÇIKLAMA

Çok başlı Nāga yılanlarının içinde en büyüğü Ananta'dır, ve yarıtanrı Varuṇa da suda yaşıyan canlıların içinde en büyüğüdür. Bunların her ikisi de Kṛṣṇa'yı temsil eder. Pitāların gezegeninde ataları yöneten Aryamā da Kṛṣṇa'yı temsil eder. Alçakları cezalandıran birçok varlıklar (zebaniler) vardır ve Yama (Azrail) onların şefidir. Yama dünyanın yakınlarındaki bir gezegende oturur. Günahkarlar öldükten sonra onun gezgenine götürülürler ve orada Yama tarafından çeşitli cezalara çarptırılırlar.

30

प्रह्लादश्चास्मि दैत्यानां कालः कलयतामहम् ।
मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहं वैनतेयश्च पक्षिणाम् ॥३०॥

prahlādaś cāsmi daityānāṁ
kālaḥ kalayatām aham
mṛgāṇāṁ ca mṛgendro 'haṁ
vainateyaś ca pakṣiṇām

prahlādaḥ— P r a h l ā d a ; *ca*— d e - d a ; *asmi*—Ben; *daityānām*—şeytanlardan; *kālaḥ*—zaman; *kalayatām*—zaptedenlerden; *aham*—Ben; *mṛgāṇām*—hayvanlardan; *ca*—ve; *mṛga-indraḥ*—aslan; *aham*—Ben; *vainateyaḥ*—Garuda; *ca*—de-da; *pakṣiṇām*—kuşlardan.

ÇEVİRİ

Daitya şeytanları içinde adanmış Prahlāda'yım, zaptedenlerin içinde zamanım, hayvanların içinde aslanım, ve kuşların içinde Garuda'yım.

AÇIKLAMA

Diti ve Aditi iki kızkardeştirler. Aditi'nin oğullarına Adityalar ve Diti'nin oğullarına Daityalar denir. Bütün Adityalar Tanrıya adanmış kullardır ve bütün Daityalar ateisttir. Prahlāda ise, Daityalar'ın ailesinde doğmuş olmakla beraber çocukluğundan itibaren büyük bir adanmış kul olarak kalmıştır. Adanmış hizmette bulunduğu için ve tanrısal bir yapıda olduğu için Kṛşṇa'nın temsilcisidir.

Birçok zaptedici ilkeler vardır, fakat bunların içinde zaman, maddi evrende herşeyi aşındırdığı için Kṛşṇa'yı temsil eder. Hayvanların içinde aslan en güçlü ve en yırtıcı olanıdır ve milyonlarca kuş türünün içinde, Vişnu'nun taşıyıcısı olan Garuda en büyüğüdür.

31

पवनः पवतामस्मि रामः शस्त्रभृतामहम् ।
झषाणां मकरश्चास्मि स्रोतसामस्मि जाह्नवी ॥३१॥

pavanaḥ pavatām asmi
rāmaḥ śastra-bhṛtām aham
jhaṣāṇāṁ makaraś cāsmi
srotasām asmi jāhnavī

pavanaḥ—rüzgar; *pavatām*—arıtıcılardan; *asmi*—Ben; *rāmaḥ*—Rāma; *sastra-bhṛtām*—silahşörlerden; *aham*—Ben; *jhaṣāṇām*—balıklardan; *makaraḥ*—köpekbalığı; *ca*—de-da; *asmi*—Ben; *srotasām*—akan nehirlerden; *asmi*—Ben; *jāhnavī*—Ganj Nehri.

ÇEVİRİ

Arıtıcılardan rüzgarım, silahşörlerden Rāma'yım, balıklardan köpekbalığıyım, ve akan nehirlerden Ganj Nehri'yim.

AÇIKLAMA

Suda yaşıyan canlıların içinde en büyük balıklardan olan ve insan için en tehlikeli olan balık köpekbalığıdır ve bundan dolayı Kṛṣṇa'yı temsil eder.

32

सर्गाणामादिरन्तश्च मध्यं चैवाहमर्जुन ।
अध्यात्मविद्या विद्यानां वादः प्रवदतामहम् ॥३२॥

sargāṇām ādir antaś ca
madhyaṁ caivāham arjuna
adh yātma-vidyā vidyānāṁ
vādaḥ pravadatām aham

sargāṇām—bütün yaratılışların; *ādiḥ*—başıyım; *antaḥ*—son; *ca*—ve; *madhyam*—orta; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *aham*—Ben; *arjuna*—Ey Arjuna; *adhyātma-vidyā*—manevi bilgi; *vidyānām*—bütün eğitimin; *vādaḥ*—doğal sonuçlardan; *pravadatām*—tartışmalardan; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Bütün yaratılışların başıyım, sonuyum ve ortasıyım, Ey Arjuna. Bütün bilimlerin içinde manevi benlik bilimiyim, ve mantık biliminde nihai hakikatim.

AÇIKLAMA

Yaratılmış tezahürlerin içinde ilk olanı tüm maddi unsurların yaratılmasıdır. Daha önce izah edildiği gibi, kozmik tezahür, Mahā-Viṣṇu, Garbodakaśāyi Viṣṇu ve Kṣirodakaśayi Viṣṇu tarafından yaratılır ve yönetilir ve tekrar Rab Śiva tarafından çözülüp dağıtılır. Brahmā ikinci plandaki yaratıcıdır. Yaratılış, bakım ve çözülmenin bu temsilcileri, Yüce Tanrının maddi vasıflarının enkarnasyonlarıdır.

Bundan dolayı O, bütün yaratılışın başlangıcı, ortası ve sonudur.

Dört *Veda* ve bunların altı ilavesi, *Vedānta-sūtra*, mantık kitapları, din kitapları ve *Purāṇalar* gibi, ileri seviyeli bir eğitim için gerekli olan çeşitli bilgi kitapları vardır. Hep birlikte ondört bölüme ayrılan eğitim kitapları vardır. Bunların içinde, *adhyātma-vidyā*yı, yani manevi bilgiyi sunan *Vedānta-sūtra*, Kṛṣṇa'yı temsil eder.

Mantıkçılar arasında çeşitli tartışmalar süregelir. Birisinin, iddiasını delillerle destekliyerek karşıt tarafın da iddiasını desteklemeye *jalpa* denir. Kişinin rakibini sadece yenmeye çalışmasına *vitaṇḍā* denir. Fakat, esas çözüme *vāda* denir. Bu nihai hakikat ise Kṛṣṇa'yı temsil eder.

33

अक्षराणामकारोऽस्मि द्वन्द्वः सामासिकस्य च ।
अहमेवाक्षयः कालो धाताहं विश्वतोमुखः ॥३३॥

akṣarāṇāṁ a-kāro 'smi
dvandvaḥ sāmāsikasya ca
aham evākṣayaḥ kālo
dātāhaṁ viśvato-mukhaḥ

akṣarāṇām—harflerden; *a-kāraḥ*—**ilk harf**; *asmi*—Ben; *dvandvaḥ*—çift; *sāmāsikasya*—bileşik söz; *ca*—ve; *aham*—Ben; *eva*—kesinlikle; *akṣayaḥ*—ebedi; *kālaḥ*—zaman; *dātā*—yaratıcı; *aham*—Ben; *viśvataḥ-mukhaḥ*—Brahmā.

ÇEVİRİ

Harflerden A harfiyim, bileşik sözlerden çift bileşenim. Ben aynı zamanda tükenmek bilmeyen zamanım, ve yaratıcılardan Brahmā'yım.

AÇIKLAMA

A-kāra, Sanskrit alfabenin ilk harfidir ve Vedik literatürünün başlangıcıdır. *A-kāra* olmaksızın hiçbir ses çıkartılamaz, bu bakımdan *a-kāra* sesin başlangıcıdır. Sanskritte birçok bileşik sözler de vardır ve bunlardan *rāma-kṛṣṇa* gibi çift sözlere *dvandva* denir. Bu bileşende *rāma* ve *kṛṣṇa* aynı forma sahiptir ve bundan dolayı bu bileşene çift bileşen denir.

Zaman, her türlü öldürücünün içinde en etkili olanıdır, çünkü zaman herşeyi öldürür. Zaman Kṛṣṇa'yı temsil eder, çünkü zaman

içinde evrende büyük bir yangın olacak ve herşey çözülüp dağılacaktır.

Yaratıcı varlıkların içinde dört kafası olan Brahmā şeftir. Bundan dolayı Kṛṣṇa'yı temsil eder.

34

मृत्युः सर्वहरश्चाहमुद्भवश्च भविष्यताम् ।
कीर्तिः श्रीर्वाक् च नारीणां स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा ॥३४॥

mṛtyuḥ sarva-haraś cāham
udbhavaś ca bhaviṣyatām
kīrtiḥ śrīr vāk ca nārīṇām
smṛtir medhā dhṛtiḥ kṣamā

mṛtyuḥ—ölüm; *sarva-haraḥ*—herşeyi yutan; *ca*—de-da; *aham*—Ben; *udbhavaḥ*—soy; *ca*—de-da; *bhaviṣyatām*—gelecekteki tezahürler; *kīrtiḥ*—şöhret; *śrīḥ*—zenginlik veya güzellik; *vāk*—güzel konuşma; *ca*—de-da; *nārīṇām*—kadınlardan; *smṛtiḥ*—hafıza; *medhā*—zeka; *dhṛtiḥ*—sebat; *kṣamā*—sabır.

ÇEVİRİ

Ben herşeyi yiyip yutan ölümüm, ve oluşacak herşeyin üretici ilkesiyim. Dişilik bakımından şöhretim, talihim, güzel konuşmayım, hafızayım, zekayım, sebat ve sabırım.

AÇIKLAMA

İnsan doğduğu andan itibaren ölmeye başlar. Bundan dolayı, ölüm her an her canlıyı yutmaktadır, fakat son darbe ölümün kendisidir. Ölüm Kṛṣṇa'dır. Bütün canlı varlıklar gelişme yönünden altı esas değişimden geçerler. Doğarlar, büyürler, bir süre öyle kalırlar, ürerler, çökerler ve sonunda kaybolup giderler. Bu değişimlerden birincisi doğumdur ve Kṛṣṇa'yı temsil eder. Bu ilk olay gelecekte olacak faaliyetlerin de başlangıcıdır.

Şöhret, talih, iyi konuşma, hafıza, zeka, sebat ve sabır halinde sıralanan yedi zenginlik dişi olarak kabul edilir. Kişi, eğer bu zenginliklerin hepsine, veya bir kısmına sahip ise şanlı bir insan olur. Kişi, eğer dürüst bir insan olarak şöhret yapmış ise, bu onu şanlı yapar. Sanskrit mükemmel bir lisandır ve bundan dolayı çok şanlıdır. Kişi, eğer birşeyi öğrendikten sonra o konuyu hatırlayabiliyorsa iyi bir hafızaya, yani *smṛtiye* sahip demektir. Çeşitli konularda bir çok kitap okumak marifet değildir, fakat bunları anlamak

ve gerektiğinde uygulamak zeka (*medhā*) işidir. Kararsızlığın üstesinden gelmeye sebat etmek (*dhṛti*) denir. Kişi, tam bir uzman olmakla beraber aynı zamanda alçakgönüllü ve nazikse, ve kişi, hem üzüntü anında hem de sevinç anında dengesini kaybetmiyorsa, bu kişi sabır (*kṣamā*) denilen zenginliğe sahiptir.

35

बृहत्साम तथा साम्नां गायत्री छन्दसामहम् ।
मासानां मार्गशीर्षोऽहमृतूनां कुसुमाकरः ॥३५॥

bṛhat-sāma tathā sāmnāṁ
gāyatrī chandasām aham
māsānāṁ mārga-śīrṣo 'ham
ṛtūnāṁ kusumākarah

bṛhat-sāma—Bṛhat-sāma; *tathā*—de-da; *sāmnām*—Sāma Veda şarkılarının; *gāyatrī*—Gāyatrī ilahileri; *chandasām*—bütün şiirin; *aham*—Ben; *māsānām*—aylardan; *mārga-śīrṣaḥ*—Kasım-Aralık ayları; *aham*—Ben; *ṛtūnām*—mevsimlerden; *kusuma-ākaraḥ*—*bahar*.

ÇEVİRİ

Sāma-Veda'daki ilahilerden Bṛhat-sāma'yım, şiirlerden Gāyatri'yim. Aylardan Margaśirṣa'yım (Kasım-Aralık), ve mevsimlerden çiçek veren baharım.

AÇIKLAMA

Daha önce Kṛṣṇa tarafından açıklandığı gibi O, *Vedalar*'dan *Sāma Veda*'dır. *Sāma Veda*, çeşitli yaratanrılar tarafından çalınan güzel şarkılarla zenginleştirilmiştir. Bu şarkılardan biri, zarif bir melodisi olan ve geceyarısı söylenen *Bṛhat-sāma*'dır.

Modern edebiyatta olduğu gibi acayip bir şekilde yazılmaması için, Sanskrit şiirde, kafiye ve vezini düzenliyen kesin kurallar vardır. Bu düzenlenmiş şiirlerin içinde, uzman *brāhmaṇlar* tarafından monoton bir şekilde zikredilen Gāyatri *mantrası* en önemlisidir. *Śrīmad-Bāgavatam*'da Gāyatri *mantra*dan bahsedilir. Gāyatri *mantra* özellikle Tanrıyı idrak etmek için olduğundan Yüce Tanrıyı temsil eder. Bu *mantra* manevi bakımdan ilerlemiş kişiler içindir ve kişi bunu zikretmekte başarılı olursa Tanrının aşkın konumuna yükselebilir. Kişinin gāyatri *mantra*yı zikretmesi için maddi doğanın kanunlarına göre erdem halinin niteliklerine sahip olması gerekir. Gāyatri *mantra*

Vedik medeniyetinde çok önemlidir ve Brahmā'nın ses enkarnasyonu olarak kabul edilir. Gāyatri *mantra*yı başlatan Brahmā'dır ve *gurular* zinciri aracılığıyla bize ulaşmıştır.

Kasım ve Aralık ayları en iyi aylar olarak kabul edilir, çünkü Hindistan'da hasat mevsimi bu aylarda olur ve bu aylarda halk oldukça mutludur. Ne çok soğuk, ne de çok sıcak olduğu için ve ağaçlar çiçek açıp doğa uyandığı için bahar mevsimi bütün dünyada en çok sevilen mevsimdir. Bahar mevsiminde Kṛṣṇa'nın eğlencelerini hatırlatan bazı kutlamalar da yapılır, bundan dolayı, bütün mevsimlerin içinde en coşkulu olanı bahardır ve Yüce Tanrı Kṛṣṇa'yı temsil eder.

36

द्यूतं छलयतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ।
जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि सत्त्वं सत्त्ववतामहम् ॥३६॥

dyūtaṁ calayatām asmi
tejas tejasvinām aham
jayo 'smi vyavasāyo 'smi
sattvaṁ sattvavatām aham

dyūtam—kumar; *calayatām*—hilelerden; *asmi*—Ben; *tejaḥ*—ihtişam; *tejasvinām*—ihtişamlı olanların; *aham*—Ben; *jayaḥ*—zafer; *asmi*—Ben; *vyavasāyaḥ*—girişim veya macera; *asmi*—Ben; *sattvam*—güç; *sattva-vatām*—güçlülerden; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Ben aynı zamanda hilelerden kumarım, ve ihtişamlı olanların ihtişamıyım. Ben zaferim, macerayım, ve güçlü olanın gücüyüm.

AÇIKLAMA

Evrenin her tarafında birçok hilebaz vardır. Bütün bu hilebazlık yöntemleri içinde kumar en önde gelenidir ve bundan dolayı, Kṛṣṇa'yı temsil eder. Herşeye kadir olan Kṛṣṇa herkesten daha aldatıcı da olabilir. Kṛṣṇa eğer birisini aldatmayı isterse hiçkimse Onun hilesinden kurtulamaz. Onun büyüklüğü tek yönlü değil çok yönlüdür.

O, muzaffer olanların içinde zaferdir. O, ihtişamlı olanın ihtişamıdır. O, girişken ve çalışkan olanların içinde en girişken ve en çalışkan olandır. O, maceracı olanların içinde en maceracı olandır, ve güçlülerin içinde en güçlü olandır. Kṛṣṇa bu dünyada Şahsen mevcut iken hiçkimse güç bakımından Onu geçememiştir. O, bir çocukken bile

Govardhana Tepesini havaya kaldırmıştır. Hiçkimse Ondan daha iyi hile yapamaz, hiçkimse Ondan daha ihtişamlı olamaz, hiçkimse Ondan daha muzaffer olamaz, hiçkimse Ondan daha girişken olamaz ve hiçkimse Ondan daha güçlü olamaz.

37

वृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि पाण्डवानां धनञ्जयः ।
मुनीनामप्यहं व्यासः कवीनामुशना कविः ॥३७॥

vṛṣṇīnāṁ vāsudevo 'smi
pāṇḍavānāṁ dhanañjayaḥ
munīnām apy ahaṁ vyāsaḥ
kavīnām uśanā kaviḥ

vṛṣṇīnām—Vṛṣṇi'nin torunlarından; *vāsudevaḥ*—Kṛṣṇa Dvārakā'da iken; *asmi*—Ben; *pāṇḍavānām*—Pāṇḍavalar'dan; *dhanañjayaḥ*—Arjuna; *munīnām*—bilgelerden; *api*—de-da; *aham*—Ben; *vyāsaḥ*—bütün Vedik literatürü derleyen Vyāsa; *kavīnām*—büyük düşünürlerden; *uśanā*—Uśanā; *kaviḥ*—düşünür.

ÇEVİRİ

Vṛṣṇi'nin torunlarından Vāsudeva'yım, ve Pāṇḍavalar'dan Arjuna'yım. Bilgelerden Vyāsa'yım, ve büyük düşünürlerden Uśanā'yım.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır ve Baladeva da Kṛṣṇa'nın doğrudan yayılımıdır. Hem Kṛṣṇa hem de Baladeva, Vasudeva'nın oğulları olarak belirmişlerdir, bu bakımdan her ikisine de Vāsudeva denilebilir. Konuyu birbaşka yönden ele alırsak, Kṛṣṇa Vṛndāvan'ı hiç terketmediği için, Kṛṣṇa'nın başka yerlerde beliren bütün suretleri Onun yayılımının bir sonucudur. Kṛṣṇa'nın doğrudan yayılımı olduğu için Vāsudeva Kṛṣṇa'dan farksızdır *Bagavad-gītā*'nın bu dörtlüğünde bahsi geçen Vāsudeva, Baladeva'dır, yani Balarāma'dır, çünkü O, bütün enkarnasyonların özgün kaynağı olduğu için Vāsudeva'nın da kaynağıdır. Tanrının doğrudan yayılımlarına *svāṁśa* (şahsi yayılımlar) denir, ve bundan başka, *vibhinnāṁśa* (ayrık yayılımlar) adı verilen yayılımları da vardır.

Pandu'nun oğullarının içinde Arjuna, Danañjaya olarak meşhurdur. O, erkeklerin içinde en iyisidir ve bundan dolayı Kṛṣṇa'yı

temsil eder. Vedik bilgi uzmanlarından olan *munile*rin, yani bilgelerin içinde en büyük olanı Vyāsa'dır, çünkü o, Vedik bilgisini bu Kali Çağındaki kitlelerin anlıyacağı bir şekilde çeşitli yollardan açıklamıştır. Ve Vyāsa, aynı zamanda Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu olarak bilinir, bundan dolayı Vyāsa Kṛṣṇa'yı temsil eder. *Kaviler* her konuyu detaylarıyla düşünebilmeye muktedir kişilerdir. *Kavile*rin içinde Uśanā, Śukrāçārya şeytanların mürşidiydi; o çok zekiydi ve uzağı gören bir politikacıydı. Bundan dolayı, Śukrāçārya, Kṛṣṇa'nın diğer bir zenginliğini temsil eder.

38

दण्डो दमयतामस्मि नीतिरस्मि जिगीषताम् ।
मौनं चैवास्मि गुह्यानां ज्ञानं ज्ञानवतामहम् ॥३८॥

daṇḍo damayatām asmi
nītir asmijigīṣatām
maunaṁ caivāsmi guhyānāṁ
jñānaṁ jñānavatām aham

daṇḍaḥ—ceza; *damayatām*—bastırmanın her yolu; *asmi*—Ben; *nītiḥ*—moral; *asmi*—Ben; *jigīṣatām*—zafer arıyanların; *maunam*—sessizlik; *ca*—ve; *eva*—de-da; *asmi*—Ben; *guhyānām*—sırların; *jñānam*—bilgi; *jñāna-vatām*—akıllının; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Kanunsuzluğu bastırmanın her yolu içinde Ben cezalandırmayım, ve zafer peşinde koşanların moraliyim. Gizli şeylerden sessizliğim, ve akıllıların hikmetiyim.

AÇIKLAMA

Islah edici bazı kuruluşlar ve vekiller vardır ve bunların içinde en önemli olanları alçakları cezalandıranlardır. Bu alçakları cezalandıran vekiller de Kṛṣṇa'yı temsil ederler. Bir faaliyet alanında zafer kazanmaya çalışanlar için en önemli unsur moraldir. Duyma, düşünme ve meditasyonun gizli faaliyetleri içinde sessizlik çok önemlidir, çünkü kişi sessizlik sayesinde çok çabuk gelişme gösterebilir. Akıllı adam, ruh ve madde arasında, yani Tanrının üstün ve adi doğaları arasında ayırım yapabilen kişidir. Bu bilgi ise Kṛṣṇa'nın Kendisidir.

39

यच्चापि सर्वभूतानां बीजं तदहमर्जुन ।
न तदस्ति विना यत्स्यान्मया भूतं चराचरम् ॥३९॥

yac cāpi sarva-būtānāṁ
bijaṁ tad aham arjuna
na tad asti vinā yat syān
mayā būtaṁ carācaram

yat—her ne; *ca*—de-da; *api*—olabilir; *sarva-būtānām*—bütün yaratılışların içinde; *bijam*—tohum; *tat*—o; *aham*—Ben; *arjuna*—Ey Arjuna; *na*—değil; *tat*—o; *asti*—orada; *vinā*—onsuz; *yat*—hangi; *syat*—var olur; *mayā*—Benim; *būtam*—yaratılmış varlık; *cara-acaram*—hareketli ve hareketsiz.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, dahası, Ben bütün var oluşları oluşturan tohumum. Hareketli ve hareketsiz olan hiçbir varlık Bensiz var olamaz.

AÇIKLAMA

Herşeyin bir sebebi vardır ve bu sebep, yani tezahürün tohumu Kṛṣṇa'dır. Kṛṣṇa'nın enerjisi olmaksızın hiçbirşey var olamaz; bundan dolayı, O herşeye kadirdir. Onun bu kudreti olmaksızın ne hareketli ne de hareketsiz olan hiçbirşey var olamaz. Kṛṣṇa'nın enerjisinde bulunmayan her çeşit varoluş *māyādır*, yani "olmayandır".

40

नान्तोऽस्ति मम दिव्यानां विभूतीनां परन्तप ।
एष तूद्देशतः प्रोक्तो विभूतेर्विस्तरो मया ॥४०॥

nānto 'sti mama divyānāṁ
vibhūtīnāṁ parantapa
eṣa tūddeśataḥ prokto
vibhūter vistaro mayā

na—ne de; *antaḥ*—sınır; *asti*—orada; *mama*—Benim; *divyānām*—kutsallığın; *vibhūtīnām*—zenginlikler; *parantapa*—Ey düşmanlarını zapteden; *eṣaḥ*—bütün bu; *tu*—fakat; *uddeśataḥ*—örnek olarak; *proktaḥ*—anlatılmış; *vibhūteḥ*—zenginliklerin;

vistaraḥ—yayılım; *mayā*—Benim tarafımdan.

ÇEVİRİ

Ey Şanlı fatih, Benim kutsal tezahürlerimin sonu yoktur. Sana bu anlattıklarım, Benim sonsuz zenginliklerimi sadece îma edebilir.

AÇIKLAMA

Vedik literatüründe belirtildiği gibi, Yüce Tanrının zenginlikleri ve enerjileri çeşitli yollardan anlaşılmakla beraber, bu zenginlikler sınırsızdır; bundan dolayı Onun bütün zenginlikleri ve enerjileri izah edilemez. Kṛṣṇa, Arjuna'nın merakını giderebilmek için ona sadece bir kaç örnek göstermiştir.

41

यद्यद्विभूतिमत् सत्त्वं श्रीमदूर्जितमेव वा ।
तत्तदेवावगच्छ त्वं मम तेजोंऽशसम्भवम् ॥४१॥

yad yad vibhūtimat sattvaṁ
śrīmad ūrjitam eva vā
tat tad evāvagaccha tvaṁ
mama tejo-'ṁśa-sambhavam

yat yat—her ne; *vibhūti*—zenginlikler; *mat*—servet; *sattvam*—var oluş; *śrī-mat*—güzel; *ūrjitam*—şanlı; *eva*—kesinlikle; *vā*—veya; *tat tat*—bütün o; *eva*—kesinlikle; *avagaccha*—bilmeli; *tvam*—sen; *mama*—Benim; *tejaḥ*—ihtişamın; *aṁśa*—parça; *sambhavam*—doğmuş.

ÇEVİRİ

Bil ki bütün bu zengin, güzel ve ihtişamlı yaratılışlar Benim ihtişamımın kıvılcımından çıkmıştır.

AÇIKLAMA

Her ihtişamlı ve güzel varoluş, gerek ruhsal gerekse maddi dünyada olsun, Kṛṣṇa'nın zenginliğinin parçasal bir tezahürüdür. Muazzam bir zenginliğe sahip olan herşey Kṛṣṇa'nın zenginliğini temsil eder.

42

अथवा बहुनैतेन किं ज्ञातेन तवार्जुन ।

विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नमेकांशेन स्थितो जगत् ॥४२॥

atha vā bahunaitena
kiṁ jñātena tavārjuna
viṣṭabhyāham idaṁ kṛtsnam
ekāṁśena sthito jagat

atha vā—veya; *bahunā*—birçok; *etena*—bu çeşit; *kim*—ne; *jñātena*—bilerek; *tava*—senin; *arjuna*—Ey Arjuna; *viṣṭabhya*—kaplamak; *aham*—Ben; *idam*—bu; *kṛtsnam*—bütün; *eka*—ile; *aṁśena*—parça; *sthitaḥ*—bulunurum; *jagat*—evren.

ÇEVİRİ

Fakat, bütün bu detaylı bilgiye ne gerek var Arjuna? Sadece tek bir parçamla bile bütün bu evreni kaplar ve desteklerim.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrı bütün canlıların içine Üstünruh olarak girdiği için bütün maddi evrenlerin her tarafında temsil edilir. Herşeyin kendi zenginliği ve azameti içinde nasıl var olduğunu anlamaya çalışmanın gereksizliği burada Tanrı tarafından Arjuna'ya belirtilmektedir. Herşeyin var olmasının, Kṛṣṇa'nın Üstünruh olarak herşeyin içinde bulunmasına bağlı olduğunu bilmek yeterlidir. En devasa varlık olan Brahmā'dan en ufak karıncaya kadar bütün varlıklar, var oluşlarını Tanrının kendi içlerinde bulunmasına borçludurlar.

Yarıtanrılara ibadet edenlerin, sonunda Tanrının Yüce Şahsına, veya yüce hedefe ulaşacağını iddia edenler vardır. Fakat, yarıtanrılara ibadet edilmesi burada tavsiye edilmemektedir, çünkü Brahmā ve Śiva gibi en büyük yarıtanrılar bile Yüce Tanrının zenginliğinin sadece bir bölümünü temsil ederler. O, doğmuş olan herkesin kaynağıdır ve hiçkimse Ondan büyük değildir. O, *asamaurdhva*dır, yani hiçkimse Ondan üstün ve Ona eşit değildir. *Padma Purāṇa*'da belirtildiğine göre, Yüce Rab Kṛṣṇa'yı (Brahmā ve Śiva dahil olmak üzere) aynı kategoriye sokan kişi ateisttir. Bununla beraber, kişi eğer Kṛṣṇa'nın enerjisinin zenginliklerinin ve yayılımlarının çeşitli betimlemelerini ciddi olarak öğrenirse, o zaman Rab Śrī Kṛṣṇa'nın konumunu şüphesiz bir şekilde anlar ve aklını Kṛṣṇa'ya ibadet etmeye verir. Tanrı, herşeyin içine giren kısmi temsilciliği Üstünruhu yayarak herşeyi kaplar. Adanmış saf kullar tam bir adanmış hizmet ile akıllarını Kṛṣṇa şuuruna konsantre ederler ve böylece daima aşkın konumda

kalırlar. Adanmış hizmete ve Kṛṣṇa'ya yapılan ibadete bu bölümün sekizinci dörtlüğünden onbirinci dörtlüğüne kadar açıkça değinilmekteydi. Adanmış saf hizmet yolu budur. Kişinin, Tanrının Yüce Şahsı ile beraber olarak adanmış hizmette nasıl mükemmelliğe ulaşacağı, bu bölümde detaylarıyla anlatılmıştır. *Gurular* zincirinde yer alan büyük *āçārya* Śrīla Baladeva Vidyābūṣana, bu bölüm hakkında yaptığı yorumu şöyle bitirir:

yac çakti-lesāt suryādyā
bavanty aty-ugra-tejasaḥ
yad-aṁsena dhṛtaṁ viśvaṁ
sa kṛṣṇo dasame 'rcyate

Kudretli güneş bile enerjisini Rab Kṛṣṇa'nın kudretinden alır ve Kṛṣṇa'nın kısmi yayılımıyla bütün dünya var olur. Bundan dolayı, Rab Kṛṣṇa ibadet edilmeye layıktır.

Mutlağın Serveti konusunda *Śrīmad Bagavat-gītā*'nın Onuncu Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM



Evrensel Suret

1

अर्जुन उवाच

मदनुग्रहाय परमं गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम् ।
यत्त्वयोक्तं वचस्तेन मोहोऽयं विगतो मम ॥१॥

arjuna uvāca
mad-anugrahāya paramaṁ
guhyam adhyātma-saṁjñitam
yat tvayoktaṁ vacas tena
moho 'yaṁ vigato mama

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *mat-anugrahāya*— sırf bana lütuf olsun diye; *paramam*—yüce; *guhyam*—gizli konu; *adhyātma*—manevi; *saṁjñitam*—konularda; *yat*—ne; *tvayā*—Senin tarafından; *uktam*—dedi; *vacaḥ*—sözler; *tena*—onun tarafından; *mohaḥ*—yanılgı; *ayam*—bu; *vigataḥ*—giderildi; *mama*—benim.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Bu en gizli manevi konularda verdiğin öğretileri duyduktan sonra yanılgıdan kurtuldum.

AÇIKLAMA

Bu bölüm, Kṛṣṇa'nın bütün sebeplerin sebebi olduğunu ortaya koyar. O, maddi evrenleri yaratan Mahā-Viṣnu'nun bile sebebidir (kaynağıdır). Kṛṣṇa bir enkarnasyon değil, bütün enkarnasyonların kaynağıdır. Bu konu geçen bölümde açık bir şekilde izah edilmişti.

Arjuna, burada yanılgısının sona erdiğini belirtmektedir. Bu demektir ki, Arjuna artık Kṛṣṇa'yı sıradan bir insan olarak, veya arkadaşı olarak düşünmemekte, fakat herşeyin kaynağı olarak görmektedir. Arjuna artık aydınlanmıştır ve Kṛṣṇa gibi yüce bir arkadaşı olduğu için çok mutludur, fakat şimdi kendisi Kṛṣṇa'yı herşeyin kaynağı olarak kabul etse bile, başkalarının bu gerçeği göremiyeceğini düşünmektedir. Bu bakımdan, bu bölümde Kṛṣṇa'nın kutsallığını herkese göstermek amacıyla Kṛṣṇa'dan evrensel suretini göstermesini istiyecektir. Aslında, Kṛṣṇa'nın evrensel suretini gören kişi dehşete kapılır, fakat Kṛṣṇa çok nazik ve düşünceli olduğu için, evrensel suretini gösterdikten sonra Kendisini tekrar özgün suretine dönüştürür. Arjuna, kendi çıkarı için Kṛṣṇa'nın kendisiyle konuştuğunu bilmektedir. Bundan dolayı, Arjuna, deneyimlemekte olduğu herşeyin Kṛṣṇa'nın lütfuyla olduğunu bilmektedir. Arjuna şimdi, Kṛṣṇa'nın bütün sebeplerin sebebi olduğuna ve Üstünruh olarak herkesin kalbinde bulunduğuna artık inanmıştır.

2

भवाप्ययौ हि भूतानां श्रुतौ विस्तरशो मया ।
त्वत्तः कमलपत्राक्ष माहात्म्यमपि चाव्ययम् ॥२॥

bavāpyayau hi būtānāṁ
śrutau vistaraśo mayā
tvattaḥ kamala-patrākṣa
māhātmyam api cāvyayam

bava—belirmek; *apyayau*—kaybolmak; *hi*—kesinlikle; *bhutānām*—bütün canlı varlıkların; *śrutau*—dinledim; *vistaraśah*—detaylarıyla; *mayā*—benim tarafımdan; *tvattaḥ*—Senden; *kamala-patra-akṣa*—Ey nilüfer gözlü; *māhātmyam*—şan; *api*—de-da; *ca*—ve; *avyayam*—yorulmaz.

ÇEVİRİ

Ey nilüfer gözlü, her canlı varlığın belirmesini ve kaybolmasını detaylarıyla Senden dinledim ve Senin tükenmek bilmez şanını idrak ettim.

AÇIKLAMA

Geçen bölümde, Kṛṣṇa Arjuna'ya, *ahaṁ kṛtsnasya jagataḥ prabhawaḥ pralayas tathā*: "Ben bütün bu maddi tezahürün belirişinin ve

kayboluşunun kaynağıyım" demişti, ve burada da Arjuna duyduğu zevkten dolayı Ona "nilüfer gözlü" diye hitap etmektedir, çünkü Kṛṣṇa'nın gözleri tıpkı bir nilüfer çiçeğinin taç yapraklarını andırır. Arjuna bütün bu bilgiyi detaylarıyla Tanrıdan öğrenmişti. Arjuna, bütün beliriş ve kayboluşların kaynağı olmasına rağmen Onun herşeyden muaf olduğunu da bimekteydi. Tanrı, Dokuzuncu Bölümde söylediği gibi, her yeri kaplamakla beraber her yerde Şahsen mevcut değildir. Arjuna'nın detaylarıyla anladığını belirttiği Kṛṣṇa'nın akıl almaz zenginliği işte budur.

3

एवमेतद् यथात्थ त्वमात्मानं परमेश्वर ।
द्रष्टुमिच्छामि ते रूपमैश्वरं पुरुषोत्तम ॥३॥

evam etad yathāttha tvam
ātmānam parameśvara
draṣṭum icchāmi te rūpam
aiśvaram puruṣottama

evam—böylece; *etat*—bu; *yathā*—olduğu gibi; *āttha*—anlatılmış; *tvam*—Sen; *ātmānam*—Kendini; *parama-īśvara*—Ey Yüce Tanrım; *draṣṭum*—görmeye; *icchāmi*—umarım; *te*—Senin; *rūpam*—suret; *aiśvaram*—kutsal; *puruṣa-uttama*—Ey şahısların en iyisi.

ÇEVİRİ

Ey en büyük şahıs, Ey yüce suret, Seni karşımda gerçek konumunda görmeme rağmen, Senin Kendini betimlediğin gibi, bu kozmik tezahüre nasıl girdiğini görmeyi arzuluyorum. Senin o suretini görmek istiyorum.

AÇIKLAMA

Tanrı bu maddi evrene şahsi temsilciliğiyle girmiştir ve böylece bu kozmik tezahür mümkün kılınmıştır ve devam etmektedir. Arjuna, Kṛṣṇa'nın anlattıklarına tamamen inanmıştı, fakat gelecekte Kṛṣṇa'nın sıradan bir şahıs olduğunu düşünebilecek olanları inandırmak için, Onun evren içerisinde nasıl hareket ettiğini görmek amacıyla, Onu evrensel sureti ile görmeyi arzulamıştır. Arjuna'nın burada Tanrıya *purusottama* diye hitap etmesi de önemlidir. Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsı olduğu için Arjuna'nın kalbinde de mevcuttur ve böylece Arjuna'nın arzusunu bilmektedir, ve Arjuna'nın, Kendisini

şahsi sureti olan Kṛṣṇa suretinde görmekten tamamiyle tatmin olduğunu, fakat sırf meraktan dolayı evrensel sureti görmeyi arzuladığını biliyordu. Ve Tanrı, Arjuna'nın diğerlerini inandırabilmesi için evrensel sureti görmeyi arzuladığını da biliyordu. Arjuna, bildiklerinin tasdik edilmesi türünden hiçbir şahsi arzu duymuyordu. Kṛṣṇa, gelecekte bazı kişilerin, kendilerini Tanrının enkarnasyonu olarak göstermelerini önlemek için Arjuna'nın bazı ölçütler koymak niyetinde olduğunu da biliyordu. Bundan dolayı, halk bu gibi kişilere karşı dikkatli olmalıdır; kendisinin Tanrı olduğunu iddia eden kişi, bu iddiasını ispatlamak için evrensel suretini ortaya koyabilmelidir.

4

मन्यसे यदि तच्छक्यं मया द्रष्टुमिति प्रभो ।
योगेश्वर ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम् ॥४॥

manyase yadi tac çakyaṁ
mayā draṣṭum iti prabho
yogeśvara tato me tvam-
darśayātmānam avyayam

manyase—düşünüyorsun; *yadi*—eğer; *tat*—o; *śakyam*—muktedir; *mayā*—benim tarafımdan; *draṣṭum*—görülmüş; *iti*—böylece; *prabho*—Ey Tanrım; *yoga-iśvara*—Ey bütün mistik güçlerin Rabbi; *tataḥ*—sonra; *me*—bana; *tvam*—Sen; *darśaya*—göster; *ātmānam*—Kendi Benliğini; *avyayam*—ebedi.

ÇEVİRİ

Ey Tanrım, Ey bütün mistik güçlerin efendisi, eğer Senin kozmik suretini görebileceğimi düşünüyorsan, o sonsuz evrensel Benliğini bana göster lütfen.

AÇIKLAMA

Kişi, Yüce Rab Kṛṣṇa'yı maddi duyularıyla ne görebilir, ne duyabilir, ne anlayabilir, ne de kavrayabilir. Fakat, kişi eğer Tanrıya adanmış aşk hizmeti ile meşgulse, o zaman Tanrıyı vahiy yoluyla görebilir. Her canlı varlık bir ruhsal kıvılcımdır, bundan dolayı Yüce Tanrıyı görmeleri ve anlamaları mümkün değildir. Arjuna, adanmış bir kul olarak tahmini gücüne güvenmemekteydi, ve bir canlı varlık olarak sınırlı duyulara sahip olduğunu bildiği için Kṛṣṇa'nın hesaba sığmaz

yüceliğini kabul etmişti. Arjuna, bir canlı varlığın sonsuzluğu anlamasının mümkün olmadığını biliyordu. Eğer sonsuzluk kendisini açığa vurursa, o zaman sonsuzluğun yapısını anlamak yine sonsuzluğun lütfuyla mümkün olabilir. Burada kullanılan *yogeśvara* sözcüğü önemlidir, çünkü Tanrı akıl almaz bir güce sahiptir. O, eğer isterse lütfedip Kendisini açığa vurabilir. Bundan dolayı Arjuna, Tanrıdan bu akıl almaz lütfunu dilemektedir. O, Kṛṣṇa'ya emretmemektedir. Kişi, kendisini Kṛṣṇa şuuruna tamamen teslim etmedikçe ve adanmış hizmetle meşgul olmadıkça Kṛṣṇa Kendisini o kişiye göstermez. Bundan dolayı, akli tahminlere bağlı olanların Kṛṣṇa'yı görmesi mümkün değildir.

5

श्रीभगवानुवाच

पश्य मे पार्थ रूपाणि शतशोऽथ सहस्रशः ।
नानाविधानि दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि च ॥५॥

śrī-bagavān uvāca
paśya me pārtha rūpāṇi
śataso 'tha sahasrasaḥ
nānā-vidhāni divyāni
nānā-varṇākṛtīni ca

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *paśya*—gör; *me*—Benim; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *rūpāṇi*—suretler; *śataśaḥ*—yüzlerce; *atha*—de-da; *sahasraśaḥ*—binlerce; *nānā-vidhāni*—çeşitli; *divyāni*—kutsal; *nānā*—çeşitli; *varṇa*—renkler; *ākṛtīni*—suretler; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Ey Pṛthā'nın oğlu sevgili Arjuna, zenginliklerimi gör, işte yüzlerce ve binlerce çeşit kutsal ve rengarenk suretler.

AÇIKLAMA

Arjuna Kṛṣṇa'yı evrensel sureti içerisinde görmek istemişti. Kṛṣṇa'nın bu sureti kozmik tezahürü gerçekleştirmek için tezahür etmiştir ve bundan dolayı bu maddi doğanın geçici zamanına tâbidir. Maddi doğanın, hem tezahür etmiş hem de tezahür etmemiş halleri olması

gibi, Kṛṣṇa'nın bu evrensel sureti de hem tezahür etmiştir hem de etmemiştir. Bu suret, Kṛṣṇa'nın diğer suretleri gibi, ruhsal semada ebediyen var olmaz. Tanrıya adanmış birisi evrensel sureti görmeye çok meraklı değildir, fakat Arjuna Kṛṣṇa'yı bu suretiyle görmek istediği için Kṛṣṇa ona bu suretini göstermiştir. Hiçbir beşerin bu evrensel sureti görmesi mümkün değildir. Kişinin bu sureti görebilmesi için Kṛṣṇa'nın o kişiye özel bir güç bağışlaması gerekir.

6

पश्यादित्यान् वसून् रुद्रानश्विनौ मरुतस्तथा ।
बहून्यदृष्टपूर्वाणि पश्याश्चर्याणि भारत ॥६॥

paśyādityān vasūn rudrān
aśvinau marutas tathā
bahūny adṛṣṭa-pūrvāṇi
paśyāścaryāṇi bhārata

paśya—gör; *ādityān*—Aditi'nin oniki oğlu; *vasūn*—sekiz Vasu; *rudrān*—Rudra'nın onbir sureti; *aśvinau*—iki Asvini; *marutaḥ*—kırkdokuz Marut (rüzgar ilahları); *tathā*—de-da; *bahūni*—birçok; *adṛṣṭa*—daha görmediğin; *pūrvāṇi*—önce; *paśya*—gör; *āścaryāṇi*—bütün harikalar; *bhārata*—Ey Bhāratalar'ın en iyisi.

ÇEVİRİ

Ey Bharatalar'ın en iyisi, Benim bu suretimde Ādityalar'ın, Vasular'ın, Rudralar'ın, Aśvini-kumāralar'ın ve diğer yarıtanrıların çeşitli tezahürlerini gör. Hiçkimsenin daha önce görmediği ve duymadığı bütün bu harikaları gör.

AÇIKLAMA

Arjuna, Kṛṣṇa'nın şahsi dostu ve en bilgili kişilerden biri olmasına rağmen, Kṛṣṇa hakkında herşeyi bilmesi onun için de mümkün değildi. Burada belirtildiği gibi, bütün bu suretleri ve tezahürleri insanlar daha önce ne görmüş, ne de duymuşlardır. Ve Kṛṣṇa, bütün bu şahanelikleri şimdi Arjuna'ya göstermektedir.

7

इहैकस्थं जगत् कृत्स्नं पश्याद्य सचराचरम् ।
मम देहे गुडाकेश यच्चान्यद् द्रष्टुमिच्छसि ॥७॥

ihaika-stham jagat kṛtsnam
paśyādya sa-carācaram
mama dehe guḍākeśa
yac cānyad draṣṭum icchasi

iha—bunda; *eka-stham*—bir yerde; *jagat*—evren; *kṛtsnam*—tamamen; *paśya*—gör; *adya*—hemen; *sa*—ile; *cara*—hareketli; *acaram*—ve hareketsiz; *mama*—Benim; *dehe*—bu vücutta; *guḍākeśa*—Ey Arjuna; *yat*—olan; *ca*—de-da; *anyat*—diğer; *draṣṭum*—görmek; *icchasi*—istersen.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, görmek istediğin herşeyi Benim bu vücudumda gör! Görmeyi arzuladığın herşeyi ve gelecekte de görmeyi arzulayacağın herşeyi sana bu evrensel suret gösterebilir. Hareketli ve hareketsiz olan herşeyi burada bir arada görebilirsin.

AÇIKLAMA

Hiçkimse oturduğu yerden bütün evreni göremez. En ileri seviyedeki bilginler bile, evrenin diğer bölgelerinde neler olup bittiğini göremezler. Fakat, Arjuna gibi adanmış kullar evrenin her tarafında var olan herşeyi görebilirler. Geçmişte, gelecekte ve şimdi görmek istediği herşeyi görebilmesi için Kṛṣṇa onlara güç bağışlar. Arjuna da Kṛṣṇa'nın lütfu ile herşeyi görebilmiştir.

8

न तु मां शक्यसे द्रष्टुमनेनैव स्वचक्षुषा ।
दिव्यं ददामि ते चक्षुः पश्य मे योगमैश्वरम् ॥८॥

na tu mām śakyase draṣṭum
anenaiva sva-cakṣusā
divyam dadāmi te cakṣuh
paśya me yogam aiśvaram

na—asla; *tu*—fakat; *mām*—Beni; *śakyase*—kabil; *draṣṭum*—görebilmek; *anena*—bunlarla; *eva*—kesinlikle; *sva-cakṣusā*—kendi gözlerin; *divyam*—kutsal; *dadāmi*—Veririm; *te*—sana; *cakṣuḥ*—gözler; *paśya*—gör; *me*—Benim; *yogam aiśvaram*—akıl almaz mistik güç.

ÇEVİRİ

Fakat, Beni mevcut gözlerinle göremezsin. Onun için sana kutsal gözler veriyorum. Benim mistik zenginliğimi gör.

AÇIKLAMA

Tanrıya adanmış kişi, Kṛṣṇa'yı iki kollu suretinden başka bir suretle görmek istemez; adanmış kişi, Kṛṣṇa'nın evrensel suretini aklıyla değil, Kṛṣṇa tarafından bağışlanan kutsal gözlerle görebilir. Kṛṣṇa'nın evrensel suretini görebilmesi için, Arjuna'ya aklını değil görüşünü değiştirmesi söylenmiştir. Kṛṣṇa'nın evrensel sureti çok önemli değildir; bu konu ilerideki bölümlerde açıklığa kavuşacaktır. Sırf Arjuna istediği için, Tanrı ona evrensel sureti görebilmesini sağlayacak olan ruhsal bir görüş bahşetmiştir.

Kṛṣṇa ile aşkın bir ilişki içinde bulunan adanmış kullar, Onun sadece zenginliklerine değil, sevecen görüntüsüne cezbolurlar. Kṛṣṇa'nın oyun arkadaşları, dostları ve ailesi, Ondan zenginliklerini sergilemesini asla istemezler. Onlar Kṛṣṇa'nın aşkına öylesine kapılmışlardır ki, Tanrının Yüce Şahsının Kṛṣṇa olduğunu bile bilmezler. Onlar aşk alışverişi içinde Kṛṣṇa'nın Yüce Tanrı olduğunu unuturlar. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiğine göre, Kṛṣṇa ile oynayan bu çocuklar son derece erdemli ruhlardır ve fedakarlıklarla geçen bir çok yaşamlardan sonra Kṛṣṇa ile oynamaya hak kazanmışlardır. Bu çocuklar, Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu bilmezler. Onlar, Onu şahsi arkadaş olarak kabul ederler. Śukadeva Gosvāmī bu konuda şu dörtlüğü söylemiştir:

itthaṁ satāṁ brahma-sukhānubhūtyā
'dāsyaṁ gatānāṁ para-daivatena
māyāśritānāṁ nara-dārakeṇa
sākaṁ vijahruḥ kṛta-puṇya-puñjāḥ

"O, büyük bilgeler tarafından gayrişahsi Brahman olarak; adanmış kullar tarafından Tanrının Yüce Şahsı olarak; ve sıradan beşerler tarafından maddi doğanın bir ürünü olarak kabul edilen Yüce Şahıstır. Geçmiş yaşamlardında birçok iyi faaliyetlerde bulunmuş olan bu çocuklar şimdi Tanrının Yüce Şahsı ile oyun oynamaktadırlar." (*Śrīmad-Bāgavatam* 10.12.11)

Adanmış kişiler aslında *viśva-rūpa*yı, yani evrensel sureti görmeyi arzulamazlar, fakat gelecekte, Kṛṣṇa'nın, Kendisini sadece teorik veya felsefi yönden değil de, aynı zamanda Arjuna'ya göründüğü gibi ortaya

koymuş olduğunun bilinmesini ve Kṛṣṇa'nın beyanlarının kanıtlamasını isteyen Arjuna, Ondan evrensel suretini sergilemesini istemiştir. Arjuna, *paramparā* sisteminin başlangıcı olduğu için bunu belirlemeye mecburdu. Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı gerçekten anlamak isteyenler ve Arjuna'nın izinden gidenler, Kṛṣṇa'nın, Kendisini sadece Yüce Tanrı olarak teorik bakımdan ortaya koymadığını, fakat Kendisini aynı zamanda Yüce Tanrı olarak gösterdiğini de anlamalıdırlar.

Tanrı, evrensel sureti görebilmesi için Arjuna'ya gereken gücü vermiştir, çünkü daha önce belirtildiği gibi O, Arjuna'nın sırf merak yüzünden bu sureti görmek istemediğini biliyordu.

9

सञ्जय उवाच
एवमुक्त्वा ततो राजन् महायोगेश्वरो हरिः ।
दर्शयामास पार्थाय परमं रूपमैश्वरम् ॥९॥

sañjaya uvāca
evam uktvā tato rājan
mahā-yogeśvaro hariḥ
darśayām āsa pārthāya
paramaṁ rūpam aiśvaram

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *evam*—böylece; *uktvā*—söylemek; *tataḥ*—sonra; *rājan*—Ey Kralım; *mahā-yoga-īśvaraḥ*—en güçlü mistik; *hariḥ*—Tanrının Yüce Şahsı, Kṛṣṇa; *darśayām āsa*—gösterdi; *pārthāya*—Arjuna'ya; *paramam*—kutsal; *rūpam aiśvaram*—evrensel suret.

ÇEVİRİ

Sanjaya şöyle dedi: Ey Kralım, bütün mistik güçlerin Yüce Rabbi, Tanrının Şahsı, bunları söyledikten sonra evrensel suretini Arjuna'ya gösterdi.

10-11

अनेकवक्त्रनयनमनेकाद्भुतदर्शनम् ।
अनेकदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधम् ॥१०॥
दिव्यमाल्याम्बरधरं दिव्यगन्धानुलेपनम् ।
सर्वाश्चर्यमयं देवमनन्तं विश्वतोमुखम् ॥११॥

aneka-vaktra-nayanam
anekādbhuta-darśanam
aneka-divyābharaṇaṁ
divyānekodyatāyudham

divya-mālyāmbara-daraṁ
divya-gandhānulepanam
sarvāścarya-mayaṁ devam
anantaṁ viśvato-mukham

aneka—çeşitli; *vaktra*—ağızlar; *nayanam*—gözler; *aneka*—çeşitli; *adbhuta*—şahane; *darśanam*—görüntüler; *aneka*—birçok; *divya*—kutsal; *ābharaṇam*—takılar; *divya*—kutsal; *aneka*—çeşitli; *udyata*—kalkık; *āyudham*—silahlar; *divya*—kutsal; *māiya*—çiçek kolye; *ambara*—giysi; *daram*—giyiyor; *divya*—kutsal; *gandha*—kokular; *anulepanam*—sürülmüş; *sarva*—hep; *āścarya-mayam*—şahane; *devam*—parlayan; *anantam*—sınırsız; *viśvataḥ-mukham*—her tarafı kaplayan.

ÇEVİRİ

Arjuna bu evrensel surette sınırsız ağızlar, gözler ve şahane görüntüler gördü. Bu suret çeşitli göksel takılarla süslenmişti ve birçok kutsal silaha sahipti. Göksel çiçek kolyeleri takmış ve göksel giysiler giyinmişti ve vücudunun her tarafına kutsal parfümler sürülmüştü. Hepsi de şahane, göz alıcı, sınırsız ve daimi olarak çoğalmakta olan şeylerdi.

AÇIKLAMA

Bu iki dörtlükte sürekli olarak kullanılan "birçok" sözcüğü, Arjuna'nın gördüğü ellerin, ağızların, bacakların ve diğer tezahürlerin sınırsız olduğuna işaret etmektedir. Bu tezahürler bütün evrene yayılmış olmakla beraber, Arjuna, Tanrının lütfuyla bunların hepsini oturduğu yerden görebilmiştir. Bu ise, Kṛṣṇa'nın akıl almaz kudretinin bir sonucudur.

12

दिवि सूर्यसहस्रस्य भवेद्युगपदुत्थिता ।
यदि भाः सदृशी सा स्याद् भासस्तस्य महात्मनः ॥१२॥

divi sūrya-sahasrasya
bhaved yugapad utthitā
yadi bhāḥ sadṛśī sā syād
bhāsas tasya mahātmanaḥ

divi—gökte; *sūrya*—güneşlerin; *sahasrasya*—binlerce; *bhavet*—vardı; *yugapat*—aynı anda; *utthitā*—mevcut; *yadi*—eğer; *bhāḥ*—ışık; *sadṛśī*—andırmak; *sā*—o; *syāt*—olabilir; *bhāsaḥ*—parlaklık; *tasya*—Onun; *mahā-ātmanaḥ*—büyük Rab.

ÇEVİRİ

Eğer yüzbinlerce güneş aynı anda gökte belirseydi, onların parlaklığı, evrensel sureti içerisindeki Tanrıyı ancak andırabilirdi.

AÇIKLAMA

Arjuna'nın gördükleri aslında betimlenemiyecek şeylerdi, fakat Sañjaya bu büyük vahiyin akli görüntüsünü burada Dhṛtarāṣṭra'ya anlatmaya çalışmaktadır. Ne Sañjaya, ne de Dhṛtarāṣṭra savaş alanında mevcut değillerdi, fakat Sañjaya, mürşidi Vyāsa'nın lütfuyla olup bitenleri görebiliyordu. Ve burada, gördüklerini (binlerce güneş gibi) düşlenebilirlik seviyesinde anlatmaya çalışmaktadır.

13

तत्रैकस्थं जगत् कृत्स्नं प्रविभक्तमनेकधा ।
अपश्यद्देवदेवस्य शरीरे पाण्डवस्तदा ॥१३॥

tatraika-sthaṁ jagat kṛtsnaṁ
pravibhaktam anekadhā
apaśyad deva-devasya
śarīre pāṇḍavas tadā

tatra—orada; *eka-stham*—bir yerde; *jagat*—evren; *kṛtsnam*—tamam; *pravibhaktam*—bölünmüş; *anekadhā*—birçok şeye; *apaśyat*—görebildi; *deva-devasya*—Tanrının Yüce Şahsının; *śarīre*—evrensel suretinde; *pāṇḍavaḥ*—Arjuna; *tadā*—o anda.

ÇEVİRİ

O anda Arjuna, binlerce parçaya bölünmüş olmasına rağmen bir arada bulunan evrenin sınırsız yayılışını Tanrının evrensel suretinde gördü.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan *tatra* (orada) sözcüğü çok önemlidir. Bu sözcük, Arjuna evrensel sureti gördüğü zaman Arjuna ve Kṛṣṇa'nın savaş arabasında oturmakta olduklarına işaret eder. Savaş alanında bulunan diğerleri bu sureti görememişlerdir, çünkü Kṛṣṇa o görüşü sadece Arjuna'ya vermiştir. Arjuna, Kṛṣṇa'nın vücudunda binlerce gezegen görmüştür. Vedik yazıtlardan öğrendiğimize göre, birçok evren ve her evrende birçok gezegen vardır. Bu gezegenlerden bazıları topraktan, bazıları, altından, bazıları ise mücevherden yapılmıştır, bazıları çok büyüktür, bazıları değildir, vs. Savaş arabasında oturan Arjuna bütün bunları görebilmiştir. Fakat savaş alanında bulunan hiçkimse, Arjuna ile Kṛṣṇa arasında neler olup bittiğini görememiştir.

14

ततः स विस्मयाविष्टो हृष्टरोमा धनञ्जयः ।
प्रणम्य शिरसा देवं कृताञ्जलिरभाषत ॥१४॥

tataḥ sa vismayāviṣṭo
hṛṣṭa-romā dhanañjayaḥ
praṇamya sirasa devam
kṛtāñjalir abhāṣata

tataḥ—sonra; *saḥ*—o; *vismaya-āviṣṭaḥ*—hayretten şaşırmış bir halde; *hṛṣṭa-romā*—duyduğu zevkten dolayı tüyleri diken diken olmuş; *dhanañjayaḥ*—Arjuna; *praṇamya*—itaatlerini sundu; *sirasā*—başıyla; *devam*—Tanrının Yüce Şahsına; *kṛta-añjaliḥ*—ellerini birbirine bitiştirerek; *abhāṣata*—konuşmaya başladı.

ÇEVİRİ

Şaşkınlık ve hayretten tüyleri diken diken olmuş Arjuna itaatlerini sunmak üzere başını eğip ellerini birbirine bitiştirerek Yüce Tanrıya yalvarmaya başladı.

AÇIKLAMA

Burada görüldüğü gibi, Tanrının kutsal görüntüsünü vahyetmesi üzerine, Arjuna ve Kṛṣṇa arasında süregelen ilişki bir anda değişmiştir. Kṛṣṇa ile Arjuna'nın ilişkisi daha önce arkadaşlık üzerine kurulu idi, fakat bu vahiy olayından sonra Arjuna büyük bir saygıyla Ona itaatlerini sunmakta, ellerini birbirine bitiştirerek dua etmekte ve bu evrensel sureti övmektedir. Böylece, Arjuna'nın ilişkisi arkadaşlıktan çıkıp

hayranlığa dönüşmüştür. Adanmış büyük kullar Kṛṣṇa'yı bütün ilişkilerin kaynağı olarak görürler. Kutsal metinlerde belirtildiği gibi, oniki çeşit ilişki vardır ve bunların hepsi Kṛṣṇa'da mevcuttur. Söylenildiğine göre O, iki canlı arasında, yaratanrılar arasında ve Yüce Tanrı ile Ona adanmış kulları arasında kurulabilecek bütün ilişkilerin okyanusudur.

Arjuna burada bir hayranlık ilişkisine geçiş yapmıştır, ve o, son derece ağır başlı, sessiz ve sakin bir karaktere sahip olmasına rağmen bu hayranlık ile birden bire kendisinden geçmiş, tüyleri diken diken olmuş ve ellerini bitiştirerek Yüce Tanrıya itaatlerini sunmaya başlamıştır. Arjuna korku içinde değildi, fakat Yüce Tanrının akıl almaz şahaneliğinden etkilenmişti. Doğal arkadaşlığı hayranlığa dönüşünce onu böyle davranmaya yöneltmişti.

15

अर्जुन उवाच

पश्यामि देवांस्तव देव देहे
सर्वांस्तथा भूतविशेषसङ्घान् ।
ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थम्
ऋषींश्च सर्वानुरगांश्च दिव्यान् ॥१५॥

arjuna uvaca

paśyāmi devāṁs tava deva dehe
sarvāṁs tathā bhūta-viśeṣa-saṅghān
brahmāṇam īśaṁ kamalāsana-stham
ṛṣīṁs ca sarvān uragāṁs ca divyān

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *paśyāmi*—görüyorum; *devān*—bütün yaratanrılar; *tava*—Senin; *deva*—Ey Tanrım; *dehe*—vücudunda; *sarvān*—hepsi; *tathā*—de-da; *bhūta*—canlı varlıklar; *viśeṣa-saṅghān*—özel olarak toplanmış; *brahmāṇam*—Rab Brahmā; *īśam*—Rab Śiva; *kamala-āsana-stham*—nilüfer çiçeği üzerinde oturmakta; *ṛṣīn*—büyük bilgeler; *ca*—de-da; *sarvān*—bütün; *uragān*—yılanlar; *ca*—de-da; *divyān*—kutsal.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Sevgili Rab Kṛṣṇa, bütün yaratanrıları ve diğer canlıları Senin vücudunda toplanmış olarak görüyorum. Rab Śiva'yı, bütün bilgeleri ve kutsal yılanları gördüğüm kadar, Brahmā'yı da nilüfer çiçeği üzerinde oturur halde görüyorum.

AÇIKLAMA

Arjuna evrendeki herşeyi gördüğü için evrendeki ilk canlı olan Brahmā'yı ve evrenin alt bölgelerinde bulunan Garbodakaśāyī Viṣṇu'nun üzerinde yattığı göksel yılanları da görmektedir. Garbodakaśāyī Viṣṇu'nu üzerinde yattığı bu yılandan yatağa Vāsuki denir ve Vāsuki olarak bilinen diğer yılanlar da vardır. Arjuna, Garbodakaśāyī Viṣṇu'dan, evrendeki ilk canlı olan Brahmā'nın evrenin en üst bölümünde nilüfer çiçeği üzerinde duran gezegenine kadar herşeyi görebiliyordu. Bu demektir ki, savaş arabasında oturan Arjuna Yüce Rab Kṛṣṇa'nın lütfu ile baştan sona bütün evreni görebiliyordu.

16

अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रं
पश्यामि त्वां सर्वतोऽनन्तरूपम् ।
नान्तं न मध्यं न पुनस्तवादिं
पश्यामि विश्वेश्वर विश्वरूप ॥१६॥

aneka-bāhūdara-vaktra-netraṁ
paśyāmi tvāṁ sarvato 'nanta-rūpam
nāntaṁ na madhyaṁ na punas tavādiṁ
pasyami visvesvara visva-rupa

aneka—birçok; *bāhu*—kollar; *udara*—karınlar; *vaktra*—ağızlar; *netram*—gözler; *paśyāmi*—görüyorum; *tvām*—Sen; *sarvataḥ*—her tarafta; *ananta-rūpam*—sınırsız suret; *na antam*—sonsuz; *na madhyam*—ortasız; *na punaḥ*—ne de tekrar; *tava*—Senin; *ādim*—başlangıcın; *paśyāmi*—görüyorum; *viśva-īśvara*—Ey evrenin Tanrısı; *viśva-rūpa*—evren suretinde.

ÇEVİRİ

Ey evrenin Tanrısı, Ey evrensel suret, Senin vücudundan sınırsız olarak her tarafa yayılan çeşitli kollar, karınlar, ağızlar ve gözler görüyorum. Sende ne başlangıç, ne orta, ne de son görüyorum.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır ve sınırsızdır, bundan dolayı Onun içerisinde herşey görülebilir.

17

किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च
तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तम् ।
पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समन्ताद्
दीप्तानलार्कद्युतिमप्रमेयम् ॥१७॥

kirīṭinaṁ gadinaṁ cakriṇaṁ ca
tejo-rāsiṁ sarvato dīptimantam
pasyāmi tvāṁ durnirīkṣyaṁ samantād
dīptānalārka-dyutim aprameyam

kirīṭinam—miğferlerle; *gadinam*—gürzlerle; *cakriṇam*—disklerle; *ca*—ve; *tejah-rāsim*—parlaklık; *sarvataḥ*—her tarafta; *dīptimantam*—parlayan; *pasyāmi*—görüyorum; *tvām*—Sen; *durnirīkṣyam*—görmesi zor; *samantāt*—her tarafta; *dīpta-anala*—harlayan ateş; *arka*—güneşin; *dyutim*—güneş ışığı; *aprameyam*—ölçülemez.

ÇEVİRİ

Harlayan bir ateş gibi, veya güneşin hesaplanamaz parlaklığı gibi, her tarafa yayılan bu parlaklık yüzünden Senin suretini görmek çok zor, fakat yine de çeşitli taçlar, gürzler ve disklerle süslü olan bu parlak sureti her tarafta görmekteyim.

18

त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं
त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता
सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे ॥१८॥

tvam akṣaraṁ paramaṁ veditavyaṁ
tvam asya viśvasya paraṁ nidhānam
tvam avyayaḥ śāśvata-dharma-goptā
sanātanas tvaṁ puruṣo mato me

tvam—Sen; *akṣaram*—kusursuz; *paramam*—yüce; *veditavyam*—anlaşılmalı; *tvam*—Sen; *asya*—bunun; *viśvasya*—evren; *param*—yüce; *nidhānam*—esaslar; *tvam*—Sen; *avyayaḥ*—yorulmaz;

sāsvata-dharma-goptā—ebedi dînin koruyucusu; *sanātanaḥ*—ebedi; *tvam*—Sen; *puruṣaḥ*—Yüce Şahıs; *mataḥ me*—bu benim görüşümdür.

ÇEVİRİ

Sen ilk yüce gerçeksin. Sen bütün bu evrenin nihai istirahat yerisin. Sen en kadim olansın ve yorulmazsın. Sen ebedi dînin koruyucusu olan Tanrının Şahsısın. Bu benim görüşümdür.

19

अनादिमध्यान्तमनन्तवीर्यम्
अनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रम् ।
पश्यामि त्वां दीप्तहुताशवक्त्रं
स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम् ॥१९॥

anādi-madhyāntam ananta-vīryam
ananta-bāhuṁ sasi-sūrya-netram
paśyāmi tvāṁ dīpta-hutāśa-vaktraṁ
sva-tejasā viśvam idaṁ tapantam

anādi—başlangıçsız; *madhya*—orta; *antam*—veya son; *ananta*—sınırsız; *vīryam*—yücelikler; *ananta*—sınırsız; *bāhum*—kollar; *sasi*—ay; *sūrya*—ve güneş; *netram*—gözler; *paśyāmi*—görüyorum; *tvām*—Sen; *dīpta*—harlayan; *hutāśa-vaktram*—ateş ağzından çıkıyor; *sva-tejasā*—parlaklığınla; *viśvam*—evren; *idam*—bu; *tapantam*—ısıtıyor.

ÇEVİRİ

Senin başlangıcın, ortan ve sonun yoktur. Senin yüceliğin sınırsızdır. Senin sayısız kolların vardır ve Ay ve Güneş Senin gözlerindir. Ağzından yakıcı bir ateşin çıktığını ve parlaklığı ile bütün evreni yaktığını görüyorum.

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsının altı çeşit zenginliğinin sınırı yoktur. Burada ve diğer birçok yerlerde tekrarlamalar yapılmaktadır, fakat kutsal metinlere göre Kṛṣṇa'nın yüceliğinin ikidebir tekrarlanması edebi bir zayıflıktan kaynaklanmaz. Şaşkınlık, hayret ve büyük bir zevk anında söylenen sözler tekrar edilir derler ve bu bir kusur değildir.

20

द्यावापृथिव्योरिदमन्तरं हि
व्याप्तं त्वयैकेन दिशश्च सर्वाः ।
दृष्ट्वाद्भुतं रूपमुग्रं तवेदं
लोकत्रयं प्रव्यथितं महात्मन् ॥२०॥

dyāv ā-pṛthivyor idam antaraṁ hi
vyāptaṁ tvayaikena diśaś ca sarvāḥ
dṛṣṭvādbhutaṁ rūpam ugraṁ tavedaṁ
loka-trayaṁ pravyathitaṁ mahātman

dyau—uzaydan; *ā-pṛthivyoḥ*—yere; *idam*—bu; *antaram*—arasında; *hi*—kesinlikle; *vyāptam*—kaplamış; *tvayā*—Senin tarafından; *ekena*—yalnız; *diśaḥ*—yönler; *ca*—ve; *sarvāḥ*—bütün; *dṛṣṭvā*—görerek; *adbhutam*—şahane; *rūpam*—suret; *ugram*—dehşetli; *tava*—Senin; *idam*—bu; *loka*—gezegen sistemleri; *trayam*—üç; *pravyathitam*—rahatsız olmak; *mahā-ātman*—Ey büyük şahıs.

ÇEVİRİ

Sen bir tane olmakla beraber, bütün göğe, gezegenlere ve onların arasında bulunan boşluğa yayılırsın. Ey büyük şahıs, bütün gezegen sistemleri Senin bu şahane ve dehşetli suretini görmekten rahatsız oldu.

AÇIKLAMA

Dyāva-pṛthivyoḥ (yerle gök arasındaki boşluk) ve *lokatrayam* (üç dünya) sözcükleri bu dörtlükte kullanılan önemli sözcüklerdir, çünkü Tanrının evrensel suretini sadece Arjuna görüyor gibi görünse de, diğer gezegen sistemlerinde bulunanlar da görmüşlerdir. Arjuna'nın bu evrensel sureti görmesi bir hayal değildi. Savaş alanında bulunan ve Tanrı tarafından kendisine kutsal görüş bahşedilmiş olan herkes bu evrensel sureti görmüştür.

21

अमी हि त्वां सुरसङ्घा विशन्ति
केचिद् भीताः प्राञ्जलयो गृणन्ति ।
स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसङ्घाः
स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः ॥२१॥

amī hi tvāṁ sura-saṅghā viśanti
kecid bītāḥ prāñjalayo gṛṇanti
svastīty uktvā maharṣi-siddha-saṅghāḥ
stuvanti tvāṁ stutibhiḥ puṣkalābhiḥ

amī—bütün o; *hi*—kesinlikle; *tvām*—Sen; *sura-saṅghāḥ*—yarıtanrı gurupları; *viśanti*—giriyorlar; *kecit*—bazıları; *bītāḥ*—korkudan; *prāñjalayaḥ*—dua eden ellerle; *gṛṇanti*—dua ediyorlar; *svasti*—bütün barış; *iti*—böylece; *uktvā*—konuşuyor; *mahā-ṛṣi*—büyük bilgeler; *siddha-saṅghāḥ*—mükemmel varlıklar; *stuvanti*—ilahiler söylüyorlar; *tvām*—Sana; *stutibhiḥ*—dualarla; *puṣkalābhiḥ*—Vedik ilahilerle.

ÇEVİRİ

Çeşitli yarıtanrılar Sana teslim olarak Senin vücuduna giriyorlar. Bunlardan bazıları çok korktuklarından Sana dua ediyorlar. Birçok büyük bilge ve mükemmel varlık "barış" diye bağırarak Vedik ilahiler söylüyor ve Sana dua ediyorlar.

AÇIKLAMA

Bütün gezegen sistemlerinde bulunan yarıtanrılar, evrensel suretin bu müthiş tezahürünü ve parlaklığını görmekten büyük bir korkuya kapılmışlar ve Tanrı tarafından korunmak için dua etmeye başlamışlardır.

22

रुद्रादित्या वसवो ये च साध्या
विश्वेऽश्विनौ मरुतश्चोष्मपाश्च ।
गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्घा
वीक्षन्ते त्वां विस्मिताश्चैव सर्वे ॥२२॥

rudrādityā vasavo ye ca sādhyā
viśve 'śvinau marutaś coṣmapāś ca
gandharva-yakṣāsura-siddha-saṅghā
vīkṣante tvāṁ vismitāś caiva sarve

rudra—Rab Śiva'nın tezahürleri; *ādityāḥ*—Adityalar; *vasavaḥ*—Vasular; *ye*—bütün o; *ca*—ve; *sādhyāḥ*—Sadhyalar; *viśve*—Viśvedevalar; *aśvinau*—Aśvinī-kumāralar; *marutaḥ*—Marutlar; *ca*—ve; *uṣma-pāḥ*—atalar; *ca*—ve;

gandharva—Gandharvalar'ın; *yakṣa*—Yakṣalar; *asura*—şeytanlar; *siddha*—ve mükemmel yarıtanrılar; *saṅghāḥ*—topluluklar; *vikṣante*—görüyorlar; *tvām*—Seni; *vismitāḥ*—hayretler içinde; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *sarve*—bütün.

ÇEVİRİ

Rab Śiva'nın, Ādityalar'ın, Vasular'ın, Sādhyalar'ın, Viśvedevalar'ın, iki Aśvi'nin, Marutlar'ın, ataların, Gandharvalar'ın, Yakṣalar'ın, Asuralar'ın ve mükemmelliğe ulaşmış yarıtanrıların çeşitli tezahürleri büyük bir hayranlıkla Seni seyrediyorlar.

23

रूपं महत्ते बहुवक्त्रनेत्रं
महाबाहो बहुबाहूरुपादम् ।
बहूदरं बहुदंष्ट्राकरालं
दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम् ॥२३॥

rūpaṁ mahat te bahu-vaktra-netraṁ
mahā-bāho bahu-bāhūru-pādam
bahūdaraṁ bahu-daṁṣṭrā-karālaṁ
dṛṣṭvā lokāḥ pravyathitās tathāham

rūpam—suret; *mahat*—çok büyük; *te*—Senin; *bahu*—birçok; *vaktra*—suratlar; *netram*—ve gözler; *mahā-bāho*—Ey kolları şanlı; *bahu*—birçok; *bāhu*—kollar; *ūru*—baldırlar; *pādam*—ve bacaklar; *bahu-udaram*—çeşitli karınlar; *bahu-daṁṣṭrā*—çeşitli dişler; *karālam*—dehşetli; *dṛṣṭvā*—görmek; *lokāḥ*—bütün gezegenler; *pravyathitāḥ*—rahatsız oldu; *tathā*—aynı şekilde; *aham*—ben.

ÇEVİRİ

Ey kolları şanlı, bütün gezgenler ve onların yarıtanrıları, çeşitli suratlara, kollara, baldırlara, bacaklara, karınlara ve müthiş dişlere sahip olan Senin bu büyük suretini görmekten rahatsız oldular, ve onlar gibi ben de rahatsız oldum.

24

नभःस्पृशं दीप्तमनेकवर्णं
व्यात्ताननं दीप्तविशालनेत्रम् ।

दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा
धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो ॥२४॥

nabhaḥ-spṛśaṁ dīptam aneka-varṇaṁ
vyāttānanaṁ dīpta-viśāla-netram
dṛṣṭvā hi tvāṁ pravyathitāntar-ātmā
dhṛtiṁ na vindāmi śamaṁ ca viṣṇo

nabhaḥ-spṛśam—göğe dokunan; *dīptam*—parlak; *aneka*—çeşitli; *varṇam*—renkler; *vyātta*—açık; *ānanam*—ağızlar; *dīpta*—parlayan; *viśāla*—çok büyük; *netram*—gözler; *dṛṣṭvā*—görmek; *hi*—kesinlikle; *tvām*—Sen; *pravyathita*—rahatsız; *antaḥ*—içinde; *ātmā*—ruh; *dhṛtim*—sarsılmazlık; *na*—değil; *vindāmi*—var; *śamam*—akli sükunet; *ca*—de-da; *viṣṇo*—Ey Rab Viṣṇu.

ÇEVİRİ

Ey her yeri kaplayan Viṣṇu, göğe dokunan parlak renklerini, açılan ağızlarını ve parlayan büyük gözlerini görünce aklım korkuya kapıldı. Akli dengemi ve metanetimi artık koruyamıyorum.

25

दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि
दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि ।
दिशो न जाने न लभे च शर्म
प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥२५॥

daṁṣṭrā-karālāni ca te mukhāni
dṛṣṭvaiva kālānala-sannibhāni
diśo najāne na labhe ca śarma
prasīda deveśa jagan-nivāsa

daṁṣṭrā—dişler; *karālāni*—dehşetli; *ca*—de-da; *te*—Senin; *mukhāni*—yüzlerin; *dṛṣṭvā*—görmek; *eva*—böylece; *kāla-anala*—ölüm ateşi; *sannibhāni*—sanki; *diśaḥ*—yönler; *na*—değil; *jāne*—biliyorum; *na*—değil; *labhe*—elde etmek; *ca*—ve; *śarma*—lütuf; *prasīda*—memnun ol; *deva-īśa*—Ey bütün ilahların Rabbi; *jagat-nivāsa*—Ey dünyaların sığınağı.

ÇEVİRİ

Ey ilahların Tanrısı, Ey dünyaların sığınağı, lütfen bana acı. Senin bu ölüm gibi parlayan yüzlerini ve korkunç dişlerini görmekten dengemi kaybediyorum. Her bakımdan şaşkınlığa kapılmış durumdayım.

26-27

अमी च त्वा धृतराष्ट्रस्य पुत्रा:
सर्वे सहैवावनिपालसङ्घै: ।
भीष्मो द्रोण: सूतपुत्रस्तथासौ
सहास्मदीयैरपि योधमुख्यै: ॥२६॥
वक्त्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति
दंष्ट्राकरालानि भयानकानि ।
केचिद् विलग्ना दशनान्तरेषु
सन्दृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गै: ॥२७॥

amī ca tvāṁ dhṛtarāṣṭrasya putrāḥ
sarve sahaivāvani pāla-saṅghaiḥ
bīṣmo droṇaḥ sūta-putras tathāsau
sahāsmadīyair api yodha-mukhyaiḥ

vaktrāṇi te tvaramāṇā viśanti
daṁṣṭrā-karālāni bhayānakāni
kecid vilagnā daśanāntareṣu
sandṛśyante cūrṇitair uttamāṅgaiḥ

amī—bunlar; *ca*—de-da; *tvām*—Sen; *dhṛtarāṣṭrasya*—Dhṛtarāṣṭra'nın; *putrāḥ*—oğulları; *sarve*—bütün; *saha*—ile; *eva*—doğrusu; *avani-pāla*—savaşçı kralların; *saṅghaiḥ*—guruplar; *bīṣmaḥ*—Bışmadeva; *droṇaḥ*—Droṇāçārya; *sūta-putraḥ*—Karṇa; *tathā*—de-da; *asau*—o; *saha*—ile; *asmadīyaiḥ*—bizim; *api*—de-da; *yodha-mukhyaiḥ*—savaşçıların şefi; *vaktrāṇi*—ağızlar; *te*—Senin; *tvaramāṇāḥ*—dolmak; *viśanti*—giriyorlar; *daṁṣṭra*—dişler; *karālāni*—dehşetli; *bayānakāni*—çok korkunç; *kecit*—bazıları; *vilagnāḥ*—bağlanıyorlar; *dasana-antareṣu*—dişlerin arasında; *sandṛśyante*—görülmek; *cūrṇitaiḥ*—ezilmiş; *uttama-aṅgaiḥ*—kafalar.

ÇEVİRİ

Dhṛtarāṣṭra'nın bütün oğulları, müttefikleri olan krallarla birlikte

ve Bişma, Drona, Karna ve bizim askerlerimizin şefleri de Senin dehşetli ağızlarına dolmaktalar. Ve bazılarının kafasının Senin dişlerinin arasında ezildiğini görüyorum.

AÇIKLAMA

Tanrı, geçen dörtlüklerde Arjuna'ya ilgi duyacağı birşeyler göstereceğine dair söz vermişti. Arjuna ise şimdi karşı ordunun liderlerinin (Bişma, Drona, Karna ve Dhṛtarāṣṭra'nın bütün oğulları) ve kendi askerlerinin hepsinin öldürülüşünü görmektedir. Bu görüntü, Kurukşetra savaş alanında toplanmış bulunan bütün askerlerin ölmesinden sonra Arjuna'nın zafer kazanacağına işaret ediyordu. Arjuna burada, yenilmez bir savaşçı olan Bişma'nın öldürülüşünü de görmüştür. Ve aynı zamanda Karna'nın da aynı akibete uğradığını görmüştür. Arjuna, sadece Bişma gibi karşıt ordunun büyük savaşçılarının öldürülüşünü değil, kendi ordusundan da bazı büyük savaşçıların öldürülüşünü de görmüştür.

28

यथा नदीनां बहवोऽम्बुवेगाः
समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति ।
तथा तवामी नरलोकवीरा
विशन्ति वक्त्राण्यभिविज्वलन्ति ॥२८॥

yathā nadīnāṁ bahavo 'mbu-vegāḥ
samudram evābhimukhā dravanti
tathā tavāmī nara-loka-vīrā
viśanti vaktrāṇy abhivijvalanti

yathā—olarak; *nadīnām*—nehirlerin; *bahavaḥ*—birçok; *ambu-vegāḥ*—suların dalgaları; *samudram*—okyanus; *eva*—kesinlikle; *abhimukhāḥ*—birşeye doğru; *dravanti*—süzülmek; *tathā*—aynı şekilde; *tava*—Senin; *amī*—bütün bunlar; *nara-loka-vīrāḥ*—insan toplumunun kralları; *viśanti*—giriyorlar; *vaktrāṇi*—ağızlara; *abhivijvalanti*—ve yanıyorlar.

ÇEVİRİ

Nehirlerin çeşitli kollardan okyanusa akması gibi, bütün bu savaşçılar da Senin ateşler saçan ağızlarına doluyorlar.

29

यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतंगा
विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः ।
तथैव नाशाय विशन्ति लोकास्
तवापि वक्त्राणि समृद्धवेगाः ॥२९॥

yathā pradīptaṁ jvalanaṁ pataṅgā
viśanti nāśāya samṛddha-vegāḥ
tathaiva nāśāya viśanti lokās
tavāpi vaktrāṇi samṛddha-vegāḥ

yathā—olarak; *pradīptam*—yanmak; *jvalanam*—ateş; *pataṅgāḥ*—pervaneler; *viśanti*—girmek; *nāśāya*—imha edilmeye; *samṛddha*—tam; *vegāḥ*—hızla; *tathā eva*—aynı şekilde; *nāśāya*—imha edilmeye; *viśanti*—giriyorlar; *lokāḥ*—bütün halk; *tava*—Senin; *api*—de-da; *vaktrāṇi*—ağızların; *samṛddha-vegāḥ*—tam hızla.

ÇEVİRİ

Pervanelerin ateşe girerek ölmesi gibi, herkesin büyük bir hızla Senin ağızlarına dolmakta olduğunu görüyorum.

30

लेलिह्यसे ग्रसमानः समन्तात्
लोकान् समग्रान् वदनैर्ज्वलद्भिः ।
तेजोभिरापूर्य जगत्समग्रं
भासस्तवोग्राः प्रतपन्ति विष्णो ॥३०॥

lelihyase grasamānaḥ samantāt
lokān samagrān vadanair jvaladbhiḥ
tejobhir āpūrya jagat samagraṁ
bāsas tavogrāḥ pratapanti viṣṇo

lelihyase—yalıyorsun; *grasamānaḥ*—yutuyorsun; *samantāt*—her yönden; *lokān*—insanlar; *samagrān*—bütün; *vadanaiḥ*—ağızlar tarafından; *jvaladbhiḥ*—yanan; *tejobhiḥ*—parlaklık ile; *āpūrya*—örtülü; *jagat*—evren; *samagram*—bütün; *bāsaḥ*—ışınlar; *tava*—Senin; *ugrāḥ*—müthiş; *pratapanti*—kavurucu; *viṣṇo*—Ey her yeri kaplayan Tanrım.

ÇEVİRİ

Ey Viṣṇu, alevler içindeki ağızlarınla her yönden gelen herkesi yuttuğunu görüyorum. Parlaklığınla bütün evreni kaplıyor, müthiş ve kavurucu ışınlarla tezahür ediyorsun.

31

आख्याहि मे को भवानुग्ररूपो
नमोऽस्तु ते देववर प्रसीद ।
विज्ञातुमिच्छामि भवन्तमाद्यं
न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम् ॥३१॥

ākhyāhi me ko bavān ugra-rūpo
namo 'stu te deva-vara prasīda
vijñātum icchāmi bavantam ādyam
na hi prajānāmi tava pravṛttim

ākhyāhi—lütfen açıkla; *me*—bana; *kah*—kim; *bavān*—Sen; *ugra-rūpah*—öfkeli suret; *namah astu*—itaatler; *te*—Sana; *deva-vara*—Ey yaratanrılar arasındaki büyük şahıs; *prasīda*—insaf et; *vijñātum*—bilmeye; *icchāmi*—dilerim; *bavantam*—Sen; *ādyam*—özgün; *na*—değil; *hi*—kesinlikle; *prajānāmi*—bilirmiyim; *tava*—Senin; *pravṛttim*—görevin.

ÇEVİRİ

Ey efendilerin Efendisi, Senin bu suretin çok öfkeli, lütfen bana kim olduğunu söyle? Sana itaatlerimi sunarım, lütfen bana acı. Sen ilk Tanrısın. Senin görevini bilmediğim için hakkında daha fazla şey bilmek istiyorum.

32

श्रीभगवानुवाच
कालोऽस्मि लोकक्षयकृत् प्रवृद्धो
लोकान् समाहर्तुमिह प्रवृत्तः ।
ऋतेऽपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वे
येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ॥३२॥

śrī-bagavān uvāca
kālo 'smi loka-kṣaya-kṛt pravṛddho

lokān samāhartum iha pravṛttaḥ
rte 'pi tvāṁ na bhaviṣyanti sarve
ye 'vasthitāḥ pratyanīkeṣu yodhāḥ

śrī-bhagavān uvāca—Tanrının Şahsı şöyle dedi; *kālaḥ*—zaman; *asmi*—Ben; *loka*—dünyaların; *kṣaya-kṛt*—tahrip edici; *pravṛddhaḥ*—büyük; *lokān*—bütün halk; *samāhartum*—imha etmeye; *iha*—bu dünyada; *pravṛttaḥ*—meşgul; *ṛte*—siz-suz; *api*—bile; *tvām*—sen; *na*—asla; *bhaviṣyanti*—olacak; *sarve*—bütün; *ye*—kim; *avasthitāḥ*—bulunmak; *prati-anīkeṣu*—karşıt taraflarda; *yodhāḥ*—askerler.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Dünyaları tahrip eden zamanım Ben, ve buraya da herkesi tahrip etmek için geldim. Siz (Paṇḍavalar) hariç, her iki tarafta yer alan bütün askerler ölecekler.

AÇIKLAMA

Arjuna, Kṛṣṇa'nın kendi arkadaşı ve Tanrının Yüce Şahsı olduğunu bilmesine rağmen, Kṛṣṇa'nın sergilediği bu suretler tarafından şaşkınlığa düşmüş bir haldeydi. Bundan dolayı Arjuna, Onun bu tahrip edici gücünün esas görevinin ne olduğunu bilmek istemektedir. *Vedalar*'da belirtildiğine göre, Yüce Hakikat herşeyi, hatta *brahmanları* bile tahrip eder. *Katha Upaniṣad*'da (1.2.25) belirtildiğine göre,

yasya brahma ca kṣatraṁ ca
ubhe bhavata odanaḥ
mṛtyur yasyopasecanaṁ
ka itthā veda yatra saḥ

Sonunda bütün *brahmanlar*, *kṣatriyalar* ve herkes Yüce Tanrı tarafından bir lokmada yutulacaktır. Yüce Tanrının bu sureti herşeyi yutan bir devdir ve Kṛṣṇa burada Kendisini, herşeyi yutan zaman suretinde göstermektedir. Birkaç Paṇḍava hariç, o savaş alanında bulunan herkes Onun tarafından yutulacaktır.

Başlangıçta Arjuna savaşa taraftar değildi ve savaşmamanın daha iyi olacağını ve böylece hiçbir sürtüşme olmayacağını düşünüyordu. Kṛṣṇa ise buna cevap olarak, bu savaşın Kendi planı olduğunu ve Arjuna savaşmasa bile herkesin zaten öleceğini söylüyordu. Arjuna savaşmaktan vazgeçse bile onlar birbaşka yoldan öleceklerdi. Yani

savaşılmasa bile bu ölümlere engel olunamıyacaktı, çünkü aslında onlar ölmüşlerdi bile. Zaman tahribat demektir ve bütün tezahürler Yüce Tanrının arzusuyla tahrip edilecektir. Bu bir doğa kanunudur.

33

तस्मात्त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व
जित्वा शत्रून् भुङ्क्ष्व राज्यं समृद्धम् ।
मयैवैते निहताः पूर्वमेव
निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् ॥३३॥

tasmāt tvam uttiṣṭha yaśo labhasva
jitvā śatrūn bhuṅkṣva rājyaṁ samṛddham
mayaivaite nihatāḥ pūrvam eva
nimitta-mātraṁ bava savya-sācin

tasmāt—öyleyse; *tvam*—sen; *uttiṣṭha*—kalk; *yaśaḥ*—şöhret; *labhasva*—kazan; *jitvā*—fethederek; *śatrūn*—düşmanları; *bhuṅkṣva*—zevkini çıkar; *rājyam*—krallık; *samṛddham*—gelişen; *mayā*—Benim tarafımdan; *eva*—kesinlikle; *ete*—bütün bunlar; *nihatāḥ*—öldürüldü; *pūrvam eva*—bir önceki ayarlama ile; *nimitta-mātram*—sırf sebep; *bava*—ol; *savya-sācin*—Ey Savyasāci.

ÇEVİRİ

Öyleyse ayağa kalk. Savaşmaya ve zafer kazanmaya hazırlan. Düşmanlarını fethet ve gösterişli bir krallığın tadını çıkar. Onlar, Benim ayarlamamla zaten ölüme mahkum edildiler, ve sen Ey Savyasāci, bu savaşta sadece bir araçsın.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan *savya-sācin* sözcüğü usta okçular için kullanılan bir hitaptır; bundan dolayı Arjuna'ya, "Düşmanlarını öldürecek oklar fırlatmakta usta kişi" diye hitap edilmektedir. Ayrıca, burada kullanılan, *nimitta mātram* "Sadece bir araçsın" sözcüğü de önemlidir. Bütün dünya Tanrının Yüce Şahsının planlarına göre hareket eder. Maddi doğanın plansız programsız hareket ettiğini ve bütün tezahürlerin kazara meydana gelmiş oluşumlar olduğunu düşünen bilgisiz budalalar, ve bunun belki böyle belki şöyle olduğunu iddia eden birçok sözümona bilginler vardır, fakat burada, "belki" veya "muhtemelen" olacak birşey söz konusu değildir. Bu maddi dünyada

yerine getirilen belli bir plan vardır. Nedir bu plan? Bu kozmik tezahür, koşullanmış ruhlar için evlerine ve Tanrıya geri dönebilme şansıdır. Ruhlar, maddi doğaya hakim olmak gibi otoriter bir kafa yapısında oldukları sürece koşullanmış olarak kalırlar. Fakat, Yüce Tanrının planını anlayan ve Kṛṣṇa şuurunu edinmeye çalışan kişi en zeki kişidir. Kozmik tezahürün yaratılması ve yok edilmesi Tanrının yüce idaresi altında olup biter. Ve Kurukṣetra savaşı da Tanrının planına göre olmuştur. Arjuna savaşmak istemiyordu, fakat ona, Yüce Tanrının arzusu doğrultusunda savaşması gerektiği söylenmişti. Eğer savaşırsa mutlu olacaktı. Kişi, eğer tam Kṛṣṇa şuurunda ise ve yaşamı Tanrıya aşkın hizmet sunmaya adanmış ise o kişi mükemmeldir.

34

द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च
कर्णं तथान्यानपि योधवीरान् ।
मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठा
युध्यस्व जेतासि रणे सपत्नान् ॥३४॥

droṇaṁ ca bīṣmaṁ cajayadrathaṁ ca
karṇaṁ tathānyān api yodha-vīrān
mayā hatāṁs tvaṁ jahi mā vyathiṣṭhā
yudhyasva jetāsi raṇe sapatnān

droṇam ca—Droṇa da; *bīṣmam ca*—Bhīṣma da; *jayadratham ca*—Jayadratha da; *karṇam*—Karṇa; *tathā*—de-da; *anyān*—diğerleri; *api*—kesinlikle; *yodha-vīrān*—büyük savaşçılar; *mayā*—Benim tarafımdan; *hatān*—öldürüldüler bile; *tvam*—sen; *jahi*—tahrip; *mā*—yapma; *vyathiṣṭhāḥ*—rahatsız ol; *yudhyasva*—sadece savaş; *jetā asi*—fethedeceksin; *raṇe*—savaşta; *sapatnān*—düşmanlar.

ÇEVİRİ

Droṇa, Bīṣma, Jayadratha, Karṇa ve diğer büyük savaşçılar Benim tarafımdan imha edildiler bile. Öyleyse onları öldür ve bundan rahatsız olma. Bu savaşta düşmanlarını yeneceksin, sen yeter ki savaş.

AÇIKLAMA

Her plan Tanrının Yüce Şahsı tarafından yapılır, fakat O, adanmış kullarına karşı çok nazik ve insaflı olduğu için, Onun arzusuna göre

Onun planını yerine getiren adanmış kularına itibar vermek ister. Bundan dolayı, herkes Kṛṣṇa şuurunda hareket etmeli ve Tanrının Yüce Şahsını bir manevi öğretmen aracılığıyla anlamalıdır. Tanrının Yüce Şahsının planları Onun rahmetiyle anlaşılır ve Ona adanmış kulların planları da Onun planları kadar iyidir. Kişi bu planları izlemeli ve yaşam savaşından zaferle çıkmalıdır.

35

सञ्जय उवाच
एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य
कृताञ्जलिर्वेपमानः किरीती ।
नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं
सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य ॥३५॥

sañjaya uvāca
etac chrutvā vacanaṁ keśavasya
kṛtāñjalir vepamānaḥ kirītī
namaskṛtvā būya evāha kṛṣṇaṁ
sa-gadgadaṁ bīta-bītaḥ praṇamya

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *etat*—böylece; *śrutvā*—duyarak; *vacanam*—konuşma; *keśavasya*—Kṛṣṇa'nın; *kṛta-añjaliḥ*—dua eden ellerle; *vepamānaḥ*—titreyen; *kirītī*—Arjuna; *namas-kṛtvā*—itaatlerini sunuyor; *būyaḥ*—tekrar; *eva*—de-da; *āha*—dedi; *kṛṣṇam*—Kṛṣṇa'ya; *sa-gadgadam*—titrek bir sesle; *bīta-bītaḥ*—korku içinde; *praṇamya*—itaatlerini sunuyor.

ÇEVİRİ

Sañjaya, Dhṛtarāṣṭra'ya şöyle dedi: Ey Kralım, Tanrının Yüce Şahsından bu sözleri işittikten sonra tir tir titreyen Arjuna ellerini birbirine bitiştirerek tekrar tekrar itaatlerini sundu. Korku içinde ve titrek bir sesle Rab Kṛṣṇa'ya şunları söyledi.

AÇIKLAMA

Daha önce de açıkladığımız gibi, Arjuna, Tanrının Yüce Şahsının evrensel suretinin yarattığı ortamdan dolayı hayretler içinde kalmış ve artık Onun bir arkadaşı olarak değil de, hayranlık içindeki bir adanmış kulu olarak Kṛṣṇa'ya tekrar tekrar saygılı itaatlerini sunmaya ve titrek bir sesle dua etmeye başlamıştır.

36

अर्जुन उवाच

स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या
जगत् प्रहृष्यत्यनुरज्यते च ।
रक्षांसि भीतानि दिशो द्रवन्ति
सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसङ्घाः ॥३६॥

arjuna uvāca
sthāne hṛṣīkeśa tava prakīrtyā
jagat prahṛṣyaty anurajyate ca
rakṣāṁsi bītāni diśo dravanti
sarve namasyanti ca siddha-saṅghāḥ

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *sthāne*—doğru bir şekilde; *hṛṣīkeśa*—Ey bütün duyuların efendisi; *tava*—Senin; *prakīrtyā*—şanın ile; *jagat*—bütün dünya; *prahṛṣyati*—seviniyor; *anurajyate*—bağlanıyor; *ca*—ve; *rakṣāṁsi*—şeytanlar; *bītāni*—korkudan; *diśaḥ*—her yöne; *dravanti*—kaçışıyor; *sarve*—bütün; *namasyanti*—saygılarını sunuyor; *ca*—de-da; *siddha-saṅghāḥ*—mükemmel insanlar.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey duyuların efendisi, bütün dünya Senin adını duyunca neşelenir ve böylece herkes Sana bağlanır. Mükemmel varlıklar Sana saygıyla hürmet ederlerken, şeytanlar Senden korkarak oraya buraya kaçışırlar. Bütün bunlar doğru bir şekilde yapılır.

AÇIKLAMA

Kurukşetra savaşının nasıl sonuçlanacağını Kṛṣṇa'dan duyan Arjuna, aydınlanmış olarak ve Tanrının Yüce Şahsının bir arkadaşı ve Ona adanmış büyük bir kul olarak Kṛṣṇa'nın yaptığı herşeyin uygun olduğunu söylemiştir. Arjuna'nın onayladığı gibi, Kṛṣṇa adanmış kullar için koruyucudur ve ibadet edilecek tek hakikattir ve arzu edilmeyenleri tahrip edendir. Onun hareketleri herkes için eşit olarak iyidir. Kurukşetra savaşı sonuçlandığı zaman Arjuna, uzayda çeşitli yarıtanrıların, *siddhalar*ın ve yüksek gezegenlerde yaşayan aydınlanmış varlıkların (Kṛṣṇa orada olduğu için) bu savaşı izlediklerini farketti. Arjuna, Tanrının evrensel suretini gördüğü zaman yarıtanrılar bundan zevk duydular, fakat şeytani ve ateist olan diğerleri Tanrının bu

yücelik gösterisine dayanamadılar. Ve Tanrının Yüce Şahsının yakıcı ve yıkıcı olan bu suretinden doğal olarak korkarak oraya buraya kaçıştılar. Kṛṣṇa'nın adanmış kullarına ve ateistlere gösterdiği davranış, Arjuna tarafından burada övülmektedir. Adanmış kişi her durumda Tanrıyı yüceltir, çünkü Onun tarafından yapılan herşeyin herkes için hayırlı olduğunu gayet iyi bilir.

37

कस्माच्च ते न नमेरन्महात्मन्
गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे ।
अनन्त देवेश जगन्निवास
त्वमक्षरं सदसत्तत्परं यत् ॥३७॥

kasmāc ca te na nameran mahātman
garīyase brahmaṇo 'py ādi-kartre
ananta deveśa jagan-nivāsa
tvam akṣaraṁ sad-asat tat paraṁ yat

kasmāt—neden; *ca*—de-da; *te*—Sana; *na*—değil; *nameran*—itaatlerini sunmalılar; *mahā-ātman*—Ey büyük şahıs; *garīyase*—kim daha iyi; *brahmaṇaḥ*—Brahmā'dan; *api*—olmakla beraber; *ādi-kartre*—yüce yaratıcıya; *ananta*—Ey sınırsız olan; *deva-īśa*—Ey tanrıların Tanrısı; *jagat-nivāsa*—Ey evrenin sığınağı; *tvam*—Sen; *akṣaram*—bozulmaz; *sat-asat*—sebep ve etkiye; *tat param*—aşkın; *yat*—çünkü.

ÇEVİRİ

Ey büyük şahıs, Sen Brahmā'dan bile büyüksün ve özgün yaratıcısın. Öyleyse, neden herkes Sana saygıyla itaatlerini sunmasın? Ey sınırsız olan, tanrıların Tanrısı, evrenin sığınağı! Sen tükenmez kaynaksın, tüm sebeplerin sebebisin ve bu maddi tezahüre aşkınsın.

AÇIKLAMA

Bu sözlerle Kṛṣṇa'ya itaatlerini sunan Arjuna, Kṛṣṇa'nın herkes tarafından ibadet edilmeye layık olduğuna işaret etmektedir. O, her tarafı kaplayandır ve O, her ruhun ruhudur. Arjuna burada Kṛṣṇa'ya "En yüce gönüllü ve en sınırsız" anlamına gelen *mahātmā* diye hitap etmektedir. *Ananta* sözcüğü, Yüce Tanrının enerjisi ve etkisi ile

kaplanmamış hiçbir şeyin olmadığına işaret eder, ve *deveśa* sözcüğünün anlamı ise Onun, bütün yaratanrıların ve onların üzerinde bulunan varlıkların da kontrolörü olduğunu belirtir. O, bütün evrenin sığınağıdır. Arjuna aynı zamanda, bütün mükemmel varlıkların ve güçlü yaratanrıların Ona saygıyla itaatlerini sunmalarının uygun olduğunu düşünüyordu, çünkü hiçkimse Ondan daha büyük değildir. Arjuna, Kṛṣṇa'nın Brahmā'dan daha büyük olduğunu burada özellikle belirtmektedir, çünkü Brahmā Onun tarafından yaratılmıştır. Brahmā, Kṛṣṇa'nın tam yayılımı olan Garbodakaśāyī Viṣṇu'nun karnından filizlenmiş olan nilüfer çiçeğinden doğmuştur; bundan dolayı, Brahmā ve Brahmā'dan doğmuş olan Rab Śiva ve diğer bütün yaratanrılar Ona saygıyla itaatlerini sunmalıdırlar. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiğine göre, Rab Śiva, Brahmā ve benzeri diğer yaratanrılar Tanrıya büyük bir saygı gösterirler. Burada kullanılan *akṣaram* sözcüğü çok önemlidir, çünkü bu maddi tezahür tahribata hedef olur, fakat Tanrı bu maddi yaratılışın ötesindedir. O, bütün sebeplerin sebebidir, ve böyle olduğu için O, maddi kozmik tezahürün kendisine olduğu kadar maddi doğada bulunan bütün koşullanmış ruhlara da üstündür. Bundan dolayı, O en büyük Yüce Tanrıdır.

38

त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणस्
त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
वेत्तासि वेद्यं च परं च धाम
त्वया ततं विश्वमनन्तरूप ॥३८॥

tvam ādi-devaḥ puruṣaḥ purāṇas
tvam asya viśvasya paraṁ nidhānam
vettāsi vedyaṁ ca paraṁ ca dāma
tvayā tataṁ viśvam ananta-rūpa

tvam—Sen; *ādi-devaḥ*—özgün Yüce Tanrı; *puruṣaḥ*—şahsiyet; *purāṇaḥ*—eski; *tvam*—Sen; *asya*—bunun; *viśvasya*—evren; *param*—aşkın; *nidhānam*—sığınak; *vettā*—bilen; *asi*—Sensin; *vedyam*—bilinebilir; *ca*—ve; *param*—aşkın; *ca*—ve; *dāma*—sığınak; *tvayā*—Senin tarafından; *tatam*—kaplanmış; *viśvam*—evren; *ananta-rūpa*—Ey sınırsız suret.

ÇEVİRİ

Sen özgün Tanrı Şahsısın, en kadim olansın ve tezahür etmiş olan bu kozmik dünyanın nihai mabedisin. Sen herşeyi bilensin ve Sen bilinecek olan herşeysin. Sen maddi hallerin üzerinde bulunan en yüce sığınaksın. Ey sınırsız suret! Bütün bu kozmik tezahür Seninle kaplıdır.

AÇIKLAMA

Herşey Tanrının Yüce Şahsının üzerinde dinlenir, bundan dolayı O, nihai dinlenme yeridir. *Nidhānam* sözcüğünün anlamı, herşeyin, hatta Brahman parlaklığının bile Tanrının Yüce Şahsının üzerinde dinlendiği gerçeğini belirtir. O, bu dünyada olan herşeyi bilendir ve eğer bilginin bir sonu varsa O, bütün bilginin sonudur; bundan dolayı O, bilinen ve bilinebilecek olan herşeydir. O, bilgi nesnesidir, çünkü O, her tarafı kaplayandır. O, ruhsal dünyanın sebebi olduğu için aşkındır. O, aynı zamanda aşkın dünyadaki baş şahıstır.

39

वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः शशांकः
प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च ।
नमो नमस्तेऽस्तु सहस्रकृत्वः
पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते ॥३९॥

vāyur yamo 'gnir varuṇaḥ śaśāṅkaḥ
prajāpatis tvaṁ prapitāmahaś ca
namo namas te 'stu sahasra-kṛtvaḥ
punaś ca bhūyo 'pi namo namas te

vāyuḥ—hava; *yamaḥ*—kontrolör; *agniḥ*—ateş; *varuṇaḥ*—su; *śaśa-aṅkaḥ*—ay; *prajāpatiḥ*—Brahmā; *tvam*—Sen; *prapitāmahaḥ*—büyükbaba; *ca*—de-da; *namaḥ*—saygılarım; *namaḥ*—tekrar saygılarım; *te*—Sana; *astu*—olsun; *sahasra-kṛtvaḥ*—binlerce defa; *punaḥ ca*—ve tekrar; *bhūyaḥ*—tekrar; *api*—de-da; *namaḥ*—saygılarımı sunarım; *namaḥ te*—Sana saygılarımı sunarım.

ÇEVİRİ

Sen havasın, ve Sen yüce kontrolörsün! Sen ateşsin, susun ve Ay'sın! Sen ilk yaratık olan Brahmā'sın, ve Sen yüce büyükbabasın. Bundan dolayı, Sana binlerce defa, tekrar tekrar

saygıyla itaatlerimi sunarım.

AÇIKLAMA

Burada Tanrıya hava diye hitap edilmektedir, çünkü her tarafa yayılan hava bütün yaratanrıların en önemli temsilcisidir. Arjuna, Kṛṣṇa'ya yüce büyükbaba diye de hitap etmektedir, çünkü O, evrendeki ilk canlı varlık olan Brahmā'nın babasıdır.

40

नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते
नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्व ।
अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वं
सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः ॥४०॥

namaḥ purastād atha pṛṣṭhatas te
namo 'stu te sarvata eva sarva
ananta-vīryāmita-vikramas tvaṁ
sarvaṁ samāpnoṣi tato 'si sarvaḥ

namaḥ—saygı sunmak, secde etmek; *purastāt*—önden; *atha*—de-da; *pṛṣṭhataḥ*—arkadan; *te*—Sana; *namaḥ astu*—saygılarımı sunarım; *te*—Sana; *sarvataḥ*—her taraftan; *eva*—doğrusu; *sarva*—çünkü Sen herşeysin; *ananta-vīrya*—sınırsız kudret; *amita-vikramaḥ*—ve sınırsız güç; *tvam*—Sen; *sarvam*—herşeyi; *samāpnoṣi*—kaplarsın; *tataḥ*—öyleyse; *asi*—Sensin; *sarvaḥ*—herşey.

ÇEVİRİ

Önden arkadan ve her yönden Sana itaatlerimi sunarım! Ey sınırsız güç, Sen sınırsız kudretin efendisisin! Sen her yeri kaplayansın, dolayısıyla Sen herşeysin!

AÇIKLAMA

Arjuna, arkadaşı Kṛṣṇa'ya duyduğu büyük sevgiden dolayı Ona her yönden itaatlerini sunmaktadır. Arjuna, Onun bütün kudretlerin ve yiğitliklerin efendisi olduğunu ve savaş meydanında toplanmış olan büyük savaşçıların hepsinden üstün olduğunu kabul etmektedir. *Viṣṇu Purāṇa*'da (1.9.69):

yo 'yaṁ tavāgato deva
samīpaṁ devatā-gaṇaḥ
sa tvam eva jagat-sraṣṭā
yataḥ sarva-gato bavān

"Ey Tanrının Yüce Şahsı, Senden önce her kim geldi ise yaratanrı idi ve Senin tarafından yaratılmıştı" diye belirtilmiştir.

41-42

सखेति मत्वा प्रसभं यदुक्तं
हे कृष्ण हे यादव हे सखेति ।
अजानता महिमानं तवेदं
मया प्रमादात् प्रणयेन वापि ॥४१॥
यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि
विहारशय्यासनभोजनेषु ।
एकोऽथवाप्यच्युत तत्समक्षं
तत् क्षामये त्वामहमप्रमेयम् ॥४२॥

sakheti matvā prasabhaṁ yad uktaṁ
he kṛṣṇa he yādava he sakheti
ajānatā mahimānaṁ tavedaṁ
mayā pramādāt praṇayena vāpi

yac cāvahāsārtham asat-kṛto 'si
vihāra-śayyāsana-bhojaneṣu
eko 'tha vāpy acyuta tat-samakṣaṁ
tat kṣāmaye tvām aham aprameyam

sakhā—arkadaş; *iti*—böylece; *matvā*—düşünerek; *prasabham*—küstahça; *yat*—her ne; *uktam*—dedim; *he kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *he yādava*—Ey Yādava; *he sakhe*—Ey sevgili arkadaşım; *iti*—böylece; *ajānatā*—bilmeden; *mahimānam*—şanını; *tava*—Senin; *idam*—bu; *mayā*—benim tarafımdan; *pramādāt*—ahmaklıktan; *praṇayena*—sevgiden; *vā api*—ya; *yat*—her ne; *ca*—de-da; *avahāsa-artham*—şaka olarak; *asat-kṛtaḥ*—saygısızlık; *asi*—Seninle; *vihāra*—dinlenirken; *sayyā*—yatarken; *āsana*—otururken; *bojaneşu*—veya beraber yemek yerken; *ekaḥ*—yalnız; *atha vā*—veya; *api*—de-da; *acyuta*—Ey kusursuz şahıs; *tat-samakşam*—arkadaşlarla; *tat*—bütün o; *kşāmaye*—af dilerim; *tvām*—Senden; *aham*—Ben;

aprameyam—ölçüsüz.

ÇEVİRİ

Seni arkadaşım olarak görerek, Senin şanını bilmeden Sana "Ey Kṛṣṇa," "Ey Yādava," "Ey arkadaşım" diye ihtiyatsızca hitaplarda bulundum. Sevgi veya coşkuyla Sana karşı yapmış olduğum saygısızlıkları lütfen affet. Dinlenirken, aynı yatakta yatarken, veya beraber otururken, bazen yalnızken ve bazen de arkadaşlarımızın önünde şakalar yaparak Sana saygısızlık ettim. Ey kusursuz olan, Sana karşı işlemiş olduğum bütün kusurlardan dolayı lütfen beni affet.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa, Arjuna'nın önünde evrensel suretiyle tezahür edince Arjuna Onunla olan samimi ilişkisini hatırlayarak, arkadaşlıktan kaynaklanan bir takım samimi hareketleri için Ondan özür dilemekte, ve Kṛṣṇa'nın daha önce böyle bir evrensel suret sergileyebileceğini bilmediğini kabul etmektedir. Arjuna, Onun kim olduğunu bilmeden Ona, "Ey arkadaşım," "Ey Kṛṣṇa," "Ey Yādava," vs. diye hitap ederek Ona saygısızlık ettiğini söylemektedir. Fakat, Kṛṣṇa çok nazik ve insaflı olduğu için, bütün bu zenginliğine rağmen onunla bir arkadaş gibi oynamıştır. Bu ilişki, Tanrı ile adanmış kulu arasında olan aşkın bir aşk alışverişidir. Arjuna'nın davranışından da anlaşılacağı gibi, canlı varlık ile Kṛṣṇa arasındaki ilişki sabittir ve unutulamaz. Arjuna, Tanrının evrensel suretindeki zenginliği gördükten sonra bile Kṛṣṇa ile olan arkadaşlık ilişkisini unutamamaktadır.

43

पितासि लोकस्य चराचरस्य
त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान् ।
न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यो
लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभाव ॥४३॥

pitāsi lokasya carācarasya
tvam asya pūjyaś ca gurur gariyān
na tvat-samo 'sty abhyadhikaḥ kuto 'nyo
loka-traye 'py apratima-prabhāva

pitā—baba; *asi*—Sensin; *lokasya*—bütün dünyanın; *cara*—hareketli;

acarasya—ve hareketsiz; *tvam*—Sensin; *asya*—bunun; *pūjyaḥ*—ibadet edilir; *ca*—de-da; *guruḥ*—efendi; *gariyān*—şanlı; *na*—asla; *tvat-samaḥ*—Sana eşit; *asti*—orada; *abhyadhikaḥ*—daha büyük; *kutaḥ*—nasıl mümkün; *anyaḥ*—diğer; *loka-traye*—üç gezegen sisteminde; *api*—de-da; *apratima-prabhāva*—Ey ölçülemez güç.

ÇEVİRİ

Sen hareketlinin ve hareketsizin ve tüm kozmik tezahürün babasısın. Sen ibadete layık olan şefsin ve yüce manevi öğretmensin. Hiçkimse ne Sana eşittir, ne de Seninle bir olabilir. Ey hesaplanamaz gücün Efendisi, üç dünya içerisinde kim Senden daha büyük olabilir ki?

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa, bir oğulun babasına gösterdiği saygı türünden bir ibadete layıktır. O, özgün manevi öğretmendir, çünkü Vedik öğretileri Brahmā'ya ilk bildiren Odur ve şimdi de Arjuna'ya *Bagavad-gītā* bilimini öğretmektedir; bundan dolayı O, özgün manevi öğretmendir ve günümüzde de her deha sahibi manevi öğretmen Kṛṣṇa'dan başlayan *gurular* zincirinin bir halkasını oluşturmalıdır. Kṛṣṇa'nın temsilcisi mertebesine yükselemiyen kişi hiçbir aşkın konuda manevi öğretmenlik yapamaz.

Her bakımdan Tanrıya itaatlerimizi sunmamız gerekir. O, hesaplanamaz bir büyüklüktedir. Hiçkimse Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'dan daha büyük değildir, çünkü maddi ve manevi bakımdan herhangibir tezahür içerisinde bulunan hiçkimse Kṛṣṇa'ya eşit, veya Ondan büyük değildir. Herkes Ondan aşağıdadır. Bu konu, *Śvetāśvatara Upaniṣad*'da (6.8) şöyle belirtilir:

na tasya kāryaṁ karaṇaṁ ca vidyate
na tat-samaś cābhyadhikaś ca dṛśyate

Yüce Rab Kṛṣṇa'nın, duyuları ve tıpkı bir insanınki gibi bir vücudu vardır, fakat Onun duyuları, aklı ve Kendisi arasında hiçbir fark yoktur. Onu mükemmelen bilmeyen ahmaklar, Kṛṣṇa'nın, ruhundan, aklından ve herşeyinden farklı olduğunu söylerler. Kṛṣṇa mutlaktır, bu bakımdan, Onun faaliyetleri ve kudreti de yücedir. Belirtildiğine göre O, bizimki gibi duyulara sahip olmamakla beraber her türlü duyusal faaliyeti yapabilir, bundan dolayı, Onun duyuları hem mükemmeldir hem de sınırsızdır. Hiçkimse Ondan büyük olamaz,

hiçkimse Ona eşit olamaz ve herkes Ondan aşağıdadır.

Yüce Şahısın bilgisi, gücü ve faaliyetleri hep aşkındır. *Bagavad-gītā*'da (4.9) belirtildiğine göre,

janma karma ca me divyam
evaṁ yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehaṁ punar janma
naiti mām eti so 'rjuna

Her kim Kṛṣṇa'nın aşkın vücudunu, faaliyetlerini ve mükemmelliğini bilirse, vücudunu terk ettikten sonra, dertlerle dolu olan bu dünyaya tekrar gelmez, fakat Ona geri döner. Bu bakımdan kişi, Kṛṣṇa'nın faaliyetlerinin insanlarınkinden farklı olduğunu bilmelidir. Kṛṣṇa'nın ilkelerini izlemek en iyi yoldur, çünkü kişi bu yolla mükemmelliğe ulaşabilir. Yine belirtildiğine göre, hiçkimse Kṛṣṇa'nın efendisi değildir; herkes Onun hizmetçisidir. *Caitanya-caritāmṛta* (*Ādi* 5.142) bunu, *ekaleśvara kṛṣṇa āra saba bhṛtya*: "Sadece Kṛṣṇa Tanrıdır ve herkes Onun hizmetçisidir" sözleriyle onaylar. Herkes Onun emirlerine razı olur (itaat eder) ve hiçkimse Onun emirlerini inkar edemez. Herkes Onun gözetimi altında olarak Onun direktiflerine göre hareket eder. *Brahma-saṁhitā*'da belirtildiğine göre O, bütün sebeplerin sebebidir.

44

तस्मात् प्रणम्य प्रणिधाय कायं
प्रसादये त्वामहमीशमीड्यम् ।
पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः
प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुम् ॥४४॥

tasmāt praṇamya praṇidhāya kāyaṁ
prasādaye tvām aham īśam īḍyam
piteva putrasya sakheva sakhyuḥ
priyaḥ priyāyārhasi deva soḍhum

tasmāt—bu bakımdan; *praṇamya*—saygılar sunmak; *praṇidhāya*—yere yatmak; *kāyam*—vücut; *prasādaye*—insaf dilemek; *tvām*—Sana; *aham*—ben; *īśam*—Yüce Tanrıya; *īḍyam*—tapılır; *pitā iva*—baba gibi; *putrasya*—oğul ile; *sakhā iva*—arkadaş gibi; *sakhyuḥ*—arkadaş ile; *priyaḥ*—sevgili; *priya-yāḥ*—en sevgili ile; *arhasi*—yapmalısın;

deva—Tanrım; *soḍhum*—hoşgör.

ÇEVİRİ

Sen her canlı varlığın ibadet etmesi gereken Yüce Tanrısın. Bu bakımdan, Sana itaatlerimi sunmak ve Senin insafına layık olmak için Sana secde ediyorum. Bir babanın, oğlunun yapmış olduğu laubaliliği hoş görmesi, veya bir kadının, kocasının teklifsizliğini hoş görmesi gibi, Sana karşı işlemiş olduğum kusurları lütfen hoşgör.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa'ya adanmış kullar, Onunla çeşitli ilişkiler içine girebilirler; kişi, Kṛṣṇa'yı oğlu olarak, kocası olarak, arkadaşı olarak, veya efendisi olarak görebilir. Kṛṣṇa ile Arjuna arasındaki ilişki arkadaşlık ilişkisi idi. Bir babanın, veya bir kocanın, veya bir efendinin yapılan saygısızlıkları hoşgörmesi gibi Kṛṣṇa da hoşgörür.

45

अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा
भयेन च प्रव्यथितं मनो मे ।
तदेव मे दर्शय देव रूपं
प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥४५॥

adṛṣṭa-pūrvaṁ hṛṣito 'smi dṛṣṭvā
bayena ca pravyathitaṁ mano me
tad eva me darśaya deva rūpaṁ
prasīda deveśa jagan-nivāsa

adṛṣṭa-pūrvam—daha önce görülmemiş; *hṛṣitaḥ*—sevindim; *asmi*—ben; *dṛṣṭvā*—görünce; *bayena*—korkudan; *ca*—de-da; *pravyathitam*—rahatsız oldu; *manaḥ*—akıl; *me*—benim; *tat*—o; *eva*—kesinlikle; *me*—bana; *darśaya*—göster; *deva*—Ey Tanrım; *rūpam*—suret; *prasīda*—insaf et; *deva-īśa*—Ey tanrıların Tanrısı; *jagat-nivāsa*—Ey evrenin sığınağı.

ÇEVİRİ

Daha önce hiç görmemiş olduğum bu evrensel sureti görmekten memnun oldum, fakat aynı zamanda aklım korkuya kapıldı. Onun için, bana lütfet ve Şahsi suretine yeniden bürün lütfen, Ey

tanrıların Tanrısı, Ey evrenin sığınağı.

AÇIKLAMA

Arjuna, Kṛṣṇa'ya her zaman güvenmiştir, çünkü Kṛṣṇa onun en iyi arkadaşıdır ve tıpkı, en iyi arkadaşımızın zengin olmasına sevinmemiz gibi, Arjuna da arkadaşı Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olmasından ve böylesine şahane bir evrensel suret gösterebilmiş olmasından sevinç duymaktadır. Fakat, aynı zamanda, bu evrensel sureti gördükten sonra, samimi bir arkadaşlık ilişkisi içerisinde Ona karşı işlemiş olduğu kusurlardan dolayı korku duymaya da başlamıştır. Aslında hiçbir korku duyması gerekmezken aklı korkuya kapılmıştır. Ve Arjuna, burada Ondan tekrar Nārāyana suretini göstermesini istemektedir, çünkü O, her surete bürünebilir. Onun bu evrensel sureti, bu maddi dünyanın geçici olması gibi maddi ve geçicidir. Fakat O, Vaikuntha gezgenlerinde dört kollu aşkın Nārāyana suretinde bulunur. Ruhsal sema içerisinde yer alan sayısız miktarda ruhsal gezegenler vardır ve Kṛṣṇa, bu gezegenlerin her birisinde çeşitli isimlerinin tam tezahürleri olarak bulunur. Ve Arjuna da burada Onu, Vaikuntha gezgenlerinde tezahür eden suretlerinden birine bürünmüş olarak görmek istemektedir. Nārāyana, her Vaikuntha gezegeninde dört kollu olarak bulunur ve Onun dört elinde, helezoni sedef deniz kabuğu, gürz, nilüfer çiçeği ve disk gibi çeşitli semboller bulunur. Nārāyanalar, bu dört sembolü tutan ellerinin gösterdiği farklılıklara göre çeşitli isimler alırlar. Bütün bu suretler Kṛṣṇa ile birdir; bundan dolayı, Arjuna Onu dört kollu sureti ile görmek istemektedir.

46

किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तम्
इच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव ।
तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन
सहस्रबाहो भव विश्वमूर्ते ॥४६॥

kirīṭinaṁ gadinaṁ cakra-hastam
icchāmi tvāṁ draṣṭum ahaṁ tathaiva
tenaiva rūpeṇa catur-bujena
sahasra-bāho bava viśva-mūrte

kirītinam—miğferli; *gadinam*—gürzlü; *cakra-hastam*—elinde disk ile;

icchāmi—dilerim; *tvām*—Sen; *draṣṭum*—görmeye; *aham*—Ben; *tathā eva*—o konumda; *tena eva*—onda; *rūpeṇa*—suret; *catuḥ-bujena*—dört elli; *sahasra-bāho*—Ey binlerce eli olan; *bava*—sadece ol; *viśva-mūrte*—Ey evrensel suret.

ÇEVİRİ

Ey evrensel suret, Ey bin kollu Tanrı, Seni, ellerinde gürz, disk, helezoni sedef deniz kabuğu ve nilüfer çiçeği tutan dört kollu ve miğferli suretinle görmek istiyorum. Seni o surette görmeyi bekliyorum.

AÇIKLAMA

Bu konu, *Brahma-saṁhitā*'da (5.39) şöyle belirtilir: *rāmādi-mūrtiṣu kalā niyamena tiṣṭhan*: Tanrı, yüzlerce ve binlerce suret içerisinde ebediyen var olur, ve Onun esas suretleri, Rāma, Nṛsiṁha, Nārāyana, vs. gibi suretlerdir. Onun sayısız miktarda sureti vardır. Fakat Arjuna, Kṛṣṇa'nın, geçici evrensel sureti içerisinde görünen Tanrının özgün Şahsı olduğunu biliyordu. Ve şimdi de Onu, ruhsal Nārāyana suretiyle görmek istemektedir. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiğine göre, Kṛṣṇa, Tanrının özgün Şahsıdır ve diğer bütün enkarnasyonlar Ondan kaynaklanır ve bu dörtlük bu konuda belirebilecek bütün şüpheleri ortadan kaldırır. O, tam yayılımlarından farklı değildir ve O, her sureti ile Tanrıdır. O, bütün suretlerinde genç bir delikanlı tazeliğine sahiptir. Tanrının Yüce Şahsının görünümü böyledir. Kṛṣṇa'yı bilen kişi maddi dünyanın pisliğinden bir an önce kurtulur.

47

श्रीभगवानुवाच

मया प्रसन्नेन तवार्जुनेदं
रूपं परं दर्शितमात्मयोगात् ।
तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं
यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् ॥४७॥

śrī-bagavān uvāca
mayā prasannena tavārjunedaṁ
rūpaṁ paraṁ darśitam ātma-yogāt
tejo-mayaṁ viśvam anantam ādyaṁ
yan me tvad anyena na dṛṣṭa-pūrvam

śrī-bhagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *mayā*—Benim tarafımdan; *prasannena*—memnuniyetle; *tava*—sana; *arjuna*—Ey Arjuna; *idam*—bu; *rūpam*—suret; *param*—aşkın; *darśitam*—gösterdim; *ātma-yogāt*—dahili kudretimle; *tejaḥ-mayam*—çok parlak; *viśvam*—bütün evren; *anantam*—sınırsız; *ādyam*—özgün; *yat*—olan; *me*—Benim; *tvat anyena*—senden başka; *na dṛṣṭa-pūrvam*—daha önce kimse görmemiştir.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Sevgili Arjuna, bu maddi dünya içerisinde bulunan yüce evrensel suretimi, dahili kudretimle sana gösterdim. Sınırsız ve göz alıcı bir parlaklıkta olan bu asli suretimi senden önce hiçkimse görmemiştir.

AÇIKLAMA

Arjuna, Yüce Tanrının evrensel suretini görmek istemiş ve Rab Kṛṣṇa, adanmış kuluna duyduğu sevgiden dolayı, zenginlik ve göz alıcılıkla dolu olan evrensel suretini ona göstermiştir. Onun bu sureti bir güneş gibi parlaktı ve daimi olarak değişmekte olan birçok yüzleri vardı. Sırf, arkadaşı Arjuna'nın arzusu yerine gelsin diye Kṛṣṇa bu evrensel suretini göstermiştir. Kṛṣṇa tarafından tezahür ettirilen bu suret, insan aklının kavrayamıyacağı Tanrının dahili enerjisi tarafından tezahür ettirilmiştir. Tanrının bu suretini Arjuna'dan önce başka hiçkimse görmemişti, fakat bu suret Arjuna'ya gösterildiği zaman, evrende bulunan bütün diğer adanmış kullar da bu sureti görme fırsatı edinmişlerdir. Onlar da bu sureti daha önce görmemişlerdi, fakat Arjuna'nın sayesinde görmüşlerdir. Bir başka deyişle, Tanrıya adanmış bütün kullar, Arjuna'ya gösterilen bu evrensel sureti Kṛṣṇa'nın insafı ile görmüşlerdir. Kṛṣṇa, barış görüşmeleri için Duryodhana'ya gittiği zaman ona da bu suretini gösterdiğini söyleyenler çıkabilir. Fakat, Duryodhana Onun barış isteğini reddetmiş ve Kṛṣṇa o zaman bu evrensel suretlerinden bazılarını ona göstermiştir. Ancak, o suretler Arjuna'ya gösterilenlerden farklıydı. Burada açıkça belirtildiği gibi, bu sureti daha önce hiçkimse görmemiştir.

48

न वेदयज्ञाध्ययनैर्न दानैर्
न च क्रियाभिर्न तपोभिरुग्रैः ।

एवंरूपः शक्य अहं नृलोके
द्रष्टुं त्वदन्येन कुरुप्रवीर ॥४८॥

na veda-yajñādhyayanair na dānair
na ca kriyābhir na tapobhir ugraiḥ
evaṁ-rūpaḥ śakya ahaṁ nṛ-loke
draṣṭuṁ tvad anyena kuru-pravīra

na—asla; *veda-yajña*—fedakarlıkla; *adhyayanaiḥ*—veya Vedik öğrenimle; *na*—asla; *dānaiḥ*—yardım ile; *na*—asla; *ca*—de-da; *kriyābhiḥ*—erdemli faaliyetlerle; *na*—asla; *tapobhiḥ*—ciddi kefaretlerle; *ugraiḥ*—sert; *evam-rūpaḥ*—bu surette; *śakyaḥ*—kabil; *aham*—Ben; *nṛ-loke*—bu maddi dünyada; *draṣṭum*—görülmüş; *tvat*—senden başka; *anyena*—başkası tarafından; *kuru-pravīra*—Ey Kuru savaşçılarının en iyisi.

ÇEVİRİ

Ey Kuru savaşçılarının en iyisi, Benim bu evrensel suretimi senden önce hiçkimse görmemiştir. Ne Vedalar'ı öğrenerek, ne fedakarlıklarda bulunarak, ne hayır işleri yaparak, ne erdemli faaliyetlerde bulunarak, ne de çileye girerek hiçkimse Beni bu maddi dünyada bu suret içerisinde göremez.

AÇIKLAMA

Bu kutsal görüngünün önemi burada vurgulanmaktadır. Kim bu kutsal görüşe sahip olabilir? Kutsal demek, tanrısal demektir. Kişi, bir yarıtanrı olarak kutsal bir mertebeye ulaşmadıkça bu kutsal görüşe sahip olamaz. Ve yarıtanrı nedir? Vedik metinlerde belirtildiğine göre, Rab Viṣṇu'ya adanmış kullar birer yarıtanrıdır (*viṣṇu-baktāḥsmṛtā devāḥ*). Ateistler, Viṣṇu'ya inanmayanlar, veya Kṛṣṇa'nın sadece gayrişahsi yönünü Yüce Tanrı olarak tanıyanlar bu kutsal görüşe sahip olamazlar. Kṛṣṇa'yı hem yermek, hem de kutsal görüşe sahip olmak mümkün değildir. Kişi, kutsal bir insan haline gelmeden kutsal bir görüşe sahip olamaz. Birbaşka deyişle, kutsal görüşe sahip olanlar Arjuna gibi görebilirler.

Bagavad-gītā evrensel sureti betimler. Bu betimleme, Arjuna'dan önce hiçkimse tarafından bilinmemekle beraber bu olaydan sonra insanlar *viśva-rupa* hakkında birşeyler bilebilme şansına sahip olmuşlardır. Gerçekten kutsal olan kişiler Tanrının evrensel suretini görebilirler. Fakat kişi, Kṛṣṇa'ya adanmış saf bir kul olmadan kutsal olamaz. Bununla beraber, gerçekten kutsal bir yapıda olan ve kutsal

görüşe sahip olan adanmış kullar Tanrının evrensel suretine fazla ilgi göstermezler. Biraz önce belirtildiği gibi, Arjuna, Kṛṣṇa'yı dört kollu haliyle Viṣṇu olarak görmeyi arzuluyor ve evrensel suretten korkuyordu.

Bu dörtlükte Vedik literatürünün öğrenimi ve fedakarlık kuralları ile ilgili olan *veda-yajñādhyayanaiḥ* gibi bazı sözcükler kullanılmıştır. *Veda* sözcüğü, dört *Veda* (*Ṛg, Yajur, Sāma ve Atharva*) ve onsekiz *Purāṇa, Upaniṣadlar* ve *Vedānta-sūtra* gibi çeşitli Vedik literatürlerle ilgilidir. Kişi bunları evde veya herhangibir yerde öğrenebilir. Aynı şekilde, fedakarlık yöntemlerini öğreten *sūtralar* (*Kalpa-sūtralar* ve *Mīmāṁsā-sūtralar* vardır. *Dānaiḥ* sözcüğü, *brāhmaṇlar* ve Vaiṣṇavalar gibi Tanrıya aşkın hizmet vermekle meşgul olan kişilere yapılan yardımlarla ilgilidir. Aynı şekilde, "erdemli faaliyetler" de farklı kastların belli görevleriyle ve *agni-hotra* ile ilgilidir. Gönüllü olarak bazı vücutsal ızdıraplara katlanmaya *tapasya* denir. Kişi bütün bunları yapabilir (vücutsal çileye katlanabilir, hayır işleri yapabilir, *Vedalar*'ı öğrenebilir, vs.), fakat Arjuna gibi adanmış bir kul haline gelmeden evrensel sureti göremez. Gayrişahsiyetçiler Tanrının evrensel suretini gördüklerini ancak hayal edebilirler, fakat *Bagavad-gītā*'dan anladığımıza göre, gayrişahsiyetçiler adanmış kullar değillerdir. Dolayısıyla Tanrının evrensel suretini göremezler.

Enkarnasyonlar yaratan birçok kişi vardır. Bunlar, sıradan bir insanın Tanrı enkarnasyonu olduğunu iddia edebilirler, fakat bu ahmaklıktan başka birşey değildir. *Bagavad-gītā*'nın ilkelerini izlemeliyiz, aksi taktirde mükemmel manevi bilgiye ulaşamayız. *Bagavad-gītā* Tanrı bilimine başlangıç kitabı olarak görülse bile, öylesine mükemmeldir ki, kişiyi neyin ne olduğunu görebilir bir hale getirir. Bu sahte enkarnasyonlardan birisinin izleyicisi olanlar, Tanrının aşkın enkarnasyonunu, yani evrensel suretini de görmüş olduklarını söylerler, fakat bu mümkün değildir, çünkü burada açıkça belirtildiği gibi, hiçkimse, Kṛṣṇa'ya adanmadan Tanrının evrensel suretini göremez. Öyleyse, kişi herşeyden önce Kṛṣṇa'ya adanmış saf bir kul olmalı ve ondan sonra evrensel sureti görebildiğini iddia etmelidir. Kṛṣṇa'ya adanmış kişi, bazı sahte enkarnasyonları ve onları izleyenleri kabul edemez.

49

मा ते व्यथा मा च विमूढभावो
दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृङ् ममेदम् ।

व्यपेतभीः प्रीतमनाः पुनस्त्वं
तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥४९॥

mā te vyathā mā ca vimūḍha-bhāvo
dṛṣṭvā rūpaṁ goram īdṛṅ mamedam
vyapeta-bhīḥ prīta-manāḥ punas tvaṁ
tad eva me rūpam idaṁ prapaśya

mā—olmasın; *te*—sana; *vyathā*—sorun; *mā*—olmasın; *ca*—de-da; *vimūḍha-bhāvaḥ*—şaşkınlık; *dṛṣṭvā*—görmekle; *rūpam*—suret; *goram*—korkunç; *īdṛk*—olduğu gibi; *mama*—Benim; *idam*—bu; *vyapeta-bhīḥ*—bütün korkulardan özgür; *prīta-manāḥ*—akli bakımdan memnun; *punaḥ*—tekrar; *tvam*—sen; *tat*—o; *eva*—böylece; *me*—Benim; *rūpam*—suret; *idam*—bu; *prapaśya*—bak gör.

ÇEVİRİ

Benim bu korkunç görüntümü görmekten huzursuz oldun ve şaşırdın. Onun için buna artık son veriyorum. Bütün rahatsızlıklardan kurtulabilirsin artık, Ey adanmış kulum. Şimdi sakin bir akılla, görmeyi arzuladığın sureti görebilirsin.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'nın başında Arjuna, çok saygı duyduğu büyükbabası ve öğretmeni olan Bişma ve Drona'yı öldürmekten çekiniyordu. Fakat, Kṛṣṇa ona, büyükbabasını öldürmekten korkmasına gerek olmadığını söylemiştir. Kurular'ın toplantısında Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları Draupadī'yi soymaya çalıştıkları zaman Bişma ve Drona sessiz kalmışlardı ve bundan dolayı öldürülmeleri gerekiyordu. Kṛṣṇa bütün bu insanların, bazı haksız hareketlerinden dolayı zaten öldürülmüş olduklarını göstermek için evrensel suretini Arjuna'ya sergilemiştir. Adanmış kullar her zaman barışçı oldukları için ve bu gibi korkunç hareketlerde bulunamıyacakları için bu görüntü Arjuna'ya gösterilmiştir. Evrensel suretin vahyedilmesindeki maksat gerçekleşmiştir ve Arjuna artık dört kollu sureti görmek istemektedir ve Kṛṣṇa da ona dört kollu suretini gösterecektir. Adanmış kişiler, aşk alışverişinde bulunamıyacakları bu evrensel suretle fazla iligilenmezler. Adanmış kişiler, duygularını saygı dolu bir ibadetle sunmak, veya Tanrının Yüce Şahsına hizmet ederek Onunla aşk alışverişinde bulunmak için Kṛṣṇa'yı iki kollu sureti ile görmek isterler.

50

सञ्जय उवाच
इत्यर्जुनं वासुदेवस्तथोक्त्वा
स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः ।
आश्वासयामास च भीतमेनं
भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा ॥५०॥

sañjaya uvāca
ity arjunaṁ vāsudevas tathoktva
svakaṁ rūpaṁ darśayām āsa bhūyaḥ
āśvāsayām āsa ca bītam enaṁ
būtvā punaḥ saumya-vapur mahātmā

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *iti*—böylece; *arjunam*—Arjuna'ya; *vāsudevaḥ*—Kṛṣṇa; *tathā*—bu yolla; *uktvā*—söyleyen; *svakam*—Kendi Şahsi; *rūpam*—suretini; *darśayām āsa*—gösterdi; *būyaḥ*—tekrar; *āśvāsayām āsa*—cesaretlendirdi; *ca*—de-da; *bītam*—korku dolu; *enam*—onun; *būtvā*—olan; *punaḥ*—tekrar; *saumya-vapuḥ*—güzel suret; *mahā-ātmā*—büyük şahıs.

ÇEVİRİ

Sañjaya, Dhṛtarāṣṭra'ya şöyle dedi: Arjuna'ya bunları söyleyen Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa, ilk önce dört kollu suretini, sonra da iki kollu suretini göstererek korku içindeki Arjuna'ya cesaret verdi.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa, Vasudeva ve Devaki'nin oğlu olarak belirdiği zaman, ilk önce dört kollu Nārāyaṇa olarak belirmiş ve anne ve babasının isteği üzerine sıradan bir çocuk görüntüsüne bürünmüştü. Aynı şekilde Kṛṣṇa, Arjuna'nın dört kollu suretle ilgilenmiyeceğini biliyordu, fakat Arjuna bu dört kollu sureti görmek istediği için, Kṛṣṇa önce bu sureti gösterdikten sonra iki kollu suretini göstermiştir. Burada kullanılan *saumya-vapuḥ* sözcüğü çok önemlidir. *Saumya-vapuḥ*, "çok güzel suret", veya "en güzel suret" anlamına gelir. Kṛṣṇa bu dünyada mevcut iken herkes Onun sadece suretine cezbolmuştu, ve Kṛṣṇa evrenin yöneticisi olduğu için, adanmış kulu Arjuna'nın korkusunu sona erdirmek üzere o güzel Kṛṣṇa suretini yeniden göstermiştir. *Brahma-saṁhitā*'da (5.38) belirtildiğine göre, *premāñjana çurita-bakti-*

vilocanena: gözlerinde aşk merhemi olmayan kişi, Kṛṣṇa'nın o güzel suretini göremez.

51

अर्जुन उवाच
दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तव सौम्यं जनार्दन ।
इदानीमस्मि संवृत्तः सचेताः प्रकृतिं गतः ॥५१॥

arjuna uvāca
dṛṣṭvedaṁ mānuṣaṁ rūpaṁ
tava saumyaṁ janārdana
idānīm asmi saṁvṛttaḥ
sa-cetāḥ prakṛtiṁ gataḥ

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *dṛṣṭvā*—gören; *idam*—bu; *mānusam*—insan; *rūpam*—suret; *tava*—Senin; *saumyam*—çok güzel; *janārdana*—Ey düşmanlarını cezalandıran; *idānīm*—şimdi; *asmi*—Ben; *saṁvṛttaḥ*—sakinleşti; *sa-cetāḥ*—şuurumda; *prakṛtimn*—kendi doğama; *gataḥ*—döndüm.

ÇEVİRİ

Böylece, Kṛṣṇa'yı özgün suretiyle gören Arjuna şöyle dedi: Ey Janārdana, çok güzel olan bu insanımsı suretini görünce aklım sakinleşti ve doğal halime döndüm.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan *mānuṣaṁ rūpam* sözcükleri Tanrının Yüce Şahsının iki kollu özgün suretine açıkça işaret etmektedir. Onunla sıradan bir şahısmış gibi alay edenlerin, Onun kutsal yapısından habersiz cahil kişiler oldukları burada apaçık ortaya koyulmaktadır. Kṛṣṇa eğer (sıradan) bir insan olsaydı, evrensel suretini gösterip, sonra tekrar dört kollu Nārāyana suretini göstermesi nasıl mümkün olabilirdi? *Bagavad-gītā*'da açıkça belirtildiği gibi, Kṛṣṇa'nın sıradan bir şahıs olduğunu düşünen ve Kṛṣṇa aracılığıyla konuşan varlığın gayrişahsi Brahman olduğunu iddia ederek okuyucuyu yanıltan kişi en büyük haksızlığı yapmış olur. Kṛṣṇa burada evrensel suretini ve dört kollu Viṣnu suretini göstermektedir. O halde O, nasıl (sıradan) bir insan olabilir? Adanmış saf kişiler, *Bagavad-gītā* üzerine yazılmış bazı yanıltıcı yorumlar tarafından yanıltılamazlar, çünkü onlar neyin ne olduğunu

bilirler. *Bagavad-gītā*'nın özgün dörtlükleri güneş kadar açıktır ve bazı ahmak yorumcular tarafından aydınlatılmaya ihtiyacı yoktur.

52

श्रीभगवानुवाच

सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्टवानसि यन्मम ।
देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं दर्शनकाङ्क्षिणः ॥५२॥

śrī-bagavān uvāca
su-durdarśam idaṁ rūpaṁ
dṛṣṭavān asi yan mama
devā apy asya rūpasya
nityaṁ darśana-kāṅkṣiṇaḥ

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *su-durdarśam*—görülmesi çok zor; *idam*—bu; *rūpam*—suret; *dṛṣṭavān asi*—gördüğün gibi; *yat*—hangi; *mama*—Benim; *devāḥ*—yarıtanrılar; *api*—de-da; *asya*—bu; *rūpasya*—suret; *nityam*—ebediyen; *darśana-kāṅkṣiṇaḥ*—görmek istiyorlar.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Sevgili Arjuna, şu anda görmekte olduğun bu suretimi görmek aslında çok zordur. Yarıtanrılar bile çok kıymetli olan bu suretimi görmek için hep fırsat kollarlar.

AÇIKLAMA

Bu bölümün kırksekizinci maddesinde (dörtlüğünde), Rab Kṛṣṇa evrensel suretini göstererek, bu suretin birçok erdemli faaaliyet, fedakarlık, vs. gibi yollardan görülmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Kṛṣṇa'nın iki kollu suretinin daha gizemli olduğunu belirtmek için burada *su-durdarśam* sözcükleri kullanılmıştır. Kişi, kefaret, *Veda* öğrenimi ve felsefi tahmin gibi faaliyetlerine azıcık bir adanmış hizmet ekliyerek Kṛṣṇa'nın evrensel suretini görebilir. Bu mümkündür, fakat birazcık *bakti* omaksızın kişinin bu sureti göremiyeceği daha önce açıklanmıştı. Bu suretten de ötede olan Kṛṣṇa'nın iki kollu suretini görmek, Brahmā ve Rab Śiva gibi yarıtanrılar için bile oldukça zordur. Onlar Onu görmeyi arzularlar ve *Śrīmad-Bāgavatam*'da anlatıldığına göre, Kṛṣṇa henüz annesi Devakī'nin rahmindeyken ve henüz hiçkimse tarafından

görülemezken bile bütün yaratanrılar gökten inerek Ona dua etmişler ve Onu görmek için beklemişlerdir. Budala beşerlerin yaptığı gibi, Onun (sıradan) bir insan olduğunu düşünerek Onunla alay etmek, veya Ona değilde Onun içinde bulunan gayrişahsi "birşeye" saygı göstermek saçmalıktan başka birşey değildir. Kṛṣṇa, iki kollu sureti içerisinde Brahmā ve Śiva gibi yaratanrılar tarafından görülmeyi arzu eder.

Bu konu, *Bagavad-gītā*'da (9.11) şöyle belirtilir: *avajānanti mām mūdhā mānuṣīm tanum āśritaḥ*: Kṛṣṇa, Kendisiyle alay edenler tarafından görülemez. *Brahma-saṁhitā*'da belirtildiği ve *Bagavad-gītā*'da Kṛṣṇa tarafından onaylandığı gibi, Kṛṣṇa'nın vücudu tamamiyle ruhsaldır ve ebediyet ve saadetle doludur. Onun vücudu asla bir maddi vücut gibi değildir. Fakat, *Bagavad-gītā* ve benzeri diğer Vedik metinleri okuyarak Kṛṣṇa'yı öğrenmek isteyen kişiler için Kṛṣṇa bir bilmecedir. Maddi bir yol izleyenlere göre, Kṛṣṇa büyük bir tarihi şahsiyet ve çok bilgili bir filozoftur ve aynı zamanda bir insandır ve çok güçlü olmasına rağmen maddi bir vücut kabul etmeye mecbur kalmıştır. Bu gibi kişiler Mutlak Hakikatin gayrişahsi olduğunu düşünürler ve bu gayrişahsi haliyle maddi doğaya bağımlı şahsi bir görünüme sahip olduğuna inanırlar. Bu felsefe, Yüce Tanrı üzerinde yapılan maddi hesaplardan ibarettir. Onun hakkında tahminlerde bulunmak ise bir başka hesaplama yoludur. Bilgi peşinde olanlar da Kṛṣṇa hakkında tahminlerde bulunarak Onun, Yüce Tanrının evrensel suretinden daha az önemli olduğunu zannederler. Bu düşünceye sahip kişiler, Kṛṣṇa'nın Arjuna'ya gösterdiği evrensel suretin, şahsi suretinden daha önemli olduğunu düşünürler. Onlara göre, Yüce Tanrının Şahsi görünümü hayaldir. Sonuç olarak, onlar Mutlak Hakikatin bir şahıs olmadığına inanırlar. Fakat, *Bagavad-gītā*'nın Dördüncü Bölümünde anlatılan aşkın yol, Kṛṣṇa hakkında otoritelerden bilgi alınmasını tavsiye eder. Esas Vedik yol budur, ve bu Vedik yolu gerçekten izleyenler otoritelerden Kṛṣṇa hakkında bilgi alırlar ve Onun hakkında ne kadar çok şey duyarlarsa Kṛṣṇa'yı o kadar severler. Daha önce bahsettiğimiz gibi, Kṛṣṇa *yoga-māyā* kudretiyle örtülüdür. O, herkes tarafından görülemez, veya vahiy edilemez. O, sadece Kendisini vahiy ettiği kişiler tarafından görülebilir. Bu konu, Vedik literatüründe şöyle açıklanır: Mutlak Hakikat sadece teslim olmuş ruhlar tarafından anlaşılabilir. Aşkın kişiler, sürekli bir Kṛṣṇa şuuru ve Kṛṣṇa'ya sunulan adanmış hizmetle ruhsal gözlerini açabilir, ve Kṛṣṇa'yı vahiy yoluyla görebilirler. Böyle bir vahiy yaratanrılar için bile mümkün değildir, bundan dolayı, Kṛṣṇa'yı

anlamak yarıtanrılar için bile çok zordur ve üst mertebelerde bulunan yarıtanrılar bile Kṛṣṇa'yı iki kollu sureti içerisinde görmeye can atarlar. Buradan çıkartacağımız sonuç şudur ki, Kṛṣṇa'nın evrensel suretini görmek çok zor olmakla ve bunu görmek herkes için mümkün olmamakla beraber, Onun Śyāmasundara suretini (şahsi suretini) anlamak çok daha zordur.

53

नाहं वेदैर्न तपसा न दानेन न चेज्यया ।
शक्य एवंविधो द्रष्टुं दृष्टवानसि मां यथा ॥५३॥

nāhaṁ vedair na tapasā
na dānena na cejyayā
śakya evaṁ-vidho draṣṭuṁ
dṛṣṭavān asi māṁ yathā

na—asla; *aham*—Ben; *vedaiḥ*—Veda öğrenimiyle; *na*—asla; *tapasā*—ciddi kefaretlerle; *na*—asla; *dānena*—hayır işleriyle; *na*—asla; *ca*—de-da; *ijyayā*—ibadetle; *śakyaḥ*—mümkün; *evam-vidhaḥ*—bunun gibi; *draṣṭum*—görmeye; *dṛṣṭavān*—görmek; *asi*—sensin; *mām*—Beni; *yathā*—olarak.

ÇEVİRİ

Aşkın gözlerinle görmekte olduğun bu suret ne Veda öğrenimiyle, ne zor kefaretlerle, ne hayır işleriyle, ne de ibadetle anlaşılabilir. Hiçkimse bu yollarla Beni olduğum gibi göremez.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa, annesi ve babası Devaki ve Vasudeva'nın önünde ilk önce dört kollu suretiyle belirmiş ve sonradan Kendisini iki kollu suretine dönüştürmüştür. Bu gizemin anlaşılması, ateistler ve adanmış hizmetten habersiz kişiler için çok zordur. Bazı akademik nitelikler, veya gramer bilgisi edinmek için Vedik literatür öğrenimi yapan entellektüellerin Kṛṣṇa'yı anlamaları mümkün değildir. O, ibadet etmek üzere tapınağa gidenler tarafından da anlaşılamaz. Onlar tapınağı ziyaret ederler, fakat Kṛṣṇa'yı olduğu gibi anlayamazlar. Bir sonraki dörtlükte Kṛṣṇa tarafından açıklanacağı gibi, Kṛṣṇa saece adanmış hizmet yoluyla anlaşılabilir.

54

भक्त्या त्वनन्यया शक्य अहमेवंविधोऽर्जुन ।
ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परन्तप ॥५४॥

bhaktyā tv ananyayā śakya
aham evam-vidho 'rjuna
jñātuṁ draṣṭuṁ ca tattvena
praveṣṭuṁ ca parantapa

bhaktyā—adanmış hizmetle; *tu*—fakat; *ananyayā*—meyvesel faaliyetler, veya tahmini bilgi ile karışım yapmaksızın; *śakyaḥ*—mümkün; *aham*—Ben; *evam-vidhaḥ*—bunun gibi; *arjuna*—Ey Arjuna; *jñātum*—bilmeye; *draṣṭum*—görmeye; *ca*—ve; *tattvena*—aslında; *praveṣṭum*—içine girmeye; *ca*—de-da; *parantapa*—Ey şanlı ordulu.

ÇEVİRİ

Sevgili Arjuna, Ben, sadece daimi olarak yapılan adanmış hizmetle olduğum gibi anlaşılabilirim, yani böyle önünde durup doğrudan doğruya görülebilirim. Beni anlamanın gizemine sadece bu yolla ulaşabilirsin.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa sadece daimi yapılan adanmış hizmetle anlaşılabilir. Tahmin yoluyla *Bagavad-gītā*'yı anlamaya çalışan bazı otorite dışı yorumcular boşa zaman harcadıklarını anlasınlar diye, Kṛṣṇa, bu gerçeği bu dörtlükte detaylarıyla açıklamaktadır. Kṛṣṇa'yı, veya Onun, anne ve babasının karşısına önce dört kollu suretiyle çıkıp, sonradan Kendisini iki kollu suretine dönüştürmesini hiçkimse anlayamaz. *Veda* öğrenimi, veya felsefi tahminlerle bu gibi konuların anlaşılması çok zordur. Bundan dolayı, burada açıkça belirtildiği gibi, hiçkimse Onu göremez, veya bu konuları anlamaya başlıyamaz. Bununla beraber, Vedik literatür üzerinde oldukça tecrübeli olan kişiler, Vedik litaratürü aracılığıyla çeşitli yollardan Onun hakkında bilgi edinebilirler. Çeşitli şart ve kurallar vardır ve kişi eğer Kṛṣṇa'yı anlamak isterse, bu otorite metinde belirtilen ıslah edici ilkeleri izlemelidir. Kişi, bu ilkeler doğrultusunda kefaretlerde bulunabilir. Örneğin, bu gibi ciddi kefaretlerde bulunmak için, Kṛṣṇa'nın beliriş günü olan Janmāṣṭami gününde ve Ekadaśi'nin iki gününde (yeni aydan onbir gün sonra, ve dolunaydan onbir gün sonra) oruç tutulur. Yardım (fitre, zekat) ise, Kṛṣṇa felsefesini, veya şuurunu bütün dünyaya yaymak için Tanrıya

adanmış hizmetle meşgul olan adanmış kullara yapılmalıdır. Kṛṣṇa şuuru tüm insanlığa sunulan bir takdistir. Rab Çaitanya, Rupa Gosvāmi tarafından yardıma en layık kişi olarak görülmüştü, çünkü edinilmesi çok zor olan Kṛṣṇa aşkı onun tarafından ücretsiz olarak dağıtılmaktaydı. Bundan dolayı, kişi eğer Kṛṣṇa şuurunu yaymakla meşgul olan kişilere yardım eder, veya para verirse, o yardım Kṛṣṇa şuurunu yaymak için kulanılır ve dünyanın en hayırlı yardımı haline gelir. Ve kişi eğer belirtildiği şekilde tapınak ibadetiyle meşgul olursa (Hindistan'daki tapınaklarda her zaman bir Viṣṇu, veya Kṛṣṇa'nın mürtisi vardır) Tanrının Yüce Şahsına ibadet ve saygısını sunarak manevi yaşamda ilerleme şansına sahip olur. Tanrıya adanmış hizmete henüz yeni başlamış olanlar için tapınak ibadeti oldukça önemlidir ve bu konu, Vedik literatüründe (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 6.23) şöyle onaylanır:

yasya deve parā baktir
yathā deve tathā gurau
tasyaite kathitā hy artāḥ
pravāśante mahātmanaḥ

Yüce Tanrıya korkusuz bir adanmışlıkla bağlı olan ve kendisi gibi korkusuz bir inanca sahip bir mürşid tarafından yönetilen kişi, Tanrının Yüce Şahsını vahiy yoluyla görebilir. Kṛṣṇa akli tahminlerle anlaşılamaz. Deha sahibi bir mürşidin rehberliği altında kişisel bir eğitim görmeyen kişinin Kṛṣṇa'yı anlamaya başlaması bile mümkün değildir. Burada kullanılan *tu* sözcüğü, Kṛṣṇa'yı anlamak için başka bir yolun kullanılamıyacağını, tavsiye edilemiyeceğini ve başarılı olamıyacağını belirtmek için kullanılmıştır.

Kṛṣṇa'nın şahsi suretleri olan iki ve dört kollu suretler, Arjuna'ya gösterilen geçici evrensel suretten tamamiyle farklıdır. Dört kollu Nārāyana ve iki kollu Kṛṣṇa suretleri aşkın ve ebedi suretlerdir, fakat Arjuna'ya gösterilen evrensel suret geçicidir. "Görülmesi zor" anlamına gelen *sudurdarśam* sözcüğü, bu evrensel suretin daha önce hiçkimse tarafından görülmemiş olduğuna işaret eder. Bu sözcük aynı zamanda, bu suretin adanmış kişilere gösterilmesinin gerekli olmadığını da telkin eder. Bu evrensel suret Arjuna'nın isteği üzerine gösterilmiştir ve böylece, ileride birisi çıkıp kendisinin Tanrı enkarnasyonu olduğunu iddia ederse insanlar ondan evrensel suretini göstermesini isteyebileceklerdir.

Bir önceki dörtlükte tekrar tekrar kullanılan *na* sözcüğü, kişinin

Vedik literatüründe edindiği akademik bilgi ile övünmemesine işaret etmekteydi. Kişi, Kṛṣṇa'ya adanmış hizmet vermelidir. Sadece bu yoldaki kişiler *Bagavad-gītā* hakkında yorumlarda bulunabilirler.

Kṛṣṇa, evrensel suretinden dört kollu Nārāyana suretine, ondan da iki kollu özgün suretine dönüşmüştür. Bu dönüşüm, Vedik literatüründe bahsedilen dört kollu suretin ve diğer suretlerin iki kollu özgün Kṛṣṇa suretinden türediğine işaret eder. O, bütün yayılımların kaynağıdır. Bırakın gayrişahsi kavramı, Kṛṣṇa bu suretlerinden bile bellidir. Kṛṣṇa'nın dört kollu sureti ise açıkça belirtildiğine göre, Kṛṣṇa'nın en çok tanınan dört kollu sureti de (kozmik okyanusta yatan ve nefesinden sayısız evrenlerin belirip kaybolduğu Mahā-Viṣṇu) Yüce Tanrının yayılımlarından biridir. Bu konu, *Brahma-saṁhitā*'da (5.48) şöyle belirtilir:

yasyaika-niśvasita-kalam athāvalambya
jīvanti loma-vila-ja jagad-aṇḍa-nāthāḥ
viṣṇur mahān sa iha yasya kalā-viśeṣo
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bacāmi

"Sadece nefes alıp vermesinden sayısız evrenlerin vücuduna girip çıktığı Mahā-Viṣṇu, Kṛṣṇa'nın tam yayılımdır. Onun için, bütün sebeplerin sebebi olan Kṛṣṇa'ya ibadet ederim." Bundan dolayı kişi, ebedi saadet ve bilgi sahibi olan Kṛṣṇa'ya, Tanrının Yüce Şahsı olarak ibadet etmelidir. O, bütün Viṣṇu suretlerinin kaynağıdır; O, bütün enkarnasyon suretlerinin kaynağıdır, ve O, *Bagavad-gītā*'da onaylandığı gibi Tanrının Yüce Şahsıdır.

Vedik literatüründe (*Gopala-tāpanī Upaniṣad* 1.1) şu gerçek belirtilir:

sac-cid ānanda-rūpāya
kṛṣṇāyākliṣṭa-kārine
namo vedānta-vedyāya
gurave buddhi-sākṣiṇe

"Saadet, ebediyet ve bilginin aşkın suretine sahip olan Kṛṣṇa'ya saygılı itaatlerimi sunarım, çünkü Onu anlamak demek, *Vedalar*'ı anlamak demektir ve O, bundan dolayı en yüce mürşiddir." Ve bu dörtlük şöyle devam eder: *kṛṣṇo vai paramaṁ daivatam*: "Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır." *Gopāla- tāpanī Upaniṣad* 1.3) *Eko vaśi sarva gaḥ kṛṣṇa īdyaḥ*: "Kṛṣṇa, Tanrının Yüce Şahsıdır ve ibadet edilmeye

layıktır." *Eko 'pi san bahudhā yo 'vabhāti*: "Kṛṣṇa birdir, fakat O, sınırsız suretleriyle ve yayılmış enkarnasyonlarıyla tezahür eder." (*Gopāla-tāpani* 1.21)

Brahma-saṁhitā (5.1) şöyle der:

īsvarah paramah krsnah
sac-cid ānanda-vigrahah
anādir ādir govindah
sarva-kārana-kāranam

"Tanrının Yüce Şahsı, ebediyet, saadet ve bilgi dolu bir vücuda sahip olan Kṛṣṇa'dır. O, herşeyin başlangıcı olduğu için Onun başlangıcı yoktur. O, bütün sebeplerin sebebidir."

Bu konuda bir de şu belirtilmiştir: *yatrāvatīrnaṁ kṛṣṇākhyaṁ paraṁ brahma narākṛti*: "Yüce Mutlak Hakikat, bir şahıstır, Onun ismi Kṛṣṇa'dır ve bazen bu dünyaya iner." Aynı şekilde, Tanrının Yüce Şahsının çeşitli enkarnasyonlarının tasvirini *Śrīmad-Bāgavatam*'da bulabiliriz ve bu listede Kṛṣṇa'nın adı da vardır. Fakat Kṛṣṇa, Tanrının bir enkarnasyonu değil , Tanrının Yüce Şahsının ta Kendisidir (*ete cāṁśa-kalāḥ puṁsaḥ kṛṣṇas tu bagavān svayam*).

Aynı şekilde Tanrı, *Bagavad-gītā*'da, *mattaḥ parataraṁ nānyat* der: "Hiçbirşey, (Tanrının Şahsı) Kṛṣṇa suretimden üstün değildir." O, yine *Bagavad-gītā*'da şöyle der: *aham ādir hi devānām*: Ben bütün yaratanrıların kaynağıyım." Ve Arjuna, *Bagavad-gītā*'yı Kṛṣṇa'dan dinleyip anladıktan sonra bunu şu sözlerle onaylamıştır: *paraṁ brahma paraṁ dāma pavitram paramaṁ bavān*, "Şimdi tam olarak anlıyorum ki Sen, Tanrının Yüce Şahsı, Mutlak Hakikatsin ve Sen herşeyin sığınağısın." Onun için, Kṛṣṇa'nın Arjuna'ya göstermiş olduğu evrensel suret Tanrının özgün sureti değildir. Özgün olanı Kṛṣṇa suretidir. Milyonlarca kafası ve elleri olan evrensel suret, Tanrı aşkını duyumsamıyanların ilgisini çekmek için tezahür etmiştir. Ve Tanrının özgün sureti değildir.

Evrensel suret, Tanrı ile çeşitli aşkın ilişkilerde bulunan adanmış saf kullar için cazip değildir. Yüce Tanrı, Kendi özgün Kṛṣṇa sureti içerisinde aşkın aşk alışverişinde bulunur. Onun için, Kṛṣṇa ile çok yakın bir arkadaşlık ilişkisi içinde olan Arjuna için, bu evrensel tezahür memnun edici bir suret olarak görünmemiş, aksine korkutucu görünmüştür. Kṛṣṇa'nın daimi refakatçisi olan Arjuna aşkın gözlere sahipti ve sıradan birisi değildi. Bundan dolayı, evrensel sureti çekici bulmamıştır. Bu suret, meyvesel faaliyetlerle kendilerini yüceltmeye

çalışanlara şahane bir suret olarak görünebilir, fakat adanmış hizmetle meşgul olan kişiler için, iki kollu Kṛṣṇa sureti en cazip olanıdır.

55

मत्कर्मकृन्मत्परमो मद्भक्तः संगवर्जितः ।
निर्वैरः सर्वभूतेषु यः स मामेति पाण्डव ॥५५॥

mat-karma-kṛn mat-paramo
mad-baktaḥ saṅga-varjitaḥ
nirvairaḥ sarva-bhūteṣu
yaḥ sa mām eti pāṇḍava

mat-karma-kṛt—Benim için çalışmakla meşgul olan; *mat-paramaḥ*—Beni Yüce Tanrı olarak gören; *mat-baktaḥ*—Bana adanmış hizmetle meşgul olan; *saṅga-varjitaḥ*—meyvesel faaliyetlerin ve akli tahminlerin pisliğinden kurtulmuş; *nirvairaḥ*—düşmansız; *sarva-bhūteṣu*—bütün canlı varlıkların içerisinde; *yaḥ*—yapan; *saḥ*—o; *mām*—Bana; *eti*—gelir; *pāṇḍava*—Ey Pāṇḍu'nun oğlu.

ÇEVİRİ

Sevgili Arjuna, Bana adanmış saf hizmetle meşgul olan, meyvesel faaliyetlerin ve akli tahminlerin pisliğinden özgür olan, Benim için çalışan, Beni yaşamındaki en yüce kazanç haline getiren ve bütün canlı varlıklara dostça davranan kişi kesinlikle Bana gelir (döner).

AÇIKLAMA

Ruhsal semada bulunan Kṛṣṇaloka gezegenindeki bütün Tanrı Şahsiyetlerine yaklaşmak isteyen ve Yüce Şahıs Kṛṣṇa ile samimi bir bağ kurmak isteyenler, Yüce Tanrı tarafından belirlenmiş olan formülü uygulamalıdır. Bundan dolayı, bu dörtlük *Bagavad-gītā*'nın özü olarak kabul edilir. *Bagavad-gītā*, bu maddi dünyada doğa üzerinde hakimiyet kurmaya çalışan ve gerçek ruhsal yaşamı bilmeyen koşullanmış ruhlara yöneliktir. *Bagavad-gītā*'nın amacı, ruhsal var oluşu ve yüce ruhsal şahıs ile olan ebedi ilişkimizi anlatmak ve kişiye, evine ve Tanrıya nasıl geri dönebileceğini öğretmektir. Bu dörtlük, ruhsal faaliyetlerimizde nasıl başarılı olabileceğimizi açıklamaktadır; bunun yolu ise adanmış hizmettir.

Çalışma bakımından, kişi, enerjisini bütünüyle Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlere yöneltmelidir. *Bakti rasāmṛta-sindhu*'da (2.255) belirtildiğine göre,

anāsaktasya viṣayān
yathārham upayuñjataḥ
nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktaṁ vairāgyam ucyate

Hiçkimse Kṛṣṇa ile ilişkili olmayan hiçbir çalışma yapmamalıdır. Buna, *kṛṣṇa-karma* denir. Kişi çeşitli faaliyetlerle meşgul olabilir, fakat kişi yaptığı çalışmanın sonuçlarına bağımlı olmamalıdır; sonuçlar sadece Tanrıya havale edilmelidir. Örneğin, kişi ticaretle meşgul olabilir, fakat o faaliyeti Kṛṣṇa şuuruna aktarmak için o ticareti Kṛṣṇa için yapmalıdır. Kṛṣṇa eğer ticaretin sahibiyse, ki öyledir (O, herşeyin sahibidir), o ticaretin kârından da O zevk almalıdır. Eğer bir iş adamı milyonlarca dolara sahipse gerektiği zaman bütün parasını Kṛṣṇa'ya sunabilmelidir. İşte o zaman Kṛṣṇa için çalışmış olur. Kendi duygularını tatmin etmek amacıyla büyük bir bina yaptıracağına, Kṛṣṇa için güzel bir tapınak yaptırabilir. İşte bu çalışmaya *Kṛṣṇa-karma* denir. Kişi, çalışmasının sonucuna bağlanmamalı ve sonucu Kṛṣṇa'ya sunmalı, ve çalışmasının sonucunu, Kṛṣṇa'ya sunulmuş yiyecek artıkları (*prasādam*) gibi kabul etmelidir. Kişi, eğer Kṛṣṇa için büyük bir bina yaptırıp Kṛṣṇa'nın mürtisini içine koyarsa, o kişi orada yaşamaktan men edilemez, fakat o binanın sahibinin Kṛṣṇa olduğu iyi bilinmelidir. İşte Kṛṣṇa şuuru budur. Bununla beraber, kişi eğer Kṛṣṇa için bir tapınak yaptıracak durumda değilse, o zaman Kṛṣṇa'nın tapınağını temizlemekle meşgul olabilir; bu hareket *Kṛṣṇa-karma*dır. Kişi tapınağın bahçesine de bakabilir. Toprağı olan herkes (Hindistan'da en fakir insanın bile biraz toprağı vardır) Kṛṣṇa'ya sunmak üzere çiçek yetiştirerek toprağını Onun için kullanmış olur. Kişi *tulasi* bitkisi yetiştirebilir, çünkü *tulasi* yaprakları çok önemlidir ve Kṛṣṇa, *Bagavad-gītā*'da bunu tavsiye eder. *Patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyaṁ.* Kṛṣṇa, Kendisine bir yaprak, bir çiçek, veya meyve, veya biraz su sunulmasını arzu eder ve eğer birisi bunları Ona sunarsa O bundan tatmin olur. Burada bahsi geçen yaprak, özellikle *tulasi* yaprağıdır. Böylece en fakir insan bile Kṛṣṇa'ya hizmet edebilir. Bunlar, kişinin Kṛṣṇa için nasıl çalışabileceği konusundaki bazı örneklerdir.

Mat-paramaḥ sözcüğü, Kṛṣṇa'nın yüce yurdunda Kṛṣṇa ile beraber olmayı, yaşamdaki en yüce mükemmellik olarak kabul edenler için kullanılır. Bu gibi kişiler, Ay'a, Güneş'e, veya cennet gezegenlere ve hatta evrendeki en yüksek (yüce) gezegen olan Brahmaloka'ya yükselmek (yücelmek) istemezler. Bu gibi yerler onlara cazip gelmez. Onlar sadece ruhsal semaya transfer olmayı cazip bulurlar. Ve ruhsal

semada *brahmajyotiye* de dahil olmak istemiyerek en yüce gezegen olan Krşnaloka'ya, yani Goloka Vrndavan'a girmek isterler. Bu gezegen hakkında tam bilgiye sahiptirler ve başka bir gezegenle ilgilenmezler. *Mad-baktah* sözcüğünün işaret ettiği gibi, bu kişiler işitmek, zikretmek, hatırlamak, ibadet etmek, Tanrının nilüfer ayaklarına hizmet etmek, dua etmek, Tanrının emirlerini yerine getirmek, Onunla arkadaşlık kurmak ve herşeyini Ona teslim etmek üzere dokuz çeşit adanmış faaliyetle meşgul olurlar. Kişi, bu adanmışlık yöntemlerinin dokuzuyla, veya sekiziyle, yedisiyle, veya en azından bir tanesiyle meşgul olabilir ve bu meşguliyet onu kesinlikle mükemmelliğe ulaştırır.

Burada kullanılan *sanga-varjitah* sözcüğü önemlidir. Kişi, Krşna'ya karşı olanlarla ilişki kurmamalıdır. Sadece ateistler Krşna'ya karşı değildir, aynı zamanda meyvesel faaliyetler ve akli tahminlerle meşgul olanlar da Krşna'ya karşıdır. Bundan dolayı, adanmış hizmetin saf hali, *Bakti-rasāmrta-sindhu*'da (1.1.11) şöyle betimlenir:

anyābhilāşitā-sūnyam
jñāna-karmādy-anāvrtam
ānukūlyena krşnānu
şilanam baktir uttamā

Şrila Rūpa Gosvami tarafından bu dörtlükte açıkça belirtildiği gibi, daima adanmış hizmette bulunmak isteyenlerin her türlü maddi pislikten özgür olması gerekir. Bu kişi, meyvesel faaliyetlerin ve akli tahminlerin tutkunu olmuş kişilerle beraber olmamalıdır. Bu gibi istenmiyen birlikteliklerden ve maddi arzuların pisliğinden özgür olan kişi, Krşna hakkında bilgi edinebilir ve buna, adanmış saf hizmet denir. *Ānukūlyasya sankalpah prātikūlyasya varjanam* (*Hari-bakti-vilāsa* 11.676). Kişi, Krşna'yı olumlu bir şekilde düşünmeli ve Krşna için olumlu bir şekilde hareket etmelidir. Kamsa, Krşna'nın düşmanıydı. Krşna'nın bu dünyada belirişinden itibaren, Kamsa Onu öldürmek için çeşitli planlar yapmış, ve her defasında başarısız olduğu için her zaman Krşna'yı düşünür olmuştu. Böylece, çalışırken, yemek yerken, uyurken her bakımdan Krşna şuurundaydı, fakat onun Krşna şuuru olumsuzdu ve günün yirmidört saati Krşna'yı düşünmesine rağmen şeytani birisiydi ve sonunda Krşna tarafından öldürülmüştür. Krşna tarafından öldürülen kişi hemen selamete ulaşır, fakat adanmış saf kulun amacı bu değildir. adanmış saf bir kul selamete ulaşmayı bile arzulamaz. Hatta en yüce gezegen Goloka Vrndavan'a transfer olmayı

bile istemez. Onun tek isteği, her nerede olursa olsun Kṛṣṇa'ya hizmet etmektir.

Kṛṣṇa'ya adanmış bir kul herkesin dostudur. Bundan dolayı, burada belirtildiği gibi, onun düşmanı yoktur (*nirvairaḥ*). Bu nasıl mümkün olabilir? Kṛṣṇa şuurunda sabitleşmiş kişi, sadece adanmış hizmetin kişiyi yaşamın bütün sorunlarından kurtarabileceğini bilir. Bunun kişisel deneyimini edinmiştir ve bundan dolayı, Kṛṣṇa şuurunu insan toplumuna tanıtmak ister. Tanrı bilincini yaymak için yaşamlarını tehlikeye sokmuş olan birçok adanmış kulun örneklerini tarih boyunca görmek mümkündür. Buna gösterilecek en iyi örneklerden biri Hz. İsa'dır. O, adanmamış kişiler tarafından carmiha gerilmiştir, fakat o, yaşamını Tanrı bilincini yaymak için feda etmiştir. Ancak, bu olay onun öldürüldüğü anlamına gelmez, çünkü ruh ölümsüzdür. Hindistan'da buna benzer örnekler vardır ve bunlardan ikisi Ṭhākura Haridasa ve Prahlada Maharaja'dır. Bu kişiler neden bu riske girmişlerdir? Çünkü bunlar Kṛṣṇa şuurunu yaymak istemişlerdir ve bu oldukça zor bir iştir. Kṛṣṇa şuurundaki bir insan acı çeken bir insanı gördüğü zaman bunun, o insanın Kṛṣṇa ile olan ebedi ilişkisini unutmuş olmasından kaynaklandığını bilir. Öyleyse, kişinin insan toplumuna kazandırabileceği en yüce kazanç, kişinin bütün maddi sorunlarla olan ilişkisini kesmesidir. Tanrıya adanmış saf bir kul bu yolla Tanrıya hizmet etmekle meşgul olur. Kṛṣṇa, herşeyini Onun için tehlikeye atan adanmış kullarına karşı çok insaflıdır. Bundan dolayı, bu gibi kişiler vücutlarını terk ettikten sonra kesinlikle en yüce gezegene giderler.

Özetlersek, geçici bir tezahür olan evrensel suret ve herşeyi yutan zaman sureti ve hatta dört kollu Viṣṇu sureti bile Kṛṣṇa tarafından sergilenmiştir. Öyleyse, Kṛṣṇa bütün bu tezahürlerin kaynağıdır. Kṛṣṇa, özgün *viśva-rūpa*nın, yani Viṣṇu'nun bir tezahürü değildir. Bütün suretlerin kaynağı Kṛṣṇa'dır. Milyonlarca Viṣṇu vardır, fakat adanmış bir kul için Kṛṣṇa'nın iki kollu özgün Śyāmasundara suretinden başka suretler önemli değildir. *Brahma-saṁhitā*'da belirtildiğine göre, Kṛṣṇa'nın Śyāmasundara suretine aşk ve adanmışlıkla bağlı olanlar, Onu her zaman kalplerinde görürler ve Ondan başka birşey görmezler. Bundan dolayı, bu Onbirinci Bölümün amacı, Kṛṣṇa'nın özgün suretinin en önemli ve en yüce suret olduğunu belirlemektir.

Evrensel Suret konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Onbirinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONİKİNCİ BÖLÜM



Adanmış Hizmet

1

अर्जुन उवाच
एवं सततयुक्ता ये भक्तास्त्वां पर्युपासते ।
ये चाप्यक्षरमव्यक्तं तेषां के योगवित्तमाः ॥१॥

arjuna uvāca
evaṁ satata-yuktā ye
bhaktās tvāṁ paryupāsate
ye cāpy akṣaraṁ avyaktaṁ
teṣāṁ ke yoga-vittamāḥ

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *evam*—böylece; *satata*—daima; *yuktāḥ*—meşgul; *ye*—olanlar; *bhaktāḥ*—adanmış kullar; *tvām*—Sen; *paryupāsate*—tam anlamıyla ibadet; *ye*—edenler; *ca*—de-da; *api*—tekrar; *akṣaram*—duyuların ötesinde; *avyaktam*—tezahür etmemiş; *teṣām*—onların; *ke*—kim; *yoga-vit-tamāḥ*—yogadaki en mükemmel bilgi.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Sana adanmış hizmetle daima meşgul olanlar mı, yoksa tezahür dışı olan gayrişahsi Brahman'a ibadet edenler mi daha mükemmeldir?

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa buraya kadar, Kendisinin şahsi, gayrişahsi ve evrensel halleri hakkında ve her çeşit adanmışlar ve *yogiler* hakkında bilgiler vermiştir.

Transandantalistler (aşkın kişiler) genel olarak ikiye ayrılırlar. Şahsiyetçi adanmışlar bütün enerjileriyle Yüce Tanrıya hizmet etmekle meşgul olurlar. Gayrişahsiteçiler de doğrudan doğruya Kṛṣṇa'nın hizmetinde olmasalar bile, tezahür dışı olan gayrişahsi Brahman üzerinde meditasyon yaparlar.

Bu bölümden de anlaşılacağı gibi, Mutlak Hakikati idrak etmek için izlenen çeşitli yollar içinde *bakti-yoga*, yani adanmış hizmet en yüce yoldur. Kişi eğer Tanrının Yüce Şahsı ile beraber olmayı arzularsa, o zaman adanmış hizmet yoluna girmelidir.

Doğrudan doğruya Tanrının Yüce Şahsına ibadet edenlere şahsiyetçiler denir. Gayrişahsi Brahman üzerinde meditasyon yapanlara ise gayrişahsiyetçiler denir. Arjuna burada, bunlardan hangisinin daha iyi olduğunu soruşturmaktadır. Mutlak Hakikati idrak etmenin çeşitli yolları vardır, fakat Kṛṣṇa bu bölümde *bakti-yoga*, yani adanmış hizmetin en yüce yol olduğuna işaret edecektir. Bu yol, Tanrıya giden en kestirme yoldur ve Tanrıyla beraber olmanın en kolay yoludur.

Bagavad-gītā'nın İkinci Bölümünde Yüce Tanrı tarafından açıklandığı gibi, canlı varlık maddi bir vücut değil, ruhsal bir kıvılcımdır. Ve Mutlak Hakikat ise ruhsal bütündür. Tanrı, Yedinci Bölümde canlı varlıktan, yüce bütünün öz parçası diye bahsetmekte ve bütün dikkatin bütünün üzerinde yoğunlaştırılmasını tavsiye etmekteydi. Ve yine Sekizinci Bölümde, vücudunu terkederken Kṛṣṇa'yı düşünebilen kişinin Kṛṣṇa'nın meskeni olan ruhsal semaya hemen transfer olabileceğini belirtmekteydi. Ve altıncı Bölümün sonunda, Kṛṣṇa'yı daima kendi içlerinde düşünen *yogī*lerin en mükemmel *yogīler* olduklarını açıkça belirtmekteydi. En yüce ruhsal idrak yolu olduğu için, Kṛṣṇa'nın şahsi suretine bağlanılması, *Gītā*'nın her bölümünde ulaşılan sonuçtur.

Bununla beraber, Kṛṣṇa'nın şahsi suretine bağlı olmayanlar da vardır. Bunlar Kṛṣṇa'dan öylesine kopmuşlardır ki, *Bagavad-gītā* yorumlarına hazırlık yaparlarken bile, diğerlerini Kṛṣṇa'dan kopartıp onların bütün adanmışlıklarını gayrişahsi *brahmajyoti*ye yöneltmek isterler. Onlar, duyuların ulaşamıyacağı ve tezahür dışı olan Mutlak Hakikatin gayrişahsi sureti üzerinde meditasyon yaparlar.

Aslında iki çeşit transandantalist (aşkın kişi) vardır. Arjuna şimdi hangi yöntemin daha kolay, ve hangi sınıf insanın en mükemmel olduğunu açığa çıkartmaya çalışmaktadır. Birbaşka deyişle o, kendi konumunu açıklığa kavuşturmak istemektedir, çünkü o, Kṛṣṇa'nın şahsi suretine bağlı olanlardandır. Yani, Arjuna gayrişahsi Brahman'a

bağlı değildir. Ve konumunun güvenli olup olmadığını araştırmaktadır. Tanrının gayrişahsi tezahürü, gerek bu maddi dünyada, gerekse ruhsal dünyada meditasyon açısından problem yaratır. Kişi, aslında Mutlak Hakikatin gayrişahsi halini mükemmelen kavrayamaz. Bu bakımdan Arjuna, "Zaman harcamaya ne gerek var?" diye sormaktadır. Arjuna'nın Onbirinci Bölümde deneyimlediği gibi, Kṛṣṇa'nın şahsi suretine bağlı olmak en iyisidir, çünkü Arjuna bu sayede Onun bütün diğer suretlerini aynı anda anlıyabilmiş ve bu gördükleri, Kṛṣṇa'ya duyduğu sevgiyi azaltmamıştır. Arjuna'nın Kṛṣṇa'ya sorduğu bu önemli soru, Mutlak Hakikatin şahsi ve gayrişahsi kavramları arasındaki farkı açıklığa kavuşturacaktır.

2

श्रीभगवानुवाच

मय्यावेश्य मनो ये मां नित्ययुक्ता उपासते ।
श्रद्धया परयोपेतास्ते मे युक्ततमा मताः ॥२॥

śrī-bhagavān uvāca
mayy āveśya mano ye mām
nitya-yuktā upāsate
śraddhayā parayopetās
te me yuktatamā matāḥ

śrī-bhagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı söyle dedi; *mayi*—Bana; *āveśya*—sabitleşmek; *manaḥ*—akıl; *ye*—edenler; *mām*—Bana; *nitya*—daima; *yuktāḥ*—meşgul; *upāsate*—ibadet; *śraddhayā*—imanla; *parayā*—aşkın; *upetāḥ*—bahşetmek; *te*—onlar; *me*—Benim tarafımdan; *yukta-tamāḥ*—yogada en mükemmel; *matāḥ*—kabul edilirler.

CEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı söyle dedi: Akıllarını Benim şahsi suretim üzerine konsantre edenler ve büyük ve aşkın bir imanla Bana ibadet etmekle meşgul olanlar Benim tarafımdan en mükemmel insanlar olarak kabul edilirler.

AÇIKLAMA

Arjuna'nın sorusuna karşılık Kṛṣṇa, Kendi şahsi suretine konsantre olan ve iman ve adanmışlık içerisinde Ona ibadet edenlerin *yoga*daki

en mükemmel kişiler olduğunu açıkça söylemektedir. Kṛṣṇa şuurunda olanlar için maddi faaliyet diye birşey yoktur, çünkü onlar herşeyi Kṛṣṇa için yaparlar. Adanmış saf bir kul daima Kṛṣṇa'ya hizmet etmekle meşguldür. Bazen zikreder, bazen Kṛṣṇa hakkında anlatılanları dinler, veya Onun hakkında kitaplar okur, bazen *prasādam* pişirir, veya Kṛṣṇa için birşeyler almak üzere çarşıya çıkar, bazen tapınağı temizler, veya bulaşıkları yıkar, fakat her ne yaparsa yapsın faaliyetlerini Kṛṣṇa'ya adamadan bir dakika bile geçirmek istemez. Bu şekilde hareket etmek, tam *samādhi* içinde hareket etmek demektir.

3-4

ये त्वक्षरमनिर्देश्यमव्यक्तं पर्युपासते ।
सर्वत्रगमचिन्त्यं च कूटस्थमचलं ध्रुवम् ॥३॥
सन्नियम्येन्द्रियग्रामं सर्वत्र समबुद्धयः ।
ते प्राप्नुवन्ति मामेव सर्वभूतहिते रताः ॥४॥

ye tv akṣaram anirdeśyam
avyaktam paryupāsate
sarvatra-gam acintyaṁ ca
kūta-stham acalaṁ dhruvam

sanniyamyendriya-grāmaṁ
sarvatra sama-buddhayaḥ
te prāpnuvanti mām eva
sarva-būta-hite ratāḥ

ye—yapanlar; *tu*—fakat; *akṣaram*—duyusal kavram dışında olan; *anirdeśyam*— belirsiz; *avyaktam*—tezahür dışı; *paryupāsate*—tamamiyle ibadetle meşgul; *sarvatra-gam*—her tarafı kaplayan; *acintyam*—kavranamaz; *ca*—de-da; *kūṭa-stham*—değişmez; *acalam*—hareket ettirilemez; *dhruvam*—sabit; *sanniyamya*—kontrol eden; *indriya-grāmam*—bütün duyular; *sarvatra*—her yerde; *sama-buddhayaḥ*—eşit davranmak; *te*—onlar; *prāpnuvanti*—elde ederler; *mām*—Beni; *eva*—kesinlikle; *sarva-būta-hite*—bütün canlı varlıkların hayrına; *ratāḥ*—meşgul.

ÇEVİRİ

Fakat, duyusal idrakin ötesinde bulunan, herşeyi kaplayan, kavranamaz, değişmez, sabit ve hareket ettirilemez olan tezahür

dışı Mutlak Hakikatin gayrişahsi kavramına duyularını kontrol ederek ibadet edenler ve herkese eşit davrananlar herkesin hayrına çalışarak sonunda Bana ulaşırlar.

AÇIKLAMA

Doğrudan doğruya Yüce Tanrı Kṛṣṇa'ya ibadet etmeyip, dolaylı yoldan Ona ulaşmak isteyenler de sonunda aynı kazanca, yani Śrī Kṛṣṇa'ya ulaşırlar. "Vasudeva'nın herşey olduğunu anlayan hikmet sahibi kişiler birçok doğum ve ölümden sonra Bana sığınırlar." Birçok doğum ve ölümlerden sonra tam bilgiye ulaşanlar Rab Kṛṣṇa'ya teslim olurlar. Kişi, eğer bu dörtlükte bahsi geçen yöntemle Tanrıya yaklaşırsa, duyularını kontrol etmeli, herkese hizmet etmeli ve bütün canlıların yararına çalışmalıdır, aksi taktirde mükemmel bir idrake ulaşamaz. Bu yolda yürüyenler Ona teslim olmadan önce genellikle epeyce zor kefaretler ödemek zorunda kalırlar.

Bireysel ruhun, kalbindeki Üstünruhu idrak etmesi için, görmek, isitmek, tat almak, çalışmak, vs. gibi duyusal faaliyetlerini kesmesi gerekir. Kişi o zaman Yüce Ruhun her yerde mevcut olduğunu anlayabilir. Bunu idrak eden kişi hiçbir canlıya haset etmez, insan ve hayvan arasında hiçbir fark gözetmez, çünkü o, örtüyü (vücudu) değil ruhu görür. Fakat, günümüzün sıradan beşerlerinin bu gayrişahsi idrakte başarılı olmaları çok zordur.

5

क्लेशोऽधिकतरस्तेषामव्यक्तासक्तचेतसाम् ।
अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं देहवद्भिरवाप्यते ॥५॥

kleso 'dhikataras teṣām
avyaktāsakta-cetasām
avyaktā hi gatir duhkham
dehavadbhir avāpyate

kleśah—sorun; *adhika-tarah*—çok fazla; *teṣām*—onların; *avyakta*—tezahür etmemiş olana; *āsakta*—bağımlı; *cetasām*—akılları; *avyaktā*—tezahür etmemiş olana doğru; *hi*—kesinlikle; *gatih*—gelişme; *duhkham*—sorun ile; *deha-vadbhih*—vücutlanmış varlıklar tarafından; *avāpyate*—elde edilir.

ÇEVİRİ

Akılları Yüce Tanrının gayrişahsi haline bağımlı olanların ilerleme

kaydetmesi çok zordur. Vücutlanmış varlıkların disiplin altında ilerleme kaydetmesi her zaman için çok zordur.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrının kavranamaz, tezahür dışı, gayrişahsi halini idrak etmeye çalışan transandantalist guruba *jñāna-yogiler* adı verilir, ve tam Kṛṣṇa şuuruyla Tanrıya hizmet etmekle meşgul olanlara *bakti-yogiler* denir. Burada da *jñāna-yogiler* ile *bakti-yogiler* arasındaki fark anlatılmaktadır. *Jñāna-yoga* kişiyi nihai olarak aynı kazanca ulaştırsa da çok zordur; halbu ki doğrudan doğruya Tanrının Yüce Şahsının hizmetinde olmak demek olan *bakti-yoga* yöntemi, vücutlanmış ruh için hem daha kolay, hem de daha doğaldır. Bireysel ruh hatırlanamıyacak kadar uzun bir süreden beri vücutlanagelmiştir. Ruhun, vücuttan ibaret olmadığını teorik olarak anlaması çok zordur. Bundan dolayı, *bakti-yogi*, Kṛṣṇa'nın Mürtisini ibadet edilebilir olarak görür, çünkü akılda sabitleşmiş olan vücutsal bir kavram vardır ve bu kavram bu şekilde uygulamaya sokulmuş olur. Tanrının Yüce Şahsının tapınaktaki suretine ibadet etmek puta tapmak değildir. Vedik literatüründe delil gösterildiği gibi, o ibadet *saguṇa* ve *nirguṇa* ibadeti olabilir; bunlar Yüce Tanrının sahiplik ve sahipsizlik sıfatlarıdır. Tanrı, maddi nitelikleriyle temsil edildiği için, tapınakta bulunan mürtilere ibadet etmek *saguṇa* ibadetidir. Taş, tahta, veya yağlıboya resim gibi maddi nitelikleriyle temsil edilen Tanrının sureti aslında maddi değildir. Bu özellik, Yüce Tanrının mutlak yapısıdır. Buna şöyle bir örnek verebiliriz. Sokakta bazı posta kutuları vardır ve biz eğer mektuplarımızı o kutulara atarsak mektuplar gidecekleri yerlere ulaşırlar, fakat bir yerde bulduğumuz eski, veya taklit bir kutu, posta teşkilatının otoritesini taşımadığı için, oraya atılan mektuplar yerlerine ulaşmaz ve orada kalırlar. Aynı şekilde, Tanrı, *arça-vigraha* adı verilen Mürti sureti içerisinde otoritesi ile temsil edilir. Bu *arça-vigraha*, Yüce Tanrının enkarnasyonudur ve Tanrı, bu suret aracılığıyla yapılan hizmeti kabul eder. Tanrı herşeye kadirdir, bundan dolayı, koşullanmış yaşam içinde bulunan insanlara müsait olabilmek için, *arça-vigraha* enkarnasyonu aracılığıyla, adanmış kulunun sunduğu hizmeti kabul eder.

Bundan dolayı, adanmış kişilerin Yüce Tanrıya hemen ve doğrudan doğruya yaklaşmaları zor değildir, fakat manevi idrakin gayrişahsi yolunu izleyenlerin işi zordur. Onlar, *Upanişadlar* gibi Vedik literatürleri aracılığıyla Yüce Tanrının tezahür dışı temsilciliğini anlamalı, bunun lisanını öğrenmeli, sezgi dışı hisleri anlamalı ve

bütün bu yöntemleri idrak etmelidir. Kṛṣṇa şuurunda adanmış hizmet vermekle meşgul olanlar, deha sahibi bir mürşidin rehberliğiyle Mürtiye saygılarını sunarak, Tanrının yüceliklerini duyarak, Tanrıya sunulmuş yiyecek artıklarını yiyerek Yüce Tanrıyı kolaylıkla idrak edebilirler. Gayrişahsiyetçiler, sonunda Mutlak Hakikati idrak edememe riskini taşıyan zor bir yol izlerler. Fakat, şahsiyetçiler hiçbir riske girmeden, zorlanmadan ve dertsiz bir şekilde Yüce Şahısa doğrudan doğruya yaklaşırlar. *Śrīmad-Bāgavatam*'da buna benzer bir pasaj vardır. Ve orada belirtildiğine göre, sonunda Tanrının Yüce Şahsına teslim olması gereken kişi (bu teslimiyete *bakti* denir), bunun yerine neyin Brahman olduğunu ve neyin Brahman olmadığını anlamak için zorluklara katlanıyor, ve bütün yaşamını bu yolda harcıyorsa, bu oldukça zahmetli bir yol demektir. Onun için, burada tavsiye edildiği gibi hiçkimse benlik idraki için bu zor yola girmemelidir, çünkü bu yolun nihai sona ulaşıp ulaşamıyacağı belli değildir.

Canlı varlık ebediyen bireysel bir ruhtur, ve eğer ruhsal bütünlüğe garkolmak isterse, kendi özgün yapısının ebedi ve bilinebilir yönlerini idrak edebilir, fakat saadet dolu olan bölümünü idrak edemez. *Jñāna-yoga* yönteminde oldukça ilerlemiş olan aşkın kişiler, bazı adanmış kulların lütfuyla *bakti-yoga*, veya adanmış hizmet yoluna girebilirler. O zaman, uzun süren bu gayrişahsiyetçilik deneyimi yine bazı sorunlar yaratır, çünkü kişi bu fikiri aklından kolay kolay çıkartamaz. Bundan dolayı, vücutlanmış ruh, gerek uygulama sırasında gerekse idrak sırasında, tezahürsüzlüğün zorluğunu her zaman çeker. Yaşayan her ruh kendi başına bağımsızdır, ve kişi emin olmalıdır ki, bu tezahür dışı idrak, kendi saadet dolu benliğinin doğasına aykırıdır. Bu sebepten dolayı, kişi bu yöntemi seçmemelidir. Adanmış hizmet aracılığıyla tam bir meşguliyeti beraberinde getiren Kṛṣṇa şuuru yöntemi, her bireysel varlık için izlenecek en doğru yoldur. Kişi eğer bu adanmış hizmeti inkar etmek isterse ateist olma tehlikesiyle karşılaşabilir. Bundan dolayı, duyuların ulaşamıyacağı, kavranamaz ve tezahür dışı olan Tanrı kavramının üzerinde dikkatin yoğunlaştırılması yöntemi, bu dörtlükte belirtildiği gibi, özellikle bu çağda olmak üzere asla teşvik edilmemelidir. Çünkü Rab Kṛṣṇa da bu yolun izlenmesini teşvik etmemektedir.

6-7

ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि संन्यस्य मत्पराः ।
अनन्येनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासते ॥६॥

तेषामहं समुद्धर्ता मृत्युसंसारसागरात् ।
भवामि न चिरात् पार्थ मय्यावेशितचेतसाम् ॥७॥

ye tu sarvāṇi karmāṇi
mayi sannyasya mat-parāḥ
ananyenaiva yogena
māṁ dhyāyanta upāsate
teṣāṁ ahaṁ samuddhartā
mṛtyu-saṁsāra-sāgarāt
bhavāmi na cirāt pārtha
mayy āveśita-cetasām

ye—yapan; *tu*—fakat; *sarvāṇi*—bütün; *karmāṇi*—faaliyetler; *mayi*—Bana; *sannyasya*—bırakarak; *mat-parāḥ*—Bana bağlanarak; *ananyena*—ayırım yapmaksızın; *eva*—kesinlikle; *yogena*—bakti-yoga uygulaması ile; *mām*—Bana; *dhyāyantaḥ*—meditasyon yapan; *upāsate*—ibadet; *teṣām*—onların; *aham*—Ben; *samuddhartā*—kurtarırım; *mṛtyu*—ölümün; *saṁsāra*—maddi var oluş; *sāgarāt*—okyanusundan; *bhavāmi*—olurum; *na*—değil; *cirāt*—uzun bir zaman sonra; *pārtha*—Ey Pṛtha'nın oğlu; *mayi*—Bana; *āveśita*—sabitleşmiş; *cetasām*—akılları.

ÇEVİRİ

Fakat, Bana ibadet edenleri, bütün faaliyetlerini Bana adayan ve sapmaksızın Bana adananları, adanmış hizmetle meşgul olan ve akılları Bende sabitleşmiş olarak daima Beni medite edenleri doğum ve ölüm okyanusundan süratle kurtarırım, Ey Pṛthā'nın oğlu.

AÇIKLAMA

Burada açıkça belirtildiği gibi, adanmış kullar bu maddi var oluştan bir an önce Tanrı tarafından kurtarılacakları için çok talihlidirler. Adanmış saf hizmetle meşgul olan kişi, Tanrının büyük olduğunun, ve bireysel ruhun Ona tâbi olduğunun farkına varır. Ve kendi görevinin de Ona hizmet etmek olduğunu, ve eğer Ona hizmet etmezse o zaman *māyāya* (yanılgıya) hizmet etmek zorunda kalacağını bilir.

Daha önce belirtildiği gibi, Yüce Tanrı sadece adanmış hizmet yoluyla taktir edilebilir. Bu bakımdan, kişi tamamiyle Ona adanmalıdır. Kṛṣṇa'ya ulaşmak isteyen kişi, aklını Onda sabitleştirmeli ve sadece Onun için çalışmalıdır. Kişinin ne tür bir iş yaptığı önemli değildir,

fakat yapılan iş Kṛṣṇa için yapılmalıdır. Adanmış hizmetin standartı budur. Adanmış kişi, Tanrının Yüce Şahsını memnun etmekten başka birşeyi arzulamaz. Adanmış bir kulun yaşamdaki amacı, tıpkı Arjuna'nın Kurukṣetra savaşında yaptığı gibi, Kṛṣṇa'yı memnun etmek ve herşeyini Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için feda etmektir. Kişi, kendisini mesleğine adayabilir ve aynı zamanda Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rama, Hare Rama, Rama Rama, Hare Hare'yi zikredebilir. Bu aşkın zikir, adanmış kulun Tanrının Şahsına cezbolmasını sağlar.

Yüce Tanrı, böyle bir meşguliyet içinde olan adanmış kulunu maddi varoluş okyanusundan bir an önce kurtaracağına dair burada söz vermektedir. *Yoga* uygulamasında ilerleme kaydetmiş olanlar, ruhlarını *yoga* yoluyla istedikleri gezegene transfer edebilirler ve diğerleri de bu yöntemden çeşitli şekillerde yararlanırlar; fakat adanmış kullar, burada açıkça belirtildiği gibi, Tanrı tarafından kurtarılırlar. Adanmış kulların ruhsal semaya gidebilmek için çok tecrübe kazanmaları gerekmez.

Varāhā Purāṇa'da şöyle bir dörtlük vardır:

nayāmi paramaṁ sthānam
arcir-ādi-gatiṁ vinā
garuḍa-skandham āropya
yathecchaṁ anivāritaḥ

Bu dörtlük, adanmış kişinin, ruhunu ruhsal gezegenlere transfer edebilmek için *aṣṭaṅga-yoga* yapmasına gerek olmadığını vurgular. Bunun sorumluluğunu Yüce Tanrının Kendisi üstlenmiştir. O, burada açıkça belirttiğine göre, Kendisi kurtarıcı olmaktadır. Bir çocuk tamamen ailesinin güvencesi altında olduğu için güvenli bir konumdadır. Aynı sekilde, adanmış bir kulun da *yoga* yaparak kendisini diğer gezegenlere transfer etmek için gayret göstermesine gerek yoktur. Çünkü, Yüce Tanrı, taşıyıcı kuşu Garuḍa'ya binmiş olarak hemen gelir ve rahmetiyle adanmış kulunu maddi var oluştan kurtarır. Okyanusa düşen birisi, bütün gücüyle yüzmeye çabalasa ve iyi bir yüzücü de olsa yine de kendisini kurtaramaz. Fakat, eğer birisi gelerek onu sudan çıkartırsa o zaman kurtulur. Aynı şekilde Tanrı, adanmış kulunu bu maddi var oluş okyanusundan kurtarır. Bu bakımdan, kişi bu basit Kṛṣṇa şuuru yöntemini uygulamalı ve kendisini adanmış hizmetle meşgul etmelidir. Her zeki kişi, adanmış hizmet yolunu diğer yollara tercih etmelidir. Bu konu, *Nārāyaṇīya*'da şöyle

onaylanır:

ya vai sādhana sampattiḥ
puruṣārtha-catuṣṭaye
tayā vinā tad āpnoti
naro nārāyaṇāśrayaḥ

Bu dörtlüğün anlamı, kişinin akli tahmin yoluyla bilgi edinmekle, ve meyvesel faaliyetlerle meşgul olmamasının gerekliliğine işaret eder. Yüce Şahısa adanmış kişi, tahmin, ritüel, fedakarlık, hayır işleri, vs. gibi diğer yogik yöntemlerden elde edilen bütün kazançlara sahip olur. Bu ise adanmış hizmetin özel kârıdır.

Tanrıya adanmış bir kul, sadece Kṛṣṇa'nın kutsal ismini (Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare) zikrederek yüce hedefe kolaylık ve mutlulukla ulaşır, fakat bu hedefe herhangibir dîni yöntemle ulaşılamaz.

Bagavad-gītā, Onsekizinci Bölümde şöyle sonuçlandırılır:

sarva dharmān parityagya
mām ekaṁ saraṇaṁ vraca
ahaṁ tvāṁ sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ

Kişi, benlik idrakiyle ilgili diğer bütün yöntemleri bırakıp, sadece Kṛṣṇa şuuruyla adanmış hizmette bulunmalıdır. Bu yöntem, kişiyi yaşamdaki en yüce mükemmelliğe ulaştırır. Kişinin, eskiden işlediği günahları düşünmesi de gerekmez, çünkü Yüce Tanrı, Kendisine teslim olan kulunun günahlarını üstlenir. Onun için, kişi ruhsal idrak içinde nafile yere kurtulmaya çalışmamalıdır. Herkes, herşeye kadir Yüce Rab Kṛṣṇa'ya sığınmalıdır. İşte yaşamdaki en yüce mükemmellik budur.

8

मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय ।
निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः ॥८॥

mayy eva mana ādhatsva
mayi buddhiṁ niveśaya

nivasişyasi mayy eva
ata ūrdhvam na saṁsayah

mayi—Bana; *eva*—kesinlikle; *manah*—akıl; *ādhatsva*—sabit; *mayi*—Bana; *buddhim*—zeka; *nivesaya*—uygula; *nivasişyasi*—yaşayacaksın; *mayi*—Bende; *eva*—kesinlikle; *atah ūrdhvam*—sonra; *na*—asla; *saṁsayah*—şüphe.

ÇEVİRİ

Aklını sadece Bende, Tanrının Yüce Şahsında sabitleştir ve zekanı Benimle meşgul et. Hiç şüphen olmasın ki böylece daima Bende yaşarsın.

AÇIKLAMA

Rab Krşna'ya adanmış hizmet vermekle meşgul olan kişi, Yüce Tanrı ile doğrudan bir ilişki içerisindedir ve bu ilişkinin başından itibaren aşkın bir konumdadır. Adanmış kişi maddi platformda değil, Krşna'da yaşar. Tanrının kutsal ismi ile Tanrı arasında fark yoktur, bu bakımdan, adanmış kişi Hare Krşna'yı zikrettiği zaman Krşna ve Onun dahili kudreti kulun dilinde danseder. Bu kişi, Krşna'ya yiyecek sunduğu zaman Krşna bu sunuyu doğrudan doğruya kabul eder ve adanmış kişi Onun artıklarını yiyerek Krşnalaşır. Bu hizmetle meşgul olmayanlar bunun nasıl olduğunu anlayamazlar, halbuki bu yöntem, gerek *Bagavad-gītā*'da gerekse diğer Vedik literatürlerinde önerilen bir yöntemdir.

9

अथ चित्तं समाधातुं न शक्नोषि मयि स्थिरम् ।
अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छाप्तुं धनञ्जय ॥९॥

atha cittaṁ samādhātuṁ
na śaknoşi mayi sthiram
abhyāsa-yogena tato
mām icchāptuṁ dhanañjaya

atha—eğer, öyleyse; *cittam*—akıl; *samādhātum*—sabitleştirmeye; *na*—değil; *śaknoşi*—muktedirsin; *mayi*—Benim üzerimde; *sthiram*—sarsılmadan; *abhyāsa-yogena*—adanmış hizmette bulunarak; *tatah*—sonra; *mām*—Bana; *icchā*—arzu; *āptum*—ulaşma; *danam-jaya*—Ey servetler fatihi, Arjuna.

ÇEVİRİ

Ey servetler fatihi sevgili Arjuna, eğer aklını Bende sabitleştiremiyorsan, o zaman bakti-yoga ilkelerini izle. Bu yolla Bana ulaşma arzun güçlenir.

AÇIKLAMA

Bu dörtlükte *bakti-yoga*nın iki ayrı yöntemine işaret edilmektedir. Bunlardan birincisi, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya aşkın bir aşkla bağlanmış kişileri ilgilendirir. Ve diğerleri de Yüce Şahısa aşkın bir aşkla bağlanmamış kişileri ilgilendirir. Bu ikinci kategoride bulunanların, sonunda Kṛṣṇa'ya bağlılık mertebesine gelebilmeleri için izlemeleri gereken çeşitli şart ve kurallar vardır.

Bakti-yoga duyuların arıtılması yöntemidir. Günümüzdeki maddi var oluş içerisinde duyular duyu tatminiyeti ile meşgul oldukları için her zaman kirlidirler. Fakat, *bakti-yoga* uygulamasıyla bu duyular arıtılabilir ve arınmış haldeki bu duyular Yüce Tanrı ile doğrudan doğruya ilişki kurabilirler. Bu maddi var oluş içinde bir patrona hizmet edebiliriz, fakat bu hizmeti gerçek bir aşkla yapmayız. Sadece para kazanmak için hizmet ederiz. Ve patronumuz da bize aşık değildir, o da bizden hizmet bekler ve bize para öder. Bu bakımdan, bu ilişkide herhangibir aşk söz konusu değildir. Fakat, manevi yaşamdaki kişi saf aşk mertebesine ulaşmalıdır. Bu aşk mertebesine ise, mevcut duyularla yapılan adanmış hizmet vasıtasıyla ulaşılır.

Bu Tanrı aşkı herkesin kalbinde uyumaktadır. Ve Tanrı aşkı çeşitli yollardan tezahür eder, fakat maddi birliktelik tarafından kirletilir. Bundan dolayı kalp, maddi birliktelikten arıtılmalı ve uyku halinde bulunan bu doğal Tanrı aşkı uyandırılmalıdır. Bütün yöntem bundan ibarettir.

*Bakti-yoga*nın ıslah edici ilkelerini uygulamak için kişi uzman bir mürşidin rehberliği altında bazı ilkeleri uygulamalıdır. Bunlar; sabah erken kalkmak, yıkanmak, tapınağa girip dua etmek ve Hare Kṛṣṇa'yı zikretmek, Mürtiye sunmak için çiçek toplamak, yine Mürtiye sunmak için yemek yapmak, *prasādam* yemek gibi faaliyetlerdir. Kişinin uygulaması gereken çeşitli şart ve kurallar vardır. Ve kişi, *Bagavad-gītā* ve *Śrīmad-Bāgavatam*'ı adanmış kullardan dinlemelidir. Bu uygulama, kişinin Tanrı aşkı mertebesine yükselmesine yardımcı olur, ve kişi, Tanrının ruhsal krallığına girme yolunda emin adımlarla ilerler. Üstad bir mürşidin rehberliği altında şart ve kurallarına göre uygulanan bu *bakti-yoga* uygulaması, kişiyi kesinlikle Tanrı aşkı mertebesine yükseltir.

10

अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि मत्कर्मपरमो भव ।
मदर्थमपि कर्माणि कुर्वन् सिद्धिमवाप्स्यसि ॥१०॥

abhyāse 'py asamartho 'si
mat-karma-paramo bava
mad-artham api karmāni
kurvan siddhim avāpsyasi

abhyāse—uygulamada; *api*—bile; *asamarthaḥ*—yapamaz; *asi*—sensin; *mat-karma*—Benim çalışmam; *paramaḥ*—adanmış; *bava*—ol; *mat-artham*—Benim aşkıma; *api*—bile; *karmāṇi*—çalışma; *kurvan*—uygulayan; *siddhim*—mükemmellik; *avāpsyasi*—elde edeceksin.

ÇEVİRİ

Eğer bakti-yoganın ilkelerini uygulayamazsan, sadece Benim için çalışmayı dene; çünkü Benim için çalışarak mükemmellik mertebesine yükselirsin.

AÇIKLAMA

Manevi öğretmenin rehberliği altında *bakti-yoga*nın ıslah edici ilkelerini uygulayamıyan kişiler bile Yüce Tanrı için çalışarak bu mükemmellik mertebesine ulaşabilirler. Onbirinci Bölümün ellibeşinci maddesinde (dörtlüğünde) bu çalışmanın nasıl yapılacağı izah edilmişti. Kişi, Kṛṣṇa şuuru propagandasına sempatiyle bakmalıdır. Kṛṣṇa şuurunu yaymakla meşgul olan birçok adanmış kul vardır ve bunların yardıma ihtiyaçları vardır. Onun için, kişi eğer *bakti-yoga*nın ıslah edici ilkelerini uygulayamıyorsa, o zaman Kṛṣṇa şuurunu yaymak için yapılan çalışmalara katkıda bulunabilir. Her girişim, toprak, kapital, organizasyon ve iş gücü gerektirir. Tıpkı, ticaret yapan birisinin bir yere, bir kapitale, iş gücüne ve genişletilecek bir organizasyona ihtiyacı olması gibi, aynı şey Kṛṣṇa'ya hizmet etmek için de gereklidir. Tek fark, materyalist kişilerin kendi duygularını tatmin etmek için çalışmalarıdır. Bununla beraber, aynı çalışma Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için de yapılabilir ve o zaman ruhsal bir faaliyete dönüşür. Eğer kişinin yeterli parası varsa, Kṛṣṇa şuurunu yaymak amacıyla bir büro, veya bir tapınak yaptırabilir. Veya kitapların yayınlanmasına yardımcı olabilir. Kṛṣṇa'ya hizmet etmek için çeşitli faaliyet alanları vardır ve kişi bu faaliyetlere ilgi duymalıdır. Kişi, eğer faaliyetlerinin sonuçlarını

feda edemiyorsa, aynı kişi, Kṛṣṇa şuurunun yayılmasına katkıda bulunabilir. Kṛṣṇa şuuru için yapılan bu gönüllü hizmet, kişiyi mükemmelliğe ulaştıran Tanrı aşkında yüce mertebelere yükselmesine yardımcı olur.

11

अथैतदप्यशक्तोऽसि कर्तुं मद्योगमाश्रितः ।
सर्वकर्मफलत्यागं ततः कुरु यतात्मवान् ॥११॥

athaitad apy aśakto 'si
kartuṁ mad-yogam āśritaḥ
sarva-karma-pala-tyāgaṁ
tataḥ kuru yatātmavān

atha—olsa bile; *etat*—bu; *api*—de-da; *aśaktaḥ*—yapamaz; *asi*—sensin; *kartum*—uygulamaya; *mat*—Bana; *yogam*—adanmış hizmet; *āśritaḥ*—sığınmak; *sarva-karma*—bütün faaliyetlerin; *pala*—sonuçların; *tyāgam*—feragat; *tataḥ*—sonra; *kuru*—yap; *yata-ātma-vān*—kendinde.

ÇEVİRİ

Eğer Benim şuurumla da çalışamıyorsan, o zaman, çalışmanın bütün sonuçlarından vazgeçmiş gibi hareket etmeye ve kendinde olmaya çalış.

AÇIKLAMA

Kişi, sosyal, ailevi, veya dînî görüşlerinden dolayı, veya diğer engellerden dolayı Kṛṣṇa şuurunda yapılan faaliyetlere sempati duymayabilir. Kişi, eğer kendisini Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlere doğrudan doğruya bağlarsa aile fertlerinden tepki görebilir, veya başka zorluklarla karşılaşabilir. Bu gibi sorunları olan kişilere, faaliyetlerinin sonuçlarını iyi bir amaç için feda etmeleri önerilir. Bunun nasıl yapılacağı ise Vedik kurallar tarafından izah edilir. *Vedalar*'da birçok fedakarlık betimlemeleri ve *punyanın* özel işlevleri, veya kişinin geçmişte yapmış olduğu bir hareketin sonucunun katılımıyla yapılan özel çalışma betimlemeleri vardır. Bu çalışmaları yapan kişi yavaş yavaş bilgi durumuna yükselir. Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetlere ilgi duymayanların bile, faaliyetlerinin zorlukla kazandıkları sonuçlarını hastane ve bazı sosyal kurumlara bağışladıkları da görülür. Burada, bu gibi bağışlarda bulunulması da önerilmektedir, çünkü kişinin,

faaliyetlerinin meyvelerinden vazgeçmesi aklının arınmasına yardımcı olur ve kişi, arınmış bir akılla Kṛṣṇa şuurunu anlıyabilir. Tabii ki, Kṛṣṇa şuuru birbaşka deneyime bağımlı değildir, çünkü Kṛṣṇa şuurunun kendisi kişinin aklını arıtırır; fakat eğer Kṛṣṇa şuurunun kabul edilmesine engel olan şeyler varsa, kişi o zaman hareketlerinin sonuçlarından vazgeçmeye çalışabilir. Bu bakımdan, kişi, Yüce Tanrıya adanmış hizmet verme platformuna yükselebilsin diye, kişinin yaptığı sosyal hizmet, kamu hizmeti, vatan hizmeti, vatan için fedakarlıkta bulunulması, vs. gibi hizmetler de kabul edilir. *Bagavad-gītā*'da (18.46) bu konuda şunlar belirtilmiştir: *yataḥ pravṛttir bhūtānām*: kişi, eğer yüce bir amaç için fedakarlıkta bulunmak isterse, bu yüce amacın Kṛṣṇa olduğunu bilmese bile, fedakarlık yöntemiyle Kṛṣṇa'nın yüce sebep olduğunu yavaş yavaş anlayacaktır.

12

श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासाज्ज्ञानाद्ध्यानं विशिष्यते ।
ध्यानात्कर्मफलत्यागस्त्यागाच्छान्तिरनन्तरम् ॥१२॥

śreyo hijñānam abhyāsāj
jñānād dhyānaṁ viśiṣyate
dhyānāt karma-pala-tyāgas
tyāgāc cāntir anantaram

śreyaḥ—daha iyi; *hi*—kesinlikle; *jñānam*—bilgi; *abhyāsāt*—uygulamadan; *jñānāt*—bilgiden; *dhyānam*—meditasyon; *viśiṣyate*—daha iyi olduğu düşünülür; *dhyānāt*—meditasyondan; *karma-pala-tyāgaḥ*—meyvesel faaliyetlerin sonuçlarının feda edilmesi; *tyāgāt*—bu feragatla; *śāntiḥ*—barış; *anantaram*—sonra.

ÇEVİRİ

Eğer bunu da uygulayamazsan, o zaman bilgi edinmekle meşgul ol. Ancak, meditasyon bilgiden daha iyidir, ve hareketin meyvelerinin feda edilmesi de meditasyondan daha iyidir, çünkü kişi bu feragatla akli huzura kavuşur.

AÇIKLAMA

Geçen maddelerde bahsedildiği gibi, iki çeşit adanmış hizmet vardır ve bunlar: ıslah edici ilkelerin izlenmesi ve Tanrının Yüce Şahsına tam bir aşkla bağlanılmasıdır. Kṛṣṇa şuurunun ilkelerini izleyemeyenlerin bilgi edinmeleri daha iyidir, çünkü kişi bilgi edinerek

gerçek konumunu anlayabilir. Ve bilgi yavaş yavaş meditasyon seviyesine yükselir. Meditasyon yapan kişi yavaş yavaş Tanrının Yüce Şahsını anlayabilir hale gelir. Kişiye kendisinin Tanrı olduğu saçmalığını bildiren meditasyon yöntemleri vardır, ve adanmış hizmetle meşgul olamıyan kişiye bu tür bir meditasyonla meşgul olması tercih edilir. Kişi, eğer bu yolla mediyasyon yapamıyorsa, o zaman *Bagavad-gītā*'nın son bölümünde bulacağımız *brāhmanlar, kṣatriyalar, vaisyalar* ve *sūdralar* için Vedik literatüründe belirlenmiş bazı görevleri yerine getirmelidir. Fakat, kişi her halikârda sonuçlardan, veya çalışmasının meyvelerinden vazgeçmelidir, bu ise *karma*nın sonucunun iyi bir sebep için kullanılması anlamına gelir.

Özetlersek; en yüce kazanca, yani Tanrının Yüce Şahsına ulaşmak için iki yöntem vardır; bunlardan biri tedrici ilerlemedir, diğeri ise doğrudan doğruya Tanrıya yönelme yöntemidir, ve diğer yöntem ise, kişinin faaliyetlerinin meyvelerinden vazgeçmesini gerektirir. Bundan sonra kişi, bilgi mertebesine, sonra meditasyon mertebesine, sonra Üstünruhu idrak etme mertebesine, ve sonra da Tanrının Yüce Şahsını idrak etme mertebesine yükselir. Kişi, ya adım adım ilerleme yöntemiyle hareket eder, ya da doğrudan doğruya Tanrıya giden yolu seçer. Bu dolaysız yöntemi uygulamak herkes için mümkün değildir; bu bakımdan dolaylı yöntem de iyidir. Ancak, bu dörtlükten anlaşıldığına göre, bu dolaylı yöntem Arjuna'ya tavsiye edilmemektedir, çünkü o zaten Yüce Tanrıya sevgiyle adanmış hizmet verme mertebesindedir. Bu mertebede olmayanlar, feragat, bilgi, meditasyon, Üstünruh ve Brahman idraki yöntemlerini izlemelidirler. Fakat, *Bagavad-gītā*'da dolaysız yöntem vurgulanmakta ve herkesin dolaysız yöntemi uygulayarak Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya teslim olması tavsiye edilmektedir.

13-14

अद्वेष्टा सर्वभूतानां मैत्रः करुण एव च ।
निर्ममो निरहंकारः समदुःखसुखः क्षमी ॥१३॥
सन्तुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चयः ।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर्यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥१४॥

adveṣṭā sarva-bhūtānāṁ
maitraḥ karuṇa eva ca
nirmamo nirahaṅkāraḥ
sama-duḥkha-sukhaḥ kṣamī

santuṣṭaḥ satataṁ yogī
yatātmā dṛḍha-niścayaḥ
mayy arpita-mano-buddhir
yo mad-baktaḥ sa me priyaḥ

adveṣṭā—haset etmeyen; *sarva-būtānām*—bütün canlı varlıklara karşı; *maitraḥ*—dostça; *karuṇaḥ*—kibar; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *nirmamaḥ*—sahiplenme duygusu olmaksızın; *nirahaṅkāraḥ*—sahte nefs olmaksızın; *sama*—eşit; *duḥkha*—rahatsızlık içerisinde; *sukhaḥ*—ve mutlulukta; *kṣamī*—bağışlayan; *santuṣṭaḥ*—tatmin; *satatam*—daima; *yogī*—adanmışlıkla meşgul kişi; *yata-ātmā*—benliğini kontrol edebilen; *dṛḍha-niścayaḥ*—kararlılıkla; *mayi*—Bana; *arpita*—meşgul; *manaḥ*—akıl; *buddhiḥ*—ve zeka; *yaḥ*—yapan; *mat-baktaḥ*—kulum; *saḥ*—o; *me*—Bana; *priyaḥ*—sevgili.

ÇEVİRİ

Kimseye haset etmeyen ve bütün canlı varlıkların dostu olan, sahiplenme duygusundan ve sahte nefisten özgür olan, mutluluğu da rahatsızlığı da eşit olarak kabul eden, hoşgörülü olan, daima tatminkar olan, kendisini kontrol eden ve aklı ve zekası Bende sabitleşmiş olarak kararlılık içerisinde adanmış hizmetle meşgul olan adanmış kulum Benim için çok değerlidir.

AÇIKLAMA

Tanrı, yine adanmış saf hizmet konusunda adanmış saf kulun niteliklerini bu iki dörtlükte betimlemektedir. Adanmış saf bir kul her ne durumda olursa olsun ne rahatsızlık duyar, ne kimseye haset eder, ne de düşmanına düşman olur. Çünkü o, "Geçmişte yapmış olduğum kötülüklere bir tepki olarak bu kişi benim düşmanım olarak hareket ediyor, onun için, bundan şikayet edeceğime başıma geleni çekerim" diye düşünür. *Śrīmad-Bāgavatam*'da (10.14.8) bu konuda şunlar belirtilir: *tat te 'nukampāṁ susamīkṣamāṇo bhuñjāna evātma-kṛtaṁ vipākam*. Adanmış kul her ne zaman bir zorluk, veya rahatsızlıkla karşılaşırsa, bunun Tanrının bir rahmeti olduğunu düşünür. Ve "Geçmişte yapmış olduğum kötülükler yüzünden, şimdi çekmekte olduğum bu acılardan çok daha fazlasını çekmeye layığım. Eğer çekmem gereken cezanın hepsini birden çekmiyorsam bu, Tanrının bana gösterdiği insaftandır. Tanrının Yüce Şahsının rahmetiyle bu cezanın sadece ufak bir bölümünü çekiyorum" diye düşünür. Bundan dolayı o, birçok zorlu koşullara rağmen daima sessiz, sakin ve sabırlıdır.

Adanmış bir kul düşmanı da dahil olmak üzere herkese kibar davranır. *Nirmama* sözcüğü, adanmış kulun vücutla ilgili olan sancılara ve rahatsızlıklara önem vermediğini belirtir, çünkü bu kişi kendisinin maddi bir vücut olmadığını çok iyi bilir. O, kendisini vücudu ile tanımlamaz; bundan dolayı sahte nefs kavramından kurtulmuştur ve mutluluğu da rahatsızlığı da eşit karşılar. Hoşgörülüdür ve Tanrının lütfuyla gelen herşeyle tatmin olur. Büyük zorluklara katlanarak birşey elde etmek için fazla bir gayret göstermez, onun için daima neşelidir. O, mükemmel bir mistiktir, çünkü mürşidinden almış olduğu bilgide sabitleşmiştir ve duyuları kontrol altında olduğu için kararlıdır. Nafile tartışmalara dalmaz, çünkü adanmış hizmette gösterdiği kararlılıktan onu hiçkimse caydıramaz. Kṛṣṇa'nın ebedi Tanrı olduğunun tam bilincindedir, onun için kimse onu rahatsız edemez. Bütün bu nitelikler, onun aklını ve zekasını tamamiyle Yüce Tanrı üzerinde sabitleştirmesini mümkün kılar. Böylesine bir adanmışlık standardına çok nadir raslanır, fakat adanmış kul, adanmış hizmetin ıslah edici ilkelerini izleyerek bu mertebeye yükselebilir. Dahası, Tanrının dediğine göre, böylesine adanmış bir kul Onun sevgili kuludur, çünkü tam Kṛṣṇa şuuruyla yapılan faaliyetler Tanrıyı her zaman memnun eder.

15

यस्मान्नोद्विजते लोको लोकान्नोद्विजते च यः ।
हर्षामर्षभयोद्वेगैर्मुक्तो यः स च मे प्रियः ॥१५॥

yasmān nodvijate loko
lokān nodvijate ca yaḥ
harṣāmarṣa-bayodvegair
mukto yaḥ sa ca me priyaḥ

yasmāt—kimden; *na*—asla; *udvijate*—tahrik olmuş; *lokaḥ*—halk; *lokāt*—halktan; *na*—asla; *udvijate*—rahatsız olan; *ca*—de-da; *yaḥ*—yapan; *harṣa*—mutluluktan; *amarṣa*—rahatsızlık; *baya*—korku; *udvegaiḥ*—ve endişe; *muktaḥ*—özgür; *yaḥ*—kim; *saḥ*—herkes; *ca*—de-da; *me*—Bana; *priyaḥ*—çok sevgili.

ÇEVİRİ

Hiçkimseyi zor duruma düşürmeyen ve hiçkimse tarafından rahatsız edilemiyen, mutlulukta ve rahatsızlıkta, korku ve endişe anında dengeli olabilen kişi Benim için çok değerlidir.

AÇIKLAMA

Adanmış kulun nitelikleri ileride anlatılacaktır. Adanmış kul, hiçkimseyi zorluğa, endişeye, korkuya, veya tatminsizliğe düşürmez. Adanmış kul herkese karşı çok kibar olduğu için diğerlerini endişeye düşürecek birşey yapmaz. Aynı zamanda, eğer diğerleri onu korkutmaya çalışırlarsa o bundan rahatsız olmaz. Bu kul, Tanrının lütfuyla öylesine deneyimlidir ki, hiçbir harici rahatsızlıktan rahatsız olmaz. Aslında, adanmış kişi daima Kṛṣṇa şuuruyla dolu olduğu için ve adanmış hizmetle meşgul olduğu için bu gibi maddi koşullar onu rahatsız etmez. Genel olarak, materyalistler duyu ve vücutlarını tatmin edecek birşey buldukları zaman mutlu olurlar, fakat diğerlerinin de aynı amaçla kendisinin sahip olmadığı birşeye sahip olduklarını görünce üzülür ve haset ederler. Bu gibi kişiler, düşmanlarından misilleme beklemekten korku içinde yaşarlar ve bir işi başaramayınca karamsarlığa kapılırlar. İşte bütün bu rahatsızlıklara aşkın olan bir kul, Kṛṣṇa için çok değerlidir.

16

अनपेक्षः शुचिर्दक्ष उदासीनो गतव्यथः ।
सर्वारम्भपरित्यागी यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥१६॥

anapekṣaḥ śucir dakṣa
udāsīno gata-vyathaḥ
sarvārambha-parityāgī
yo mad-bhaktaḥ sa me priyaḥ

anapekṣaḥ—tarafsız; *śuciḥ*—saf; *dakṣaḥ*—uzman; *udāsīnaḥ*—umursamıyan; *gata-vyathaḥ*—bütün rahatsızlıklardan özgür olan; *sarva-ārambha*—bütün gayretlerin; *parityāgī*—vazgeçmiş; *yaḥ*—her kim yaparsa; *mat-bhaktaḥ*—adanmış kulum; *saḥ*—o; *me*—Bana; *priyaḥ*—çok sevgili.

ÇEVİRİ

Faaliyetlerinin olağan seyrine bağımlı olmayan, saf ve becerikli olan, umursamıyan, bütün acılardan özgür olan ve bir sonuca varmak için çabalamıyan kişi, Benim için çok değerlidir.

AÇIKLAMA

Adanmış bir kula para teklif edilebilir, fakat o, bu parayı elde etmek için çabalamamalıdır. Eğer, Tanrının lütfuyla para kendiliğinden

gelirse adanmış bir kul bundan tahrik olmaz. Adanmış bir kul günde en az iki kere yıkanır ve adanmış hizmette bulunmak için sabah erken kalkar. Böylece hem içini hem de dışını temiz tutar. Adanmış bir kul her zaman beceriklidir, çünkü o, yaşamdaki tüm faaliyetlerin özünü, esasını bilir ve otoriteli kutsal metinlere inanır. Adanmış bir kul belli bir gurubun tarafını asla tutmaz ve bundan dolayı hiçbirşeyi umursamaz. O hiçbir acı duymaz, çünkü o, tüm sıfatlardan özgürdür, kendi vücudunun bir sıfat olduğunu bildiği için vücutsal acılardan özgürdür. Adanmış saf bir kul, adanmış hizmetin ilkelerine aykırı birşey için gayret göstermez. Örneğin, büyük bir bina inşa etmek büyük bir enerji gerektirir ve eğer bu iş onun adanmış hizmette ilerlemesini sağlamıyacaksa o işi yapmaz. Tanrı için bir tapınak inşa edebilir ve bunun için birçok zahmetlere katlanabilir, fakat kendisi için büyük bir bina inşa etmez.

17

यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान् यः स मे प्रियः ॥१७॥

yo na hṛṣyati na dveṣṭi
na socati na kāṅkṣati
śubhāśubha-parityāgī
bhaktimān yaḥ sa me priyaḥ

yaḥ—yapan; *na*—asla; *hṛṣyati*—zevk alır; *na*—asla; *dveṣṭi*—üzülen; *na*—asla; *socati*—yakınan; *na*—asla; *kāṅkṣati*—arzular; *śubha*—hayırlının; *aśubha*—ve hayırsızın; *parityāgī*—vazgeçmiş; *bhaktimān*—adanmış kul; *yaḥ*—yapan; *saḥ*—odur; *me*—Bana; *priyaḥ*—sevgili.

ÇEVİRİ

Ne sevinen ne de üzülen, ne yakınan ne de arzulayan, ve hem hayırlı hem de hayırsız seylerden vazgeçen adanmış kul Benim için çok değerlidir.

AÇIKLAMA

Adanmış saf bir kul, maddi kazanç ve kayıptan ne mutlu olur ne de rahatsız olur; o, ne bir oğul veya mürid sahibi olmayı bekler, ne de bunlara sahip olamayınca rahatsız olur. Eğer çok sevdiği birşeyi kaybederse bundan yakınmaz. Aynı şekilde, eğer arzuladığı birşeyi

elde edemezse bundan rahatsız olmaz. O, herçeşit hayırlı, hayırsız ve günah olan faaliyetlere karşı aşkındır. O, Yüce Tanrıyı tatmin etmek için her çeşit riske girmeye hazırdır. Adanmış hizmetin icra edilmesi açısından hiçbirşey ona engel olamaz. İşte böylesine adanmış bir kul Kṛṣṇa için çok değerlidir.

18-19

समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु समः संगविवर्जितः ॥१८॥
तुल्यनिन्दास्तुतिर्मौनी सन्तुष्टो येन केनचित् ।
अनिकेतः स्थिरमतिर्भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥१९॥

samaḥ śatrau ca mitre ca
tathā mānāpamānayoḥ
śītoṣṇa-sukha-duḥkheṣu
samaḥ saṅga-vivarjitaḥ

tulya-nindā-stutir maunī
santuṣṭo yena kenacit
aniketaḥ sthira-matir
bhaktimān me priyo naraḥ

samaḥ—eşit; *śatrau*—düşmana; *ca*—de-da; *mitre*—dosta; *ca*—de-da; *tathā*—öyleyse; *māna*—serefte; *apamānayoḥ*—ve şerefsizlikte; *śīta*—soğukta; *uṣṇa*—sıcak; *sukha*—mutluluk; *duḥkheṣu*—ve rahatsızlık; *samaḥ*—dengeli; *saṅga-vivarjitaḥ*—bütün birlikteliklerden özgür; *tulya*—eşit; *nindā*—kepazelik; *stutiḥ*—söhret; *maunī*—sessiz; *santuṣṭaḥ*—tatminkar; *yena kenacit*—herşeyle; *aniketaḥ*—evsizlik; *sthira*—sabitleşmiş; *matiḥ*—kararlılık; *bhakti-mān*—adanmışlıkla meşgul; *me*—Bana; *priyaḥ*—sevgili; *naraḥ*—adam.

ÇEVİRİ

Dostuna ve düşmanına karşı eşit olan, şerefte ve şerefsizlikte, sıcakta ve soğukta, mutlulukta ve rahatsızlıkta, şöhrette ve kepazelikte dengesini koruyan, kirletici birlikteliklerden daima özgür olan, her zaman sessiz ve herşeyden tatmin olan, herhangibir ikamet yeri aramıyan, bilgide sabitleşmiş olan ve adanmış hizmetle meşgul olan kişi Benim için çok değerlidir.

AÇIKLAMA

Adanmış kişi her türlü kötü birlikteliklerden uzaktır. Birisi bazen övülür baze de yerilir; bu eğilim insan toplumunun yapısında vardır. Fakat adanmış bir kul, yapmacık bir şöhrete ve kepazeliğe, mutluluğa ve rahatsızlığa daima aşkındır. O çok sabırlıdır. O, Kṛṣṇa ile ilgili konulardan başka birşey konuşmaz ve bundan dolayı sessiz kalır. Sessizliğin anlamı, kişinin hiç konuşmaması anlamına gelmez; sessizliğin anlamı, kişinin boşboğazlık edip saçmalamamasıdır. Kişi sadece esasi olan konuları konuşmalıdır ve adanmış bir kul için konuşulacak en esaslı konu Yüce Tanrıdır. Adanmış bir kul her koşulda mutludur; o bazen çok lezzetli yemekler de yiyebilir ve bazen bunu bulamıyabilir, fakat tatmin olur. O herhangibir ev de aramaz. Bazen bir ağacın altında yaşar ve bazen de konforlu bir evde yaşar, fakat bunun cazibesine kapılmaz. Ona sabitleşmiş derler, çünkü o, bilgi ve kararlılıkta sabitleşmiştir. Adanmış bir kulun niteliklerini tasvir ederken bazı tekrarlarda bulunmuş olabiliriz, fakat bu tekrarlama, adanmış bir kulun bu niteliklere sahip olmasının gerekliliğini vurgulamak içindir. İyi niteliklere sahip olmayan birisi adanmış bir kul haline gelemez. *Harāv abhaktasya kuto mahad-guṇāḥ*: adanmamış beşerlerin iyi nitelikleri yoktur. Kişi, eğer adanmış bir kul olarak bilinmek istiyorsa, o zaman iyi nitelikler geliştirmelidir. Tabii ki hiçkimse kendisini zorlayarak bu iyi nitelikleri geliştiremez, fakat Kṛṣṇa şuuru ve adanmış hizmetle meşgul olmak, kişinin bu nitelikleri kendiliğinden geliştirmesine yardımcı olur.

20

ये तु धर्मामृतमिदं यथोक्तं पर्युपासते ।
श्रद्दधाना मत्परमा भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः ॥२०॥

ye tu darmāmṛtam idaṁ
yathoktaṁ paryupāsate
śraddadhānā mat-paramā
baktās te 'tīva me priyāḥ

ye—yapan; *tu*—fakat; *darma*—dînin; *amṛtam*—nektar; *idam*—bu; *yathā*—olarak; *uktam*—dedi; *paryupāsate*—tamamen meşgul; *śraddadhānāḥ*—imanla; *mat-paramāḥ*—herşey demek olan Yüce Tanrıyı kazanırlar; *baktāḥ*—adanmış kullar; *te*—onlar; *atīva*—çok, çok; *me*—Bana; *priyāḥ*—sevgili.

ÇEVİRİ

Bu ölümsüz adanmış hizmet yolunu izleyenler ve kendilerini tamamen îmanla meşgul edip Beni en yüce kazanç olarak görenler Benim için çok değerlidir.

AÇIKLAMA

Bu bölümde, ikinci dörtlükten sonuncuya kadar, yani *mayy āveśya mano ye mām* ("aklını Bende sabitleştir")'den, *ye tu darmāmṛtam idam* ("bu ebedi meşguliyet dini")'ne kadar, Yüce Tanrı, Kendisine yaklaşmak isteyenlerin izlemeleri gereken aşkın hizmet yolunu açıklamıştır. Bu yol Tanrı için çok değerlidir, ve bu yolla meşgul olan kişiler Onun kabulüne mazhar olurlar. Bu bölümün başında Arjuna, gayrişahsi Brahman yoluyla meşgul olanların mı, yoksa Tanrının Yüce Şahsına hizmet etmekle meşgul olanların mı daha iyi olduklarını sormuş ve Tanrı da, Yüce Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olmanın, manevi idrak yolunda izlenebilecek en iyi yol olduğunu açıkça beyan etmiştir. Birbaşka deyişle, kişinin iyi bir ilişki vasıtsıyla adanmış hizmete bağlanabileceğine ve böylece deha sahibi bir manevi öğretmene bağlanarak onun öğretileri doğrultusunda duymaya ve zikretmeye başlayacağına ve adanmış hizmetin ıslah edici ilkelerini îmanla, bağlılıkla ve adanmışlıkla yerine getirerek Tanrının aşkın hizmetiyle meşgul olacağına bu bölümde karar verilmiştir. Bu bölümde bu yol tavsiye edilmektedir; demek ki adanmış hizmet, benlik idraki için ve Tanrının Yüce Şahsına ulaşmak için izlenilecek yegane mutlak yoldur. Bu bölümde anlatıldığı gibi, Yüce Mutlak Hakikatin gayrişahsi kavramı, sadece kişi benlik idrakine teslim oluncaya kadar önerilmektedir. Birbaşka deyişle, kişi, adanmış saf bir kulla ilişkiye girmedikçe gayrişahsi kavram o kişi için yararlı olabilir. Mutlak Hakikatin gayrişahsi kavramında kişi meyvesel sonuçlar edinmeksizin çalışır ve ruh ve maddeyi anlaması için ihtiyacı olan bilgiyi edinir ve meditasyon yapar. Kişi, adanmış saf bir kulla ilişki kurmadıkça bu gereklidir. Kişi, eğer adanmış saf hizmette Kṛṣṇa şuuruyla meşgul olmayı arzulamaya başlarsa, o zaman manevi idrak yolunda adım adım ilerlemesine gerek kalmaz. *Bagavad-gītā*'nın ortasında bulunan altı bölümde izah edildiği gibi adanmış hizmet daha uygun bir yöntemdir. Bu yoldaki kişinin, ruhunu ve vücudunu bir arada tutabilmesi için gereksinim duyduğu maddeleri elde etmek bakımından endişe duymasına da gerek yoktur, çünkü bu yoldaki kişiye gerekli olan herşey Tanrının lütfuyla temin edilir.

Adanmış Hizmet konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Onikinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM



Doğa, Hoşlanıcı ve Şuur

1

अर्जुन उवाच

प्रकृतिं पुरुषं चैव क्षेत्रं क्षेत्रज्ञमेव च ।
एतद् वेदितुमिच्छामि ज्ञानं ज्ञेयं च केशव ॥१॥

श्रीभगवानुवाच

इदं शरीरं कौन्तेय क्षेत्रमित्यभिधीयते ।
एतद् यो वेत्ति तं प्राहुः क्षेत्रज्ञ इति तद्विदः ॥२॥

arjuna uvāca
prakṛtiṁ puruṣaṁ caiva
kṣetraṁ kṣetra-jñam eva ca
etad veditum icchāmi
jñānaṁ jñeyaṁ ca keśava

śrī-bagavān uvāca
idaṁ śarīraṁ kaunteya
kṣetram ity abhidhīyate
etad yo vetti taṁ prāhuḥ
kṣetra-jña iti tad-vidaḥ

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *prakṛtim*—doğa; *puruṣam*—hoşlanıcı; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *kṣetram*—alan; *kṣetra-jñam*—alanı bilen; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *etat*—bütün bu; *veditum*—anlamayı; *icchāmi*—dilerim; *jñānam*—bilgi; *jñeyam*—bilgi nesnesi; *ca*—de-da; *keśava*—Ey Kṛṣṇa; *śri-bagavān uvāca*—Tanrının

Şahsı şöyle dedi; *idam*—bu; *sarīram*—vücut; *kaunteya*—Ey Kuntī'nin oğlu; *kşetram*—alan; *iti*—böylece; *abhidhiyate*—denir; *etat*—bu; *yah*—yapan; *vetti*—bilir; *tam*—o; *prāhuh*—denir; *kşetra-jñah*—alanı bilen; *iti*—böylece; *tat-vidah*—bunu bilenler tarafından.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey sevgili Krşna, prakrtiyi (doğayı), puruşayı (hoşlanıcıyı), alanı ve bu alanı bileni, bilgiyi ve bilginin hedefini bilmek istiyorum.

Ve Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Ey Kuntī'nin oğlu, bu vücut bir alandır ve bu vücudu bilen, alanı bilen kişidir.

AÇIKLAMA

Arjuna burada doğanın, hoşlanıcının, alanın ve bu alanı bilenin, bilginin ve bilginin amacının ne olduğunu araştırmaktadır. Krşna ise bu soruya cevap olarak, vücudun bir alan olduğunu ve bu vücudu bilenin, alanı bilen kişi olduğunu söylemektedir. Vücut, koşullanmış ruh için bir faaliyet alanıdır. Maddi yaşam kapanına düşen koşullanmış ruh doğaya hükmetmek ister ve doğaya hükmediş kapasitesine göre belli bir faaliyet alanına sahip olur. Bu faaliyet alanı ise vücuttur. Nedir bu vücut? Vücut duyulardan ibarettir. Koşullanmış ruh duyularını tatmin etmek ister ve bu duyusal tatminiyetten hoşlanış kapasitesine göre belli bir vücuda, yani faaliyet alanına sahip olur. Bundan dolayı vücuda, *kşetra*, yani koşullanmış ruhun faaliyet alanı denir. Kendisini vücuduyla tanımlamayan kişi alanı bilen kişidir. Alan ve alanı bilen kişi ile vücut ve vücudu bilen kişi arasında bir fark olmadığını anlamak o kadar zor birşey değildir. Bebeklikten yaşlılığa kadar sürekli olarak değişen vücudun içinde aynı kişi olarak kaldığını bilen herkes bunu kolaylıkla anlayabilir. Bunun bilincinde olanlar, faaliyet alanını bilenler ile faaliyet alanı arasındaki farkı kolaylıkla anlayabilirler. Maddi dünyada yaşamakta olan koşullanmış ruh, böylece kendisinin vücudundan farklı olduğunu anlayabilir. Başlangıçta betimlendiği gibi, (*dehino 'smin*) canlı varlık bir vücut içindedir ve o vücut çocukluktan ergenliğe ve ergenlikten gençliğe ve gençlikten yaşlılığa doğru bir değişim geçirir ve vücudun sahibi, vücudunun bir değişim içerisinde olduğunu bilir. Vücudun sahibine *kşetra-jña* denir. Ve bu *kşetra-jña*, bazen kendisinin mutlu olduğunu, erkek olduğunu, kadın olduğunu, köpek olduğunu, veya kedi olduğunu zanneder. Aslında bütün bunlar vücutsal tanımlamalardır. Ve vücudun içerisinde yaşıyan canlı varlık, vücudundan farklıdır. Benim

giysilerim, vs. gibi tanımlamalar yapmakla beraber kullandığımız eşyalardan farklı olduğumuzu biliriz. Aynı şekilde, bazen, vücudumuzdan farklı olduğumuzu da düşünürüz. Bir vücut sahibi olan herkes bir *kşetra-jña*dır, yani faaliyet alanını bilen kişidir ve vücut bir *kşetra*dır, yani faaliyet alanının kendisidir.

Vücudu bilen kişi (canlı varlık) ve Onun Yüce Tanrıyı anlama konumu *Bagavad-gītā*'nın ilk altı bölümünde açıklanmıştı. *Bagavad-gītā*'nın Altıncı Bölümünden Onüçüncü Bölümüne kadar olan kısımda ise, Tanrının Yüce Şahsı ve adanmış hizmetle ilişkili olarak bireysel ruh ile Üstünruh arasındaki ilişki anlatılmıştı. Tanrının Yüce Şahsının üstün konumu ile bireysel ruhun ikinci derecedeki konumu bu bölümlerde açık olarak izah edilmişti. Canlılar, bütün koşullarda ikinici derecede yer almalarına rağmen unutkanlıkları yüzünden acı çekerler. Canlı varlıklar erdemli faaliyetlerle aydınlanınca, hastalandıkları zaman, paraya ihtiyaçları olduğu zaman, bilgi aradıkları zaman ve araştırıcı bir yapıda oldukları zaman çeşitli kapasiteleriyle Tanrıya yaklaşırlar. Bu Onüçüncü Bölümden başlayarak canlının maddi doğayla nasıl bir araya geldiği, çeşitli meyvesel faaliyet yöntemleri vasıtasıyla kişinin Tanrı tarafından maddi dünyadan nasıl kurtarıldığı, nasıl bilgi sahibi olunacağı ve adanmış hizmetin nasıl yerine getirileceği güzel bir şekilde izah edilmektedir. Vücudundan tamamiyle farklı bir yapıda olmasına rağmen, canlı varlığın maddi vücut ile nasıl bir araya geldiği de burada izah edilmektedir.

3

क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारत ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम ॥३॥

kṣetra-jñaṁ cāpi māṁ viddhi
sarva-kṣetreṣu bhārata
kṣetra-kṣetrajñayor jñānaṁ
yat taj jñānaṁ mataṁ mama

kṣetra-jñam—alanı bilen; *ca*—de-da; *api*—kesinlikle; *mām*—Beni; *viddhi*—bil; *sarva*—bütün; *kṣetreṣu*—vücutsal alanlarda; *bhārata*—Ey Bharata'nın torunu; *kṣetra*—faaliyet alanı (vücut); *kṣetra-jñayoḥ*—ve alanı bilen; *jñānam*—bilginin; *yat*—olan; *tat*—o; *jñānam*—bilgi; *matam*—fikir; *mama*—Benim.

ÇEVİRİ

Ey Bhrata'nın torunu, şunu da anlamalısın ki Ben bütün vücutları bilenim. Bu vücudu ve vücudu bileni anlamaya bilgi denir. Benim görüşüm budur.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa ve Arjuna, vücut konusunda ve vücudu bilen hakkında, yani ruh ve Üstünruh hakkında konuşurlarken üç farklı konuya rastlayacağız; bunlar: Tanrı, canlı varlık ve maddedir. Her faaliyet alanında, yani her vücutta iki ruh vardır; bunlardan biri bireysel ruhtur, diğeri de Üstünruhtur. Üstünruh, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın tam yayılımı olduğu için, Kṛṣṇa "Ben aynı zamanda bilenim, fakat Ben vücut içerisinde yaşayan bireysel bilen değilim. Ben üstün bilenim. Ben her vücutta Paramātmā olarak, yani Üstünruh olarak bulunurum" demektedir.

Faaliyet alanı ve bu alanı bilen hakkındaki konuları *Bagavad-gītā* kapsamı içerisinde detaylarıyla öğrenen kişi bilgiye ulaşabilir.

Tanrı burada, "Ben, her bireysel vücudun faaliyet alanını bilenim" demektedir. Bireyler, yani canlı varlıklar sadece kendi vücutlarını bilebilirler, fakat diğer vücutlar hakkında bilgileri yoktur. Bütün vücutlarda Üstünruh olarak bulunan Tanrının Yüce Şahsı bütün vücutlar hakkında herşeyi bilir. O, çeşitli vücutlara sahip bütün canlı varlıkların vücutlarını bilir. Vatandaş sadece kendi arazisi hakkında bilgi sahibidir, fakat hükümdar kendi sarayı hakkında bilgi sahibi olmakla beraber bütün vatandaşların sahip bulunduğu araziler hakkında da bilgi sahibidir. Aynı şekilde, kişi kendi bireysel vücudunun sahibi olabilir, fakat Tanrı bütün vücutların sahibidir. Kral, krallığın özgün sahibidir, vatandaş ise ikinci derecedeki sahibidir. Aynı şekilde, Tanrı da bütün vücutların sahibidir.

Vücut duyulardan ibarettir. Yüce Tanrı ise Hṛṣikeśa'dır, yani duyuların kontrolörüdür. Tıpkı, kralın devlet faaliyetinin özgün kontrolörü, vatandaşın ise ikinci derecedeki kontrolörü olması gibi, Tanrı da duyuların özgün kontrolörüdür. Tanrı, "Ben aynı zamanda bilenim"der. Bunun anlamı, Onun üstün bilici olmasıdır; çünkü bireysel ruh sadece kendi vücudunu bilir. Bu konu Vedik literatüründe şöyle belirtilir:

kṣetrāṇi hi śarīrāṇi
bi jaṁ cāpi śubhāśubhe

tāni vetti sa yogātmā
tatah kṣetra-jña ucyate

Vücuda *kṣetra* denir, ve vücudun sahibi olan, ve hem vücudu, hem de vücudun sahibini bilen Yüce Tanrı vücudun içerisinde bulunur. Bundan dolayı Ona, bütün alanları bilen denir. Faaliyet alanları arasındaki farklar, bu faaliyetleri bilen kişi ve faaliyetlerin yüce bilgini şöyle anlatılır. Vücudun terkibi hakkındaki mükemmel bilgi, bireysel ruhun terkibi ve Üstünruhun terkibi Vedik literatüründe *jñāna* olarak bilinir. Bu ise Kṛṣna'nın fikridir. Ruhu ve Üstünruhu hem bir olarak, hem de birbirlerinden ayrı olarak anlamak bilgidir. Faaliyet alanını ve faaliyeti bileni anlamayan kişi mükemmel bilgiye sahip değildir. Kişi, *prakṛti*nin (doğanın), *puruṣa*nın (hoşlanıcının), ve *īśvara*nın (doğayı, veya bireysel ruhu kontrol eden, veya onlara hükmeden bilirkişi) konumlarını anlamalıdır. Kişi bu üç ögeyi farklı kapasiteleri içerisinde birbirine karıştırmamalıdır. Ressam, yaptığı tablo ile şövaleyi birbirine karıştırmamalıdır. Bir faaliyet alanı olan bu maddi dünya doğadır ve bundan zevk alan ise canlı varlıktır, ve bunların üzerinde aynı zamanda yüce kontrolör olan Tanrının Yüce Şahsı bulunur. Bu konu Vedik literatüründe (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 1.12) şöyle anlatılır: *bhoktā bhogyaṁ preritāraṁ ca matvā / sarvaṁ proktaṁ tri-vidhaṁ brahmam etat*. Üç tane Brahman kavramı vardır: *prakṛti*, faaliyet alanı olarak Brahmandır, ve *jīva* da (bireysel ruh da) Brahmandır ve maddi doğayı kontrol etmeye çalışır, ve bu ikisini kontrol eden de Brahmandır, fakat O, esas kontrolördür.

Yine bu bölümde izah edileceği gibi, bu iki bilenden biri yanılabilir, diğeri ise yanılmazdır. Biri üstün konumdadır, diğeri ise ikincil konumdadır. Alanı bilen bu ikiliyi bir ve aynı olarak anlayan kişi, "Ben aynı zamanda faaliyet alanını da bilenim" diye burada açıkça belirten Tanrının Yüce Şahsına ters düşer. Halatı yılan olarak anlayan kişi bilgide değildir. Çeşitli türlerde vücutlar vardır ve bu vücutların çeşitli sahipleri vardır. Çünkü maddi doğaya hükmedebilmesi için, her bireysel ruhun kendi bireysel kapasitesi vardır. Fakat, Yüce Tanrı da kontrolör olarak onların içerisinde bulunur. Burada kullanılan *ca* sözcüğü tam vücut sayısına işaret ettiği için önemlidir. Bu ise Śrīla Baladeva Vidyābhūṣana'nın fikridir. Kṛṣna, bireysel ruhtan ayrı olarak her vücutta Usrünruh olarak bulunur. Ve Kṛṣna burada kesin olarak ifade ettiğine göre, Üstünruh, hem faaliyet alanının hem de sınırlı hoşlanıcının kontrolörüdür.

4

तत् क्षेत्रं यच्च यादृक् च यद्विकारि यतश्च यत् ।
स च यो यत्प्रभावश्च तत् समासेन मे शृणु ॥४॥

tat kṣetraṁ yac ca yādṛk ca
yad-vikāri yataś ca yat
sa ca yo yat-prabhāvaś ca
tat samāsena me śṛṇu

tat—o; *kṣetram*—faaliyet alanı; *yat*—ne: *ca*—de-da; *yādṛk*—olduğu gibi; *ca*—de-da; *yat*—neleri olduğu; *vikāri*—değişimler; *yataḥ*—neyden; *ca*—de-da; *yat*—ne; *saḥ*—o; *ca*—de-da; *yaḥ*—kim; *yat*—neleri olduğu; *prabhāvaḥ*—ilham; *ca*—de-da; *tat*—o; *samāsena*—özetinde; *me*—Benden; *śṛṇu*—anla.

ÇEVİRİ

Bu faaliyet alanı ve nasıl oluştuğu, değişimleri, ne zaman üretildiği, bu faaliyet alanını bilen kişi ve etkileri hakkında yapacağım açıklamaları şimdi dinle lütfen.

AÇIKLAMA

Tanrı, faaliyet alanını ve bu faaliyet alanını bileni meşru konumlarında betimlemektedir. Kişi, vücudunun nasıl oluştuğunu, vücudunu oluşturan maddeleri, vücudunun kimin kontrolü altında olduğunu, değişimlerin nasıl meydana geldiğini, değişimlerin nereden geldiğini, buna nelerin sebep olduğunu, bu sebeplerin neler olduğunu, bireysel ruhun en yüce kazancının ne olduğunu ve bireysel ruhun esas suretinin ne olduğunu bilmelidir. Kişi, bireysel ruh ile Üstünruh arasındaki farkı, bunların çeşitli etkilerini, kudretlerini, vs. de bilmelidir. Kişi, *Bagavad-gītā*'nın doğrudan doğruya Tanrının Yüce Şahsının sözlerinden oluştuğunu da anlamalıdır. Fakat kişi, Tanrının Yüce Şahsının bireysel ruh *jīva* ile bir ve aynı olmadığını çok iyi bilmelidir. Çünkü bu hata, güçlü ile güçsüzü birbirine karıştırmak gibi olur.

5

ऋषिभिर्बहुधा गीतं छन्दोभिर्विविधैः पृथक् ।
ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव हेतुमद्भिर्विनिश्चितैः ॥५॥

ṛṣibhir bahudhā gītam
chandobhir vividhaiḥ pṛthak
brahma-sūtra-padaiś caiva
hetumadbhir viniścitaiḥ

ṛṣibhiḥ—hikmet sahibi bilgelerden; *bahudhā*—bir çok yollardan; *gītam*—betimlendi; *chandobhiḥ*—Vedik ilahiler tarafından; *vividhaiḥ*—çeşitli; *pṛthak*—çeşitli; *brahma-sūtra*—Vedanta'nın; *padaiḥ*—vecizeler ile; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *hetu-madbhiḥ*—sebep ve etki ile; *viniścitaiḥ*—kesin.

ÇEVİRİ

Faaliyet alanı bilgisi ve bu faaliyeti bilen kişiler hakkında çeşitli bilgeler tarafından yazılmış açıklamalar Vedik edebiyatında mevcuttur. Bu açıklamalar, özellikle Vedanta-sūtra'da bütün sebep ve etkileri ile ortaya koyulmuştur.

AÇIKLAMA

Bu bilgiyi açıklama yetkisine sahip olan en yüksek otorite Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'dır. Bundan dolayı, bilgeler ve bazı standart otoriteler daima kendilerinden önce gelmiş geçmiş otoritelerin gösterdikleri delilleri gösterirler. Ruh ve Üstünruh ikilemi ve birliği gibi en çok ihtilafa düşülen bu nokta, otorite olarak kabul edilen *Vedanta*'ya dayanılarak burada Kṛṣṇa tarafından izah edilmektedir. O, ilk önce, "Bu çeşitli bilgelere göredir" demektedir. Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu olarak kabul edilen Vyasadeva (*Vedānta-sūtra*'nın yazarı) gibi büyük bilgelere göre, bu ikilem *Vedānta-sūtra*'da mükemmelen izah edilmiştir. Ve Vyasadeva'nın babası olan Parāśara da büyük bir bilge olup, yazdığı dindarlık kitaplarında, *aham tvaṁ ca tahānye* . . . demiştir, yani "Bizler, Sen, ben ve diğer canlı varlıklar, maddi vücutlar içerisinde bulunmamıza rağmen hepimiz aşkınız. Farklı *karma*larımıza göre, şimdi maddi doğanın üç halinin içerisine düşmüş durumdayız. Bazılarımız yüksek seviyelerde, bazılarımız da alçak seviyelerde bulunmaktayız. Bu yüksek ve alçak doğalarımız cehalet sayesinde var olur ve sayısız miktarda canlı varlık olarak tezahür ederler. Fakat, yanılmaz olan Üstünruh doğanın bu üç hali tarafından kirletilemez ve bundan dolayı aşkın bir konumdadır." Aynı şekilde, özellikle *Katha Upaniṣad*'da olmak üzere ruh, Üstünruh ve vücut arasındaki farklar özgün *Vedalar*'da izah edilir. Bunu açıklamış olan birçok büyük bilgenin arasında Parāśara, en önemli bilge olarak kabul edilir.

Candobhih sözcüğü, çeşitli Vedik literatürlerini referans olarak gösterir. Örneğin, *Yajur Veda*'nın bir kolu olan *Taittirīya Upaniṣad*, doğayı, canlı varlığı ve Tanrının Yüce Şahsının betimler.

Daha önce belirtildiği gibi, *ksetra* bir faaliyet alanıdır ve iki çeşit *ksetra jña* vardır; bunlar: bireysel canlı varlık ve yüce canlı varlıktır. *Taittirīya Upaniṣad*'da (2.9) belirtildiğine göre, *brahma puccham pratiṣṭhā*, yani Tanrının enerjisinin görüngüsü olan *annamaya*nın varlığı yiyeceğe bağımlıdır. Bu, Tanrının maddi yönden idrak edilişidir. *Prāṇamaya*da ise kişi, Tanrıyı yiyecek bakımından idrak ettikten sonra Mutlak Hakikati çeşitli yaşam belirtilerinde, veya yaşam suretlerinde idrak edebilir. *Jñāna-maya*da ise kişinin Tanrıyı idrak edişi canlıları aşarak düşünce, his ve irade seviyesine yükselir. Brahman idraki seviyesi olan *vijñāna-maya*da ise, canlının akıl ve yaşam belirtileri canlının kendisinden ayrılmış durumdadır. Bundan sonra gelen ve en yüksek seviye olan *ānanda-maya* idrak seviyesinde ise kişi saadet dolu doğayı idrak eder. *Brahma puccham* adı verilen bu beş seviye, Brahman idrakinin mertebeleridir. İlk üç mertebe olan *anna-maya*, *prāna-maya* ve *jñāna-maya* canlıların faaliyet alanları ile ilişkili olanlardır. Bu konuda, *ānanda-maya* ismine sahip olan Yüce Tanrı ise bütün bu faaliyet alanlarına aşkındır. *Vedānta-sūtra*, *ānanda-mayo bhyāsat* diyerek, Yüce Tanrıyı yapısı sayesinde zevk dolu olarak betimler. Tanrı, aşkın saadetinden zevk almak için, aşkın saadetini *vijñāna-maya*, *jñāna-maya*, *prāna-maya* ve *anna-maya* mertebelerine bölüştürmüştür. Canlı varlık, faaliyet alanında hoşlanıcı olarak kabul edilir, ve kendisinden farklı olan ise *ānanda-maya*dır. Yani, eğer canlı varlık kendisini *ānanda-maya*ya bağlayarak zevk almaya karar verirse mükemmelliğe ulaşır. Tanrının, alan hakkındaki en yüksek bilgiye nasıl sahip olduğunun, canlının ikinci derecedeki bilen varlık olduğunun ve faaliyet alanının doğasının gerçek açıklaması Vedik edebiyatında bu şekilde yapılır. Kişi, *Vedānta-sūtra*, veya *Brahma-sūtra*'da bu hakikati aramalıdır.

Brahma-sūtra'nın kodlarının, sebep ve etkilere göre çok güzel bir şekilde düzenlenmiş olduğu burada anlatılmaktadır. *Sūtralar*'dan, veya vecizelerden bazıları şunlardır: *na viyad aśruteḥ* (2.3.2), *nātmā śruteḥ* (2.3.18), ve *parāt tu tac-cruteḥ* (2. 3. 40). Birinci vecize faaliyet alanına işaret eder, ikincisi canlı varlığa işaret eder ve üçüncüsü de Yüce Tanrıya işaret eder.

6-7

महाभूतान्यहंकारो बुद्धिरव्यक्तमेव च ।

इन्द्रियाणि दशैकं च पञ्च चेन्द्रियगोचराः ॥६॥
इच्छा द्वेषः सुखं दुःखं सङ्घातश्चेतना धृतिः ।
एतत् क्षेत्रं समासेन सविकारमुदाहृतम् ॥७॥

mahā-bhūtāny ahaṁkāro
buddhir avyaktam eva ca
indriyāṇi daśaikaṁ ca
pañca cendriya-gocarāḥ

icchā dveṣaḥ sukhaṁ duḥkhaṁ
saṅghātas cetanā dhṛtiḥ
etat kṣetraṁ samāsena
sa-vikāram udāhṛtam

mahā-bhūtāni—büyük unsurlar; *ahaṁkārah*—sahte nefs; *buddhih*—zeka; *avyaktam*—tezahür etmemiş olan; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *indriyāni*—duyular; *daśa-ekam*—onbir; *ca*—de-da; *pañca*—beş; *ca*—de-da; *indriya-go-carāh*—duyu nesneleri; *icchā*—arzu; *dveṣah*—nefret; *sukham*—mutluluk; *duhkham*—rahatsızlık; *saṅghātah*—bütün; *cetanā*—yaşam belirtileri; *dhṛtih*—inanç; *etat*—bütün bunlar; *kṣetram*—faaliyet alanları; *samāsena*—özetle; *sa-vikāram*—birbirlerini etkileyisleriyle; *udāhṛtam*—örnek olarak.

CEVİRİ

Beş esas unsur, sahte nefs, zeka, tezahür etmemiş olan, on duyu ve akıl, beş duyu nesnesi, arzu, nefret, mutluluk, rahatsızlık, bütün, yaşam belirtileri ve inanclar olmak üzere, özet olarak bütün bunlar, faaliyet alanları ve bunların birbirlerini etkileyisleridir.

AÇIKLAMA

Büyük bilgelerin otoriteli açıklamalarından, Vedik ilahilerinden ve *Vedānta-sūtra*'nın vecizelerinden, bu dünyanın bileşenlerinin şunlar olduğunu anlayabiliriz. Ilk önce toprak, su, ateş, hava ve eter gelir. Bunlar beş büyük unsurdur (*mahā-bhūta*). Sonra, sahte nefs, zeka ve doğanın üç halinin tezahür dışı safhası gelir. Sonra, bilgi edinmek için yaratılmış olan beş duyu gelir (gözler, kulaklar, burun, dil ve deri). Bundan sonra çalışan beş duyu gelir (ses, bacaklar, eller, anüs ve üreme organları). Duyuların üzerinde ise akıl yer alır ve akıl, dahili bir duyu olarak kabul edilir. Böylece, akıl da dahil olmak üzere onbir duyu vardır. Bundan sonra, beş duyu nesnesi olan koku, tat,

suret (şekil), dokunma ve ses gelir. İşte bu yirmidört unsurun toplamına faaliyet alanı denir. Kişi, eğer bu yirmidört konunun analitik öğrenimini yaparsa o zaman faaliyet alanını çok iyi anlayabilir. Bundan sonra, arzu, nefret, mutluluk ve buna tepki olarak rahatsızlık gelir, ve bunlar fiziksel vücudu meydana getiren beş büyük unsurun temsilcileridir. Yaşam belirtileri ise, şuur ve inanç tarafından temsil edilirler ve bunlar fiziksel vücut, akıl, nefs ve zekanın tezahürleridir. Bu ince unsurlar da faaliyet alanına dahildir.

Beş büyük unsur, sahte nefsin kaba temsilcileridir ve aynı zamanda sahte nefsin ilk safhasındaki halini temsil ederler. Bunun teknik adı ise maddi kavramdır, yani *tāmasa-buddhi*, veya cehalet zekasıdır. Bu, aynı zamanda maddi doğanın üç halinin tezahürsüzlük durumunu da temsil eder. Maddi doğanın tezahür dışı hallerine *pradhāna* denir.

Bu yirmidört unsuru detaylarıyla ve birbirlerini etkileyişleriyle bilmeyi arzulayan kişi, felsefeyi detaylarıyla öğrenmelidir. *Bagavad-gītā*'da bunun sadece özeti verilmiştir.

Vücut bütün bu unsurların temsilcisidir ve vücutta altı çeşit değişim olur. Vücut doğar, büyür, bir süre değişmeden kalır, sonra yan ürünler verir, çürümeye başlar ve son safhada kaybolup gider. Bu bakımdan, alan sürekli olmayan maddi birşeydir. Ancak, *kṣetra-jña*, yani alanı bilen, alanın sahibidir ve ondan farklıdır.

8-12

अमानित्वमदम्भित्वमहिंसा क्षान्तिरार्जवम् ।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ॥८॥
इन्द्रियार्थेषु वैराग्यमनहंकार एव च ।
जन्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनम् ॥९॥
असक्तिरनभिष्वंगः पुत्रदारगृहादिषु ।
नित्यं च समचित्तत्वमिष्टानिष्टोपपत्तिषु ॥१०॥
मयि चानन्ययोगेन भक्तिरव्यभिचारिणी ।
विविक्तदेशसेवित्वमरतिर्जनसंसदि ॥११॥
अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥१२॥

amānitvam adambhitvam
ahiṁsā kṣāntir ārjavam
ācāryopāsanaṁ śaucaṁ
sthairyam ātma-vinigrahaḥ

indriyārtheṣu vairāgyam
anahaṁkāra eva ca
janma-mṛtyu jarā-vyādhi-
duḥkha-doṣānudarśanam

asaktir anabhiṣvaṅgaḥ
putra-dāra-gṛhādiṣu
nityaṁ ca sama-cittatvam
iṣṭāniṣṭopapattiṣu

mayi cānanya-yogena
bhaktir avyabhicāriṇī
vivikta-deśa-sevitvam
aratir jana-saṁsadi

adhyātma-jñāna-nityatvaṁ
tattva-jñānārtha-darśanam
etaj jñānam iti proktam
ajñānaṁ yad ato 'nyathā

amānitvam—alçak gönüllülük; *adambhitvam*—gururşuzluk; *ahiṁsā*—şiddetsizlik; *kṣāntiḥ*—hoşgörü; *ārjavam*—sadelik; *ācārya-upāsanam*—deha sahibi bir mürşide yaklaşmak; *saucam*—temizlik; *sthairyam*—sebat; *ātma-vinigrahaḥ*—benlik kontrolü; *indriya-artheṣu*—duyularla ilgili olarak; *vairāgyam*—feragat, vazgeçmek; *anahaṁkāraḥ*—sahte nefsin olmaması; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *janma*—doğumun; *mṛtyu*—ölüm; *jarā*—yaşlılık; *vyādhi*—ve hastalık; *duḥkha*—rahatsızlığın; *doṣa*—hata; *anudarśanam*—gözlemlemek; *asaktiḥ*—bağlanmaksızın; *anabhiṣvaṅgaḥ*—beraberlikten uzak; *putra*—oğul için; *dāra*—eş (kadın); *gṛha-ādiṣu*—ev,vs.; *nityam*—daimi; *ca*—de-da; *sama-cittatvam*—denge; *iṣṭa*—arzu edilir; *aniṣṭa*—ve arzu edilmez; *upapattiṣu*—elde etmiş olarak; *mayi*—Bana; *ca*—de-da; *ananya-yogena*—daimi adanmış hizmet; *bhaktiḥ*—adanmışlık; *avyabhicāriṇī*—aralıksız; *vivikta*—yalnızlığa; *deśa*—yerler; *sevitvam*—gayesi olan; *aratiḥ*—bağlanmadan kalabilmek; *jana-saṁsadi*—halkın geneline; *adhyātma*—benliğe ait olmak; *jñāna*—bilgide; *nityatvam*—süreklilik; *tattva-jñāna*—hakikat bilgisinin; *artha*—nesne için; *darśanam*—felsefe; *etat*—bütün bunlar; *jñānam*—bilgi; *iti*—böylece; *proktam*—ilan ederim; *ajñānam*—cehalet; *yat*—olan; *ataḥ*—bundan başka; *anyathā*—diğer.

ÇEVİRİ

Alçak gönüllülük; gurursuzluk; şiddetsizlik; hoşgörü; sadelik; deha sahibi bir mürşide yaklaşmak; temizlik; sebat; benlik kontrolü; duyu tatminiyetine yönelik nesnelerden vazgeçmek; sahte nefsin olmaması; doğumun, ölümün, yaşlılığın ve hastalığın kötülüğünü kavramak; çocuk, eş, ev gibi kavramlardan özgür olmak; bağımsız olmak; iyi ve kötü olaylara karşı tarafsız kalmak; Bana sürekli olarak hizmet etmek; tenha bir yerde yaşamayı şiddetle arzulamak; toplumun genelinden uzakta yaşamak; benlik idrakinin önemini kabul etmek ve Mutlak Hakikatin felsefi araştırmasını yapmak olmak üzere, bütün bunların bilgi olduğunu ve bunların dışında kalan herşeyin cehalet olduğunu ilan ederim.

AÇIKLAMA

Bu bilgi yöntemi, bir takım düşük zekalı kişiler tarafından bazen faaliyet alanının etkileşimleriyle karıştırılarak yanlış anlaşılabilir. Fakat, aslında bunlar gerçek bilgi yöntemleridir. Kişi bu yöntemleri kabul ettiği sürece Mutlak Hakikate yaklaşma ihtimali de var olur. Bu yöntemlerin, daha önce bahsi geçen yirmidört unsurun birbirlerini etkilemesiyle hiçbir ilgisi yoktur. Tam aksine, bu yöntemler, yirmidört unsurun bağlarından kurtulmak demektir. Vücut tarafından kapana kıstırılmış olan vücutlanmış ruh bu yirmidört unsurdan oluşmuştur ve burada anlatılan bu bilgi yöntemleri bu vücuttan kurtulmak içindir. Bu bilgi yönteminin bütün betimlemelerinin içindeki en önemli nokta, onbirinci dörtlüğün birinci satırında şöyle anlatılır: *Mayi cänanya-yogena baktir avyabicärini*: bilgi yöntemi, Tanrıya yapılan kesintisiz adanmış hizmette son bulur. Kişi, eğer Tanrıya sunulan bu adanmış hizmete yaklaşmaz, veya yaklaşamazsa, o zaman geriye kalan ondokuz ögenin hiçbir değeri kalmaz. Fakat, eğer kişi, tam Krşna şuuruyla Tanrıya adanarak Ona hizmet ederse, geriye kalan ondokuz öge kişinin yaşamında kendiliğinden gelişir. Bu konu *Śrīmad-Bāgavatam*'da (5.18.12) şöyle belirtilir: *yasyāsti baktir bagavaty akiñcanā sarvair gunais tatra samāsate surāh*. Adanmış hizmet mertebesine ulaşmış kişilerde bilginin bütün iyi nitelikleri oluşur. Sekizinci dörtlükte belirtildiği gibi, bir manevi öğretmenin rehberliği altına girme ilkesi çok önemlidir. Ruhsal yaşam, kişinin deha sahibi bir mürşidin rehberliği altına girmesiyle başlar. Adanmış hizmet vermekle meşgul olanlar bile aşkın yaşamlarının başlangıcında deha sahibi bir mürşide yaklaşmalıdırlar. Tanrının Yüce Şahsı Śrī Krşna, bu bilgi yönteminin gerçek yol olduğunu ve bunun dışında kalan herşeyin saçmalık olduğunu

belirtmektedir.

Burada ortaya koyulan bilgi ögelerini şöyle analiz edebiliriz: Alçak gönüllülüğün anlamı, kişinin diğerleri tarafından herhangibir yüceltilme isteği duymamasıdır. Maddi yaşam kavramı bizleri diğerleri tarafından yüceltilmeye istekli kılar, fakat kendisinin maddi bir vücuttan ibaret olmadığının bilincinde olan mükemmel bilgiye sahip kişi, onur ve onursuzluk dahil olmak üzere vücuduyla ilgili olan herşeyin önemsiz olduğunu bilir. Kişi, bu maddi yanılgının peşinden koşmamalıdır. Bazı kişiler din adı altında meşhur olmaya meraklıdırlar, ve bazen hiçbir dîni ilkeyi anlamayan ve izlemeyen bazı guruplara katılan kişiler, kendilerini dîni rehber olarak gösterip reklam yaparlar. Manevi bilimde ne kadar ilerlediğini bilmek isteyen kişi, kendisini burada ortaya koyulan ögelere göre yargılayabilir.

Şiddetsizlik, genel olarak herhangibir vücudu öldürmemek, veya zarar vermemek anlamında kullanılır, fakat şiddetsizliğin gerçek anlamı, diğer canlıları rahatsız etmemektir. Maddi yaşam kavramında cehaletin kapanına kısılmış olan toplumun büyük bir bölümü maddi acılar içindedir. Bundan dolayı, manevi bilgi seviyesine yükselmemiş kişiler uygulamada şiddet göstermeye mahkûmdurlar. Kişi, topluma gerçek bilgiyi öğretmek için elinden gelen herşeyi yapmalıdır, çünkü toplum ancak bu sayede aydınlanarak maddi esaretten kurtulabilir. Şiddetsizliğin gerçek anlamı da budur.

Hoşgörünün anlamı ise, kişinin diğerleri tarafından uğradığı hakaret ve tenkidleri sineye çekmesidir. Kişi, eğer manevi bilgisini ilerletmekle meşgul ise diğerlerinin hakaret dolu saldırılarına hedef olabilir. Maddi doğa oldukça belirleyici olduğu için bu gibi hakaretler sürekli mevcuttur. Hatta, eski Hindistan'da manevi bilgisini ilerletmekle meşgul olan beş yaşındaki Prahlâda bile babasının karşıt düşüncelerine hedef olarak saldırıya uğramıştır. Babası, Prahlâda'yı birçok defalar öldürmeye kalkışmış ve Prahlâda'nın hoşgörüsü ile karşılaşmıştı. Kişi, manevi yolda ilerlerken birçok engellerle karşılaşabilir, fakat bu engellere karşı hoşgörülü olmalı ve büyük bir kararlılıkla yoluna devam etmelidir.

Sadeliğin anlamı, kişinin herhengibir diplomasi kullanmaksızın düşmanına bile gerçek doğruluğu göstermesidir. Sadelik, kişinin bir manevi öğretmene yaklaşması için de gereklidir, çünkü deha sahibi bir mürşidin öğretileri olmaksızın kişi manevi bilimde ilerliyemez. Kişi, manevi öğretmenine büyük bir alçak gönüllülükle yaklaşmalı ve ona itaat etmelidir; bir mürşid müridine ancak bu şekilde yararlı olabilir. Deha sahibi bir mürşid Kṛṣṇa'yı temsil eder ve eğer mürşid

müridini kutsarsa, o zaman mürid bazı zorunlu ilkeleri yerine getirmeksizin terfi eder. Ancak, zorunlu ilkeleri yerine getirerek mürşide itaat etmek bazı müridler için daha uygun ve kolaydır.

Temizlik, manevi yaşamda ilerlemek için önem taşıyan bir başka ögedir. İç ve dış temizlik olmak üzere iki çeşit temizlik vardır. Dış temizlik, banyo yaparak vücudu yıkamak anlamına gelir; ancak, kişi içini de temizlemek için daima Kṛṣṇa'yı düşünmeli ve Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmelidir. Bu zikir geçmiş *karmalar*dan birikmiş olan tozu kişinin aklından temizler.

Sebatın anlamı ise, kişinin manevi yaşamda ilerlemeye kararlı olmasıdır. Bu kararlılıktan yoksun olan kişi hiçbir gelişme kaydedemez. Ve kişinin kendisini kontrol etmesinin anlamı, kişinin manevi yolda yürümesini engelliyebilecek olan hiçbir şeyi kabul etmemesidir. Kişi, manevi gelişmesine engel olabilecek herşeyi reddetmeyi alışkanlık haline getirmelidir. Gerçek feragat budur. Duygular çok güçlüdür ve daima duyu tatminiyetine yöneliktirler. Kişi, onların gerekli olmayan bu isteklerine kulak asmamalıdır. Kişinin, manevi yolda yürümesi için görevini yapması ve bunun için sağlıklı olması gerekir. Bu bakımdan, duyular sadece vücudu sağlıklı tutacak kadar tatmin edilmelidir. En önemli ve en zor kontrol edilen duyu organı dildir. Kişi, eğer dilini kontrol edebilirse o zaman diğer duyu organlarını kontrol edebilme şansına sahip olur. Dilin işlevi tat almak ve ses titreşimlerini düzenlemektir. Bu bakımdan, dil, sistematik bir ıslah uygulamasıyla daima Kṛṣṇa'ya sunulmuş yiyecek artıklarını yemekle ve Hare Kṛṣṇa'yı zikretmekle meşgul edilmelidir. Gözler ise Tanrının güzelliğinden başka hiçbir şeyi görmemekle kontrol edilebilir. Aynı şekilde, kulaklar Kṛṣṇa hakkında söylenen sözleri ve ilahileri duyarak, ve burun da Kṛṣṇa'ya sunulmuş çiçekleri koklayarak kontrol edilebilir. Adanmış hizmet böyle yerine getirilir ve *Bagavad-gīta* adanmış hizmeti yayan kitaptır. Adanmış hizmet, esas ve taban amaçtır. Zeki olmayan bazı *Gītā* yorumcuları *Bagavad-gītā*'yı amacından saptırarak okuyucunun aklını diğer konulara yöneltmeye çalışırlar, fakat *Bagavad-gītā*'nın esas amacı, kişinin Tanrıya adanarak hizmet etmesini sağlamaktır.

Sahte nefsin anlamı, kişinin kendisini bir vücut olarak kabul etmesidir. Kişi kendisinin maddi bir vücut değil de bir ruh olduğunu anladığı zaman gerçek nefsine döner. Nefis yok edilemez. Bundan dolayı, hakiki nefs değil, fakat sahte nefis kötülenir. Vedik edebiyatı (*Bṛhad-āraṇyaka Upaniṣad* 1.4.10) bu konuyu, *aham brahmāsmi*,yani

"Ben Brahman'ım, Ben ruhum" sözleriyle açıklar. Burada kullanılan Ben sözcüğü, benlik idrakinin özgürlük seviyesinde de var olan benlik duygusudur. Benlik duyugusu nefistir, fakat bu benlik duygusu vücutsal açıdan tanımlandığı zaman sahte nefis halini alır. Ve benlik duygusu gerçek olan ruhla tanımlandığı zaman nefis gerçekliğini kazanır. Nefisin bir tanımlama duygusu olduğunu ve bunun için tamamiyle uzaklaşılması gereken bir öge olduğunu savunan filozoflar vardır. Fakat, nefis aynı zamanda bir kimlik olduğu için terkedilemiyecek bir duygudur. Ancak bu tanımlama vücutla yapılmamalıdır.

Kişi, doğumun, ölümün, yaşlılığın ve hastalığın rahatsız ediciliğini anlamalıdır. Çeşitli Vedik literatürlerinde doğumun betimlemesi yapılır. *Śrīmad-Bāgavatam*'da da henüz doğmamış ve ana rahminde bulunan çocuğun dünyası ve çektiği acılar anlatılır. Doğumun çok zahmetli bir olay olduğu iyi bilinmelidir. Ana rahminde ne kadar acı çektiğimizi unuttuğumuz için, doğum ve ölümün tekrarlanmasına bir çözüm bulmaya çalışmalıyız. Aynı şekilde, ölüm anında da her çeşit acı çekilir ve bunlar, bazı otorite metinlerde anlatılır. Bu konular tartışılmalıdır. Herkes hastalık ve yaşlılıktan payına düşeni almaktadır. Hiçkimse hastalanmak ve yaşlanmak istemez, fakat hiçkimse bundan kaçamaz. Doğumun, ölümün, hastalığın ve yaşlılığın zahmetlerinin farkına varıp bu maddi yaşama olumsuz gözle bakmadıkça manevi yaşamda ilerleme kaydetmemiz mümkün olmaz.

Çocuklardan, kadınlardan ve evlilik hayatından uzak durmak, kişinin bunlar için hiçbir duygu beslememesi anlamına gelmez. Onlar şevkatin doğal nesneleridir. Fakat, eğer bunlar kişinin manevi gelişimine engel oluyorlarsa o zaman kişi onlara bağlanmamalıdır. Evi neşelendirmenin en iyi yolu Kṛṣṇa şuurudur. Kişi, eğer tam Kṛṣṇa şuurunda ise o zaman ailesini çok mutlu eder, çünkü bu Kṛṣṇa şuuru yöntemi çok kolaydır. Kişi, sadece Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikrederek, Kṛṣṇa'ya sunulmuş yiyecek artıklarını yiyerek, *Bagavad-gītā* ve *Śrīmad-Bāgavatam* gibi kitaplar üzerinde tartışarak ve Tanrıya ibadet ve hizmet ederek bu şuura ulaşabilir. Bu meşguliyetler kişiyi mutlu kılar; bundan dolayı, kişi ailesini de bu şuura yükseltmelidir. Aile fertleri sabah akşam oturup Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikredebilirler. Bu şekilde kişi eğer ailesini Kṛṣṇa şuuruna yükseltebilirse o zaman aile ve evlilik hayatından uzak durmaya ihtiyacı kalmaz. Fakat, kişi eğer ailesini Kṛṣṇa şuuruna yükseltemezse ve ailevi yaşantısı kişinin manevi gelişmesine engel olursa o zaman ailesini

terk etmesi gerekir. Tıpkı Arjuna'nın yaptığı gibi, kişinin Kṛṣṇa'yı idrak edebilmesi ve Ona hizmet edebilmesi için herşeyini feda etmesi gerekir. Arjuna bu savaşta aile fertlerini öldürmek istememişti, fakat bu aile fertlerinin kendi Kṛṣṇa şuuruna engel oluşturduklarını anlayınca Kṛṣṇa'nın öğretileri doğrultusunda savaşmış ve onları öldürmüştür. Kişi, her halikârda ailesinin mutluluğundan ve rahatsızlığından uzak durmalıdır, çünkü bu maddi dünyada insan ne tamamen mutlu ne de tamamen mutsuz olabilir.

Mutluluk ve rahatsızlık, maddi yaşama eşlik eden faktörlerdir. Kişi mutluluğun ve rahatsızlığın gelmesine asla engel olamaz; bu bakımdan, kişi materyalist bir yaşam tarzından kopmalı ve her iki durumda da dengesini koruyabilmelidir. Genel olarak, arzu ettiğimiz birşeyi elde ettiğimiz zaman mutlu oluruz ve arzu etmediğimiz birşey başımıza geldiği zaman da rahatsız olunız. Fakat, eğer gerçekten ruhsal konumda isek bu gibi şeyler bizi tahrik etmez. Bu mertebeye ulaşmamız için kesintisiz olarak adanmış hizmette bulunmamız gerekir. Şapmaksızın Kṛṣṇa'ya hizmet etmek demek; zikretmek, duymak, ibadet etmek, saygı sunmak, vs. gibi adanmış hizmetin dokuz yöntemiyle meşgul olmak demektir. Ve kişi bu yolu izlemelidir.

Kişi manevi yaşama adapte olduğu zaman doğal olarak materyalist kişilerle beraber olmak istemez. Bu, onun karakterine ters düşer. İstemediği kişilerden uzak olarak sakin bir yerde yalnız yaşayan kişi kendisini sınayabilir. Tanrıya adanmış kişi, spordan, sinemadan, veya diğer sosyal zevklerden tat almaz, çünkü bu gibi faaliyetlerin zaman harcamaktan başka birşey olmadığını bilir. Cinsel yaşamın, veya başka konuların öğrenimini yapan birçok araştırıcı bilim adamı mevcuttur, fakat *Bagavad-gītā*'ya göre bu gibi araştırma çalışmalarının ve felsefi tahminlerin değeri yoktur. Bu gibi şeyler az çok saçmadır. *Bagavad-gītā*'ya göre, kişi felsefi yönden ruhun doğasını araştırmalıdır. Kişi, benliğini anlamaya çalışmalıdır. Burada tavsiye edilen de budur.

Burada açıkça belirtildiği gibi, benlik idraki bakımından en pratik yol *bakti-yoga* yoludur. Adanmışlık bakımından da kişi, bireysel ruh ile Üstünruh arasındaki ilişkiyi göz önünde tutmalıdır. Bireysel ruh ve Üstünruh, yaşamdaki adanmışlık kavramında ve en azından *bakti-yoga*da bir olamazlar. Bireysel ruhun Üstünruha verdiği hizmet, burada açıkça belirtildiği gibi ebedidir, yani *nityam*dır. Bu bakımdan, *bakti*, yani adanmış hizmet ebedidir. Kişi bu felsefi inançta sabitleşmelidir.

Bu konu *Śrīmad-Bāgavatam*'da (1.2.11) şöyle izah edilir: *Vadanti tat tattva vidas tattvam yaj jñānam advayam*. "Mutlak Hakikati gerçekten bilenler, Brahman, Paramātma ve Bagavān olarak Benliğin üç ayrı

safhada idrak edileceğini bilirler." Mutlak Hakikati idrak etmedeki son safha Bagavān safhasıdır; kişi bundan dolayı Tanrının Yüce Şahsını anlama platformuna yükselmek için Tanrıya adanmış hizmet sunmalıdır. Bilginin mükemmelliği budur.

Alçakgönüllülükle başlayıp, Tanrının Mutlak Şahsını, Mutlak Hakikati idrak etme noktasına çıkan bu yöntem, zemin kattan başlayıp en üst kata çıkan bir merdiven gibidir. Bu merdivenleri çıkarak birinci, ikinici, üçüncü, vs. katlara çıkmış olan birçok kişi vardır, fakat kişi, Kṛṣṇa'yı anlayabileceği en üst kata çıkmazsa, hâla bilginin alt mertebelerinde demektir. Kişi, eğer hem Tanrıyla yarışmak ister, hem de manevi bilgide ilerlemeye çalışırsa hüsrana uğrar. Açıkça belirtildiğine göre, alçakgönüllülük gösteremiyenlerin bunu anlaması mümkün değildir. Hele kendisini Tanrı zannedenler en kendini beğenmiş kişilerdir. Maddi doğanın sert kanunları tarafından sürekli olarak tekmelenmesine rağmen canlı varlık, cehaleti yüzünden hâla "Ben Tanrıyım" der. Bu bakımdan, bilginin başlangıcı *amānitva*dır, yani alçakgönüllülüktür. Kişi alçakgönüllü olmalı ve Yüce Tanrıya göre kendisinin ikinci planda kaldığını iyi bilmelidir. Kişi, Yüce Tanrıya isyan etmesinin bir sonucu olarak maddi doğanın içine düşmüştür. Kişi bu hakikati bilmeli ve inanmalıdır.

13

ज्ञेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते ।
अनादि मत्परं ब्रह्म न सत्तन्नासदुच्यते ॥१३॥

jñeyaṁ yat tat pravakṣyāmi
yajjñātvāmṛtam aśnute
anādi mat-paraṁ brahma
na sat tan nāsad ucyate

jñeyam—bilinebilir; *yat*—hangi; *tat*—o; *pravakṣyāmi*—şimdi izah edeceğim; *yat*—hangi; *jñātvā*—bilerek; *amṛtam*—nektar; *aśnute*—tadan kişi; *anādi*—başlangıçsız; *mat-param*—Bana göre ikinci planda; *brahma*—ruh; *na*—ne de; *sat*—sebep; *tat*—o; *na*—ne de; *asat*—etki; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Şimdi sana bilinebilir olanı açıklayacağım ve sen bunu bilerek ebediyeti tadacaksın. Başlangıcı olmayan ruh, yani Brahman Bana tâbidir ve bu maddi dünyanın sebep ve etkisinin ötesindedir.

AÇIKLAMA

Tanrı, faaliyetlerin alanını ve alanı bileni açıklamış ve aynı zamanda faaliyetlerin alanını bilenin bilinmesi yöntemini de izah etmişti. Ve şimdi, ilk önce ruh, sonra da Üstünruh olmak üzere bilinebilir olanı açıklamaya başlamak üzeredir. Bilenin bilgisiyle, yani hem ruhu hem de Üstünruhu bilen kişi yaşamın özünün tadına varabilir. İkinci Bölümde açıklandığı gibi, canlı varlık ebedidir. Bunun böyle olduğu burada da onaylanmaktadır. *Jīva*nın doğduğunu gösteren ne belli bir tarih vardır, ne de hiçkimse *jīvatma*nın Yüce Tanrıda tezahür ettiği tarihi araştırabilir. Bu bakımdan *jīva* başlangıçsızdır. Bu hakikat, Vedik literatüründe şu sözlerle onaylanır: *na jāyate mriyate vāvipaścit* (*Katha Upaniṣad* 1.2.18) Vücudu bilen varlık asla doğmamıştır ve asla ölmez, ve o bilgi doludur.

Üstünruh olan Yüce Tanrı, Vedik literatüründe (*Śvetāśvatara Upaniṣad* 6.16) *pradhāna-kṣetrajña-patir guṇeśaḥ* olarak, yani vücudun esas bilgini ve maddi doğanın üç halinin üstadı olarak tanımlanır. *Smṛti*'de ise, *dāsa-būto harer eva nānyasvaiva kadācana*, yani "Canlı varlıklar ebediyen Tanrının hizmetindedirler" denir. Bu, aynı zamanda Rab Çaitanya tarafından da onaylanmıştır. Bundan dolayı, bu dörtlükte yapılan Brahman betimlemesi bireysel ruhla ilgilidir ve Brahman sözcüğü canlı varlık için kullanıldığı zaman, onun *ānanda-brahma*nın karşıtı olan *vijñāna-brahma* olduğu anlaşılır. *Ānanda-brahma* ise, Tanrının Yüce Şahsı olan Yüce Brahman'dır.

14

सर्वतः पाणिपादं तत् सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम् ।
सर्वतः श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥१४॥

sarvataḥ pāṇi-pādaṁ tat
sarvato 'kṣi-śiro-mukham
sarvataḥ śrutimal loke
sarvam āvṛtya tiṣṭhati

sarvataḥ—her yerde; *pāṇi*—eller; *pādam*—bacaklar; *tat*—o; *sarvataḥ*—her yerde; *akṣi*—gözler; *śiraḥ*—kafalar; *mukham*—suratlar; *sarvataḥ*—her yerde; *śruti-mat*—kulakları var; *loke*—dünyada; *sarvam*—herşey; *āvṛtya*—örtü; *tiṣṭhati*—var olur.

ÇEVİRİ

Her yer Onun elleri ve bacakları, gözleri ve yüzleridir, ve Onun

her yerde kulağı vardır. Üstünruh bu yolla var olur ve herşeyi kaplar.

AÇIKLAMA

Güneşin sayısız ışınlarını yayması gibi, Üstünruh, yani Tanrının Yüce Şahsı da her yere yayılır. O, her yeri kaplayan sureti ile var olur, ve ilk büyük öğretmen Brahma'dan başlıyarak yerdeki karıncalara kadar bütün bireysel canlı varlıklar Onun içerisinde var olurlar. Sınırsız miktarda kafalar, bacaklar, eller, gözler ve sınırsız miktarda canlı varlıklar vardır. Bütün bunlar Üstünruhta ve Onun içerisinde var olurlar. Bundan dolayı, Üstünruh herşeyi kaplar. Bununla beraber, hiçbir bireysel ruh, her yerde kollarının, bacaklarının ve gözlerinin olduğunu iddia edemez. Bu mümkün değildir. Eğer, henüz cahil olduğu için her tarafa yayılmış olan ellerinin ve bacaklarının bilincinde olmadığını, fakat mükemmel bilgi seviyesine ulaştığı zaman bunların bilincine varacağını iddia ediyor ise düşünceleri birbiriyle çelişiyor demektir. Bu gerçeği bilerek, maddi doğa tarafından koşullandırılmış olan bireysel ruhun yüce bir konumda olmadığı sonucuna varabiliriz. Yüce konumda olan varlık, bireysel ruhtan farklıdır. Yüce Tanrı elini sınırsız olarak uzatabilir, fakat bireysel ruh bunu yapamaz. Tanrı, birisinin Kendisine bir yaprak, bir meyve, veya su sunması halinde bu sunuyu kabul edeceğini Bagavad-gītā'da belirtmektedir. Eğer Tanrı çok uzaklarda ise bunu nasıl yapabilir? İşte bu, Tanrının herşeye kadirlik özelliğidir. O, bu dünyadan çok uzaklarda olan Kendi yurdunda bulunmasına rağmen, Kendisine sunulanları kabul etmek için elini uzatabilir. Onun kudreti herşeye yeter. *Brahma-saṁhitā*'da (5.37) belirtildiğine göre, *goloka eva nivasaty akilātma bhūtaḥ*: O, daima Kendi aşkın gezegeninde eğleniyor olmasına rağmen aynı zamanda herşeyi kaplar. Bireysel ruh ise herşeyi kapladığını iddia edemez. Bu bakımdan, bu dörtlük bireysel ruhu değil Tanrının Şahsı Yüce Ruhu betimlemektedir.

15

सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम् ।
असक्तं सर्वभृच्चैव निर्गुणं गुणभोक्तृ च ॥१५॥

sarvendriya-guṇābhāsaṁ
sarvendriya-vivarjitam
asaktaṁ sarva-bhṛc caiva
nirguṇaṁ guṇa-bhoktṛ ca

sarva—hepsinin; *indriya*—duyular; *guna*—niteliklerin; *ābhāsam*—özgün kaynak; *sarva*—bütün; *indriya*—duyular; *vivarjitam*—olmaksızın; *asaktam*—bağımlılık olmaksızın; *sarva-bhrt*—herkesin bakıcısı; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *nirgunam*—maddi nitelikler olmaksızın; *guna-bhoktr*—gunaların üstadı; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Üstünruh bütün duyuların özgün kaynağı olmakla beraber duyusuzdur. O, bütün canlı varlıkların koruyucusu olmakla beraber onlara bağımlı değildir. O, doğa hallerine aşkındır ve aynı zamanda maddi dünyanın bütün hallerinin üstadıdır.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrı, canlı varlıkların bütün duyularının kaynağı olmakla beraber onlarınki gibi maddi duyulara sahip değildir. Bireysel ruhlar aslında ruhsal duyulara sahiptir, fakat bu koşullanmış yaşamda maddi unsurlar tarafından örtülü bir halde bulundukları için duyusal faaliyetlerini madde aracılığıyla yerine getirmektedirler. Yüce Tanrının duyuları ise madde tarafından örtülü değildir. Onun duyuları aşkındır ve bu sebepten dolayı Ona *nirguna* denir. *Guna* sözcüğü "maddi hâl" anlamına gelir, fakat Onun duyuları madde tarafından örtülü değildir. Onun duyularının aynı bizimkiler gibi olmadığı gayet iyi bilinmelidir. O, bütün duyusal faaliyetlerin kaynağı olmakla beraber asla kirlenmeyen aşkın duyulara sahiptir. Bu konu, *Śvetāśvatara Upanisad*'da (3.19) şöyle izah edilir: *apāni-pādo javano grahītā*. Tanrının Yüce Şahsının madde tarafından kirletilmiş elleri yoktur, fakat Kendisine sunulanları kabul eden elleri vardır. İşte, koşullanmış ruhla Üstünruh arasındaki fark budur. Onun maddi gözleri yoktur, fakat gözleri vardır; aksi takdirde nasıl görebilir? O herşeyi görür; geçmişi, geleceği ve şimdiki ânı görür. O, canlı varlığın kalbinde yaşar ve geçmişte ne yaptığımızı, şimdi ne yaptığımızı ve gelecekte bizi neyin beklediğini bilir. Bu konu, *Bagavad-gītā*'da şöyle onaylanır: O herşeyi bilir, fakat hiçkimse Onu bilemez.

Yüce Tanrının bizim bacaklarımız gibi bacakları yoktur, fakat O, uzayda yürüyebilir, çünkü O, ruhsal bacaklara sahiptir. Birbaşka deyişle, Tanrı şahsiyetsiz bir varlık değildir; Onun gözleri, bacakları, elleri ve herşeyi vardır ve biz de Onun öz parçası olduğumuz için bu organlara sahibiz. Fakat, Onun elleri, bacakları, gözleri ve bütün duyuları maddi doğa tarafından kirletilmemiştir.

O belirdiği zaman, dahili kudreti vasıtası ile olduğu gibi belirdiği

Bagavad-gītā'da da onaylanır. O, maddi enerji tarafından kirletilemez, çünkü O, maddi enerjinin efendisidir. Vedik literatüründe Onun tüm vücudunun ruhsal olduğu belirtilir. O, *sac-cid-ānanda-vigraha* adında ebedi bir surete sahiptir. O, bütün zenginliklerin sahibidir. O, bütün servetlerin ve bütün enerjilerin sahibidir. O, en zeki olandır ve bilgi ile doludur. Bunlar, Tanrının Yüce Şahsının özelliklerinden bazılarıdır. O, bütün canlı varlıkların bakıcısı ve bütün faaliyetlerin şahididir. Vedik literatüründen anladığımız kadarıyla, Yüce Tanrı daima aşkındır. Biz, Onun kafasını, yüzünü, ellerini, veya bacaklarını göremesek bile O, bütün bunlara sahiptir ve biz, Tanrının suretini ancak aşkın mertebeye yükseldiğimiz zaman görebiliriz. Duyularımız maddi pislikle örtülü oldukça Onun suretini göremeyiz. Bu bakımdan, hâla maddeden etkilenmekte olan gayrişahsiyetçiler Tanrının Şahsını anlayamazlar.

16

बहिरन्तश्च भूतानामचरं चरमेव च ।
सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं दूरस्थं चान्तिके च तत् ॥१६॥

bahir antaś ca būtānām
acaraṁ caram eva ca
sūkṣmatvāt tad avijñeyaṁ
dūra-sthaṁ cāntike ca tat

bahiḥ—dışarıda; *antaḥ*—içeride; *ca*—de-da; *būtānām*—bütün canlı varlıkların; *acaram*—hareketsiz; *caram*—hareketli; *eva*—de-da; *ca*—ve; *sūkṣmatvāt*—astral bir yapıda olduğundan; *tat*—o; *avijñeyam*—bilinemez; *dūra-stham*—uzakta; *ca*—de-da; *antike*—yakın; *ca*—ve; *tat*—o.

ÇEVİRİ

Yüce Hakikat, hareketli ve hareketsiz olan bütün canlı varlıkların içinde ve dışında var olur. O, astral bir yapıda olduğu için maddi duyuların gücü Onu görmeye ve bilmeye yetmez. O, çok uzaklarda olmasına rağmen aynı zamanda herşeye çok yakındır.

AÇIKLAMA

Vedik literatüründen anladığımıza göre, Nārāyaṇa, yani Yüce Şahıs her canlının hem içinde hem de dışında bulunur. O, hem maddi hem de ruhsal dünyalarda mevcuttur. O, çok uzaklarda olmasına

rağmen aslında çok yakınımızdadır. Bunlar Vedik literatürü tarafından belirtilmiştir. *Āsīno dūraṁ vrajāti śayāno yāti sarvataḥ* (*Katha Upaniṣad* 1.2.21). Ve O, daima aşkın bir saadet içinde olduğu için biz, Onun tüm zenginliklerinden nasıl zevk aldığını anlayamayız. Biz bunları bu maddi duyularımızla göremez ve anlayamayız. Bu bakımdan, Vedik literatüründe, "Onu anlamak için bizim maddi duyularımız ve aklımız çaresiz kalır" diye belirtilmiştir. Fakat, Kṛṣṇa şuuruyla adanmış hizmet vererek aklını ve duyularını arıtan kişi Onu her zaman görebilir. *Brahma-saṁhitā*'da onaylandığı gibi, Yüce Tanrıya aşkla bağlanan adanmış kişi Onu daima görebilir. Ve *Bagavad-gītā*'da (11.54) da onaylandığı gibi, O sadece adanmış hizmet vasıtasıyla görülebilir ve anlaşılabilir. *Baktyā tv ananyayā śakyaḥ.*

17

अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिव च स्थितम् ।
भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं ग्रसिष्णु प्रभविष्णु च ॥१७॥

avibhaktaṁ ca bhūteṣu
vibhaktam iva ca sthitam
bhūta-bartṛ ca tajjñeyaṁ
grasiṣṇu prabhaviṣṇu ca

avibhaktam—bölünmemiş; *ca*—de-da; *bhūteṣu*—bütün canlı varlıklarda; *vibhaktam*—bölünmüş; *iva*—sanki; *ca*—de-da; *sthitam*—bulunur; *bhūta-bartṛ*—bütün canlı varlıkların bakıcısı; *ca*—de-da; *tat*—o; *jñeyam*—anlaşılmalı; *grasiṣṇu*—yutan; *prabhaviṣṇu*—gelişen; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Üstünruh, bütün canlı varlıkların arasında bölünmüş (paylaşılmış) gibi görünse de, O asla bölünmemiştir. O tektir. O, bütün canlıların bakıcısı (yaşatıcısı) olmakla beraber, herşeyi Onun geliştirdiği ve Onun yuttuğu gayet iyi bilinmelidir.

AÇIKLAMA

Tanrı, herkesin kalbinde Üstünruh olarak bulunur. Bu, Onun bölünmüş olduğunu mu gösterir? Hayır, aslında O birdir. Buna örnek olarak güneşi gösterebiliriz. Güneş kendi yörüngesinde bulunur, fakat eğer her yöne doğru beşbin kilometre kadar gidip önümüze çıkan herkese "Güneş nerede?" diye sorarsak, herkes göğü işaret ederek

"İşte orada" diyecektir. Vedik literatüründe verilen bu örnek, aslında bölünmemiş olmasına rağmen bölünmüş gibi göründüğünü belirtmek amacıyla yapılır. Güneşin birçok yerden birçok kişi tarafından görülebilmesi gibi, herşeye kadir Viṣṇu da her yerde mevcuttur. Ve Yüce Tanrı herşeyin yaşatıcısı olmakla beraber, çözülüp dağılma (kıyamet) gününde herşeyi yutar. Tanrı, Kurukşetra'da toplanmış bulunan bütün savaşçıları yutmaya geldiğini, Onbirinci Bölümde belirttiği zaman bu hakikati onaylamıştır. O, herşeyi zaman suretinde yuttuğundan da bahsetmişti. O, yok edicidir ve herşeyi öldürendir. Yaratılış vakti geldiği zaman O, herşeyi özgün hâlinden geliştirerek ortaya çıkartır ve çözülüp dağılma günüde onları tekrar yutar. Vedik ilahiler tarafından onaylandığı gibi, O, bütün canlı varlıkların ve herşeyin kaynağıdır. Yaratıldıktan sonra herşey Onun herşeye kadirliğinde istirahat eder ve çözülüp dağılmadan sonra herşey Onda istirahat etmek üzere Ona geri döner.

18

ज्योतिषामपि तज्ज्योतिस्तमसः परमुच्यते ।
ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य विष्ठितम् ॥१८॥

jyotiṣām api tajjyotis
tamasaḥ param ucyate
jñānaṁ jñeyaṁ jñāna-gamyaṁ
hṛdi sarvasya viṣṭhitam

jyotiṣām—bütün ışıklı nesnelerde; *api*—de-da; *tat*—o; *jyotiḥ*—ışığın kaynağı; *tamasaḥ*—karanlık; *param*—ötesi; *ucyate*—denir; *jñānam*—bilgi; *jñeyam*—bilinen; *jñāna-gamyam*—bilgi vasıtasıyla yaklaşılabilir; *hṛdi*—kalpte; *sarvasya*—herkesin; *viṣṭhitam*—bulunur.

ÇEVİRİ

O, bütün ışıklı nesnelerin ışığının kaynağıdır. O, maddenin karanlığının ötesindedir ve tezahür etmemiştir. O, bilgidir, bilginin hedefidir ve bilginin kazancıdır. O, herkesin kalbindedir.

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsı Üstünruh, Güneş, Ay ve yıldızlar gibi bütün aydınlık nesnelerin ışığının kaynağıdır. Vedik literatüründe belirtildiğine göre, manevi krallıkta güneşe ve aya ihtiyaç yoktur, çünkü orada Yüce Tanrının parlaklığı mevcuttur. Maddi dünyada

ise, Tanrının ruhsal parlaklığı (nuru) olan *brahmajyoti* maddi unsurlar tarafından, yani *mahatt-tattva* tarafından örtülmüş olduğundan, aydınlanmak için Güneşe, Aya, elektriğe, vs. ihtiyaç duyarız. Fakat, ruhsal dünyada bu gibi şeylere ihtiyaç yoktur. Vedik literatüründe açıkça belirtildiğine göre, Onun aydınlık nuruyla herşey aydınlanır. Maddi dünyada ise böyle bir durum yoktur. O, çok uzaklarda bulunan ruhsal semadaki ruhsal dünyasındadır. Vedik literatürü bunu şu sözlerle onaylar: *Āditya-varnam tamasah parastāt* (*Svetāsvatara Upanişad* 3.8). O, ebediyen parlayan bir güneş gibidir, ve O, bu maddi dünyanın karanlığından çok uzaklardadır.

Onun bilgisi aşkındır. Aşkın bilginin özünün Brahman olduğu Vedik literatüründe onaylanır. Herkesin kalbinde bulunan Yüce Tanrı ruhsal dünyaya transfer olmak isteyenlere bilgi verir. Bir Vedik *mantra* (*Svetāsvatara Upanişad* 6.18) bu konuda şöyle der: *tam ha devam ātma-buddhi-prakāsam mumuksur vai saranam aham prapadye*. Kişi, eğer özgür olmak istiyorsa Tanrının Yüce Şahsına teslim olmalıdır. Nihai bilginin kazancı göz önüne alınarak, yine Vedik literatüründe şöyle denir: *tam eva viditvāti mrtyum*. "Kişi, sadece Onu bilerek doğum ve ölümün sınırlarını aşabilir." (*Svetāsvatara Upanişad* 3.8)

O, herkesin kalbinde yüce kontrolör olarak bulunur. Yüce Tanrının her tarafa dağılmış elleri ve bacakları vardır. Bu bakımdan, faaliyet alanını bilen iki kişi vardır ve bunlar, Üstünruh ile bireysel ruhtur. Kişinin elleri ve bacakları sadece belli bir yerde bulunur, fakat Krşna'nın elleri ve bacakları her yere dağılmıştır. Bu konu, *Svetāsvatara Upanişad*'da (3.17) şöyle onaylanır: *sarvasya prabhum īsānam sarvasya saranam brhat*. Tanrının Yüce Şahsı Üstünruh, bütün canlıların *prabhu*sudur, yani üstadıdır ve dolayısıyla O, bütün canlıların nihai sığınağıdır. Bundan dolayı, Yüce Üstünruh ile bireysel ruhun daima birbirlerinden farklı oldukları gerçeği hiçbir zaman unutulmamalıdır.

19

इति क्षेत्रं तथा ज्ञानं ज्ञेयं चोक्तं समासतः ।
मद्भक्त एतद्विज्ञाय मद्भावायोपपद्यते ॥१९॥

iti ksetram tathā jñānam
jñeyam coktam samāsatah
mad-bakta etad vijñāya
mad-bāvāyopapdyate

iti—böylece; *ksetram*—faaliyet alanı (vücut); *tathā*—de-da;

jñānam—bilgi; *jñeyam*—bilinebilir; *ca*—de-da; *uktam*—betimlenmiş; *samāsataḥ*—özetle; *mat-baktaḥ*—Benim kulum; *etat*—bütün bu; *vijñāya*—anladıktan sonra; *mat-bāvāya*—Benim doğama; *upapadyate*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Böylece; faaliyetlerin alanı (vücut), bilgi ve bilinebilir olan Benim tarafımdan özetlenmiş oldu. Bunu, sadece Bana adanmış kullarım tam olarak anlayabilir ve Benim doğama (mizacıma) ulaşabilirler.

AÇIKLAMA

Tanrı, buraya kadar vücudu, bilgiyi ve bilinebilir olanı özetlemiştir. Bu bilgi, bilen, bilinebilir olan ve bilme yöntemi olmak üzere üç ögeden ibarettir. Bunların bir araya gelmesine *vijñāna*, veya bilgi bilimi adı verilir. Mükemmel bilgi, sadece doğrudan doğruya Tanrıya adanmış kullar tarafından anlaşılabilir. Diğerleri bu bilgiyi anlayamazlar. Monistler, nihai mertebede bu üç ögenin bir olduğunu iddia etseler de adanmış kullar bunu kabul etmezler. Bilgi ve bilgi gelişiminin anlamı, kişinin kendisini Kṛṣṇa şuurunda bulması ve anlamasıdır. Maddi dünyada yaşayan bizler maddi bilinç tarafından yönlendiririliz, fakat şuurumuzu Kṛṣṇa'nın faaliyetlerine aktardığımız zaman Kṛṣṇa'nın herşey olduğunu idrak ederiz ve gerçek bilgiye ulaşırız. Birbaşka deyişle, bilgi, adanmış hizmetin mükemmel bir şekilde anlaşılmasının başlangıç safhasından başka birşey değildir. Bu konu Onbeşinci Bölümde açıklanacaktır.

Özetlersek, *mahā-būtāni* ile başlayıp, *cetanā dhṛtih* ile devam eden 6. ve 7. maddelerde maddi unsurların ve yaşam belirtilerinin belli tezahürlerinin analiz edildiğini anlayabiliriz. Bunlar, vücudu veya faaliyetlerin alanını oluşturmak için bir araya gelirler. Ve, *amānitvam* ile başlayıp, *tattva-jñānārtha-darśanam* ile devam eden 8. den 12. maddelere kadar olan dörtlükler, faaliyetlerin alanının her iki bilginini, yani ruh ve Üstünruhu anlamak için gerekli olan bilgiyi edinme yöntemini anlatmaktaydı. Sonra, *anādi mat-param* ile başlayıp, *hṛdi sarvasya viṣthitam* ile devam eden 13. maddeden 18. maddeye kadar olan dörtlükler, ruhu ve Yüce Tanrıyı, yani Üstünruhu anlatmaktaydı.

Böylece bu üç öge, yani faaliyet alanı (vücut), anlama yöntemi ve hem ruh, hem de Üstünruh anlatılmış oldu. Burada özellikle anlatıldığı gibi, bu üç ögeyi sadece Tanrıya adanmış kullar açıkça anlayabilirler. Bu bakımdan, *Bagavad-gītā* adanmış kullar için oldukça kullanışlı bir kitaptır, çünkü *Gītā* onları, en yüce kazanç olan Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın

doğasına ulaştırır. Birbaşka deyişle, sadece adanmış kullar ve o yapıda olan kişiler *Bagavad-gītā*'yı anlayabilir ve arzulanan sonuca ulaşabilirler.

20

प्रकृतिं पुरुषं चैव विद्ध्यनादी उभावपि ।
विकारांश्च गुणांश्चैव विद्धि प्रकृतिसम्भवान् ॥२०॥

prakṛtiṁ puruṣaṁ caiva
viddhy anādī ubhāv api
vikārāṁś ca guṇāṁś caiva
viddhi prakṛti-sambhavān

prakṛtim—maddi doğa; *puruṣam*—canlı varlıklar; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *viddhi*—bilmelisin; *anādī*—başlangıçsız; *ubhau*—her iki; *api*—de-da; *vikārān*—dönüşümler; *ca*—de-da; *guṇān*—doğanın üç hâli; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *viddhi*—bil; *prakṛti*—maddi doğa; *sambhavān*—ürünü.

ÇEVİRİ

Maddi doğa ve canlıların başlangıçsız oldukları iyi bilinmelidir. Onların dönüşümleri ve maddenin halleri maddi doğanın bir ürünüdür.

AÇIKLAMA

Bu bölümde verilen bilgi sayesinde kişi, vücudu (faaliyet alanını) ve vücudu bilenleri (bireysel ruh ve Üstünruh) anlayabilir. Vücut bir faaliyet alanıdır ve maddi doğa tarafından oluşturulmuştur. Vücudun faaliyetlerinden zevk alan vücutlanmış bireysel ruh bir *puruṣa*dır, yani canlı varlıktır. Vücudun bilginlerinden biri, bu bireysel ruhtur, diğeri ise Üstünruhtur. Gerek Üstünruh, gerekse bireysel varlık, Tanrının Yüce Şahsının farklı tezahürleridir. Canlı varlık Onun enerjisinin kategorisindedir, Üstünruh ise Onun şahsi yayılımının kategorisindedir.

Gerek maddi doğa, gerekse canlı varlık ebedidir. Birbaşka deyişle, bunlar yaratılıştan önce de var olmaktalardı. Maddi tezahür Yüce Tanrının enerjisinden türemiştir ve aynı şekilde, canlı varlıklar da Onun enerjisinden türemişlerdir, fakat canlı varlıklar Onun yüce enerjisine dahildirler. Gerek maddi doğa, gerekse canlı varlıklar kozmozun tezahüründen önce de var idiler. Tanrının Yüce Şahsı Mahā-Viṣṇu'nun bağrında uyumakta olan maddi doğa, zamanı

geldiğinde *mahat-tattva*nın temsilciliği tarafından tezahür ettirilmiştir. Aynı şekilde, canlı varlıklar da Onda idiler ve koşullanmış oldukları için Yüce Tanrıya hizmet etmeye isteksizleşmişlerdi. Bundan dolayı, ruhsal semaya girmelerine izin verilmemekteydi. Ve maddi doğanın bir sonraki tezahürü ile bu canlı varlıklara, maddi dünyada yeniden deneyimde bulunarak ruhsal dünyaya geri dönebilmek için hazırlanma şansı tanınmıştır. Canlı varlıklar, aslında Yüce Tanrının öz parçalarıdır, fakat âsi mizaçları yüzünden maddi doğa içerisine koşullanmışlardır. Yüce Tanrının bu canlı varlıkları, veya üstün varlıklarının maddi doğa ile nasıl ilişki kurdukları aslında önemli değildir. Bunun nasıl ve neden olduğunu Yüce Tanrı bilir. Kutsal metinlerde Tanrı tarafından anlatıldığına göre, Bu maddi doğanın cazibesine kapılanların var oluş için zorlu bir çabalama içinde oldukları söylenir. Fakat, bu birkaç dörtlükte anlatılanlardan anlaşıldığına göre, maddi doğanın üç hali tarafından yapılan bütün dönüşümler ve etkileşimler de maddi doğanın bir ürünüdür. Canlı varlıkları ilgilendiren bütün dönüşümler ve çeşitlenmeler vücutla ilgilidir. Ruh için, bütün canlı varlıklar aynıdır.

21

कार्यकारणकर्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते ।
पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते ॥२१॥

kārya-kāraṇa-kartṛtve
hetuḥ prakṛtir ucyate
puruṣaḥ sukha-duḥkhānām
bhoktṛtve hetur ucyate

kārya—etkinin; *kārana*—ve sebep; *kartṛtve*—yaratılış konusunda; *hetuḥ*—araç; *prakṛtiḥ*—maddi doğa; *ucyate*—denir; *puruṣaḥ*—canlı varlık; *sukha*—mutluluğun; *duḥkhānām*—ve rahatsızlık; *bhoktṛtve*—zevkinde; *hetuḥ*—araç; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Canlı varlık, bu dünyadaki çeşitli zevk ve acıların sebebidir ve doğa ise, bütün maddi nedenlerin ve etkilerin sebebidir.

AÇIKLAMA

Canlı varlıklar arasındaki vücut ve duyuların farklı tezahürleri maddi doğaya bağlıdır. 8.400.000 çeşit canlı türü vardır ve bunların hepsi maddi doğanın ürünüdür. Bu canlı türleri çeşitli vücutlarda yaşamayı

arzulayan canlı varlıkların farklı duygusal zevklerinden oluşmuştur. Canlı varlık, içinde bulunduğu vücuda göre farklı mutlulukları ve rahatsızlıkları deneyimler. Maddi mutluluğu ve rahatsızlığı kendisiyle ilgili değil vücudu ile ilgilidir. Canlı varlığın özgün halinde zevk alma endişesi yoktur. Canlı varlık maddi doğaya hükmetme arzusu yüzünden maddi dünyada kalır. Ruhsal dünyada ise böyle birşey yoktur. Ruhsal dünya saftır, fakat maddi dünyadaki ruhlar, vücutları için çeşitli zevkler yaşamaya çabalarlar. Bu vücudun, duyuların etkisinden ibaret olduğunu açıklamamız, sanırım bu konuya açıklık getirir. Duyular, arzuları tatmin etmek için kullanılan birer araçtırlar. Maddi doğa tarafından sunulan toplam (vücut ve araç duyuları) gelecek dörtlükte de açıklanacağı gibi, canlı varlıkların geçmişteki arzu ve faaliyetlerine göre kutsanacak, veya lanetlenecektir. Kişinin arzu ve faaliyetlerine göre, maddi doğa kişiyi çeşitli ikamet yerlerine yerleştirir. Bu gibi ikamet yerlerine yerleştirilmesinin ve duyduğu zevklerin, veya acıların sebebi canlı varlığın kendisidir. Belli bir vücuda yerleştirilen canlı varlık doğanın kontrolü altına girer, çünkü maddeden ibaret olan vücut doğa kanunlarına göre hareket eder. Ve canlı varlığın bunu değiştirmeye gücü yetmez. Canlı varlık, bir köpek vücuduna yerleştirildiği zaman bir köpek gibi hareket etmek zorunda kalır. Başka türlü hareket edemez. Ve canlı varlık eğer bir domuz vücuduna yerleştirilirse pislik yemek ve domuz gibi hareket etmek zorunda kalır. Aynı şekilde, canlı varlık bir yarıtanrı vücuduna yerleştirilirse, o zaman o vücuda göre hareket etmek zorunda kalır. Bu, doğanın bir kanunudur. Fakat, Üstünruh her durumda bireysel ruh ile beraberdir. Bu konu, *Vedalar*'da (*Muṇḍaka Upaniṣad* 3.1.1) şöyle izah edilir; *dvā suparṇā sayujā sakhāyaḥ*, yani Yüce Tanrı canlı varlığa karşı çok insaflıdır; O, Üstünruh, veya Paramatma olarak her koşulda bireysel ruha daima eşlik eder.

22

पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुंक्ते प्रकृतिजान् गुणान् ।
कारणं गुणसंगोऽस्य सदसद्योनिजन्मसु ॥२२॥

puruṣaḥ prakṛti-stho hi
bhuṅkte prakṛti-jān guṇān
kāraṇaṁ guṇa-saṅgo 'sya
sad-asad-yoni-janmasu

puruṣaḥ—canlı varlık; *prakṛti-sthaḥ*—maddi enerji içerisinde

bulunmak; *hi*—kesinlikle; *bunkte*—zevk alır; *prakṛti-jān*—maddi doğa tarafından üretilmiş; *guṇān*—doğa halleri; *kāraṇam*—sebep; *guṇa-saṅgaḥ*—doğa halleri ile beraber olmak; *asya*—canlı varlığın; *sat-asat*—iyide ve kötüde; *yoni*—yaşam türleri; *janmasu*—doğumlarda.

ÇEVİRİ

Maddi doğada yaşayan canlı varlık, böylece doğanın üç halinden zevk alarak yaşamdaki çeşitli yolları izler. Bu durum, canlı varlığın maddi doğa ile olan birlikteliğine bağlıdır. Canlı varlık, böylece çeşitli canlıların arasında iyilik ve kötülükle karşılaşır.

AÇIKLAMA

Canlı varlığın bir vücuttan diğerine geçişini anlamak bakımından, bu dörtlük çok önemlidir. İkinci Bölümde izah edildiği gibi, canlı varlık, tıpkı giysi değiştirir gibi bir vücuttan diğerine geçer. Onun bu giysi değiştirmesine, maddi var oluşa olan bağımlılığı sebep olur. Canlı varlık bu sahte tezahürün esiri olduğu sürece bir vücuttan diğerine geçmeye mecbur kalır. Canlı varlık, maddi doğaya hükmetme arzusu yüzünden böyle arzulanmayan bir duruma düşmüştür. Maddi arzuların etkisi altında kalan canlı varlık, bazen yaratanı olarak, bazen insan olarak, bazen hayvan, kuş, solucan, veya balık olarak, bazen kutsal bir insan olarak, bazen de bir böcek olarak dünyaya gelir. Ve bu, böylece sürüp gider. Ve canlı varlık maddi doğanın etkisi altında olduğu için her durumda, kendisini içinde bulunduğu ortamın efendisi zanneder.

Canlı varlığın çeşitli vücutlara nasıl yerleştirildiği burada açıklanmaktadır. Buna, canlı varlığın, maddi doğanın çeşitli halleri ile olan beraberliği sebep olur. Bu bakımdan, kişi bu üç maddi hali aşarak aşkın konuma ulaşmalıdır. İşte buna Kṛṣṇa şuuru denir. Kişi, Kṛṣṇa şuuruna yükselmedikçe maddi bilinci onu bir vücuttan diğerine taşıyacaktır, çünkü canlı varlık çok uzun bir süreden beri maddi arzular taşımaktadır. Fakat, bu kavramı değiştirmelidir. Bu değişim, sadece otorite kaynaklardan hakikati öğrenmekle olur. Buna verilebilecek en iyi örnek ise Arjuna'nın Tanrı bilimini Kṛṣṇa'dan öğrenmesidir. Canlı varlık eğer bunu yapmayı kabul ederse, uzun zamandan beri gütmekte olduğu maddi doğaya hükmetme arzusunu kaybedecek ve zamanla bu arzusu azaldıkça manevi mutluluğa ulaşacaktır. Bir Vedik *mantra*da söylendiği gibi, Tanrının Yüce Şahsı ile olan beraberliği hakkında bilgi edinen kişi ebedi saadet dolu yaşamından gitgide daha çok zevk almaya başlar.

23

उपद्रष्टानुमन्ता च भर्ता भोक्ता महेश्वरः ।
परमात्मेति चाप्युक्तो देहेऽस्मिन् पुरुषः परः ॥२३॥

upadraṣṭānumantā ca
bartā boktā maheśvaraḥ
paramātmeti cāpy ukto
dehe 'smin puruṣaḥ paraḥ

upadraṣṭā—denetleyici; *anumantā*—izin verici; *ca*—de-da; *bartā*—üstad; *boktā*—yüce hoşlanıcı; *mahā-īsvaraḥ*—Yüce Tanrı; *parama-ātmā*—Üstünruh; *iti*—de-da; *ca*—ve; *api*—doğrusu; *uktaḥ*—denir; *dehe*—vücutta; *asmin*—bu; *puruṣaḥ*—hoşlanıcı; *paraḥ*—aşkın.

ÇEVİRİ

Üstünruh olarak bilinen, denetleyici ve izin verici olarak var olan yüce sahip Tanrı da bu vücut içerisinde aşkın hoşlanıcı olarak bulunur.

AÇIKLAMA

Burada belirtildiğine göre, bireysel ruha daima refakat eden Üstünruh, Yüce Tanrının temsilcisidir. O, sıradan bir canlı varlık değildir. Monist filozoflar, vücudu bilen varlıkları bir olarak kabul ettikleri için bireysel ruh ile Üstünruh arasında hiçbir farkın olmadığını zannederler. Bunu açığa çıkartmak isteyen Tanrı, burada, her vücutta Paramātmā olarak temsil edildiğini belirtmektedir. O, bireysel ruhtan farklıdır ve *para*dır, yani aşkındır. Bireysel ruh belli bir alanın faaliyetlerinden zevk alabilir, fakat Üstünruh, ne sınırlı bir hoşlanıcı olarak, ne de vücutsal faaliyetlerde rol alan birisi olarak bulunur, fakat O, bir şahit, bir denetleyici, izin verici ve yüce hoşlanıcı olarak bulunur. Onun adı *ātmā* değil, Paramātmādır ve aşkındır. Paramātmā ile *ātmā*nın birbirlerinden farklı oldukları açıkça ortadadır. Üstünruh Paramātmānın her yerde kolları ve bacakları vardır, fakat bireysel ruhun bu özelliği yoktur. Ve Paramātmā, Yüce Tanrı olarak bireysel ruhun maddi zevkler arzulayışını onaylama işlevine sahiptir. Yüce Ruhun onayı olmaksızın bireysel ruh hiçbirşey yapamaz. Birey *bukta*dır, yani yaşatılandır ve Tanrı *bokta*dır, yani yaşatandır. Sayısız miktarda canlı varlık vardır ve Tanrı, onların kalplerinde bir dost olarak bulunur.

Hakikat şudur ki, her bireysel varlık ebediyen Yüce Tanrının öz

parçasıdır ve her ikisi de birbirleri ile çok samimi birer dosttur. Fakat canlı varlık, Yüce Tanrının kendisi için uygun gördüğü şeyleri reddetmeye ve bağımsızca hareket ederek maddi doğaya hükmetmeye eğilimlidir ve bu eğiliminden dolayı ona, Yüce Tanrının marjinal enerjisi denir. Canlı varlık ya maddi enerji içerisinde, ya da ruhsal enerji içerisinde yer alır. Ve canlı varlık maddi enerjiye koşullandıkça Üstünruh onun dostu olarak onu ruhsal enerjiye tekrar geri döndürmek için onunla kalır. Tanrı daima canlı varlığı ruhsal enerjiye geri döndürmek ister, fakat bireysel varlık, bağımsızlığı sayesinde, bu ruhsal ışıkla beraber olmayı sürekli olarak reddeder. İşte bireysel ruhun bağımsızlığını bu şekilde kötüye kullanması onun maddi doğaya koşullanarak acı çekmesine sebep olur. Bu bakımdan, Tanrı daimi olarak içten ve dıştan bizlere öğretide bulunur. Dıştan yaptığı öğretileri *Bagavad-gītā*'da belirttiği şekilde yapar ve içten yaptığı öğretileri de canlı varlığın maddi alanda yaptığı faaliyetlerin kendisini asla gerçek mutluluğa ulaştıramıyacağına ikna etmeye çalışarak yapar. O, "Sadece vazgeç ve inancını Bana yönelt. Böylece mutlu olacaksın" der. Böylece, Paramatmaya, veya Tanrının Yüce Şahsına îman eden zeki kişi, bilginin saadet dolu ebedi yaşamında ilerlemeye başlar.

24

य एवं वेत्ति पुरुषं प्रकृतिं च गुणैः सह ।
सर्वथा वर्तमानोऽपि न स भूयोऽभिजायते ॥२४॥

ya evaṁ vetti puruṣaṁ
prakṛtiṁ ca guṇaiḥ saha
sarvathā vartamāno 'pi
na sa bhūyo 'bhijāyate

yaḥ—her kim; *evam*—böylece; *vetti*—anlar; *puruṣam*—canlı varlık; *prakṛtim*—maddi doğa; *ca*—ve; *guṇaiḥ*—maddi doğa halleri; *saha*—ile; *sarvathā*—her bakımdan; *vartamānaḥ*—bulunmak; *api*—rağmen; *na*—asla; *sah*—o; *bhūyaḥ*—tekrar; *abhijāyate*—doğar.

ÇEVİRİ

Maddi doğayı, canlı varlığı ve doğa hallerinin biribirini etkilemesini ele alan bu felsefeyi anlayan kişinin özgürlüğe kavuşacağı kesindir. Bu kişinin şimdiki konumu göz önüne alınmaz ve bir daha burada doğmaz.

AÇIKLAMA

Maddi doğanın, Üstünruhun, bireysel ruhun ve bunların arasındaki ilişkinin açıkça anlaşılması kişiyi özgürlüğe ulaşmaya ve bu maddi doğaya geri dönmeye zorlanmadan ruhsal atmosfere dönmeye müsait bir hale getirir. Bilginin sonucu budur. Bilginin amacı, canlı varlığa bu maddi var oluş içerisine düşmüş olduğunu anlatmaktır. Canlı varlık, otoritelerle, kutsal kişilerle, ve bir mürşidle ilişki kurup kişisel gayret göstererek içinde bulunduğu konumu anlamalı ve Tanrının Şahsı tarafından anlatılmış olan *Bagavad-gītā*'yı anlayarak ruhsal şuurunu, yani Kṛṣṇa şuurunu uyandırmalıdır. Böylece, bu maddi var oluşa tekrar geri dönmeyeceği kesinlik kazanmış olur, ve bilginin ebedi saadet dolu yaşamında yaşamak üzere ruhsal dünyaya transfer olur.

25

ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना ।
अन्ये सांख्येन योगेन कर्मयोगेन चापरे ॥२५॥

dhyānenātmani paśyanti
kecid ātmānam ātmanā
anye sāṅkhyena yogena
karma-yogena cāpare

dhyānena—meditasyon ile; *ātmani*—benlik içerisinde; *paśyanti*—gör; *kecit*—bazı; *ātmānam*—Üstünruh; *ātmanā*—akıl ile; *anye*—diğerleri; *sāṅkhyena*—felsefi tartışmalarla ; *yogena*—yoga sistemi ile; *karma-yogena*—meyvesel arzulardan uzak faaliyetlerle; *ca*—de-da; *apare*—diğerleri.

ÇEVİRİ

Bazıları meditasyon yoluyla, bazıları bilgi edinerek ve bazıları da meyvesel arzulardan arınmış olarak çalışarak Üstünruhu kendi iclerinde duyumsarlar.

AÇIKLAMA

Kişinin benlik idraki arayışı içerisinde olması bakımından, koşullanmış ruhlar ikiye ayrılırlar. Ateistler, kötü niyetli kişiler ve şüpheciler manevi anlayış duygusundan yoksundur. Fakat, ruhsal yaşamı anlamakta inançlı olan kişiler de vardır ve bunlar, kendi kendilerini denetleyen kullar, filozoflar ve meyvesel sonuçlardan feragat ederek çalışan

kişilerdir. Teklik doktrinini daima yaymaya çalışanlar da ateistler ve kötü niyetli kişilerle aynı grupta yer alırlar. Birbaşka deyişle, sadece Tanrının Yüce Şahsına adanmış olanlar ruhsal anlayışta en iyi yerde bulunan kişilerdir, çünkü onlar, bu maddi doğanın ötesinde ruhsal bir dünya olduğunu ve her tarafı kaplayan Tanrının, herkesin kalbinde Üstünruh olarak bulunan Tanrının Yüce Şahsının da orada bulunduğunu bilirler. Bilgi edinerek Yüce Mutlak Hakikati anlamaya çalışanlar da vardır ve bunlar inançlı sınıfa dahildir. Sāṅkhya filozofları bu maddi dünyayı yirmidört unsur içerisinde analiz ederler ve yirmibeşinci unsur olarak bireysel ruhu eklerler. Bireysel ruhun aşkın bir yapıda olduğunu anladıkları zaman, bireysel ruhun üzerinde de Tanrının Yüce Şahsının bulunduğunu ve Onun ise yirmialtıncı unsur olduğunu anlayabilirler. Böylece, Kṛṣṇa şuurunda verilen adanmış hizmet standartına yavaş yavaş yükselirler. Meyvesel sonuçlardan arınmış olarak çalışanlar da bu tavırları ile mükemmelliği sergilerler. Ve bunlara, Kṛṣṇa şuurunda adanmış hizmet verme platformuna yükselme şansı tanınır. Burada belirtildiğine göre, bazıları saf bilince sahiptir ve Üstünruhu meditasyon yoluyla bulmaya çalışırlar, ve Üstünruhu kendi içlerinde keşfettikleri zaman aşkın mertebeye ulaşırlar. Aynı şekilde, bilgi edinerek Yüce Ruhu anlamaya çalışanlar, *hatha-yoga* yaparak anlamaya çalışanlar, ve Tanrının Yüce Şahsını çocuksu faaliyetlerle tatmin etmeye çalışanlar da vardır.

26

अन्ये त्वेवमजानन्तः श्रुत्वान्येभ्य उपासते ।
तेऽपि चातितरन्त्येव मृत्युं श्रुतिपरायणाः ॥२६॥

anye tv evam ajānantaḥ
śrutvānyebhya upāsate
te 'pi cātitaranty eva
mṛtyuṁ śruti-parāyaṇāḥ

anye—diğerleri; *tu*—fakat; *evam*—böylece; *ajānantaḥ*—ruhsal bilgi olmadan; *śrutvā*—duyarak; *anyebhyaḥ*—diğerlerinden; *upāsate*—ibadete başlar; *te*—onlar; *api*—de-da; *ca*—ve; *atitaranti*—aşmak; *eva*—kesinlikle; *mṛtyum*—ölüm yolu; *śruti-parāyaṇāḥ*—duyma yetisine bağlı.

ÇEVİRİ

Manevi bilgide henüz ilerlememiş olan ve Yüce Şahıs hakkında başkalarından birşeyler duyarak Ona ibadet etmeye başlayanlar

otoritelerden bilgi edinmeye eğilimli oldukları için doğum ve ölüm yolunu aşarlar.

AÇIKLAMA

Bu madde, özellikle günümüzün modern toplumu içindir, çünkü günümüzün toplumunda manevi konularda pratik olarak hiçbir eğitim verilmemektedir. Bazı kişiler ateist, muhalif, veya felsefi görünebilirler, fakat bunların aslında felsefe hakkında da bilgileri yoktur. Günümüzün insanı, eğer iyi bir ruh ise, o zaman duyarak ilerleme şansına sahiptir. Bu duyma yöntemi çok önemlidir. Modern dünyaya Kṛṣṇa şuurunu vaaz eden Rab Çaitanya, bu işitme yöntemine çok önem vermiştir, çünkü insanlar eğer otorite kaynaklardan Tanrı hakkında birşeyler duyarlarsa Tanrıya ilgi duymaya ve bu yolda ilerlemeye başlayabilirler. Rab Çaitanya'ya göre, insanlar eğer özellikle Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare sesinin aşkın titreşimlerini duyarlarsa bundan çok büyük fayda görürler. Bundan dolayı, herkes Tanrıyı yücelmiş ruhlardan duymalı ve zamanla herşeyi anlar bir hale gelmelidir. Kişi, o zaman Tanrıya ibadet etmeye başlar. Rab Çaitanya'nın dediğine göre, bu çağda hiçkimsenin konumunu değiştirmesi gerekmez, fakat kişi, tahmin yoluyla Mutlak Hakikati anlamaya çalışmaktan vazgeçmelidir. Kişi, Yüce Tanrının bilgisinde olanların hizmetçisi olmayı öğrenmelidir. Kişi, eğer adanmış saf bir kula sığınıp, ondan benlik idraki hakkında bilgi edinip, onu izleyecek kadar talihliyse, o kişi zamanla adanmış saf bir kul mertebesine yükselir. Bu maddede, özellikle duyma yöntemi tavsiye edilmektedir ve bu çok yararlı birşeydir. Günümüzün insanı filozoflar kadar kapasiteli olmasa bile, otorite bir şahıstan inançla duyacağı manevi konular onun bu maddi var oluştan kurtularak evine ve Tanrıya geri dönmesine yardımcı olacaktır.

27

यावत् सञ्जायते किञ्चित् सत्त्वं स्थावरजंगमम् ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात् तद्विद्धि भरतर्षभ ॥२७॥

yāvat sañjāyate kiñcit
sattvaṁ sthāvara-jaṅgamam
kṣetra-kṣetrajña-saṁyogāt
tad viddhi bharatarṣabha

yāvat—her ne; *sañjāyate*—var olursa; *kiñcit*—herşey; *sattvam*—var

oluş; *sthāvara*—hareketsiz; *jaṅgamam*—hareketli; *kṣetra*—vücudun; *kṣetra-jña*—ve vücudu bilenin; *saṁyogāt*—ikisinin birlikteliği; *tat viddhi*—bilmelisin; *bharata-ṛṣabha*—Ey Bhāratalar'ın şefi.

ÇEVİRİ

Ey Bharatalar'ın şefi, hareketli ve hareketsiz olarak var olan her neyi görürsen bil ki, bunlar faaliyet alanının ve alanı bilenin kombinasyonundan başka birşey değildir.

AÇIKLAMA

Kozmozun yaratılışından önce hem maddi doğanın, hem de canlı varlığın var olduğu bu maddede açıklanmaktadır. Yaratılmış olan herşey, canlı varlık ile maddi doğanın kombinasyonudur. Ağaçlar, dağlar ve tepeler gibi hareket etmeyen tezahürler ve birçok hareketli tezahürler vardır ve bunların hepsi, maddi doğa ile üstün doğanın, yani canlı varlığın kombinasyonlarıdır. Üstün doğa, yani canlı varlık olmazsa hiçbirşey yetişmez. Madde ve doğa arasındaki ilişki ebediyen sürmektedir ve bu kombinasyon, Yüce Tanrının kontrolü altındadır, bu bakımdan O, hem üstün, hem de adi doğanın kontrolörüdür. Maddi doğa Onun tarafından yaratılmıştır ve üstün doğa maddi doğa içerisine yerleştirilmiştir ve böylece bütün bu faaliyetler ve tezahürler meydana gelmiştir.

28

समं सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन्तं परमेश्वरम् ।
विनश्यत्स्वविनश्यन्तं यः पश्यति स पश्यति ॥२८॥

samaṁ sarveṣu būteṣu
tiṣṭhantaṁ parameśvaram
vinaśyatsv avinaśyantaṁ
yaḥ paśyati sa paśyati

samam—eşit olarak; *sarveşu*—hepsinde; *būteşu*—canlı varlıklar; *tişthantam*—bulunmak; *parama-iśvaram*—Üstünruh; *vinasyatsu*—tahrip edilebilir olanda; *avinasyantam*—tahrip edilemiyeceğini; *yaḥ*—yapan; *pasyati*—gören; *saḥ*—o; *pasyati*—gerçekten görür.

ÇEVİRİ

Her vücutta bireysel ruha eşlik eden Üstünruhu gören, ve tahrip

edilebilir olan vücutta ne ruhun, ne de Üstünruhun asla tahrip edilemiyeceğini gören kişi gerçekten görüyor demektir.

AÇIKLAMA

Vücut, vücudun sahibi, yani bireysel ruh ve bireysel ruhun dostu olmak üzere bu üç ögenin bir arada bulunduğunu görebilen kişi gerçek bilgiye sahip demektir. Kişi, manevi konuları gerçekten bilen birisi ile ilişki kurmadıkça bu üç ögeyi göremez. Bu ilişkiden yoksun kişiler cehalet içindedirler; onlar sadece vücudu görürler ve vücut tahrip olduğu zaman herşeyin biteceğini zannederler. Fakat, aslında durum böyle değildir. Hem ruh, hem de Üstünruh, vücut tahrip olduktan sonra da var olurlar ve hareketli ve hareketsiz olan çeşitli suretler içerisinde ebediyen yaşamaya devam ederler. Sanskrit sözcük *parameśvara*, bazen "bireysel ruh" anlamında çevirilir, çünkü ruh vücudun efendisidir ve vücut tahrip olduktan sonra birbaşka surete transfer olur. Ve bu, böyle sürüp gider. Fakat, bazıları *parameśvara* sözcüğünü Üstünruh anlamında yorumlarlar. Fakat, her iki durumda da hem Üstünruh, hem de bireysel ruh varlıklarını ebediyen sürdürürler. Ve tahrip olmazlar. Bunu görebilen kişi, gerçekte neler olup bittiğini de görebilir.

29

समं पश्यन् हि सर्वत्र समवस्थितमीश्वरम् ।
न हिनस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां गतिम् ॥२९॥

samaṁ paśyan hi sarvatra
samavasthitam īśvaram
na hinasty ātmanātmānaṁ
tato yāti parāṁ gatim

samam—eşit olarak; *paśyan*—gören; *hi*—kesinlikle; *sarvatra*—her yerde; *samavasthitam*—eşit olarak bulunan; *īśvaram*—Üstünruh; *na*—yapmaz; *hinasti*—alçalmak; *ātmanā*—akıl ile; *ātmānam*—ruh; *tataḥ*—sonra; *yāti*—ulaşır; *parām*—aşkın; *gatim*—hedef.

ÇEVİRİ

Üstünruhun her canlı varlıkta ve her yerde eşit olarak mevcut olduğunu bilen kişi akli bakımdan kendisini alçaltmaz. Ve böylece aşkın hedefine doğru yaklaşır.

AÇIKLAMA

Canlı varlık maddi dünyada var olmayı kabul ederek ruhsal var oluşundan farklı bir konuma düşmüştür. Fakat kişi, eğer Yüce Tanrının, Paramātmā tezahürü ile her yerde mevcut olduğunu anlarsa, ve eğer yaşayan her şeyde Tanrının Yüce Şahsının varlığını görürse, o zaman aklının tahrip ediciliği ile kendisini alçaltmaz ve böylece yavaş yavaş ruhsal dünyaya doğru ilerler. Akıl genellikle duyu tatminiyetine yöneliktir, fakat akıl, ilgisini Üstünruh üzerinde yoğunlaştırırsa kişi o zaman manevi anlayışta ilerler.

30

प्रकृत्यैव च कर्माणि क्रियमाणानि सर्वशः ।
यः पश्यति तथात्मानमकर्तारं स पश्यति ॥३०॥

prakṛtyaiva ca karmāṇi
kriyamāṇāni sarvaśaḥ
yaḥ paśyati tathātmānam
akartāraṁ sa paśyati

prakṛtyā—maddi doğa tarafından; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *karmāṇi*—faaliyetler; *kriyamāṇāni*—yapılmak; *sarvaśaḥ*—her bakımdan; *yaḥ*—her kim; *paśyati*—görür; *tathā*—de-da; *ātmānam*—kendisini; *akartāram*—yapmayan; *saḥ*—o; *paśyati*—mükemmelen görür.

ÇEVİRİ

Bütün faaliyetlerin, maddi doğa tarafından yaratılmış olan vücut tarafından yapıldığını ve 'ben'in aslında hiçbirşey yapmadığını gören kişi gerçekten görüyor demektir.

AÇIKLAMA

Maddi vücut, Üstünruhun yönetimi altındaki maddi doğa tarafından üretilmiştir ve kişi vücudu ile ilgili olarak yaptığı bütün faaliyetleri aslında kendisi yapmaz. Kişi, gerek mutluluk gerekse rahatsızlık için yapabileceği herşeyi yapmaya vücutsal yapısı nedeniyle zorlanır. Bununla beraber, benlik bütün bu vücutsal faaliyetlerin dışındadır. Kişi, geçmiş arzularına uygun bir vücut edinir. Aslında vücut, arzuları doyurabilmek için Yüce Tanrı tarafından üretilmiş bir makinadır. Kişi arzuları yüzünden acı çekmek ve zevk almak üzere zor bir duruma düşmüştür. Canlı varlığın bu aşkın görüşü geliştiği zaman kişiyi vücutsal

faaliyetlerden ayırır. Bu görüşe sahip kişi gerçekten gören kişidir.

31

यदा भूतपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति ।
तत एव च विस्तारं ब्रह्म सम्पद्यते तदा ॥३१॥

yadā būta-pṛthag-bāvam
eka-stham anupaśyati
tata eva ca vistāraṁ
brahma sampadyate tadā

yadā—ne zaman; *būta*—canlı varlıkların; *pṛthak-bāvam*—farklı kimlikler; *eka-stham*—bir yerde bulunan; *anupaśyati*—otorite aracılığı ile görmeye çalışan kişi; *tataḥ eva*—sonradan; *ca*—de-da; *vistāram*—yayılım; *brahma*—Mutlak; *sampadyate*—ulaşır; *tadā*—o zaman.

ÇEVİRİ

Mâkul kişi, farklı maddi vücutlarda farklı kimlikler görmeye son verdiği ve varlıkların her yere nasıl yayıldıklarını gördüğü zaman Brahman kavramına yükselir.

AÇIKLAMA

Kişi, bireysel ruhun farklı arzularına göre farklı canlı varlık vücutlarının oluştuğunu ve bu vücutların aslında ruha ait olmadığını gören kişi gerçekten görüyor demektir. Maddi yaşam kavramında bazılarını yarıtanrı olarak, bazılarını kedi, köpek, vs. olarak görürüz. Bu, esas görüş değil, maddi görüştür. Bu maddi farklılık, yaşamın maddi kavramına bağlıdır. Maddi vücudun tahrip olmasından sonra ruh-can tek kalır. Ruh-can, maddi doğa ile olan ilişkisine göre farklı vücutlar edinir. Bunu gören kişi ruhsal görüşe ulaşır ve böylece, insan, hayvan, vs. gibi farklılıklardan özgür olarak arınmış bir şuura ulaşır ve ruhsal kimliği içerisinde Kṛṣṇa şuurunda ilerliyebilecek hale gelir. Bundan sonra her şeyi nasıl gördüğü ise bir sonraki dörtlükte anlatılacaktır.

32

अनादित्वान्निर्गुणत्वात् परमात्मायमव्ययः ।
शरीरस्थोऽपि कौन्तेय न करोति न लिप्यते ॥३२॥

anāditvān nirguṇatvāt
paramātmāyam avyayaḥ
śarīra-stho 'pi kaunteya
na karoti na lipyate

anāditvāt—ebediyete bağlı olarak; *nirguṇatvāt*—aşkın olmakla ilgili olarak; *parama*—maddi doğanın ötesinde; *ātmā*—ruh; *ayam*—bu; *avyayaḥ*—yorulmaz; *śarīra-sthaḥ*—vücutta yaşayan; *api*—her ne kadar olsa da; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *na karoti*—asla birşey yapmaz; *na lipyate*—ne de birşeye karışır.

ÇEVİRİ

Ebedi görüşe sahip olanlar, ölümsüz ruhun aşkın, ebedi ve doğa hallerinin ötesinde olduğunu görebilirler. Ey Arjuna, maddi vücutla olan ilişkisine rağmen ruh ne birşey yapar, ne de birşeye karışır.

AÇIKLAMA

Maddi vücut doğduğu için canlı varlık da doğmuş gibi görünür, fakat aslında canlı varlık ebedidir, hiç doğmamıştır ve maddi bir vücut içerisinde bulunmasına rağmen aşkın ve ebedidir. Bundan dolayı tahrip edilemez. O, yapısı itibariyle saadet doludur. Ve hiçbir maddi faaliyetle meşgul olmaz, bundan dolayı, maddi vücutlar ile olan ilişkisi yüzünden yapmış olduğu faaliyetler onu bağlamaz.

33

यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यादाकाशं नोपलिप्यते ।
सर्वत्रावस्थितो देहे तथात्मा नोपलिप्यते ॥३३॥

yathā sarva-gatam sauksmyād
ākāśam nopalipyate
sarvatrāvasthito dehe
tathātmā nopalipyate

yathā—olarak; *sarva-gatam*—her yeri kaplayan; *sauksmyāt*—astral, latif; *ākāśam*—gök; *na*—asla; *upalipyate*—karışır; *sarvatra*—her yerde; *avasthitaḥ*—bulunur; *dehe*—vücutta; *tathā*—öyleyse; *ātmā*—benlik; *na*—asla; *upalipyate*—karışır.

ÇEVİRİ

Her yeri kaplayan gök, astral yapısından dolayı hicbirşeyle karışmaz.

Aynı şekilde, Brahman görüşüne sahip bir ruh, vücut içerisinde bulunmakla beraber vücutla karışmaz.

AÇIKLAMA

Hava; suyun, çamurun, pisliğin ve daha birçok şeyin içine girer, fakat yine de hiçbir şeyle karışmaz. Aynı şekilde, canlı varlık ta çeşitli vücutlarda bulunmasına rağmen tinsel yapısından dolayı içinde bulunduğu vücuttan muaftır. Bu bakımdan, canlı varlığın bu vücutla nasıl bir ilişki içinde olduğunu ve vücudun tahribatından sonra vücuttan nasıl çıktığını bu maddi gözlerimizle görebilmemize imkan yoktur. Bilim adına bunu hiç kimse belirleyemez.

34

यथा प्रकाशयत्येकः कृत्स्नं लोकमिमं रविः ।
क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं प्रकाशयति भारत ॥३४॥

yathā prakāśayaty ekaḥ
kṛtsnaṁ lokam imaṁ raviḥ
kṣetraṁ kṣetrī tathā kṛtsnaṁ
prakāśayati bhārata

yathā—olarak; *prakāśayati*—aydınlatır; *ekaḥ*—bir; *kṛtsnam*—bütün; *lokam*—evren; *imam*—bu; *raviḥ*—güneş; *kṣetram*—bu vücut; *kṣetrī*—ruh; *tathā*—benzeri; *kṛtsnam*—bütün; *prakāśayati*—aydınlatır; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın oğlu, Güneş'in tek başına bütün bu evreni aydınlatması gibi, vücut içerisinde bulunan canlı varlık ta bütün vücudu şuur ile aydınlatır.

AÇIKLAMA

Şuur ile ilgili çeşitli teoriler vardır. Burada ise Güneş ile ışığı örnek verilmektedir. Belli bir yerde duran Güneş'in bütün evreni aydınlatması gibi, çok küçük olan ruh-can da vücudun kalbinde bulunarak bütün vücudu şuur ile aydınlatır. Bu bakımdan, tıpkı güneş ışığı veya ışığın, Güneş'in mevcudiyetinin kanıtı olması gibi, şuur da ruhun mevcudiyetinin kanıtıdır. Ruh vücutta mevcut olduğu zaman bütün vücutta şuur olur, fakat ruh vücudu terkettiği andan itibaren vücutta şuur kalmaz. Her zeki insan bunu anlıyabilir. Bu bakımdan,

şuur maddi bir kombinasyon tarafından üretilmiş birşey değildir. Şuur canlılık belirtisidir. Canlı varlığın şuuru nitelik bakımından yüce şuur ile bir olmasına rağmen yüce değildir, çünkü belli bir vücuda ait olan şuur, diğer bir vücuda ait olan başka bir şuuru paylaşamaz. Fakat, bireysel ruhun dostu olarak her vücutta bulunan Üstünruh bütün vücutların şuurunu bilir. Yüce şuur ile bireysel şuur arasındaki fark budur.

35

क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवमन्तरं ज्ञानचक्षुषा ।
भूतप्रकृतिमोक्षं च ये विदुर्यान्ति ते परम् ॥३५॥

kṣetra-kṣetrajñayor evam
antaraṁ jñāna-cakṣuṣā
būta-prakṛti-mokṣaṁ ca
ye vidur yānti te param

kṣetra—vücudun; *kṣetra-jñayoḥ*—vücudun sahibinin; *evam*—böylece; *antaram*—farklılık; *jñāna-cakṣuṣā*—bilginin görüşü ile; *būta*—canlı varlığın; *prakṛti*—maddi doğadan; *mokṣam*—özgürlük; *ca*—de-da; *ye*—yapanlar; *viduḥ*—bil; *yānti*—yaklaş; *te*—onlar; *param*—Yüce Tanrı.

ÇEVİRİ

Vücut ile vücudu bilen arasındaki farkı bilgi gözüyle görenler maddi doğanın kapanından kurtulma yöntemini de anlayarak yüce kazanca ulaşırlar.

AÇIKLAMA

Bu Onüçüncü Bölümün amacı; kişiye, vücut, vücudun sahibi ve Üstünruh arasındaki farkları anlatmaktır. Sekizinci maddeden onikinci maddeye kadar anlatıldığı gibi, kişi özgür olma yöntemini tanımalıdır. Kişi ancak bundan sonra yüce hedefe doğru ilerliyebilir.

İnançlı kişi, ilk olarak Tanrı hakkında bilgi edinmek için iyi ilişkiler kurmalı ve böylece aydınlanmalıdır. Kişi, eğer bir mürşidin rehberliği altına girerse ruh ile maddeyi birbirinden ayırt etmesini öğrenir ve bu, onun ileride yapacağı manevi idrak için bir basamak taşı olur. Manevi öğretmen, yaptığı çeşitli öğretilerle öğrencilerine maddi yaşam kavramından nasıl özgür olabileceklerini öğretir. Görüldüğü gibi, *Bagavad-gītā*'da Kṛṣṇa, Arjuna'ya maddi düşüncelerden nasıl

kurtulacağını öğretmektedir.

Kişi, bu vücudun maddi olduğunu ve yirmidört unsuru ile analiz edilebileceğini anlayabilir. Vücut fiziksel bir tezahürdür. Akıl ve psikolojik etkileri astral bir tezahürdür. Ve bunların arasındaki etkileşim ise yaşam belirtileridir. Fakat, bunların üzerinde ruh ve Üstünruh bulunur. Ruh ve Üstünruh birbirlerinden ayrıdır. Bu maddi dünya ruh ve yirmidört unsurun bir araya gelmesi ile çalışır. Bütün bu maddi tezahürün bileşimini ruh ve maddi unsurların kombinasyonu olarak görebilen kişi, Yüce Tanrının durumunu da görerek ruhsal dünyaya transfer olmaya müsait bir hale gelir. Bütün bunlar idrak ve derin düşünce içindir ve kişi, manevi öğretmeninin yardımı ile bu bölümü tam olarak anlamalıdır.

Doğa, Hoşlanıcı ve Şuur konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Onüçüncü Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM



Maddi Doğanın Üç Hali

1

श्रीभगवानुवाच
परं भूयः प्रवक्ष्यामि ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् ।
यज्ज्ञात्वा मुनयः सर्वे परां सिद्धिमितो गताः ॥१॥

śrī-bagavān uvāca
paraṁ būyaḥ pravakṣyāmi
jñānānāṁ jñānam uttamam
yaj jñātvā munayaḥ sarve
parāṁ siddhimn ito gatāh

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *param*—aşkın; *būyaḥ*—tekrar; *pravakṣyāmi*—konuşacağım; *jñānānām*—bütün bilginin; *jñānam*—bilgi; *uttamam*—Yüce Tanrı; *yat*—hangi; *jñātvā*—bilerek; *munayaḥ*—bilgeler; *sarve*—bütün; *parām*—aşkın; *siddhim*—mükemmellik; *itaḥ*—bu dünyadan; *gatāḥ*—ulaştı.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Bu en yüce bilgiyi ve en büyük hikmeti sana tekrar açıklayacağım, bunu bilen bütün bilgeler en yüce mükemmelliğe ulaştılar.

AÇIKLAMA

Rab Kṛṣṇa, Yedinci Bölümün başından Onikinci Bölümün sonuna kadar, Kendi Şahsı olan Mutlak Hakikati detayları ile açıklamıştır. Bu bölümde ise Kṛṣṇa, Arjuna'ya daha detaylı bilgiler verecektir.

Kişi, eğer bu bölümü felsefi tahmin yolu ile anlayabilirse o zaman adanmış hizmeti de anlayabilir. Onüçüncü Bölümde açıklandığı gibi, alçakgönüllülük ile bilgisini ilerleten kişi maddi bağımlılıklarından kurtulur. Birbaşka açıklamada ise, kişinin bu dünyadaki bağımlılıklarının doğa halleri ile olan ilişkisine bağlı olduğu anlatılmıştı. Bu bölümde ise, Tanrının Yüce Şahsı, bu doğa hallerinin neler olduğunu, nasıl hareket ettiğini, canlıyı nasıl bağladığını ve nasıl özgürlük verdiğini anlatmaktadır. Bu bölümde verilen bilgi, Yüce Tanrı tarafından belirtildiği gibi, diğer bölümlerde verilen bilgilerden daha üstündür. Birçok bilge, bu bölümü anlayarak mükemmelliğe ulaşmış ve ruhsal evrene transfer olmuşlardır. Bu bakımdan, bu Ondördüncü Bölümü anlayan kişinin mükemmelliğe ulaşması beklenir.

2

इदं ज्ञानमुपाश्रित्य मम साधर्म्यमागताः ।
सर्गेऽपि नोपजायन्ते प्रलये न व्यथन्ति च ॥२॥

idaṁ jñānam upāśritya
mama sādharmyam āgatāḥ
sarge 'pi nopajāyante
pralaye na vyathanti ca

idam—bu; *jñānam*—bilgi; *upāśritya*—sığınmak; *mama*—Benim; *sādharmyam*—aynı doğa; *āgatāḥ*—ulaşan; *sarge api*—yaratılışta bile; *na*—asla; *upajāyante*—doğmuş; *pralaye*—çözülüp dağılmada; *na*—ne de; *vyathanti*—rahatsız olur; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Bu bilgide sabitleşen kişi Benimkisi gibi aşkın bir doğaya ulaşır. Ve ne yaradılış gününde yeniden doğar, ne de kıyamet gününde rahatsız olur.

AÇIKLAMA

Mükemmel aşkın bilgiye ulaşan kişi, Tanrının Yüce Şahsı ile aynı niteliklere sahip olarak doğum ve ölüm döngüsünden kurtulur. Bununla beraber, bu niteliklere sahip olan kişi bireysel ruh kimliğini kaybetmez. Vedik literatüründen edindiğimiz bilgiye göre, ruhsal evrendeki ruhsal gezegenlere transfer olmuş olan özgür ruhlar, sürekli olarak Tanrının nilüfer ayaklarına bakarak Ona aşkın aşk hizmeti

vermekle meşgul olurlar. Bu bakımdan, adanmış kullar özgürlüğe ulaştıktan sonra bile bireysel kimliklerini kaybetmezler.

Genel olarak, maddi dünyada edindiğimiz her bilgi doğanın üç hali tarafından kirletilmiş durumdadır. Doğanın üç hali tarafından kirletilmemiş olan bilgiye aşkın bilgi denir. Bu aşkın bilgide sabitleşen kişi, Tanrı ile aynı platformda yer alır. Ruhsal evren hakkında bilgi sahibi olmayanlar, maddi suretin maddi faaliyetlerinden kurtulduktan sonra ruhsal kimliklerinin hiçbir çeşitliliğe sahip olmaksızın suretsiz bir hale dönüşeceğini zannederler. Ne var ki, bu dünyada maddi çeşitlilik olduğu gibi, ruhsal dünyada da çeşitlilik vardır. Bu konuda bilgisi olmayanlar, ruhsal var oluşun, maddi çeşitliliğin zıttı olduğunu düşünürler. Fakat, kişi aslında ruhsal evrende ruhsal bir surete sahip olur. Orada manevi faaliyetler vardır ve bu ruhsal duruma, adanmış yaşam denir. Bu atmosfer kirletilmemiştir ve kişi orada nitelik bakımından Yüce Tanrıya eşittir. Kişinin bu bilgiyi edinmesi için bütün manevi nitelikleri kendisinde toplaması gerekir. Bu ruhsal nitelikleri kendisinde toplayan kişi bu maddi dünyanın yaratılmasından veya tahrip edilmesinden etkilenmez.

3

मम योनिर्महद् ब्रह्म तस्मिन् गर्भं दधाम्यहम् ।
सम्भवः सर्वभूतानां ततो भवति भारत ॥३॥

mama yonir mahad brahma
tasmin garbham dadhāmy aham
sam bavaḥ sarva-bhūtānām
tato bavati bhārata

mama—Benim; *yonih*—doğumun kaynağı; *mahat*—toplam maddi var oluş; *brahma*—yüce; *tasmin*—onda; *garbham*—hamilelik; *dadhāmi*—yaratmak; *aham*—Ben; *sambhavah*—mümkün; *sarva-bhūtānām*—bütün canlı varlıkların; *tatah*—sonradan; *bavati*—olur; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu.

ÇEVİRİ

Maddenin özü olan Brahman, doğumun kaynağıdır ve Ben, Brahman olarak hamileliği yaratırım ve bütün canlılara doğumu mümkün kılarım, Ey Bharata'nın oğlu.

AÇIKLAMA

Burada, dünya şöyle izah edilmektedir: Burada yer alan herşey, *kşetra* ve *kşetra-jñanın*, yani vücut ve ruhun kombinasyonudur. Maddi doğa ile canlı varlık arasındaki bu kombinasyon, Yüce Tanrının Kendisi tarafından mümkün kılınmıştır. *Mahat-tattva*, tüm kozmik tezahürün tüm sebebidir, ve içerisinde doğanın üç halini barındıran bu maddi sebebin tüm cevherine bazen Brahman denir. Yüce Tanrı bu tüm cevheri hamile bırakır ve böylece sayısız miktarda evrenler yaratılır. Bu tüm maddi cevher, yani *mahat-tattva*, Vedik literatüründe (*Mundaka Upanişad* 1.1.9) şöyle tasvir edilir: *tasmād etad brahma nāma-rūpam annam ca jāyate*. Yüce Tanrı, bu Brahman'ı canlı varlık tohumları ile hamile bırakır. Toprak, ateş, su ve hava ile başlayan yirmidört unsurun hepsi maddi enerjiyi teşkil ederler ve bunlar, *mahad-brahma* adı verilen büyük Brahman'ı, yani maddi doğayı oluştururlar. Yedinci Bölümde izah edildiği gibi, bu doğanın ötesinde üstün bir doğa, yani canlı varlık yer alır. Yüce Tanrı, iradesi vasıtasıyla maddi doğa ile üstün doğayı birbirine katmıştır ve böylece bütün canlı varlıklar maddi doğa içerisinde doğmuşlardır.

Akrep, yumurtalarını pirinç yığınının içerisine bıraktığı için, bazı kişiler akrebin pirinçten doğduğunu zannederler. Fakat, aslında akrebin doğumu ile pirinç arasında hiçbir ilişki yoktur. Sadece, yumurtalar dişi akrep tarafından pirincin içerisine bırakılmıştır. Aynı şekilde, maddi doğa da canlıların doğumunun sebebi değildir. Canlıların tohumu Tanrı tarafından verilmiştir, fakat canlılar maddi doğa tarafından yaratılmış gibi görünürler. Aslında, bütün canlılar geçmiş yaşamlarında yapmış oldukları faaliyetlere göre maddi doğa tarafından yaratılmış bir vücuda girerek geçmiş eylemlerine göre acı çekerler, veya zevk alırlar. Maddi dünyadaki bütün canlı varlıkların tezahürlerinin sebebi Tanrıdır.

4

सर्वयोनिषु कौतेय मूर्तयः सम्भवन्ति याः ।
तासां ब्रह्म महद्योनिरहं बीजप्रदः पिता ॥४॥

sarva-yonişu kaunteya
mūrtayaḥ sambavanti yāh
tāsām brahma mahad yonir
aham bija-pradaḥ pitā

mūrtayaḥ—suretler; *sambavanti*—belirirler; *yāḥ*—hangi; *tāsām*—hepsinin; *brahma*—yüce; *mahat yoniḥ*—maddi öz içerisindeki doğum kaynağı; *aham*—Ben; *bija-pradaḥ*—tohum veren; *pitā*—baba.

ÇEVİRİ

Ey Kunti'nin oğlu, maddi doğadaki bütün yaşam suretleri doğarak dünyaya gelirler ve Ben, onların tohumlarını veren babayım.

AÇIKLAMA

Bu maddede açıkça izah edildiği gibi, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa bütün canlı varlıkların özgün babasıdır. Canlı varlıklar, maddi ve ruhsal doğaların kombinasyonlardır. Bu canlı varlıklar sadece bu gezegende değil, fakat Rab Brahma'nın yaşadığı en yüksek gezegen de dahil olmak üzere bütün gezegenlerde yaşarlar. Canlı varlıklar her yerde mevcuttur; bu dünyada suyun içinde ve hatta ateşin içinde bile canlı varlıklar mevcuttur. Bütün bu belirişler, doğa anaya, yani maddi doğaya bağlıdır ve tohumu Kṛṣṇa verir. Burada anlatılmak istenilen şey, geçmişte yapmış oldukları faaliyetlere göre, yaratılış anında çeşitli suretler içerisinde ortaya çıkan canlı varlıkların maddi doğaya döllendirildiği gerçeğidir.

5

सत्त्वं रजस्तम इति गुणाः प्रकृतिसम्भवाः ।
निबध्नन्ति महाबाहो देहे देहिनमव्ययम् ॥५॥

sattvaṁ rajas tama iti
guṇāḥ prakṛti-sambhavāḥ
nibadhnanti mahā-bāho
dehe dehinam avyayam

sattvam—erdem hali; *rajah*—ihtiras hali; *tamaḥ*—cehalet hali; *iti*—böylece; *guṇāḥ*—nitelikler; *prakṛti*—maddi doğa; *sambhavāḥ*—ürünüdür; *nibadhnanti*—koşullanır; *mahā-bāho*—Ey yüce ordulu; *dehe*—bu vücut; *dehinam*—canlı varlık; *avyayam*—ebedi.

ÇEVİRİ

Maddi doğa; erdem, ihtiras ve cehalet olmak üzere üç hal tarafından oluşturulmuştur. Ey şanlı Arjuna, ebedi canlı varlık, doğa ile bağlantı kurduktan itibaren bu hallere göre koşullanır.

AÇIKLAMA

Aşkın bir yapıda olduğu için, canlı varlığın bu maddi doğa ile aslında hiçbir işi yoktur. Fakat, maddi dünya tarafından koşullanmış olan canlı varlık maddi doğanın büyüsü altında hareket eder. Canlı varlıklar, doğanın farklı hallerine göre farklı türlerdeki vücutlar içerisinde yaşadıkları için, içerisinde bulundukları doğaya göre hareket etmeye teşvik olunurlar. İşte çeşitli mutluluk ve rahatsızlıkların sebebi budur.

6

तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात् प्रकाशकमनामयम् ।
सुखसंगेन बध्नाति ज्ञानसंगेन चानघ ॥६॥

tatra sattvaṁ nirmalatvāt
prakāśakam anāmayam
sukha-saṅgena badhnāti
jñāna-saṅgena cānagha

tatra—orada; *sattvam*—erdem hali; *nirmalatvāt*—maddi dünyada en saf olmak; *prakāśakam*—aydınlatan; *anāmayam*—herhangibir günahsal tepki olmaksızın; *sukha*—mutluluk ile; *saṅgena*—birlikte olarak; *badhnāti*—koşullar; *jñāna*—bilgi ile; *saṅgena*—birlikte olarak; *ca*—de-da; *anagha*—Ey günahsız olan.

ÇEVİRİ

Ey erdem halindeki günahsız kişi, diğer insanlardan daha saf olmak kişiyi aydınlatır ve bütün günahsal tepkilerden kurtarır. Bu halde bulunan kişiler mutluluk ve bilgi duygusuna koşullanırlar.

AÇIKLAMA

Maddi doğa tarafından koşullanan canlı varlıklar çeşitli türlerdedir. Biri mutludur, diğeri etkindir, bir diğeri ise çaresizdir. Bütün bu psikolojik tezahür tipleri, canlının doğa içerisindeki koşullanmış halinin sebebidir. Canlı varlıkların birbirlerinden farklı olarak koşullanmaları, *Bagavad-gītā*'nın bu bölümünde izah edilir. İlk önce erdem hali ele alınır. Maddi dünyada erdem hali gelişitirmenin etkisi kişiyi diğer koşullanmış canlılardan daha akıllı yapar. Erdem halindeki insan maddi dertlerden fazla etkilenmez ve maddi bilgide ilerleme duygusuna sahiptir. Bu hali temsil eden tipler, erdem halinde olmaları gereken *brāhmaṇlar*dır. Bu mutluluk duygusu, kişinin erdem halinde

iken günahsal tepkilerden az çok özgür olduğunu anlamasından kaynaklanır. Aslında, Vedik literatüründe belirtildiğine göre; erdem hali, daha büyük bilgi ve daha büyük mutluluk duygusu anlamına gelir. Burada karşılaşılan zorluk; erdem halinde bulunan canlı varlığın diğerlerinden daha çok bilgiye sahip olduğunu hissetmeye koşullanmasıdır. Bu durumda olanlar için verilebilecek en iyi örnek, filozoflar ve bilim adamlarıdır. Bu gibi kişiler, yaşam standartlarını geliştirmiş olduklarından bir takım maddi mutluluk duygularına kapılarak bilgileri ile övünürler. Koşullanmış yaşamda kişinin kapıldığı bu duygu, kişiyi maddi doğanın erdem haline bağlar. Bu durumdaki kişiler erdem hali ile çalışmaya yönelirler ve bu şekilde çalışmaya ilgi duydukça maddi doğa hallerinin dahilinde belli bir vücut içerisinde yaşamaktan kurtulamazlar. Bu gibi kişiler ruhsal dünyaya transfer olarak özgürlüklerine kavuşamazlar. Ve bu maddi dünyaya tekrar tekrar gelerek yine bir filozof, bilim adamı, veya sanatçı olarak doğum ve ölüm döngüsü içinde acı çekerler. Fakat, maddi enerjinin yanıltıcı gücü, onları yaşadıkları hayatın güzel olduğuna inandırır.

7

रजो रागात्मकं विद्धि तृष्णासंगसमुद्भवम् ।
तन्निबध्नाति कौन्तेय कर्मसंगेन देहिनम् ॥७॥

rajo rāgātmakaṁ viddhi
tṛṣṇā-saṅga-samudbhavaṁ
tan nibadhnāti kaunteya
karma-saṅgena dehinam

rajaḥ—ihtiras hali; *rāga-ātmakam*—şehvet duygusundan doğmuş; *viddhi*—bil; *tṛṣṇā*—özlemler ile; *saṅga*—birliktelik; *samudbhavam*—ürünüdür; *tat*—o; *nibadhnāti*—bağlar; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *karma-saṅgena*—meyvesel faaliyetler ile olan birliktelik; *dehinam*—vücutlanmış.

ÇEVİRİ

İhtiras hali sonsuz arzular ve özlemlerden doğmuştur, Ey Kunti'nin oğlu, vücutlanmış canlı varlık, maddi meyvesel faaliyetlere bu yüzden bağımlıdır.

AÇIKLAMA

İhtiras hali için, erkek ve kadının birbirine duyduğu ilgiyi örnek olarak gösterebiliriz. Kadın erkeğe, erkek te kadına ilgi duyar. Buna, ihtiras hali denir. Ve ihtiras hali arttığı zaman kişi maddi zevk peşinden koşmaya başlar. Ve duygusal tatminiyetten zevk almak ister. Duygusal tatminiyet arzulayan ihtiras halindeki kişi, toplumda şeref kazanmak, mutlu bir aileye ve maddi setvete sahip olmak ister. Bütün bunlar, ihtiras halinin ürünleridir. Kişi bunlara sahip olmayı istedikçe çok çalışmaya mecbur kalır. Bu sebepten dolayı, faaliyetlerinin meyveleri ile ilgilenir ve onlara bağımlı bir hale gelir. Kişi, karısını, çocuklarını ve toplumu memnun etmek ve prestijini korumak için çok çalışmak zorundadır. Bundan dolayı, maddi dünyanın hemen hepsi ihtiras halindedir. Çağımızın modern uygarlığı, doğanın bu halinin standartlarını geliştirmiştir. Bu gelişme durumu eskiden erdem halinde idi. Erdem halindekilerin bile ruhsal özgürlüklerine ulaşacak seviyede olmadıkları göz önüne alınırsa, ihtiras halinde olanların böyle bir şansları hiç yoktur.

8

तमस्त्वज्ञानजं विद्धि मोहनं सर्वदेहिनाम् ।
प्रमादालस्यनिद्राभिस्तन्निबध्नाति भारत ॥८॥

tamas tv ajñāna-jaṁ viddhi
mohanaṁ sarva-dehināṁ
pramādālasya-nidrābhis
tan nibadhnāti bhārata

tamaḥ—cehalet hali; *tu*—fakat; *ajñāna-jam*—cehaletin ürünü; *viddhi*—bil; *mohanam*—yanılgı; *sarva-dehinām*—bütün vücutlanmış varlıklar; *pramāda*—delilik ile; *ālasya*—tembellik; *nidrābhiḥ*—ve uyku; *tat*—o; *nibadhnāti*—bağlar; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın oğlu, cehaletten doğmuş olan karanlık hali vücutlanmış olan bütün canlı varlıkların yanılgısıdır. Koşullanmış ruhu bağlayan bu halin sonuçları delilik, tembellik ve uyku olarak ortaya çıkar.

AÇIKLAMA

Tu sözcüğünün bu maddede özel olarak kullanılması önemlidir. Bunun

anlamı, cehalet halinin vücutlanmış bir ruh için özel bir nitelik olmasıdır. Cehalet hali erdem halinin tam tersidir. Erdem halindeki kişi bilgisini ilerleterek neyin ne olduğunu anlayabilir, fakat cehalet halindeki kişi bunun tam tersi bir durumdadır. Cehalet halinin büyüsü altında olan herkes delirir ve deliler neyin ne olduğunu anlayamazlar. Bu gibi kişiler gelişme kaydedecekleri yerde gerilerler. Cehalet hali Vedik edebiyatında şöyle tanımlanır: *Vastu-yāthātmya-jñānāvarakaṁ viparyaya-jñāna-janakaṁ tamaḥ*: cehaletin büyüsü altındaki kişi hiçbirşeyi olduğu gibi anlayamaz. Örneğin, başkalarının öldüğünü gören herkes kendisinin de bir gün öleceğini ve insanın ölümlü olduğunu bilir. Ölüm kaçınılmaz bir olaydır. Buna rağmen, beşerler ebedi ruhlarını düşünmeksizin deli gibi gece gündüz çalışarak para kazanmak için uğraşırlar. Bu deliliktir. Bu delilikle yaşayan kişiler manevi yolda ilerlemeyi ihmal ederler. Bu gibi kişiler manevi konularda ilerlemek bakımından son derece tembeldirler, ve manevi konularda ilerlemeye davet edildikleri zaman konuya ilgisiz kalırlar. Bunlar, ihtiras hali tarafından kontrol edilenler kadar bile faal değildirler. Bu haldeki kişilerin birbaşka özelliği de gerektiğinden fazla uyumalarıdır. Günde altı saatlik uyku insan için yeterlidir, fakat cehalet halindeki kişiler günde en az on, veya oniki saat uyurlar. Bu gibi kişiler genellikle kederlidirler ve sarhoş edici maddelere düşkün olup, fazla uyuyan kişilerdir. Cehalet hali tarafından koşullanmış olan kişilerin özellikleri bunlardır.

9

सत्त्वं सुखे सञ्जयति रजः कर्मणि भारत ।
ज्ञानमावृत्य तु तमः प्रमादे सञ्जयत्युत ॥९॥

sattvaṁ sukhe sañjayati
rajaḥ karmaṇi bhārata
jñānam āvṛtya tu tamaḥ
pramāde sañjayaty uta

sattvam—erdem hali; *sukhe*—mutlulukta; *sañjayati*—bağlar; *rajaḥ*—ihtiras hali; *karmaṇi*—meyvesel faaliyet; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu; *jñānam*—bilgi; *āvṛtya*—örten; *tu*—fakat; *tamaḥ*—cehalet hali; *pramāde*—delilikte; *sañjayati*—bağlar; *uta*—denir.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın oğlu, erdem hali kişiyi mutluluğa, ihtiras hali kişiyi meyvesel faaliyetlere koşullar, ve kişinin bilgisini örten cehalet hali ise kişiyi deliliğe bağlar.

AÇIKLAMA

Erdem halindeki kişi, tıpkı belli bir bilgi alanıyla meşgul olan bir filozofun, bilim adamının, veya bir eğitimcinin şahsi çalışması ile, veya entellektüel uğraşısı ile tatmin olması gibi tatmin olur. İhtiras halindeki kişi meyvesel faaliyetlerle meşgul olur; mümkün olduğu kadar çok mala mülke sahip olur ve bu servetini iyi amaçlarda kullanır. Bazen bir hastane yaptırır, veya vakıflara yardım eder, vs. Bunlar ihtiras halindeki kişinin özellikleridir. Ve cehalet hali bilgiyi örter. Cehalet halindeki kişinin, ne kendisine faydası vardır, ne de başkalarına.

10

रजस्तमश्चाभिभूय सत्त्वं भवति भारत ।
रजः सत्त्वं तमश्चैव तमः सत्त्वं रजस्तथा ॥१०॥

rajas tamaś cābhibhūya
sattvaṁ bavati bhārata
rajaḥ sattvaṁ tamaś caiva
tamaḥ sattvaṁ rajas tathā

rajaḥ—ihtiras hali; *tamaḥ*—cehalet hali; *ca*—de-da; *abhibhūya*—aşarak; *sattvam*—erdem hali; *bavati*—seçkin olur; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu; *rajaḥ*—ihtiras hali; *sattvam*—erdem hali; *tamaḥ*—cehalet hali; *ca*—de-da; *eva*—bunun gibi; *tamaḥ*—cehalet hali; *sattvam*—erdem hali; *rajaḥ*—ihtiras hali; *tathā*—böylece.

ÇEVİRİ

Erdem hali bazen baskın gelerek ihtiras ve cehalet hallerine galip gelir, Ey Bharata'nın oğlu. Bazen, ihtiras hali erdem ve cehalete baskın gelir ve diğer zamanlar da cehalet hali erdem ve ihtirasa baskın gelir. Üstün olma yarışı böylece sürüp gider.

AÇIKLAMA

İhtiras hali baskın geldiği zaman erdem ve cehalet halleri yenilgiye

uğrar. Erdem hali baskın geldiği zaman ihtiras ve cehalet halleri yenilgiye uğrar. Ve cehalet hali baskın geldiği zaman ihtiras ve erdem halleri yenilgiye uğrar. Bu yarış böyle sürüp gider. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurunda ilerlemek isteyen kişi bu üç hali aşmalıdır. Doğanın belli bir halinin baskın gelmesi, kişinin ilişkilerinde, faaliyetlerinde, yemesinde, içmesinde, vs. tezahür eder. Bunlar daha sonraki bölümlerde izah edilecektir. Fakat, kişi eğer isterse uygulama sonucu erdem halini kendisinde geliştirerek cehalet ve ihtiras hallerini yenebilir. Aynı şekilde, kişi ihtiras halini geliştirerek erdem ve cehalet hallerini yenebilir. Maddi doğada bulunan bu üç halin mevcudiyeti ile beraber, kişi eğer kararlılık gösterirse erdem hali tarafından kutsanabilir ve erdem halini de aşan kişi, *vasudeva* durumu adı verilen saf erdem haline ulaşır ve bu durumdaki kişi Tanrı bilimi anlayabilir.

11

सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन् प्रकाश उपजायते ।
ज्ञानं यदा तदा विद्याद् विवृद्धं सत्त्वमित्युत ॥११॥

sarva-dvāreṣu dehe 'smin
prakāśa upajāyate
jñānaṁ yadā tadā vidyād
vivṛddhaṁ sattvam ity uta

sarva-dvāreṣu—bütün kapılarda; *dehe asmin*—bu vücutta; *prakāśaḥ*—aydınlanma niteliği; *upajāyate*—gelişir; *jñānam*—bilgi; *yadā*—ne zaman; *tadā*—o zaman; *vidyāt*—bil; *vivṛddham*—arttı; *sattvam*—erdem hali; *iti uta*—böyle denir.

ÇEVİRİ

Vücudun bütün kapıları bilgi ile aydınlandığı zaman erdem hali tezahür eder.

AÇIKLAMA

İki göz, iki kulak, iki burun deliği, ağız, üreme organı ve anüs olmak üzere vücutta dokuz kapı vardır. Bütün bu kapılar erdem ile aydınlatıldığı zaman, o kişinin erdem halinde olduğu anlaşılır. Erdem halindeki kişi herşeyi doğru konumunda görür, herşeyi doğru haliyle duyar, ve herşeyi doğru haliyle tadar. Bu haldeki kişi içini dışını temizler. Vücudunun her kapısında erdem alametleri geliştiren bu

kişi erdem konumunda bulunur.

12

लोभः प्रवृत्तिरारम्भः कर्मणामाशमः स्पृहा ।
रजस्येतानि जायन्ते विवृद्धे भरतर्षभ ॥१२॥

lobhaḥ pravṛttir ārambhaḥ
karmaṇām aśamaḥ spṛhā
rajasy etānijāyante
vivṛddhe bharatarṣabha

lobhaḥ—hırs; *pravṛttiḥ*—faaliyet; *ārambhaḥ*—gayret; *karmaṇām*—faaliyetlerde; *aśamaḥ*—kontrol edilemez; *spṛhā*—arzu; *rajasi*—ihtiras halinin; *etāni*—bütün bunlar; *jāyante*—gelişir; *vivṛddhe*—artarsa; *bharata-ṛṣabha*—Ey Bharata'nın torunlarının şefi.

ÇEVİRİ

Ey Bhāratalar'ın şefi, ihtiras hali artarsa büyük bağımlılıklar, meyvesel faaliyetler, zorlu gayretler, kontrol edilemiyen arzular ve özlemler de artar.

AÇIKLAMA

İhtiras halindeki kişi, hâlihazırda sahip olduğu konumdan asla tatmin olmaz, ve konumunu daha iyi bir hale getirmek için uğraşır. Örneğin, eğer kendisi için bir ev yaptırmak isterse, sanki sonsuza dek içinde yaşayacakmış gibi bir saray yavrusu yaptırır. Ve duyu tatminiyeti için büyük bir gayret gösterir. Bu gibi kişiler için duyu tatminiyetinin sonu yoktur. Bunlar, her zaman aileleriyle ve sahip oldukları şeylerle duyularını tatmin etmek isterler. Bundan hiç vazgeçmezler. Bütün bu belirtiler, ihtiras halinin karakteristikleridir.

13

अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च ।
तमस्येतानि जायन्ते विवृद्धे कुरुनन्दन ॥१३॥

aprakāśo 'pravṛttiś ca
pramādo moha eva ca
tamasy etānijāyante
vivṛddhe kuru-nandana

aprakāśaḥ—karanlık; *apravṛttiḥ*—hareketsizlik; *ca*—ve; *pramādaḥ*—delilik; *mohaḥ*—yanılgı; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *tamasi*—cehalet hali; *etāni*—bunlar; *jāyante*—toplanmış; *vivṛddhe*—geliştiği zaman; *kuru-nandana*—Ey Kuru'nun oğlu.

ÇEVİRİ

Ey Kuru'nun oğlu, cehalet hali artınca kişide karanlık, tembellik, delilik ve yanılgı da artar.

AÇIKLAMA

Aydınlanma olmadığı zaman bilgi de olmaz. Cehalet halindeki kişi ıslah edici ilkelerin doğrultusunda çalışmaz; amaçsız ve kaprisli bir şekilde hareket etmek ister. Çalışma kapasitesi olmasına rağmen gayret göstermez. Buna, yanılgı denir. Bilinçli olmasına rağmen edilgin bir yaşam sürer. Bunlar cehalet halindeki kişinin özellikleridir.

14

यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु प्रलयं याति देहभृत् ।
तदोत्तमविदां लोकानमलान् प्रतिपद्यते ॥१४॥

yadā sattve pravṛddhe tu
pralayaṁ yāti deha-bhṛt
tadottama-vidāṁ lokān
amalān pratipadyate

yadā—ne zaman; *sattve*—erdem hali; *pravṛddhe*—gelişmiş; *tu*—fakat; *pralayam*—ölüm; *yāti*—gider; *deha-bhṛt*—vücutlanmış; *tadā*—o zaman; *uttama-vidām*—büyük bilgelerin; *lokān*—gezegenler; *amalān*—saf; *pratioadyate*—ulaşır.

ÇEVİRİ

Kişi eğer erdem halinde ölürse büyük bilgelerin yaşadığı saf ve yüksek gezegenlere ulaşır.

AÇIKLAMA

Erdem halindeki kişiler, Brahmaloka, veya Janoloka gibi yüksek gezegen sistemlerine yükselirler ve orada mutluluğun tadını çıkartırlar. Burada kullanılmış olan *amalān* sözcüğü önemlidir ve "ihtiras ve cehalet hallerinden özgür olmak" anlamına gelir. Maddi dünyada saf

olmayan şeyler vardır, fakat erdem hali, maddi dünyadaki en saf var oluş halidir. Farklı türlerdeki canlı varlıkların yaşadığı farklı türlerde gezegenler vardır. Erdem halinde ölenler, büyük bilgelerin ve adanmış kulların yaşadığı gezegenlere yükselirler.

15

रजसि प्रलयं गत्वा कर्मसंगिषु जायते ।
तथा प्रतीनस्तमसि मूढयोनिषु जायते ॥१५॥

rajasi pralayaṁ gatvā
karma-saṅgiṣu jāyate
tathā pralīnas tamasi
mūdha-yoniṣu jāyate

rajasi—ihtirasta; *pralayam*—ölüm; *gatvā*—ulaşmak; *karma-saṅgiṣu*—meyvesel faaliyetlerle meşgul olanlar ile birlikte olmak; *jāyate*—doğar; *tathā*—aynı şekilde; *pralīnaḥ*—çözülmek; *tamasi*—cehalette; *mūḍha-yoniṣu*—hayvan türlerinde; *jāyate*—doğar.

ÇEVİRİ

İhtiras halinde ölen kişi meyvesel faaliyetlerle meşgul olanların içinde doğar; ve cehalet halinde ölen kişi hayvanlar aleminde doğar.

AÇIKLAMA

Bazıları, bir defa insan yaşamı platformuna ulaşınca, ruhun bir daha asla alçalmıyacağını iddia ederler. Bu doğru değildir. Bu dörtlüğe göre, eğer cehalet hali artarsa, kişi öldükten sonra yaşamın hayvan suretlerine alçalır. O seviyeye düşen kişi, tekrar insan suretinde dünyaya gelebilmek için evrim yoluyla yükselmek zorunda kalır. Bu bakımdan, insan yaşamını doğru bir şekilde kullanma konusunda gerçekten ciddi olanlar, erdem halinde olup, iyi ilişkiler kurmalı ve doğanın üç halini aşarak Kṛṣṇa şuuruna yükselmelidir. İnsan yaşamının amacı budur. Aksi taktirde, insanın tekrar insan suretinde dünyaya gelmesi garanti değildir.

16

कर्मणः सुकृतस्याहुः सात्त्विकं निर्मलं फलम् ।
रजसस्तु फलं दुःखमज्ञानं तमसः फलम् ॥१६॥

karmaṇaḥ sukṛtasyāhuḥ
sāttvikaṁ nirmalaṁ palam
rajasas tu palaṁ duḥkham
ajñānaṁ tamasaḥ palam

karmaṇaḥ—çalışmanın; *su-kṛtasya*—erdemli; *āhuḥ*—denir; *sāttvikam*—iyilik halinde; *nirmalam*—arınmış; *palam*—sonuç; *rajasaḥ*—ihtiras halinin; *tu*—fakat; *palam*—sonuç; *duḥkham*—dert; *ajñānam*—saçmalık; *tamasaḥ*—cehalet halinin; *palam*—sonuç.

ÇEVİRİ

Erdemli bir hareketin sonucu erdem halindedir. Fakat, ihtiras halinde yapılan bir hareket dert ile sonuçlanır, ve cehalet halinde yapılan bir hareket ahmaklıkla sonuçlanır.

AÇIKLAMA

Erdem halinde yapılan erdemli faaliyetlerin sonucu saftır. Bu bakımdan, bütün yanılgılardan özgür olan bilgeler mutluluk içindedirler. Fakat, ihtiras halinde yapılan faaliyetler insana sadece dert verir. Maddi mutluluk için yapılan her faaliyet yenilgiye uğramaya mecburdur. Örneğin, birisi bir gökdelen yaptırmak isterse, bu büyük gökdelen yapılana kadar birçok insanın büyük zahmetlere ve dertlere katlanması gerekecektir. Kapital sahibi, bu işe büyük bir servet yatırmak zorunda kalır, ve binayı inşa edenler de büyük fiziksel zahmetler çekerler. Sonuç olarak, bu dertli bir iştir. Bundan dolayı, *Bagavad-gītā*, "İhtiras halinin büysü altında yapılan her faaliyette kesinlikle büyük dertler vardır" der. Bunun sonucunda, kişi sözümona bir mutluluk tadabilir ve "evim var, param var" diyebilir, fakat bu, gerçek mutluluk değildir.

Cehalet hali söz konusu oldukça kişi bilgisizdir ve dolayısıyla yaptığı bütün faaliyetler dertle sonuçlanır ve öldükten sonra hayvanlar aleminde doğar. Hayvan yaşamı daima dert doludur, fakat hayvanlar yanıltıcı enerji *māyā*nın büyüsü altında oldukları için bunun farkına varmazlar. Zavallı hayvanları katletmek te cehalet haline ait bir harekettir. Hayvanları öldürenler, bir sonraki yaşamlarında, öldürdükleri hayvan tarafından öldürüleceklerini bilmezler. Bu, doğanın bir kanunudur. İnsan toplumunda eğer birisi bir cinayet işlerse asılması gerekir. Bu, devletin kanunudur. Fakat, insanlar cehaletleri yüzünden, Yüce Tanrı tarafından kontrol edilen esas devleti

kavrayamazlar. Yaşayan her canlı yaratık Yüce Tanrının çocuğudur ve O, bir karıncanın öldürülmesini bile hoşgörmez. Öldüren bunun bedelini öder. Bundan dolayı, sadece damak zevkini tatmin etmek için hayvan öldürmek cehaletin en kaba örneğidir. İnsanın hayvanları öldürmeye ihtiyacı yoktur, çünkü Tanrı insanlara birçok güzel yiyecekler vermiştir. Kişi, eğer et yemeğe devam ederse, cehalet halinde hareket ediyor ve kendisine karanlık bir gelecek hazırlıyor demektir. Her çeşit hayvanı öldürmenin içinde, inek öldürmek en kötüsüdür, çünkü inek bize süt vererek çok değerli gıdalar temin eder. Bu bakımdan, inek öldürmek cehaletin en kaba örneğidir. Vedik literatürü (*Ṛg Veda* 9.4.64) bu konuda şöyle der: *gobhiḥ prīṇita-matsaram*, yani süt ve süt ürünlerinden tatmin olmalarına rağmen yine de inekleri öldürmek isteyenler en kaba cahillerdir. Vedik literatüründe bir de şöyle bir dua vardır:

namo brahmaṇya-devāya
go brāhmaṇa hitāya ca
jagad-ditāya kṛṣṇāya
govindāya namo namaḥ

"Tanrım, Sen ineklerin ve *brahmanların* iyiliğini isteyensin ve Sen bütün insan toplumunun ve dünyanın iyiliğini isteyensin" (*Viṣṇu Purāṇa* 1.19.65). Bu duada ineklerin ve *brahmanların* korunması özellikle belirtilmiştir. Çünkü, *brahmanlar* manevi eğitimin, ve inekler de en değerli besinin sembolüdürler. Bu bakımdan, bu iki canlı varlık, yani *brahmanlar* ve inekler korunmalıdır. Bu, aynı zamanda gerçek bir medeniyet örneğidir. Modern insan toplumunda manevi anlayış ihmal edilmekte ve inek katliamı teşvik edilmektedir. Böyle bir insan toplumunun ters yönde ilerlediği ve kendi kendini lanetlediği kesindir. Vatandaşlarının gelecek yaşamlarında hayvan suretinde dünyaya gelmesine rehberlik eden bir medeniyet, insan medeniyeti değildir. Günümüzün insan medeniyeti, ihtiras ve cehalet hallerinin kaba etkisi altında felakete doğru ilerlemektedir. İçinde bulunduğumuz bu çağ çok tehlikeli bir çağdır, ve bütün uluslar bu en kolay yöntemi, yani Kṛṣṇa şuurunu benimseyerek insan toplumunu bu büyük tehlikeden kurtarmalıdır.

17

सत्त्वात्सञ्जायते ज्ञानं रजसो लोभ एव च ।
प्रमादमोहौ तमसो भवतोऽज्ञानमेव च ॥१७॥

sattvāt sañjāyate jñānaṁ
rajaso lobha eva ca
pramāda-mohau tamaso
bavato 'jñānam eva ca

sattvāt—erdem halinden; *sañjāyate*—gelişir; *jñānam*—bilgi; *rajasaḥ*—ihtiras halinden; *lobhaḥ*—hırs; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *pramāda*—delilik; *mohau*—ve yanılgı; *tamasaḥ*—cehalet halinden; *bavataḥ*—gelişir; *ajñānam*—saçmalık; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Erdem halinden gerçek bilgi oluşur; ihtiras halinden hırs oluşur; ve cehalet halinden ahmaklık, delilik ve yanılgı oluşur.

AÇIKLAMA

Mevcut medeniyet, canlı varlıklar için pek uygun bir medeniyet olmadığı için, canlıların Kṛṣṇa şuuruna yükselmeleri tavsiye edilir. Toplum, Kṛṣṇa şuuru aracılığı ile erdem halini gelişitirir. Erdem hali geliştiği zaman insanlar herşeyi olduğu gibi görebilirler. Cehalet halindeki beşerler tıpkı hayvan gibidirler ve hiçbir şeyi açıkça göremezler. Örneğin, cehalet halindekiler bir hayvanı öldürdükleri zaman gelecek yaşamlarında aynı hayvan tarafından öldürülme riskine girdiklerini bilmezler. Bu gerçeği bilmeyen halk sorumsuzca davranır. Bu sorumsuzluğa bir son vermek için halkın genelinde erdem halini oluşturacak bir eğitim gereklidir. İnsanlar erdem halinde eğitildikleri zaman, herşeyin ne olduğunun bilinicine vararak makul insanlar haline gelirler. İnsanlar böylece mutluluğa ve refaha kavuşabilirler. Halkın çoğunluğu mutluluk ve refah içinde olmasa bile, eğer halkın belli bir bölümü Kṛṣṇa şuurunu geliştirerek erdem haline yükselirse, o zaman bütün dünyaya barış ve refahın gelmesi mümkün olabilir. Aksi taktirde, eğer bütün dünya ihtiras ve cehalet hallerinin etkisi altında kalırsa, o zaman ne barış olur, ne de refah. İhtiras halindeki insanlar hıslı olurlar ve durup dinlenmeksizin duyu tatminiyeti peşinden koşarlar. Halbuki, kişi biraz dikkatli bir gözlem yaparsa, yeterince paraya ve duyu tatminiyeti için gereken herşeye sahip olmuş kişilerin ne mutlu, ne de huzurlu olduklarını görebilir. İhtiras halinde olan birisinin mutlu ve huzurlu olması mümkün değildir. Kişi eğer mutlu olmak istiyorsa bunu parayla satın alamaz, fakat Kṛṣṇa şuurunu geliştirerek erdem haline yükselebilir ve böylece mutlu olabilir. Kişi, ihtiras hali ile meşgul olduğu zaman, hem akli bakımdan mutlu olamaz,

hem de mesleki yönden zahmet çeker. Mevcut durumunu korumak amacıyla yeterince para kazanmak için birçok planlar yapması ve bunları uygulaması gerekir. Bütün bunlar kişiye zahmet verir. Cehalet halindeki beşerler ise deliririer. İçinde bulundukları bu durumdan rahatsız olan bu zavallılar alkole ve uyuşturucuya sığınırlar ve böylece cehaletin derinliklerine batarlar. Bunların gelecekleri oldukça karanlıktır.

18

ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था मध्ये तिष्ठन्ति राजसाः ।
जघन्यगुणवृत्तिस्था अधो गच्छन्ति तामसाः ॥१८॥

ūrdhvaṁ gacchanti sattva-sthā
madhye tiṣṭhanti rājasāḥ
jaghanya-guṇa-vṛtti sthā
adho gacchanti tāmasāḥ

ūrdhvam—yukarı doğru; *gacchanti*—git; *sattva-sthāḥ*—erdem halinde bulunanlar; *madhye*—ortada; *tiṣṭhanti*—oturmak; *rājasāḥ*—ihtiras halinde bulunanlar; *jaghanya*—iğrençliğin; *guṇa*—nitelik; *vṛtti-sthāḥ*—meşguliyetleri; *adhaḥ*—alçak; *gacchanti*—git; *tāmasāḥ*—cehalet halindekiler.

ÇEVİRİ

Erdem halinde bulunanlar zamanla yüksek gezegenlere yükselirler; ihtiras halinde bulunanlar dünyamsı gezegenlerde yaşarlar, ve cehalet halinin iğrençliğinde olanlar cehennemî dünyalara giderler.

AÇIKLAMA

Doğanın üç hali içerisinde yapılan hareketlerin sonuçları bu maddede ortaya koyulmaktadır. Üzerlerinde yüce ruhların yaşadığı cennetsel gezegenleri içeren yüksek gezegenler sistemi vardır. Erdem halinin gelişim derecesine göre, canlı varlık bu sistem içerisinde bulunan çeşitli gezegenlere transfer olabilir. Bu evren içerisinde bulunan en yüce gezegen, bu evrenin başlıca şahsiyeti olan Rab Brahmā'nın yaşadığı Brahmaloka, veya Satyaloka gezegenidir. Brahmaloka'daki şahane yaşam koşullarını hayal bile edemeyiz, fakat yaşamın en yüksek koşulu olan erdem hali bizi oraya götürebilir.

İhtiras hali diğer hallerle de karışabilir. Çünkü ihtiras hali, erdem hali ile cehalet halinin ortasında yer alır. Kişi, saf ihtiras halinde olsa

bile tamamen saf olamaz ve zengin bir adam, veya bir hükümdar olarak bu dünyada kalır. Fakat, ihtiras hali, cehalet hali ile de karışabileceği için kişi alçalabilir de. Bu dünyada ihtiras ve cehalet halinde bulunan kişiler uzay araçları ile yüksek gezegenlere ulaşamazlar. İhtiras halinde ölenlerin gelecek yaşamlarında delirme ihtimali de vardır.

En düşük nitelik olan cehalet hali, burada iğrenç olarak betimlenmektedir. Cehalet halinin artması çok tehlikelidir. Bu hal maddi doğa içerisindeki en düşük haldir. İnsan seviyesinin altında, kuşlar, hayvanlar, sürüngenler, ağaçlar, vs. olmak üzere sekiz milyonun üzerinde yaşam türü vardır, ve cehalet halindeki artışa göre insan bu iğrenç koşulların içine düşebilir. Burada kullanılan *tāmasāḥ* sözcüğü çok önemlidir. *Tāmasāḥ* sözcüğü, yüksek hallere yükselmeksizin sürekli olarak cehalet halinde kalanlara işaret etmek amacıyla kullanılır. Ve bunların gelecekleri çok karanlıktır.

Cehalet ve ihtiras halindekilerin erdem haline yükselme şansları vardır ve bunun gerçekleştirilmesini sağlıyan yönteme Kṛṣṇa şuuru denir. Fakat, bu avantajdan yararlanamıyan kişinin bu düşük haller içerisinde kalacağı kesindir.

19

नान्यं गुणेभ्यः कर्तारं यदा द्रष्टानुपश्यति ।
गुणेभ्यश्च परं वेत्ति मद्भावं सोऽधिगच्छति ॥१९॥

nānyaṁ guṇebhyaḥ kartāraṁ
yadā draṣṭānupaśyati
guṇebhyaś ca paraṁ vetti
mad-bāvaṁ so 'dhigacchati

na—hayır; *anyam*—diğer; *guṇebhyaḥ*—niteliklerden; *kartāram*—uygulayan; *yadā*—ne zaman; *draṣṭā*—gören; *anupaśyati*—doğru görür; *guṇebhyaḥ*—doğa hallerine; *ca*—ve; *param*—aşkın; *vetti*—bilir; *mat-bāvam*—ruhsal doğama; *saḥ*—o; *adhigacchati*—terfi eder.

ÇEVİRİ

Bütün faaliyetlerde, bu doğa hallerinden başka bir icraatçının çalışmadığını tam olarak gören ve Yüce Tanrının bütün bu hallere aşkın olduğunu bilen kişi, Benim ruhsal doğama ulaşır.

AÇIKLAMA

Kişi, maddi doğa hallerinin bütün faaliyetlerini yücelmiş ruhlardan öğrenerek kolayca anlayabilir. Gerçek manevi öğretmen Kṛṣṇa'dır ve bu manevi bilgiyi Arjuna'ya aktarmaktadır. Aynı şekilde kişi, doğa hallerinin faaliyet bilimini tamamiyle Kṛṣṇa şuuruda olan ruhlardan öğrenmelidir. Aksi taktirde, kişi yaşamını yanlış yönlendirebilir. Kişi, deha sahibi bir mürşidden öğrendiği bilgilerle ruhsal konumunu, maddi vücudunu, duyularını, vücut içerisinde nasıl kapana kısıldığını ve maddi doğa hallerinin büyüsü altına nasıl girdiğini bilebilir. Bu hallerin kıskacı içinde bulunan canlı varlık çaresiz bir durumdadır, fakat gerçek konumunu görünce aşkın platforma yükselir ve manevi yolda başarıyla ilerler. Çeşitli faaliyetler gösteren, aslında canlı varlık değildir. Canlı varlık, maddi doğanın belli bir halinin yönetimi altında olan belli bir vücut tipinin içerisinde bulunduğu için hareket etmeye zorlanır. Manevi bir otoriteden yardım görmeyen kişi içinde bulunduğu durumun bilincine varamaz. Fakat, kişi deha sahibi bir manevi öğretmenin öğretileri ile gerçek konumunu görebilir ve bu anlayışla tam Kṛṣṇa şuuruna yükselebilir. Kṛṣṇa şuuruna sahip kişi doğanın maddi hallerinin büyüsü tarafından kontrol edilemez. Yedinci Bölümde açıklandığı gibi, Kṛṣṇa'ya teslim olan kişi maddi doğanın faaliyetlerinden kurtulur. Herşeyi olduğu gibi görebilen kişi maddi doğanın etkisinden yavaş yavaş kurtulur.

20

गुणानेतानतीत्य त्रीन् देही देहसमुद्भवान् ।
जन्ममृत्युजरादुःखैर्विमुक्तोऽमृतमश्नुते ॥२०॥

guṇān etān atītya trīn
dehī deha-samudbhavān
janma-mṛtyu jarā-duḥkhair
vimukto 'mṛtam aśnute

guṇān—nitelikler; *etān*—bütün bunlar; *atītya*—aşan; *trīn*—üç; *dehī*—vücutlanmış; *deha*—vücut; *samudbhavān*—ürünü; *janma*—doğumun; *mṛtyu*—ölüm; *jarā*—ve yaşlılık; *duḥkhaiḥ*—rahatsızlık; *vimuktaḥ*—kurtulmuş olmak; *amṛtam*—nektar; *aśnute*—hoşlanır.

ÇEVİRİ

Vücutlanmış varlık, maddi vücutla ilgili olan bu üç hali aştığı

zaman doğumdan, ölümden, yaşlılıktan ve bunun verdiği rahatsızlıktan özgür olarak bu yaşamında bile mutluluk içinde yaşayabilir.

AÇIKLAMA

Kişinin bu vücut içerisinde tam Kṛṣṇa şuuruyla aşkın konumda nasıl kalacağı bu maddede açıklanmaktadır. Burada kullanılan Sanskrit sözcük *dehi*, "vücutlanmış" anlamına gelir. Kişi, bu maddi vücut içerisinde bulunmakla beraber, manevi bilgide ilerliyerek doğa hallerinin etkisinden özgür olabilir. Manevi yaşamın mutluluğunu bu vücut içerisindeyken bile tadabilir, çünkü vücudunu terkettikten sonra kesinlikle ruhsal evrene gidecektir. Fakat, bu vücudun içerisindeyken bile ruhsal mutluluğu yaşayabilir. Birbaşka deyişle, Kṛṣṇa şuuruyla yapılan adanmış hizmet, maddi kapandan kurtulmanın belirtisidir ve bu konu Onsekizinci Bölümde açıklanacaktır. Kişi, maddi doğa hallerinin etkisinden kurtulduğu zaman adanmış hizmet vermeye başlar.

21

अर्जुन उवाच
कैर् लिंगैस्त्रीन् गुणानेतानतीतो भवति प्रभो ।
किमाचारः कथं चैतांस्त्रीन् गुणानतिवर्तते ॥२१॥

arjuna uvāca
kair liṅgais trīn guṇān etān
atīto bavati prabho
kim ācāraḥ katham caitāṁs
trīn guṇān ativartate

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *kaiḥ*—hangisi ile; *liṅgaiḥ*—belirtileri; *trīn*—üç; *guṇān*—nitelikler; *etān*—bütün bunlar; *atītaḥ*—aşmış olmak; *bavati*—dir; *prabho*—Ey Tanrım; *kim*—ne; *ācāraḥ*—davranış; *katham*—nasıl; *ca*—de-da; *etān*—bunlar; *trīn*—üç; *guṇān*—nitelikler; *ativartate*—aşar.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Ey sevgili Tanrım, bu üç hale aşkın kişinin özellikleri nelerdir? Nasıl davranır? Doğa hallerini nasıl aşar?

AÇIKLAMA

Arjuna burada oldukça yerinde sorular sormakta ve maddi halleri aşmış kişilerin özelliklerini bilmek istemektedir. İlk önce, aşkın bir insanın özelliklerini sormaktadır. Kişi, maddi doğa hallerini aştığını nasıl anlayabilir? İkinci sorusunda ise, bu gibi kişilerin nasıl yaşadığını ve ne gibi faaliyetlerde bulunduğunu, bu faaliyetlerin ıslah edici ilkelere bağlı olup olmadığını araştırmaktadır. Arjuna, bundan sonra, kişinin aşkın doğaya hangi yollardan ulaşabileceğini araştırmaktadır. Bu çok önemlidir. Kişi daima aşkın konumda kalmazsa aşkın konumun özelliklerini sergileyemez. Bu bakımdan, Arjuna tarafından sorulan bütün bu sorular çok önemlidir.

22-25

श्रीभगवानुवाच

प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पाण्डव ।
न द्वेष्टि सम्प्रवृत्तानि न निवृत्तानि काङ्क्षति ॥२२॥
उदासीनवदासीनो गुणैर्यो न विचाल्यते ।
गुणा वर्तन्त इत्येवं योऽवतिष्ठति नेंगते ॥२३॥
समदुःखसुखः स्वस्थः समलोष्टाश्मकाञ्चनः ।
तुल्यप्रियाप्रियो धीरस्तुल्यनिन्दात्मसंस्तुतिः ॥२४॥
मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्यो मित्रारिपक्षयोः ।
सर्वारम्भपरित्यागी गुणातीतः स उच्यते ॥२५॥

śrī-bagavān uvāca
prakāśaṁ ca pravṛttiṁ ca
moham eva ca pāṇḍava
na dveṣṭi sampravṛttāni
na nivṛttāni kāṅkṣati

udāsīna-vad āsīno
guṇair yo na vicālyate
guṇā vartanta ity evaṁ
yo 'vatiṣṭhati neṅgate

sama-duḥkha-sukhaḥ sva-sthaḥ
sama-loṣṭāśma-kāñcanah
tulya-priyāpriyo dīras
tulya-nindātma-saṁstutih

mānāpamānayos tulyas
tulyo mitrāri-pakṣayoh
sarvārambha-parityāgī
guṇātītaḥ sa ucyate

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *prakāśam*—aydınlanma; *ca*—ve; *pravṛttim*—bağımlılık; *ca*—ve; *moham*—yanılgı; *eva ca*—de-da; *pāṇḍava*—Ey Pāṇḍu'nun oğlu; *na dveṣṭi*—nefret etmez; *sampravṛttāni*—gelişmiş olmakla beraber; *na nivṛttāni*—ne de gelişmeyi durdurur; *kāṅkṣati*—arzular; *udāsīna-vat*—tarafsızmış gibi; *āsīnaḥ*—bulunur; *guṇaiḥ*—nitelikler tarafından; *yaḥ*—yapan; *na*—asla; *vicālyate*—tahrik olmuş; *guṇāḥ*—nitelikler; *vartante*—hareket ediyor; *iti evam*—bunu bilerek; *yaḥ*—yapan; *avatiṣṭhati*—kalır; *na*—asla; *iṅgate*—titrer; *sama*—eşit; *duḥkha*—rahatsız; *sukhaḥ*—ve mutluluk; *sva-sthaḥ*—kendi benliğinde bulunmak; *sama*—eşit; *loṣṭa*—toprak parçası; *aśma*—taş; *kāñcanaḥ*—altın; *tulya*—eşit olarak hazır; *priya*—sevgiliye; *apriyaḥ*—arzu edilmeyen; *dīraḥ*—sarsılmaz; *tulya*—eşit; *nindā*—iftirada; *ātma-saṁstutiḥ*—ve övülmede; *māna*—onurda; *apamānayoḥ*—ve onursuzlukta; *tulyaḥ*—eşit; *tulyaḥ*—eşit; *mitra*—dostların; *ari*—ve düşmanların; *pakṣayoḥ*—guruplara; *sarva*—hepsinin; *ārambha*—gayret gösterir; *parityā-gī*—vazgeçen; *guṇa-atītaḥ*—maddi doğa hallerine aşkın; *saḥ*—o; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle cevap verdi: Ey Pāṇḍu'nun oğlu, aydınlanmanın, yanılgının ve bağımlılığın mevcudiyetinden nefret etmeyen ve bunlar kaybolduğu zaman onları aramayan; sadece doğa hallerinin etkin olduğunu bildiği için tarafsız ve aşkın bir halde kalarak, maddi niteliklerin bütün bu tepkilerinden rahatsız olmayan ve değişmeyen; kendi benliği ile dopdolu olarak mutluluk ve rahatsızlığı eşit karşılayan; yerde gördüğü bir taş parçası ile bir altını eşit gözle gören; arzulananlara ve arzulanmıyanlara karşı eşit olan; övgü ve yergiyi, onur ve onursuzluğu eşit karşılayarak sarsılmadan kalabilen; dostuna ve düşmanına eşit davranan; ve bütün maddi faaliyetlerden vazgeçmiş kişi doğa hallerini aşmıştır.

AÇIKLAMA

Tanrı, burada Arjuna'nın sormuş olduğu üç ayrı soruyu birbiri ardına cevaplamaktadır. Kṛṣṇa, bu maddelerde ilk önce, aşkın konumda

bulunan kişinin haset etmediğine ve hiçbir şeyin peşinden koşmadığına işaret etmektedir. Canlı varlık, bir maddi vücut içerisinde bu dünyada bulunduğu zaman, maddi doğanın üç halinden birinin kontrolü altında olduğu bilinmelidir. Vücudundan tam anlamıyla çıktığı zaman, doğanın maddi hallerinin kıskacından da kurtulmuş olur. Fakat, maddi bir vücut içerisinde bulundukça tarafsız olmalıdır. Canlı varlık, maddi vücudunu kendiliğinden unutması için, kendisini Tanrıya adanmış hizmet ile meşgul etmelidir. Kişi maddi vücudunun bilincinde olduğu zaman sadece duyularını tatmin etmek için hareket eder, fakat bilincini Kṛṣṇa'ya transfer ederse duyu tatminiyeti kendiliğinden son bulur. Kişinin bu maddi vücuda ihtiyacı yoktur ve maddi vücudun yaptırımlarını kabullenmeye de ihtiyacı yoktur. Vücuttaki maddi hallerin nitelikleri hareket eder, fakat bir ruh-can olan benlik bu gibi faaliyetlerden muaftır. Nasıl muaftır? Çünkü benlik ne vücuttan zevk almayı, ne de vücuttan kurtulmayı arzular. Böylece, aşkın bir halde bulunan adanmış kul kendiliğinden özgür olur. Canlı varlığın, maddi doğa hallerinin etkisinden kurtulmaya çalışması gerekmez.

Bir sonraki soru, aşkın konumda bulunan kişinin ilişkileri ile ilgilidir. Maddi ortam içinde bulunan birisi vücuduna gösterilen onur ve onursuzluktan etkilenir, fakat aşkın bir ortam içinde bulunan birisi bu gibi sahte onur ve onursuzluktan etkilenmez. Kṛṣṇa şuuru ile görevini yapar ve insanların kendisini onurlandırmalarını, veya aşağılamalarını umursamaz. Kṛṣṇa şuurundaki görevine uygun düşen şeyleri kabul eder, aksi taktirde bu kişinin ne taş, ne de altın olmak üzere hiçbir maddeye gereksinimi yoktur. Kṛṣṇa şuurundaki görevini icra etmesine yardımcı olan herkesi sevgili dostu olarak kabul eder ve düşmanlarından nefret etmez. O, eşit olarak dağılmıştır ve her şeyi eşit seviyede görür, çünkü maddi var oluş ile hiçbir işi olmadığını çok iyi bilir. Sosyal ve politik konular onu etkilemez, çünkü o, geçici yükseliş ve rahatsızlık ortamlarını bilir. Kendisi için hiçbir şey yapmaya kalkışmaz. Kṛṣṇa için her şeyi yapmaya kalkışabilir, fakat kendi şahsi çıkarı için hiçbir şey yapmaya kalkışmaz. Kişi, bu davranışı ile gerçekten aşkın platformda kalır.

26

मां च योऽव्यभिचारेण भक्तियोगेन सेवते ।
स गुणान् समतीत्यैतान् ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥२६॥

māṁ ca yo 'vyabhicāreṇa
bakti-yogena sevate
sa guṇān samatītyaitān
brahma-bhūyāya kalpate

mām—Bana; *ca*—de-da; *yaḥ*—yapan kişi; *avyabhicāreṇa*—hatasız; *bakti-yogena*—adanmış hizmet ile; *sevate*—hizmet eder; *saḥ*—o; *guṇān*—maddi doğa halleri; *samatītya*—aşan; *etān*—bütün bunları; *brahma-bhūyāya*—Brahman platformuna yükselir; *kalpate*—olur.

ÇEVİRİ

Tamamen adanmış hizmet ile meşgul olan kişi hiçbir ortamda başarısızlığa uğramaz ve bir an önce maddi doğa hallerini aşarak Brahman seviyesine ulaşır.

AÇIKLAMA

Bu madde, Arjuna'nın sorduğu "Aşkın konuma ulaşmanın anlamı nedir?" sorusuna verilen cevaptır. Daha önce açıklandığı gibi, maddi dünya maddi doğa hallerinin büyüsü altında hareket eder. Kişi, doğa hallerinin faaliyetlerinden rahatsızlık duymamalıdır, ve şuurunu bu gibi faaliyetlerle meşgul edeceğine, şuurunu Kṛṣṇa ile ilgili faaliyetlere transfer etmelidir. Kṛṣṇa ile ilgili faaliyetler, daima Kṛṣṇa için hareket etmek anlamına gelen *bakti-yoga* olarak bilinir. Bu faaliyet sadece Kṛṣṇa'yı değil, Râma ve Nârâyaṇa gibi Onun tam yayılımlarını da kapsar. Onun sayısız miktarda yayılımları vardır. Kṛṣṇa'nın herhangibir suretine hizmet etmekle meşgul olan kişi aşkın platformdadır. Kṛṣṇa'nın bütün suretlerinin tamamiyle aşkın, saadet ve bilgi dolu ve ebedi oldukları iyi bilinmelidir. Tanrının bu şahsiyetleri herşeye kadirdir ve herşeyi bilirler, ve bütün aşkın niteliklere sahiptirler. Bu bakımdan, kişi eğer sarsılmaz bir kararlılıkla Kṛṣṇa'ya, veya Onun tam yayılımlarına hizmet ederse, üstesinden gelmek çok zor bile olsa, maddi doğa hallerinin kolaylıkla üstesinden gelebilir. Bu konu Yedinci Bölümde açıklanmıştı. Kṛṣṇa'ya teslim olan kişi, maddi doğa hallerinin etkilerinden bir an önce kurtulur. Kṛṣṇa şuurunda, veya adanmış hizmette bulunmak, Kṛṣṇalaşmak demektir. Tanrı, Kendisinin ebedi saadet ve bilgi dolu olduğunu ve ebedi olduğunu söyler; altın parçalarının altın madeninin bir parçası olması gibi, canlı varlıklar da Yüce Tanrının öz parçalarıdır. Bu bakımdan, canlı varlık ruhsal konumunda altın kadar iyidir ve nitelik bakımından da Kṛṣṇa'ya eşittir. Bireysel farklılık ruhsal dünyada da devam eder,

aksi taktirde *bakti-yoga* olmazdı. *Bakti-yoga*, Tanrının mevcudiyeti, adanmış kulun mevudiyeti ve Tanrı ile adanmış kulu arasındaki aşk alışverişinin mevcudiyeti demektir. Bu bakımdan, Tanrının Yüce Şahsında ve bireysel şahısta iki şahısın bireyselliği mevcuttur, aksi taktirde *bakti-yoga*nın anlamı kalmazdı. Kişi, eğer Tanrı ile aynı aşkın konumda değilse Yüce Tanrıya hizmet edemez. Kralın şahsi asistanı olmak için kişinin bazı niteliklere sahip olması gerekir. Ve Kṛṣṇa'ya hizmet etme niteliği de Brahman olmayı, veya bütün maddi pisliklerden özgür olmayı gerektirir. Vedik literatür bu konuda şöyle der: *brahmaivasan brahmāpy eti*. Kişi, Brahman olarak Yüce Brahman'a ulaşabilir. Bunun anlamı, kişinin nitelik bakımından Brahman ile bir olmasının gerekliliğine işaret eder. Brahman olan kişi, bireysel bir ruh olarak ebedi Brahman kimliğini kaybetmez.

27

ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाहममृतस्याव्ययस्य च ।
शाश्वतस्य च धर्मस्य सुखस्यैकान्तिकस्य च ॥२७॥

brahmaṇo hi pratiṣṭhāham
amṛtasyāvyayasya ca
śāśvatasya ca dharmasya
sukhasyaikāntikasya ca

brahmaṇaḥ—gayrişahsi brahmajyotinin; *hi*—kesinlikle; *pratiṣṭhā*—geri kalanı; *aham*—Ben; *amṛtasya*—ölümsüzün; *avyayasya*—çürümez; *ca*—de-da; *śāśvatasya*—ebedi olanın; *ca*—ve; *dharmasya*—meşru konumun; *sukhasya*—mutluluğun; *aikāntikasya*—nihai; *ca*—de-da.

ÇEVİRİ

Ve Ben, ölümsüz, bozulmaz, ebedi, ve meşru konumu nihai mutluluk olan gayrişahsi Brahman'ın aslıyım.

AÇIKLAMA

Brahman'ın meşru hali, ölümsüzlük, bozulmazlık, ebediyet ve mutluluktur. Brahman, aşkın idrakin başlangıcıdır. Paramātmā, yani Üstünruh, aşkın idrakte ikinci mertebedir, ve Tanrının Yüce Şahsı ise, Mutlak Hakikatin nihai idrak mertebesidir. Bu bakımdan, hem Paramātmā, hem de gayrişahsi Brahman, Yüce Şahısın içinde yer alırlar. Yedinci Bölümde açıklandığı gibi, maddi doğa, Yüce Tanrının dahili enerjisinin tezahürüdür. Tanrı, maddi doğayı üstün doğasının

parçaları ile döller ve bu, Onun maddi doğaya ruhsal dokunuşudur. Bu maddi doğaya koşullanmış olan canlı varlık, ruhsal bilgi edinmeye başlar ve kendisini yavaş yavaş maddi var oluş konumundan, Tanrının Brahman kavramına yükseltir. Yaşamın Brahman kavramına ulaşmak, benlik idrakindeki ilk mertebedir. Brahman'ı idrak etmiş olan bu mertebedeki kişi maddi konuma aşkındır, fakat henüz Brahman idrakinde mükemmelliğe ulaşmamıştır. Eğer isterse Brahman konumunda kalmaya devam edebilir ve yavaş yavaş Paramātmā idrakine yükselip, oradan da Tanrının Yüce Şahsının idrakine yükselebilir. Vedik literatüründe bunun birçok örnekleri vardır. Örneğin, dört Kumāralar ilk önce hakikatin gayrişahsi kavramında iken sonradan adanmış hizmet platformuna yükselmişlerdir. Kendilerini Brahman'ın gayrişahsi kavramından öteye götüremiyenler, manevi yoldan çıkma riski ile karşı karşıyadırlar. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiği gibi, kişi, gayrişahsi Brahman'ı idrak etme mertebesine yükselmiş olsa bile, eğer Yüce Şahıs hakkında bir bilgi edinemez ve manevi yolda Ona doğru ilerliyemezse bu kişinin zekası bulanık demektir. Bu bakımdan, Brahman platformuna yükselmiş olmasına rağmen, kişi eğer Tanrıya adanmış hizmet vermekle meşgul olmuyorsa manevi yoldan çıkabilir. Vedik literatüründe bu konu hakkında şunlar belirtilmişitir: *raso vai saḥ rasaṁ hy evāyaṁ labdhvānandī bavati*: "Kişi, Tanrının Yüce Şahsı olan zevk kaynağı Kṛṣṇa'yı anladığı zaman gerçek aşkın saadete ulaşır." (*Taittirīya Upaniṣad* 2.7.1) Yüce Tanrı altı zenginlikte de tamdır ve adanmış kul Ona yaklaştığı zaman bu altı zenginliğin karşılıklı alış verişi başlar. Kralın hizmetçisi de kralla hemen hemen aynı seviyede zevk alır. Ve ebedi mutluluk, bozulmaz mutluluk ve ebedi yaşam, adanmış hizmete böylece eşlik eder. Bu bakımdan, Brahman idraki, veya ebediyet, veya bozulmazlık adanmış hizmete dahildir. Adanmış hizmetle meşgul olan kişi bu özellikelre sahiptir.

Canlı varlık nitelik bakımından Brahman olmakla beraber, maddi dünyaya hükmetme arzusuna sahiptir ve bu yüzden meşru konumundan düşer. Canlı varlık meşru koumunda iken maddi doğanın üç halinin üzerindedir, fakat maddi doğa ile kurduğu ilişki, onu erdem, ihtiras ve cehalet olmak üzere maddi doğanın farklı hallerine esir eder. Canlı varlığın maddi dünyaya hakim olma arzusu, bu üç hal ile olan ilişkisinden kaynaklanır. Canlı varlık tam Kṛṣṇa şuuru ile adanmış hizmet vermeye başladığı zaman aşkın konuma yükselir ve maddi doğaya hükmetme arzusunu kaybeder. Bu bakımdan, duymak zikretmek ve hatırlamakla başlıyan ve dokuz belirli yöntem

ile idrak edilen adanmış hizmet, adanmış kişilerin arasında yapılmalıdır. Böyle bir birliktelik içerisinde ve manevi öğretmenin etkisi ile kişideki hükmetme arzusu kaybolur ve kişi, Tanrının aşkın aşk hizmeti ile dolar. Bu bölümün yirmiikinci maddesinden son maddesine kadar bu yöntem anlatılmakta idi. Tanrıya adanmış hizmet çok basittir; şöyle ki, kişi daima Tanrıya hizmet etmekle meşgul olarak, Tanrıya sunulan yiyecek artıklarını yiyerek, Tanrının nilüfer ayaklarına sunulan çiçekleri koklıyarak, Tanrının aşkın eğlencelerini sergilediği yerleri ziyaret ederek, Tanrının çeşitli faaliyetlerini okuyarak, Onunla aşk alış verişinde bulunarak, Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'nin aşkın titreşimlerini zikrederek ve Tanrıya adanmış kulların ve Tanrının beliriş ve kayboluş günlerinde oruç tutarak adanmış hizmette bulunabilir. Bu yöntemi izleyen kişi bütün maddi faaliyetlerden tamamen kopar. Böylece *brahmajyoti*ye, veya Brahman kavramının farklı çeşitlerine ulaşan kişi, nitelik bakımından Yüce Şahısa eşit olur.

Maddi Doğanın Üç Hali konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Ondördüncü Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM



Yüce Şahısın Yogası

1

श्रीभगवानुवाच
ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम् ।
छन्दांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥१॥

śrī-bagavān uvāca
ūrdhva-mūlam adhaḥ-śākham
aśvattham prāhur avyayam
çandāṁsi yasya parṇāni
yas taṁ veda sa veda-vit

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *ūrdhva-mūlam*—kökleri yukarıda; *adhaḥ*—aşağı doğru; *śākham*—dalları; *aśvattham*—banyan ağacı; *prāhuḥ*—denir; *avyayam*—ebedi; *çandāṁsi*—Vedik ilahiler; *yasya*—hangisinin; *parṇāni*—yapraklar; *yaḥ*—her kim; *tam*—o; *veda*—bilir; *saḥ*—kişi; *veda-vit*—Vedalar'ı bilen.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Kökleri yukarıda, dalları aşağıda ve yaprakları Vedik ilahilerinden ibaret olan çürümez bir banyan ağacı vardır. Bu ağacı bilen kişi Vedalar'ı da bilir.

AÇIKLAMA

*Bakti-yoga*nın önemini bilen kişi *Vedalar*'ı araştırmaya yönelik sorular sorabilir. Bu bölümde anlatıldığı gibi, Vedik bilimi öğrenmenin amacı

Kṛṣṇa'yı öğrenmektir. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuuru ile kendilerini Tanrıya adamış kişiler aynı zamanda *Vedalar*'ı da bilirler.

Bu maddi dünya sefaleti banyan ağacı ile kıyaslanır. Meyvesel faaliyetlerle meşgul olanlar için banyan ağacının sonu yoktur. Bu gibi kişiler bir daldan diğerine, oradan da bir diğerine konup göçerler. Bu maddi dünya ağacının sonu yoktur ve bu ağaca bağımlı bir hale gelmiş kişilerin özgürlüklerine kavuşma şansları da yoktur. Kişiyi yüceltmek amacıyla var olmuş olan Vedik ilahiler bu ağacın yapraklarını oluştururlar. Bu ağacın kökleri yukarıdadır, çünkü bu ağacın kökü en yüksek gezegenden, yani Brahma'nın gezegeninden başlar. Kişi, eğer bu tahrip edilemez olan yanılgı ağacını anlarsa bu ağaçtan kurtulabilir.

Bu kurtulma yöntemi iyi anlaşılmalıdır. Geçen bölümlerde açıklandığı gibi, maddi bağımlılıklardan kurtulmanın çeşitli yolları vardır. Ve Onüçüncü Bölüme kadar, Tanrıya adanarak Ona hizmet etmenin en iyi yol olduğunu öğrenmiştik. Adanmış hizmetin esas şartı, kişinin maddi faaliyetlerden koparak Tanrıya adanmış aşkın aşk hizmeti ile meşgul olmasıdır. Maddi dünyaya olan bağımlılıktan kurtulma yöntemi bu bölümün başında ele alınmıştı. Bu maddi var oluşun kökü yukarı doğru büyür. Bu demektir ki, bu ağacın kökleri tüm maddi cevherden, yani evrendeki en yüce gezegenden başlar. Bütün evren, bu en yüksek gezegenden başlayarak, çeşitli gezegen sistemlerini temsil eden çeşitli dallara ayrılmıştır. Din, ekonomik gelişme, duyu tatminiyeti ve özgürlük gibi meyveler canlı varlıkların faaliyetlerinin sonuçlarını temsil ederler.

Dünyamızda, kökleri yukarıda ve dalları aşağıda hiçbir ağaç bulunmamasına rağmen böyle bir görüntü mevcuttur. Bu ağaçları su kenarlarında görebiliriz. Su kenarlarındaki ağaçların görüntüsünün suya yansımasıyla, ağaçları kökleri havada ve dalları aşağıda görürüz. Bir başka deyişle, bu maddi dünya ağacı, ruhsal dünyada bulunan gerçek ağacın yansımasından ibarettir. Ruhsal dünyanın bu yansısı, tıpkı bir ağacın suya yansıması gibi, arzu üzerine yansır. Herşeyin, bu yansıyan ışık içerisinde bulunmasının sebebi arzudur. Bu maddi var oluştan kurtulmak istiyen herkes bu ağacı analitik bir öğrenim yoluyla çok iyi öğrenmelidir. Çünkü, kişi ancak böylelikle bu ağaç ile olan ilişkisine son verebilir.

Gerçek ağacın yansısı olan bu ağaç tam bir kopyedir. Herşey orada, ruhsal dünyadadır. Gayrişahsiyetçiler, Brahman'ı bu maddi ağacın kökü olarak kabul ederler, ve Sāṅkhya felsefesine göre, *prakṛti* ile *puruṣa* bu ağacın kökünden gelirler, ondan sonra da sırayla üç *guna*,

sonra beş kaba unsur (*pañca-mahā-būta*), sonra on duyu (*daśendriya*), akıl, vs. gelir. Ve bu yolla bütün maddi dünya yirmidört unsura ayrılır. Brahman eğer bütün tezahürlerin merkezi ise, o zaman bu maddi dünya 180 derecelik bir merkezin tezahürüdür ve diğer 180 derece de ruhsal dünyadan ibarettir. Bu maddi dünya, ruhsal dünyanın ters dönmüş bir yarısı olduğundan ruhsal dünyada bu çeşitliliğin gerçeği vardır. *Prakṛti*, Yüce Tanrının dahili enerjisidir, ve *puruṣa* da Yüce Tanrının Kendisidir ve bu konu *Bagavad-gītā*'da açıklanmıştır. Bu tezahür maddi olduğu için geçicidir. Yani bu maddi görüntü, bir görünüp bir kaybolan geçici bir görüntüdür. Fakat, yansıyan bu görüntünün kaynağı ebedidir. Gerçek ağacın bu maddi yansıması kesilmelidir. Eğer birisi için *Vedalar*'ı biliyor denirse, o kişi bu maddi dünyaya olan bağımlılığını nasıl keseceğini biliyor demektir. Kişi eğer bunu yapabiliyorsa *Vedalar*'ı gerçekten biliyor demektir. *Vedalar*'ın ritüeller ile ilgili olan formüllerine cezbolan kişi, ağacın güzel ve yeşil yapraklarına cezboluyor demektir. Ve *Vedalar*'ın amacını tam olarak bilmiyordur. Tanrının Yüce Şahsının belirttiği gibi, kişi yansıyan bu ağacı kesmeli ve ruhsal dünyadaki gerçek ağaca ulaşmalıdır.

2

अधश्चोर्ध्वं प्रसृतास्तस्य शाखा
गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः ।
अधश्च मूलान्यनुसन्ततानि
कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके ॥२॥

adhaś cordhvaṁ prasṛtās tasya śākhā
guṇa-pravṛddhā viṣaya-pravālāḥ
adhaś ca mūlāny anusantatāni
karmānubandhīni manuṣya-loke

adhaḥ—aşağı doğru; *ca*—ve; *ūrdhvam*—yukarı; *prasṛtāḥ*—uzanmış; *tasya*—onun; *śākhāḥ*—dalları; *guṇa*—maddi doğanın halleri; *pravṛddhāḥ*—gelişmiş; *viṣaya*—duyu nesneleri; *pravālāḥ*—filizler; *adhaḥ*—aşağı doğru; *ca*—ve; *mūlāni*—kökler; *anusantatāni*—uzanmış; *karma*—çalışmaya; *anubandhīni*—bağlı; *manuṣya-loke*—insanlar aleminde.

ÇEVİRİ

Bu ağacın dalları maddi doğanın üç hali ile beslenerek aşağı ve

yukarı doğru büyür. İnce dallar duyu nesneleridir. Bu ağaçta, aynı zamanda insanlar alemindeki meyvesel faaliyetlerin sembolü olan ve aşağı doğru gelişen dallar da mevcuttur.

AÇIKLAMA

Burada, banyan ağacının betimlemesine devam edilmektedir. Banyan ağacının dalları her yöne yayılır. Bu dalların alt bölümünde insanlar, hayvanlar, atlar, inekler, kediler köpekler, vs. gibi çeşitli canlı varlıklar tezahür etmiştir. Üst bölümlerde yarıtanrılar, Gandharvalar ve bu gibi daha birçok yüksek yaşam suretlerinin bulunduğu çeşitli canlı varlıklar tezahür ederken, alt bölümlerde biraz önce bahsettiğimiz yaşam suretleri tezahür eder. Ağacın suyla beslenmesi gibi, bu ağaç da maddi doğanın üç hali ile beslenir. Bazen, yeterli su olmadığı için çıplak kalmış bir kara parçası, ve bazen de yemyeşil bir bölge görürüz; aynı şekilde, maddi doğanın belli hallerinin miktar bakımından orantılı olarak daha büyük olduğu yerlerde farklı yaşam suretleri de gereğince tezahür eder.

Bu ağacın ince dalları duyu nesneleri olarak kabul edilir. Doğanın farklı hallerinin gelişmesi ile çeşitli duyular ediniriz ve bu duyular ile çeşitli duyu nesnelerinden zevk alırız. Dalların uçları ise, farklı duyu nesnelerinden zevk almaya bağımlı olan kulaklar, burun, gözler, vs. gibi duyuları temsil eder. İnce dallar; ses, suret (şekil), dokunma ve diğer duyu nesnelerini. Ek kökler ise, acı çekmeyi ve duyusal zevklerin yan ürünleri olan bağımlılıkları ve antipatileri temsil eder.

3-4

न रूपमस्येह तथोपलभ्यते
नान्तो न चादिर्न च सम्प्रतिष्ठा ।
अश्वत्थमेनं सुविरूढमूलम्
असंगशस्त्रेण दृढेन छित्त्वा ॥३॥
ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं
यस्मिन् गता न निवर्तन्ति भूयः ।
तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये
यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी ॥४॥

na rūpam asyeha tathopalabhyate
nānto na cādir na ca sampratiṣṭhā
aśvattham enaṁ su-virūḍha-mūlam
asaṅga-śastreṇa dṛḍhena ṣittvā

tataḥ padaṁ tat parimārgitavyaṁ
yasmin gatā na nivartanti bhūyaḥ
tam eva cādyaṁ puruṣaṁ prapadye
yataḥ pravṛttiḥ prasṛtā purāṇī

na—değil; *rūpam*—suret; *asya*—bu ağacın; *iha*—bu dünyada; *tathā*—de-da; *upalabhyate*—kavranabilir; *na*—asla; *antaḥ*—son; *na*—asla; *ca*—de-da; *ādiḥ*—başlangıç; *na*—asla; *ca*—de-da; *sampratiṣṭhā*—temel; *aśvattham*—banyan ağacı; *enam*—bu; *su-virūḍha*—güçlüce; *mūlam*—kök salmış; *asaṅga-śastreṇa*—bağımsızlık silahı ile; *dṛḍhena*—güçlü; *chittvā*—keserek; *tataḥ*—sonradan; *padam*—durum; *tat*—o; *parimārgitavyam*—aranmalı; *yasmin*—nerede; *gatāḥ*—giden; *na*—asla; *nivartanti*—dönerler; *bhūyaḥ*—tekrar; *tam*—Ona; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *ādyam*—özgün; *puruṣam*—Tanrının Şahsı; *prapadye*—teslim; *yataḥ*—kimden; *pravṛttiḥ*—başlangıç; *prasṛtā*—uzanmış; *purāṇī*—çok eski.

ÇEVİRİ

Bu ağacın gerçek şekli bu dünyada kavranamaz. Hiçkimse bu ağacın nerede başlayıp nerede bittiğini, veya kökünün nerede olduğunu anlayamaz. Fakat, kişi kararlılık ve bağımsızlık silahı ile derinlere kök salmış olan bu ağacı kesmeli ve bundan sonra, gidenin bir daha asla geri dönmediği o yeri aramalı ve orada, hatırlanamıyacak kadar uzun bir zaman önce herşeyi başlatmış ve yaymış olan Tanrının Yüce Şahsına teslim olmalıdır.

AÇIKLAMA

Burada açıkça belirtildiği gibi, banyan ağacının gerçek şekli, veya sureti bu maddi dünyada anlaşılamaz. Kökleri yukarıda olduğu için, gerçek ağaç öbür taraftadır. Bu ağacın maddi yayılımlarına esir olmuş kişi, ne bu ağacın başlangıcını, ne de nerelere kadar uzandığını görebilir. Bununla beraber, eğer herkes, "Ben babamın oğluyum, ve babam da şu kişinin oğludur, vs." diye soy ağacını araştırmaya devam ederse Garbodakaśāyi Viṣṇu'dan üretilmiş olan Brahmā'ya kadar gelir. Ve kişi bu yolla Tanrının Yüce Şahsına ulaştığı zaman araştırması da son bulur. Kişi, bu ağacın kaynağını, yani Tanrının Yüce Şahsını arayıp bulmalıdır ve bu arayışını, Tanrının Yüce Şahsını bilen kişilerle birlikte olarak yapmalıdır. Bunu anlayan kişi gerçeğin bu sahte yansısından yavaş yavaş kopar ve bu bilgi ile sonunda bu maddi ağaçla olan bütün ilişkisini keserek gerçek ağaca ulaşır. Bu konu ile

ilgili olarak kullanılan *asaṅga* sözcüğü çok önemlidir, çünkü duyu tatminiyetine bağımlılık ve maddi doğaya hakim olma arzusu çok güçlüdür. Bu bakımdan kişi, otorite metinler üzerine kurulu olan manevi bilim konusunda tartışarak ve gerçekten bilgili kişilerden bilgi edinerek bunlardan kopmasını öğrenmelidir. Bilgili kişiler ile beraber olan kişi bunun sonucuda Tanrının Yüce Şahsına gelir. Ondan sonra yapması gereken ilk iş, Ona teslim olmaktır. Bir defa gidildiği zaman bir daha ağacın bu sahte yansısına geri dönülmeyen yerin betimlemesi burada yapılmaktadır. Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa herşeyin yayıldığı özgün köktür. Ve Tanrının Şahsının lütfunu kazanmak istiyen kişi Ona teslim olmalıdır. Ve bu teslimiyet; duyarak, zikrederek, vs. yapılan adanmış hizmetin bir soncudur. Bu maddi dünyanın uzantısının sebebi Odur. Bu hakikat, Tanrının Kendisi tarafından daha önce açıklanmıştı. *Ahaṁ sarvasya prabhavaḥ* sözcükleri "Ben herşeyin kaynağıyım" anlamına gelir. Bu bakımdan, maddi yaşamın bu güçlü banyan ağacına olan esaretten kurtulmak isteyen kişi, Kṛṣṇa'ya teslim olmalıdır. Kṛṣṇa'ya teslim olan kişi bu maddi uzantıdan da kendiliğinden kopar.

5

निर्मानमोहा जितसंगदोषा
अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः ।
द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैर्
गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत् ॥५॥

nirmāna-mohājita-saṅga-doṣā
*adhyātma-nityā viniv*ṛ*tta-kāmāḥ*
dvandvair vimuktāḥ sukha-duḥkha-saṁjñair
gacchanty amūḍhāḥ padam avyayaṁ tat

nih—sız-süz; *māna*—sahte prestij; *mohāḥ*—ve yanılgı; *jita*—fethetmiş; *saṅga*—birlikteliğin; *doṣāḥ*—hatalar; *adhyātma*—manevi bilgide; *nityāḥ*—ebediyette; *vinivṛtta*—beraberlikten mahrum; *kāmāḥ*—şehvetten; *dvandvaiḥ*—ikilemlerden; *vimuktāḥ*—özgür olmuş; *sukha-duḥkha*—mutluluk ve rahatsızlık; *saṁjñaiḥ*—isminde; *gacchanti*—ulaşır; *amūḍhāḥ*—şaşkınlığa düşmemiş; *padam*—ortam; *avyayam*—ebedi; *tat*—o.

ÇEVİRİ

Sahte saygınlıktan, yanılgıdan ve kötü ilişkilerden özgür olanlar, ebediyeti anlayanlar, maddi hırsları geçmiş olanlar, mutluluk ve rahatsızlık ikileminden kurtulmuş olanlar ve şaşkınlığa düşmemiş olanlar, o ebedi krallığa gitmek için Yüce Şahısa nasıl teslim olacaklarını bilirler.

AÇIKLAMA

Teslim olmak burada güzel bir şekilde anlatılmaktadır. Bunun için gereken ilk nitelik, kişinin gururu tarafından yanıltılmamasıdır. Çünkü koşullanmış ruh, kendisini maddi doğanın hakimi gördüğü için Kendisini beğenmiştir ve bu sebepten dolayı Tanrının Yüce Şahsına teslim olması çok zordur. Kişi, gerçek bilgiyi öğrenerek kendisinin maddi doğanın hakimi olmadığını, ve tek hakimin Tanrının Yüce Şahsı olduğunu idrak etmelidir. Gururun verdiği yanılgıdan kurtulan kişi teslim olma sürecine girer. Bu maddi dünyada daima onurlandırılmayı bekleyenlerin Yüce Tanrıya teslim olmaları mümkün değildir. Gurur, yanılgı yüzünden olur. Kişi, bu dünyaya gelip bir süre kalarak sonra gitmesine rağmen kendisini dünyanın hakimiymiş gibi görme budalalığına kapılır. Ve böylece herşeyi karmaşık bir hale getirir ve başı da derttten kurtulmaz. Bütün dünya bu etki altında hareket etmektedir. İnsanlar, kara parçalarının bu dünyada yaşayan insan toplumlarına ait olduğunu düşünerek kendilerini toprağın sahibi zannedip dünyayı aralarında paylaşırlar. Kişi, insan toplumunun bu dünyanın sahibi olduğu düşüncesinden kendisini kurtarmalıdır. Bu gibi yanlış düşüncelerden kurtulan kişi, ailevi, sosyal ve ulusal etkilerin sebep olduğu sahte ilişkilerden de kurtulur. Bu hatalı beraberlikler kişiyi bu maddi dünyaya bağlar. Bu safhadan sonra, kişi manevi bilgisini ilerletmelidir. Kişi, aslında neyin gerçekten kendisine ait olduğunu ve neyin kendisine ait olmadığını öğrenmelidir. Ve herşeyi olduğu gibi anlamaya başlayan kişi mutluluk ve rahatsızlık gibi ikilemlerden de kurtulur. Böylece, tam bilgi ile Tanrının Yüce Şahsına teslim olması mümkün olur.

6

न तद् भासयते सूर्यो न शशांको न पावकः ।
यद् गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥६॥

na tad bāsayate sūryo
na śaśāṅko na pāvakaḥ

yad gatvā na nivartante
tad dāma paramaṁ mama

na—değil; *tat*—o; *bāsayate*—aydınlatır; *sūryaḥ*—güneş; *na*—ne de; *saśāṅkaḥ*—ay; *na*—ne de; *pāvakaḥ*—ateş, elektrik; *yat*—nerede; *gatvā*—gidenler; *na*—asla; *nivartante*—geri dönerler; *tat dāma*—o yurt; *paramam*—yüce; *mama*—Benim.

ÇEVİRİ

Benim o yüce yurdum, ne güneş, ne ay, ne de elektrikle aydınlanmıştır. Oraya bir defa ulaşanlar, bu maddi dünyaya bir daha asla geri dönmezler.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇaloka, veya Goloka Vṛndāvana isimleriyle bilinen Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın yurdu ve ruhsal dünyası burada betimlenmektedir. Ruhsal evrendeki bütün gezegenler kendiliklerinden aydınlık oldukları için, orada aydınlanmak için güneşe, aya, ateşe, veya elektriğe ihtiyaç yoktur. Bu evrende kendiliğinden aydınlık olan sadece tek bir gezegen vardır, o da Güneştir, fakat ruhsal evrendeki bütün gezegenler kendiliklerinden aydınlıktır. Vaikunthalar adıyla bilinen bu kendiliğinden aydınlık gezegenlerin parlaklığı, *brahmajyoti* adıyla bilinen nurlu semadır. Bu parlaklık aslında, Kṛṣṇa'nın gezegeni Goloka Vṛndāvana'dan kaynaklanır. Bu parlaklığın bir kısmı, maddi dünya ile, yani *mahat-tattva* ile örtülüdür. Bundan başka, bu nurlu semanın bir bölümü, içlerinde Goloka Vṛndāvan'ın da bulunduğu ruhsal gezegenlerle doludur.

Canlı varlık bu karanlık maddi evrende bulundukça koşullanmış bir hayat yaşar, fakat kişi bu dünyanın bu baştan çıkartıcı ağacını keserek ruhsal semaya ulaşıp özgür olabilir. Ve bir daha asla buraya geri dönmez. Koşullanmış haldeki canlı varlık kendisini bu maddi dünyanın efendisi zanneder, fakat özgür olunca ruhsal krallığa girerek Yüce Tanrıyla beraber olur. Ve orada, ebedi saadetin, ebedi yaşamın ve tam bilginin zevkini çıkartır.

Kişi, ruhsal evren hakkında edindiği bu bilgiye cezbolmalı ve kendisini o ebedi dünyaya transfer ederek gerçeğin bu sahte yansısından kendisini kurtarmayı arzulamalıdır. Bu dünyaya çok bağımlı hale gelmiş kişiler için bu dünyadan kopmak çok zordur, fakat eğer Kṛṣṇa şuuru yoluna girerlerse o zaman yavaş yavaş kopma şansları doğar. Kişi, Kṛṣṇa şuurunda olan adanmış kullarla beraber

olmalı ve Kṛṣṇa şuuruna adamış bir topluluk içerisinde yaşayarak adanmış hizmetin nasıl yerine getirildiğini öğrenmelidir. Kişi bu yolla maddi dünyaya olan bağımlılığından kurtulabilir. Kişi, sadece safran rengi elbise (rahip elbisesi) giyerek bu maddi dünyanın çekiciliğinden kendisini kurtaramaz. Bunu yapabilmek için Tanrıya adanmış hizmette bulunmalıdır. Bu bakımdan, Onikinci Bölümde anlatıldığı gibi, kişi adanmış hizmeti ciddiye almalıdır, çünkü gerçek ağacın bu sahte görüntüsünden kurtulmanın tek yolu budur. Maddi doğa faaliyetlerinin pisliği Ondördüncü Bölümde anlatılmış ve sadece adanmış hizmet saf ve aşkın olarak betimlenmişti.

Burada kullanılan *paramaṁ mama* sözcükleri çok önemlidir. Aslında her köşe, her bucak Tanrının mülküdür, fakat ruhsal dünya *paramaṁdır*, yani altı zenginlikle doludur. *Katha Upaniṣad*'da (2. 2.15) belirtildiği gibi, ruhsal sema Yüce Tanrının dahili enerjisi ile aydınlanmış olduğundan, orada güneş ışığına, ay ışığına, veya yıldızlara (*na tatra sūryo bāti na candra tārakam*) ihtiyaç yoktur. Ve o yüce yurda sadece teslimiyet ile ulaşılır.

7

ममैवांशो जीवलोके जीवभूतः सनातनः ।
मनःषष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति ॥७॥

mamaivāṁso jīva-loke
jīva-bhūtaḥ sanātanaḥ
manaḥ-ṣaṣṭhānīndriyāṇi
prakṛti sthāni karṣati

mama—Benim; *eva*—kesinlikle; *aṁsaḥ*—zerre, parça; *jīva-loke*—koullanmış yaşamda; *jīva-bhūtaḥ*—koşullanmış canlı varlık; *sanātanaḥ*—ebedi; *manaḥ*—aklı ile; *ṣaṣṭhāni*—altı; *indriyāṇi*—duyular; *prakṛti*—maddi doğada; *sthāni*—bulunan; *karṣati*—zorlu bir çaba içerisinde.

ÇEVİRİ

Bu koşullanmış dünyadaki canlı varlıklar Benim ebedi parçalarımdır. Ve onlar bu koşullanmış yaşam yüzünden akıl da dahil olmak üzere altı duyuları ile zorlu bir çaba içerisindedir.

AÇIKLAMA

Canlı varlıkların kimlikleri bu maddede açıkça belirtilmektedir. Canlı

varlıklar Yüce Tanrının ebedi öz parçalarıdır. Koşullanmış yaşamda bireysellik kazandığı ve özgür olduğu zaman, canlı varlığın Tanrı ile bir olabileceği doğru değildir. Canlı varlık ebediyen parça olarak kalır. Burada açıkça *sanātanaḥ* denilmektedir. *Vedalar*'a göre, Yüce Tanrı ilk yayılımında *viṣnu-tattva*yı, ve ikinci yayılımında canlı varlıkları oluşturduğu sayısız miktardaki yayılımları ile Kendisini yayar. Birbaşka deyişle, *viṣnu-tattva* Onun şahsi yayılımıdır ve canlı varlıklar ise Onun ayrık yayılımlarıdır. O, şahsi yayılımı ile Rab Rāma, Nṛsiṁhadeva, Viṣṇumūrti ve Vaikuntha gezegenlerinde bulunan diğer bütün hakim Tanrılar halinde tezahür eder. Onun ayrık yayılımları olan canlı varlıklar, Onun ebedi hizmetçileridir. Tanrının Yüce Şahsının şahsi yayılımları ile Tanrının bireysel kimlikleri daima mevcuttur. Aynı şekilde, canlı varlıkların ayrı yayılımlarının da kimlikleri vardır. Yüce Tanrının öz parçası olan canlı varlıklar Onun niteliklerinin parçalarına sahiptirler ve bu niteliklerinden biri özgürlük duygusudur. Bireysel bir ruh olan canlı varlık şahsi bireyselliğe ve bağımsızlık duygusuna sahiptir. Kişi, bu bağımsızlığını kötüye kullanarak koşullanmış bir ruh haline gelir ve bağımsızlığını iyiye kullanarak daima özgür kalır. Canlı varlık her iki durumda da Yüce Tanrı gibi ebedi olma özelliğine sahiptir. Canlı varlık özgür durumda iken bu maddi şartlardan kurtulur ve Tanrıya aşkın hizmet vermekle meşgul olur; canlı varlık, koşullanmış yaşamda doğanın maddi hallerinin yönetimi altına girer ve Tanrıya adanmış aşkın aşk hizmeti vermeyi unutur. Bunun sonucunda, maddi dünyada yaşamını sürdürebilmek için büyük bir uğraş vermek zorunda kalır.

Sadece insanlar değil, bütün canlı varlıklar, kediler, köpekler, hatta Brahmā, Śiva ve Viṣṇu olmak üzere maddi dünyanın büyük kontrolörleri bile Yüce Tanrının öz parçalarıdır. Bunların hepsi de geçici birer tezahür değil ebedidirler. Burada kullanılan ve "çabalamak veya uğraşmak" anlamına gelen *karṣati* sözcüğü oldukça önemlidir. Koşullanmış ruh, demir zincirlerle bağlanmış gibi bu dünyaya bağlanmıştır. Koşullanmış ruh, sahte nefsi ve onu bu maddi var oluşa yönlendiren aklı ile bu dünyaya bağlanmıştır. Akıl, erdem halinde olduğu zaman faaliyetleri de iyidir; akıl ihtiras halinde olduğu zaman faaliyetleri zahmetlidir ve akıl cehalet halinde olduğu zaman kişiyi alt seviyelerdeki yaşam suretlerine sürükler. Bununla beraber, bu maddede açıkça belirtildiği gibi, koşullanmış ruh, aklı ve duyuları ile maddi vücut tarafından örtülmüştür, fakat özgürlüğüne ulaştığı zaman bu maddi örtü kalkar ve ruhsal vücudu kendi bireysel kapasitesinde kendisini tezahür ettirir. *Mādhyandināyana-śruti*'de bu

konuda şunlar yazılıdır: *sa vā eṣa brahma-niṣṭha idaṁ śarīraṁ martyam atisṛjya brahmābhisampadya brahmaṇā paśyati brahmaṇā śṛṇoti brahmaṇaivedam sarvam anubhavati*. Burada belirtildiğine göre, canlı varlık bu maddi vücutlanmadan kurtulup ruhsal dünyaya girdiği zaman eskiden sahip olduğu ruhsal vücuduna yeniden kavuşur ve bu ruhsal vücudununda iken Tanrının Yüce Şahsı ile yüz yüze görüşebilir. Onu duyabilir, Onunla konuşabilir ve Yüce Şahısı olduğu gibi anlıyabilir. *Smṛti*'den anlaşıldığına göre, *vasanti yatra puruṣāḥ sarve vaikuṇṭha-mūrtayaḥ*: ruhsal gezegenlerde herkes, Tanrının Yüce Şahsının vücuduna benzer vücutlar içerisinde yaşar. Vücut yapısı bakımından, öz parça canlı varlıklar ile *viṣṇu-mūrti* yayılımları arasında hiçbir fark yoktur. Birbaşka deyişle, canlı varlık özgürlüğüne kavuştuğu zaman Tanrının Yüce Şahsının rahmeti ile ruhsal bir vücuda sahip olur.

Burada kullanılan *mamaivāṁśaḥ* (Yüce Tanrının öz parçaları) sözcüğü oldukça önemlidir. Yüce Tanrının öz parçası, kırılmış herhangibir maddi parça gibi değildir. İkinci Bölümden anladığımıza göre, ruh parçalara ayrılmaz. Bu parça maddi bakımdan anlaşılamaz, çünkü bu, parçalara ayrılıp sonra birleştirilebilen birşey değildir. O kavram burada geçerli değildir, çünkü burada Sanskrit sözcük *sanātana* (ebedi) kullanılmıştır. Öz parça ebedidir. Yine İkinci Bölümün başında belirtildiği gibi, Yüce Tanrının öz parçası her bireyin vücudunda mevcuttur (*dehino 'smin yatha dehe*). Bu öz parça, vücutsal esaretten kurtulduğu zaman, ruhsal semadaki ruhsal bir gezegende özgün ruhsal vücuduna kavuşarak Yüce Tanrı ile beraber olur. Buradan anlaşıldığına göre, Yüce Tanrının öz parçası olan canlı varlık, altın parçalarının da altın olması gibi, nitelik bakımından Tanrı ile aynı niteliktedir.

8

शरीरं यदवाप्नोति यच्चाप्युत्क्रामतीश्वरः ।
गृहीत्वैतानि संयाति वायुर्गन्धानिवाशयात् ॥८॥

śarīraṁ yad avāpnoti
yac cāpy utkrāmatīśvaraḥ
gṛhītvaitāni saṁyāti
vāyur gandhān ivāśayāt

śarīram—vücut; *yat*—olarak; *avāpnoti*—edinir; *yat*—olarak; *ca api*—de-da; *utkrāmati*—bırakır; *īśvaraḥ*—vücudun efendisi; *gṛhītvā*—alarak; *etāni*—bütün bunlar; *saṁyāti*—gider; *vāyuḥ*—hava;

gandhān—kokar; *iva*—gibi; *āśayāt*—kaynağından.

ÇEVİRİ

Havanın çeşitli kokuları taşıması gibi, maddi dünyadaki canlı varlık da yaşamın farklı kavramlarını bir vücuttan diğerine taşır. Ve böylece bir tür vücuda girer, ve sonra birbaşka vücuda girmek üzere tekrar vücudunu terkeder.

AÇIKLAMA

Canlı varlık burada *iśvara* olarak, yani kendi vücudunu kontrol eden kişi olarak tanımlanmaktadır. Canlı varlık. eğer isterse daha yüksek, veya daha alçak seviyedeki vücutlara terfi edebilir. Bunu yapabilecek bağımsızlığa sahiptir. Vücudunu hangi yönde değiştireceği kendisine bağlıdır. Kendi yarattığı şuuru, ölüm anında onu bir sonraki vücuduna taşıyacaktır. Kişi, eğer kedi, köpek şuuruna benzer bir şuur geliştirmişse, ölüm anında şuuru onu o tür bir vücuda taşıyacaktır. Fakat, eğer şuurunu tanrısal nitelikler üzerine yoğunlaştırmışsa yarıtanrı suretine bürünecektir. Ve Kṛṣṇa şuurunda olan kişi ise ruhsal dünyada bulunan Kṛṣṇaloka gezegenine transfer olarak Kṛṣṇa ile beraber olacaktır. Vücudun ölümünden sonra herşeyin bittiğini iddia etmek yanlıştır. Bireysel ruh bir vücuttan diğerine göç eder ve kişinin bu yaşamındaki vücudu ve faaliyetleri gelecekte edineceği vücudu hazırlar. Canlılar, *karma*larına göre farklı vücutlar edinirler ve yine farklı bir vücuda girmek üzere vücutlarını terk ederler. Burada belirtildiğine göre, bir sonraki vücut kavramını taşıyan astral vücut, gelecek yaşamında birbaşka vücut geliştirir. Bir vücuttan diğerine yapılan bu değişime ve vücudun içerisindeyken verilen uğraşa, *karşati*, yani yaşam savaşı adı verilir.

9

श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च रसनं घ्राणमेव च ।
अधिष्ठाय मनश्चायं विषयानुपसेवते ॥९॥

śrotraṁ cakṣuḥ sparśanaṁ ca
rasanaṁ ghrāṇam eva ca
adhiṣṭhāya manaś cāyaṁ
viṣayān upasevate

śrotram—kulaklar; *cakṣuḥ*—gözler; *sparśanam*—dokunma; *ca*—de-da; *rasanam*—dil; *ghrāṇam*—koklama gücü; *eva*—de-da; *ca*—ve;

adhiṣṭhāya—içinde bulunmak; *manaḥ*—akıl; *ca*—de-da; *ayam*—kişi; *visayān*—duyu nesneleri; *upasevate*—zevk alır.

ÇEVİRİ

Böylece, birbaşka fizik vücuda bürünen canlı varlık, aklı çevresinde guruplaşan belli bir tip kulağa, göze, buruna ve dokunma duyusuna sahip olur. Ve böylece bir takım duyu nesnelerinden zevk alır.

AÇIKLAMA

Birbaşka deyişle, eğer canlı varlık şuurunu kedi ve köpek nitelikleri ile bozarsa bir sonraki yaşamında kedi veya köpek vücudunda dünyaya gelerek zevk alır. Şuur özgün halinde iken su gibi arıdır. Fakat suya bir renk katarsak rengi değişir. Aynı şekilde, ruh-can saf olduğu için şuur da saftır. Fakat şuur maddi niteliklerle olan beraberliklere göre değişir. Gerçek şuur Kṛṣṇa şuurudur. Bu bakımdan kişi, eğer Kṛṣṇa şuuruna ulaşırsa saf yaşama da ulaşmış olur. Fakat, eğer şuuru belli bir tipteki maddi düşünce ile bozulursa gelecek yaşamında, akıl yapısına uygun bir vücuda sahip olur. Kişi, tekrar insan vücudunda dünyaya gelmeyebilir, çünkü 8.400.000 tür vücut vardır ve kişi, kedi, köpek, domuz, veya yarıtanrı vücudu ile de dünyaya gelebilir.

10

उत्क्रामन्तं स्थितं वापि भुञ्जानं वा गुणान्वितम् ।
विमूढा नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः ॥१०॥

utkrāmantaṁ sthitaṁ vāpi
buñjānaṁ vā guṇānvitam
vimūḍhā nānupaśyanti
paśyantijñāna-cakṣuṣaḥ

utkrāmantam—vücudu terk etmek; *sthitam*—vücutta bulunan; *vā api*—her iki; *buñjānam*—zevk almak; *vā*—veya; *guṇa-anvitam*—maddi doğa hallerinin büyüsü altında; *vimnūḍhāḥ*—budalalar; *na*—asla; *anupaśyanti*—görebilir; *paśyanti*—görebilir; *jñāna-caksuṣaḥ*—bilgi gözüne sahip olanlar.

ÇEVİRİ

Ahmaklar, ne canlı varlığın vücudunu nasıl terk edeceğini anlayabilirler, ne de doğa hallerinin büyüsü altında ne tür bir vücuttan zevk aldıklarını anlayabilirler. Fakat, gözleri bilgi ile

eğitilmiş kişi bütün bunları görebilir.

AÇIKLAMA

Bu dörtlükte kullanılan *jñāna-cakṣuṣaḥ* sözcüğü oldukça önemlidir. Bilgisiz kişi, ne canlı varlığın mevcut vücudunu nasıl terk ettiğini anlayabilir, ne gelecek yaşamında ne tür bir vücut içerisinde yaşayacağını bilebilir, ne de belli bir vücudun içerisinde neden yaşadığını bilebilir. Kişi, bunu anlamak için *Bagavad-gītā* ve benzeri literatürlerden epeyce bilgi edinmelidir. Bütün bunları anlayabilecek şekilde eğitilmiş kişi çok talihlidir. Her canlı varlık, vücudunu belli koşullar altında terk eder, belli koşullar altında yaşar ve maddi doğanın büyüsü altında ve belli şartlar altında zevk alır. Bunun sonucunda, duyu tatminiyeti yanılgısı altında çeşitli mutlulukları ve rahatsızlıkları deneyimler. Hırs ve arzu tarafından daima aldatılanlar, belli bir vücut içerisinde nasıl kaldıklarını ve nasıl vücut değiştirdiklerini anlama kudretlerini kaybederler. Ve bu gibi konuları anlayamazlar. Fakat, manevi bilgide ilerlemiş kişiler, ruhun vücuttan farklı olduğunu, vücut değiştirdiğini ve çeşitli şekillerde zevk aldığını görebilirler. Bu bilgiye sahip kişiler, koşullanmış canlı varlığın bu maddi var oluş içinde nasıl acı çektiğini anlayabilirler. Bu bakımdan, Kṛṣṇa şuurunda epeyce ilerlemiş kişiler halkın geneline bu bilgiyi vermek için ellerinden geleni yaparlar, çünkü insanların bu koşullanmış yaşamda ne kadar acı çektiğini iyi bilirler. Herkesin, Kṛṣṇa şuuruna sahip olmasını ve ruhsal dünyaya giderek bu maddi dünyadan kurtulmasını isterler.

11

यतन्तो योगिनश्चैनं पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम् ।
यतन्तोऽप्यकृतात्मानो नैनं पश्यन्त्यचेतसः ॥११॥

yatanto yoginas cainaṁ
paśyanty ātmany avasthitam
yatanto 'py akṛtātmāno
nainaṁ paśyanty acetasaḥ

yatantaḥ—gayretli; *yoginaḥ*—aşkın kişiler; *ca*—de-da; *enam*—bu; *paśyanti*—görebilir; *ātmani*—benlikte; *avasthitam*—bulunan; *yatantaḥ*—gayret; *api*—olmakla beraber; *akṛta-ātmānaḥ*—benlik idrakinden yoksun olanlar; *na*—yapmaz; *enam*—bu; *paśyanti*—gör; *acetasaḥ*—gelişmemiş aklı olanlar.

ÇEVİRİ

Benlik idrakine sahip gayretli aşkın kişiler bütün bunları açıkça görebilir. Fakat, akılları gelişmemiş ve benlik idrakine sahip olmayanlar neyin nerede yer aldığını görmeye çalışsalar bile göremezler.

AÇIKLAMA

Ruhsal benlik idraki yolunda yürüyen birçok aşkın kişi vardır, fakat benlik idrakine sahip olmayanlar canlı varlığın vücudunda nelerin nasıl değiştiğini göremezler. Bununla ilgili olarak burada kullanılmış olan *yoginaḥ* sözcüğü önemlidir. Günümüzde birçok sözümona *yogiler* vardır ve bunlarla beraber olan çeşitli kişiler de vardır, fakat aslında bunların çoğu benlik idraki bakımından kördür. Bunlar, sadece bir takım jimnastik egzersizlerine tutkunlardır ve eğer bu yolla vücutlarını geliştirip sağlıklı kalabilirlerse bundan tatmin olurlar. Ve bundan başka bilgileri yoktur. Bunlara, *yatanto 'py akṛtātmānaḥ* denir. Bunlar, *yoga* sistemi içinde gayret göstermelerine rağmen benliklerini idrak edememiş kişilerdir. Bu gibi kişiler ruhun nasıl vücut değiştirdiğini anlayamazlar. Sadece, gerçekten *yoga* sisteminde olanlar ve benliği, dünyayı ve Yüce Tanrıyı idrak etmiş olanlar, birbaşka deyişle *bakti-yogiler*, yani Kṛṣṇa şuuru ile saf adanmış hizmette bulunanlar bu gibi konuları anlayabilirler.

12

यदादित्यगतं तेजो जगद् भासयतेऽखिलम् ।
यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकम् ॥१२॥

yad āditya-gatam tejo
jagad bāsayate 'kilam
yac candramasi yac cāgnau
tat tejo viddhi māmakam

yat—olan; *āditya-gatam*—güneş ışığında; *tejaḥ*—parlaklık; *jagat*—bütün dünya; *bāsayate*—aydınlatır; *akhilam*—tamamiyle; *yat*—olan; *candramasi*—Ay'da; *yat*—olan; *ca*—de-da; *agnau*—ateşte; *tat*—o; *tejaḥ*—parlaklık; *viddhi*—anla; *māmakam*—Benden.

ÇEVİRİ

Bütün bu dünyanın karanlığını dağıtan güneşin parlaklığı Benden gelir. Ve Ay'ın ve ateşin parlaklığı da Benden gelir.

AÇIKLAMA

Zeki olmayanlar neyin nasıl olduğunu bilemezler. Fakat kişi, Tanrının burada açıkladığı bilgileri anlayarak bilgi ile dolmaya başlayabilir. Güneş'i, Ay'ı, ateşi ve elektriği herkes görebilir. Kişi, Güneş'in, Ay'ın, ve ateşin, veya elektriğin parlaklığının Tanrının Yüce Şahsından geldiğini anlamalıdır. Böyle bir yaşam şuuru içinde Kṛṣṇa şuuruna başlamak, maddi dünyada bulunan koşullanmış bir ruh için büyük bir ilerleme şansıdır. Canlı varlıklar Yüce Tanrının öz parçalarıdır ve O, canlı varlıkların Kendisine ve evlerine dönebilmeleri için onlara yol gösterir.

Bu maddeden anladığımıza göre, Güneş, bütün güneş sistemini aydınlatmaktadır. Çeşitli evrenler ve güneş sistemleri vardır, ve oralarda da çeşitli güneşler, aylar ve gezegenler vardır, fakat her evrende tek bir tane güneş vardır. *Bagavad-gītā*'da (10.21) belirtildiği gibi, Ay bir yıldızdır (*nakṣatrāṇām aham śaśī*). Güneş'in ışığı Yüce Tanrının ruhsal semasındaki ruhsal nurundan kaynaklanır. İnsanların faaliyetleri Güneş'in doğuşuna ve batışına göre ayarlanır. İnsanlar yemek pişirmek için ateş yakarlar, fabrikaları çalıştırmak için ateş yakarlar, vs. Birçok iş ateşin yardımıyla yapılır. Bu bakımdan, Güneş'in doğuşu, ateş ve ay ışığı canlı varlıkları memnun edici şeylerdir. Bunların yardımı omaksızın hiçbir canlı varlık yaşayamaz. Bu bakımdan, Güneş'in, Ay'ın, ateşin ışığının ve parlaklığının Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'dan yayıldığını anlayan kişi, Kṛṣṇa şuurunda aydınlanmaya başlar. Bütün sebzeler ay ışığı ile lezzet kazanır. Ay ışığı öyle memnun edicidir ki, insanlar Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın insafı ile yaşadıklarını anlarlar. Eğer Onun insafı ve rahmeti olmasaydı ne Güneş olurdu, ne Ay olurdu, ne de ateş olurdu, ve Güneş'in, Ay'ın ve ateşin yardımı olmaksızın hiçkimse yaşayamazdı. Bunlar, koşullanmış ruhta Kṛṣṇa şuurunu uyandırabilecek düşüncelerdir.

13

गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा ।
पुष्णामि चौषधीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः ॥१३॥

gām āviśya ca bhūtāni
dārayāmy aham ojasā
puṣṇāmi cauṣadhīḥ sarvāḥ
somo bhūtvā rasātmakaḥ

gām—gezegenler; *āviśya*—girmek; *ca*—de-da; *bhūtāni*—canlı varlıklar;

dārayāmi—desteklemek; *aham*—Ben; *ojasā*—Benim enerjimle; *puṣṇāmi*—beslerim; *ca*—ve; *cauṣadhīḥ*—sebzeler; *sarvāḥ*—bütün; *somaḥ*—Ay; *būtvā*—olmak; *rasa-ātmakaḥ*—su sağlamak.

ÇEVİRİ

Ben her gezegenin içine girerim ve gezegenler Benim enerjimle yörüngelerinde kalırlar. Ben Ay olurum ve bütün sebzelere hayat suyu veririm.

AÇIKLAMA

Buradan anlaşıldığına göre, bütün gezegenler Tanrının enerjisi ile havada yüzmektedir. Tanrı, her atomun, her gezegenin ve her canlı varlığın içine girer. Bu konu, *Brahma-saṁhitā*'da ele alınmıştır. Orada belirtildiğine göre, Tanrının Yüce Şahsının bütün parçası olan Paramātmā gezegenlerin, evrenlerin, canlı varlıkların ve hatta atomların içine girer. Onun herşeyin içine girmesi sayesinde herşey gerektiği gibi tezahür eder. Ruh can vücutta iken kişi suda yüzebilir, fakat yaşam kıvılcımı vücudu terkettiği andan itibaren vücut ölür ve suya batar. Tabii ki çürüdüğü zaman bir saman çöpü gibi suyun üzerinde yüzer, fakat insan öldüğü anda suya batar. Aynı şekilde, bütün bu gezegenlerin boşlukta yüzmesi, Tanrının Yüce Şahsının yüce enerjisinin her birinin içine girmiş olmasındandır. Onun enerjisi her gezegeni tıpkı bir avuç toz gibi havada tutar. Birisi eğer bir avuç tozu avucunda tutarsa o tozun avuçtan dökülmesine imkan yoktur, fakat kişi eğer o tozu havaya atarsa toz yere düşer. Aynı şekilde havada yüzen bu gezegenler, Yüce Tanrının evrensel suretinin avucundadır. Onun gücü ve enerjisi sayesinde hareketli ve hareketsiz olan herşey yerinde kalır. Vedik ilahilerde söylendiği gibi, Tanrının Yüce Şahsının sayesinde Güneş parlamakta ve gezegenler hareket etmektedir. Eğer O isteseydi bütün gezegenler havadaki toz gibi yok olup giderlerdi. Aynı şekilde, Ay'ın bütün sebzeleri beslemesi de Tanrının Yüce Şahsına bağlıdır. Sebzeler Ay'ın etkisi ile lezzet kazanırlar. Ay ışığı olmasaydı sebzeler ne büyüyebilir, ne de lezzet kazanabilirlerdi. Yüce Tanrının verdiği nimetler sayesinde insan toplumu çalışabilmekte, rahat yaşayabilmekte ve beslenebilmektedir. Aksi takdirde insanlık yaşayamazdı. Burada kullanılmış olan *rasātmakaḥ* sözcüğü önemlidir. Herşey, Yüce Tanrının temsilcisi olan Ay'ın etkisi ile lezzet kazanır.

14

अहं वैश्वानरो भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः ।
प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधम् ॥१४॥

ahaṁ vaiśvānaro bhūtvā
prāṇināṁ deham āśritaḥ
prāṇāpāna-samāyuktaḥ
pacāmy annaṁ catur-vidham

aham—Ben; *vaiśvānaraḥ*—Benim tam yayılımım olan hazım ateşi olarak; *bhūtvā*—olmak; *prāṇinām*—bütün canlı varlıkların; *deham*—vücutlarda; *āśritaḥ*—bulunan; *prāṇa*—dışarı çıkan hava; *apāna*—aşağı giden hava; *samāyuktaḥ*—dengeyi sağlamak; *pacāmi*—hazmederim; *annam*—yiyecekler; *catuḥ-vidham*—dört çeşit.

ÇEVİRİ

Ben, bütün canlı varlıkların vücudunda bulunan hazım ateşiyim, ve dört çeşit besini hazmetmek üzere dışarı çıkan ve içeri giren yaşam havası ile birleşirim.

AÇIKLAMA

*Ayur-vedik śāstra*ya göre, midede bütün yiyecekleri hazmeden bir ateş vardır. Midedeki bu ateş yanmadığı zaman açlık duymayız ve ateş yandığı zaman açlık duyarız. Bu ateş düzenli bir şekilde yanmadığı zaman tedavi gerekir. Her hâlikârda midedeki bu ateş Tanrının Yüce Şahsını temsil eder. Yüce Tanrının, veya Brahman'ın midede ateş suretinde bulunarak her çeşit yiyeceği hazmettiğini Vedik *mantralar* (*Bṛhad-āraṇyaka Upaniṣad* 5.9.1) şöyle onaylar: (*ayam agnir vaiśvānaro yo 'yam antaḥ puruṣe yenedam annaṁ pacyate*). O, her çeşit yiyeceğin hazmına yardımcı olduğu için, canlı varlıklar yemelerinde ve içmelerinde bağımsız değillerdir. Eğer Yüce Tanrı, canlı varlığın yiyeceği hazmetmesine yardım etmeseydi canlı varlığın yemek yemesi mümkün olmazdı. O, yiyecekleri hem yaratır, hem de hazmeder, ve canlı varlıklar Onun bu lütfu sayesinde yaşamdan zevk alabilirler. Bu hakikat, *Vedānta-sūtra*'da (1.2.27) şöyle onaylanır: *Śabdādibhyo 'ntaḥ pratiṣṭhānāc ca*: Tanrı; seste, vücutta, havada ve hatta hazım gücü olarak midede gizlidir. Dört çeşit besin vardır; bunlardan bazıları çiğnenir, bazıları yutulur, bazıları yalanır ve bazılar da emilir ve O, bunların hepsini hazmeder.

15

सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टो
मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च ।
वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो
वेदान्तकृद् वेदविदेव चाहम् ॥१५॥

sarvasya cāhaṁ hṛdi sanniviṣṭo
mattaḥ smṛtirjñānam apohanaṁ ca
vedais ca sarvair aham eva vedyo
vedānta-kṛd veda-vid eva cāham

sarvasya—bütün canlı varlıkların; *ca*—ve; *aham*—Ben; *hṛdi*—kalpte; *sanniviṣṭaḥ*—bulunur; *mattaḥ*—Benden; *smṛtiḥ*—hatırlama; *jñānam*—bilgi; *apohanam*—unutkanlık; *ca*—ve; *vedaiḥ*—Vedalar tarafından; *ca*—de-da; *sarvaiḥ*—bütün; *aham*—Ben; *eva*—kesinlikle; *vedyaḥ*—bilinebilir; *vedānta-kṛt*—Vedânta'yı derleyen; *veda-vit*—Vedaları bilen; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve; *aham*—Ben.

ÇEVİRİ

Ben herkesin kalbinde otururum ve hatırlama, bilgi ve unutkanlık Benden gelir. Ben bütün Vedalar tarafından bilinirim. Aslında Ben, Vedânta'yı derleyen ve Vedalar'ı bilenim.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrı, Paramâtmâ olarak herkesin kalbindedir ve bütün faaliyetler Onun tarafından başlatılır. Canlı varlık geçen yaşamı ile ilgili olan herşeyi unutur, fakat canlı varlık, yaptığı herşeye şahit olan Yüce Tanrının direktifine göre hareket etmelidir. Bu bakımdan, canlı varlık geçmişte yaptığı işlere göre çalışmaya başlar. Gerekli bilgi ve hatırlama kendisine verilmiştir, fakat geçen yaşamını da unutur. Bu bakımdan, Tanrı sadece her tarafa yayılmakla kalmaz; O, aynı zamanda her bireyin kalbinde oturur. O, çeşitli meyvesel faaliyetleri ödüllendirir. O, sadece gayrişahsi Brahman, Tanrının Yüce Şahsı ve yöresel Paramâtmâ olarak ibadete layıkken, aynı zamanda *Vedalar*'ın enkarnasyon sureti olarak da ibadete layıktır. İnsanların yaşamlarını doğru bir şekilde düzenleyip Tanrıya ve evlerine geri dönebilmelerini sağlamak için *Vedalar* insanlara doğru yolu gösterir. *Vedalar*, Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'nın bilgisini sunar ve Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu olan Vyâsadeva, *Vedânta-sūtra*'yı derleyen kişidir. Vyâsadeva

tarafından *Śrīmad-Bāgavatam*'da yapılan *Vedānta-sūtra* yorumu, *Vedānta-sūtra*'yı gerçekten anlamamızı sağlamıştır. Yüce Tanrı o kadar doludur ki, koşullanmış ruhun kurtulması için ona yiyecek bulur ve yediği besinleri hazmeder, faaliyetlerine şahit olur ve *Bagavad-gītā* öğretmeni olarak *Vedalar*'ın suretinde insanlara bilgi verir. O, koşullanmış ruhların ibadetine layıktır. Bu bakımdan, Tanrı sırf iyidir ve sırf rahmetlidir.

Antaḥ-praviṣṭaḥ śāstā janānām. Canlı varlık, vücudunu terk eder terk etmez geçen yaşamını unutur, fakat Yüce Tanrı tarafından başlatılan işini yeniden yapmaya koyulur. Canlı varlık, unutmakla beraber, geçen yaşamında yarıda bıraktığı işine devam edebilmesi için Yüce Tanrı ona yeterli zekayı verir. Bu bakımdan, canlı varlık sadece kalbinde bulunan Yüce Tanrının yaptırımlarına göre zevk almak ve acı çekmekle kalmayıp, *Vedalar*'ı Ondan duyarak anlama fırsatına da sahip olur. Kişi, eğer Vedik bilgiyi anlama konusunda ciddi ise, Kṛṣṇa o zaman o kişiye gerekli zekayı verir. O, Vedik bilgiyi insanların anlayışına neden sunar? Çünkü, bireysel olarak canlı varlığın Kṛṣṇa'yı anlamaya ihtiyacı vardır. Vedik literatür bunu şöyle onaylar: *yo 'sau sarvair vedair gīyate.* Dört *Veda*'dan başlamak üzere, *Vedānta-sūtra*'da, *Upaniṣadlar*'da ve *Purāṇalar*'da Yüce Tanrının şanı kutlanır. Vedik ritüellerin yerine getirilmesiyle, Vedik felsefenin tartışılmasıyla ve adanmış hizmet yoluyla Tanrıya ibadet etmekle Tanrıya ulaşılır. *Vedalar* bize, Kṛṣṇa'yı anlamamız Onu idrak etmemiz için doğru yolu gösterirler. En yüce kazanç Tanrının Yüce Şahsıdır. Bu gerçek, *Vedānta-sūtra*'da (1.1.4) şöyle onaylanır: *tat tu samanvayāt.* Kişi şu üç safhada mükemmelliğe ulaşır. Vedik literatürü anlayarak Tanrının Yüce Şahsı ile olan ilişkisini anlar, çeşitli yöntemleri uygulayarak Ona yaklaşabilir ve sonunda en yüce kazanca yani Tanrının Yüce Şahsına ulaşır. *Vedalar*'ın amacı, *Vedalar*'ın anlaşılması ve *Vedalar*'ın verdiği kazanç bu maddede açıkça belirtilmiştir.

16

द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ।
क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते ॥१६॥

dvāv imau puruṣau loke
kṣaraś cākṣara eva ca
kṣaraḥ sarvāṇi bhūtāni
kūṭa-stho 'kṣara ucyate

dvau—iki; *imau*—bunlar; *puruṣau*—canlı varlıklar; *loke*—dünyada; *kṣaraḥ*—kusurlu; *ca*—ve; *akṣaraḥ*—kusursuz; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve; *kṣaraḥ*—kusurlu; *sarvāṇi*—bütün; *būtāni*—canlı varlıklar; *kūṭa-sthaḥ*—teklik içerisinde; *akṣaraḥ*—kusurlu; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Kusurlu ve kusursuz olmak üzere iki çeşit canlı varlık vardır. Maddi dünyada bulunan herkes kusurludur ve ruhsal dünyada bulunan herkes kusursuzdur.

AÇIKLAMA

Daha önce açıklandığı gibi, Tanrı, Vyāsadeva enkarnasyonu ile *Vedānta-sūtra*'yı derlemiştir. Burada ise, *Vedānta-sūtra*'nın içeriğini özetlemektedir. ve Onun dediğine göre, sayısız miktardaki canlı varlıklar kusurlu ve kusursuz olmak üzere ikiye ayrılırlar. Canlı varlıklar, Tanrının Yüce Şahsının ebedi ve ayrık öz parçalarıdır, ve maddi dünya ile temas kurdukları zaman onlara *jīva-būta* denir, ve burada kullanılmış olan Sanskrit sözcükler, *kṣaraḥ sarvāni būta*ninin anlamına göre, bu varlıklar kusurludurlar. Fakat, Tanrının Yüce Şahsı ile bir olanlar kusursuzdur. Burada bahsettiğimiz "bir olmak", onların bireyselliklerini kaybettikleri anlamına gelmez, fakat orada ayrılık da yoktur. Onlar yaratılışın amacına uygundur. Aslında, ruhsal dünyada yaratılış diye bir şey yoktur, fakat *Vedānta-sūtra*'da belirtildiği gibi, Tanrının Yüce Şahsı, var olan herşeyin kaynağı olduğu için bu kavram böyle izah edilir.

Tanrının Yüce Şahsının beyanına göre, iki çeşit canlı varlık vardır. *Vedalar* da bunu onaylar. Akılları ve beş duyuları ile bu dünyada çabalayan canlı varlıklar değişken maddi vücutlara sahiptir. Canlı varlık, koşullandığı sürece vücudu da madde ile kurduğu ilişkiye göre değişir; madde değiştiği için canlı varlık da değişiyormuş gibi görünür. Fakat, ruhsal dünyada vücut maddeden yapılmamıştır; onun için değişmez de. Maddi dünyadaki canlı varlık; doğarak, büyüyerek, bir süre değişmeden kalarak, üreyerek, ufalarak ve sonunda kaybolarak altı çeşit değişimden geçer. Bunlar, maddi vücudun geçirdiği değişimlerdir. Fakat, ruhsal dünyada vücut değişmez; orada yaşlılık, doğum ve ölüm yoktur. Orada herşey birlik içerisinde var olur. *Kṣaraḥ sarvāṇi būtāni*: İlk yaratılan varlık olan Brahmā'dan yerdeki karıncaya kadar, madde ile ilişki kurmuş olan her canlı varlığın vücudu değişimden geçer; bu bakımdan bunların hepsi kusurlu varlıklardır. Fakat, ruhsal dünyada bulunan herkes, daima birlik içinde özgürdür.

17

उत्तमः पुरुषस्त्वन्यः परमात्मेत्युदाहृतः ।
यो लोकत्रयमाविश्य बिभर्त्यव्यय ईश्वरः ॥१७॥

uttamaḥ puruṣas tv anyaḥ
paramātmety udāhṛtaḥ
yo loka-trayam āviśya
bibharty avyaya īśvaraḥ

uttamaḥ—en iyi; *puruṣaḥ*—şahsiyet; *tu*—fakat; *anyaḥ*—diğer; *parama*—yüce; *ātmā*—benlik; *iti*—böylece; *udāhṛtaḥ*—denir; *yaḥ*—kim; *loka*—evrenin; *trayam*—üç bölüm; *āviśya*—girerek; *bibharti*—bakmak; *avyayaḥ*—yorulmaz; *īśvaraḥ*—Rab.

ÇEVİRİ

Bu ikisinin yanısıra, yaşayan en büyük şahsiyet, Yüce Ruh ve asla bozulmaz Tanrının Kendisi üç dünyanın içine girmiştir ve onlara bakmaktadır.

AÇIKLAMA

Bu maddede belirtilmek istenilen fikir, *Katha Upaniṣad*'da (2.2.13) ve *Śvetāśvatara Upaniṣad*'da (6.13) güzel bir şekilde izah edilir. Bu metinlerde açıkça belirtildiğine göre, bazıları koşullanmış olan, bazılar da özgür olan sayısız miktarda canlı varlığın üzerinde, Paramātmā olarak Yüce Şahıs yer alır. Bu Upaniṣadik dörtlük şöyle devam eder: *nityonityānāṁ cetanaś cetanānām.* Bunun anlamı; hem koşullanmış durumda, hem de özgür durumda bulunan bütün canlı varlıkların içinde, yaptıkları çeşitli faaliyetlere göre onlara zevk almaları için gereken çeşitli şeyleri temin eden ve onlara bakan bir yüce varlığın mevcudiyetini, yani Tanrının Yüce Şahsının varlığını belirtir. Tanrının Yüce Şahsı, herkesin kalbinde Paramātmā olarak bulunur. Onu anlayabilen akıllı kişi mükemmel barışa ulaşmaya elverişlidir, başkaları ise elverişli değildir.

18

यस्मात्क्षरमतीतोऽहमक्षरादपि चोत्तमः ।
अतोऽस्मि लोके वेदे च प्रथितः पुरुषोत्तमः ॥१८॥

yasmāt kṣaram atīto 'ham
akṣarād api cottamaḥ
ato 'smi loke vede ca
prathitaḥ puruṣottamaḥ

yasmāt—çünkü; *kṣaram*—kusurluya; *atītaḥ*—aşkın; *aham*—Ben; *akṣarāt*—kusursuzun ötesinde; *api*—de-da; *ca*—ve; *uttamaḥ*—en iyi; *ataḥ*—öyleyse; *asmi*—Ben; *loke*—dünyada; *vede*—Vedik literatüründe; *ca*—ve; *prathitaḥ*—kutlanmış; *puruṣa-uttamaḥ*—Yüce Şahıs olarak.

ÇEVİRİ

Ben, aşkın olduğum için, hem yanılabilirliğin, hem de yanılmazlığın ötesindeyim, ve Ben en büyük olduğum için, hem dünyada, hem de Vedalar'da Yüce Şahıs olarak kutlanırım.

AÇIKLAMA

Ne koşullanmış ruhlar, ne de özgür ruhlar olmak üzere hiçkimse Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya üstün gelemez. Bu bakımdan O, bütün şahsiyetlerin en büyüğüdür. Burada açıkça belirtildiği gibi, canlı varlıklar ve Tanrının Yüce Şahsı bireyseldir. Aralarındaki fark ise, gerek koşullanmış durumda, gerekse özgür durumda olan canlı varlıkların, Tanrının Yüce Şahsının akıl almaz kudretine miktar bakımından üstün gelememeleridir. Yüce Tanrı ile canlı varlıkların aynı seviyede olduklarını, veya her bakımdan birbirlerine eşit seviyede olduklarını düşünmek yanlıştır. Canlı varlıklar ile Yüce Tanrı arasında her zaman üstünlük farkı ve ikinci planda olma durumu vardır. Burada kullanılmış olan *uttama* sözcüğü önemlidir. Bu sözcük, hiçkimsenin Tanrının Yüce Şahsına üstün gelemiyeceğini belirtir.

Loke sözcüğü, *puruṣa āgamaya* (*smṛti* metinleri) işaret eder. *Nirukti* sözlüğünde onaylandığı gibi, *lokyate vedārtho 'nena*: "*Vedalar*'ın amacı *smṛti* metinlerinde izah edilir."

Yüce Tanrının Paramātmā hali de *Vedalar*'da betimlenir. Şu dörtlük *Vedalar*'dan (*Çāndogya Upaniṣad* 8.12.3) alınmıştır: *tāvad eṣa samprasādo 'smāc carīrāt samutthāya paraṁ jyoti-rūpaṁ sampadya svena rūpeṇābhiniṣpadyate sa uttamaḥ puruṣaḥ*. "Vücuttan çıkan Üstünruh gayrişahsi *brahmajyoti*ye girer ve kendi sureti içerisinde ruhsal kimliğini korur. Bu yüce varlık, Yüce Şahıstır." Bu ise, Yüce Şahısın, nihai aydınlanma demek olan ruhsal nurunu sergilediğine yaydığına işaret eder. Yüce Şahıs, Kendisini, Satyavatī ve Parāśara'nın

oğlu Vyāsadeva olarak enkarne ettirmiş ve Vedik bilgiyi açıklamıştır.

19

यो मामेवमसम्मूढो जानाति पुरुषोत्तमम् ।
स सर्वविद् भजति मां सर्वभावेन भारत ॥१९॥

yo mām evam asammūḍho
jānāti puruṣottamam
sa sarva-vid bajati mām
sarva-bāvena bhārata

yaḥ—her kim; *mām*—Beni; *evam*—böylece; *asammūḍhaḥ*—şüphesiz; *jānāti*—bilir; *puruṣa-uttamam*—Tanrının Yüce Şahsı; *saḥ*—kişi; *sarva-vit*—herşeyi bilen; *bajati*—adanmış hizmette bulunur; *mām*—Bana; *sarva-bāvena*—her bakımdan; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın oğlu, her kim şüphe etmeksizin Beni Tanrının Yüce Şahsı olarak bilirse, herşeyi biliyor demektir. Bunu bilen kişi tamamen Bana adanmış hizmet ile meşgul olur.

AÇIKLAMA

Canlı varlıkların ve Yüce Mutlak Hakikatin meşru konumları hakkında yapılan çeşitli felsefi tahminler vardır. Tanrının Yüce Şahsı tarafından bu maddede açıkça izah edildiği gibi, Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak bilen kişi aslında herşeyi bilir. Mükemmel bilgiye sahip olmayan kişi, Mutlak Hakikat hakkında sadece tahminlerde bulunabilir, fakat mükemmel bilgiye sahip kişi, değerli vaktini boşa harcamadan, doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuurunda adanmış hizmet vermekle meşgul olur. *Bagavad-gītā*'nın başından sonuna kadar bu gerçek vurgulanır. Fakat, buna rağmen hâla Yüce Mutlak Hakikat ile canlı varlıkları bir ve aynı olarak gören birçok *Bagavad-gītā* yorumcusu vardır.

Vedik bilgiye *śruti*, yani "işitmeye dayalı öğrenim" denir. Kişi, Vedik mesajı, Kṛṣṇa ve Onu temsil eden otoritelerden öğrenmelidir. Kṛṣṇa burada herşeyi güzel bir şekilde birbirinden ayırt etmektedir; bu bakımdan, kişi Vedik bilgiyi bu kaynaktan öğrenmelidir. Bu bilgiyi basit bir hayvan gibi duymak yeterli olmaz; kişi, bu bilgiyi otoritelerden duyarak anlamalı ve akademik tahminlerden kaçınmalıdır. Kişi, *Bagavad-gītā*'ya itaat ederek, canlı varlıkların Tanrının Yüce Şahsına

göre her zaman ikinci planda kaldıklarını kabul etmelidir. Bunu anlayabilen herkes, Tanrının Yüce Şahı Śrī Kṛṣṇa'ya göre, *Vedalar*'ı biliyor demektir.

Burada kullanılmış olan *bajati* sözcüğü önemlidir. *Bajati* sözcüğü, birçok yerde, Yüce Tanrıya verilen hizmeti vurgulamak için kullanılır. Kişi, eğer Kṛṣṇa şuuru ile Tanrıya adanmış hizmetle meşgulse, bütün Vedik bilgiyi bildiği anlaşılmalıdır. *Vaisnava parampara*'da söylendiğine göre, kişi eğer Kṛṣṇa'ya adanmış hizmetle meşgulse, o zaman Yüce Mutlak Hakikati anlamak için başka bir manevi yol izlemesine hiç gerek kalmaz. O zaten en son noktaya ulaşmıştır, çünkü Tanrıya adanmış hizmet vermekle meşguldür. Bu kişi, anlayışın bütün başlangıç safhalarını geride bırakmıştır. Fakat, eğer yüzbinlerce yaşam boyunca Tanrı hakkında tahminlerde bulunan birisi, Kṛṣṇa'nın Tanrının Yüce Şahsı olduğunu ve Ona teslim olunması gerektiğini anlayamazsa, o zaman onca yıl yaptığı tahminler ve yaşadığı onca yaşamlar zaman kaybından başka birşey değil demektir.

20

इति गुह्यतमं शास्त्रमिदमुक्तं मयानघ ।
एतद् बुद्ध्वा बुद्धिमान् स्यात्कृतकृत्यश्च भारत ॥२०॥

iti guhyatamam śāstram
idam uktam mayānagha
etad buddhvā buddhimān syāt
kṛta-kṛtyas ca bhārata

iti—böylece; *guhya-tamam*—en gizemli; *śāstram*—açıklanmış kutsal metin; *idam*—bu; *uktam*—dahil; *mayā*—Benim tarafımdan; *anagha*—Ey günahsız olan; *etat*—bu; *buddhvā*—anlayış; *buddhimān*—zeki; *syāt*—kişi olur; *kṛta-kṛtyah*—gayreti ile mükemmelliğe ulaşır; *ca*—ve; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu.

ÇEVİRİ

Ey günahsız olan, bu bilgi, Vedik metinlerin en gizemli bölümüdür ve şimdi Benim tarafımdan açığa vurulmaktadır. Her kim bunu anlarsa akıllı olur ve gayreti ile mükemmelliğe ulaşır.

AÇIKLAMA

Burada Tanrı tarafından açıkça izah edildiği gibi, bu bilgi açıklanmış bütün kutsal metinlerin cevheridir. Ve kişi bu bilgiyi, Tanrının Yüce

Şahsının verdiği şekilde anlamalıdır. Kişi bu yolla zekileşir ve aşkın bilgide mükemmelliğe ulaşır. Birbaşka deyişle, Tanrının Yüce Şahsının bu felsefesini anlayan ve Ona adanmış aşkın hizmet ile meşgul olan herkes maddi doğa halleri tarafından kirletilmekten kurtulur. Adanmış hizmet, bir manevi anlayış yoludur. Adanmış hizmetin var olduğu yerde maddi pislik var olamaz. Tanrıya adanmış hizmet ve Tanrının Kendisi bir ve aynıdır, çünkü adanmış hizmet ruhsal ve aşkındır. Adanmış hizmet, Yüce Tanrının dahili enerjisi içerisinde yer alır. Tanrı güneşe benzer, cehalet de karanlığa. Güneşin olduğu yerde karanlık olmaz. Bu bakımdan, her nerede deha sahibi bir mürşidin rehberliği altında yapılan adanmış hizmet varsa, orada cehalet olmaz.

Zekasını arttırmak ve arınmak istiyen herkes Kṛṣṇa şuuru ile adanmış hizmet vermelidir. Kṛṣṇa'yı anlama konumuna ulaşarak adanmış hizmetle meşgul olmayan kişi her ne kadar zeki olursa olsun mükemmel bir zekaya sahip olamaz. Burada Arjuna tarafından kullanılmış olan *anagha* sözcüğü önemlidir. "Ey günahsız olan" anlamına gelen *anagha* sözcüğü, bütün günahsal tepkilerden arınmamış kişinin Kṛṣṇa'yı anlamasının çok zor olacağını belirtmek için kullanılmıştır. Kişi, bütün kirlenmelerden ve bütün günahsal faaliyetlerden kurtulmadıkça Kṛṣṇa'yı anlayamaz. Fakat, adanmış hizmet öylesine saf ve kudretlidir ki, bir defa adanmış hizmetle meşgul olmaya başlayan kişi, kendiliğinden günahsızlık mertebesine yükselir.

Kişi, adanmış saf kulların arasında tam Kṛṣṇa şuuru ile adanmış hizmette bulunurken toptan yok edilmesi gereken bazı şeyler vardır. Kişinin alt etmesi gereken en önemli şey zayıflıktır. Maddi doğaya hakim olma arzusu, kişinin yoldan çıkmasına sebep olur. Ve bu arzuyu duyan kişi, Tanrıya adanmış aşkın aşk hizmeti sunmaktan vazgeçer. İkinci zayıflık ise, kişinin maddi doğaya hakim olma eğilimi arttıkça maddeye bağlanması ve maddeye sahip olmak istemesidir. Maddi var oluş içinde karşılaşılan sorunlara bu zayıflıklar sebep olur. Bu bölümün ilk beş maddesinde kişinin bu zayıflıklardan nasıl kurtulacağı anlatılmış ve bölümün geri kalanında, yani altıncı maddeden sona kadar olan kısımda *puruṣottama-yoga*dan bahsedilmiştir.

Yüce Şahsın Yogası, veya *Puruṣottama-yoga* konusunda *Śrīmad Bāgavad-gītā*'nın Onbeşinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONALTINCI BÖLÜM



Kutsal ve Ṣeytani Mizaçlar

1

श्रीभगवानुवाच

अभयं सत्त्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः ।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ॥१॥
अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्यागः शान्तिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम् ॥२॥
तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता ।
भवन्ति सम्पदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥३॥

śrī-bagavān uvāca
abhayaṁ sattva-saṁśuddhir
jñāna-yoga-vyavasthitiḥ
dānaṁ damaś ca yajñaś ca
svādhyāyas tapa ārjavam

ahiṁsā satyam akrodhas
tyāgaḥ śāntir apaiśunam
dayā būteṣv aloluptvaṁ
mārdavaṁ hrīr acāpalam

tejaḥ kṣamā dhṛtiḥ śaucam
adroho nāti-mānitā
bavanti sampadaṁ daivīm
abhijātasya bhārata

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *abhayam*—korkusuzluk; *sattva-saṁsuddhiḥ*—kişinin varlığını arıtması; *jñāna*—bilgide; *yoga*—bağlantı kurmak; *vyavasthitiḥ*—durum; *dānam*—hayır işi; *damaḥ*—akıl kontrolü; *ca*—ve; *yajñaḥ*—fedakarlık uygulaması; *ca*—ve; *svādhyāyaḥ*—Vedik literatürünün öğrenimini yapmak; *tapaḥ*—çile; *ārjavam*—basitlik; *ahiṁsā*—şiddetsizlik; *satyam*—hakikat ehli olmak; *akrodhaḥ*—öfkeden kurtulmuş olmak; *tyāgaḥ*—feragat, vazgeçmişlik; *śāntiḥ*—sakinlik, barış; *apaiśunam*—hata bulmaktan hoşlanmamak; *dayā*—insaf; *bhūteṣu*—bütün canlı varlıklara karşı; *aloluptvam*—tok gözlülük; *mārdavam*—nezaket; *hrīḥ*—tevazu; *acāpalam*—kararlılık; *tejaḥ*—ağırbaşlı; *kṣamā*—affedicilik; *dhṛtiḥ*—metanet; *saucam*—temizlik; *adrohaḥ*—hasetten kurtulmuş olmak; *na*—değil; *ati mānitā*—onurlandırılmayı beklemek; *bavanti*—ler-lar; *sampadam*—nitelikler; *daivīm*—aşkın doğa; *abhijātasya*—doğmuş olan kişinin; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Korkusuzluk; kişinin yaşamını arıtması; manevi bilgi edinmek; hayırseverlik; benlik kontrolü; fedakarlıkta bulunmak; Vedalar'ın öğrenimini yapmak; çileye girmek; sadelik; şiddetsizlik; hakikat ehli olmak; öfkeden kurtulmuş olmak; feragat; sakinlik; hata bulmaktan hoşlanmamak; bütün canlıları sevmek; tok gözlülük; nezaket; tevazu; sarsılmaz kararlılık; ağırbaşlılık, affedicilik; metanet; temizlik; hasetten ve onurlandırılmayı beklemekten kurtulmuş olmak—Ey Bharata'nın oğlu, bu aşkın nitelikler kutsal bir mizaca sahip olan tanrısal insanlara mahsustur.

AÇIKLAMA

Onbeşinci Bölümün başında bu maddi dünyanın banyan ağacı anlatılmıştı. Bu ağacın fazla kökleri, canlı varlıkların hayırlı ve hayırsız olan faaliyetlerini temsil eder. Dokuzuncu Bölümde ise, tanrısal *devalar* ile şeytani *asuralar*dan bahsedilmişti. Vedik bilgiye göre, erdem halinde yapılan faaliyetler kişinin manevi bilgide ilerlemesini sağlar ve bu faaliyetler, *daivī prakṛti* adıyla bilinir ve aşkındır. Aşkın doğa içerisinde bulunanlar özgürlük yolunda ilerlerler. Diğer tarafta, ihtiras ve cehalet halinde hareket edenlerin özgürlüklerine kavuşma şansları yoktur. Bu haldeki kişiler, bu dünyada ya beşer olarak, ya da hayvan, veya daha düşük yaşam suretleri içersinde kalmak zorundadırlar. Bu

Onaltıncı Bölümde Tanrı, aşkın doğayı ve niteliklerini ve şeytani doğayı ve niteliklerini, ve aynı zamanda bu niteliklerin avantajlarını ve dezavantajlarını açıklamaktadır.

Aşkın niteliklere veya tanrısal eğilimlere sahip olarak doğmuş kişileri tanımlamak için burada kullanılmış olan *abhijātasya* sözcüğü önemlidir. Vedik metinlerde, tanrısal bir ortamda çocuk yapmaya *Garbhādhāna-saṁskāra* denir. Anne ve babalar eğer tanrısal niteliklere sahip bir çocuk yapmak isterlerse, insanların toplumsal yaşantıları için tavsiye edilen on ilkeyi izlemeleri gerekir. Daha önce *Bagavad-gītā*'da öğrendiğimize göre, iyi çocuklar yapmak amacı ile yapılan cinsel ilişki Kṛṣṇa'yı temsil eder. Kṛṣṇa şuurundaki cinsel yaşam kötülenmez. Çocuk doğduktan sonra Kṛṣṇa şuuruna sahip olabilsin diye, Kṛṣṇa şuuruna sahip kişiler hayvanlar gibi çocuk yapmamalıdır. Kṛṣṇa şuuruna sahip anne ve babalardan doğan çocuklar bu avantaja sahiptir.

Varnāśrama-dharma adıyla bilinen toplumsal yönetim şekli, toplumu dört sosyal yaşam bölümüne ve dört mesleki bölüme, yani kastlara ayırır, fakat bu sistem kişileri ailelerine göre bölmek anlamına gelmez. Bu sınıflar kişilerin tahsil durumlarına göre belirlenir. Ve bu sistemin amacı toplumun barış ve refah içerisinde yaşamasını sağlamaktır. Burada bahsi geçen bu nitelikler, kişinin maddi dünyadan kurtulabilmesi için manevi anlayışta ilerlemesini sağlayacak olan aşkın niteliklerdir.

Varnāśrama sisteminde, *sannyāsīler*, yani feragat içerisinde yaşayan kişiler toplumdaki bütün sınıfların manevi öğretmenleri olarak kabul edilirler. *Brāhmaṇlar* ise, *kṣatriyalar, vaiśyalar* ve *śūdralar* olmak üzere toplumdaki diğer üç sınıfın manevi öğretmenleri olarak eğitici rol oynarlar, fakat bütün sistemin en üst seviyesinde kabul edilen *sannyāsīler, brāhmaṇların* da manevi öğretmenleridir. Bir *sannyāsī*de aranan ilk nitelik korkusuzluktur. Çünkü bir *sannyāsī*nin hiçbir desteği yoktur, veya destek için hiçbir garantisi olmaksızın yalnız başınadır ve sadece Tanrının Yüce Şahsının rahmetine dayanır. Bir *sannyāsī* eğer, "Bağlantılarımı kestikten sonra beni kim koruyacak" diye düşünürse o zaman feragat tarikatına hiç girmemelidir. Kişi, Kṛṣṇa'nın, yani Tanrının Yüce Şahsının Paramātmā olarak daima kalbinde bulunduğuna ve Onun herşeyi gördüğüne ve kendisinin ne yapmak niyetinde olduğunu daima bildiğine tam bir inanç duymalıdır. Kişi böylece, Paramātmā'nın, yani Kṛṣṇa'nın, Kendisine teslim olan her ruhu koruyacağına ve ona bakacağına inanmalıdır. Ve, "Ben hiçbir zaman yalnız kalmayacağım, ormanın en karanlık köşesinde yaşasam bile Kṛṣṇa bana eşlik edecek ve beni koruyacak" diye düşünmelidir.

İşte bu inanmışlık durumuna, *abhayam*, yani korkusuzluk denir. Bu akli durum, feragat tarikatındaki kişiler için gereklidir.

Kişi bundan sonra yaşamını arıtmalıdır. Feragat tarikatında izlenmesi gereken birçok şart ve kurallar vardır. Bunların içinde en önemlisi, bir *sannyāsī*nin kadınlarla yakın ilişki kurmamasıdır. Hatta, onların bir kadınla tenha bir yerde konuşmaları bile yasaktır. Rab Çaitanya bu bakımdan örnek bir *sannyāsī* idi ve O, Purī'de iken Kendisine saygılarını sunmak isteyen kadın müritlerini yanına yaklaştırmamış ve arada mesafe bırakarak Kendisine secde etmelerine izin vermişti. Onun bu tavrı kadınlardan nefret ettiği anlamına gelmez, fakat O sadece bir *sannyāsī*nin uyması gereken kurallar doğrultusunda hareket etmiştir. Kişinin yaşamını arıtabilmesi için ait olduğu gurubun şart ve kurallarını izlemesi gerekir. Bir *sannyāsī*nin kadınlarla yakın ilişki kurması ve duyu tatminiyeti için mal, mülk sahibi olması yasaktır. Rab Çaitanya bu bakımdan ideal bir *sannyāsī* idi, ve Onun yaşamına bakarak Onun kadın konusunda ne kadar ciddi olduğunu anlıyabiliriz. O, Tanrının en liberal enkarnasyonu olarak kabul edilmesine rağmen ve en düşkün koşullanmış ruhları müridi olarak kabul etmesine rağmen, özellikle kadın konusunda *sannyāsa* yaşantısına ait şart ve kuralları titizlikle izlemiştir. Onun müridlerinden biri olan Çota Haridāsa, Ona çok yakın olmasına rağmen, bir gün genç bir kadına şehvetli gözlerle baktığı için Rab Çaitanya tarafından guruptan ihraç edilmiştir. Rab Çaitanya, "Maddi doğanın kıskaçlarından kurtularak Tanrıya, evine, ve ruhsal doğaya geri dönmeyi şiddetle arzulayanların duyu tatminiyeti için mala, mülke ve kadına sahip olmayı istemeleri (onlardan zevk almasa bile, böyle bir eğilim içerisinde onlara sahip olmayı arzulaması) o kadar kötü bir şeydir ki, bu *sannyāsī*, bu gibi aykırı arzuları yerine gelmeden intihar etse daha iyidir" demiştir. Kişinin yaşamını arıtması için izlemesi gereken yol budur.

Bundan sonra, *Jñāna-yoga-vyavasthiti*, yani bilgi edinmekle meşgul olmak gelir. *Sannyāsī* yaşamının amacı, evli çiftlere ve manevi yaşamı ihmal etmekte olan diğer beşerlere bilgi dağıtmaktır. Bir *sannyāsī*nin yaşamını sürdürebilmesi için kapı kapı dolaşarak dilenmesi gerekir, fakat bu, onun bir dilenci olduğu anlamına gelmez. Aşkın konumdaki kişilerin bir niteliği de alçakgönüllü olmalarıdır, ve *sannyāsīler* dilenmek amacıyla değil de, evli çiftleri ziyaret ederek onlarda Kṛṣṇa şuurunu uyandırmak için büyük bir tevazu içerisinde kapı kapı dolaşırlar. Bir *sannyāsī*nin görevi budur. Adanmış kişi eğer gerçekten ilerlemişse, manevi öğretmeni ondan mantıklı ve anlayışlı bir şekilde Kṛṣṇa şuurunu vaaz etmesini ister, fakat kişi eğer yeterince

ilerlememişse feragat tarikatına girmemelidir. Kişi, yeterli bilgiye sahip olmadan feragat tarikatına girmişse, o zaman deha sahibi bir mürşidden bilgi edinmekle meşgul olmalıdır. *Sannyāsīler*, yani feragat tarikatında olanlar, korkusuzluk (*sattva*), saflık (*saṁsuddhi*) ve bilgi (*jñāna-yoga*) içinde olmalıdır.

Bundan sonra, hayırseverlik gelir. Hayırseverlik evliler içindir. Evli kişiler namuslarıyla hayatlarını kazanmalı ve gelirlerinin yüzde ellisini dünyada Kṛṣṇa şuurunu yaymak için harcamalıdır. Bu bakımdan, evli kişiler bu konularla meşgul olan kuruluşlara yardım etmelidir. Yapılan yardımı iyi yolda kullanan kişilere yardım edilmelidir. Daha sonra izah edileceği gibi, erdem halinde, ihtiras halinde ve cehalet halinde yapılan çeşitli yardımlar vardır. Erdem halinde yardım yapmak kutsal metinler tarafından tavsiye edilir, fakat cehalet ve ihtiras halinde yardım yapılması tavsiye edilmez, çünkü bu yardım boşa para harcamak demektir. Yardım, Kṛṣṇa şuurunu bütün dünyaya yaymak amacıyla yapılmalıdır. Bu tür bir yardım erdem halinde yapılan bir yardımdır.

Dama, yani kişinin kendisini kontrol etmesi, sadece manevi yolda olanlar için değil, fakat özellikle evliler içindir. Evli bir erkek duyularını gereksiz yere cinsel yaşamla meşgul etmemelidir. Evlilerin cinsel yaşamını sadece çocuk yapmakla sınırlandıran kurallar vardır. Çocuk yapmak istemiyen kişi karısı ile cinsel ilişkiye girmemelidir. Günümüzün modern toplumu çocuk yapmaktan kaçınmak için bazı önlemler alarak cinsel yaşamdan zevk almaktadır. Bu tür hareketler aşkın nitelikte değil şeytani niteliktedir. Eğer birisi, hatta evli birisi, manevi yaşamda ilerlemek isterse cinsel yaşamını kontrol etmeli ve Kṛṣṇa'ya hizmet amacı ile olmaksızın çocuk yapmamalıdır. Kişi, eğer Kṛṣṇa şuuruna sahip çocuklar yapabilecekse o zaman yüzlerce çocuk yapabilir, fakat kişi eğer bu kapasiteye sahip değilse sadece duyularını tatmin etmek için cinsel ilişkiye girmemelidir.

Evlilerin yapması gereken şeylerden birisi de fedakarlıktır, fakat fedakarlık çok para gerektirebilir. *Brahmaçarya*, *vānaprastha* ve *sannyāsa* olmak üzere diğer yaşam tarzındakilerin parası yoktur ve bunlar dilenerek yaşarlar. Bu bakımdan, çeşitli fedakarlık yöntemleri evliler içindir. Evliler, Vedik literatüründe belirtildiği şekilde, *agni-hotra* fedakarlıklarını yerine getirmelidir, fakat günümüzde bu yöntem çok pahalı bir hale geldiğinden evli kişilerin bunu yerine getirmeleri imkansızlaşmıştır. İçinde bulunduğumuz bu çağda yapılacak en iyi fedakarlık *saṅkīrtana-yajñadır*. Bu *saṅkīrtana-yajña*, yani Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma,

Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmek en iyi ve en ucuz fedakarlık yöntemidir; bunu herkes kendi yaşamına adapte ederek faydasını görebilir. Bu bakımdan, hayır işleri, duyu kontrolü ve fedakarlık evliler içindir.

Bundan sonra gelen *svādhyāya*, yani *Veda* öğrenimi, *brahmaçarya*, yani öğrenci yaşamı ile ilgilidir. *Brahmaçārile*rin kadınlarla ilişkisi olmamalı ve bekar hayatı yaşayarak manevi bilgi edinmek için Vedik literatürü öğrenmekle meşgul olmalıdırlar. Buna, *svādhyāya* denir.

Tapas, yani çile, özellikle emeklilik yaşamı içindir. Kişi, yaşamda dört bölüm olduğunu daima hatırlayarak ömür boyu evli kalmamalıdır. Yaşamdaki bu dört bölüm; *brahmaçarya*, *gṛhasta*, *vānaprastha* ve *sannyāsa*dır. Bu bakımdan kişi, *gṛhasta*, yani evlilik yaşamından sonra emekli olmalıdır. Kişi, eğer yüz yıl yaşarsa, bunun yirmibeş yılını öğrencilikle, yirmibeş yılını evlilikle, yirmibeş yılını emeklilikle ve son yirmibeş yılını da feragat halinde geçirmelidir. Bunlar, Vedik dînî disiplin kurallarıdır. Evlilik hayatını bırakan kişi, aklını vücudunu ve dilini çileye sokmalıdır. *Tapasya* budur. Bütün *varnāśrama-dharma* sistemi *tapasya* üzerine kuruludur. *Tapasya* olmadan hiçbir insan özgür olamaz. Yaşamda çileye girmeye gerek olmadığını, ve herşeyin kendiliğinden iyi olacağını tahmin eden teoriler, ne Vedik literatüründe, ne de *Bagavad-gītā*'da tavsiye edilir. Bu gibi teoriler, mürit kazanmaya çalışan gösterişçi kişiler tarafından üretilir. Eğer bir yolda kısıtlamalar ve ıslah edici şart ve kurallar varsa hiçkimse o yola rağbet etmez. Bu bakımdan, din adına mürit kazanmaya çalışanlar, ne kendi yaşamları, ne de öğrencilerinin yaşamlarını kısıtlayarak gösteriş yaparlar. Fakat, bu yöntem *Vedalar*'ın onayını almaz.

*Brahmanlar*ın bir niteliği olan sadeliğe gelince; bunu, gerek *brahmaçāri āśram*ında olsun, gerekse *vānaprastha āśram*ında, veya *sannyāsa āśram*ında olsun, herkes uygulamalıdır. Kişi mümkün olduğu kadar basit ve dolaysız olmalıdır.

Ahiṁsā, yani şiddetsizliğin anlamı, kişinin hiçbir canlının yaşamını geliştirmesine engel olmamasıdır. Vücut ölse bile ruh ölmediği için kişinin duyu tatminiyeti amacıyla hayvanları öldürmekte bir zarar görmemesi yanlıştır. Yeterince tahıl, meyva ve süt olmasına rağmen halk hayvan eti yemeyi adet haline getirmiştir. Halbuki hayvanların öldürülmesine gerek yoktur. Bu, herkes için geçerlidir. Başka bir seçenek olmazsa kişi o zaman hayvan öldürebilir, fakat bu öldürüş, hayvanın kurban edilmesi şeklinde olmalıdır. İnsanlar için yeterince yiyeceğin bulunduğu yerlerde manevi gelişme arzulayanlar hayvanlara karşı şiddet kullanmamalıdır. Gerçek *ahiṁsa*nın anlamı, hiçkimsenin

yaşamının gelişmesine engel olunmamasıdır. Hayvanlar, hayvan yaşamının bir kategorisinden diğerine geçerek evrimsel yaşamlarında ilerlerler. Bir hayvan öldürüldüğü zaman ruhsal gelişimi engellenmiş olur. Bir hayvan öldürüldüğü zaman, belli bir hayvan vücudunda uzun yıllar yaşamış olsa bile, bir üst yaşam türüne terfi edebilmesi için kalan günlerini tamamlamak üzere yine aynı yaşam türünde dünyaya gelmek zorunda kalır. Bu bakımdan, sadece damak tatminiyeti amacıyla hayvanların gelişmesine engel olunmamalıdır.

Satyam sözcüğünün anlamı ise, kişinin kendi şahsi ilgisi doğrultusunda hakikati çarptırmamasıdır. Vedik literatüründe bazı zor pasajlar vardır, fakat bunların anlamları ve sebepleri deha sahibi bir mürşidden öğrenilmelidir. *Vedalar*'ı anlamanın yolu budur. *Śruti*nin anlamı, kişinin otoritelerden bilgi almasıdır. Kişi, kendi şahsi düşüncelerine göre hakikati çarptırmamalıdır. *Bagavad-gītā*'yı yanlış yorumlayan birçok kitaplar vardır. Habuki her söz gerçek anlamına göre değerlendirilmeli ve kişi, bu gerçek anlamları deha sahibi bir mürşidden öğrenmelidir.

*Akrodha*nın anlamı, kişinin öfkesini kontrol edebilmesidir. Ortada büyük bir tahrik olsa bile, kişi öfkesini engelliyebilmelidir, çünkü insan öfkelendiği zaman bütün vücudu kirlenir. Öfke ihtiras halinin ve hırsın ürünüdür, bu bakımdan, aşkın konumdaki kişiler öfkelerine engel olmalıdır. *Apaiśunam* sözcüğünün anlamı, kişinin diğerlerinde hata bulmaması ve gereksiz yere onları düzeltmeye çalışmamasıdır. Tabii ki, hırsıza hırsız demek onda hata bulmak anlamına gelmez, fakat iyi bir insana hırsız demek, manevi yaşamda ilerlemeye çalışan kişiler için büyük bir kusurdur. *Hrī* sözcüğünün anlamı, kişinin çok mütevazi olması ve hiçbir iğrenç harekette bulunmamasıdır. *Acāpalam*, yani kararlılığın anlamı, kişinin herhangibir teşebbüsten dolayı rahatsız olmaması, veya hüsrana uğramamasıdır. Kişi, bazı teşebbüslerinde başarısızlığa uğrayabilir, fakat bu başarısızlığından dolayı üzülmemeli ve sabır ve kararlılıkla yoluna devam etmelidir.

Burada kullanılmış olan *tejas* sözcüğü, *kṣatriyalar* içindir. *Kṣatriyalar* zayıfları korumak için daima güçlü olmalıdır. *Kṣatriyalar* kendilerini şiddete karşı olarak göstermemeli ve şiddet kullanmaları gerektiği zaman şiddet kullanmalıdırlar. Fakat, düşmanını mağlup eden kişi belli koşullar altında bağışlayıcı olabilir. Ve bazı küçük kusurları bağışlayabilir.

Saucam sözcüğü temizlik anlamına gelir. Bu temizlik sadece akıl ve vücut temizliği olmayıp, kişinin ilişkileri için de geçerlidir. Ve özellikle, kara borsacılık yapmaması gereken tüccar sınıfı için geçerlidir. *Nāti-*

mānitā, yani onurlandırılmayı beklememek, Vedik öğretilere göre, dört sınıfın içinde en düşük sınıf olan işçi sınıfı içindir. Bunlar gereksiz onur ve saygınlıkla şımartılmamalı ve bulundukları yerde kalmalıdır. Toplum düzenini bozmamak için üst sınıflara saygı göstermek *sūdraların* görevidir.

Bahsi geçen bu yirmialtı nitelik, aşkın niteliklerdir. Ve bu nitelikler farklı toplumsal ve mesleki guruplar içerisinde ele alınmalıdır. Buradan çıkartacağımız sonuca göre, maddi koşulların sorunlarla dolu olmasına karşın, bu nitelikler eğer bütün sınıflar tarafından uygulanarak geliştirilirse, toplumdaki herkesin aşkın idrakin en üst platformuna yükselmesi mümkün hale gelebilir.

4

दम्भो दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च ।
अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ सम्पदमासुरीम् ॥४॥

dambho darpo 'bimānaś ca
krodhaḥ pāruṣyam eva ca
ajñānaṁ cābhijātasya
pārtha sampadam āsurīm

dambhaḥ—gurur; *darpaḥ*—kibir; *abhimānaḥ*—kendini beğenmişlik; *ca*—ve; *krodhaḥ*—öfke; *pāruṣyam*—sertlik; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve; *ajñānam*—cehalet; *ca*—ve; *abhijātasya*—doğmuş olan kişinin; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *sampadam*—nitelikler; *āsurīm*—şeytani doğa.

ÇEVİRİ

Gurur, kibir, kendini beğenmişlik, öfke, sertlik ve cehalet—bu nitelikler şeytani bir mizaca sahip olanlara aittir, Ey Pṛtha'nın oğlu.

AÇIKLAMA

Bu maddede cehenneme giden yol anlatılmaktadır. Şeytani kişiler, dîni ilkeleri izlemelerine rağmen din ve maneviyat adına gösteriş yaparlar. Bunlar, sahip oldukları eğitim ve servet yüzünden daima gururlu ve kibirlidirler. Diğer insanların kendilerine tapmalarını isterler ve sorumsuzca davranmalarına rağmen sorumluluk almak isterler. Önemsiz şeylerden öfkelenirler ve nezaketle değil öfkeyle

konuşurlar. Neyin yapılıp neyin yapılmaması gerektiğini bilmezler. Herşeyi kendi arzularına göre kibirli bir şekilde yaparlar ve hiçbir otorite tanımazlar. Onlar, bu şeytani niteliklere, vücutlarının oluşumundan itibaren, yani henüz ana rahmindeyken sahip olurlar ve büyüdükçe bütün bu hayırsız nitelikler onlarda tezahür eder.

5

दैवी सम्पद् विमोक्षाय निबन्धायासुरी मता ।
मा शुचः सम्पदं दैवीमभिजातोऽसि पाण्डव ॥५॥

daivī sampad vimokṣāya
nibandhāyāsurī matā
mā śucaḥ sampadaṁ daivīm
abhijāto 'si pāṇḍava

daivī—aşkın; *sampat*—değer; *vimokṣāya*—özgürlük için; *nibandhāya*—bağlanmak için; *āsurī*—şeytani nitelikler; *matā*—olarak görülür; *mā*—yapma; *śucaḥ*—üzülme; *sampadam*—değer; *daivīm*—aşkın; *abhijātaḥ*—doğmuş; *asi*—sensin; *pāṇḍava*—Ey Pāṇḍu'nun oğlu.

ÇEVİRİ

Aşkın nitelikler kişiyi özgürlüğe götürürken, şeytani nitelikler kişiyi bağlar. Sen kutsal niteliklerle doğmuş olduğun için korkma, Ey Pāṇḍu'nun oğlu.

AÇIKLAMA

Rab Kṛṣṇa burada Arjuna'ya şeytani niteliklerle doğmamış olduğunu söyleyerek onu cesaretlendirmektedir. Arjuna'nın böyle bir savaşa karışmış olması onun şeytani birisi olduğunu göstermez, çünkü o, madalyonun her iki yüzünü de düşünmekteydi. O, Bişma ve Drona gibi saygıdeğer kişilerin öldürülüp öldürülmemesi gerektiğini düşünüyordu, bundan dolayı o, öfkenin, sahte saygınlığın, veya sertliğin etkisi altında hareket etmiyordu. Bu bakımdan o, şeytani niteliklere sahip değildi. Bir *kṣatriya*, yani bir asker için, savaşta düşmana ok atmak aşkın bir harekettir. Bu bakımdan, Arjuna'nın yakınmasını gerektirecek bir sebep yoktu. Çeşitli yaşam düzeylerinde bulunan her kim ıslah edici ilkeleri uygularsa aşkınlık içinde hareket ediyor demektir.

6

द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् दैव आसुर एव च ।
दैवो विस्तरशः प्रोक्त आसुरं पार्थ मे शृणु ॥६॥

dvau būta-sargau loke 'smin
daiva āsura eva ca
daivo vistaraśaḥ prokta
āsuraṁ pārtha me śṛṇu

dvau—iki; *būta-sargau*—yaratılmış canlı varlıklar; *loke*—dünyada; *asmin*—bu; *daivaḥ*—tanrısal; *āsuraḥ*—şeytani; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve; *daivaḥ*—kutsal; *vistaraśaḥ*—büyük uzunlukta; *proktaḥ*—denir; *āsuram*—şeytani; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *me*—Benden; *śṛṇu*—sadece duy.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, bu dünyada iki çeşit yaratılmış varlık vardır. Bunlardan biri şeytani diğeri ise kutsaldır. Kutsal niteliklerin detaylarını sana açıklamıştım. Şimdi de şeytani nitelikleri Benden duy.

AÇIKLAMA

Rab Kṛṣṇa, Arjuna'ya kutsal niteliklerle doğmuş olduğunu garanti ettikten sonra şimdi de şeytani nitelikleri anlatmaktadır. Koşullanmış canlı varlıklar bu dünyada iki sınıfa ayrılırlar. Kutsal niteliklerle doğmuş kişiler ıslah edici ilkeleri izlerler; birbaşka deyişle kutsal metinlerin ve otoritelerin öğretilerine uyarlar. Kişi, görevini otorite metinlerin ışığı altında yapmalıdır. Böyle bir düşünce ve davranış şekli kutsaldır. Kutsal metinler tarafından belirlenmiş olan ıslah edici ilkeleri izlemiyen ve kendi kaprislerine göre hareket eden kişilere şeytani, veya *asurik* denir. Kutsal metinlerin ıslah edici ilkelerine itaat etmekten başka bir ölçüt yoktur. Vedik literatüründe anlatıldığı gibi, hem yarıtanrılar, hem de şeytanlar Prajāpati'den doğmuşlardır ve bunların arasındaki yegane fark, yarıtanrıların Vedik öğretilere uyması ve şeytanların uymamasıdır.

7

प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च जना न विदुरासुराः ।
न शौचं नापि चाचारो न सत्यं तेषु विद्यते ॥७॥

pravṛttiṁ ca nivṛttiṁ ca
janā na vidur āsurāḥ
na śaucaṁ nāpi cācāro
na satyaṁ teṣu vidyate

pravṛttim—doğru dürüst hareket etmek ; *ca*—de-da; *nivṛttim*—hatalı bir şekilde hareket etmemek; *ca*—ve; *janāḥ*—kişiler; *na*—asla; *viduḥ*—bil; *āsurāḥ*—şeytani nitelik; *na*—asla; *śaucam*—temizlik; *na*—ne de; *api*—de-da; *ca*—ve; *ācāraḥ*—davranış; *na*—asla; *satyam*—hakikat; *teṣu*—onlarda; *vidyate*—orada.

ÇEVİRİ

Şeytani kişiler neyin yapılacağını ve neyin yapılmayacağını bilmezler. Onlarda ne temizlik, ne iyi davranış, ne de doğruluk vardır.

AÇIKLAMA

Her medeni insan toplumunda, başlangıçtan itibaren izlenen kutsal metinlere ait bazı şart ve kurallar vardır. Bu kurallar, özellikle en medeni insanlar olarak kabul edilen ve Vedik medeniyetine adapte olmuş olan *Āryanlar* tarafından izlenir, kutsal metinlerin öğretilerini izlemiyenler şeytani kişilerdir. Bu bakımdan, burada belirtildiği gibi, şeytani kişiler ne kutsal metinler tarafından belirtilmiş olan kuralları bilirler, ne de bu kuralları izlemeye eğilimleri vardır. Birçokları bu kuralları bilmezler ve içlerinde bilenler çıksa bile bu kuralları izlemeye eğilimli değildir. Bunların ne inançları vardır, ne de Vedik öğretiler doğrultusunda hareket etmek isterler. Şeytani kişilerin ne içleri, ne de dışları temizdir. Kişi, banyo yaparak, dişlerini fırçalıyarak, traş olarak, giysilerini değiştirerek, vs. vücudunu daima temiz tutmalıdır. İç temizliğe gelince, Tanrının kutsal isimlerini her zaman hatırlıyarak Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmelidir. Şeytani kişiler iç ve dış temizliklerini düşünerek bu kuralları izlemekten hoşlanmazlar.

İnsan ırkı için yazılmış olan kanun kitabı *Manu-saṁhitā* gibi, insan davranışını belirleyen birçok şart ve kurallar vardır. Hatta günümüzde bile, Hindular *Manu-saṁhitā*'yı izlerler. Miras kanunları ve diğer kanuni konular bu kitaptan türemiştir. Örneğin, *Manu-saṁhitā*'da açıkça belirtildiğine göre, kadınlara özgürlük verilmemelidir. Bu kural, kadınların her zaman köle olarak tutulmaları gerektiğini göstermez, fakat kadınlar çocuk gibidir. Çocuklara da özgürlük verilmez, fakat

bu kural da çocukların köle muamelesi gördüğünü göstermez. Şeytani kişiler şimdi bu gibi öğretileri göz ardı ettikleri için kadınlara da erkekler kadar özgürlük verilmesini savunmaktadırlar. Fakat, kadınlara özgürlük tanınması dünyanın toplumsal durumunu geliştirmemiştir. Aslında, kadınlar yaşamlarının her safhasında korunmalıdır. Kız çocukları küçükken babaları tarafından, gençken kocaları tarafından ve yaşlıyken de oğulları tarafından korunmalıdır. *Manu-saṁhitā*'ya göre belirlenmiş olan doğru toplumsal davranış budur. Fakat, günümüzün modern eğitimi suni olarak kadın yaşamını şımartmakta olduğundan, evlilik kurumu çalışamaz hale gelmiştir. Günümüzde kadınların ahlak durumu da günden güne kötüye gitmektedir.Bundan dolayı, şeytani kişiler toplumun yararına olan hiçbir öğretiyi kabul etmezler. Bunlar, büyük bilgelerin tecrübesinden yararlanmadıkları için ve büyük bilgeler tarafından belirlenmiş şart ve kuralları izlemedikleri için toplumsal yaşamları dertlerle doludur.

8

असत्यमप्रतिष्ठं ते जगदाहुरनीश्वरम् ।
अपरस्परसम्भूतं किमन्यत् कामहैतुकम् ॥८॥

asatyam apratiṣṭhaṁ te
jagad āhur anīśvaram
aparaspara-sambhūtaṁ
kim anyat kāma-haitukam

asatyam—gerçek dışı; *apratiṣṭham*—temelsiz; *te*—onlar; *jagat*—kozmik tezahür; *āhuḥ*—söyle; *anīśvaram*—kontrolör olmaksızın; *aparaspara*—sebepsiz; *sambhūtam*—çıkmış; *kim anyat*—başka bir sebebi yok; *kāma-haitukam*—sadece şehvet yüzünden.

ÇEVİRİ

Onlar, bu dünyanın hiçbir esasa dayanmadığını ve gerçek olmadığını ve bu dünyayı kontrol eden bir Tanrı bulunmadığını söylerler. Ve bu dünyanın, cinsel arzunun bir ürünü olduğunu ve ortada şehvetten başka bir sebebin bulunmadığını söylerler.

AÇIKLAMA

Şeytani kişiler bu dünyanın bir rüya olduğu sonucuna varırlar. Onlara göre, ortada ne sebep vardır ne de etki, ne kontrolör vardır ne de

maksat; herşey gerçek dışıdır. Onlar, bu kozmik tezahürün bir tesadüf sonucu bazı maddelerin etki ve tepkisiyle oluştuğunu söylerler. Dünyanın Tanrı tarafından belli bir amaç için yaratıldığını düşünmezler. Dünyanın kendi kendine oluştuğunu ve yaratıcı bir Tanrı olduğuna inanmaya gerek olmadığını savunan teorilere inanırlar. Onlara göre, ruh ve madde arasında fark yoktur ve onlar Yüce Ruhun varlığını kabul etmezler. Herşey sadece maddedir ve bütün evren bir cehalet kütlesidir. Onlara göre, herşey boştur ve var olmuş olan bütün tezahürler bizim sezgisel cehaletimizden kaynaklanır. Çeşitli tezahürlerin bir cehalet gösterisi olduğunu düşünürler. Tıpkı, rüyada iken aslında var olmayan birçok şey yarattığımızı ve uyandığımız zaman bütün bunların bir hayal olduğunu anladığımızı söylerler. Fakat, şeytani kişiler, bu yaşamın bir hayal olduğunu iddia etmekle beraber, bu hayalden zevk almakta oldukça ustadırlar. Ve bunlar, bilgilerini ilerletecekleri yerde bu hayal ülkesine battıkça batarlar. Çocuğun sadece kadın ve erkeğin cinsel ilişkisinden doğduğu kanısına vararak bu dünyanın da ruhsuz olarak doğduğunu iddia ederler. Onlara göre, canlı varlıklar sadece maddenin kombinasyonlarından üremişlerdir ve ruhun varlığı diye birşey yoktur. Terleme olayından ve ölü vücuttan birçok canlının oluşması gibi, bütün canlı varlıklar da kozmik tezahürün maddi kombinasyonlarından oluşmuştur. Bu bakımdan, maddi doğa bu tezahürün sebebidir ve bundan başka bir sebep yoktur. Bunlar, Kṛṣṇa'nın *Bagavad-gītā*'da söylemiş olduğu sözlere inanmazlar: *mayādhyakṣeṇa prakṛtiḥ sūyate sa-carācaram*. "Bütün maddi dünya Benim yönetimim altında hareket eder." Birbaşka deyişle, şeytani kişiler dünyanın nasıl yaratıldığını bilmezler; her birinin kendisine ait belli bir teorisi vardır. Kutsal metinlerin öğretilerine inanmadıkları için, kutsal metinler hakkında yapılan her yorumu diğer yorumlar kadar iyi kabul ederler.

9

एतां दृष्टिमवष्टभ्य नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः ।
प्रभवन्त्युग्रकर्माणः क्षयाय जगतोऽहिताः ॥९॥

etāṁ dṛṣṭim avaṣṭabhya
naṣṭātmāno 'lpa-buddhayaḥ
prabhavanty ugra-karmāṇaḥ
kṣayāya jagato 'hitāḥ

etām—bu; *dṛṣṭim*—görüntü; *avaṣṭabhya*—kabul etmek;

naṣṭa—kaybetmek; *ātmānaḥ*—kendilerini; *alpa-buddhayaḥ*—az zeki; *prabhavanti*—yeşermek; *ugra-karmāṇaḥ*—acı dolu faaliyetlerle meşgul; *kṣayāya*—tahribat için; *jagataḥ*—dünyanın; *ahitāḥ*—yararsız.

ÇEVİRİ

Bu gibi teorilere inanan kendilerini kaybetmiş, zekasız ve şeytani kişiler dünyayı tahrip etmeye yönelik olan yararsız ve iğrenç işlerle meşgul olurlar.

AÇIKLAMA

Şeytani kişiler dünyayı tahrip etmeye yönelik faaliyetlerle meşgul olurlar. Tanrı, burada onların az zeki olduklarını belirtmektedir. Hiçbir Tanrı kavramları olmayan bu materyalistler ilerleme kaydettiklerini zannederler. Fakat, *Bagavad-gītā*'ya göre, bunlar zekadan ve duygudan yoksundur. Bu gibi kişiler bu maddi dünyadan mümkün olduğu kadar çok zevk almaya çalışırlar ve her zaman duyu tatminiyetine yönelik şeyler icat etmekle meşguldürler. Bu gibi materyalist icatlar insan medeniyetinin ilerlemesi olarak kabul edilse bile bunun sonucunda insanlar daha çok şiddete yönelik olurlar ve gerek hayvanlara, gerekse insanlara karşı daima zalimce davranırlar. Birbirlerine nasıl davranacaklarını bilmezler. Şeytani kişiler arasında, hayvan öldürmek de oldukça yaygındır. Bu gibi kişiler dünyanın düşmanı olarak kabul edilirler, çünkü eninde sonunda dünyayı tahrip edecek birşey icat ederler. Bu madde dolaylı olarak, bugün bütün dünyanın övündüğü nükleer silahların icadına karşıdır. Savaş her an çıkabilir ve bu nükleer silahlar dünyayı bir anda cehenneme çevirebilir. Bu gibi şeyler doğrudan doğruya dünyayı tahrip etmek için yapılmıştır. Bu silahlar insan toplulunun tanrı tanımazlığı yüzünden icat edilmiştir ve kesinlikle dünya barışı ve refahı için değildir.

10

काममाश्रित्य दुष्पूरं दम्भमानमदान्विताः ।
मोहाद् गृहीत्वासद्ग्राहान् प्रवर्तन्तेऽशुचिव्रताः ॥१०॥

kāmam āśritya duṣpūram
dambha-māna-madānvitāḥ
mohād gṛhītvāsad-grāhān
pravartante 'śuci-vratāḥ

kāmam—şehvet; *āśritya*—sığınmak; *duṣpūram*—doymak bilmez; *dambha*—gururun; *māna*—ve sahte saygınlığın; *mada-anvitāḥ*—kendini beğenmişliğe gömülü; *mohāt*—yanılgı ile; *gṛhītvā*—almak; *asat*—geçici; *grāhān*—şeyler; *pravartante*—yeşerirler; *aśuci*—temiz olmayana; *vratāḥ*—kabul.

ÇEVİRİ

Doymak bilmez hırslarına sığınan ve gurur ve sahte saygınlığın kendini beğenmişliğine gömülen şeytani kişiler, yanılgı içerisinde daima kirli işler yaparlar ve geçici olan şeylere rağbet ederler.

AÇIKLAMA

Burada şeytani kişilerin akli yapısı anlatılmaktadır. Şeytani kişilerin doymak bilmez bir hırsları vardır. Bunların maddi zevk için duydukları arzu gittikçe artar. Geçici şeylere rağbet ettikleri için daima endişeli olmalarına rağmen, yanılgı içinde bu gibi faaliyetlerini sürdürmeye devam ederler. Bunların bilgileri yoktur ve yanlış yolda olduklarını farketmezler. Geçici şeyleri kabul eden bu şeytani kişiler, kendi tanrılarını ve kendi ilahilerini yaratarak bunları zikrederler. Sonuç olarak bunlar, cinsel zevke ve maddi servet edinmeye gittikçe daha fazla cezbolurlar. Bununla ilgili olarak kullanılan ve "kirli adanış" anlamına gelen *aśuci-vratāḥ* sözcüğü önemlidir. Bu gibi şeytani kişiler, sadece alkole, kadına, kumara ve et yemeye rağbet ederler, bu gibi şeyler, onların *aśuci*leri, yani kötü huylarıdır. Gurur ve sahte saygınlığın yanılgısı içerisinde, Vedik öğretiler tarafından onaylanmayan bazı dîni ilkeler yaratırlar. Bu gibi şeytani kişiler, dünyanın en iğrenç varlıkları olmalarına rağmen, dünya onlara suni bir onur ve şeref yaratır. Bunlar, cehenneme doğru yuvarlanmalarına rağmen, kendilerini oldukça ileride görürler.

11-12

चिन्तामपरिमेयां च प्रलयान्तामुपाश्रिताः ।
कामोपभोगपरमा एतावदिति निश्चिताः ॥११॥
आशापाशशतैर्बद्धाः कामक्रोधपरायणाः ।
ईहन्ते कामभोगार्थमन्यायेनार्थसञ्चयान् ॥१२॥

cintām aparimeyām ca
pralayāntām upāśritāḥ

kāmopabhoga-paramā
etāvad iti niścitāḥ

āśā-pāśa-śatair baddhāḥ
kāma-krodha-parāyaṇāḥ
īhante kāma-bogārtham
anyāyenārtha-sañcayān

cintām—korku ve endişeler; *aparimeyām*—ölçülemez; *ca*—ve; *pralaya-antām*—ölüm anına kadar; *upāśritāḥ*—sığınmış olarak; *kāma-upabhoga*—duyu tatminiyeti; *paramāḥ*—yaşamdaki en büyük kazanç; *etāvat*—böylece; *iti*—bu yolla; *niścitāḥ*—öğrenmiş olarak; *āśā-pāśa*—umutların ağına yakalanarak; *śataiḥ*—yüzlerce; *baddhāḥ*—bağlanmak; *kāma*—şehvetin; *krodha*—ve öfkenin; *parāyaṇāḥ*—daima bu kafa yapısında olarak; *īhante*—arzularlar; *kāma*—şehvet; *boga*—duyu tatminiyeti; *artham*—sebebi için; *anyāyena*—kanuna aykırı; *artha*—servetin; *sañcayān*—biriktirilmesi.

ÇEVİRİ

Bunlar, duyuları memnun etmenin insan medeniyetinin başlıca gereksinimi olduğuna inanırlar. Böylece, hayatlarının sonuna kadar çok büyük endişeler içerisinde yaşarlar. Hırs ve öfkeye gömülmüş olarak yüzlerce ve binlerce arzunun ağına yakalanan bu kişiler, duyularını tatmin etmek için kanunsuz yollardan para kazanırlar.

AÇIKLAMA

Şeytani kişiler, duyusal zevklerin yaşamdaki en yüce kazanç olduğunu düşünürler ve bu kavramı ölünceye kadar muhafaza ederler. Bunlar, ölümden sonra yaşam olduğuna inanmazlar ve kişinin bu yaşamında yaptığı faaliyetlere göre, yani *karma*sına göre farklı vücutlara bürüneceğine de inanmazlar. Yaşam için yaptıkları planlar hiç son bulmaz ve hiçbir zaman sonuçlanmayacak olan planlar yapmaya devam ederler. Planlarını henüz tamamlıyamadıklarından dolayı, yaşamını uzatması için ölüm anında doktorlara yalvaran şeytani kafa yapısına sahip kişiler görebiliriz. Bu gibi ahmaklar, doktorların bir anlık bile olsa hiçkimsenin yaşamını uzatamıyacaklarını bilmezler. Ecel geldiği zaman insanların arzularının önemi kalmaz. Doğa kanunları, kişiye tanınan yaşam süresinden bir saniye fazlasına izin vermez.

Kendi içinde bulunan Tanrıya, veya Üstünruha inanmayan şeytani kişiler, sadece duyularını tatmin edebilmek için her çeşit günahı

işlerler. Kalplerinde, yaptıkları herşeye tanıklık eden bir şahit bulunduğunu bilmezler. Üstünruh, bireysel ruhun faaliyetlerini gözlemler. *Upaniṣadlar*'da belirtildiği gibi, bunlar, aynı dalda oturan iki kuş gibidir; bu kuşlardan biri daldaki meyvelerden zevk alırken ve acı çekerken diğeri buna şahitlik eder. Fakat, şeytani kişiler, ne Vedik metinleri bilirler, ne de inançları vardır; bu bakımdan, sonuçları umursamaksızın duyularını tatmin etmekte hiçbir sakınca görmezler.

13-15

इदमद्य मया लब्धमिमं प्राप्स्ये मनोरथम् ।
इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्धनम् ॥१३॥
असौ मया हतः शत्रुर्हनिष्ये चापरानपि ।
ईश्वरोऽहमहं भोगी सिद्धोऽहं बलवान् सुखी ॥१४॥
आढ्योऽभिजनवानस्मि कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया ।
यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्य इत्यज्ञानविमोहिताः ॥१५॥

idam adya mayā labdham
imaṁ prāpsye manoratham
idam astīdam api me
bhaviṣyati punar danam

asau mayā hataḥ śatrur
haniṣye cāparān api
īśvaro 'ham ahaṁ bogī
siddho 'haṁ balavān sukhī

āḍhyo 'bijanavān asmi
ko 'nyo 'ti sadṛśo mayā
yakṣye dāsyāmi modiṣya
ity ajñāna-vimohitāḥ

idam—bu; *adya*—bugün; *mayā*—benim tarafımdan; *labdham*—kazanılmış; *imam*—bu; *prāpsye*—kazanacağım; *manaḥ-ratham*—arzularıma göre; *idam*—bu; *asti*—orada; *idam*—bu; *api*—deda; *me*—benim; *bhaviṣyati*—gelecekte artacak; *punaḥ*—tekrar; *danam*—servet; *asau*—o; *mayā*—benim tarafımdan; *hataḥ*—öldürülmüş; *śatruḥ*—düşman; *haniṣye*—öldüreceğim; *ca*—deda; *aparān*—diğerleri; *api*—kesinlikle; *īśvaraḥ*—rab; *aham*—ben; *aham*—ben; *bogī*—hoşlanıcı; *siddhaḥ*—mükemmel; *aham*—ben; *bala-*

vān—güçlü; *sukhī*—mutlu; *āḍhyaḥ*—zengin; *abhijana-vān*—aristokrat akrabalarla çevrili; *asmi*—ben; *kaḥ*—kim; *anyaḥ*—diğer; *asti*—orada; *sadṛśaḥ*—gibi; *mayā*—beni; *yakṣye*—kurban ederim; *dāsyāmi*—hayır işleri yaparım; *modiṣye*—sevinirim; *iti*—böylece; *ajñāna*—cehalet tarafından; *vimohitāḥ*—yanıltılmış.

ÇEVİRİ

Şeytani kişiler şöyle düşünür: "Şimdi büyük bir servete sahibim ve planlarıma göre daha fazla kazanacağım. Sahip olduğum bu büyük servet ileride daha da artacak. Şu düşmanımı öldürdüm ve diğer düşmanlarımı da öldüreceğim. Ben herşeyin efendisiyim. Hoşlanıcıyım. Mükemmelim, güçlüyüm ve mutluyum. Soylu akrabaları olan çok zengin bir adamım. Hiçkimse benim kadar güçlü ve mutlu değildir. Kurbanlar keserim, sadakalar veririm ve böylece kurtulurum." Bu gibi kişiler cehalet tarafından böylece yanıltılırlar.

16

अनेकचित्तविभ्रान्ता मोहजालसमावृताः ।
प्रसक्ताः कामभोगेषु पतन्ति नरकेऽशुचौ ॥१६॥

aneka-citta-vibhrāntā
moha-jāla-samāvṛtāḥ
prasaktāḥ kāma-bogeṣu
patanti narake 'śucau

aneka—çeşitli; *citta*—endişelerle; *vibhrāntāḥ*—şaşırmış; *moha*—yanılgıların; *jāla*—ağı tarafından; *samāvṛtāḥ*—çevrili; *prasaktāḥ*—bağımlı; *kāma-bogeṣu*—duyu memnuniyetine; *patanti*—yuvarlanırlar; *narake*—cehenneme; *aśucau*—temiz olmayan.

ÇEVİRİ

Çeşitli endişeler tarafından şaşkınlığa düşen ve yanılgının ağına yakalanan bu kişiler, duyusal zevklere çok bağımlı bir hale gelerek cehenneme yuvarlanırlar.

AÇIKLAMA

Şeytani kişilerin para kazanma arzusu sonsuzdur. Onlar, daima servetlerinin hesabını yaparlar ve servetlerini nasıl arttıracaklarını

düşünürler. Ve planlarını gerçekleştirmek için her türlü günahı işlemekten kaçınmayarak kara borsadan ve her çeşit kanunsuz yoldan para kazanmaya çalışırlar. Arazi, ev, aile ve banka hesabı gibi, sahip oldukları şeylere tutkundurlar ve her zaman, daha fazla mala mülke nasıl sahip olabileceklerini planlarlar. Kendi güçlerine inanırlar ve kazandıkları herşeyi, geçmişte yapmış oldukları iyi işlere borçlu olduklarını bilmezler. Onlara, böyle bir servete sahip olma şansı tanınmıştır, fakat bunun, geçmiş sebeplere bağlı olduğunu bilmezler. Sahip oldukları bütün serveti kendi gayretleri ile kazandıklarını sanırlar. Şeytani kişiler, *karma* yasalarına değil, kendi şahsi çalışmalarına inanırlar. *Karma* yasasına göre, kişi eğer soylu bir ailede doğarsa, zengin olursa, veya iyi bir eğitim görürse, veya çok güzelse, bunu geçmişte yapmış olduğu iyi işlere borçludur. Fakat, şeytani kişiler, bütün bunlara tesadüfen ve kendi yetenekleri ile sahip olduklarını düşünürler. Bunlar, sahip oldukları şeylerin arkasında bazı ayarlamalar olduğunu sezemezler. Bu gibi şeytani kişiler, kendileri ile rekabet eden herkesi düşmanları olarak görürler. Birçok şeytani kişi vardır ve bunların hepsi birbirinin düşmanıdır. Bu düşmanlık, önce şahıslar arasında, sonra aileler arasında, sonra toplumlar arasında ve sonunda uluslar arasında giderek derinleşir. Ve bunun sonucu olarak dünya çapında çekişmeler ve savaşlar ortaya çıkar.

Her şeytani kişi, diğer insanların fedakarlığı ile yaşayacağını sanır. Genel olarak, şeytani kişi kendisini Yüce Tanrı zanneder ve şeytani vaazciler, kendilerini izleyenlere, "Neden Tanrıyı arıyorsunuz? Kendiniz Tanrısınız! İstediğiniz herşeyi yapabilirsiniz. Tanrıya inanmayın. Bırakın şu Tanrıyı. Tanrı öldü" türünden vaazler verirler.

Şeytani kişiler, diğer zenginlerin eşit zenginlikte ve etkileyicilikte olduklarını görseler bile hiçkimsenin kendilerinden daha zengin ve etkileyici olmadığını düşünürler. Yüksek gezegen sistemlerine terfi etmek için *yajña*, veya fedakarlık yapılması gerektiğine inanmazlar. Bu şeytani kişiler, kendi *yajña* yöntemlerini üreterek ve yaptıkları bir araçla yüksek gezegenlere gidebileceklerini düşünürler. Bu gibi şeytani kişiler için gösterilebilecek en iyi örnek Rāvaṇa'dır. Rāvaṇa, *Vedalar*'da belirtilmiş olan fedakarlık yöntemlerini yerine getirmeksizin kişiyi cennet gezegenlere ulaştırabilecek olan bir merdiven projesi hazırlamış ve bunu halka sunmuştu. Aynı şekilde, günümüzde de bazı şeytani kişiler bir takım mekanik yollarla yüksek gezegen sistemlerine ulaşmaya çalışmaktadır. Bunlar birer şaşkınlık örneğidir. Ve bunun sonucu olarak bu kişiler cehenneme doğru yuvarlanmaktadır. Burada kullanılmış olan Sanskrit sözcük *moha-jāla* önemlidir. "Ağ" anlamına

gelen *jāla* sözcüğü; bunların, ağa yakalanmış balıklar gibi bu ağdan kurtulamadıklarına işaret eder.

17

आत्मसम्भाविताः स्तब्धा धनमानमदान्विताः ।
यजन्ते नामयज्ञैस्ते दम्भेनाविधिपूर्वकम् ॥१७॥

ātma-sambhāvitāḥ stabdhā
dana-māna-madānvitāh
yajante nāma-yajñais te
dambhenāvidhi-pūrvakam

ātma-sambhāvitāḥ—kendini beğenmiş; *stabdhāh*—küstah; *dana-māna*—servet ve sahte saygınlığın; *mada*—yanılgısı içerisinde; *anvitāḥ*—batmış; *yajante*—fedakarlıkta bulunurlar; *nāma*—sadece ismen; *yajñaih*—fedakarlıklarla; *te*—onlar; *dambhena*—gururdan; *avidhi-pūrvakam*—hiçbir şart ve kuralı izlemeksizin.

ÇEVİRİ

Kendini beğenmiş ve daima küstah olan, servet ve sahte saygınlıktan şaşkınlığa düşmüş bu kişiler bazen hiçbir şart ve kuralı izlemeksizin sadece gösteriş için gururlu bir şekilde fedakarlıklarda bulunurlar.

AÇIKLAMA

Kendilerini herşey zannedip, hiçbir otorite veya kuralı umursamayan şeytani kişiler, bazen din veya fedakarlıkla ilgili ritüeller yaparlar. Bu yanılgıya düşmelerine servet ve sahte saygınlık sebep olur. Bu şeytanlar bazen vaazci rolüne girerek halkı yanlış yönlendirirler ve dînî reformcular, veya Tanrı enkarnasyonları olarak tanınırlar. Bunlar fedakarlık gösterişi yaparlar, veya yarıtanrılara taparlar, veya kendi tanrılarını yaratırlar. Beşerler, bunları Tanrı diye tanıyıp onlara tapar ve ahmaklar, bunları dînî ilkelerde, veya manevi bilimin ilkelerinde ilerlemiş kişiler olarak kabul ederler. Bunlar, feragat tarikatindeymiş gibi görünüp her çeşit saçmalıkla meşgul olurlar. Aslında, bu dünyadan elini eteğini çeken kişilerin birçok kısıtlamalar altında yaşaması gerekir. Fakat, şeytani kişiler bu gibi kısıtlamaları umursamazlar. Bunlar, insan tarafından yaratılmış olan her dînî yolun kendi yolları olabileceğini zannederler; halbuki böyle birşey olamaz. Şart ve kuralları umursamamak anlamına gelen *avidhi-pūrvakam* sözcüğü, burada

özellikle vurgulanmaktadır. Bu gibi şeyler, daima cehalet ve yanılgıdan kaynaklanır.

18

अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं च संश्रिताः ।
मामात्मपरदेहेषु प्रद्विषन्तोऽभ्यसूयकाः ॥१८॥

ahaṅkāraṁ balaṁ darpaṁ
kāmaṁ krodhaṁ ca saṁśritāḥ
māṁ ātma-para-deheṣu
pradviṣanto 'bhyasūyakāḥ

ahaṅkāram—sahte nefis; *balam*—güç; *darpam*—gurur; *kāmam*—şehvet; *krodham*—öfke; *ca*—de-da; *saṁśritāḥ*—sığınmış olmak; *mām*—Bana; *ātma*—kendilerinin; *para*—ve diğerlerinde; *deheṣu*—vücutlar; *pradviṣantaḥ*—küfür etmek; *abhyasūyakāḥ*—hasetçi.

ÇEVİRİ

Sahte nefis, güç, gurur, şehvet ve öfkeden şaşkınlığa düşen şeytani kişiler, kendi vücutlarında ve diğer canlıların vücutlarında bulunan Tanrının Yüce Şahsına haset ederek gerçek dine küfrederler.

AÇIKLAMA

Tanrının üstünlüğüne daima karşı gelen şeytani kişiler kutsal metinlere inanmak istemezler. Bunlar, hem kutsal metinlere, hem de Tanrının Yüce Şahsına haset ederler. Saygınlıkları, servet edinme çabaları ve güçleri buna sebep olur. Bunlar, şimdiki yaşamlarının gelecekteki yaşamlarını hazırladığını bilmezler. Bunu bilmedikleri için diğerlerine haset ettikleri kadar kendilerine de haset ederler. Ve hem kendi vücutlarına, hem de diğer canlı varlıkların vücutlarına karşı şiddet kullanırlar. Tanrının Şahsının yüce kontrolünü umursamazlar, çünkü bilgileri yoktur. Tanrının Yüce Şahsının kutsal metinlerine haset ettikleri için, bazı sahte tartışmalarla Tanrının var olmadığını kanıtlamaya çalışırlar ve kutsal kitapların otoritesini inkar ederler. Yaptıkları her harekette kendilerini bağımsız ve güçlü görürler. Güç veya servet bakımından hiçkimseyi kendilerine eşit görmedikleri için her yola başvurabilirler ve hiçkimse onlara engel olamaz. Eğer birisi çıkıp onların hırslı faaliyetlerine engel olmaya kalkarsa, kendi güçleriyle onu durdurmayı planlarlar.

19

तानहं द्विषतः क्रूरान् संसारेषु नराधमान् ।
क्षिपाम्यजस्रमशुभानासुरीष्वेव योनिषु ॥१९॥

tān ahaṁ dviṣataḥ krūrān
saṁsāreṣu narādhamān
kṣipāmy ajasram aśubhān
āsurīṣv eva yoniṣu

tān—onlar; *aham*—Ben; *dviṣataḥ*—hasetçi; *krūrān*—yaramaz; *saṁsāreṣu*—maddi var oluş okyanusuna; *nara-adhamān*—en alçak insan; *kṣipāmi*—koyarım; *ajasram*—ebediyen; *aśubhān*—hayırsız; *āsurīṣu*—şeytani; *eva*—kesinlikle; *yoniṣu*—rahimlere.

ÇEVİRİ

Haset eden ve ahlaksızlık yapan bu en alçak kişileri, çeşitli şeytani yaşam suretleri içerisinde maddi yaşam okyanusunda yaşamaya mahkum ederim.

AÇIKLAMA

Bu maddede açıkça belirtildiği gibi, belli bir bireysel ruhun belli bir vücuda sokulması yüce iradeye bağlıdır. Şeytani kişiler Tanrının üstünlüğünü kabul etmezler ve kendi arzularına göre hareket ederler, fakat bir sonraki yaşamları, kendilerinin değil de, Tanrının Yüce Şahsının kararına bağlıdır. *Śrīmad-Bāgavatam*'ın Üçüncü Kantosunda belirtildiği gibi, bireysel ruh, vücudunu terkettikten sonra üstün gücün denetimi altında belli bir vücut edinmek üzere belli bir ana rahmine yerleştirilir. Ve böylece, maddi yaşamda hayvanlar, böcekler, insanlar, vs. gibi çeşitli yaşam türleri ortaya çıkar. Bütün bunlar üstün güç tarafından ayarlanır. Kazara olmaz. Burada açıkça belirtildiğine göre, şeytani kişiler, birbiri ardına şeytani rahimlere yerleştirilirler ve böylece en alçak insan türü olarak haset etmeye devam ederler. Bu şeytani kişiler, daima hırslı, şehvetli, şiddete yönelik, nefret dolu ve pis olurlar. Ormanların derinliklerinde yaşayan çeşitli avcı türleri bu şeytani yaşam türlerine aittir.

20

आसुरीं योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि ।
मामप्राप्यैव कौन्तेय ततो यान्त्यधमां गतिम् ॥२०॥

āsurīṁ yonim āpannā
mūḍhā janmani janmani
mām aprāpyaiva kaunteya
tato yānty adhamāṁ gatim

āsurīm—şeytani; *yonim*—türler; *āpannāḥ*—kazanan; *mūḍhāḥ*—ahmak; *janmani janmani*—birbiri ardına doğumlarla; *mām*—Bana; *aprāpya*—ulaşamadan; *eva*—kesinlikle; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *tataḥ*—sonradan; *yānti*—git; *adhamām*—lanetli; *gatim*—hedef.

ÇEVİRİ

Şeytani yaşam türleri arasında sürekli olarak doğan bu kişiler Bana asla yaklaşamazlar, Ey Kunti'nin oğlu. Bunlar yavaş yavaş en iğrenç var oluş durumlarına batarlar.

AÇIKLAMA

Tanrı, en insaflı kişi olarak bilinir, fakat burada belirttiği gibi, şeytani kişilere asla insaf göstermez. Şeytani kişilerin, her yaşamlarında benzeri şeytani rahimlere yerleştirildiğini ve Yüce Tanrının insafını kazanamadıkları ve gitgide daha düşük yaşam suretlerinde dünyaya gelerek kedi, köpek, domuz gibi vücutlar edindikleri burada açıkça belirtilmektedir. Bu gibi şeytani kişilerin, sonraki yaşamlarında da Tanrının insafına layık olma şansları olmadığı burada açıkça belirtilmektedir. *Vedalar*'da da belirtildiğine göre, bu gibi kişiler, düşük yaşam suretlerine yavaş yavaş batarak köpek ve domuz gibi suretlerde dünyaya gelirler. Tanrının bu şeytani kişilere insaf göstermemesinden dolayı Onun en insaflı kişi olup olmadığını tartışanlar çıkabilir. Buna cevap olarak, Tanrının hiçkimseden nefret etmediğini *Vedanta-sūtra*'dan bulabiliriz. *Asuraların*, yani şeytanların, en düşük yaşam suretlerine yerleştirilmesi aslında Onun insafından başka birşey değildir. *Asuralar*, bazen Yüce Tanrı tarafından öldürülürler, fakat bu öldürülüş aslında onların yararınadır, çünkü Vedik literatürde belirtildiğine göre, Yüce Tanrı tarafından öldürülen herkes özgürlüğüne kavuşur. Rāvaṇa, Kaṁsa, Hiraṇyakaśipu gibi şeytanları öldürmek üzere Tanrının dünyaya enkarne oluşunun hikayeleri tarihte mevcuttur. Bu bakımdan, eğer bu şeytanlar Tanrı tarafından öldürülecek kadar talihli iseler, Tanrı bu şeytanlara da insaf gösteriyor demektir.

21

त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ।
कामः क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥२१॥

tri-vidhaṁ narakasyedaṁ
dvāraṁ nāśanam ātmanaḥ
kāmaḥ krodhas tathā lobhas
tasmād etat trayaṁ tyajet

tri-vidham—üç çeşidin; *narakasya*—cehennemin; *idam*—bu; *dvāram*—kapı; *nāśanam*—tahrip edici; *ātmanaḥ*—benliğin; *kāmaḥ*—şehvet; *krodhaḥ*—öfke; *tathā*—olduğu kadar; *lobhaḥ*—açgözlülük; *tasmāt*—öyleyse; *etat*—bunlar; *trayam*—üç; *tyajet*—kişi bırakmalı.

ÇEVİRİ

Hırs (şehvet), öfke ve açgözlülük cehenneme açılan üç kapıdır. Bunlar ruhu alçalttığı için aklı başında olan herkes bunlardan vazgeçmelidir.

AÇIKLAMA

Burada şeytani yaşamın başlangıcı anlatılmaktadır. Kişi, hırsını ve şehvetini tatmin etmek isteyip te bunu başaramayınca öfkelenir ve aç gözlüleşir. Şeytani yaşam suretlerine düşmek istemiyen aklı başındaki kişiler bu üç düşmandan vazgeçmelidir, çünkü bunlar benliği öylesine öldürür ki, kişinin bu maddi kapandan kurtulması imkansızlaşır.

22

एतैर्विमुक्तः कौन्तेय तमोद्वारैस्त्रिभिर्नरः ।
आचरत्यात्मनः श्रेयस्ततो याति परां गतिम् ॥२२॥

etair vimuktaḥ kaunteya
tamo-dvārais tribhir naraḥ
ācaraty ātmanaḥ śreyas
tato yāti parāṁ gatim

etaiḥ—bunlardan; *vimuktaḥ*—özgür olmak; *kaunteya*—Ey Kuntı'nin oğlu; *tamaḥ-dvāraiḥ*—cehaletin kapılarından; *tribhiḥ*—üç çeşit;

naraḥ—şahıs; *ācarati*—uygular; *ātmanaḥ*—benlik için; *śreyaḥ*—takdis; *tataḥ*—sonradan; *yāti*—gider; *parām*—yüceye; *gatim*—hedef.

ÇEVİRİ

Ey Kunti'nin oğlu, cehennemin bu üç kapısından kaçıp kurtulan kişi, benlik idraki ile ilgili hareketlerde bulunarak yavaş yavaş yüce hedefe ulaşır.

AÇIKLAMA

Hırs (şehvet), öfke ve açgözlülük (tamah) olmak üzere, herkes insan yaşamının bu üç düşmanına karşı çok dikkatli olmalıdır. Kişi, hırstan, öfkeden, açgözlülükten kurtuldukça yaşantısı arınır. Ve bundan sonra, Vedik literatüründe belirtilen şart ve kuralları izleyebilir. Kişi, insan yaşamını ıslah edici ilkeleri izleyerek yavaş yavaş manevi idrak platformuna yükselebilir. Kişi, eğer bu uygulama ile kendisini Kṛṣṇa şuuru platformuna yükseltecek kadar talihli ise, o kişinin başarıya ulaşması garantidir. Kişiyi arınma safhasına yükselten etki ve tepkiler Vedik literatüründe belirlenmiştir. Bütün iş; hırs, öfke ve aç gözlülükten vazgeçmektir. Kişi bu yöntemle bilgi sahibi olarak benlik idrakindeki en yüksek konuma ulaşabilir ve bu benlik idraki adanmış hizmet ile mükemmelliğe ulaşır. Adanmış hizmette bulunan koşullanmış ruhların özgürlüklerine kavuşacakları garantidir. Bu bakımdan, Vedik sisteme göre, kast sistemi ve ruhsal düzen sistemini oluşturan dört yaşam durumu belirlenmiştir. Toplumdaki farklı kastlar, veya sınıflar için belirlenmiş olan çeşitli şart ve kurallar vardır, ve kişi eğer bunları izleyebilirse manevi idrakin en yüksek platformuna kendiliğinden yükselir. Ve şüphesiz özgür olur.

23

यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामकारतः ।
न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परां गतिम् ॥२३॥

yaḥ śāstra-vidhim utsṛjya
vartate kāma-kāratah
na sa siddhim avāpnoti
na sukham na parām gatim

yaḥ—her kim; *śāstra-vidhim*—kutsal metinlerde belirtilen şart ve kurallar; *utsṛjya*—bırakmak; *vartate*—kalır; *kāma-kāratah*—hırs ile kaprisli bir şekilde hareket etmek; *na*—asla; *saḥ*—kişi;

siddhim—mükemmellik; *avāpnoti*—ulaşır; *na*—asla; *sukham*—mutluluk; *na*—asla; *parām*—yüce; *gatim*—mükemmellik mertebesi.

ÇEVİRİ

Manevi öğretilere boşverip kendi kaprislerine göre hareket edenler, ne mükemmelliğe, ne de yüce hedefe ulaşabilirler.

AÇIKLAMA

Daha önce de anlatıldığı gibi, *sāstra-vidhi*, yani *sāstra* emirleri insan toplumundaki farklı kastlara ve sınıflara verilmiştir. Bu şart ve kuralları herkes izlemelidir. Kişi, eğer bunları izlemez ve kendi hırsına, aç gözlülüğüne ve arzularına göre kaprisle hareket ederse yaşamda mükemmelliğe asla ulaşamaz. Birbaşka deyişle, kişi bütün bunları teorik olarak bilebilir, fakat kişi bunları kendi yaşamına uygulamazsa insanların içindeki en alçak kişidir. İnsan suretindeki yaşamda, canlı varlığın, aklı başında olması ve yaşamını en üst platforma yükseltmesi için belirlenmiş olan kuralları izlemesi gerekir, fakat kişi eğer bunları izlemezse o zaman kendisini alçaltır. Fakat, kişi eğer şart ve kuralları ve ahlak prensiplerini izleyip de sonunda Yüce Tanrıyı anlama seviyesine ulaşamazsa o zaman bütün bilgisi yozlaşır. Tanrının varlığını kabul etse bile, eğer Tanrıya hizmet etmekle meşgul olmazsa o zaman bütün gayreti boşa gider. Bu bakımdan, kişi kendisini yavaş yavaş Kṛṣṇa şuuru ve adanmış hizmet platformuna yükseltmelidir; kişi ancak bu yolla en yüce mükemmellik durumuna yükselebilir.

Burada kullanılan *kāma-kāratah* sözcüğü çok önemlidir. Kuralları, bilerek ihlal eden kişi hırsına uyuyor demektir. Kişi, yasak olduğunu bilmesine rağmen yine de o hareketi yapıyorsa kaprisle hareket ediyor demektir. Neyin yapılması gerektiğini bilmesine rağmen yapmıyorsa da kaprisle hareket ediyor demektir. Bu gibi kişiler Yüce Tanrı tarafından lanetlenirler. Bu kişiler insan yaşamındaki mükemmelliğe ulaşamazlar. İnsan yaşamının amacı kişinin var oluşunu arıtabilmesidir; bu bakımdan, şart ve kuralları izlemiyenler, kendilerini ne arıtabilirler, ne de gerçek mutluluk mertebesine yükselebilirler.

24

तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते कार्याकार्यव्यवस्थितौ ।
ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म कर्तुमिहार्हसि ॥२४॥

tasmāc çāstraṁ pramāṇaṁ te
kāryākārya-vyavasthitau
jñātvā śāstra-vidhānoktaṁ
karma kartum ihārhasi

tasmāt—öyleyse; *śāstram*—kutsal metinler; *pramāṇam*—delil; *te*—senin; *kārya*—görev; *akārya*—ve yasaklanmış faaliyetler; *vyavasthitau*—belirlemekte; *jñātvā*—bilerek; *śāstra*—kutsal metinlerin; *vidhāna*—şart ve kurallar; *uktam*—ilan edildiği gibi; *karma*—çalışma; *kartum*—yap; *iha*—bu dünyada; *arhasi*—yapmalısın.

ÇEVİRİ

Kişi, kutsal metinlerin ıslah edici kurallarına göre neyin görev olduğunu ve neyin görev olmadığını anlamalıdır. Ve bu gibi şart ve kuralların bilincinde olarak hareket edip yavaş yavaş yücelmelidir.

AÇIKLAMA

Onbeşinci Bölümde belirtildiği gibi, *Vedalar*'ın belirlemiş olduğu bütün şart ve kurallar Kṛṣṇa'yı bilmek içindir. Kişi, eğer *Bagavad-gītā* aracılığı ile Kṛṣṇa'yı anlar ve Kṛṣṇa şuuru ile kendisini adanmış hizmetle meşgul ederse o zaman Vedik literatürü tarafından sunulan bilginin mükemmelliğine ulaşır. Rab Çaitanya Mahāprabhu bu yöntemi çok kolaylaştırmıştır. O, insanlardan sadece Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare'yi zikretmelerini ve Tanrıya adanmış hizmetle meşgul olmalarını ve Tanrıya sunulmuş yiyecek artıklarını yemelerini istemiştir. Bütün bu adanmış faaliyetlerle meşgul olan kişi, bütün Vedik literatürü öğrenmiş sayılır. Bu kişi mükemmel sonuca ulaşmıştır. Tabii ki, Kṛṣṇa şuurunda olmayan ve adanmış hizmette bulunmayan sıradan beşerlerin neyi yapıp neyi yapmayacakları da Vedik öğretiler tarafından belirlenir. Kişi, bu öğretilere karşı çıkmaksızın istenilenleri yerine getirmelidir. Buna, *śāstra* ilkelerini izlemek denir. *Śāstra*, koşullanmış ruhta görülen dört başlıca kusurdan özgürdür. Koşullanmış ruhta görülen bu dört kusur; mükemmel olmayan duyulara sahip olması, hile yapmaya eğilimli olması, hata yapacağının kesin olması, ve yanılacağının kesin olmasıdır. Koşullanmış yaşamdaki bu dört başlıca kusur, kişinin şart ve kurallar koyabilecek mükemmellikte olmadığını gösterir. Bu bakımdan, bu kusurlardan arıtılmış olan *śāstra*nın şart ve kuralları, bütün büyük bilgeler, *āçāryalar*

ve büyük ruhlar tarafından olduğu gibi kabul edilir.

Hindistan'da birçok manevi anlayış grupları vardır ve bunlar, genel olarak şahsiyetçiler ve gayrişahsiyetçiler olmak üzere ikiye ayrılırlar. Fakat, her iki gurup ta yaşamlarını Vedik ilkelere göre düzenler. Kutsal metinlerde belirtilmiş olan ilkeleri izlemeyen kişi mükemmellik mertebesine yükselemez. Bu bakımdan, *śāstraların* maksadını anlayan kişi talihli kişi olarak görülür.

İnsan toplumunda, Tanrının Yüce Şahsını anlamak için belirlenmiş ilkelere karşı antipati duymak yoldan çıkmaya sebep olur. İnsan yaşamında işlenen en büyük kusur budur. Ve bundan dolayı, Tanrının Yüce Şahsının enerjisi olan *māyā*, üçlü dert suretinde bizi sürekli olarak rahatsız eder. Yüce Tanrıyı anlama kapısı açılmadan önce kişi, kendisini en azından erdem haline yükseltmelidir. Kendisini erdem halinin standartlarına yükseltemiyen kişi şeytani yaşama sebebiyet veren cehalet ve ihtiras hallerinde kalır. Cehalet ve ihtiras halinde olanlar, kutsal metinlerle, kutsal insanlarla ve Tanrının Yüce Şahsının anlaşılmasını sağlayan yöntemlerle alay ederler. Manevi öğretmenin öğretilerine itaat etmezler ve kutsal metinlerin ıslah edici kurallarını umursamazlar. Adanmış hizmetin hikmetlerini duymuş olmalarına rağmen adanmış hizmete cezbolmazlar. Ve böylece kendi yöntemlerini üretirler. İşte insan toplumunu şeytani yaşam tarzlarına sürükleyen kusurlardan bazıları bunlardır. Fakat, kişi eğer müridini yüce bir yola yöneltebilen deha sahibi bir mürşidin rehberliği altına girerse o zaman yaşamda başarılı olur.

Kutsal ve Şeytani Doğalar konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Onaltıncı Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONYEDİNCİ BÖLÜM



Îmanın Bölümleri

1

अर्जुन उवाच
ये शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजन्ते श्रद्धयान्विताः ।
तेषां निष्ठा तु का कृष्ण सत्त्वमाहो रजस्तमः ॥१॥

arjuna uvāca
ye śāstra-vidhim utsṛjya
yajante śraddhayānvitāḥ
teṣāṁ niṣṭhā tu kā kṛṣṇa
sattvam āho rajas tamaḥ

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *ye*—olanlar; *śāstra-vidhim*—kutsal metinlerde belirtilmiş olan ıslah edici kurallar; *utsṛjya*—bırakmak; *yajante*—ibadet; *śraddhayā*—tam îman; *anvitāḥ*—sahiplenmiş; *teṣām*—onların; *niṣṭhā*—îman; *tu*—fakat; *kā*—ne; *kṛṣṇa*—Ey Kṛṣṇa; *sattvam*—erdemde; *āho*—veya başka; *rajaḥ*—ihtirasta; *tamaḥ*—ve cehalette.

ÇEVİRİ

Arjuna sordu: Ey Kṛṣṇa, kutsal metinlerde belirtilmiş olan ilkeleri izlemeyip kendi akıllarına göre ibadet edenler ne durumdadır? Bunlar erdem halindemidir, yoksa ihtiras veya cehalet halindemidir?

AÇIKLAMA

Dördüncü Bölümün otuzdokuzuncu maddesinde belirtildiği gibi, belli

bir ibadete inanan kişiler yavaş yavaş bilgi seviyesine yükselerek barış ve refahın en yüksek mükemmellik seviyesine ulaşırlar. Onaltıncı Bölümde ulaşılan sonuca göre ise, kutsal metinler tarafından belirtilmiş olan ilkeleri izlemiyenlere *asura*, yani şeytan denir ve bu kutsal öğretileri izleyenlere *deva*, yani yarıtanrı denir. Fakat, eğer birisi, kutsal öğretilerde bahsi geçmeyen bazı kuralları inançla izlerse durumu ne olur? İşte, Arjuna'nın bu şüphesi burada Kṛṣṇa tarafından giderilmektedir. Bir insana Tanrı sıfatı vererek ona îman edip ibadet edenler erdemdemidir, ihtirastamıdır, yoksa cehalettemidir? Bu gibi kişiler yaşamda mükemmelliğe ulaşabilirler mi? Bunların gerçek bilgiye ulaşmaları ve kendilerini en yüce mükemmellik mertebesine yükseltmeleri mümkünmüdür? Kutsal metinlerde belirtilmiş olan şart ve kuralları izlemiyerek başka birşeye îman eden ve ilahlara, yarıtanrılara ve insanlara ibadet edenler bu gayretlerinde başarıya ulaşırlar mı? Arjuna, Kṛṣṇa'ya bu soruları yöneltmektedir.

2

श्रीभगवानुवाच

त्रिविधा भवति श्रद्धा देहिनां सा स्वभावजा ।
सात्त्विकी राजसी चैव तामसी चेति तां शृणु ॥२॥

śrī-bagavān uwāca
tri-vidhā bavati śraddhā
dehināṁ sā svabhāva-jā
sāttvikī rājasī caiva
tāmasī ceti tāṁ śṛṇu

śrī-bagavān uwāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *tri-vidhā*—üç çeşidin; *bavati*—olur; *śraddhā*—îman; *dehinām*—vücutlanmış olanın; *sā*—o; *sva-bāva-jā*—maddi doğanın bu haline göre; *sāttvikī*—erdem halinde; *rājasī*—ihtiras halinde; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *tāmasī*—cehalet halinde; *ca*—ve; *iti*—böylece; *tām*—o; *śṛṇu*—Benden duy.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Koşullanmış ruhun edindiği doğa haline göre; erdem, ihtiras ve cehalet hallerinde olmak üzere kişi üç çeşit îmandan birine sahip olabilir. Şimdi bunları dinle.

AÇIKLAMA

Kutsal metinler tarafından belirtilmiş şart ve kuralları bilmelerine rağmen tembellik, veya gevşeklik nedeniyle bu şart ve kuralları izlemeyi bırakanlar, maddi doğanın halleri tarafından yönetilirler. Erdem, ihtiras ve cehalet hallerinde yapmış oldukları geçmiş faaliyetlerine göre belli niteliklerde bir mizaç edinirler. Canlı varlık ile doğa hallerinin birlikteliği çok uzun bir zamandan beri sürmektedir. Canlı varlık, maddi doğa ile bağlantılı olduğu için maddi haller ile olan beraberlik durumuna göre çeşitli akıl yapıları edinir. Fakat, kişi eğer deha sahibi bir manevi öğretmenin rehberliği altına girerek onun şart ve kurallarına uyarsa mizacı değişebilir. Kişi, cehalet halinden erdem haline, veya ihtiras halinden erdem haline yavaş yavaş yükselebilir. Buradan çıkartacağımız sonuca gelince, belli bir doğa haline ait olan kör bir inanç kişiyi mükümmellik seviyesine yükseltemez. Kişi, zekası ile ve deha sahibi bir mürşidin yardımı ile herşeyi dikkatlice ele almalıdır. Böylece daha yüksek doğa hallerine yükselebilir.

3

सत्त्वानुरूपा सर्वस्य श्रद्धा भवति भारत ।
श्रद्धामयोऽयं पुरुषो यो यच्छ्रद्धः स एव सः ॥३॥

sattvānurūpā sarvasya
śraddhā bavati bhārata
śraddhā-mayo 'yam puruṣo
yo yac-chraddhaḥ sa eva saḥ

sattva-anurūpā—var oluş durumuna göre; *sarvasya*—herkesin; *śraddhā*—îman; *bavati*—olur; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu; *śraddhā*—îman; *mayaḥ*—dolu; *ayam*—bu; *puruṣaḥ*—canlı varlık; *yaḥ*—kim; *yat*—hangisinin olması; *śraddhaḥ*—îman; *saḥ*—böylece; *eva*—kesinlikle; *saḥ*—kişi.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın oğlu; kişi, çeşitli doğa halleri altında var oluşuna göre belli tiplerde inançlar geliştirir. Canlı varlık, etkisi altında bulunduğu doğa haline göre belli bir inançtan yanadır.

AÇIKLAMA

İnsanlar, her ne olurlarsa olsunlar belli bir inanca sahiplerdir. Fakat, etkisi altında bulundukları doğa hallerine göre inançları erdemli, ihtiraslı, veya cahildir. Kişi, böylece sahip olduğu belli bir inanca göre belli kişilerle beraber olur. Fakat asıl gerçek, Onbeşinci Bölümde belirtildiği gibi, her canlının Yüce Tanrının öz parçası olmasıdır. Bu bakımdan, kişi özgün olarak bütün doğa hallerine aşkındır. Fakat, Tanrının Yüce Şahsı ile olan ilişkisini unutarak koşullanmış yaşamda maddi doğa ile ilişki kuran bir ruh, maddi doğanın çeşitli halleri ile olan ilişkisine göre kendi konumunu yaratır. Bunun sonucunda ortaya çıkan suni bir inanç ve yaşam sadece maddidir. Kişi, belli bir izlenim, veya belli bir yaşam kavramı tarafından yönetilmekle beraber *nirguṇa*dır, yani aşkındır. Bu bakımdan kişi, Yüce Tanrı ile olan akrabalığını yeniden kazanmak için üzerindeki pislik birikiminden arınmalıdır. Korkusuzca geri dönmek için izlenecek yegane yol budur ve bu yol Kṛṣṇa şuurudur. Kişi, eğer Kṛṣṇa şuuruna ulaşırsa, o zaman bu yolun kişiyi mükemmelliğe ulaştıracağı garanti olur. Kişi, eğer bu benlik idraki yoluna girmezse, o zaman kesinlikle doğa hallerinin etkisi altında kalır.

Bu dörtlükte kullanılmış olan *śraddhā*, yani "îman" sözcüğü çok önemlidir. *Śraddhā*, yani " îman" özgün olarak erdem halinden çıkar. Kişi, bir yaratanrıya, veya yaratılmış bir tanrıya, veya bazı hurafelere inanabilir. Kişinin güçlü inancı maddi erdemin çalışması ile üretilir. Fakat, maddi yaşamda hiçbir çalışma tamamen arınmamıştır. Karışıktır. Saf bir erdem halinde değildir. Saf erdem aşkındır. Kişi, arınmış bir erdem ile Tanrının Yüce Şahsının gerçek doğasını anlıyabilir. Kişinin inancı tamamen arınmış bir erdem halinde olmadıkça, o inanç maddi doğanın herhangibir hali tarafından kirletilmeye hedef olur. Kirlenmiş doğa halleri kalbe yayılır. Bu bakımdan, kişinin inancı, maddi doğanın belli bir hali ile ilişki içerisinde olan kalbinin konumuna göre oluşur. Eğer kişinin kalbi erdem halinde ise inancının da erdem halinde olduğu bilinmelidir. Kalbi eğer ihtiras halinde ise inancı da ihtiras halindedir. Ve kalbi eğer karanlık halinde ise, yanılgı içerisinde olan bu kişinin inancı da kirlidir. Böylece bu dünyada çeşitli inanç tipleri oluşmuş ve bu çeşitli inanç tiplerine göre çeşitli dinler ortaya çıkmıştır. Dîni inancın gerçek ilkesi saf erdem içindedir, fakat kalp lekeli olduğu için farklı tiplerde dîni ilkeler ortaya çıkmış ve böylece oluşan çeşitli inançlara göre çeşitli ibadet şekilleri oluşmuştur.

4

यजन्ते सात्त्विका देवान् यक्षरक्षांसि राजसाः ।
प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये यजन्ते तामसा जनाः ॥४॥

yajante sāttvikā devān
yakṣa-rakṣāṁsi rājasāḥ
pretān bhūta-gaṇāṁś cānye
yajante tāmasā janāḥ

yajante—ibadet; *sāttvikāḥ*—erdem halinde olanlar; *devān*—yarıtanrılar; *yakṣa-rakṣāṁsi*—şeytanlar; *rājasāḥ*—ihtiras halinde olanlar; *pretān*—ölülerin ruhları; *bhūta-gaṇān*—hayaletler; *ca*—ve; *anye*—diğerleri; *yajante*—ibadet; *tāmasāḥ*—cehalet halinde; janāḥ—halk.

ÇEVİRİ

Erdem halindekiler yarıtanrılara, ihtiras halindekiler şeytanlara ve cehalet halindekiler hayaletlere ve ruhlara taparlar.

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsı, harici faaliyetlerine göre, çeşitli tiplerdeki ibadetleri izleyenleri bu maddede anlatmaktadır. Kutsal metinlerin öğretilerine göre, sadece Tanrının Yüce Şahsı ibadet edilmeye layıktır, fakat Tanrıya pek bir inanç duymayanlar, veya kutsal metinlerin öğretilerine sadık kalmayanlar, maddi doğanın halleri içerisinde bulundukları belli durumlara göre çeşitli nesnelere taparlar. Erdem halinde olanlar genellikle yarıtanrılara taparlar. Bu yarıtanrılar; Brahmā, Śiva, İndra, Candra ve güneş tanrısı gibi diğerlerini kapsar. Çeşitli yarıtanrılar vardır. Erdem halinde olanlar belli bir maksatla belli bir yarıtanrıya taparlar. Aynı şekilde, ihtiras halinde olanlar şeytanlara taparlar. Örneğin, İkinci Dünya Savaşı sırasında karaborsadan büyük para kazananlar Hitler'e tapmakta idiler. Aynı şekilde, ihtiras ve cehalet halinde olanlar, genellikle güçlü bir insanı Tanrı olarak görürler. Bunlar, herhangibir kişiye Tanrı diye ibadet edilebileceğini ve bu ibadetten de aynı faydanın sağlanabileceğini zannederler.

Burada açıkça belirtildiği gibi, ihtiras halinde olanlar bazı tanrılar yaratırlar ve cehaletin karanlığı içerisinde olanlar da ölü ruhlara

taparlar. Bazen, ölü bir adamın mezarına tapınanları görürüz. Cinsel hizmet te karanlık haline aittir. Aynı şekilde, Hindistan'ın uzak köylerinde hayaletlere tapanlar vardır. Bazen, bazı alt sınıf halkın ormana giderek içerisinde hayalet bulunduğu sandıkları bir ağaca taptıkları ve ona hediyeler ve kurbanlar sundukları görülür. Bu tipteki tapınmalar Tanrı ibadeti değildir. Tanrı ibadeti, saf erdemin aşkınlığına sahip kişilere mahsustur. *Śrīmad-Bāgavatam* (4.3.23) bu konuda şöyle der: *sattvaṁ viśuddham vasudeva-śabditam*: "Kişi saf erdem durumuna ulaşınca Vāsudeva'ya ibadet eder." Bu demektir ki, maddi doğa hallerinden tamamen arınmış olanlar ve aşkın konumda bulunanlar Tanrının Yüce Şahsına ibadet ederler.

Gayrişahsiyetçilerin erdem halinde olmaları gerekir ve onlar beş çeşit yarıtanrıya taparlar. Onlar, felsefileştirilmiş Viṣṇu olarak bilinen gayriṣahsi Viṣṇu'nun maddi dünyadaki suretine taparlar. Viṣṇu, Tanrının Yüce Şahsının yayılımıdır, fakat gayriṣahsiyetçiler nihai olarak Tanrının Yüce Şahsına inanmadıkları için Viṣṇu suretinin gayriṣahsi Brahman'ın bir başka hali olduğunu sanırlar; aynı şekilde, Rab Brahmā'yı ihtirasın maddi halinin gayriṣahsi sureti olarak düşünürler. Böylece, beş çeşit tanrıyı ibadete layık görürler, fakat asıl hakikati gayriṣahsi Brahman olarak kabul ettikleri için nihai sonda yer alan bütün ibadete layık nesneleri dışlarlar. Sonuç olarak, doğanın maddi hallerinin farklı nitelikleri aşkın doğada bulunan kişilerle ilişki kurularak arıtılabilir.

5-6

अशास्त्रविहितं घोरं तप्यन्ते ये तपो जनाः ।
दम्भाहंकारसंयुक्ताः कामरागबलान्विताः ॥५॥
कर्षयन्तः शरीरस्थं भूतग्राममचेतसः ।
मां चैवान्तःशरीरस्थं तान् विद्ध्यासुरनिश्चयान् ॥६॥

aśāstra-vihitaṁ goraṁ
tapyante ye tapo janāḥ
dambhāhaṅkāra-saṁyuktāḥ
kāma-rāga-balānvitāḥ

karṣayantaḥ śarīra-sthaṁ
bhūta-grāmam acetasaḥ
māṁ caivāntaḥ śarīra-sthaṁ
tān viddhy āsura-niścayān

aśāstra—kutsal metinlerde olmayan; *vihitam*—yöneltilmiş; *goram*—diğerleri için zararlı; *tapyante*—geçmek; *ye*—olanlar; *tapaḥ*—çileler; *janāḥ*—şahıslar; *dambha*—gururla; *ahaṅkāra*—ve bencillikle; *saṁyuktāḥ*—meşgul; *kāma*—şehvetin; *rāga*—ve bağımlılığın; *bala*—gücüyle; *anvitāḥ*—tahrik; *karṣayantaḥ*—eziyet; *śarīra-stham*—vücut içerisinde bulunan; *būta-grāmam*—maddi unsurların kombinasyonu; *acetasaḥ*—yanlış yönlendirilmiş bir akıla sahip olmak; *mām*—Beni; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *antaḥ*—içerisinde; *śarīra-stham*—vücut içerisinde; *tān*—onlara; *viddhi*—anla; *āsura-niścayān*—şeytanlar.

ÇEVİRİ

Kutsal metinlerde tavsiye edilmeyen zor çilelere ve kefaretlere katlananlar ve bunu gurur ve bencillikle yapanlar, hırs ve bağımlılığın tahrikine kapılanlar, budala olanlar ve vücutlarının maddi unsurlarına olduğu kadar kendi kalplerinde bulunan Üstünruha da işkence edenler şeytan olarak bilinirler.

AÇIKLAMA

Kutsal öğretilerde bahsedilmeyen bazı çile ve kefaret biçimleri icat edenler vardır. Buna örnek olarak, politik bakımdan terfi etmek amacı ile oruç tutanları gösterebiliriz. Kutsal metinler, herhangibir toplumsal ve politik bir amaç için değil, fakat manevi gelişme amacı ile oruç tutmayı tavsiye eder. Bundan başka bir amaçla kendilerini çileye sokanlar, *Bagavad-gītā*'ya göre şeytani kişilerdir. Bunların yaptıkları, kutsal öğretilere aykırıdır ve toplum genelinde hiçbir fayda getirmez. Aslında bunlar, bazı maddi zenginliklere ulaşmak amacıyla gurur, sahte nefis, hırs ve bağımlılıkla hareket ederler. Bu gibi faaliyetler, sadece vücudu oluşturan unsurları rahatsız etmekle kalmayıp, aynı zamanda vücut içerisinde yaşıyan Tanrının Yüce Şahsını da rahatsız eder. Herhangibir politik amaçla yapılan otorite dışı oruç ve kefaretler diğerlerini de rahatsız eder. Bu gibi şeylerin Vedik literatüründe yeri yoktur. Şeytani kişiler, düşmanlarını veya diğer partileri bu yolla kendi arzularına alet edebileceklerini sanırlar, fakat bazen de tuttukları ölüm oruçlarında ölürler. Bu gibi hareketler Tanrının Yüce Şahsı tarafından onaylanmaz, ve Onun dediğine göre, bu gibi faaliyetlerle meşgul olanlar şeytani kişilerdir. Bu gibi faaliyetler Tanrının Yüce Şahsına hakaret niteliği taşır, çünkü bunlar kutsal öğretilere aykırı faaliyetlerdir. Bununla ilgili olarak burada kullanılmış olan *acetasaḥ* sözcüğü çok önemlidir. Normal bir akıla sahip olanların

kutsal öğretilere uymaları gerekir. Bu konumda olmayanlar kutsal metinleri ihmal ve ihlal ederler ve kendi icat ettikleri çile ve kefaretleri uygularlar. Bir önceki bölümde anlatıldığı gibi, kişi, bu gibi şeytani kişilerin sonlarını daima hatırlamalıdır. Tanrı, bu gibi kişileri tekrar tekrar şeytani rahimlerde doğarak dünyaya gelmeye zorlar. Sonuç olarak bunlar, Tanrının Yüce Şahsı ile olan akrabalıklarını bilmeksizin şeytani ilkeler içerisinde çeşitli yaşamlar yaşamaya mahkum olurlar. Fakat, bu gibi kişiler eğer kendilerini Vedik hikmete yöneltebilecek bir mürşidin rehberliği altına girecek kadar talihli iseler, o zaman bu maddi esaretten kurtularak sonunda yüce kazanca ulaşabilirler.

7

आहारस्त्वपि सर्वस्य त्रिविधो भवति प्रियः ।
यज्ञस्तपस्तथा दानं तेषां भेदमिमं शृणु ॥७॥

āhāras tv api sarvasya
tri-vidho bavati priyaḥ
yajñas tapas tathā dānaṁ
teṣāṁ bedam imaṁ śṛṇu

āhāraḥ—yemek; *tu*—kesinlikle; *api*—de-da; *sarvasya*—herkesin; *tri-vidhaḥ*—üç çeşidin; *bavati*—orada; *priyaḥ*—sevgili; *yajñaḥ*—fedakarlık; *tapaḥ*—çile; *tathā*—de-da; *dānam*—hayır işi; *teṣām*—onların; *bedam*—farklılıklar; *imam*—bu; *śṛṇu*—duymak.

ÇEVİRİ

Herkesin tercih ettiği yiyecekler bile maddi doğanın üç haline göre üç çeşittir. Aynı şey; fedakarlık, çile ve hayır işleri için de geçerlidir. Şimdi bunların arsındaki farkları dinle.

AÇIKLAMA

Maddi doğa hallerindeki farklı ortamlara göre, yemek yemekte ve fedakarlık, çile ve hayır işlerinde de fedakarlıklar görülür. Bunların hepsi aynı seviyede yapılmaz. Hangi hareketin maddi doğanın hangi haline ait olduğunu anlayanlar akıllı kişilerdir; her çeşit fedakarlığın, yiyeceğin ve hayır işlerinin aynı seviyede olduğunu zannedenler bunların arasındaki farklılıkları göremezler ve ahmaktırlar. Kişinin mükemmelliğe ulaşabilmesi için istediği herşeyi serbestçe yapabileceği fikrini yayan misyonerler vardır. Fakat, bu budala rehberler kutsal

metinlerin öğretilerine göre hareket etmemektedirler. Bunlar, bazı çıkmaz yollar icat ederek toplumu yanlış yöne sürüklerler.

8

आयुःसत्त्वबलारोग्यसुखप्रीतिविवर्धनाः ।
रस्याः स्निग्धाः स्थिरा हृद्या आहाराः सात्त्विकप्रियाः ॥८॥

āyuḥ-sattva-balārogya-
sukha-prīti vivardhanāḥ
rasyāḥ snigdhāḥ sthirā hṛdyā
āhārāḥ sāttvika-priyāḥ

āyuḥ—yaşam süresi; *sattva*—var oluş; *bala*—güç; *ārogya*—sağlık; *sukha*—mutluluk; *prīti*—ve tatminiyet; *vivardhanāḥ*—artarak; *rasyāḥ*—sulu; *snigdhāḥ*—yağlı; *sthirāḥ*—dayanıklı; *hṛdyāḥ*—kalbi memnun edici; *āhārāḥ*—yiyecek; *sāttvika*—erdem halindeki kişiye; *priyāḥ*—lezzetli.

ÇEVİRİ

Erdem halindekilerin sevdikleri yiyecekler yaşamı uzatır ve arıtır, ve kişiye kuvvet, sağlık, mutluluk ve tatminiyet verir. Bu gibi yiyecekler; sulu, yağlı, sağlığa yararlı ve kalbi memnun edicidir.

9

कट्वम्ललवणात्युष्णतीक्ष्णरूक्षविदाहिनः ।
आहारा राजसस्येष्टा दुःखशोकामयप्रदाः ॥९॥

katv-amla-lavaṇāty-uṣṇa-
tīkṣṇa-rūkṣa-vidāhinaḥ
āhārā rājasasyeṣṭā
duḥkha-śokāmaya-pradāḥ

kaṭu—acı; *amla*—ekşi; *lavaṇa*—tuzlu; *ati uṣṇa*—çok baharatlı; *tīkṣṇa*—keskin kokulu; *rūkṣa*—kuru; *vidāhinaḥ*—yanık; *āhārāḥ*—yiyecekler; *rājasasya*—ihtiras halindeki kişiye; *iṣṭāḥ*—lezzetli; *duḥkha*—rahatsızlık; *śoka*—dert; *āmaya*—hastalık; *pradāḥ*—sebep olan.

ÇEVİRİ

Çok acı, ekşi, tuzlu, baharatlı, keskin kokulu, kuru ve yanık yiyecekler ihtiras halindekiler tarafından sevilir. Bu gibi yiyecekler, rahatsızlık, dert ve hastalığa sebep olurlar.

10

यातयामं गतरसं पूति पर्युषितं च यत् ।
उच्छिष्टमपि चामेध्यं भोजनं तामसप्रियम् ॥१०॥

yāta-yāmaṁ gata-rasaṁ
pūti paryuṣitaṁ ca yat
ucchiṣṭam api cāmedhyaṁ
bojanaṁ tāmasa-priyam

yāta-yāmam—yenilmesinden üç saat önce pişirilmiş olan yiyecek; *gata-rasam*—tatsız; *pūti*—kötü kokulu; *paryuṣitam*—bozulmuş; *ca*—de-da; *yat*—olan; *ucchiṣṭam*—diğerleri tarafından yenmiş olan yiyecek artıkları; *api*—de-da; *ca*—ve; *amedhyam*—dokunulmaz; *bojanam*—yemek; *tāmasa*—karanlık halinde olana; *priyam*—sevgili.

ÇEVİRİ

Üç saatten fazla bir zaman önce hazırlandıktan sonra yenilen, tatsız, çürümüş ve bozulmuş yiyecekler, artıklar ve iğrenç şeylerden yapılmış yiyecekler karanlık halinde olanlar tarafından sevilir.

AÇIKLAMA

Yiyeceğin amacı, yaşamı uzatmak, aklı arıtmak ve vücuda güç katmaktır. Süt ürünleri, şeker, pirinç, buğday, meyveler, sebzeler sağlık için en faydalı besinler olarak geçmişin büyük otoriteleri tarafından belirlenmiştir. Bu yiyecekler erdem halinde olanlar tarafından çok sevilir. Kızarmış mısır ve melas gibi yiyecekler tek başlarına çok lezzetli olmasalar bile, sütle veya diğer gıdalarla karıştırıldığı zaman lezzetli olurlar. Dolayısıyla bunlar da erdem haline aittir. Bütün bu besinler doğal olarak saftır. Bunlar, et ve alkollü içki gibi iğrenç şeylerden tamamen ayrı bir konumdadır. Sekizinci maddede bahsi geçen yağlı yiyeceklerin, katledilmiş bir hayvanın yağı ile hiçbir ilişkisi yoktur. Hayvansal yağ, en güzel gıda olan sütte bolca mevcuttur. Süt, tereyağı, peynir ve benzeri süt ürünleri suçsuz hayvanları öldürmeye gerek bırakmayacak kadar hayvansal yağ ihtiva ederler.

Hayvan katliamı sadece zalim bir kafa yapısı yüzünden sürmektedir. Gerekli hayvansal yağın uygun bir yolla vücuda kazandırılması süt içerek olur. Katliam insanlık dışı bir şeydir. Protein; mercimek, bezelye, buğday, vs. gibi besinlerde bolca mevcuttur.

Çok acı, çok tuzlu, veya çok baharatlı, veya içine çok fazla kırmızı biber katılmış olan ihtiras haline ait yiyecekler midedeki sümüğü azaltarak hastalığa yola açarlar. Özellikle, taze olmayan yiyecekler karanlık, veya cehalet haline aittir. Yenilmesinden üç saat önce pişmiş olan bütün yiyecekler (Tanrıya sunulmuş yiyecek *prasādam* hariç) karanlık haline aittir. Bu gibi kalmış yiyecekler bozulmaya başladıkları için kötü kokarlar ve karanlık haline ait kişileri cezbederken erdem halinde olanları iğrendirirler.

Yiyecek artıkları, sadece Yüce Tanrıya sunulmuş olan yemek artıkları ise, veya özellikle manevi öğretmen olmak üzere ilk önce kutsal bir şahıs tarafından yenilmişse o zaman yenilebilir. Aksi taktirde, yiyecek artıkları karanlık haline aittir ve hastalığa yol açar. Bu gibi yiyecekler karanlık halindeki kişiler için çok lezzetli olmakla beraber erdem halindekiler bu yiyeceklere dokunmak bile istemezler. En iyi yiyecek, Tanrının Yüce Şahsına sunulmuş olan yiyecek artıklarıdır. Yüce Tanrı, sebze ve buğdayla hazırlanmış yiyecekleri ve süt ürünlerini, adanmışlık ile sunulduğu taktirde kabul edeceğini *Bagavad-gītā*'da belirtir. *Patraṁ, puṣpaṁ, palaṁ toyam*. Tabii ki adanmışlık ve aşk, Tanrının Yüce Şahsı tarafından kabul edilen başlıca şeylerdir. Fakat, *prasādam*ın özel bir şekilde hazırlanmasının gerekliliğinden de bahsedilir. Kutsal öğretiler doğrultusunda hazırlanan ve Tanrının Yüce Şahsına sunulan yiyecekler uzun bir süre önce pişirilmiş olsa bile yenilebilir, çünkü bu yiyecekler aşkındır. Bundan dolayı, yiyeceğin mikroplardan arıtılması ve herkes için lezzetli bir hale gelebilmesi için Tanrının Yüce Şahsına sunulması gerekir.

11

अफलाकाङ्क्षिभिर्यज्ञो विधिदिष्टो य इज्यते ।
यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्त्विकः ॥११॥

aphalākāṅkṣibhir yajño
vidhi-diṣṭo ya ijyate
yaṣṭavyam eveti manaḥ
samādhāya sa sāttvikaḥ

aphala-ākāṅkṣibhiḥ—sonuç arzulamaktan uzak olanlar tarafından; *yajñaḥ*—fedakarlık; *vidhi-diṣṭaḥ*—kutsal metinlerin direktifleri doğrultusunda; *yaḥ*—hangi; *ijyate*—icra edilir; *yaṣṭavyam*—icra edilmelidir; *eva*—kesinlikle; *iti*—böylece; *manaḥ*—akıl; *samādhāya*—sabitleştirmek; *saḥ*—o; *sāttvikaḥ*—erdem halinde.

ÇEVİRİ

Fedakarlıkların içerisinde; kutsal metinlerin öğretileri doğrultusunda ve sonuçta herhangibir ödül beklemeksizin, sadece görev olarak yapılan fedakarlıklar erdem haline aittir.

AÇIKLAMA

Kişinin belli bir maksatla fedakarlık yapması genel bir eğilimdir, fakat burada belirtildiği gibi fedakarlık, sonuç için hiçbir arzu duyulmaksızın görev olarak yapılmalıdır. Buna örnek olarak, ibadethanelerde yapılan ritüelleri gösterebiliriz. Bunlar genel olarak bazı maddi çıkarlar sağlamak için yapılır, fakat bu tür fedakarlıklar erdem halinde değildir. Kişi, kiliseye, camiye, veya tapınağa Tanrının Yüce Şahsına olan saygısını sunmak için gitmelidir. Herkes, sadece Tanrıya ibadet etmek için tapınağa gitmenin gereksiz olduğunu düşünür. Fakat, çeşitli maddi çıkarlar sağlamak amacıyla yapılan ibadet kutsal metinler tarafından onaylanmaz. Kişi, sadece Tanrıya saygısını sunmak üzere ibadethaneye gitmelidir. Böyle bir ibadet, kişiyi erdem haline yerleştirir. Tanrının Yüce Şahsına saygılar sunmak ve kutsal öğretilere itaat etmek her medeni insanın görevidir.

12

अभिसन्धाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् ।
इज्यते भरतश्रेष्ठ तं यज्ञं विधि राजसम् ॥१२॥

abhisandhāya tu phalaṁ
dambhārtham api caiva yat
ijyate bharata-śreṣṭha
taṁ yajñaṁ viddhi rājasam

abhisandhāya—arzulamak; *tu*—fakat; *phalam*—sonuç; *dambha*—gurur; *artham*—aşkına; *api*—de-da; *ca*—ve; *eva*—kesinlikle; *yat*—olan; *ijyate*—icra edilmiş; *bharata-śreṣṭha*—Ey Bhāratalar'ın şefi; *tam*—o; *yajñam*—fedakarlık; *viddhi*—bil; *rājasam*—ihtiras halinde.

ÇEVİRİ

Fakat, bazı maddi çıkarlar için, veya gururla yapılan fedakarlıkların ihtiras haline ait olduğunu bilmelisin, Ey Bharatalar'ın şefi.

AÇIKLAMA

Fedakarlık ve ritüeller, bazen cennet krallıklara terfi etmek için, veya bu dünyada bazı maddi çıkarlar sağlamak için yapılır. Bu gibi fedakarlıklar, veya ritüeller ihtiras haline ait olarak kabul edilirler.

13

विधिहीनमसृष्टान्नं मन्त्रहीनमदक्षिणम् ।
श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥१३॥

vidhi-hīnam asṛṣṭānnaṁ
mantra-hīnam adakṣiṇam
sraddhā-virahitaṁ yajñaṁ
tāmasaṁ paricakṣate

vidhi-hīnam—kutsal metinlerin rehberliği olmaksızın; *asṛṣṭa-annam*—prasādam dağıtımı olmaksızın; *mantra-hīnam*—Vedik ilahiler zikredilmeksizin; *adakṣiṇam*—rahiplerin hakkı verilmeksizin; *śraddhā*—îman; *virahitam*—sız-süz; *yajñam*—fedakarlık (kurban); *tāmasam*—cehalet halinde; *paricakṣate*—düşünülür.

ÇEVİRİ

Kutsal metinlerin öğretileri umursanmaksızın, prasādam (manevi yiyecek) dağıtılmaksızın, Vedik ilahiler söylenmeksizin, rahiplerin hakkı verilmeksizin ve inanç duyulmaksızın yapılan fedakarlık, cehalet halinde yapılan bir fedakarlık olarak kabul edilir.

AÇIKLAMA

Cehalet, veya karanlık haline ait inançlar aslında inançsızlıktır. İnsanlar bazen sadece para sahibi olmak için belli bir yaratanrıya taparlar ve kutsal öğretileri inkar ederek kazandıkları parayı eğlence için harcarlar. Bu gibi dînî gösterişler akıllıca bir iş olarak kabul edilmez. Bu gibi ibadetlerin hepsi karanlık haline aittir ve şeytani bir kafa yapısı ürettikleri için insan toplumuna zararlıdır.

14

देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम् ।
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तप उच्यते ॥१४॥

deva-dvija-guru-prājña-
pūjanaṁ śaucam āriavam
brahmacaryam ahiṁsā ca
śārīraṁ tapa ucyate

deva—Yüce Tanrının; *dvija*—brāhmaṇlar; *guru*—manevi öğretmen; *prājña*—ve tapılacak kişiler; *pūjanam*—ibadet; *śaucam*—temizlik; *ārjavam*—basitlik; *brahmacaryam*—bekarlık; *ahiṁsā*—şiddetsizlik; *ca*—de-da; *śārīram*—vücutla ilgili; *tapaḥ*—çile; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Vücutsal çile; Yüce Tanrıya ibadet etmekten; brahmaṇlara, manevi öğretmene, anaya babaya saygı göstermekten; ve temizlik; sadelik; kefaret ve şiddetsizlikten ibarettir.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrı, burada çeşitli çileleri ve kefaretleri izah etmektedir. İlk olarak vücut tarafından uygulanan çile ve kefaretleri açıklamaktadır. Kişi, Tanrıya, yarıtanrılara, mükemmel *brahmaṇlara* ve manevi öğretmene, anaya babaya ve Vedik bilgiye mazhar olmuş herkese saygı göstermeli, veya saygı göstermeyi öğrenmelidir. Bu kişilere gereken saygı gösterilmelidir. Kişi, iç ve dış bakımdan kendisini temizlemeli ve davranışlarında basit olmayı öğrenmelidir. Kutsal öğretilerin onaylamadığı hiçbirşeyi yapmamalıdır. Evlilik hayatı dışında cinsel ilişkide bulunmamalıdır, çünkü kutsal öğretiler cinsel ilişkiye sadece evlilik hayatı içerisinde izin verirler. Buna bekarlık denir. Bunlar vücutla ilgili olan çile ve kefaretlerdir.

15

अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।
स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥१५॥

anudvega-karaṁ vākyaṁ
satyaṁ priya-hitaṁ ca yat

svādhyāyābhyasanaṁ caiva
vāṅ-mayaṁ tapa ucyate

anudvega-karaṁ—tahrik etmemek; *vākyaṁ*—sözler; *satyaṁ*—hakikat dolu; *priya*—sevgili; *hitaṁ*—faydalı; *ca*—de-da; *yat*—hangi; *svādhyāya*—Vedik öğrenim; *abhyasanaṁ*—uygulama; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *vāk-mayaṁ*—sesin; *tapaḥ*—çile; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Konuşmada kısıtlamaya (çileye) girmek; hakikat dolu, memnun edici, faydalı ve diğerlerini tahrik etmeyen sözler söylemekle ve düzenli olarak Vedik literatüründen bahsetmekle olur.

AÇIKLAMA

Kişi, diğerlerinin aklını tahrik etmiyecek bir şekilde konuşmalıdır. Tabii ki, bir öğretmen konuştuğu zaman öğrencilerini eğitmek amacıyla hakikati söylemelidir. Fakat, öğretmen eğer öğrencilerinin akıllarını tahrik edecekse, öğrencilerinden başka kimseyle konuşmamalıdır. Bu, konuşma açısından uygulanan bir kefarettir. Bunun yanısıra, kişi saçma sapan konuşmamalıdır. Manevi konular hakkında konuşan kişi, kutsal metinler çerçevesi içinde konuşmalı ve söylediği sözleri hemen kutsal metinlerin otoritesi ile desteklemelidir. Aynı zamanda, yaptığı konuşma kulağa hoş gelmelidir. Kişi, bu gibi öğretmenlerle sohbet ederek ve onlardan feyz alarak en yüksek kazanca ulaşır. Vedik literatürü sınırsız gibidir ve kişi bunu öğrenmelidir. Buna konuşma kefareti denir.

16

मनःप्रसादः सौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः ।
भावसंशुद्धिरित्येतत् तपो मानसमुच्यते ॥१६॥

manaḥ-prasādaḥ saumyatvaṁ
maunam ātma-vinigrahaḥ
bāva-saṁśuddhir ity etat
tapo mānasam ucyate

manaḥ-prasādaḥ—akli tatminiyet; *saumyatvaṁ*—diğerlerine karşı ikiyüzlülük yapmamak; *maunam*—vakar; *ātma*—benliğin; *vinigrahaḥ*—kontrol; *bāva*—kişinin mizacı; *saṁśuddhiḥ*—arınmak;

iti—böylece; *etat*—bu; *tapaḥ*—çile; *mānasam*—aklın; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Ve tatminiyet, basitlik, vakar, benlik kontrolü ve kişinin yaşamını arıtması akıla ait kısıtlamalardır (çilelerdir).

AÇIKLAMA

Akılı çileye sokmak, akılı duyu tatmniyetinden koparmakla olur. Akıl öyle bir şekilde eğitilmelidir ki daima diğerlerine iyilik etmeyi düşünmelidir. Akılı eğitmenin en iyi yolu ciddi ve ağır bir şekilde düşünmekle olur. Kişi, Kṛṣṇa şuurundan hiç sapmamalı ve duyusal memnuniyetten uzak durmalıdır. Kişinin yaşamını arıtması ancak Kṛṣṇa şuurunda oldukça mümkün olur. Akli tatminiyet, sadece akılı duyusal zevkleri düşünmekten alıkoymakla olur. Duyusal zevkleri ne kadar çok düşünürsek aklımız da o kadar doyumsuz olur. İçinde bulunduğumuz bu çağda gereksiz yere aklımızı çeşitli duyusal memnuniyetlerle meşgul ettiğimiz için aklımızın tatmin olması mümkün değildir. En iyi yol, akılın Vedik literatürü öğrenimine yöneltilmesidir. *Purāṇalar* ve *Mahābhārata* akılı tatmin edici hikayelerle doludur. Kişi bu bilgiden yararlanmalı ve böylece arınmalıdır. Akıl, ikiyüzlülük ve hilekarlıktan arıtılarak herkese nasıl iyilik edebileceğini düşünür bir hale getirilmelidir. Sessizliğin anlamı, insanın daima benlik idrakini düşünmesidir. Kṛṣṇa şuurundaki kişi bu duygu ile mükemmel bir sessizlik içinde kalabilir. Akılın kontrol edilmesi ise, akılı duyusal zevklerden koparmakla olur. Kişi ilişkilerinde dürüst olmalı ve bu yolla yaşamını arıtmalıdır. Bütün bu nitelikler akli faaliyetlerle ilgili kısıtlamaları oluşturur.

17

श्रद्धया परया तप्तं तपस्तत् त्रिविधं नरैः ।
अफलाकाङ्क्षिभिर्युक्तैः सात्त्विकं परिचक्षते ॥१७॥

śraddhayā parayā taptaṁ
tapas tat tri-vidhaṁ naraiḥ
aphalākāṅkṣibhir yuktaiḥ
sāttvikaṁ paricakṣate

śraddhayā—îmanla; *parayā*—aşkın; *taptam*—ifa edilmiş; *tapaḥ*—çile; *tat*—o; *tri-vidham*—üç çeşidin; *naraiḥ*—insanlar tarafından; *aphala-*

ākāṅkṣibhiḥ—meyvelere arzu duymayan; *yuktaiḥ*—meşgul; *sāttvikam*—erdem halinde; *paricakṣate*—denir.

ÇEVİRİ

Maddi çıkarlar beklemeksizin, sadece Yüce Tanrı aşkına aşkın bir îmanla yapılan bu üçlü çileye, erdem halindeki çile denir.

18

सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत् ।
क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमध्रुवम् ॥१८॥

satkāra-māna-pūjārtham
tapo dambhena caiva yat
kriyate tad iha proktaṁ
rājasaṁ calam adhruvam

sat-kāra—saygı; *māna*—onur; *pūjā*—ve ibadet; *artham*—uğruna; *tapaḥ*—çile; *dambhena*—gururla; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *yat*—hangi; *kriyate*—icra edilmiş; *tat*—o; *iha*—bu dünyada; *proktam*—denir; *rājasam*—ihtiras halinde; *calam*—titrek; *adhruvam*—geçici.

ÇEVİRİ

Saygı, şeref ve tapınma kazanmak için gururla yapılan kefaretler, ihtiras haline aittir. Bunlar ne kalıcıdır, ne de süreklidir.

AÇIKLAMA

Bazen, kefaret ve çile diğer insanları cezbetmek ve diğerlerinin saygısını kazanmak için yapılır. İhtiras halindeki kişiler, geri plandakilerin kendilerine tapmalarını, ayaklarını yıkayıp hediyeler sunmalarını sağlarlar. Bu gibi çıkarlar sağlamak için yapılan kefaretler ihtiras haline ait olarak kabul edilir. Bunun sonucu geçicidir; belli bir süre için geçerlidir, fakat sürekli değildir.

19

मूढग्राहेणात्मनो यत् पीडया क्रियते तपः ।
परस्योत्सादनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतम् ॥१९॥

mūḍha-grāheṇātmano yat
pīḍayā kriyate tapaḥ
parasyotsādanārtham va
tat tāmasam udāhṛtam

mūḍha—ahmak; *grāheṇa*—gayretle; *ātmanaḥ*—kişinin kendi benliği; *yat*—hangi; *pīḍayā*—işkence ederek; *kriyate*—icra edilmiş; *tapaḥ*—kefaret; *parasya*—diğerlerine; *utsādana-artham*—çözülüp dağılmaya sebep olma aşkına; *vā*—veya; *tat*—o; *tāmasam*—karanlık halinde; *udāhṛtam*—denir.

ÇEVİRİ

Ahmakçasına, kendisine işkence ederek, veya diğerlerini inciterek, veya tahrip ederek yapılan bir kefaret cehalet haline aittir.

AÇIKLAMA

Çileli kefaretler ödeyerek ölümsüzleşip yarıtanrıları öldürmeye kalkan Hiraṇyakaśipu gibi şeytani kişiler tarafından yapılan ahmakça kefaretler vardır. O, böyle bir güce sahip olabilmek için Brahmā'ya dua etmiş, fakat sonunda Tanrının Yüce Şahsı tarafından öldürülmüştür. İmkansız olan şeyler için zor kefaretler ödemeye kalkmak kesinlikle cehalet haline aittir.

20

दातव्यमिति यद्दानं दीयतेऽनुपकारिणे ।
देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥२०॥

dātavyam iti yad dānaṁ
diyate 'nupakāriṇe
deśe kāle ca pātre ca
tad dānaṁ sāttvikaṁ smṛtam

dātavyam—vermeye değer; *iti*—böylece; *yat*—olan; *dānam*—yardım; *dīyate*—yapılmış; *anupakāriṇe*—karşılık beklemeksizin; *deśe*—uygun bir yerde; *kāle*—uygun bir zamanda; *ca*—de-da; *pātre*—uygun kişiye; *ca*—ve; *tat*—o; *dānam*—yardım; *sāttvikam*—erdem halinde; *smṛtam*—düşünülür.

ÇEVİRİ

Karşılık beklemeksizin, doğru zamanda, doğru yerde ve doğru kişiye, bir görev olarak yapılan yardım erdem halindedir.

AÇIKLAMA

Vedik literatüründe, ruhsal faaliyetlerle meşgul olanlara hayır yardımı yapılması tavsiye edilir. Ayırım yapılmaksızın hayır yardımı yapılması tavsiye edilmez. Ruhsal mükemmellik daima tercih edilir. Bu bakımdan, hayır işinin hac yerinde ve Ay veya Güneş tutulmaları sırasında, veya ay sonunda, *brāhmaṇlara*, veya Vaişnavalara (adanmış kullara), veya tapınaklara yapılması gerekir. Bu yardımlar karşılık beklenmeden yapılmalıdır. Bazen şevkat duygusu nedeniyle fakirlere sadaka verilir, fakat eğer yardım edilen kişi o yardıma layık değilse, yardımı yapan kişi yaptığı yardımdan manevi bir fayda göremez. Birbaşka deyişle, ayırım yapılmaksızın yapılan hayır işi Vedik literatüründe tavsiye edilmez.

21

यत्तु प्रत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः ।
दीयते च परिक्लिष्टं तद्दानं राजसं स्मृतम् ॥२१॥

yat tu pratyupakārārtham
palam uddiśya vā punaḥ
diyate ca parikliṣṭam
tad dānam rājasam smṛtam

yat—olan; *tu*—fakat; *prati-upakāra-artham*—karşılık almak için; *palam*—sonuç; *uddiśya*—arzulamak; *vā*—veya; *punaḥ*—tekrar; *diyate*—verilmiş; *ca*—de-da; *parikliṣṭam*—gönülsüzce; *tat*—o; *dānam*—yardım; *rājasam*—ihtiras halinde; *smṛtam*—olduğu anlaşılır.

ÇEVİRİ

Fakat, karşılık beklenerek, veya meyvesel bir sonuç arzulanarak, veya gönülsüzce yapılan hayır işi ihtiras haline aittir.

AÇIKLAMA

Hayır işleri, bazen cennet krallıklara yükselmek için ve bazen de büyük zorluklarla ve yaptıktan sonra pişmanlık duyularak, "Neden paramı bu yolda harcıyorum?" sorusu sorularak yapılır. Yardım, bazen

de mecburiyet altında yapılır. Bu gibi yardımlar ihtiras halinde yapılmış sayılır.

Duyu tatminiyetine yönelik kuruluşlara yapılan birçok yardımlar vardır. Bu gibi yardımlar Vedik literatürü tarafından onaylanmaz. Sadece erdem halinde yapılan yardımlar tavsiye edilir.

22

अदेशकाले यद्दानमपात्रेभ्यश्च दीयते ।
असत्कृतमवज्ञातं तत्तामसमुदाहृतम् ॥२२॥

adeśa-kāle yad dānam
apātrebhyaś ca diyate
asat-kṛtam avajñātam-
tat tāmasam udāhṛtam

adeśa—arınmamış bir yerde; *kāle*—arınmamış bir zamanda; *yat*—olan; *dānam*—hayır işi; *apātrebhyaḥ*—uygun olmayan birisine; *ca*—de-da; *diyate*— v e r i l m i ş ; *asat-kṛtam*—saygısızcasına; *avajñātam*—dikkatsizcesine; *tat*—o; *tāmasam*—karanlık halinde; *udāhṛtam*—denir.

ÇEVİRİ

Temiz olmayan yerlerde, ters bir zamanda, hak etmiyen kişilere, dikkatsizce ve saygısızca yapılan yardım cehalet halindedir.

AÇIKLAMA

Sarhoşluk ve kumara yönelik kişilere yardım yapılması burada onaylanmamaktadır. Bu tür yardımlar cehalet haline aittir. Bu gibi yardımlar, yardımı yapan kişiye hiçbir fayda sağlamadığı gibi bu yolla günahkar kişiler cesaretlendirilmiş olunur. Aynı şekilde, kişi eğer uygun birisine yardım eder, fakat bunu dikkatsizce ve saygısızca yaparsa bu yardım da karanlık halinde sayılır.

23

ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः ।
ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा ॥२३॥

oṁ tat sad iti nirdeśo
brahmaṇas tri-vidhaḥ smṛtaḥ

brāhmaṇās tena vedāś ca
yajñāś ca vihitāḥ purā

oṁ—Yüce Tanrının belirttiği; *tat*—o; *sat*—ebedi; *iti*—böylece; *nirdeśaḥ*—belirtmek; *brahmaṇaḥ*—Yüce Tanrının; *tri-vidhaḥ*—üçlü; *smṛtaḥ*—olarak düşünülür; *brāhmaṇāḥ*—brāhmaṇlar; *tena*—onunla; *vedāḥ*—Vedik literatürü; *ca*—de-da; *yajñāḥ*—fedakarlık; *ca*—de-da; *vihitāḥ*—kullanılmış; *purā*—önceden.

ÇEVİRİ

Yaratılışın başlangıcından itibaren üç sözcük oṁ tat sat, Yüce Mutlak Hakikati belirtmek için kullanılagelmiştir. Bu üç sembolik sözcük, Yüce Tanrıyı tatmin etmek için yapılan fedakarlık ayinlerinde, ve Vedik ilahiler zikredilirken brāhmaṇlar tarafından kullanılır.

AÇIKLAMA

Erdem, ihtiras ve cehalet halleri olmak üzere; kefaret, fedakarlık ve yiyeceklerin üç kategoriye ayrıldığı açıklanmıştı. Fakat, bu hallerin hepsi koşullanmıştır ve doğanın maddi halleri tarafından kirletilmiştir. Bunlar, Yüce Tanrıya, yani *oṁ tat sat*a yöneltildiği zaman manevi yücelme için birer araç olurlar. Kutsal öğretilerde bu hedef gösterilir. *Oṁ tat sat* sözcükleri özellikle Mutlak Hakikate, yani Tanrının Yüce Şahsına işaret eder. Vedik ilahilerinde *Oṁ* sözcüğüne daima rastlanır.

Kutsal metinler tarafından belirtilen kurallara uymayanlar Mutlak Hakikate ulaşamazlar. Geçici bir sonuç elde edebilirler, fakat yaşamın nihai hedefine ulaşamazlar. Bundan çıkartacağımız sonuç, hayır işlerinin fedakarlığın ve kefaretin erdem halinde yapılmasının gerekli olduğudur. Eğer ihtiras veya cehalet halinde yapılırsa kalite bakımından ikinci plana düşer. Üç sözcük *oṁ tat sat*, Yüce Tanrının kutsal ismi olan *oṁ tad viṣnoḥ* ile ilişkili olarak söylenir. Her ne zaman Vedik bir ilahi veya Yüce Tanrının ismi anılırsa *oṁ* eklenir. Bu, Vedik literatürünün bir belirtisidir. Bu üç sözcük Vedik ilahilerden alınmıştır. *Oṁ ity etad brahmaṇo nediṣṭhaṁ nāma* (*Ṛg Veda*) ilk kazanca işaret eder. Bundan sonra gelen *tat tvam asi* (*Çandogya Upaniṣad* 6.2.1) üçüncü kazanca işaret eder. Bunlar bir araya gelince *oṁ tat sat*ı oluştururlar. İlk yaratılmış canlı varlık olan Brahmā fedakarlıkta bulunduğu zaman Tanrının Yüce Şahsına bu üç sözcük ile hitap etmiştir. Bu bakımdan bu ilke *gurular* zincirine ait kişiler tarafından daima izlenmiştir. Ve bu ilahi büyük bir öneme sahiptir. Bu bakımdan,

Bagavad-gītā yapılan her işin *oṁ tat sat* için, yani Tanrının Yüce Şahsı için yapılmasını tavsiye eder. Kişi, kefareti, fedakarlığı ve hayırı bu üç sözcükle yaparsa o zaman Kṛṣṇa şuurunda hareket ediyor demektir. Kṛṣṇa şuuru, kişinin Tanrıya geri dönebilmesini mümkün kılan aşkın faaliyetlerin bilimsel icraatıdır. Ve bu aşkın yolda yürüyen kişi, ne enerji, ne de zaman kaybına uğrar.

24

तस्माद् ॐ इत्युदाहृत्य यज्ञदानतपःक्रियाः ।
प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवादिनाम् ॥२४॥

tasmād oṁ ity udāhṛtya
yajña-dāna-tapaḥ-kriyāḥ
pravartante vidhānoktāḥ
satataṁ brahma-vādinām

tasmāt—öyleyse; *oṁ*—oṁ ile başlıyan; *iti*—böylece; *udāhṛtya*—belirtmek; *yajña*—fedakarlığın; *dāna*—hayır işi; *tapaḥ*—ve kefaret; *kriyāḥ*—icraatler; *pravartante*—başlar; *vidhāna-uktāḥ*—kutsal metinlerde belirtilmiş kurallara göre; *satatam*—daima; *brahma-vādinām*—aşkın kişilerin.

ÇEVİRİ

Bu bakımdan, Yüce Tanrıya ulaşmak için kutsal metinlerin şart ve kurallarına göre fedakarlık, hayır ve kefarette bulunan aşkın kişiler faaliyetlerine daima oṁ sözcüğü ile başlarlar.

AÇIKLAMA

Oṁ tad viṣṇoḥ paramaṁ padam (*Ṛg Veda* 1.22.20). Viṣṇu'nun nilüfer ayakları yüce adanmışlık platformudur. Herşeyin Tanrının Yüce Şahsı adına yapılması bütün faaliyetlerde mükemmelliği garanti eder.

25

तदित्यनभिसन्धाय फलं यज्ञतपःक्रियाः ।
दानक्रियाश्च विविधाः क्रियन्ते मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥२५॥

tad ity anabhisandhāya
phalaṁ yajña-tapaḥ-kriyāḥ.

dāna-kriyāś ca vividhāḥ.
kriyante mokṣa-kāṅkṣibhiḥ.

tat—o; *iti*—böylece; *anabhisandhāya*—arzulamaksızın; *palam*—meyvesel sonuç; *yajña*—fedakarlığın; *tapaḥ*—ve kefaret; *kriyāḥ*—faaliyetleri; *dāna*—hayır işinin; *kriyāḥ*—faaliyetleri; *ca*—de-da; *vividhāḥ*—çeşitli; *kriyante*—yapılmış; *mokṣa-kāṅkṣibhiḥ*—aslında özgürlüğü arzulayanlar tarafından.

ÇEVİRİ

Kişi, meyvesel sonuçlar arzulamaksızın çeşitli fedakarlık, kefaret ve hayır işlerini "tat" sözcüğü ile yapmalıdır. Bu gibi aşkın faaliyetlerin amacı maddi esaretten kurtulmaktır.

AÇIKLAMA

Manevi konuma yükselmek isteyen kişi hiçbir maddi kazanç peşinde koşmamalıdır. Kişi, manevi krallığa, evine ve Tanrıya geri dönmek amacıyla hareket etmelidir.

26-27

सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत् प्रयुज्यते ।
प्रशस्ते कर्मणि तथा सच्छब्दः पार्थ युज्यते ॥२६॥
यज्ञे तपसि दाने च स्थितिः सदिति चोच्यते ।
कर्म चैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते ॥२७॥

sad-bāve sādhu-bāve ca
sad ity etat prayujyate
praśaste karmaṇi tatha
sac-ćabdaḥ pārtha yujyate

yajñe tapasi dāne ca
sthitiḥ sad iti cocyate
karma caiva tad-arthīyaṁ
sad ity evābhidhīyate

sat-bāve—Yüce Tanrının mizacında; *sādhu-bāve*—adanmış kulun mizacında; *ca*—de-da; *sat*—sat sözcüğü; *iti*—böylece; *etat*—bu; *prayujyate*—kullanılmış; *praśaste*—deha sahibi; *karmaṇi*—faaliyetler; *tathā*—de-da; *sat-śabdaḥ*—sat sesi; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu;

yujyate—kullanılmış; *yajñe*—fedakarlıkta; *tapasi*—kefarette; *dāne*—hayır işinde; *ca*—de-da; *sthitiḥ*—durum; *sat*—Yüce Tanrı; *iti*—böylece; *ca*—ve; *ucyate*—telaffuz edilmiş; *karma*—çalışma; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *tat*—onun için; *arthīyam*—anlamında; *sat*—Yüce Tanrı; *iti*—thus; *eva*—certainly; *abhidhīyate*—belirtilmiş.

ÇEVİRİ

Mutlak Hakikat, adanmış fedakarlığın amacıdır ve "sat" sözcüğü ile belirtilir. Mutlak doğaya göre, doğru olan bütün fedakarlıklar, kefaretler ve hayır işleri, Yüce Şahısı tatmin etmek için yapıldığından bu fedakarlıkları yapan kişiye de "sat" denir, Ey Pṛthā'nın oğlu.

AÇIKLAMA

Praśaste karmani sözcükleri, veya "belirlenmiş görevler", kişinin herşeyi kavramaya başlamasından yaşamının sonuna kadar yapması gereken arıtıcı işlemlerin Vedik literatüründe belirlenmiş çeşitli faaliyetlerine işaret eder. Bu gibi arıtıcı işlemler, canlı varlığı nihai özgürlüğüne kavuşturmak içindir. Ve bütün bu faaliyetleri yapan kişinin *oṁ tat sat* sözcüklerini titreştirmesi tavsiye edilir. *Sad bāve* ve *sādhu bāve* sözcükleri aşkın bir ortama işaret ederler. Kṛṣṇa şuurunda hareket etmeye *sattva* denir ve Kṛṣṇa şuurunda yapılan faaliyetlerin tamamen bilincinde olan kişilere ise *sādhu* denir. *Śrīmad-Bāgavatam*'da (3.25.25) belirtildiği gibi aşkın konular adanmış kişilerle ilişki kurulunca açıklık kazanır. Bunu belirtmek için *satāṁ praśaṅgāt* sözcükleri kullanılır. Adanmış kullarla ilişki kurmayan kişi aşkın bilgiye ulaşamaz. Kişi, inisiye edilirken, veya kutsal *brāhmaṇ* ipi takarken *oṁ tat sat* sözcüklerini zikreder. Aynı şekilde, her türlü *yajña* uygulamasındaki hedef, Yüce Tanrı, veya *oṁ tat sat*tır. *Tad- arthīyam* sözcükleri, "Yüce Tanrıyı temsil eden herşey için yapılan hizmet" anlamına gelir ve bu hizmet, yemek pişirmeyi Tanrının tapınağında hizmet etmeyi, veya Tanrının şanını yaymak için yapılan her çeşit çalışmayı kapsar. Bu yüce sözcükler, yani *oṁ tat sat*, bütün faaliyetleri mükemmelleştirmek ve herşeyi tamamına ulaştırmak amacıyla çeşitli şekillerde kullanılır.

28

अश्रद्धया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत् ।
असदित्युच्यते पार्थ न च तत्प्रेत्य नो इह ॥२८॥

aśraddhayā hutaṁ dattaṁ
tapas taptaṁ kṛtaṁ ca yat
asad ity ucyate pārtha
na ca tat pretya no iha

aśraddhayā—îmansız; *hutam*—fedakarlıkta sunulmuş; *dattam*—verilmiş; *tapaḥ*—kefaret; *taptam*—icra edilmiş; *kṛtam*—uygulanmış; *ca*—de-da; *yat*—olan; *asat*—sahte; *iti*—böylece; *ucyate*—denir; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *na*—asla; *ca*—de-da; *tat*—o; *pretya*—ölümden sonra; *na u*—ne de; *iha*—bu yaşamda.

ÇEVİRİ

Yüce Tanrıya İnanç duyulmadan yapılan bütün fedakarlık, veya kefaretler süreksizdir. Ey Pṛthā'nın oğlu. Buna asat denir, ve hem bu yaşamda hem de gelecek yaşamda hiçbir işe yaramaz.

AÇIKLAMA

Gerek fedakarlık, gerekse hayır, veya kefaret olsun aşkın bir hedef olmaksızın yapılan herşey hiçbir işe yaramaz. Bu bakımdan, bu gibi faaliyetlerin iğrenç nitelikte oldukları bu maddede belirtilmektedir. Böyle bir inançtan ve gerekli niteliklerden yoksun olarak yapılan faaliyetlerden hiçbir verim alınamaz. Yüce Tanrıya îman edilmesi bütün Vedik metinlerde tavsiye edilir. Bütün Vedik öğretilerin amacı en yüce kazanç olan Kṛṣṇa'yı anlamaktır. Bu ilkeyi izlemiyen hiçkimse başarıya ulaşamaz. Bu bakımdan, başlangıçtan itibaren deha sahibi bir mürşidin rehberliği altına girerek Kṛṣṇa şuuru ile çalışmak en iyi yoldur. Herşeyi başarılı kılan budur.

Koşullanmış durumdaki kişiler; yarıtanrılara, hayaletlere, veya Kuvera gibi Yakşalara ibadet etmeye yöneliktir. Erdem hali, ihtiras ve cehalet hallerinden üstündür, fakat doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuruna giren kişi maddi doğaya ait olan bu üç hali aşar. Kişi eğer adanmış kullarla beraber olursa yavaş yavaş yücelebilir, fakat doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuruna yönelmek en iyisidir. Ve bu bölümde tavsiye edilen de budur. Bu yolda başarılı olmak isteyen kişi ilk önce deha sahibi bir mürşid bulmalı ve onun öğretileri doğrultusunda hareket etmelidir. Kişi, böylece Yüce Tanrıya îman edebilir. Bu îman günden güne olgunlaşarak Tanrı aşkına dönüşür. Bu aşk, canlı varlıkların ulaşabileceği nihai kazançtır. Bu bakımdan, kişi doğrudan doğruya Kṛṣṇa şuuruna yönelmelidir. Bu Onyedinci Bölümde verilen mesaj budur.

İmanın Bölümleri hakkında *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Onyedinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

ONSEKİZİNCİ BÖLÜM



Sonuç—
Feragatın Mükemmelliği

1

अर्जुन उवाच
संन्यासस्य महाबाहो तत्त्वमिच्छामि वेदितुम् ।
त्यागस्य च हृषीकेश पृथक्केशिनिषूदन ॥१॥

arjuna uvāca
sannyāsasya mahā-bāho
tattvam icchāmi veditum
tyāgasya ca hṛṣīkesa
pṛthak kesi-niṣūdana

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *sannyāsasya*—feragatin; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *tattvam*—hakikat; *icchāmi*—dilerim; *veditum*—anlamayı; *tyāgasya*—feragatin; *ca*—de-da; *hṛṣīkesa*—Ey duyuların efendisi; *pṛthak*—farklı olarak; *kesi niṣūdana*—Ey Kesi şeytanını öldüren şahıs.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Ey şanlı ordulu, feragatin (tyāga) ve feragat tarzındaki yaşamın (sannyāsa) amacını bilmek istiyorum, Ey Kesi şeytanını öldüren, Ey duyuların efendisi.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā, aslında Onyedinci Bölümde sona ermiştir. Onsekizinci

Bölüm ise evvelce ele alınan konuların özetlendirilişidir. *Bagavad-gītā*'nın her bölümünde Rab Kṛṣṇa'ya, yani Tanrının Yüce Şahsına adanmış hizmette bulunmanın yaşamdaki nihai kazanç olduğu vurgulanmıştır. Aynı nokta, bu Onsekizinci Bölümde bilginin en gizli yolu olarak özetlenmektedir. İlk altı bölümde adanmış hizmetin önemi vurgulanmıştır: *yoginām api sarveṣām*. . . "Bütün *yogī*lerin ve aşkın şahısların içinde daima Beni düşünen kulum en iyisidir." Bundan sonra gelen altı bölümde, adanmış saf hizmet ve bunun doğası ve faaliyetlerinden bahsedilmiştir. Bundan sonra gelen altı bölümde ise, bilgi, feragat, maddi doğaya ait faaliyetler, aşkın doğa ve adanmış hizmet izah edilmiş ve yapılan herşeyin, Yüce Şahıs Viṣṇu'yu belirten ve *oṁ tat sat* sözcükleri ile temsil edilen Yüce Tanrı ile ilişkili olarak yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır. *Bagavad-gītā*'nın Üçüncü Bölümü, adanmış hizmetin yaşamın nihai amacı olduğunu göstermiştir. Bu hakikat, geçmişin büyük *açaryaları* ve *Brahma-sūtra* ile *Vedānta-sūtra* tarafından belirtilmiştir. Bazı gayrişahsiyetçiler *Vedānta-sūtra* bilgisini tekellerinde tuttuklarını zannına kapılırlar, fakat aslında *Vedānta-sūtra*'nın anlamı, "adanmış hizmeti anlamak" demektir, çünkü *Vedānta-sūtra*'yı yazan kişi Tanrının Kendisidir ve *Vedānta-sūtra*'yı bilen de Odur. Bu konu Onbeşinci Bölümde açıklanmıştı. Her *Veda*'da ve her kutsal metinde belirtilen hedef adanmış hizmettir. *Bagavad-gītā* ise bunun bilimini açıklayan bir kitaptır.

Bütün bu konuların özeti İkinci Bölümde anlatılmıştır, ve bu Onsekizinci Bölüm ise şimdiye kadar anlatılan bütün konuların özetidir. Yaşamın amacı, feragat ve doğanın üç hali üzerinde yer alan aşkın konuma ulaşmaktır. Arjuna burada, feragat (*tyāga*) ve feragat tarzındaki yaşam (*sannyāsa*) olmak üzere *Bagavad-gītā*'nın iki önemli konusunun açıklanmasını istemekte, ve bu iki sözcüğün anlamını araştırmaktadır.

Hṛṣikeśa ve Keśi-niṣūdana olmak üzere, Yüce Tanrıyı tanımlamak için burada kullanılan bu iki sözcük önemlidir. Hṛṣikeśa sözcüğü, bütün duyuların efendisi olan Kṛṣṇa'nın bize zihin açıklığı verebileceğini belirtir. Arjuna, dengesini muhafaza edebilmek için Kṛṣṇa'nın herşeyi mükemmel bir şekilde özetlemesini istemektedir. Bununla beraber, Arjuna bazı şüpheler duymaktadır ve bu şüpheler tıpkı şeytan gibidir. Bu bakımdan Arjuna, Kṛṣṇa'ya Keśi-niṣūdana diye hitap etmektedir. Keśi ise, Kṛṣṇa tarafından öldürülmüş olan en korkunç şeytandır ve şimdi Arjuna, burada Kṛṣṇa'dan şüphe şeytanını öldürmesini istemektedir.

2

श्रीभगवानुवाच
काम्यानां कर्मणां न्यासं संन्यासं कवयो विदुः ।
सर्वकर्मफलत्यागं प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः ॥२॥

śrī-bagavān uvāca
kāmyānāṁ karmaṇāṁ nyāsaṁ
sannyāsaṁ kavayo viduḥ
sarva-karma-pala-tyāgaṁ
prāhus tyāgaṁ vicakṣaṇāḥ

śrī-bagavān uvāca—Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi; *kāmyānām*—arzu ile; *karmaṇām*—faaliyetlerin; *nyāsam*—feragat; *sannyāsam*—feragat tarikatındaki yaşam tarzı; *kavayaḥ*—öğrenim görmüş; *viduḥ*—bil; *sarva*—hepsinin; *karma*—faaliyetler; *pala*—sonuçların; *tyāgam*—feragat; *prāhuḥ*—çağrı; *tyāgam*—feragat; *vicakṣaṇāḥ*—deneyimli.

ÇEVİRİ

Tanrının Yüce Şahsı şöyle dedi: Büyük bilgeler, maddi arzular üzerine kurulu olan faaliyetlerden vazgeçmeye, "feragat tarikatındaki yaşam (sannyāsa)" derler. Akıllı kişiler, bütün faaliyetlerin sonuçlarından vazgeçmeye, "feragat (tyāga)" derler.

AÇIKLAMA

Yapılan bir çalışmanın sonucu için faaliyette bulunmaktan vazgeçilmelidir. *Bagavad-gītā*'nın öğretisi bu doğrultudadır. Fakat, manevi bilgide ilerlemek için yapılan faaliyetlerden vazgeçilmemelidir. Bu konu ilerideki maddelerde açıklanacaktır. Vedik literatüründe belli bir amaç için belli fedakarlıklar yapma yöntemleri belirtilmiştir. İyi bir oğula sahip olmak için, veya yüksek gezegenlere terfi etmek için yapılan belli fedakarlıklar vardır, fakat arzular tarafından yönlendirilien faaliyetlerden vazgeçilmelidir. Bununla beraber kişi, kalbini arıtmak, veya manevi bilgide ilerlemek için yaptığı fedakarlıklardan vazgeçmemelidir.

3

tyājyaṁ doṣa-vad ity eke
karma prāhur manīṣiṇaḥ
yajña-dāna-tapaḥ-karma
na tyājyam iti cāpare

tyājyam—bırakılmalı; *doṣa-vat*—kötü olarak; *iti*—böylece; *eke*—bir gurup; *karma*—çalışma; *prāhuḥ*—derler; *manīṣiṇaḥ*—büyük düşünürler; *yajña*—fedakarlığın; *dāna*—hayır işi; *tapaḥ*—ve kefaret; *karma*—çalışır; *na*—asla; *tyājyam*—bırakılmalı; *iti*—böylece; *ca*—ve; *apare*—diğerleri.

ÇEVİRİ

Bazı bilgili kişiler, hatalı olduğu için her türlü meyvesel faaliyetlerden vazgeçilmesi gerektiğini belirtirken, diğer bilgeler, fedakarlık, hayır ve kefaretten asla vazgeçilmemesi gerektiğini söylerler.

AÇIKLAMA

Vedik literatüründe, memnuniyeti hedefleyen birçok faaliyet belirtilmiştir. Örneğin, bir hayvan kurban edilebilir, fakat bazıları hayvan öldürmenin iğrenç birşey olduğunu söylerler. Kurban amacıyla hayvan öldürülmesi Vedik literatüründe tavsiye edilmekle beraber, kurban edilen hayvan öldürülmüş sayılmaz. Kurban, hayvana yeni bir yaşam vermek anlamına gelir. Kurban edilen hayvana bazen yeni bir hayvan yaşamı verilir, ve bazen de kurban edilen hayvan doğrudan doğruya insan yaşamına terfi eder. Fakat, bu konuda bilgeler arasında farklı görüşler mevcuttur. Bazıları, hayvan öldürmekten daima kaçınılması gerektiğini savunurken, bazıları da kurban amacıyla hayvan öldürmenin iyi birşey olduğunu iddia eder. İşte, fedakarlık üzerine yapılan faaliyetler hakkında belirtilen bütün bu görüşler burada Tanrı tarafından açığa kavuşturulmaktadır.

4

निश्चयं शृणु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम ।
त्यागो हि पुरुषव्याघ्र त्रिविधः सम्प्रकीर्तितः ॥४॥

niścayaṁ śṛṇu me tatra
tyāge bharata-sattama
tyāgo hi puruṣa-vyāghra
tri-vidhaḥ samprakīrtitaḥ

niścayam—kesinlik; *śṛṇu*—duy; *me*—Benden; *tatra*—orada; *tyāge*—feragat konusu hakkında; *bharata-sat-tama*—Ey Bharatalar'ın en iyisi; *tyāgaḥ*—fedakarlık; *hi*—kesinlikle; *puruṣa-vyāghra*—Ey insanların içerisindeki kaplan; *tri vidhaḥ*—üç çeşidin; *samprakīrtitaḥ*—ilan edilmiş.

ÇEVİRİ

Ey Bharatalar'ın en iyisi, şimdi feragat hakkında Benim yargımı dinle. Ey erlerin arasındaki kaplan; kutsal metinlerde belirtildiği gibi üç çeşit feragat vardır.

AÇIKLAMA

Feragat hakkında çeşitli görüşler olmakla beraber, Tanrının Yüce Şahsı Śrī Kṛṣṇa'nın burada yapacağı yargı esas alınmalıdır. Nitekim, *Vedalar* Tanrının koymuş olduğu çeşitli kanunları içerir. Tanrı burada Şahsen beyan ettiği için Onun sözleri esas alınmalıdır. Tanrının dediğine göre, feragat yöntemi, maddi doğanın hangi halinin etkisi altında yapıldığı göz önünde tutularak yargılanmalıdır.

5

यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम् ॥५॥

yajña-dāna-tapaḥ-karma
na tyājyaṁ kāryam eva tat
yajño dānaṁ tapaś caiva
pāvanāni manīṣiṇām

yajña—fedakarlığın; *dāna*—hayır işi; *tapaḥ*—ve kefaret; *karma*—faaliyet; *na*—asla; *tyājyam*—bırakılmalı; *kāryam*—yapılmalı; *eva*—kesinlikle; *tat*—o; *yajñaḥ*—fedakarlık; *dānam*—hayır işi; *tapaḥ*—kefaret; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *pāvanāni*—arıtan; *manīṣiṇām*—büyük ruhlar için bile.

ÇEVİRİ

Fedakarlık, hayır işi, ve kefaret bırakılmamalı ve bunlar yapılmaya devam edilmelidir. Çünkü, fedakarlık, hayır ve kefaret büyük ruhları bile arıtır.

AÇIKLAMA

Yogîler insan toplumunun ilerlemesi için hareket etmeye devam etmelidir. İnsanın, manevi yaşamda ilerlemek için yapabileceği birçok arıtıcı işlemler vardır. Örneğin, evlilik töreni bu fedakarlıklardan biri olarak kabul edilir. Ve buna, *vivāha-yajña* denir. Ailevi bağlarını koparmış ve feragat tarikatında yaşayan bir *sannyāsī*, evlilik töreninin yapılmasını telkin etmeli midir? Burada Tanrı tarafından belirtildiğine göre, insanlığın hayrına olan her türlü fedakarlık asla bırakılmamalıdır. Evlilik töreni, yani *vivāha-yajña*, insan aklını ıslah ettiği için kişiyi manevi ilerleme yolunda barış dolu bir hale sokar. Feragat tarikatındakiler bile dahil olmak üzere bu *vivāha-yajña* bütün erkekler için tavsiye edilir. *Sannyāsī*lerin kadınlarla hiç beraber olmamaları gerekir, fakat bu, yaşamın alt seviyelerinde bulunan bir gencin, evlilik töreni ile bir kadını eş olarak kabul etmemesi anlamına gelmez. Belirlenmiş bütün fedakarlıklar Yüce Tanrıya ulaşmak içindir. Bu bakımdan, alt seviyelerde bulunanlar bunlardan vazgeçmemelidir. Aynı şekilde, hayır işleri kalbi arıtmak için yapılır. Hayır, eğer uygun birisine yapılırsa, daha önce anlatıldığı gibi, kişinin manevi yaşamda ilerlemesini sağlar.

6

एतान्यपि तु कर्माणि संगं त्यक्त्वा फलानि च ।
कर्तव्यानीति मे पार्थ निश्चितं मतमुत्तमम् ॥६॥

etāny api tu karmāṇi
saṅgaṁ tyaktvā phalāni ca
kartavyānīti me pārtha
niścitaṁ mataṁ uttamam

etāni—bütün bunlar; *api*—kesinlikle; *tu*—fakat; *karmāni*—faaliyetler; *saṅgam*—birliktelik; *tyaktvā*—feragat; *phalāni*—sonuçlar; *ca*—de-da; *kartavyāni*—görev olarak yapılmalı; *iti*—böylece; *me*—Benim; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *niścitam*—kesin; *matam*—fikir; *uttamam*—en iyi.

ÇEVİRİ

Bütün bu faaliyetler, bağımlı olmaksızın, veya herhangibir sonuç beklemeksizin yapılmalıdır. Ey Pṛthā'nın oğlu, bu faaliyetler görev olarak yapılmalıdır. Benim nihai fikrim budur.

AÇIKLAMA

Bütün fedakarlıklar arıtıcı olmakla beraber, kişi bunların sonuçlarından hiçbirşey beklememelidir. Birbaşka deyişle, maddi ilerleme sağlayan bütün fedakarlıklardan vazgeçilmeli, fakat kişinin yaşamını arıtan ve kişiyi ruhsal platforma yükselten fedakarlıklardan vazgeçilmemelidir. Kişiyi Kṛṣṇa şuuruna götüren herşey yapılmalıdır. *Śrīmad-Bāgavatam*'da belirtildiği gibi, kişiyi Tanrıya adanmış hizmete yönelten herşey teşvik edilmelidir. Dinin yüksek değeri budur. Tanrıya adanmış kişi, gerek hayır, gerekse fedakarlık olsun kendisinin Tanrıya adanmış hizmet vermesine yardımcı olacak her türlü çalışmayı kabul etmelidir.

7

नियतस्य तु संन्यासः कर्मणो नोपपद्यते ।
मोहात्तस्य परित्यागस्तामसः परिकीर्तितः ॥७॥

niyatasya tu sannyāsaḥ
karmaṇo nopapadyate
mohāt tasya parityāgas
tāmasaḥ parikīrtitaḥ

niyatasya—belirlenmiş; *tu*—fakat; *sannyāsaḥ*—feragat; *karmaṇaḥ*—faaliyetlerin; *na*—asla; *upapadyate*—hak edilmiş; *mohāt*—yanılgı ile; *tasya*—onların; *parityāgaḥ*—feragat; *tāmasaḥ*—cehalet halinde; *parikīrtitaḥ*—ilan edilmiş.

ÇEVİRİ

Belirlenmiş görevler asla bırakılmamalıdır. Yanılgı nedeniyle belirlenmiş görevini yapmaktan vazgeçen kişinin feragati cehalet halindedir.

AÇİKLAMA

Maddi tatminiyet için yapılan çalışmalardan vazgeçilmelidir, fakat Yüce Tanrı için yemek pişirmek, pişirilen yemeği Ona sunmak ve

sonra Onun artıklarını yemek gibi kişiyi manevi faaliyetlere terfi ettiren çalışmalardan asla vazgeçilmemelidir. Feragat tarikatındaki kişi kendisi için yemek pişirmemelidir. Kişinin kendisi için yemek pişirmesi yasaktır, fakat Yüce Tanrı için yemek pişirmek yasak değildir. Aynı şekilde, bir *sannyāsī* evlilik töreni düzenliyerek müridin Kṛṣṇa şuurunda ilerlemesine yardımcı olabilir. Bu gibi faaliyetlerden vazgeçen kişi karanlık halinde hareket ediyor demektir.

8

दुःखमित्येव यत् कर्म कायक्लेशभयात्त्यजेत् ।
स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्यागफलं लभेत् ॥८॥

duḥkham ity eva yat karma
kāya-kleśa-bhayāt tyajet
sa kṛtvā rājasaṁ tyāgaṁ
naiva tyāga-phalaṁ labhet

duḥkham—mutsuz; *iti*—böylece; *eva*—kesinlikle; *yat*—hangi; *karma*—çalışma; *kāya*—vücut için; *kleśa*—sorun; *bhayāt*—korkusuz; *tyajet*—bırakır; *saḥ*—o; *kṛtvā*—yaptıktan sonra; *rājasam*—ihtiras halinde; *tyāgam*—feragat; *na*—değil; *eva*—kesinlikle; *tyāga*—feragatin; *phalam*—sonuçlar; *labhet*—kazanır.

ÇEVİRİ

Belirlenmiş görevlerini, zor olduğu için, veya vücutsal rahatsızlığının bozulmasından korktuğu için bırakan kişinin feragatı ihtiras halindedir. Bu gibi hareketler kişinin feragatte yükselmesine yardımcı olmaz.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuuruna sahip kişi, meyvesel faliyette bulunduğu korkusuna kapılarak para kazanmaktan vazgeçmemelidir. Kişi, eğer çalışarak kazandığı parayı Kṛṣṇa şuuru için harcıyorsa, veya sabahları erken kalkarak aşkın Kṛṣṇa şuurunda ilerliyorsa, bu faaliyetlerin zorluğundan dolayı korkuya kapılıp bu faaliyetlerinden vazgeçmemelidir. Böyle bir vazgeçiş (feragat) ihtiras haline aittir. İhtiraslı çalışmaların sonuçları ise daima dert doludur. Kişi eğer böyle bir düşünce ile çalışmaktan vazgeçerse feragatın sonucuna asla ulaşamaz.

9

कार्यमित्येव यत् कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन ।
संगं त्यक्त्वा फलं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ॥९॥

kāryam ity eva yat karma
niyatam kriyate 'rjuna
sangam tyaktvā palam caiva
sa tyāgaḥ sāttviko matah

kāryam—yapılmalı; *iti*—böylece; *eva*—doğrusu; *yat*—hangi; *karma*—çalışma; *niyatam*—belirlenmiş; *kriyate*—icra edilmiş; *arjuna*—Ey Arjuna; *sangam*—birliktelik; *tyaktvā*—bırakmak; *palam*—sonuç; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *saḥ*—o; *tyāgah*—feragat; *sāttvikaḥ*—erdem halinde; *matah*—Benim fikrime göre.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, belirlenmiş görevini sadece yapılması gerektiği için yapan ve bütün maddi ilişkilerinden feragat edip, bunların meyvelerine olan bağımlılıktan kurtulan kişinin feragati erdem halindedir.

AÇIKLAMA

Belirlenmiş görevler bu düşünceyle yapılmalıdır. Kişi, çalışmasının sonuçlarına bağımlı olmadan hareket etmeli ve çalışmanın halleri ile ilişkisini kesmiş olmalıdır. Örneğin, Kṛṣṇa şuuruna sahip birisi eğer bir fabrikada çalışırsa, ne fabrikanın çalışmasıyla ilişkili olur, ne de orada çalışanlarla. O, sadece Kṛṣṇa için çalışır. Ve yaptığı işin sonuçlarını Kṛṣṇa'ya havale ettiği zaman aşkın bir şekilde hareket etmiş olur.

10

न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते ।
त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥१०॥

na dveṣty akuśalam karma
kuśale nānuṣajjate
tyāgī sattva-samāviṣto
medhāvī ćinna-samśayah

na—asla; *dveṣṭi*—nefret eder; *akuśalam*—hayırsız; *karma*—çalışma; *kuśale*—hayırlıda; *na*—ne de; *anuṣajjate*—bağımlı olur; *tyāgī*—vazgeçen; *sattva*—erdemde; *samāviṣṭaḥ*—batmış; *medhāvī*—zeka; *chinna*—kesilerek; *saṁśayaḥ*—bütün şüpheler.

ÇEVİRİ

Erdem halinde bulunan zeki feragatçiler ne hayırsız bir işten nefret ederler, ne de hayırlı bir işe bağımlıdırlar ve yaptıkları işten şüpheye düşmezler.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurunda, veya erdem halinde bulunan kişiler vücutlarını rahatsız eden hiçbir şeyden ve hiç kimseden nefret etmezler. Görevlerinin rahatsız edici etkilerinden korkmaksızın doğru yerde ve doğru zamanda çalışırlar. Aşkın bir konumda bulunan bu gibi kişiler, en zeki kişilerdir ve yaptıkları faaliyetlerden hiçbir şüphe duymazlar.

11

न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः ।
यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ॥११॥

na hi deha-bhṛtā śakyaṁ
tyaktuṁ karmāṇy aśeṣataḥ
yas tu karma-phala-tyāgī
sa tyāgīty abhidhīyate

na—asla; *hi*—kesinlikle; *deha-bhṛtā*—vücutlanmış ruh tarafından; *śakyam*—mümkün; *tyaktum*—feragat etmiş olmak; *karmāṇi*—faaliyetler; *aśeṣataḥ*—hep beraber; *yaḥ*—her kim; *tu*—fakat; *karma*—çalışmanın; *phala*—sonucun; *tyāgī*—vazgeçen; *saḥ*—o; *tyāgī*—vazgeçen; *iti*—böylece; *abhidhīyate*—denir.

ÇEVİRİ

Vücutlanmış varlığın bütün faaliyetlerinden vazgeçmesi doğal olarak imkansızdır. Fakat, hareketinin meyvelerinden vazgeçen kişi gerçekten feragat etmiş olur.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā, kişinin hiçbir zaman çalışmayı bırakmamasını tavsiye

etmektedir. Bu bakımdan, Kṛṣṇa için çalışan ve meyvesel sonuçlardan zevk almayan ve herşeyini Kṛṣṇa'ya sunan kişi aslında feragat ediyor demektir. Uluslararası Kṛṣṇa şuurlanışı derneğinin birçok üyesi vardır ve bunlar herhangibir işte çalışırlar ve kazandıkları hereşeyi derneğe verirler. Bu gibi yücelmiş ruhlar aslında birer *sannyāsi*dir ve feragat tarikatında yaşarlar. Çalışmanın meyvelerinden nasıl vazgeçileceği ve bu meyvelerden hangi sebeple vazgeçileceği burada açıkça belirtilmiştir.

12

अनिष्टमिष्टं मिश्रं च त्रिविधं कर्मणः फलम् ।
भवत्यत्यागिनां प्रेत्य न तु संन्यासिनां क्वचित् ॥१२॥

aniṣṭam iṣṭam miśraṁ ca
tri-vidhaṁ karmaṇaḥ palam
bavaty atyāginām pretya
na tu sannyāsināṁ kvacit

aniṣṭam—cehenneme götüren; *iṣṭam*—cennete götüren; *miśram*—karışık; *ca*—ve; *tri-vidham*—üç çeşidin; *karmaṇaḥ*—çalışmanın; *palam*—sonuç; *bavati*—gelir; *atyāginām*—feragat tarikatında olmayanlar için; *pretya*—ölümden sonra; *na*—değil; *tu*—fakat; *sannyāsinām*—feragat tarikatı için; *kvacit*—herhangibir zamanda.

ÇEVİRİ

Feragat etmeyenler için, hareketin üçlü meyvesi (arzulanan, arzulanmayan ve karışık) ölümden sonra hasıl olur. Fakat, feragat tarikatında yaşayanlar bu gibi sonuçlardan zevk almaz ve acı çekmezler.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa ile olan akrabalığının bilincinde olarak hareket eden Kṛṣṇa şuurundaki kişi her zaman özgürdür. Bu bakımdan, öldükten sonra hareketlerinin sonuçlarından zevk alması veya acı çekmesi gerekmez.

13

पञ्चैतानि महाबाहो कारणानि निबोध मे ।
सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि सिद्धये सर्वकर्मणाम् ॥१३॥

pañcaitāni mahā-bāho
kāraṇāni nibodha me
sāṅkhye kṛtānte proktāni
siddhaye sarva-karmaṇām

pañca—beş; *etāni*—bunlar; *mahā-bāho*—Ey şanlı ordulu; *kāraṇāni*—sebepler; *nibodha*—sadece anla; *me*—Benden; *sāṅkhye*—Vedānta'da; *kṛta-ante*—sonuçta; *proktāni*—denir; *siddhaye*—mükemmellik için; *sarva*—hepsinin; *karmaṇām*—faaliyetler.

ÇEVİRİ

Ey güçlü Arjuna, Vedanta'ya göre, bütün hareketlerin bitirilmesi için beş çeşit sebep vardır. Şimdi bunları Benden öğren.

AÇIKLAMA

Yapılan her faaliyet bir tepkiye sebep olduğu için Kṛṣṇa şuurundaki kişinin çalışmasının tepkilerinden nasıl zevk almadığı veya acı çekmediği sorusu burada akla gelebilir. Bunun nasıl mümkün olduğunu Tanrı burada *Vedānta* felsefesiyle anlatmaktadır. Bütün faaliyetler için beş çeşit sebep olduğunu söylemekte ve her faaliyette başarıya ulaşmak için kişinin bu beş sebebi göz önüne almak zorunda olduğunu söylemektedir. *Sāṅkhya* sözcüğü "bilginin sapı" anlamına gelir ve *Vedānta* bütün büyük *ācāryalar* tarafından kabul edilen bilginin nihai sapıdır. Śaṅkara bile *Vedānta-sūtra*'yı böyle kabul etmiştir. Bu bakımdan, *Vedānta*'nın otoritesi kabul edilmelidir.
Nihai kontrol Üstünruhun elindedir. *Bagavad-gītā*'da belirtildiği gibi, *sarvasya cāhaṁ hṛdi sanniviṣṭaḥ*. O, herkese geçmişte yaptıklarını hatırlatarak herkesi belli bir faaliyetle meşgul eder. Ve Onun yönetimi altında içten gelerek yapılan Kṛṣṇa şuurundaki faaliyetler gerek bu yaşamda, gerekse gelecek yaşamda hiçbir tepkiyle karşılaşmaz.

14

अधिष्ठानं तथा कर्ता करणं च पृथग्विधम् ।
विविधाश्च पृथक् चेष्टा दैवं चैवात्र पञ्चमम् ॥१४॥

adhiṣṭhānam tathā kartā
karaṇaṁ ca pṛthag-vidham
vividhāś ca pṛthak ceṣṭā
daivaṁ caivātra pañcamam

adhiṣṭhānam—yer; *tathā*—de-da; *kartā*—çalışan; *karaṇam*—araçlar; *ca*—ve; *pṛthak-vidham*—farklı çeşitlerin; *vividhāḥ*—çeşitli; *ca*—ve; *pṛthak*—ayrı; *ceṣṭāḥ*—gayretler; *daivam*—Yüce Tanrı; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *atra*—burada; *pañcamam*—beşinci.

ÇEVİRİ

Faaliyet yeri (vücut), faaliyeti yapan kişi, çeşitli duyular, çeşitli gayretler ve nihayet Üstünruh olmak üzere hareketin beş unsuru vardır.

AÇIKLAMA

Adhiṣṭhānam sözcüğü vücutla ilgilidir. Vücut içerisindeki ruh, faaliyetleri sonuçlandırmak için hareket eder ve bu sebepten dolayı *kartā*, yani "yapıcı" olarak bilinir. Ruh bilendir ve yapan, *śruti*de belirtilir. *Eṣa hi draṣṭā sraṣṭā* (*Praśna Upaniṣad* 4.9). Bu, aynı zamanda *jño 'ta eva* (2.3.18) ve *kartā śāstrārthavattvāt* (2.3.33) dörtlükleri ile *Vedānta-sūtra*'da belirtilir. Duyular hareketin araçlarıdır ve ruh, duyular vasıtasıyla çeşitli yollardan hareket eder. Her hareket için farklı bir gayret göstermesi gerekir. Fakat, kişinin bütün faaliyetleri herkesin kalbinde bir dost olarak bulunan Üstünruhun iradesine bağlıdır. Yüce Tanrı üstün sebeptir. Bu koşullar altında, kalbinde bulunan Üstünruhun yönetimi altında Kṛṣṇa şuuruyla hareket eden kişi doğal olarak hiçbir faaliyet tarafından bağlanmaz. Tamamiyle Kṛṣṇa şuurunda olanlar, sonuçta, yaptıkları hareketlerden sorumlu değildir. Herşey, yüce irade olan Üstünruha, yani Tanrının Yüce Şahsına bağlıdır.

15

शरीरवाङ्मनोभिर्यत् कर्म प्रारभते नरः ।
न्याय्यं वा विपरीतं वा पञ्चैते तस्य हेतवः ॥१५॥

śarīra-vāṅ-manobhir yat
karma prārabhate naraḥ
nyāyyaṁ vā viparītaṁ vā
pañcaite tasya hetavaḥ

śarīra—vücut tarafından; *vāk*—konuşma; *manobhiḥ*—ve akıl; *yat*—hangi; *karma*—çalışma; *prārabhate*—başlar; *naraḥ*—şahıs; *nyāyyam*—doğru; *vā*—veya; *viparītam*—zıt; *vā*—veya; *pañca*—beş;

ete—bütün bunlar; *tasya*—onun; *hetavaḥ*—sebepleri.

ÇEVİRİ

Kişinin vücuduyla, aklıyla, veya konuşması ile yaptığı doğru veya yanlış olan her harekete bu beş unsur sebep olur.

AÇIKLAMA

Bu maddede kullanılan "doğru" ve "yanlış" sözcükleri önemlidir. Kutsal metinlerin öğretileri doğrultusunda yapılan çalışmalar doğru çalışmadır, ve kutsal metinlerin öğretilerine ters düşen çalışmalar ise yanlış çalışmadır. Fakat, yapılan herşeyin tam olarak yapılabilmesi için bu beş unsura gereksinim vardır.

16

तत्रैवं सति कर्तारमात्मानं केवलं तु यः ।
पश्यत्यकृतबुद्धित्वान्न स पश्यति दुर्मतिः ॥१६॥

tatraivaṁ sati kartāram
ātmānaṁ kevalaṁ tu yaḥ
paśyaty akṛta-buddhitvān
na sa paśyati durmatiḥ

tatra—orada; *evam*—böylece; *sati*—olmak; *kartāram*—çalışan; *ātmānam*—kendisi; *kevalam*—sadece; *tu*—fakat; *yaḥ*—her kim; *paśyati*—görür; *akṛta-buddhitvāt*—zekadan dolayı; *na*—asla; *saḥ*—kişi; *paśyati*—görür; *durmatiḥ*—budala.

ÇEVİRİ

Bu bakımdan, bu beş unsuru göz önüne almaksızın yegane icraatçının kendisi olduğunu düşünen kişi kesinlikle zeki değildir ve herşeyi olduğu gibi göremez.

AÇIKLAMA

Budala kişi, Üstünruhun bir dost olarak kalbinde oturup hareketlerini yönettiğini anlayamaz. Çalışmanın yapıldığı yer, çalışmayı yapan, gösterilen gayret ve kullanılan duyular maddi sebepleri oluşturmakla beraber son sebep Tanrının Yüce Şahsıdır. Bu bakımdan kişi, sadece bu dört maddi sebebi görmemeli, fakat yüce etkileyici sebebi görmelidir. Çünkü, Yüce Tanrıyı kalbinde hissetmeyen kişi herşeyi kendisinin yaptığını sanır.

17

यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ।
हत्वापि स इमाल्ँ लोकान्न हन्ति न निबध्यते ॥१७॥

yasya nāhaṁkṛto bāvo
buddhir yasya na lioyate
hatvāpi sa imāl lokān
na hanti na nibadhyate

yasya—yapan; *na*—asla; *ahaṁkṛtaḥ*—sahte nefsin; *bāvaḥ*—doğa; *buddhiḥ*—zeka; *yasya*—yapan; *na*—asla; *lipyate*—bağımlı; *hatvā*—öldürmek; *api*—bile; *saḥ*—kişi; *imān*—bu; *lokān*—dünya; *na*—asla; *hanti*—öldürür; *na*—asla; *nibadhyate*—kapana kısılır.

ÇEVİRİ

Sahte nefsinin etkisinde kalmayan ve zekası karışıklık içinde olmayan kişi bu dünyada birisini öldürse bile öldürmüş sayılmaz. Ve hareketleri tarafından bağlanmaz.

AÇIKLAMA

Bu maddede Tanrı, savaşmama arzusunun sahte nefisten kaynaklandığını Arjuna'ya anlatmaktadır. Çünkü Arjuna, kendisinin yegane icraatçi olduğunu düşünerek içteki ve dıştaki yüce onayı hesaba katmıyordu. Kişi eğer yüce onayın varlığını bilmezse neden hareket etsin? Fakat, çalışmanın araçlarını bilen, kendisini çalışmayı yapan kişi olarak, ve Yüce Tanrıyı yüce onaylayıcı olarak bilen kişi her işi mükemmelen yapar. Böyle birisi asla yanılgıya düşmez. Şahsi faaliyet ve sorumluluk sahte nefisten kaynaklanır, ve Tanrıtanımazlık veya Kṛṣṇa şuurundaki gevşeklik de sahte nefisten kaynaklanır. Üstünruhun yönetimi altında Kṛṣṇa şuurunda hareket eden birisi öldürse bile öldürmemiş sayılır. Ve öldürdüğü için herhangibir tepkiden etkilenmez. Bir asker savaşta bir üstünün emriyle düşmanını öldürdüğü zaman herhangibir yargıya hedef olmaz. Fakat, eğer bir asker kendi şahsi hesabına göre birisini öldürürse o zaman kanunlara göre yargılanır.

18

ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचोदना ।
करणं कर्म कर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः ॥१८॥

jñānam jñeyam parijñātā
tri-vidhā karma-codanā
karaṇam karma karteti
tri-vidhaḥ karma-saṅgrahaḥ

jñānam—bilgi; *jñeyam*—bilginin hedefi; *parijñātā*—bilen kişi; *tri-vidhā*—üç çeşidin; *karma*—çalışmanın; *codanā*—dürtü, güç; *karaṇam*—duyular; *karma*—çalışma; *kartā*—icraatçi; *iti*—böylece; *tri-vidhaḥ*—üç çeşidin; *karma*—çalışmanın; *saṅgrahaḥ*—birikim.

ÇEVİRİ

Bilgi, bilginin hedefi ve bilen, hareketi motive eden üç unsurdur; duyular, çalışma ve çalışmayı yapan kişi hareketin üç unsurudur.

AÇIKLAMA

Günlük çalışmalar için üç çeşit dürtü vardır ve bunlar: bilgi, bilginin hedefi ve bilendir. Çalışma araçları, çalışmanın kendisi ve çalışan kişi çalışmanın unsurlarıdır. Her insan tarafından yapılan her çeşit çalışma bu unsurlardan oluşur. Kişi harekete geçmeden önce ilham denilen bir dürtü ortaya çıkar. Çalışmaya başlamadan önce ortaya çıkan her çözüm, çalışmanın astral suretidir. Bundan sonra, çalışma hareket suretini alır. Kişi ilk önce psikolojik bakımdan düşünür, hisseder ve istek duyar; buna dürtü denir. Çalışma için duyulan istek, eğer kutsal metinlerden veya manevi öğretmenin öğretilerinden kaynaklanıyorsa ilhamdır. İlham varsa ve çalışmayı yapacak kişi de varsa, o zaman bütün duyuların merkezi olan akıl da dahil olmak üzere duyuların yardımıyla esas faaliyet ortaya çıkar. Faaliyetin bütün unsurlarının toplamına çalışma birikimi denir.

19

ज्ञानं कर्म च कर्ता च त्रिधैव गुणभेदतः ।
प्रोच्यते गुणसंख्याने यथावच्छृणु तान्यपि ॥१९॥

jñānam karma ca kartā ca
tridhaiva guṇa-bhedataḥ
procyate guṇa-saṅkhyāne
yathāvac chṛṇu tāny api

jñānam—bilgi; *karma*—çalışma; *ca*—de-da; *kartā*—çalışan kişi; *ca*—de-da; *tridhā*—üç çeşidin; *eva*—kesinlikle; *guṇa-bhedataḥ*—maddi

doğanın farklı hallerine göre; *procyate*—denir; *guṇa-saṅkhyāne*—farklı hallere göre; *yathā-vat*—oldukları gibi; *śṛṇu*—duy; *tāni*—hepsini; *api*—de-da.

ÇEVİRİ

Maddi doğanın üç haline göre üç çeşit bilgi, üç çeşit hareket ve üç çeşit icraatçi vardır. Bunları Benden duy şimdi.

AÇIKLAMA

Maddi doğa hallerinin üç bölümü Ondördüncü Bölümde geniş bir şekilde anlatılmıştı. O bölümde anlatıldığı gibi, erdem hali aydınmaya, ihtiras hali materyalizme ve cehalet hali de tembelliğe ve gevşekliğe sebep olmaktaydı. Maddi doğanın bütün halleri kişiyi bağlar ve özgürlüğüne engel olur. Kişi erdem halinde bile koşullanır. Maddi doğanın çeşitli hallerinin etkisi altında bulunan çeşitli insan tiplerinin yaptığı çeşitli ibadet şekilleri Onyedinci Bölümde anlatılmıştı. Bu maddede ise, Tanrı, üç maddi hale göre çeşitli bilgilerden, çalışanlardan ve çalışmanın kendisinden bahsetmek istemektedir.

20

सर्वभूतेषु येनैकं भावमव्ययमीक्षते ।
अविभक्तं विभक्तेषु तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम् ॥२०॥

sarva-bhūteṣu yenaikaṁ
bhāvam avyayam īkṣate
avibhaktaṁ vibhakteṣu
taj jñānaṁ viddhi sāttvikam

sarva-bhūteṣu—bütün canlı varlıklarda; *yena*—ne ile; *ekam*—bir; *bhāvam*—durum; *avyayam*—bozulmaz; *īkṣate*—kişi görür; *avibhaktam*—bölünmemiş; *vibhakteṣu*—sayısızcasına bölünmüş; *tat*—o; *jñānam*—bilgi; *viddhi*—bil; *sāttvikam*—erdem halinde.

ÇEVİRİ

Sayısız suretlere bölünmüş olmalarına rağmen bütün canlı varlıklarda görülen o bir ve bölünmemiş ruh doğası bilgisinin erdem halinde olduğunu anlamalısın.

AÇIKLAMA

Yaratanrı, insan, hayvan, kuş, böcek, balık, veya bitki olsun her canlı varlıkta aynı ruhu gören kişinin bilgisi erdem haline aittir. Geçmişte yapmış oldukları çalışmalara göre farklı vücutlar edinmiş olmalarına rağmen her canlı varlıkta aynı ruh mevcuttur. Onyedinci Bölümde anlatıldığı gibi, her vücutta bulunan yaşam gücünün tezahürü Yüce Tanrının üstün doğasına bağlıdır. Bu bakımdan, her vücutta o yaşam gücünün üstün doğasını görmek, erdem halinde görmek demektir. Vücutlar ölümlü olmakla beraber o yaşam enerjisi ölümsüzdür. Farklılıklar vücutsal açıdan görülebilir; yaşam gücü, koşullanmış yaşamdaki maddi var oluşta çeşitli suretlere bölündüğü için bölünmüş gibi görünür. Böyle bir gayrişahsiyetçi bilgi, benlik idrakinin bir başka şeklidir.

21

पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं नानाभावान् पृथग्विधान् ।
वेत्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसम् ॥२१॥

pṛthaktvena tu yajjñānaṁ
nānā-bhāvān pṛthag-vidhān
vetti sarveṣu bhūteṣu
tajjñānaṁ viddhi rājasam

pṛthaktvena—bölündüğü için; *tu*—fakat; *yat*—hangi; *jñānam*—bilgi; *nānā-bhāvān*—çeşitli ortamlar; *pṛthak-vidhān*—farklı; *vetti*—bilir; *sarveṣu*—hepsinde; *bhūteṣu*—canlı varlıklar; *tat*—o; *jñānam*—bilgi; *viddhi*—bilinmeli; *rājasam*—ihtiras durumunda.

ÇEVİRİ

Farklı vücutlar içerisinde farklı canlı varlıkların yaşadığını iddia eden bilginin ihtiras haline ait olduğunu anlamalısın.

AÇIKLAMA

Maddi vücudun canlı varlık olduğunu ve vücudun tahrip olmasıyla şuurun da tahrip olacağını iddia eden kavrama ihtiras halindeki bilgi denir. Bu bilgiye göre, vücutlar, çeşitli şuur tiplerindeki gelişmeye göre farklılık gösterebilir, aksi taktirde şuuru tezahür ettiren ayrı bir ruh yoktur. Vücudun kendisi ruhtur ve vücudun ötesinde ayrı bir ruh yoktur. Bu bilgiye göre şuur geçicidir. Veya bireysel ruhlar yoktur, fakat tam bilgiden ibaret olan ve her yeri kaplayan bir ruh vardır ve

bu vücut geçici bir cehaletin tezahürüdür. Veya bu vücudun ötesinde özel bir birey, veya yüce bir ruh yoktur. Bütün bu kavramlar ihtiras halinin ürünleridir.

22

यत्तु कृत्स्नवदेकस्मिन् कार्ये सक्तमहैतुकम् ।
अतत्त्वार्थवदल्पं च तत्तामसमुदाहृतम् ॥२२॥

yat tu kṛtsna-vad ekasmin
kārye saktam ahaitukam
atattvārtha-vad alpam ca
tat tāmasam udāhṛtam

yat—olan; *tu*—fakat; *kṛtsna-vat*—herşey olarak; *ekasmin*—birde; *kārye*—çalışma; *saktam*—bağımlı; *ahaitukam*—sebepsiz; *atattva-artha-vat*—gerçek bilgiden yoksun; *alpam*—zayıf; *ca*—ve; *tat*—o; *tāmasam*—karanlık halinde; *udāhṛtam*—denir.

ÇEVİRİ

Hakikat bilgisinden yoksun olarak ve zayıf bir halde herşeyin o çalışmadan ibaret olduğu zannedilerek kişinin bir çeşit çalışmaya bağlanmasıyla ilgili olan bilgi karanlık halindedir.

AÇIKLAMA

Sıradan insanların bilgisi her zaman karanlık, veya cehalet halindedir, çünkü koşullanmış yaşamdaki her canlı varlık cehalet halinde doğar. Otoriteler ve kutsal öğretilerin yardımıyla bilgisini ilerletmiyen kişinin bilgisi vücuduyla sınırlı kalır. Bu gibi kişiler kutsal metinlerin öğretileri doğrultusunda hareket etmekle ilgilenmezler. Onlar için para Tanrıdır ve bilgi de vücutsal isteklerin tatmin edilmesi anlamına gelir. Böyle bir bilginin Mutlak Hakikatle hiçbir ilgisi yoktur. Bu bilgi az çok hayvanların bilgisine eşittir, yani yemek, uyumak, savunmak ve çiftleşmekten ibarettir. Bu bilginin karanlık halinin bir ürünü olduğu burada belirtilmektedir. Birbaşka deyişle, bu vücudun ötesinde bulunan ruh-can ile ilgili olan bilgiye erdem halindeki bilgi denir; dünyevi bir mantık ve akli tahminlerle ortaya atılan çeşitli teoriler ve doktrinler üreten bilgiye ihtiras halindeki bilgi denir, ve sadece vücudu rahat ettirmekle ilgili olan bilgiye cehalet halindeki bilgi denir.

23

नियतं सङ्गरहितमरागद्वेषतः कृतम् ।
अफलप्रेप्सुना कर्म यत्तत्सात्त्विकमुच्यते ॥२३॥

niyatam sanga-rahitam
arāga-dvesatah krtam
aphala-prepsumā karma
yat tat sāttvikamm ucyate

niyatam—islah edilmiş; *sanga-rahitam*—bağımlı olmaksızın; *arāga-dvesatah*—ask ve nefret olmaksızın; *krtam*—yapılmış; *aphala-prepsumā*—meyvesel sonuçları arzulamıyan birisi tarafından; *karma*—hareket; *yat*—hangi; *tat*—o; *sāttvikam*—erdem halinde; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Islah edilmiş olan ve bağımlılık olmaksızın icra edilen, sevgi ve nefretten uzak ve meyvesel sonuçlar arzulanmaksızın yapılan hareket erdem halindedir.

AÇIKLAMA

Islah edilmiş mesleki görevler, toplumdaki çeşitli bölümler ve sınıflar için kutsal metinler tarafından belirlendiği gibi, bağımlı olunmadan veya üzerinde hak iddia edilmeden yapılır ve şahsi tatminiyet veya duyusal memnuniyet için yapılmaksızın sadece Yüce Tanrıyı tatmin etmek amacıyla sevgi ve nefretten arınmış olarak Kṛṣṇa şuuruyla yapılan bu faaliyetler erdem halindedir.

24

यत्तु कामेप्सुना कर्म साहंकारेण वा पुनः ।
क्रियते बहुलायासं तद् राजसमुदाहृतम् ॥२४॥

yat tu kāmepsumā karma
sāhankārena vā punah
kriyate bahulāyāsam
tad rājasam udāhrtam

yat—olan; *tu*—fakat; *kāma-īpsumā*—meyvesel sonuçlar arzulayan birisi tarafından; *karma*—çalışma; *sa-ahankārena*—nefis ile; *vā*—veya;

punaḥ—tekrar; *kriyate*—yapılmış; *bahula-āyāsam*—büyük bir işçilikle; *tat*—o; *rājasam*—ihtiras halinde; *udāhṛtam*—denir.

ÇEVİRİ

Fakat, kişinin arzularını tatmin etmek amacıyla büyük bir gayret sarfederek ve sahte nefsinin etkisinde kalarak yaptığı hareketler ihtiras halinde yapılan hareketlerdir.

25

अनुबन्धं क्षयं हिंसामनपेक्ष्य च पौरुषम् ।
मोहादारभ्यते कर्म यत्तत्तामसमुच्यते ॥२५॥

anubandhaṁ kṣayaṁ hiṁsām
anapekṣya ca pauruṣam
mohād ārabhyate karma
yat tat tāmasam ucyate

anubandham—gelecekteki bağımlılığın; *kṣayam*—tahribat; *hiṁsām*—ve diğerlerine rahatsızlık; *anapekṣya*—sonuçları göz önüne almaksızın; *ca*—de-da; *pauruṣam*—benlik onayı; *mohāt*—yanılgı ile; *ārabhyate*—başlamış; *karma*—çalışma; *yat*—hangi; *tat*—o; *tāmasam*—cehalet halinde; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Yanılgı içinde, kutsal öğretiler umursanmaksızın ve gelecekte ortaya çıkartacağı sorunlar veya diğerlerinin üzerinde şiddet ve rahatsızlığa sebep olacağı düşünülmeksizin yapılan hareketler cehalet halindedir.

AÇIKLAMA

Kişi, bir hareket yaparken Yamadūtalar adı verilen Yüce Tanrının temsilcilerini, veya devleti göz önüne almalıdır. Sorumsuzca yapılan işler tahribata sebep olur, çünkü bu gibi çalışmalar kutsal öğretilerin ıslah edici ilkelerini tahrip eder. Bu gibi hareketler şiddet üzerine kuruludur ve diğer canlı varlıkları rahatsız eder. Bu gibi sorumsuzca yapılan çalışmalar kişinin şahsi tecrübesinin ışığında yapılır. Ve buna yanılgı denir. Bu gibi, yanılgı içerisinde yapılan bütün çalışmalar cehalet halinin ürünleridir.

26

मुक्तसंगोऽनहंवादी धृत्युत्साहसमन्वितः ।
सिद्ध्यसिद्ध्योर्निर्विकारः कर्ता सात्त्विक उच्यते ॥२६॥

mukta-saṅgo 'nahaṁ-vādī
dhṛty-utsāha-samanvitaḥ
siddhy-asiddhyor nirvikārah.
kartā sāttvika ucyate

mukta-saṅgaḥ—bütün maddi birlikteliklerden özgür; *anaham-vādī*—sahte nefis olmaksızın; *dhṛti*—kararlılıkla; *utsāha*—ve büyük bir şevkle; *samanvitaḥ*—uzmanlaşmış; *siddhi*—mükemmellik içinde; *asiddhyoḥ*—ve başarısızlık; *nirvikāraḥ*—değişmeksizin; *karta*—çalışan; *sāttvikaḥ*—erdem halinde; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Maddi doğanın halleri ile ilişkili olmadan, sahte nefisten arınmış olarak, büyük bir kararlılık ve hevesle ve başarıyı ve başarısızlığı düşünmeksizin görevini yapan kişi erdem halinde çalışıyor demektir.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuurundaki kişi doğanın maddi hallerine daima aşkındır. Yaptığı çalışmanın sonucundan hiçbirşey beklemez, çünkü o, sahte nefis ve gururu aşmıştır. Yine de çalışmasını tamamlıyana kadar işini büyük bir hevesle yapar. Çektiği zorlukları umursamaz ve daima hevesle çalışır. Başarıyı veya başarısızlığı umursamaz; rahatsızlığı ve mutluluğu eşit karşılar. Bu şekilde çalışan kişi erdem halindedir.

27

रागी कर्मफलप्रेप्सुर्लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः ।
हर्षशोकान्वितः कर्ता राजसः परिकीर्तितः ॥२७॥

rāgī karma-pala-prepsur
lubdho hiṁsātmako 'sucih
harṣa-śokān vitaḥ kartā
rājasaḥ parikīrtitah

rāgī—fazlasıyla bağımlı; *karma-pala*—çalışmanın meyvesi;

prepsuḥ—arzulamak; *lubdhaḥ*—aç gözlü; *hiṁsā-ātmakaḥ*—daima haset eden; *aśuciḥ*—pis; *harṣa-śoka-anvitaḥ*—sevince ve üzüntüye hedef olan; *kartā*—böyle çalışan; *rājasaḥ*—ihtiras halinde; *parikīrtitaḥ*—ilan ederim.

ÇEVİRİ

Çalışmasına ve çalışmasının meyvelerine bağımlı olan, çalışmasının meyvelerinden zevk almayı arzulayan, aç gözlü olan, her zaman haset eden, saf olmayan ve sevinç ve üzüntü içinde çalkalanan kişi ihtiras halindedir.

AÇIKLAMA

Materyalizme, veya sevgiye, evine karısına ve çocuklarına çok fazla bağımlı olduğu için kişi, belli tipte bir çalışmaya, veya çalışmasının sonucuna çok fazla bağımlı olabilir. Bu gibi kişiler yaşamda yücelmeyi arzulamazlar. Sadece bu dünyada mümkün olduğu kadar rahat yaşamaya çalışırlar. Genellikle aç gözlü olurlar ve sahip oldukları herşeyin daimi olacağını ve asla kaybedilmeyeceğini düşünürler. Bu gibi kişiler diğerlerine haset ederler ve duyularını tatmin edebilmek için herşeyi yapmayı göze alırlar.Bu bakımdan, bu gibi kişiler temiz değildir, ve kazandıkları şeylerin haram veya helal olduğunu umursamazlar. İşlerinde başarılı iseler mutlu olurlar ve başarsız olduklarında çok rahatsız olurlar. Bu gibi kişiler ihtiras halindedir.

28

अयुक्तः प्राकृतः स्तब्धः शठो नैष्कृतिकोऽलसः ।
विषादी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते ॥२८॥

ayuktaḥ prākṛtaḥ stabdhaḥ
śaṭho naiṣkṛtiko 'lasaḥ
viṣādī dīrgha-sūtrī ca
kartā tāmasa ucyate

ayuktaḥ—kutsal metinlerin öğretilerine uymayan; *prākṛtaḥ*—materyalistik; *stabdhaḥ*—inatçı; *śaṭhaḥ*—sahtekar; *naiṣkṛtikaḥ*—diğerlerine hakaret etmekte uzman; *alasaḥ*—tembel; *viṣādī*—somurtkan; *dīrgha-sūtrī*—işi ağırdan alan; *ca*—de-da; *kartā*—çalışan; *tāmasaḥ*—cehalet halinde; *ucyate*—denir.

ÇEVİRİ

Kutsal metinlerin öğretilerine ters düşen işlerle meşgul olanlar, maddiyatçı, inatçı, sahtekar ve diğerlerine hakaret etmekte uzman olanlar, tembel ve her zaman somurtkan ve işi ağırdan alanlar cehalet halinde çalışan kişilerdir.

AÇIKLAMA

Ne çeşit çalışmanın yapılıp, ne çeşit çalışmanın yapılmayacağını kutsal öğretilerde bulabiliriz. Bu kutsal öğretileri umursamıyanlar, yapılmaması gereken çalışmalarla meşgul olurlar ve bu gibi kişiler genellikle materyalisttir. Bunlar kutsal metinlere göre değil doğa hallerine göre çalışırlar. Bu gibi kişiler nazik değildir ve genellikle kurnazdır; ayrıca diğerlerine hakaret etmekte uzmandırlar. Çok tembeldirler ve yapmaları gereken bir görevleri olsa bile bunu doğru dürüst yapmazlar ve sonra yapmak üzere ertelerler. Onun için somurtkan görünürler. İşleri sürüncemede bırakırlar; bir saate yapılacak bir işi bile aylarca sürüncemede bırakırlar. Bu gibi kişiler cehalet halindedir.

29

बुद्धेर्भेदं धृतेश्चैव गुणतस्त्रिविधं शृणु ।
प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनञ्जय ॥२९॥

buddher bedaṁ dhṛtes caiva
guṇatas tri-vidhaṁ śṛṇu
procyamānam aśeṣeṇa
pṛthaktvena dhanañjaya

buddheḥ—zekanın; *bedam*—farklılıklar; *dhṛteḥ*—sarsılmazlığın; *ca*—de-da; *eva*—kesinlikle; *guṇataḥ*—maddi doğanın halleri tarafından; *tri-vidham*—üç çeşidin; *śṛṇu*—sadece duy; *procyamānam*—Benim tarafımdan anlatıldığı gibi; *aśeṣeṇa*—detaylarıyla; *pṛthaktvena*—farklı; *dhanañjaya*—Ey servetler fatihi.

ÇEVİRİ

Ey servetler fatihi, maddi doğanın üç haline göre oluşmuş olan çeşitli anlayış ve kararlılıkları detaylarıyla şimdi Benden dinle lütfen.

AÇIKLAMA

Maddi doğanın üç farklı haline göre, üç farklı bölümde, bilgiyi, bilginin hedefini ve bileni açıklamış olan Kṛṣṇa, şimdi de icraatçının zekasını ve kararlılığını açıklamaktadır.

30

प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च कार्याकार्ये भयाभये ।
बन्धं मोक्षं च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥३०॥

pravṛttiṁ ca nivṛttiṁ ca
kāryākārye bayābhaye
bandhaṁ mokṣaṁ ca yā vetti
buddhiḥ sā pārtha sāttvikī

pravṛttim—yapmak; *ca*—de-da; *nivṛttim*—yapmamak; *ca*—ve; *kārya*—neler yapılmalı; *akārye*—ve neler yapılmamalı; *baya*—korku; *abhaye*—ve korkusuzluk; *bandham*—bağlanmak; *mokṣam*—özgürlük; *ca*—ve; *yā*—olan; *vetti*—bilir; *buddhiḥ*—anlamak; *sā*—o; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *sāttvikī*—erdem halinde.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, neyin yapılması gerektiğini ve neyin yapılmaması gerektiğini, neyden korkulması gerektiğini ve neyden korkulmaması gerektiğini ve neyin özgürlük verip neyin bağladığını anlayan kişi erdem halindedir.

AÇIKLAMA

Kutsal metinlerin doğrultusunda hareket etmeye *pravṛtti*, yani "yapılmaya layık hareketler" denir. Ve bu şekilde yönlendirilmemiş olan hareketler icra edilmemelidir. Kutsal öğretileri bilmeyenler, yaptıkları çalışmanın etki ve tepkilerine hedef olurlar. Zekası ile herşeyi birbirinden ayırt ederek anlayan kişi erdem halinde demektir.

31

यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च ।
अयथावत्प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ राजसी ॥३१॥

yayā darmam adharmaṁ ca
kāryaṁ cākāryam eva ca

yayā dharmam adharmaṁ ca
kāryaṁ cākāryam eva ca
ayathāvat prajānāti
buddhiḥ sā pārtha rājasī

yayā—hangisi ile; *dharmam*—dînî ilkeler; *adharmam*—dinsizlik; *ca*—ve; *kāryam*—ne yapılmalı; *ca*—de-da; *akāryam*—ne yapılmamalı; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *ayathā-vat*—mükemmel olmayan; *prajānāti*—bilir; *buddhiḥ*—zeka; *sā*—o; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *rājasī*—ihtiras halinde.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, din ile dinsizliği, yapılması gereken hareket ile yapılmaması gereken hareketi birbirinden ayırt edemiyen kişinin anlayışı ihtiras halindedir.

32

अधर्मं धर्ममिति या मन्यते तमसावृता ।
सर्वार्थान् विपरीतांश्च बुद्धिः सा पार्थ तामसी ॥३२॥

adharmaṁ dharmam iti yā
manyate tamasāvṛtā
sarvārthān viparītāṁś ca
buddhiḥ sā pārtha tāmasī

adharmam—dinsizlik; *dharmam*—din; *iti*—böylece; *yā*—hangi; *manyate*—düşünür; *tamasā*—yanılgı ile; *āvṛtā*—örtülü; *sarva-arthān*—bütün şeyler; *viparītān*—yanlış yönde; *ca*—de-da; *buddhiḥ*—zeka; *sā*—o; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *tāmasī*—cehalet halinde.

ÇEVİRİ

Dinsizliği din olarak ve dini dinsizlik olarak gören, yanılgının ve karanlığın büyüsü altında ve daima yanlış yönde ilerlemeye çalışan kişinin anlayışı cehalet halindedir, Ey Pārtha.

AÇIKLAMA

Cehalet halindeki zeka daima ters yönde çalışır. Aslında din olmayan birşeyi din olarak kabul eder ve gerçek dini reddeder. Cehalet içindeki kişi, büyük bir ruhu sıradan bir insan zannederken sıradan bir insanı

büyük bir ruh olarak kabul eder. Hakikati yalan, yalanı hakikat olarak kabul eder. Yaptıkları her faaliyette yanlış bir yol izleyen bu gibi kişilerin zekası cehalet halindedir.

33

धृत्या यया धारयते मनःप्राणेन्द्रियक्रियाः ।
योगेनाव्यभिचारिण्या धृतिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥३३॥

dhṛtyā yayā dārayate
manaḥ-prāṇendriya-kriyāḥ
yogenāvyabhicāriṇyā
dhṛtiḥ sā pārtha sāttviki

dhṛtyā—kararlılık; *yayā*—ne ile; *dārayate*—destekler; *manaḥ*—akılın; *prāṇa*—yaşam; *indriya*—ve duyular; *kriyāḥ*—faaliyetler; *yogena*—yoga uygulamasıyla; *avyabhicāriṇyā*—hiç ara vermeden; *dhṛtiḥ*—kararlılık; *sā*—o; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *sāttvikī*—erdem halinde.

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, yoga uygulaması ile sağlamlaştırılmış olan ve böylece akılın, duyuların ve yaşamın faaliyetlerini kontrol eden sarsılmaz bir kararlılık erdem halindedir.

AÇIKLAMA

Yoga sözcüğü, "Yüce Ruhu anlamak" anlamına gelir. Kararlılık içinde Yüce Ruhta sabitleşmiş olarak aklını, yaşamını ve duyusal faaliyetlerini Yüce Tanrı üzerinde yoğunlaştırmış kişi Kṛṣṇa şuuruna sahiptir. Bu çeşit kararlılık erdem halindedir. *Avyabhicāriṇyā* sözcüğü, Kṛṣṇa şuuru ile meşgul olanların diğer hiçbir faaliyet tarafından baştan çıkarılamayacaklarına işaret eder.

34

यया तु धर्मकामार्थान् धृत्या धारयतेऽर्जुन ।
प्रसंगेन फलाकाङ्क्षी धृतिः सा पार्थ राजसी ॥३४॥

yayā tu dharma-kāmārthān
dhṛtyā dārayate 'rjuna
prasaṅgena phalākāṅkṣī
dhṛtiḥ sā pārtha rajasi

yayā—ne ile; *tu*—fakat; *dharma*—dindarlık; *kāma*—duyusal menuniyet; *arthān*—ve ekonomik gelişme; *dhṛtyā*—kararlılıkla; *dārayate*—destekler; *arjuna*—Ey Arjuna; *prasaṅgena*—bağımlılık yüzünden; *phala-ākāṅkṣī*—meyvesel sonuclar arzulayan; *dhṛtiḥ*—kararlılık; *sā*—o; *pārtha*—Ey Pṛtha'nın oğlu; *rājasi*—ihtiras halinde.

ÇEVİRİ

Fakat, dinde, ekonomik gelişmede ve duyusal memnuniyette meyvesel sonuclar gözetilen bir kararlılık ihtiras halindedir, Ey Arjuna.

AÇIKLAMA

Dini ve ekonomik faaliyetlerde meyvesel sonuclar arzulayan, tek arzusu duyu memnuniyeti olan ve akıllarını, yaşamlarını ve duyularını bunlarla meşgul edenler ihtiras halindedir.

35

यया स्वप्नं भयं शोकं विषादं मदमेव च ।
न विमुञ्चति दुर्मेधा धृतिः सा पार्थ तामसी ॥३५॥

yayā svapnam bhayam sokam
viṣādam madam eva ca
na vimuñcati durmedhā
dhṛtiḥ sā pārtha tāmasī

yayā—ne ile; *svapnam*—düşlemek; *bhayam*—korkmak; *sokam*—yakınmak; *viṣādam*—somurtkanlık; *madam*—yanılgı; *eva*—kesinlikle; *ca*—de-da; *na*—asla; *vimuñcati*—kisi bırakır; *durmedhā*—zeki olmayan; *dhṛtiḥ*—kararlılık; *sā*—o; *pārtha*—Ey Pṛthā'nın oğlu; *tāmasī*—cehalet halinde.

ÇEVİRİ

Düş, korku, yakınma, somurtkanlık ve yanılgıdan ileriye gidememis zeki olmayan bir kararlılık cehalet halindedir, Ey Prtha'nın oğlu.

AÇIKLAMA

Buna bakarak, erdem halindekilerin düş görmeyecekleri kanısına varamayız. Burada bahsi geçen "düş" çok fazla uyumakla ilgilidir. Düş kurmak, veya düş görmek doğal birşey olduğu için gerek erdem

halindekiler, gerek ihtiras halindekiler, gerekse cehalet halindekiler düş görürler. Fakat, fazla uykudan ve maddi nesnelerden zevk almanın gururundan kendilerini alamıyanlar, her zaman maddi dünyaya hakim olmayı düşleyenler ve akıllarını, yaşamlarını ve duyularını bunlarla meşgul edenlerin kararlılığı cehalet halindedir.

36

सुखं त्विदानीं त्रिविधं शृणु मे भरतर्षभ ।
अभ्यासाद् रमते यत्र दुःखान्तं च निगच्छति ॥३६॥

sukhaṁ tv idānīṁ tri-vidhaṁ
śṛṇu me bharatarṣabha
abhyāsād ramate yatra
duḥkhāntaṁ ca nigacchati

sukham—mutluluk; *tu*—fakat; *idānīm*—şimdi; *tri vidham*—üç çeşidin; *śṛṇu*—duy; *me*—Benden; *bharata-ṛṣabha*—Ey Bharatalar'ın en iyisi; *abhyāsāt*—uygulama ile; *ramate*—zevk alır; *yatra*—nerede; *duḥkha*—rahatsızlığın; *antam*—son; *ca*—de-da; *nigacchati*—kazanır.

ÇEVİRİ

Ey Bharatalar'ın en iyisi, koşullanmış ruha zevk veren ve bazen de bütün rahatsızlıklarını sona erdiren üç çeşit mutluluğun ne olduğunu şimdi Benden duy.

AÇIKLAMA

Koşullanmış bir ruh tekrar tekrar maddi mutluluktan zevk almaya çalışır. Böylece çiğnenmişi çiğner. Fakat bazen, bütün bu zevklerin ve acıların ortasındayken büyük bir ruhla ilişki kurarak maddi dertlerinden kurtulur. Birbaşka deyişle, koşullanmış bir ruh her zaman belli bir duyu memnuniyeti ile meşguldür, fakat kurduğu iyi ilişkiler sonucunda yaptıklarının sadece bir tekrardan ibaret olduğunu anlar ve gerçek Kṛṣṇa şuurunu uyandırarak tekrarlardan ibaret olan bu sözüm ona mutluluktan kurtulur.

37

यत्तदग्रे विषमिव परिणामेऽमृतोपमम् ।
तत्सुखं सात्त्विकं प्रोक्तमात्मबुद्धिप्रसादजम् ॥३७॥

yat tad agre viṣam iva
pariṇāme 'mṛtopamam
tat sukham sāttvikam proktam
ātma-buddhi-prasāda-jam

yat—hangi; *tat*—o; *agre*—başlangıçta; *viṣam iva*—zehir gibi; *pariṇāme*—sonunda; *amṛta*—nektar; *upamam*—kıyasla; *tat*—o; *sukham*—mutluluk; *sāttvikam*—erdem halinde; *proktam*—denir; *ātma*—benlikte; *buddhi*—zekada; *prasāda-jam*—tatminiyetten doğma.

ÇEVİRİ

Başlangıçta zehir gibi olan fakat sonunda nektar gibi olan ve kişide benlik idrakini uyandıran sey erdem halindeki mutluluktur.

AÇIKLAMA

Benliğini idrak etmiş kişi, aklını ve duyularını kontrol ederek aklını benliği üzerinde yoğunlaştırabilmek için çeşitli şart ve kuralları izlemek zorundadır. Bütün bu işlemler çok zordur ve tıpkı zehir gibi acıdır, fakat kuralları izlemekte başarılı olan kişi aşkın bir konuma yükselir ve hakikat nektarını içerek yaşamdan zevk alır.

38

विषयेन्द्रियसंयोगाद्यत्तदग्रेऽमृतोपमम् ।
परिणामे विषमिव तत्सुखं राजसं स्मृतम् ॥३८॥

viṣayendriya-saṁyogād
yat tad agre 'mṛtopamam
pariṇāme viṣam iva
tat sukham rājasam smṛtam

viṣaya—duyu nesnelerinin; *indriya*—ve duyular; *saṁyogāt*—kombinasyonundan; *yat*—hangi; *tat*—o; *agre*—başlangıçta; *amṛta-upamam*—tıpkı nektar; *pariṇāme*—sonunda; *viṣam iva*—zehir gibi; *tat*—o; *sukham*—mutluluk; *rājasam*—ihtiras halinde; *smṛtam*—olarak görülür.

ÇEVİRİ

Başlangıçta nektar gibi olan ve sonunda zehir gibi görünen ve duyular ile duyu nesnelerinden türeyen mutluluk ihtiras halindedir.

AÇIKLAMA

Genç bir erkek ile genç bir kadın karşılaşırlar, ve duyuları genç adamı, kadını görmeye, ona dokunmaya ve onunla cinsel ilişki kurmaya zorlar. Bu durum, başlangıçta duyuları çok memnun edici olabilir, fakat belli bir zaman sonra tıpkı zehir gibi olur. Böyle bir mutluluk, her zaman ihtiras halindedir. Bu mutluluk duyusal bir kombinasyondan oluşur ve duyu nesneleri daima rahatsızlığa sebep olduğu için onlardan uzak durulmalıdır.

39

यदग्रे चानुबन्धे च सुखं मोहनमात्मनः ।
निद्रालस्यप्रमादोत्थं तत्तामसमुदाहृतम् ॥३९॥

yad agre cānubandhe ca
sukham mohanam ātmanaḥ
nidrālasya-pramādottham
tat tāmasam udāhṛtam

yat—olan; *agre*—başlangıçta; *ca*—de-da; *anubandhe*—sonunda; *ca*—de-da; *sukham*—mutluluk; *mohanam*—yanıltıcı; *ātmanaḥ*—benliğin; *nidrā*—uyku; *ālasya*—tembellik; *pramāda*—ve yanılgı; *uttham*—ürünü; *tat*—o; *tāmasam*—cehalet halinde; *udāhṛtam*—denir.

ÇEVİRİ

Benlik idrakine kapalı olan, baştan sona yanılgı ile dolu olan, uyku, tembellik ve yanılgıdan kaynaklanan mutluluk cehalet haline aittir.

AÇIKLAMA

Tembellik ve uykudan zevk alan kişi kesinlikle karanlık halindedir, ve nasıl hareket edip nasıl hareket etmiyeceğini bilemiyen kişi de cehalet halindedir. Cehalet halindeki kişi için herşey yanılgıdan ibarettir. Ne başında, ne de sonunda mutluluk vardır. İhtiras halindekiler için başlangıçta kısa bir mutluluk olabilir, fakat sonunda kesinlikle rahatsızlık vardır. Cehalet halindeki kişiler için hem başlangıçta hem de sonunda sadece rahatsızlık vardır.

40

न तदस्ति पृथिव्यां वा दिवि देवेषु वा पुनः ।
सत्त्वं प्रकृतिजैर्मुक्तं यदेभिः स्यात् त्रिभिर्गुणैः ॥४०॥

na tad asti pṛthivyām vā
divi deveṣu vā punaḥ
sattvaṁ prakṛti-jair muktaṁ
yad ebhiḥ syāt tribhir guṇaiḥ

na—değil; *tat*—o; *asti*—orada; *pṛthivyām*—dünyada; *vā*—veya; *divi*—yüksek gezegen sistemlerinde; *deveṣu*—yarıtanrıların arasında; *vā*—veya; *punaḥ*—tekrar; *sattvam*—var oluş; *prakṛti jaiḥ*—maddi doğadan doğmuş; *muktam*—özgür; *yat*—o; *ebhiḥ*—bunlardan etkilenerek; *syāt*—dır-dür; *tribhiḥ*—üç; *guṇaiḥ*—maddi doğanın halleri.

ÇEVİRİ

Gerek burada, gerekse yüksek gezegen sistemlerindeki yarıtanrılar arasında maddi doğanın bu üç halinden kurtulabilmiş olan hiçbir varlık yoktur.

AÇIKLAMA

Maddi doğanın üç halinin bütün evrendeki etkisi burada Tanrı tarafından özetlenmektedir.

41

ब्राह्मणक्षत्रियविशां शूद्राणां च परन्तप ।
कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभावप्रभवैर्गुणैः ॥४१॥

brāhmaṇa-kṣatriya-viśāṁ
śūdrāṇāṁ ca parantapa
karmāṇi pravibhaktāni
svabhāva-prabhavair guṇaiḥ

brāhmaṇa—brāhmaṇların; *kṣatriya*—kṣatriyaların; *viśām*—ve vaiśyaların; *śūdrāṇām*—şūdraların; *ca*—ve; *parantapa*—Ey düşmanlarını zapteden; *karmāṇi*—faaliyetler; *pravibhaktāni*—bölünmüş; *svabhāva*—kendi doğalarına; *prabhavaiḥ*—doğmuş; *guṇaiḥ*—maddi doğanın halleri tarafından.

ÇEVİRİ

Maddi haller ile göreceli olarak, brāhmaṇlar, kṣatriyalar, vaiśyalar ve sūdralar kendi doğalarından doğmuş olan nitelikleri ile ayırt edilirler, Ey düşmanını zapteden.

42

शमो दमस्तपः शौचं क्षान्तिरार्जवमेव च ।
ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं ब्रह्मकर्म स्वभावजम् ॥४२॥

śamo damas tapaḥ śaucaṁ
kṣāntir ārjavam eva ca
jñānaṁ vijñānam āstikyaṁ
brahma-karma svabhāva-jam

śamaḥ—sakinlik; *damaḥ*—benlik kontrolü; *tapaḥ*—çile; *śaucam*—saflık; *kṣāntiḥ*—hoşgörü; *ārjavam*—içtenlik; *eva*—kesinlikle; *ca*—ve; *jñānam*—bilgi; *vijñānam*—hikmet; *āstikyam*—dindarlık; *brahma*—brāhmaṇın; *karma*—görevi; *svabhāvajam*—kendi doğasından doğmuş olan.

ÇEVİRİ

Sakinlik, benlik kontrolü, çile, saflık, hoşgörü, içtenlik, bilgi, hikmet ve dindarlık brāhmaṇların çalışma nitelikleridir.

43

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम् ॥४३॥

śauryaṁ tejo dhṛtir dākṣyaṁ
yuddhe cāpy apalāyanam
dānam īśvara-bhāvaś ca
kṣātraṁ karma svabhāva-jam

śauryam—kahramanlık; *tejaḥ*—güç; *dhṛtiḥ*—kararlılık; *dākṣyam*—beceri; *yuddhe*—savaşta; *ca*—ve; *api*—de-da; *apalāyanam*—kaçmamak; *dānam*—yardım severlik; *īśvara*—liderliğin; *bhāvaḥ*—doğa; *ca*—ve; *kṣātram*—kşatriyanın; *karma*—görevi; *svabhāva-jam*—kendi doğasından doğmuş olan.

ÇEVİRİ

Kahramanlık, güç, kararlılık, beceri, savasta cesaret, yardımseverlik ve liderlik kṣatriyaların doğal çalışma nitelikleridir.

44

कृषिगोरक्ष्यवाणिज्यं वैश्यकर्म स्वभावजम् ।
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम् ॥४४॥

kṛṣi-go-rakṣya-vāṇijyam
vaiśya-karma svabhāva-jam
paricaryātmakaṁ karma
śūdrasyāpi svabhāva-jam

kṛṣi—çift sürmek; *go*—ineklerin; *rakṣya*—korunma; *vāṇijyam*—ticaret; *vaiśya*—vaişyanın; *karma*—görev; *svabhāva jam*—kendi doğasından doğmuş olan; *paricaryā*—hizmet; *ātmakam*—oluşmuş; *karma*—görev; *śūdrasya*—şūdranın; *api*—de-da; *svabhāva-jam*—kendi doğasından doğmuş.

ÇEVİRİ

Çiftçilik, inek bakımı, ve ticaret vaişyaların doğal görevleridir, ve şūdraların doğal görevi diğerlerine hizmet etmek ve işçilik yapmaktır.

45

स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।
स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥४५॥

sve sve karmaṇy abhiratah
saṁsiddhiṁ labhate naraḥ
sva-karma-niratah siddhiṁ
yathā vindati tac chṛṇu

sve sve—kendisinin; *karmani*—çalışma; *abhiratah*—izlemek; *saṁsiddhim*—mükemmellik; *labhate*—elde etmek; *narah*—adam; *sva-karma*—kendi görevinde; *niratah*—meşgul; *siddhim*—mükemmellik; *yathā*—olarak; *vindati*—ulaşır; *tat*—o; *śṛnu*—dinle.

ÇEVİRİ

Herkes kendi çalışma niteliklerini izleyerek mükemmelliğe ulaşabilir. Bunun nasıl yapılacağını şimdi Benden dinle.

46

यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम् ।
स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥४६॥

yataḥ pravṛttir bhūtānāṁ
yena sarvam idaṁ tatam
sva-karmaṇā tam abhyarcya
siddhiṁ vindati mānavaḥ

yataḥ—kimden; *pravṛttiḥ*—türemiş; *bhūtānām*—bütün canlı varlıkların; *yena*—kim tarafından; *sarvam*—hep; *idam*—bu; *tatam*—kaplayan; *sva-karmaṇā*—kendi görevleri ile; *tam*—Ona; *abhyarcya*—ibadet ederek; *siddhim*—mükemmellik; *vindati*—elde eder; *mānavaḥ*—adam.

ÇEVİRİ

Bütün varlıkların kaynağı ve her yeri kaplayan Tanrıya ibadet eden ve kendi işini yapan kişi mükemmelliğe ulaşabilir.

AÇIKLAMA

Onbeşinci Bölümde belirtildiği gibi, bütün canlı varlıklar Yüce Tanrının öz parçalarıdır. Bu bakımdan, Yüce Tanrı bütün canlı varlıkların başlangıcıdır. Bu hakikat *Vedānta-sūtra*'da *janmady asya yataḥ* sözleriyle onaylanır. Ve *Bagavad-gītā*'nın Yedinci Bölümünde belirtildiği gibi, Yüce Tanrı dahili ve harici enerjileri ile herşeyi kaplar. Bundan dolayı, Yüce Tanrının bu enerjilerine ibadet edilmelidir. Vaişnava kulları genellikle Yüce Tanrının dahili enerjisine ibadet ederler. Onun harici enerjisi dahili enerjisinden kaynaklanır. Harici enerji geri plandadır, fakat Yüce Tanrı, bütün parçasının yayılımı olan Paramātmā aracılığıyla her yerde mevcuttur. O, bütün yaratanrıların, bütün insanların, bütün hayvanların kalbinde bulunan Üstünruhtur ve her yerde mevcuttur. Bu bakımdan kişi, Üstünruhun, Yüce Tanrının öz parçası olduğunu bilmeli ve bir görev olarak Yüce Tanrıya hizmet etmelidir. Herkes tam Kṛṣṇa şuuru ile Tanrıya adanmış hizmet vermelidir. Bu maddede tavsiye edilen de budur.

Herkes, duyuların efendisi Hṛṣikeśa tarafından belli bir meslekle meşgul edildiğini düşünmelidir. Ve kişi, meşgul olduğu çalışmanın sonucuyla Tanrının Yüce Şahsına ibadet etmelidir. Kişi, eğer her

zaman tam Kṛṣṇa şuuruyla böyle düşünürse o zaman Tanrının lütfuyla herşeyin tamamen farkına varır. Yaşamda mükemmelliğe böylece ulaşılabilir. Tanrı, *Bagavad-gītā*'da (12.7), *teṣām aham samuddhartā* der. Yüce Tanrı, Kendisine adanmış kulun kurtarılmasında bütün sorumluluğu üstlenir. Yaşamdaki en yüce mükemmellik budur. Kişi, her ne meslekle uğraşırsa uğraşsın, eğer Yüce Tanrıya hizmet ederse en yüce mükemmelliğe ulaşır.

47

श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः परधर्मात् स्वनुष्ठितात् ।
स्वभावनियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥४७॥

śreyān sva-dharmo vigunah
para-dharmāt sv-anuṣṭhitāt
svabhāva-niyatam karma
kurvan nāpnoti kilbiṣam

śreyān—daha iyi; *sva-dharmah*—kişinin kendi mesleği; *vigunah*—gayrimükemmel icraat; *para-dharmāt*—birbaşkasının mesleğinden; *su-anuṣṭhitāt*—mükemmelen yapılmış; *svabhāva-niyatam*—kişinin mizacına göre belirlenmiş; *karma*—çalışma; *kurvan*—icra etmek; *na*—asla; *āpnoti*—ulaşır; *kilbiṣam*—günahsal tepkiler.

ÇEVİRİ

Kişi birbaşkasının mesleğini benimsiyeceğine, mükemmelen yapamasa bile kendi mesleğini yapmalıdır. Kişinin mizacına göre belirlenmiş görevler günahsal tepkilerden asla etkilenmez.

AÇIKLAMA

İnsanların mesleki görevleri *Bagavad-gītā*'da belirtilmiştir. Daha önceki maddelerde görüldüğü gibi, *brāhmanların*, *ksatriyaların*, *vaişyaların* ve *sūdraların* görevleri ait oldukları doğa hallerine göre belirlenmiştir. Kişi, birbaşkasının görevini taklit etmemelidir. Bir *brāhman* ailesinde doğmuş olsa bile *sūdraların* yaptığı işleri çekici bulan kişi yapmacık bir tavırla kendisinin bir *brāhman* olduğunu iddia etmemelidir. Herkes kendi doğasına uygun bir işte çalışmalıdır. Yüce Tanrıya hizmet amacıyla yapılan hiçbir iş iğrenç değildir. *Brāhmanların* mesleki görevleri kesinlikle erdem halindedir, fakat kişinin mizacı erdem halinde değilse o zaman *brāhmanların* mesleki görevlerini taklit

etmemelidir. *Kṣatriyalar*, veya yöneticilerin yapmak zorunda olduğu birçok iğrenç görevler vardır; *kṣatriyalar* düşmanları öldürebilmek için şiddet kullanmak zorundadır ve hatta bazen diplomasi uğruna yalan söylemek zorunda kalırlar. Bu gibi şiddet ve ikiyüzlülükler politika gereği yapılır, fakat bu yüzden *kṣatriyalar* kendi görevlerini bırakarak *brāhmaṇların* görevlerini yapmaya kalkışmamalıdır.

Kişi, Yüce Tanrıyı tatmin etmek amacıyla çalışmalıdır. Örneğin, Arjuna bir *kṣatriya* idi ve düşmanlarına karşı savaşmak istemiyordu. Fakat, eğer savaş Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için yapılıyor ise, kişinin günah işlemekten korkması gerekmez. Ticarette de bazen tüccarlar kâr etmek amacıyla birçok yalanlar söylemek zorunda kalırlar. Eğer bunu yapmazlarsa kâr edemezler. Tüccar bazen, "Sevgili müşterim, ben sizden kâr almıyorum" der, fakat kişi, kâr etmiyen tüccarın ayakta kalamıyacağını bilmelidir. Bu bakımdan, eğer tüccar kâr etmediğini söylüyorsa, bunun basit bir yalan olduğu iyi bilinmelidir. Fakat, bir tüccar yalan söylemeye mecbur olduğu bir mesleği yaptığı için mesleğini bırakıp *brāhmaṇların* mesleğini yapmaya kalkışmamalıdır. Bu hiç tavsiye edilmez. Kişi, eğer yaptığı çalışmayla Tanrının Yüce Şahsına hizmet ediyorsa *brāhmaṇ*, *kṣatriya*, *vaiśya*, veya *śūdra* olması farketmez. Çeşitli kurban törenleri düzenleyen *brāhmaṇlar* bile bazen hayvan kurban etmek zorunda kalırlar, çünkü bazı Vedik ayinlerde bazen hayvan kurban edilir. Aynı şekilde, mesleğinin gereği olarak düşmanları öldüren bir *kṣatriya* bu hareketi ile günaha girmez. Bu konular Üçüncü Bölümde detaylı bir şekilde anlatılmıştı; herkes Yajña, yani Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa için çalışmalıdır. Şahsi duyu tatminiyeti için yapılan herşey kişiyi bağlar. Sonuç olarak diyebiliriz ki, herkes, içinde bulunduğu belli bir doğa haline uygun bir meslekle meşgul olmalı ve Yüce Tanrının yüce amacı için çalışmaya karar vermelidir.

48

सहजं कर्म कौन्तेय सदोषमपि न त्यजेत् ।
सर्वारम्भा हि दोषेण धूमेनाग्निरिवावृताः ॥४८॥

saha-jaṁ karma kaunteya
sa-doṣam api na tyajet

sarvārambhā hi doṣeṇa
dhūmenāgnir ivāvṛtāḥ

saha-jam—kendiliğinden doğmuş; *karma*—çalışma; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *sa-doṣam*—kusurla; *api*—olmakla beraber; *na*—asla; *tyajet*—kişi bırakmalı; *sarva-ārambhāḥ*—bütün girişimler; *hi*—kesinlikle; *doṣeṇa*—kusurla; *dhūmena*—dumanla; *agniḥ*—ateş; *iva*—olarak; *āvṛtāḥ*—örtülü.

ÇEVİRİ

Tıpkı ateşin dumanla örtülü olması gibi, her girişim de bir kusurla örtülüdür. Ey Kunti'nin oğlu, kişinin çalışması hatalarla dolu olsa bile, kendi doğasından doğmuş olan mesleğini bırakmamalıdır.

AÇIKLAMA

Koşullanmış yaşamda bütün çalışmalar doğanın maddi halleri tarafından kirletilmiş durumdadır. Kişi bir *brāhmaṇ* bile olsa hayvan öldürmenin gerekli olduğu kurban kesme törenlerini yerine getirmelidir. Aynı şekilde, bir *kṣatriya* her ne kadar dindar olursa olsun düşmana karşı savaşmalı ve bundan kaçmamalıdır. Aynı şekilde, bir tüccar ne kadar dindar olursa olsun bazen kârını saklamalı ve hatta bazen karaborsa ticaret bile yapabilmelidir. Bunları yapmak gereklidir; ve kişi bunlardan kaçamaz. Aynı şekilde, kötü bir işverene hizmet eden bir *śūdra*, yapılmaması gereken şeyleri yapmasını istese bile, patronuna hizmet etmeye devam edebilmelidir. Bütün bu kusurlara rağmen kişi, kendi mizacına uygun olduğu için, belirlenmiş görevini yapmalıdır.

Burada çok güzel bir örnek kullanılmıştır. Ateş, saf olmasına rağmen yine de dumanla örtülüdür. Fakat, duman ateşin saflığını alamaz. Ateş içinde duman olmasına rağmen, ateş yine de bütün unsurların içinde en saf unsur olarak kabul edilir. Kişi, eğer *kṣatriya* görevini bırakarak *brāhmaṇ* görevini yaparsa, hiçkimse *brāhmaṇ* görevinin zor olmadığına dair ona güvence veremez. Ve kişi, böylece maddi dünyada hiçkimsenin maddi doğa tarafından kirletilmekten kurtulamıyacağını anlamış olur. Bu bakımdan, burada verilen bu ateş ve duman örneği, konuyla ilişkili olarak tam yerinde kullanılmıştır. Ateş yakan birisinin gözleri ve vücudunun diğer bölümleri dumandan rahatsız olabilir, fakat kişi yine de ateşten yararlanmak zorundadır. Aynı şekilde, rahatsız edici unsurları yüzünden kişi görevinin bırakmamalıdır. Aksine, kişi, Kṛṣṇa şuurunda belirlenmiş görevi ile Yüce Tanrıya

hizmet etmeye kararlı olmalıdır. Mükemmelliğin sırrı budur. Belli tipteki bir meslek, Yüce Tanrıyı tatmin etmek amacıyla yapıldığı zaman bu meslekteki belli bazı kusurlar da anılır. Çalışmanın sonuçları arıtılarak adanmış hizmetle ilişkili bir hale getirildiği zaman, kişi benliğini kendi içinde görmek bakımından mükemmelleşir ve buna benlik idraki denir.

49

असक्तबुद्धिः सर्वत्र जितात्मा विगतस्पृहः ।
नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां संन्यासेनाधिगच्छति ॥४९॥

asakta-buddhiḥ sarvatra
jitātmā vigata-spṛhaḥ
naiskarmya-siddhiṁ paramām
sannyāsenādhigacchati

asakta-buddhiḥ—bağımlı olmayan bir zekaya sahip olmak; *sarvatra*—her yerde; *jita-ātmā*—akılı kontrol etmek; *vigata-spṛhaḥ*—maddi arzular olmaksızın; *naiṣkarmya-siddhim*—tepkisizliğin mükemmelliği; *paramām*—yüce; *sannyāsena*—feragat tarzındaki yaşam tarafından; *adhigacchati*—kişi ulaşır.

ÇEVİRİ

Kendisini kontrol edebilen ve bağımlılıklardan kurtulmuş olan ve hiçbir maddi eğlenceyi umursamıyan kişi, feragat uygulaması aracılığıyla tepkilerden kurtulmuşluğun en yüksek mükemmelliğine ulaşabilir.

AÇIKLAMA

Gerçek feragatın (vazgeçmişliğin) anlamı, kişinin kendisini daima Yüce Tanrının bir parçası olarak görerek kendi çalışmalarının sonuçlarından zevk almaya hakkı olmadığını düşünmesidir. Kişi, Yüce Tanrının öz parçası olduğu için çalışmasının sonuçlarından da Yüce Tanrı zevk almalıdır. Gerçek Kṛṣṇa şuuru budur. Kṛṣṇa şuurunda hareket eden kişi gerçek bir *sannyāsī*dir ve faregat tarikatındadır. Kişi, böyle bir kafa yapısıyla tatmin olur, çünkü aslında Yüce Tanrı için çalıştığını bilir. Böylece, maddi olan hiçbir şeye bağımlı olmaz ve Tanrıya hizmet etmekten dolayı duyduğu aşkın mutluluktan başka hiçbir şeyden zevk almamayı alışkanlık haline getirir. Bir *sannyāsī*nin,

geçmişte yapmış olduğu faaliyetlerin tepkilerinden kurtulmuş olması gerekir, fakat Kṛṣṇa şuurundaki kişi feragat düzenine girmeden bile bu mükemmelliğe ulaşır. Bu akli duruma *yogārūḍha*, veya "yoganın mükemmellik safhası" denir. Üçüncü Bölümde onaylandığı gibi, *yas tv ātma-ratir eva syāt*: kendi kendisinden tatminkar olan kişi faaliyetlerine tepki görmekten korkmaz.

50

सिद्धिं प्राप्तो यथा ब्रह्म तथाप्नोति निबोध मे ।
समासेनैव कौन्तेय निष्ठा ज्ञानस्य या परा ॥५०॥

siddhiṁ prāpto yathā brahma
tathāpnoti nibodha me
samāsenaiva kaunteya
niṣṭhā jñānasya yā parā

siddhim—mükemmellik; *prāptaḥ*—elde etmek; *yathā*—olarak; *brahma*—Yüce Tanrı; *tathā*—öyleyse; *āpnoti*—kişi ulaşır; *nibodha*—anlamaya çalış; *me*—Benden; *samāsena*—özetle; *eva*—kesinlikle; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *niṣṭhā*—safha; *jñānasya*—bilginin; *yā*—hangi; *parā*—aşkın.

ÇEVİRİ

Ey Kunti'nin oğlu, bu mükemmelliğe ulaşmış kişinin, şimdi sana özetliyeceğim şekilde hareket ederek en yüksek bilgi seviyesi olan Brahman'a, yani yüce mükemmellik mertebesine nasıl ulaşabileceğini şimdi Benden öğren.

AÇIKLAMA

Kişinin kendi mesleki görevini yaparak ve bu görevi sadece Tanrının Yüce Şahsı için yaparak en yüce mükemmellik seviyesine nasıl ulaşabileceği burada Kṛṣṇa tarafından Arjuna'ya anlatılmaktadır. Sadece Yüce Tanrıyı tatmin etmek için çalışan kişi, çalışmasının sonucundan vazgeçerek Yüce Brahman mertebesine ulaşabilir. Bu yol benlik idraki yoludur. Bilginin esas mükemmelliği saf Kṛṣṇa şuuruna ulaşmaktır; bu konu ilerideki madelerde anlatılacaktır.

51-53

बुद्ध्या विशुद्धया युक्तो धृत्यात्मानं नियम्य च ।

शब्दादीन् विषयांस्त्यक्त्वा रागद्वेषौ व्युदस्य च ॥५१॥
विविक्तसेवी लघ्वाशी यतवाक्कायमानसः ।
ध्यानयोगपरो नित्यं वैराग्यं समुपाश्रितः ॥५२॥
अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
विमुच्य निर्ममः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥५३॥

buddhyā viśuddhayā yukto
dhṛtyātmānaṁ niyamya ca
śabdādīn viṣayāṁs tyaktvā
rāga-dveṣau vyudasya ca

vivikta-sevī laghv-āśī
yata-vāk-kāya-mānasaḥ
dhyāna-yoga-paro nityaṁ
vairāgyaṁ samupāśritaḥ

ahaṅkāraṁ balaṁ darpaṁ
kāmaṁ krodhaṁ parigraham
vimucya nirmamaḥ śānto
brahma-bhūyāya kalpate

buddhyā—zeka ile; *viśuddhayā*—tamamen arınmış; *yuktaḥ*—meşgul; *dhṛtyā*—kararlılıkla; *ātmānam*—benlik; *niyamya*—ıslah etmek; *ca*—de-da; *śabda-ādīn*—ses gibi; *viṣayān*—duyu nesneleri; *tyaktvā*—bırakmak; *rāga*—bağımlılık; *dveṣau*—ve nefret; *vyudasya*—bir kenara bırakmak; *ca*—de-da; *vivikta-sevī*—tenha bir yerde yaşamak; *laghu-āśī*—az yemek; *yata*—kontrol etmek; *vāk*—konuşma; *kāya*—vücut; *mānasaḥ*—ve akıl; *dhyāna-yoga-paraḥ*—vecd ile dolmak; *nityam*—günün yirmidört saati; *vairāgyam*—bağımsızlık; *samupāśritaḥ*—sığınmış olmak; *ahaṅkāram*—sahte nefis; *balam*—sahte güç; *darpam*—sahte gurur; *kāmam*—şehvet; *krodham*—öfke; *parigraham*—ve maddi şeylerin kabul edilmesi; *vimucya*—kurtulmuş olmak; *nirmamaḥ*—sahiplenme duygusundan kurtulmuş olmak; *śāntaḥ*—barış içinde; *brahma-bhūyāya*—benlik idraki için; *kalpate*—uzmanlaşmış.

ÇEVİRİ

Zekası ile kendisini arıtmış ve kararlılık ile aklını kontrol eden, duyu tatminiyetine ait nesneleri bırakmış, bağımlılık ve nefretten

kurtulmuş, tenha bir yerde yaşayan, az yiyen, vücudunu, aklını ve konuşma gücünü kontrol eden, daima vecd ile dolu ve bağımsız olan, sahte nefis, sahte güç, sahte gurur, şehvet, öfke ve maddi şeyleri kabul etmekten kurtulmuş olan, sahte sahiplenmelerden özgür ve barışsever olan kişi kesinlikle benlik idraki konumuna yükselmiştir.

AÇIKLAMA

Zekası ile arınan kişi kendisini erdem halinde tutar. Böylece aklını kontrol eder ve her zaman tefekkür eder. Duyu tatminiyetine yönelik nesnelere bağımlı değildir ve faaliyetlerinde nefret ve bağımlılıktan kurtulmuştur. Böylesine bağımsız bir insan doğal olarak tenha bir yerde yaşamayı tercih eder, ihtiyacından fazlasını yemez ve vücudunun ve aklının faaliyetlerini kontrol eder. Sahte nefsi yoktur, çünkü kendisini vücudu olarak kabul etmez. Birçok maddi şeyi kabul ederek şişman ve güçlü bir vücuda sahip olmayı da arzulamaz. Vücutsal bir yaşam kavramından kurtulmuş olduğu için sahte bir gurura sahip değildir. Tanrının lütfuyla kendisine sunulan herşeyden tatmin olur ve duyuları tatmin olmadığı zaman asla öfkelenmez. Duyusal nesnelere sahip olmak da istemez. Sahte nefisten bu şekilde tamamen kurtulduğu zaman bütün maddi şeylerden tamamen kopar. İşte Brahman'ın benlik idraki mertebesi budur. Bu mertebeye *brahma-bhūta* mertebesi denir. Kişi, yaşamın maddi kavramından kurtulduğu zaman barışla dolar ve tahriklere kapılmaz. Bu konu *Bagavad-gītā*'da (2.70) şöyle anlatılır:

āpūryamāṇam acala-pratiṣṭham
samudram āpaḥ pravisanti sarve
tadvat kāmā yam pravisanti sarve
sa śāntim āpnoti na kāma-kāmi

"Sürekli olarak akan ırmakların taşıdığı sular ile dolmasına karşın daima sakin kalan bir okyanus gibi, sürekli olarak akan arzulardan rahatsız olmayan kişi barışa ulaşabilir, fakat bu arzularını tatmin etmeye çalışan kişi başarıya ulaşamaz."

54

ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न काङ्क्षति ।
समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते पराम् ॥५४॥

brahma-būtaḥ prasannātmā
na śocati na kāṅkṣati
samaḥ sarveṣu būteṣu
mad-baktiṁ labhate parām

brahma-būtaḥ—Mutlak ile bir olmak; *prasanna-ātmā*—tam bir coşku; *na*—asla; *śocati*—yakınır; *na*—asla; *kāṅkṣati*—arzular; *samaḥ*—eşit karşılar; *sarveṣu*—hepsine; *būteṣu*—canlı varlıklar; *mat-baktim*—Bana adanmış hizmet; *labhate*—kazanır; *parām*—aşkın.

ÇEVİRİ

Bu aşkın mertebede bulunan kişi, Yüce Brahman'ı hemen idrak ederek coşku ile dolar. Bu kişi asla yakınmaz, veya birşeyi arzulamaz. Bütün canlı varlıkları eşit gözle görür. Bu durumdaki kişi Bana adanmış saf hizmet mertebesine yükselir.

AÇIKLAMA

Brahma-būta mertebesine ulaşmış gayrişahsiyetçiler için, Mutlak ile bir olmak ulaşılacak en yüce noktadır. Fakat, şahsiyetçiler veya adanmış kullar, saf adanmış hizmetle meşgul olabilmek için daha ileri gitmek zorundadır. Bu demektir ki, Yüce Tanrıya adanmış saf hizmet ile meşgul olanlar, *brahma-būta*, yani Mutlak ile bir olma konumundadır. Yüce Tanrı ile, yani Mutlak ile bir olmayan kişi Ona hizmet edemez. Mutlak kavramda hizmet eden ile hizmet edilen arasında fark yoktur; bununla beraber, daha yüksek bir manevi duygu farkı vardır.

Yaşamın maddi kavramında duyu tatminiyeti için çalışan kişi sorunlarla karşılaşır, fakat mutlak dünyada adanmış saf hizmetle meşgul olan kişi hiçbir dert veya sorunla karşılaşmaz. Kṛṣṇa şuurundaki adanmış kulların yakınacakları, veya arzulayacakları hiçbirşey yoktur. Tanrı tam olduğu için, Kṛṣṇa şuuru ile Tanrıya hizmet eden kişi de tam olur. O, tıpkı pis suları temizleyen bir ırmak gibidir. Adanmış saf kulun Kṛṣṇa'dan başka bir düşüncesi olmadığı için doğal olarak her zaman sevinçlidir. Hiçbir maddi kayıptan dolayı yakınmaz, veya kazanç peşinde koşmaz, çünkü Tanrıya hizmet etmekten tamamen tatmin olur. Maddi zevkleri arzulamaz, çünkü her canlı varlığın Yüce Tanrının öz parçası olduğunu bilir ve bundan dolayı Onun ebedi hizmetçisi olduğunu da bilir. Maddi dünyada hiç kimseyi alçak, veya yüksek olarak görmez; alçak ve yüksek konumlar geçici olduğundan, adanmış bir kul geçici beliriş ve kayboluşlarla ilgilenmez. Onun için bir taş parçası ile altın aynı değerdedir. *Brahma-būta* mertebesi budur ve

adanmış saf kullar bu mertebeye kolaylıkla ulaşırlar. Bu var oluş mertebesinde Yüce Brahman ile bir olma ve kişinin bireyselliğini kaybetmesi düşüncesi insana cehennem azabı gibi gelir, cennet krallıklara yükselme düşüncesi bir rüyadan ibaret olur ve kişinin duyuları dişleri kırılmış bir yılan gibi olur. Dişleri kırılmış bir yılandan korkulmayacağı gibi, kendiliğinden kontrol altına alınabilen duyulardan da korkulmaz. Madde hastalığına yakalanmış kişiler için bu dünya dertlerle doludur, fakat adanmış bir kul için bütün dünya Vaikuṇṭha, yani ruhsal sema gibidir. Bu maddi evrendeki en yüksek şahsiyet, adanmış bir kul için bir karıncadan daha önemli değildir. Bu çağda adanmış hizmeti vaaz eden Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu Rab Çaitanya'nın lütfu ile bu mertebeye ulaşılabilir.

55

भक्त्या मामभिजानाति यावान् यश्चास्मि तत्त्वतः ।
ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा विशते तदनन्तरम् ॥५५॥

baktyā mām abhijānāti
yāvān yas cāsmi tattvatah
tato māṁ tattvato jñātvā
visate tad-anantaram

baktyā—saf adanmış hizmet ile; *mām*—Beni; *abhijānāti*—kişi bilebilir; *yāvān*—olduğu kadar; *yaḥ ca asmi*—olduğum gibi; *tattvatah*—hakikatte; *tataḥ*—sonradan; *mām*—Beni; *tattvataḥ*—hakikatte; *jñātvā*—bilen; *viśate*—girer; *tat-anantaram*—sonradan.

ÇEVİRİ

Kişi, sadece adanmış hizmet yoluyla Beni olduğum gibi, yani Tanrının Yüce Şahsı olarak anlayabilir. Ve böyle bir adanmışlıkla Benim tam şuuruma ulaşan kişi Tanrının krallığına girebilir.

AÇIKLAMA

Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa ve Onun tam yayılımları ne akli tahminler ne de adanmamış kişiler tarafından anlaşılabilir. Tanrının Yüce Şahsını anlamak isteyen kişi, adanmış saf bir kulun rehberliği altında adanmış saf hizmet yoluna girmelidir. Aksi taktirde, Tanrının Yüce Şahsının hakikati daima ondan saklı kalır. *Bagavad-gītā*'da (7.25), *nāhaṁ prakāśaḥ sarvasya* sözcükleri ile daha önce de belirtildiği gibi O, Kendisini herkese vahyetmez. Sadece bilgi edinerek, veya akli

tahminler yürüterek hiçkimse Tanrıyı anlayamaz. Sadece gerçekten Kṛṣṇa şuuru ve adanmış hizmet ile meşgul olanlar Kṛṣṇa'yı anlayabilirler. Üniversite diploması bu konuda kişiye yardımcı olamaz.

Kṛṣṇa biliminin erbabı olan kişi, Kṛṣṇa'nın yurdu olan manevi krallığa girmeye hak kazanır. *Brahman* olmak, kişinin kimliğini kaybetmesi anlamına gelmez. Adanmış hizmet var oldukça Tanrı, adanmış kul ve adanmış hizmet yolu var olur. Bu bilgi, kişi özgürlüğüne kavuştuktan sonra bile kaybolmaz. Özgürlük, maddi yaşam kavramından kurtulmak demektir; manevi yaşamda aynı farklılık ve aynı bireysellik vardır, fakat bu kavramlar tam Kṛṣṇa şuuru içindedir. Kişi, burada kullanılmış olan *viśate*, yani "Bana girer" sözcüğünü yanlış anlayarak, bireysel ruhun gayrişahsi Brahman'ın varlığında eriyip yok olduğunu savunan monist teoriyi desteklememelidir. *Viśate* sözcüğünün anlamı, kişinin Tanrıya hizmet etmek amacıyla, Onunla beraber olmak için bireyselliğini koruyarak Yüce Tanrının yurduna girebilmesini ifade eder. Örneğin, yeşil bir ağaca konmuş yeşil bir kuş o ağaç ile bir olmaz, fakat o ağaçtaki meyvelerin tadını çıkartır. Gayrişahsiyetçiler genel olarak denize akıp denizde kaybolan ırmak örneğini verirler. Bu durum gayrişahsiyetçiler için bir mutluluk kaynağı olabilir, fakat şahsiyetçiler tıpkı suda yaşayan bir canlı varlık gibi bireyselliklerini korurlar. Okyanusun derinliklerinde yaşayan çeşitli canlılar vardır. Yüzeyde yeterince canlı yaşamıyabilir; kişi, okyanusun yüzeyi yerine derinliklerinde yaşayan canlılar hakkında tam bilgiye sahip olmalıdır.

Adanmış kişi, verdiği adanmış saf hizmetten dolayı Yüce Tanrının aşkın niteliklerini ve zenginliklerini hakikatin ışığı altında anlayabilir. Onbirinci Bölümde belirtildiği gibi, bu hakikat sadece adanmış hizmet yoluyla anlaşılabilir. Aynı şey burada da onaylanmaktadır; kişi, Tanrının Yüce Şahsını adanmış hizmet vasıtası ile anlayarak Onun krallığına girebilir.

Maddi kavramlardan kurtularak *brahma-būta* özgürlüğüne ulaşan kişi daima Tanrı hakkında bilgi edinerek adanmış hizmete başlar. Kişi, Yüce Tanrı hakkında birşeyler duyup bilgi edinmeye başlayınca *brahma-būta* mertebesi kendiliğinden gelişir ve maddi pislik (açgözlülük ve hırs) kaybolur. Hırs ve arzular adanmış kulun kalbinden temizlendikçe kul Tanrıya hizmet etmeye daha çok bağlanır ve bu bağlılıkla maddi pisliklerden kurtulur. Kişi ancak böyle bir yaşam durumunda Yüce Tanrıyı anlayabilir. Bunun böyle olduğunu *Śrīmad-Bāgavatam* da onaylar. Özgürlüğe ulaştıktan sonra *bakti* yolu, yani adanmış hizmet devam eder. *Vedānta-sūtra* (4.1.12) bunu şu sözlerle

onaylar: *āprāyaṇāt tatrāpi hi dṛṣṭam*. Bu, özgürlükten sonra adanmış hizmetin devam ettiğine işaret eder. *Śrīmad-Bāgavatam*'da gerçek adanmış özgürlük, canlı varlığın kendi kimliğine ve kendi meşru konumuna geri iade edilmesi olarak tanımlanır. Bu meşru konum daha önce "Her canlı varlık Yüce Tanrının öz parçasıdır" sözleriyle izah edilmişti. Bu bakımdan, canlı varlığın meşru konumu, bütüne, yani Tanrıya hizmet etmektir. Kişi özgürlüğüne ulaştıktan sonra da bu hizmet asla durmaz. Gerçek özgürlük yaşamdaki yanlış kavramlardan kurtulmaktır.

56

सर्वकर्माण्यपि सदा कुर्वाणो मद्व्यपाश्रयः ।
मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययम् ॥५६॥

sarva-karmāṇy api sadā
kurvāṇo mad-vyapāśrayaḥ
mat-prasādād avāpnoti
śāśvataṁ padam avyayam

sarva—bütün; *karmāṇi*—faaliyetler; *api*—olmakla beraber; *sadā*—daima; *kurvāṇaḥ*—icra etmek; *mat-vyapāśrayaḥ*—Benim himayem altında; *mat-prasādāt*—Benim insafımla; *avāpnoti*—kişi ulaşır; *śāśvatam*—ebedi; *padam*—yurt; *avyayam*—bozulmaz.

ÇEVİRİ

Her çeşit faaliyetle meşgul olmasına rağmen, Bana adanmış saf kulum, Benim himayem altında ve Benim lütfumla o ebediyet ve ölümsüzlük yurduna ulaşır.

AÇIKLAMA

Burada kullanılan *mad-vyapāśrayaḥ* sözcüğünün anlamı, "Yüce Tanrının himayesi altında" anlamına gelir. Maddi pisliklerden kurtulmuş olan adanmış bir kul, Yüce Tanrının veya Onu temsil eden manevi öğretmenin rehberliği altında hareket eder. Adanmış saf bir kul için hiçbir zaman sınırlaması yoktur. Böyle bir insan günün yirmidört saati Yüce Tanrının rehberliği altında Yüce Tanrıya hizmet etmekle meşgul olur. Tanrı, Kṛṣṇa şuuru ile Kendisine hizmet eden adanmış kullarına karşı çok naziktir. Adanmış bir kul, bütün zorluklara rağmen sonunda o aşkın yurda, yani Kṛṣṇaloka'ya yerleştirilir. Oraya girmesi garantidir ve bundan şüphe edilmez. O

yüceler yücesinin yurdunda değişim olmaz, orada herşey ebedidir, ölümsüzdür ve bilgi ile doludur.

57

चेतसा सर्वकर्माणि मयि सन्यस्य मत्परः ।
बुद्धियोगमुपाश्रित्य मच्चित्तः सततं भव ॥५७॥

cetasā sarva-karmāṇi
mayi sannyasya mat-parah
buddhi-yogam upāśritya
mac-cittaḥ satatam bava

cetasā—zeka ile; *sarva-karmāṇi*—her çeşit faaliyetler; *mayi*—Bana; *sannyasya*—bırakmak; *mat-paraḥ*—Benim himayem altında; *buddhi-yogam*—adanmış faaliyetler; *upāśritya*—sığınmış olmak; *mat-cittaḥ*—Benim şuurumda; *satatam*—günün yirmidört saati; *bava*—sadece ol.

ÇEVİRİ

Bütün faaliyetlerinde sadece Bana güven ve her zaman Benim himayem altında çalış. Böyle bir adanmış hizmet içinde tamamen Benim şuurumda ol.

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa şuuru ile hareket eden kişi dünyanın efendisiymiş gibi hareket etmez. Kişi, tıpkı bir hizmetçi gibi tamamen Yüce Tanrının direktiflerine göre hareket etmelidir. Hizmetçinin bireysel bir bağımsızlığı yoktur. Efendisine hizmet eden bir hizmetçi kayıp veya kazançtan etkilenmez. O, sadece efendisinin emirlerine göre sadık bir şekilde görevini yapar. Burada, Arjuna'nın Kṛṣṇa'dan aldığı şahsi direktiflere göre hareket ettiğini, fakat Kṛṣṇa'nın Şahsı ile konuşma şansına sahip olmayan bizlerin nasıl hareket etmesi gerektiği sorusu akla gelebilir. Fakat, Kṛṣṇa'nın *Bagavad-gītā*'da verdiği direktiflere göre hareket eden kişi, Kṛṣṇa'nın saf bir temsilcisinin rehberliği altında hareket ediyormuş gibi olur. Bu maddede kullanılmış olan Sanskrit sözcük *mat-paraḥ* çok önemlidir. Bu sözcük, kişinin yaşamda sadece Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için Kṛṣṇa şuuru ile çalışmasından daha büyük bir kazancın olmadığına işaret eder. Ve kişi, o yolda çalışırken sadece Kṛṣṇa'yı düşünmelidir. "Ben bu görevi yapmak için

Kṛṣṇa tarafından seçilmişim" şeklinde düşünen kişi doğal olarak daima Kṛṣṇa'yı düşünerek hareket eder. Bu, mükemmel bir Kṛṣṇa şuurudur. Ancak, kişi kaprisle yaptığı bir işin sonucunu Kṛṣṇa'ya sunmaması gerektiğinin bilincinde olmalıdır. Bu çeşit bir görev Kṛṣṇa şuurunda yapılan adanmış hizmete girmez. Kişi, Kṛṣṇa'nın emirlerine göre hareket etmelidir. Bu nokta çok önemlidir. Kṛṣṇa'nın bu emri, gurular zincirinde yer alan deha sahibi bir manevi öğretmen aracılığı ile gelir. Bu bakımdan, manevi öğretmenin emri yaşamdaki en öncelikli görev olarak kabul edilmelidir. Deha sahibi bir manevi öğretmene teslim olarak onun öğretileri doğrultusunda hareket eden kişinin Kṛṣṇa şuurunda mükemmelliğe ulaşacağı garantidir.

58

मच्चित्तः सर्वदुर्गाणि मत्प्रसादात्तरिष्यसि ।
अथ चेत्त्वमहंकारान्न श्रोष्यसि विनङ्क्ष्यसि ॥५८॥

mac-cittaḥ sarva-durgāni
mat-prasādāt tariṣyasi
atha cet tvam ahaṅkārān
na śroṣyasi vinaṅkṣyasi

mat—Benim; *cittaḥ*—şuurda olmak; *sarva*—bütün; *durgāni*—engeller; *mat-prasādāt*—Benim insafımla; *tariṣyasi*—üstesinden geleceksin; *atha*—fakat; *cet*—eğer; *tvam*—sen; *ahaṅkārāt*—sahte nefis tarafından; *na śroṣyasi*—işitme; *vinaṅkṣyasi*—kaybolacaksın.

ÇEVİRİ

Eğer Benim bilincimde olursan koşullanmış yaşamdaki bütün engelleri Benim lütfumla aşarsın. Fakat, eğer bu bilinçle çalışmaz ve sahte nefsinle hareket edip Beni dinlemezsen kaybolursun.

AÇIKLAMA

Tam Kṛṣṇa şuurunda olan kişi kendi var oluşu ile ilgili olan görevleri yapmaya meraklı değildir. Ahmaklar, bütün endişelerden bu şekilde özgür olmanın ne demek olduğunu bilemezler. Kṛṣṇa şuuru ile hareket eden kişi için Rab Kṛṣṇa en yakın arkadaştır. Tanrı ise her zaman bu en yakın arkadaşını rahat ettirmeye çalışır ve günün yirmidört saati Kendisini memnun etmek için çalışan bu arkadaşına Kendisini verir. Bu bakımdan, hiçkimse yaşamın vücutsal kavramı ile ilgili olan sahte nefsine kapılıp gitmemelidir. Kişi, hiçbir zaman kendisinin maddi

doğanın kanunlarından bağımsız olduğunu, veya bağımsızca hareket edebileceğini düşünmemelidir. Çünkü herkes zorlu maddi kanunlar altında yaşar. Fakat, kişi Kṛṣṇa şuuru ile hareket ettiği zaman maddi dertlerden kurtularak özgür olur. Kṛṣṇa şuuru ile hareket etmeyen kişi, doğum ve ölüm okyanusunun maddi anaforlarında kendisini kaybedeceğini iyi bilmelidir. Hiçbir koşullanmış ruh, aslında neyin yapılıp neyin yapılmayacağını bilmez, fakat Kṛṣṇa şuurundaki kişi serbestçe hareket edebilir, çünkü herşey Kṛṣṇa tarafından dakikası dakikasına içten ayarlanır ve manevi öğretmen tarafından onaylanır.

59

यदहंकारमाश्रित्य न योत्स्य इति मन्यसे ।
मिथ्यैष व्यवसायस्ते प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति ॥५९॥

yad ahaṅkāram āśritya
na yotsya iti manyase
mithyaiṣa vyavasāyas te
prakṛtis tvāṁ niyokṣyati

yat—eğer; *ahaṅkāram*—sahte nefisin; *āśritya*—sığınmak; *na yotsye*—savaşmıyacağım; *iti*—böylece; *manyase*—düşünürsün; *mithyā esaḥ*—bu sahtedir; *vyavasāyaḥ*—kararlılık; *te*—senin; *prakṛtiḥ*—maddi doğa; *tvām*—sen; *niyokṣyati*—meşgul olacaksın.

ÇEVİRİ

Eğer Benim direktiflerime göre hareket etmez ve savaşmazsan o zaman yanlış yönde hareket edersin. Mizacından dolayı savaşmakla meşgul olmalısın.

AÇIKLAMA

Arjuna bir askerdi ve *kṣatriya* mizacı ile doğmuştu. Bu bakımdan, savaşmak onun doğal görevi idi. Fakat, sahte nefsi yüzünden öğretmenini, büyük babasını ve arkadaşlarını öldürerek günahsal tepkilere hedef olmaktan korkuyordu. Aslında, çalışmasının iyi ve kötü sonuçlarını sanki kendisi kontrol ediyormuş gibi, kendisini hareketlerinin efendisi olarak görüyordu. Tanrının Yüce Şahsının şahsen orada mevcut olduğunu ve kendisine savaşmayı emrettiğini unutuyordu. Buna, koşullanmış ruhun unutkanlığı sebep olur. Tanrının Yüce Şahsı neyin iyi neyin kötü olduğunu öğretir ve yaşamda

mükemmelliğe ulaşmak isteyen kişi Kṛṣṇa şuuru ile hareket etmelidir. Hiçkimse, kaderini Yüce Tanrının çizdiği gibi çizemez, bu bakımdan, en iyisi, Yüce Tanrıdan direktif alarak ona göre hareket etmektir. Hiçkimse, Tanrının Yüce Şahsının, veya Onun temsilcisi olan manevi öğretmenin emirlerine uymayı ihmal etmemelidir. Kişi, Yüce Tanrının emirlerini yerine getirmek için tereddüt etmeden hareket etmelidir. Böyle hareket etmek, kişinin bütün koşullarda güven içerisinde olmasını sağlar.

60

स्वभावजेन कौन्तेय निबद्धः स्वेन कर्मणा ।
कर्तुं नेच्छसि यन्मोहात् करिष्यस्यवशोऽपि तत् ॥६०॥

svabhāva-jena kaunteya
nibaddhaḥ svena karmaṇā
kartuṁ necchasi yan mohāt
kariṣyasy avaśo 'pi tat

svabhāva-jena—kendi doğandan doğmuş olan; *kaunteya*—Ey Kunti'nin oğlu; *nibaddhaḥ*—şartlanmış; *svena*—kendi kendine; *karmaṇā*—faaliyetler; *kartum*—yapmaya; *na*—değil; *icchasi*—seversin; *yat*—olan; *mohāt*—yanılgı ile; *kariṣyasi*—yapacaksın; *avaśaḥ*—gönülsüzce; *api*—bile; *tat*—o.

ÇEVİRİ

Yanılgı içerisinde olduğun için Benim direktifime göre hareket etmeyi reddediyorsun. Fakat, senin kendi doğandan doğmuş olan işi yapmaya zorlanacak ve ona göre hareket edeceksin, Ey Kunti'nin oğlu.

AÇIKLAMA

Yüce Tanrının direktifine göre hareket etmeyi reddeden kişi ait olduğu doğa haline göre hareket etmeye zorlanır. Herkes, doğa hallerinin belli kombinasyonlarının büyüsü altındadır ve ona göre hareket eder. Fakat, gönüllü olarak Yüce Tanrının direktifini yerine getiren kişi başarılı olur.

61

ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति ।

भ्रामयन् सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया ॥६१॥

īśvaraḥ sarva-bhūtānāṁ
hṛd-deśe 'rjuna tiṣṭhati
bhrāmayan sarva-bhūtāni
yantrārūḍhāni māyayā

īśvaraḥ—Yüce Tanrı; *sarva-bhūtānām*—bütün canlı varlıkların; *hṛt-deśe*—kalbin bulunduğu yerde; *arjuna*—Ey Arjuna; *tiṣṭhati*—kalır; *bhrāmayan*—seyehat etmeye sebep olur; *sarva-bhūtāni*—bütün canlı varlıklar; *yantra*—makinada; *ārūḍhani*—yerleştirilmiş; *māyayā*—maddi enerjinin büyüsü altında.

ÇEVİRİ

Ey Arjuna, Yüce Tanrı herkesin kalbindedir, ve maddi enerjiden yapılmış bir makinada oturuyormuş gibi, bütün canlı varlıkların daldan dala konuşlarını idare eder.

AÇIKLAMA

Arjuna, yüce bilirkişi değildi ve savaşmak veya savaşmamak için verdiği karar onun sınırlı aklı ile sınırlıydı. Rab Kṛṣṇa burada herşeyin canlı varlıktan ibaret olmadığını öğretmektedir. Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa, Üstünruh olarak Şahsen her canlı varlığın kalbinde oturarak canlı varlığı yönetir. Canlı varlık vücut değiştirdikten sonra geçmişte yaptıklarını unutur, fakat geçmişi, şimdiyi ve geleceği bilen Üstünruh canlı varlığın yaptığı herşeye şahitlik etmeye devam eder. Bu bakımdan, canlı varlıkların bütün faaliyetleri Üstünruh tarafından yönetilir. Canlı varlık hakettiği şeyi elde eder ve Üstünruhun yönetimi altındaki maddi enerji tarafından yaratılmış olan maddi vücut tarafından taşınır. Canlı varlık belli tipteki bir vücuda yerleştirildikten itibaren o vücudun büyüsü altında çalışmaya mecbur kalır. Hızlı bir otomobili süren kişi yavaş bir otomobili süren kişiden daha hızlı gider, aynı şekilde canlı varlıklarda da sürücü aynı olmasına karşın hareketler farklıdır. Canlı varlık geçmişte duyduğu arzulara göre çalışabilsin diye, maddi doğa, Yüce Ruhun emri ile belli bir tipteki canlı varlığa belli tipte bir vücut hazırlar. Kısacası, canlı varlık bağımsız değildir. Kişi, kendisinin Tanrının Yüce Şahsından bağımsız olduğunu düşünmemelidir. Birey her zaman Tanrının kontrolü altındadır. Bu bakımdan, kişinin görevi teslim olmaktır, ve bu konu bir sonraki

maddede ele alınacaktır.

62

तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत ।
तत्प्रसादात्परां शान्तिं स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम् ॥६२॥

tam eva śaraṇaṁ gaccha
sarva-bhāvena bhārata
tat-prasādāt parāṁ śāntiṁ
sthānaṁ prāpsyasi śāśvatam

tam—Ona; *eva*—kesinlikle; *śaraṇam gaccha*—teslim olmak; *sarva-bhāvena*—her bakımdan; *bhārata*—Ey Bharata'nın oğlu; *tat-prasādāt*—Onun lütfuyla; *parām*—aşkın; *śāntim*—barış; *sthānam*—yurt; *prāpsyasi*—elde edeceksin; *śāśvatam*—ebedi.

ÇEVİRİ

Ey Bharata'nın torunu, tamamen Ona teslim ol. Onun lütfuyla aşkın barışa, yüceliğe ve ebedi yurda ulaşacaksın.

AÇIKLAMA

Bundan dolayı, canlı varlık herkesin kalbinde bulunan Tanrının Yüce Şahsına teslim olmalıdır, bu teslimiyet onu bu maddi var oluşun bütün dertlerinden kurtarır. Kişi, bu teslimiyet ile sadece yaşamın bütün dertlerinden kurtulmakla kalmayıp sonunda Yüce Tanrıya da ulaşır. Aşkın dünya Vedik literatüründe (*Ṛg Veda* 1.22.20) *tad viṣṇoḥ paramaṁ padam* diye betimlenir. Bütün yaratılış Tanrının krallığı olduğu için maddi olan herşey aslında ruhsaldır, fakat *paramaṁ padam* özellikle ruhsal sema, veya Vaikuṇṭha adı verilen o ebedi yurtla ilgilidir.

Bagavad-gītā'nın Onbeşinci Bölümünde şöyle denir: *sarvasya cāhaṁ hṛdi sanniviṣṭaḥ*: Tanrı herkesin kalbinde oturur. Bu bakımdan, kalbindeki Üstünruha teslim olan kişi Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya teslim olmuş sayılır. Arjuna Kṛṣṇa'yı Yüce Tanrı olarak zaten kabul etmişti. Onuncu Bölümde, Arjuna Onu *paraṁ brahma paraṁ dāma* olarak kabul etmişti. Arjuna sadece kendi şahsi tecrübesine dayanarak değil, fakat Nārada, Asita, Devala ve Vyasa gibi büyük otoritelerin deliline dayanarak Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı ve bütün canlı varlıkların yüce sığınağı olarak kabul etmiştir.

63

इति ते ज्ञानमाख्यातं गुह्याद् गुह्यतरं मया ।
विमृश्यैतदशेषेण यथेच्छसि तथा कुरु ॥६३॥

iti te jñānam ākhyātaṁ
guhyād guhyataraṁ mayā
vimṛśyaitad aśeṣeṇa
yathecchasi tathā kuru

iti—böylece; *te*—sana; *jñānam*—bilgi; *ākhyātam*—betimlendi; *guhyāt*—gizemliden; *guhya-taram*—daha gizemli; *mayā*—Benim tarafımdan; *vimṛśya*—düşün; *etat*—bunu; *aśeṣeṇa*—tam olarak; *yathā*—olarak; *icchasi*—seversin; *tathā*—o; *kuru*—uygula.

ÇEVİRİ

Böylece, sana daha gizemli olan bilgiyi açıklamış oldum. Bunu tam olarak düşün ve ne yapmak istiyorsan onu yap.

AÇIKLAMA

Tanrı, Arjuna'ya *brahma-būta* bilgisini halihazırda açıklamış bulunmaktadır. *Brahma-būta* durumunda bulunan kişi her zaman neşelidir; asla yakınmaz ve hiçbirşey arzulamaz. Bu durum, sahip olduğu gizli bilgiden kaynaklanır. Aynı zamanda Kṛṣṇa burada Üstünruh bilgisini de vermektedir. Bu bilgi aynı zamanda Brahman bilgisidir. Burada kullanılan *yatheccasi tathā kuru* sözcükleri, "İstediğin gibi hareket edebilirsin" anlamına gelir ve canlı varlığın az da olsa olan bağımsızlığına Tanrının müdahale etmediğine işaret eder. Kişinin yaşam durumunu nasıl yükselteceği, Tanrı tarafından *Bagavad-gītā*'da açıklanır. Burada Arjuna'ya verilen en iyi nasihat, kendisini kalbinde bulunan Üstünruha teslim etmesidir. Bu durum, kişinin insan yaşamında ulaşabileceği en yüksek mükemmellik mertebesi olan Kṛṣṇa şuurunda daimi olarak kalmasına yardımcı olur. Arjuna'ya burada doğrudan doğruya Tanrının Yüce Şahsı tarafından savaşması emredilmektedir. Tanrının Yüce Şahsına teslim olmak Tanrının iyiliği için değil, canlı varlıkların iyiliği içindir. Kişi teslim olmadan önce zekası yettiği kadar bu konu üzerinde düşünebilir. Tanrının Yüce Şahsının öğretisini kabul etmenin en iyi yolu budur. Kṛṣṇa'nın deha sahibi temsilcisi olan manevi öğretmenler de aynı öğretiyi yaparlar.

64

सर्वगुह्यतमं भूयः शृणु मे परमं वचः ।
इष्टोऽसि मे दृढमिति ततो वक्ष्यामि ते हितम् ॥६४॥

sarva-guhyatamam bhūyah
śṛṇu me paramam vacah
isto 'si me dṛḍham iti
tato vakṣyāmi te hitam

sarva-guhya-tamam—hepsinin en gizemlisi; *bhūyah*—tekrar; *śṛṇu*—sadece duy; *me*—Benden; *paramam*—yüce; *vacah*—öğreti; *istah asi*—sevgilisin; *me*—Bana; *dṛḍham*—çok; *iti*—böylece; *tatah*—öyleyse; *vakṣyāmi*—konuşuyorum; *te*—senin; *hitam*—çıkar.

ÇEVIRI

Sen Benim çok sevgili bir arkadaşım olduğun için sana bu en gizemli bilgiyi, Benim yüce öğretimi anlatıyorum. Kendi yararın için bunu Benden duy.

AÇIKLAMA

Tanrı burada Arjuna'ya gizemli bilgiyi (Brahman bilgisini), bundan daha gizemli bilgiyi (herkesin kalbinde bulunan Üstünruh bilgisini), ve şimdi de en gizemli bilgiyi, yani sadece Tanrının Yüce Şahsına teslim olmayı anlatmaktadır. Dokuzuncu Bölümün sonunda, Kṛṣṇa, *man-manāh*: "Sadece hep Beni düşün" demişti. *Bagavad-gītā* öğretisinin özünü vurgulamak için aynı öğreti burada da tekrarlanmaktadır. Bu öğretinin özü sıradan beşerler tarafından anlaşılamaz, fakat sadece Kṛṣṇa'nın sevgili kulları tarafından, yani Kṛṣṇa'ya adanmış saf kullar tarafından anlaşılır. Vedik literatüründeki en önemli öğreti budur. Bununla ilgili olarak Kṛṣṇa tarafından söylenmiş olan sözler bilginin en önemli bölümleridir ve bu bilgi sadece Arjuna için değil bütün canlı varlıklar içindir.

65

मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ।
मामेवैष्यसि सत्यं ते प्रतिजाने प्रियोऽसि मे ॥६५॥

man-manā bava mad-bakto
mad-yājī mām namaskuru

mām evaiṣyasi satyaṁ te
pratijāne priyo 'si me

mat-manāḥ—Beni düşün; *bava*—sadece ol; *mat-baktaḥ*—adanmış kulum; *mat-yājī*—Bana ibadet eden; *mām*—Bana; *namaskuru*—itaatlerini sun; *mām*—Bana; *eva*—kesinlikle; *eṣyasi*—geleceksin; *satyam*—tam anlamıyla; *te*—sana; *pratijāne*—söz veririm; *priyaḥ*—sevgili; *asi*—sensin; *me*—Bana.

ÇEVİRİ

Her zaman Beni düşün, Bana adan, Bana ibadet et ve Bana itaatlerini sun. Böylece Bana gelebilirsin. Sana bu konuda söz veriyorum, çünkü sen Benim sevgili arkadaşımsın.

AÇIKLAMA

Kişinin Kṛṣṇa'ya adanması, her zaman Onu düşünmesi Ve Onun için hareket etmesi bilginin en gizemli bölümüdür. Kişi, resmi bir düşünür olmamalıdır. Kişi yaşamını öyle düzenlemelidir ki her zaman Kṛṣṇa'yı düşünmeye fırsat bulabilsin. Kişi, günlük faaliyetleri her zaman Kṛṣṇa ile bağlantılı olacak şekilde hareket etmelidir. Yaşamını, günün yirmidört saati Kṛṣṇa'yı düşünecek şekilde düzenlemelidir. Saf Kṛṣṇa şuurunda olanların, Kṛṣṇa ile yüz yüze beraber olabilecekleri Kṛṣṇa'nın ebedi yurduna kesinlikle geri dönebileceklerine dair Kṛṣṇa burada söz vermektedir. Bilginin bu en gizemli bölümünün Arjuna'ya anlatılmasındaki sebep, Arjuna'nın Kṛṣṇa'nın çok sevgili bir arkadaşı olmasıdır. Arjuna'nın yolunu izleyen herkes Kṛṣṇa'nın sevgili arkadaşı olabilir ve Arjuna gibi mükemmelliğe ulaşabilir.

Bu sözler, kişinin aklını Kṛṣṇa'ya (saçına tavus kuşu tüyü takan, flüt çalan, iki kollu, güzel yüzlü, mavimsi renkteki delikanlı suretine) konsantre etmesi için söylenmektedir. Kṛṣṇa, *Brahma-saṁhitā* ve diğer Vedik literatürlerinde betimlenir. Kişi, aklını Rab Kṛṣṇa'nın bu özgün suretine konsantre etmelidir. Ve aklını Tanrının diğer suretlerine bile yöneltmemelidir. Tanrının, Viṣṇu, Nārāyana, Rāma, Varāha, vs. gibi çeşitli suretleri vardır, fakat adanmış kişi, aklını Arjuna'nın önünde mevcut olan suretine konsantre etmelidir. Akılın Kṛṣṇa'nın suretine konsantre edilmesi, bilginin en gizemli bölümüdür ve bunun nasıl yapılacağı burada Arjuna'ya anlatılmaktadır, çünkü Arjuna, Kṛṣṇa'nın en sevgili arkadaşıdır.

66

सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
अहं त्वां सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥६६॥

sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja
ahaṁ tvāṁ sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ

sarva-dharmān—dînin bütün çeşitleri; *parityajya*—bir kenara bırakmak; *mām*—Bana; *ekam*—sadece; *śaraṇam*—teslim olmak için; *vraja*—git; *aham*—Ben; *tvām*—sen; *sarva*—bütün; *pāpebhyaḥ*—günahsal tepkilerden; *mokṣayiṣyāmi*—kurtaracak; *mā*—yapma; *śucaḥ*—aldırma.

ÇEVİRİ

Dînin bütün teferruatlarını bırak ve sadece Bana teslim ol. Seni bütün günahsal tepkilerden kurtaracağım. Sakın korkma.

AÇIKLAMA

Yüce Brahman hakkındaki bilgi, Üstünruh hakkındaki bilgi, toplumsal yaşamdaki çeşitli sınıflar ve durumlar hakkında bilgi, feragat tarikatındaki yaşam hakkında bilgi, duyu ve akıl kontrolü ve meditasyon hakkında bilgi, vs. olmak üzere şimdiye kadar çeşitli bilgiler ve dînî uygulamalar Kṛṣṇa tarafından açıklanmıştır. Şimdi *Bagavad-gītā*'yı özetlerken Tanrı, Arjuna'ya şimdiye kadar açıkladığı bütün yöntemleri bir kenara bırakarak sadece Kṛṣṇa'ya teslim olmasını söylemektedir. Ve Tanrı onu himaye edeceğine dair şahsen söz verdiği için bu teslimiyet Arjuna'yı bütün günahsal tepkilerden kurtaracaktır.

Onyedinci Bölümde belirtildiğine göre, sadece bütün günahsal tepkilerden kurtulmuş olanlar Rab Kṛṣṇa'ya ibadet edebilirler. Bundan dolayı, kişi bütün günahsal tepkilerden kurtulmadıkça teslim olamıyacağını düşünebilir. Bu gibi şüpheleri silmek için, bütün günahsal tepkilerden kurtulamamış olsa bile, sadece Śrī Kṛṣṇa'ya teslim olan kişinin kendiliğinden kurtulacağı burada Tanrı tarafından belirtilmektedir. Günahsal tepkilerden kurtulması için kişinin fazladan bir gayret göstermesi gerekmez. Kişi, Kṛṣṇa'yı bütün canlı varlıkların yüce kurtarıcısı olarak tereddütsüzce kabul etmeli ve aşk ve îmanla Ona teslim olmalıdır.

Kṛṣṇa'ya teslim olmak, *Hari-bakti-vilasa*'da (11.676) şöyle anlatılır:

ānukūlyasya saṅkalpaḥ
prātikūlyasya varjanam
rakṣiṣyatīti viśvāso
goptṛtve varaṇaṁ tathā
ātma-nikṣepa-kārpaṇye
ṣaḍ-vidhā śaraṇāgatiḥ

Adanmışlık yöntemine göre, kişi, kendisini sonunda Tanrıya adanmış hizmete götürecek dîni ilkeleri kabul etmelidir. Toplumsal düzende bulunduğu konuma göre, kişi belli bir meslekle meşgul olabilir, fakat kişi eğer görevini yaparak Kṛṣṇa şuurına yükselmezse yaptığı bütün faaliyetler boşa gitmiş sayılır. Kişiyi Kṛṣṇa şuurunun mükemmelliğine ulaştırmayan herşeyden kaçınılmalıdır. Kişi, Kṛṣṇa'nın kendisini her koşulda koruyacağından emin olmalıdır. Kṛṣṇa'ya teslim olmuş kişinin ruhunu ve vücudunu nasıl bir arada tutacağını düşünmesi gerekmez. Bu gibi sorunları Kṛṣṇa halleder. Kişi, kendisini her zaman çaresiz durumda ve Kṛṣṇa'yı da yaşamının temel taşı olarak görmelidir. Tam Kṛṣṇa şuuru ile ciddi olarak adanmış hizmet vermeye başlayan kişi maddi doğanın bütün pisliklerinden kurtulur. Bilgi edinme yoluyla, mistik *yoga* sisteminde meditasyon yapmakla, vs. çeşitli dîni ve arıtıcı yöntemler vardır, fakat Kṛṣṇa'ya teslim olan kişinin bu çeşitli yöntemleri uygulaması gerekmez. Kṛṣṇa'ya teslim olmak, kişiyi zamanını boşa harcamaktan kurtarır. Kişi böylece, kaydedebileceği en büyük gelişmeyi kaydederek bütün günahsal tepkilerden kurtulur.

Kişi, Kṛṣṇa'nın o güzel görüntüsüne cezbolmalıdır. Onun adı Kṛṣṇa'dır, çünkü O tüm-caziptir. Kṛṣṇa'nın güzel, en güçlü, her şeye kadir görüngüsüne cezbolan kişi çok talihlidir. Çeşitli aşkın niteliklere sahip kişilerden bazıları, Onun gayrişahsi Brahman görüngüsüne cezbolanlardır, hatta bundan öte, Tanrının Yüce Şahsı olan Kṛṣṇa'ya cezbolanlar en mükemmel aşkın insanlardır. Birbaşka deyişle, tam Kṛṣṇa şuuru ile Kṛṣṇa'ya sunulan adanmış hizmet bilginin en gizemli yanıdır ve bu gizem *Bagavad-gītā*'nın özüdür. *Karma-yogi*lere, tahminci filozoflara, mistiklere ve adanmış kullara transandantalist (aşkın kişi) denir, fakat adanmış saf kullar bunların içinde en iyisidir. Burada kullanılan *mā śucaḥ*, "Korkma, tereddüt etme, aldırma" sözleri çok önemlidir. Kişi, her çeşit dîni teferruatları bir kenara bırakarak sadece Kṛṣṇa'ya nasıl teslim olunabileceği konusunda şaşkınlığa düşebilir, fakat bu gibi endişelere gerek yoktur.

67

इदं ते नातपस्काय नाभक्ताय कदाचन ।
न चाशुश्रूषवे वाच्यं न च मां योऽभ्यसूयति ॥६७॥

idaṁ te nātapaskāya
nābhaktāya kadācana
na cāsuśrūṣave vācyaṁ
na ca māṁ yo 'bhyasūyati

idam—bu; *te*—senin tarafından; *na*—asla; *atapaskāya*—çile içinde olmayana; *na*—asla; *abhaktāya*—adanmış kul olmayana; *kadācana*—her zaman; *na*—asla; *ca*—de-da; *asuśrūṣave*—adanmış hizmet ile meşgul omayana; *vācyam*—konuşulmuş; *na*—asla; *ca*—de-da; *mām*—Bana doğru; *yaḥ*—yapan; *abhyasūyati*—haset eder.

ÇEVİRİ

Bu gizemli bilgi, çileye girmeyenlere, adanmamış olanlara, veya adanmış hizmetle meşgul olmayanlara ve Bana haset edenlere asla açıklanmaz.

AÇIKLAMA

Din yolunun çilelerine katlanmamış olanlara, Kṛṣṇa şuurunda adanmış hizmet vermek için hiçbir girişimde bulunmamış olanlara, adanmış saf kullara yakınlık duymayanlara, ve özellikle, Kṛṣṇa'yı sadece tarihi bir şahsiyet olarak görüp Ona haset edenlere bu gizemli bilgi açıklanmaz. Bununla beraber, Kṛṣṇa'ya haset edenlerin de bazen dolaylı yollardan Kṛṣṇa'ya ibadet ettiği görülür; buna örnek olarak, *Bagavad-gītā*'yı başka türlü anlatarak bundan para kazanan kişileri gösterebiliriz, fakat Kṛṣṇa'yı gerçekten anlamak isteyenler bu gibi yanlış *Bagavad-gītā* yorumlarından uzak durmalıdır. Aslında, *Bagavad-gītā*'nın amacı duygusal kişiler tarafından anlaşılamaz. Hatta kişi duygusal olmasa, fakat Vedik literatüründe belirtilen şartları uygulasa bile, eğer Kṛṣṇa'ya adanmamışsa Kṛṣṇa'yı anlayamaz. Ve hatta, kişi kendisini Kṛṣṇa'ya adanmış gibi gösterse, fakat Kṛṣṇa şuurunda faaliyetlerde bulunmasa yine Kṛṣṇa'yı anlayamaz. Kṛṣṇa'ya haset eden birçok kişi vardır, çünkü *Bagavad-gītā*'da açıklandığına göre O, Yüce Tanrıdır ve hiçkimse Ondan büyük, veya Ona eşit değildir. Bu yüzden, birçok kişi Ona haset eder. Anlayamıyacakları için, bu gibi kişilere *Bagavad-gītā*'dan bahsedilmemelidir. İnançsız kişilerin *Bagavad-gītā*'yı

ve Kṛṣṇa'yı anlamaları mümkün değildir. Kişi, Kṛṣṇa'yı adanmış saf kulların otoritesi ile anlamadıkça *Bagavad-gītā* üzerinde yorum yapmamalıdır.

68

य इदं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति ।
भक्तिं मयि परां कृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयः ॥६८॥

ya idaṁ paramaṁ guhyaṁ
mad-bakteṣv abhidhāsyati
baktiṁ mayi parāṁ kṛtvā
mām evaiṣyaty asaṁśayaḥ

yaḥ—her kim; *idam*—bu; *paramam*—en fazla; *guhyam*—gizli; *mat*—Benim; *bakteṣu*—adanmış kullar arasında; *abhidhāsyati*—açıklar; *baktim*—adanmış hizmet; *mayi*—Bana; *parām*—aşkın; *kṛtvā*—yapmak; *mām*—Bana; *eva*—kesinlikle; *eṣyati*—gelir; *asaṁśayaḥ*—şüphesiz.

ÇEVİRİ

Bu yüce gizemi adanmış kullara açıklayan kişi için, adanmış saf hizmet garantidir ve bu kişi sonunda Bana döner.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'nın sadece adanmış kullar arasında tartışılması genellikle tavsiye edilir, çünkü adanmamış kişiler ne Kṛṣṇa'yı ne de *Bagavad-gītā*'yı anlayabilirler. Kṛṣṇa'yı ve *Bagavad-gītā*'yı olduğu gibi kabul etmeyenler *Bagavad-gītā*'yı kaprisle açıklamaya kalkmamalı saygısızlık etmemelidir. *Bagavad-gītā*, Kṛṣṇa'yı Tanrının Yüce Şahsı olarak kabul edenlere açıklanmalıdır. Çünkü Gītā'nın konusu felsefi tahminciler için değil sadece adanmış kullar içindir. Bununla beraber, *Bagavad-gītā*'yı içten duygularla olduğu gibi ortaya koymaya çalışanlar adanmış faaliyetlerde ilerler ve yaşamlarında adanmış saf hizmete ulaşırlar. Bu saf adanmışlığın sonucu olarak kişinin evine ve Tanrıya dönmesi garanti olur.

69

न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः ।
भविता न च मे तस्मादन्यः प्रियतरो भुवि ॥६९॥

na ca tasmān manuṣyeṣu
kaścin me priya-kṛttamaḥ
bhavitā na ca me tasmād
anyaḥ priyataro bhuvi

na—asla; *ca*—ve; *tasmāt*—ondan; *manuṣyeṣu*—insanların içinde; *kaścit*—herkes; *me*—Bana; *priya-kṛt-tamaḥ*—daha sevgili; *bhavitā*—olacak; *na*—ne de; *ca*—ve; *me*—Bana; *tasmāt*—ondan; *anyaḥ*—diğer; *priya-taraḥ*—daha sevgili; *bhuvi*—bu dünyada.

ÇEVİRİ

Benim için bu dünyada ne o kişiden daha sevgili bir hizmetçi vardır, ne de olacaktır.

70

अध्येष्यते च य इमं धर्म्यं संवादमावयोः ।
ज्ञानयज्ञेन तेनाहमिष्टः स्यामिति मे मतिः ॥७०॥

adhyeṣyate ca ya imaṁ
dharmyaṁ saṁvādam āvayoḥ
jñāna-yajñena tenāham
iṣṭaḥ syām iti me matiḥ

adhyeṣyate—öğrenecek; *ca*—de-da; *yaḥ*—yapan; *imam*—bu; *dharmyam*—kutsal; *saṁvādam*—sohbet; *āvayoḥ*—bizim; *jñāna*—bilginin; *yajñena*—fedakarlık ile; *tena*—onun tarafından; *aham*—Ben; *iṣṭaḥ*—ibadet edilir; *syām*—olacak; *iti*—böylece; *me*—Benim; *matiḥ*—fikir.

ÇEVİRİ

Ve ilan ederim ki, bizim aramızda geçen bu kutsal konuşmayı öğrenen herkes zekasıyla Bana ibadet edecektir.

71

श्रद्धावाननसूयश्च शृणुयादपि यो नरः ।
सोऽपि मुक्तः शुभाल्ँ लोकान् प्राप्नुयात् पुण्यकर्मणाम् ॥७१॥

śraddhāvān anasūyaś ca
śṛṇuyād api yo naraḥ

so 'pi muktaḥ śubhāl lokān
prāpnuyāt puṇya-karmaṇām

śraddhā-vān—sadık; *anasūyaḥ*—haset etmeyen; *ca*—ve; *śṇuyāt*—duyar; *api*—kesinlikle; *yaḥ*—kim; *naraḥ*—adam; *saḥ*—kişi; *api*—de-da; *muktaḥ*—özgür olmak; *śubhān*—hayırlı; *lokān*—gezegenler; *prāpnuyāt*—ulaşır; *puṇya-karmaṇām*—faziletlinin.

ÇEVİRİ

Ve bunu îmanla ve haset etmeden dinleyenler günahsal tepkilerden kurtularak faziletli kişilerin yaşadığı hayırlı gezegenlere terfi ederler.

AÇIKLAMA

Bu bölümün altmışyedinci maddesinde, *Gītā*'nın Tanrıya haset edenlere açıklanması Kṛṣṇa tarafından yasaklanmıştır. Birbaşka deyişle, *Bagavad-gītā* sadece adanmış kullar içindir. Fakat, bazen Tanrıya adanmış bir kul sınıfta ders verir ve sınıfta bulunan bütün öğrencilerin adanmış kul olmasını ummaz. Bu gibi kişiler neden böyle serbest dersler verirler? Burada açıklandığı gibi, herkes adanmış olmamakla beraber Kṛṣṇa'ya haset etmeyen birçok kişi mevcuttur. Bu kişiler Ona Tanrının Yüce Şahsı olarak îman ederler. Eğer, bu gibi kişiler deha sahibi bir adanmış kuldan Tanrı hakkında bilgi alırlarsa, bunun sonucunda bir an önce bütün günahsal tepkilerden kurtulabilirler ve bundan sonra da faziletli insanların yaşadığı gezegen sistemlerinde tekrar doğabilirler. Bu bakımdan, adanmış saf bir kul olmaya çalışmayanlar bile, *Bagavad-gītā* bilgisini sadece duyarlarsa erdemli faaliyetlerin sonuçlarını elde ederler. Böylece Tanrıya adanmış saf bir kul, bütün günahsal tepkilerden kurtulmaları ve Tanrıya adanmaları için herkese şans tanımış olur.

Genel olarak, günahsal tepkilerden kurtulmuş olanlar ve faziletli olanlar Kṛṣṇa şuurunu kolaylıkla benimsiyebilir. Burada kullanılan *puṇya-karmaṇām* sözcüğü bu bakımdan çok önemlidir. Bu sözcük, Vedik literatüründe bahsedilen *aśvamedha-yajña* gibi büyük fedakarlıklarla ilgilidir. Adanmış hizmetlerini doğru ve dürüst bir şekilde yapan, fakat saf olmayanlar, Dhruva Mahārāj'ın yaşadığı Dhruvaloka gezegen sistemine, yani Kutup Yıldızına giderler. Dhruva Maharaj, Tanrıya adanmış büyük bir kuldur ve Kutup Yıldızı olarak bilinen özel gezegeninde yaşar.

72

कच्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ त्वयैकाग्रेण चेतसा ।
कच्चिदज्ञानसम्मोहः प्रणष्टस्ते धनञ्जय ॥७२॥

kaccid etac chrutam pārtha
tvayaikāgrena cetasā
kaccid ajñāna-sammohah
pranastas te dhanañjaya

kaccit—gerek; *etat*—bu; *srutam*—duymuş; *pārtha*—Ey Pṛtha'nın oğlu; *tvayā*—senin tarafından; *eka-agrena*—tam dikkatle; *cetasā*—akıl tarafından; *kaccit*—gerek; *ajñāna*—cehaletin; *sammohah*—yanılgı; *pranaştah*—dağılmak; *te*—senin; *dhanañjaya*—Ey servetler fatihi (Arjuna).

ÇEVİRİ

Ey Pṛthā'nın oğlu, Ey servetler fatihi, anlattıklarımı dikkatle dinledin mi? Ve cehaletin ve yanılgın dağıldı mı?

AÇIKLAMA

Kṛṣṇa baştan beri Arjuna'nın manevi öğretmeni olarak hareket etmekteydi. Bu bakımdan, Arjuna'nın bütün *Bagavad-gītā*'yı doğru bir perspektif içerisinde anlayıp anlamadığını sormak Onun göreviydi. Eğer anlamamışsa herhangibir noktayı, hatta gerekirse bütün *Bagavad-gītā*'yı tekrarlamaya hazırdı. Aslında, *Bagavad-gītā*'yı Kṛṣṇa gibi deha sahibi bir manevi öğretmenden, veya Onun temsilcisinden dinleyen kişinin cehaleti dağılır. *Bagavad-gītā* sıradan bir şair veya yazar tarafından yazılmış bir kitap değildir; bu kitap, Tanrının Yüce Şahsı tarafından tebliğ edilmiştir. Bu öğretileri Kṛṣṇa'dan, veya Onun deha sahibi manevi bir temsilcisinden dinleyen herkesin özgürlüğe ulaşması ve cehaletin karanlığından kurtulması kesindir.

73

अर्जुन उवाच

नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादान्मयाच्युत ।
स्थितोऽस्मि गतसन्देहः करिष्ये वचनं तव ॥७३॥

arjuna uvāca
naşto mohah smrtir labdhā

tvat-prasādān mayācyuta
sthito 'mi gata-sandehaḥ
kariṣye vacanaṁ tava

arjunaḥ uvāca—Arjuna şöyle dedi; *naṣṭaḥ*—dağıldı; *mohaḥ*—yanılgı; *smṛtiḥ*—hafıza; *labdhā*—geri kazandı; *tvat-prasādāt*—Senin rahmetinle; *mayā*—benim tarafımdan; *acyuta*—Ey yanılmaz Kṛṣṇa; *sthitaḥ*—çevrili; *asmi*—Ben; *gata*—giderildi; *sandehaḥ*—bütün şüpheler; *kariṣye*—icra edeceğim; *vacanam*—emir; *tava*—Senin.

ÇEVİRİ

Arjuna şöyle dedi: Sevgili Kṛṣṇam, Ey yanılmaz olan, yanılgım şimdi yok oldu. Hafızamı Senin lütfunla yeniden kazandım. Şimdi şüpheden kurtuldum ve Senin öğretilerinin doğrultusunda hareket etmeye hazırım.

AÇIKLAMA

Burada Arjuna tarafından temsil edilen canlı varlığın meşru konumu, Yüce Tanrının emirlerine göre hareket etmektir. Canlı varlık kendisini disipline sokmak için var olur. Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun dediğine göre, canlı varlığın asıl konumu Yüce Tanrının ebedi hizmetçiliğidir. Bu ilkeyi unutan canlı varlık maddi doğa tarafından koşullanır, fakat Yüce Tanrıya hizmet ederek Tanrının özgür bir hizmetçisi haline gelir. Canlı varlığın meşru konumu hizmetçi olmaktır; canlı varlık, ya yanıltıcı *māyā*ya, ya da Yüce Tanrıya hizmet etmek zorundadır. Eğer Yüce Tanrıya hizmet ederse normal konumunda demektir, fakat eğer yanıltıcı harici enejiye hizmet etmeyi tercih ederse o zaman kapana kısılır. Yanılgı içerisindeki canlı varlık bu maddi dünyaya hizmet eder. Hırsına ve arzularına esir olur, fakat yine de kendisini dünyanın efendisi zanneder. Buna yanılgı denir. Kişi, özgürlüğüne kavuştuğu zaman yanılgısı sona erer ve Tanrının arzularına göre hareket etmek üzere gönüllü olarak Yüce Tanrıya teslim olur. İnsanı tuzağa düşürmeye çalışan *māyā*nın son aldatması ise insana Tanrı olduğunu söylemesidir. Bunun üzerine, canlı varlık artık koşullanmış bir ruh olmadığını ve Tanrı olduğunu düşünür. Bu tuzağa düşenler, "Eğer Tanrı olsaydım nasıl şüpheye düşerdim?" şeklinde düşünemiyecek kadar az zekidirler. Bunu düşünemezler bile. İşte *māyā*nın insana hazırladığı son tuzak budur. Aslında, bu yanıltıcı enerjiden kurtulmak için Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'yı anlamak ve Onun emirlerine göre hareket etmek gerekir.

Bu maddede kullanılmış olan *moha* sözcüğü çok önemlidir. *Moha* sözcüğü bilginin zıttına işaret eder. Aslında gerçek bilgi, her canlı varlığın, Tanrının ebedi hizmetcisi olduğunu anlamasından ibarettir. Fakat, kişi kendisini o konumda düşüneceği yerde maddi doğaya hakim olmak istediği için kendisinin hizmetçi olmadığını ve bu maddi dünyanın efendisi olduğunu düşünür. Bu, onun yanılgısıdır. Tanrının, veya adanmış saf bir kulun insafı bu yanılgının üstesinden gelebilir. Bu yanılgı ortadan kalktığı zaman kişi, Kṛṣṇa şuurunda hareket etmeyi kabul eder.

Kṛṣṇa şuuru Kṛṣṇa'nın emrine göre hareket eder. Maddenin harici enerjisi tarafından yanıltılan koşullanmış ruh, Yüce Tanrının herşeyin sahibi ve bilgi dolu olan yüce efendi olduğunu bilmez. Yüce Tanrı arzu ettiği herşeyi adanmış kullarına bağışlar; O herkesin dostudur ve özellikle adanmış kullarına çok düşkündür. O, bu maddi dünyayı ve canlı varlıkları kontrol edendir. O, aynı zamanda tükenmek bilmez zamanı da kontrol eder ve O bütün zenginliklere ve bütün kudretlere sahiptir. Tanrının Yüce Şahsı, Kendisini adanmış bir kuluna verebilir bile. Onu bilmeyenler yanılgının büyüsü altındadır ve *māyā*ya hizmet eder. Bununla beraber, Arjuna, *Bagavad-gītā*'yı Tanrının Yüce Şahsından dinledikten sonra bütün yanılgılarından kurtulmuş ve Kṛṣṇa'nın sadece arkadaşı olmakla kalmayıp aynı zamanda Tanrının Yüce Şahsı olduğunu da anlamıştır. Birbaşka deyişle, Kṛṣṇa'yı gerçekten anlamıştır. Bu bakımdan, *Bagavad-gītā* öğrenimi Kṛṣṇa'yı gerçekten anlamak içindir. Tam bilgi içerisinde olan kişi doğal olarak Kṛṣṇa'ya teslim olur. Arjuna, gereksiz nüfus artışının azaltılmak istenmesinin Kṛṣṇa'nın bir planı olduğunu anladığı zaman Kṛṣṇa'nın arzusuna göre savaşmayı kabul etmiş ve Tanrının Yüce Şahsının emri altında savaşmak üzere silahlarını (yay ve okunu) eline almıştır.

74

सञ्जय उवाच

इत्यहं वासुदेवस्य पार्थस्य च महात्मनः ।
संवादमिममश्रौषमद्भुतं रोमहर्षणम् ॥७४॥

sañjaya uvāca
ity aham vāsudevasya
pārthasya ca mahātmanaḥ
saṁvādam imam aśrauṣam
adbhutaṁ roma-harṣaṇam

sañjayaḥ uvāca—Sañjaya şöyle dedi; *iti*—böylece; *aham*—Ben; *vāsudevasya*—Kṛṣṇa'nın; *pārthasya*—ve Arjuna; *ca*—de-da; *mahā-ātmanaḥ*—büyük bir ruhun; *saṁvādam*—konuşma; *imam*—bu; *aśrauṣam*—duymuş; *adbhutam*—şahane; *roma-harṣaṇam*—tüyleri diken diken eden.

ÇEVİRİ

Sañjaya şöyle dedi: Böylece, bu iki büyük ruh Kṛṣṇa ile Arjuna'nın arasında geçen konuşmaları dinledim. Ve bu konuşmanın mesajı o kadar şahaneydi ki tüylerim diken diken oldu.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'nın başında, Dhṛtaraṣṭra, sekreteri Sañjaya'dan "Kurukṣetra savaş alanında neler olmakta?" diye soruşturmaktaydı. Ve Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen bütün bu konuşmalar Sañjaya'nın mürşidi Vyāsa'nın lütfuyla Sañjaya'nın kalbine aktarılmış ve Sañjaya böylece savaş alanında geçen konuşmaları nakledebilmiştir. Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen bu şahane konuşma gibi bir konuşma, ne daha önce olmuştur, ne de bundan sonra olacaktır. Bu şahane bir konuşmadır, çünkü Tanrının Yüce Şahsı, Tanrıya adanmış büyük bir kul olan Arjuna'ya Kendisi ve enerjileri hakkında bilgi vermiştir. Eğer, Kṛṣṇa'yı anlamak için Arjuna'nın izinden yürürsek o zaman hayatımız mutlu ve başarılı olur. Sañjaya bunun farkına vardığı zaman bu konuşmayı Dhṛtaraṣṭra'ya aktarmaya başlamıştır. Kṛṣṇa ve Arjuna'nın bulunduğu her yerde zafer olduğu sonucuna böylece varabiliriz.

75

व्यासप्रसादाच्छ्रुतवानेतद् गुह्यमहं परम् ।
योगं योगेश्वरात्कृष्णात्साक्षात्कथयतः स्वयम् ॥७५॥

vyāsa-prasādāc chrutavān
etad guhyam aham param
yogam yogeśvarāt kṛṣṇāt
sākṣāt kathayataḥ svayam

vyāsa-prasādāt—Vyāsadeva'ın rahmetiyle; *śrutavān*—duymuş; *etat*—bu; *guhyam*—gizli; *aham*—Ben; *param*—yüce; *yogam*—mistisizm; *yoga-īśvarāt*—bütün mistisizmin efendisinden;

kṛṣṇāt—Kṛṣṇa'dan; *sākṣāt*—doğrudan doğruya; *kathayatah*—konuşmak; *svayam*—şahsen.

ÇEVİRİ

Arjuna ile şahsen konuşan bütün mistisizmin efendisi Kṛṣṇa'dan bu en gizemli konuşmaları Vyāsa'nın lütfuyla doğrudan doğruya işittim.

AÇIKLAMA

Vyāsa, Sañjaya'nın manevi öğretmeniydi ve Sañjaya, Tanrının Yüce Şahsını anlayabilmesinin Vyāsa'nın lütfu ile gerçekleştiğini burada kabul etmektedir. Bu demektir ki, kişi, Kṛṣṇa'yı doğrudan doğruya değil, fakat manevi öğretmenin aracılığı ile anlamalıdır. Deneyim doğrudan doğruya yapılmakla beraber, manevi öğretmen saydam bir aracıdır. *Gurular* zincirinin sırrı budur. Manevi öğretmen deha sahibi olduğu zaman kişi, Arjuna gibi, *Bagavad-gītā*'yı doğrudan doğruya işitebilir. Dünyada çeşitli mistikler ve *yogiler* mevcuttur, fakat Kṛṣṇa bütün *yoga* sistemlerinin üstadıdır. Kṛṣṇa'nın öğretisi *Bagavad-gītā*'da açıkça belirtilmiştir ve bu öğreti Kṛṣṇa'ya teslim olmaktan ibarettir. Bunu yapabilen kişi en üstün *yogī*dir. Bu hakikat, *yoginām api sarveṣām* sözcükleri ile Altıncı Bölümün son maddesinde onaylanmıştır.

Nārada, doğrudan doğruya Kṛṣṇa'nın mürididir ve Vyāsa'nın mürşididir. Bu bakımdan, Vyāsa da Arjuna kadar deha sahibidir, çünkü *gurular* zincirinden gelmektedir ve Sañjaya ise doğrudan doğruya Vyāsa'nın mürididir. Bu bakımdan, Sañjaya'nın duyuları Vyāsa'nın lütfu ile arıtılmış olduğundan Kṛṣṇa'yı doğrudan doğruya görebilmiştir. Kṛṣṇa'yı doğrudan doğruya işitebilen kişi bu gizemli bilgiyi anlayabilir. Kişi, eğer *gurular* zincirine dahil olmazsa Kṛṣṇa'yı duyamaz, bu bakımdan, en azından *Bagavad-gītā*'yı anlayabilecek kadar mükemmel bilgiye sahip değildir.

Bagavad-gītā'da bütün *yoga* sistemleri (*karma-yoga, jñāna-yoga* ve *bakti-yoga*) izah edilir. Ve Kṛṣṇa bu mistisizmin üstadıdır. Bununla beraber, Arjuna'nın Kṛṣṇa'yı doğrudan doğruya anlayacak kadar talihli olduğu anlaşılmalıdır, bu bakımdan, Sañjaya da Vyāsa'nın lütfu ile Kṛṣṇa'yı doğrudan doğruya anlayabilmiştir. Aslında, doğrudan doğruya Kṛṣṇa'dan işitmekle, Vyāsa gibi deha sahibi bir manevi öğretmenden işitmek arasında fark yoktur. Manevi öğretmen aynı zamanda Vyāsa'yı da temsil eder. Bu bakımdan, Vedik sisteme göre, manevi öğretmenin doğum gününde müritler Vyāsa-puja adı verilen bir tören düzenlerler.

76

राजन् संस्मृत्य संस्मृत्य संवादमिममद्भुतम् ।
केशवार्जुनयोः पुण्यं हृष्यामि च मुहुर्मुहुः ॥७६॥

rājan saṁsmṛtya saṁsmṛtya
saṁvādam imam adbhutam
keśavārjunayoḥ puṇyaṁ
hṛṣyāmi ca muhur muhuḥ

rājan—Ey Kralım; *saṁsmṛtya*—hatırlamak; *saṁsmṛtya*—hatırlamak; *saṁvādam*—mesaj; *imam*—bu; *adbhutam*—şahane; *keśava*—Ey Rab Kṛṣṇa; *arjunayoḥ*—ve Arjuna; *puṇyam*—faziletli; *hṛṣyāmi*—zevk alıyorum; *ca*—de-da; *muhuḥ muhuḥ*—tekrar tekrar.

ÇEVİRİ

Ey Kralım, Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen bu şahane ve kutsal konuşmayı tekrar tekrar hatırladıkça zevk alıyorum ve her anından heyecan duyuyorum.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā'yı anlamak öyle aşkın bir şeydir ki Arjuna ve Kṛṣṇa'nın konuştuğu bu konular üzerinde uzmanlaşan herkes doğru bir insan olur ve bu konuşmaları unutmaz. Manevi yaşamdaki aşkın konum budur. Birbaşka deyişle, *Gītā*'yı doğru bir kaynaktan, yani Kṛṣṇa'dan işiten kişi tam Kṛṣṇa şuuruna ulaşır. Kṛṣṇa şuurunun sonucu olarak, kişi gittikçe artan bir aydınlanma içine girer ve sadece bazen değil, fakat yaşamının her anından zevk alır.

77

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः ।
विस्मयो मे महान् राजन् हृष्यामि च पुनः पुनः ॥७७॥

tac ca saṁsmṛtya saṁsmṛtya
rūpam aty-adbhutaṁ hareḥ
vismayo me mahān rājan
hṛṣyāmi ca punaḥ punaḥ

tat—o; *ca*—de-da; *saṁsmṛtya*—hatırlamak; *saṁsmṛtya*—hatırlamak; *rūpam*—suret; *ati*—büyükçe; *adbhutam*—şahane; *hareḥ*—Rab

Kṛṣṇa'nın; *vismayaḥ*—şaşmak; *me*—benim; *mahān*—büyük; *rājan*—Ey Kralım; *hṛṣyāmi*—zevk alıyorum; *ca*—de-da; *punaḥ punaḥ*—tekrar tekrar.

ÇEVİRİ

Ey Kralım, Rab Kṛṣṇa'nın o şahane suretini hatırladıkça daha büyük bir hayranlığa kapılıyor ve tekrar tekrar seviniyorum.

AÇIKLAMA

Arjuna'ya gösterilen Kṛṣṇa'nın evrensel suretini Vyāsa'nın lütfuyla Sañjaya'nın da gördüğü buradan belli olmaktadır. Tabii ki, Rab Kṛṣṇa bu suretini daha önce sergilememişti. Bu evrensel suret sadece Arjuna'ya gösterilmiştir, fakat bu suret Arjuna'ya gösterildiği zaman bazı büyük adanmış kullar da Kṛṣṇa'nın evrensel suretini görebilmiştir ve bunlardan biri Vyāsa'dır. Vyāsa Tanrıya adanmış büyük bir kuldur ve Kṛṣṇa'nın güçlü bir enkarnasyonu olarak kabul edilir. Vyāsa'da bu görüngüyü, Kṛṣṇa'nın Arjuna'ya gösterdiği o şahane suretini hatırlayan ve bundan tekrar tekrar zevk alan müridi Sañjaya'ya aktarmıştır.

78

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥७८॥

yatra yogeśvaraḥ kṛṣṇo
yatra pārtho dhanur-dharaḥ
tatra śrīr vijayo bhūtir
dhruvā nītir matir mama

yatra—nerede; *yoga-īśvaraḥ*—mistisizmin üstadı; *kṛṣṇaḥ*—Rab Kṛṣṇa; *yatra*—nerede; *pārthaḥ*—Pṛthā'nın oğlu; *dhanuḥ-dharaḥ*—ok ve yay taşıyan; *tatra*—orada; *śrīḥ*—zenginlik; *vijayaḥ*—zafer; *bhūtiḥ*—harici güç; *dhruvā*—kesin; *nītiḥ*—ahlak; *matiḥ mama*—benim fikrim.

ÇEVİRİ

Bütün mistiklerin üstadı Kṛṣṇa ile yüce okçu Arjuna her nerede ise zenginlik, zafer, olağan üstü güç ve moral (ahlak) de oradadır. Benim görüşüm budur.

AÇIKLAMA

Bagavad-gītā Dhṛtaraṣṭra'nın soruşturması ile başlamıştı. O, Bişma, Droṇa, Karṇa gibi büyük savaşçılar tarafından desteklenen oğullarının savaşı kazanacağından emindi. Zaferin kendilerinin olacağını umuyordu. Fakat, savaş alanındaki durumu anladıktan sonra Sañjaya Krala, "Sen zafer kazanacağını düşünüyorsun ama bana göre Kṛṣṇa ve Arjuna'nın bulunduğu her yerde hep iyi talih olacaktır" demektedir. Ve Dhṛtaraṣṭra'ya zafer kazanmayı beklememesini ima etmektedir. Zafer kesinlikle Arjuna'nın olacaktı, çünkü Kṛṣṇa onunlaydı. Kṛṣṇa'nın Arjuna'nın arabasının sürücüsü olmayı kabul etmesi ise Onun birbaşka zenginliğini sergilemesinden ibaretti. Kṛṣṇa bütün zenginliklerin sahibidir ve feragat ise bunlardan biridir. Kṛṣṇa feragatin de üstadı olduğu için bir takım büyük fedakarlıklar sergilemiştir.

Bu savaş aslında Duryodhana ile Yudhiṣṭhira arasında idi. Arjuna, ağabeyi Yudhiṣṭhir'in tarafında yer almaktaydı. Kṛṣṇa ve Arjuna Yudhiṣṭhir'in tarafında yer aldıkları için Yudhiṣṭhir'in savaşı kazanacağı kesindi. Bu savaşın sonucu dünyayı kimin yöneteceğini belirliyecekti ve Sañjaya, iktidarın Yudhiṣṭhir'e geçeceği kehanetinde bulunmaktaydı. Sañjaya'nın birbaşka kehanetine göre Yudhiṣṭhir bu savaşı kazandıktan sonra krallığı çok gelişecekti, çünkü o sadece doğru ve faziletli bir insan değil, aynı zamanda ahlaklı bir insandı. Bütün hayatı boyunca hiç yalan söylememişti.

Bagavad-gītā'yı, savaş alanındaki iki arkadaş arasında geçen bazı konuların tartışılması olarak gören az zeki kişiler vardır. Bazıları, Kṛṣṇa'nın Arjuna'yı savaşmaya kışkırtmasını ahlaksız bir davranış olarak görebilirler, fakat ortamın gerçeği açıkça belirtilmiştir: *Bagavad-gītā* ahlakın yüce öğretisidir. Bu yüce ahlak öğretisi Dokuzuncu Bölümün otuzdördüncü maddesinde şöyle belirtilmiştir: *man-manā bhava mad bhaktah*. Kişi, Kṛṣṇa'ya adanmalıdır, ve dinin esası Kṛṣṇa'ya teslim olmaktır (*sarva-dharmān parityajya mām ekam saranam vraja*). *Bagavad-gītā* öğretileri, din ve ahlakın yüce yolunu belirler. Diğer bütün yollar arıtıcı rol oynar ve kişiyi bu yola yöneltir, fakat *Gītā*'nın son öğretisi olan "Kṛṣṇa'ya teslim ol" emri bütün din ve ahlağın son sözüdür. Onsekizinci Bölümün hükmü budur.

Felsefi tahmin ve meditasyonun birer benlik idraki yöntemi olduğunu *Bagavad-gītā*'dan anlayabiliriz, fakat Kṛṣṇa'ya tamamen teslim olmak en yüce mükemmelliktir. *Bagavad-gītā* öğretisinin esası budur. Toplumsal yaşam düzeninde ve dînin farklı yollarına göre, ıslah edici ilkeler bilgi edinmek için emin bir yol olabilir. Fakat, dîni ritüeller gizemli olmakla beraber meditasyon ve bilgi edinme yöntemi

daha gizemlidir. Ve tam Kṛṣṇa şuuru ile yapılan adanmış hizmet ile Kṛṣṇa'ya teslim olmak en gizemli öğretidir. Onsekizinci Bölümün özü budur.

Bagavad-gītā'nın bir diğer özelliği, Tanrının Yüce Şahsının esas hakikat olduğunu belirtmesidir. Mutlak Hakikat; gayrişahsi Brahman, yöresel Paramātmā ve Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa olarak idrak edilir. Mutlak Hakikatın mükemmel bilgisi Kṛṣṇa'nın mükemmel bilgisi demektir. Kişi, eğer Kṛṣṇa'yı anlarsa o zaman bilginin bütün bölümleri bu anlayışın öz parçaları haline gelir. Kṛṣṇa her zaman dahili kudreti içerisinde yer aldığı için aşkındır. Canlı varlıklar Onun enerjisinden tezahür etmiştir ve ebediyen koşullanmış, ve ebediyen özgür olmak üzere iki sınıfa ayrılırlar. Bu canlı varlıklar sayısız miktardadır ve bunlar Kṛṣṇa'nın öz parçalarıdır. Maddi enerji yirmidört bölüme ayrılır. Yaratılış ebedi zaman tarafından etkilenir ve harici enerji tarafından yaratılır ve yok edilir. Kozmik dünyanın tezahürü tekrar tekrar görünür ve kaybolur.

Tanrının Yüce Şahsı, maddi doğa, canlı varlıklar, ebedi zaman, ve her çeşit faaliyet olmak üzere *Bagavad-gītā*'da başlıca beş konu ele alınır. Bütün bunlar Tanrının Yüce Şahsı Kṛṣṇa'ya dayanır. Gayrişahsi Brahman, mevzilenmiş Paramātmā ve diğer aşkın kavramlar olmak üzere Mutlak Hakikatin bütün kavramları Tanrının Yüce Şahsını anlama kategorisinde yer alır. Tanrının Yüce Şahsı, canlı varlık, maddi doğa ve zaman, üstünkörü olarak birbirlerinden farklı görünmekle beraber, aslında hiçbir şey Tanrıdan farklı değildir. Fakat, Tanrı her zaman herşeyden farklıdır. Rab Çaitanya'nın felsefesi, "kavranamaz birlik ve farklılık" tır.Bu felsefe sistemi Mutlak Hakikatin mükemmel bilgisini içerir.

Canlı varlık özgün konumundayken saf bir ruhtur. O, tıpkı Yüce Ruhun atomik bir parçası gibidir. Bu bakımdan, Rab Kṛṣṇa güneşe, canlı varlıklar ise güneş ışığına benzetilir. Canlı varlıklar Kṛṣṇa'nın marjinal enerjisi olduğu için hem maddi enerji ile, hem de kutsal enerji ile bağlantı kurma eğilimi içerisindedir. Birbaşka deyişle, canlı varlık Tanrının iki enerjisi arasında yer alır ve Tanrının üstün enerjisine ait olduğu için bir parça bağımsızlığı vardır. Kişi bu bağımsızlığını (özgür iradesini) doğru yönde kullanarak doğrudan doğruya Kṛṣṇa'nın emri altına girebilir. Ve böylece zevk verme kudretindeki normal durumuna ulaşır.

Sonuç—Feragatin Mükemmelliği konusunda *Śrīmad Bagavad-gītā*'nın Onsekizinci Bölüm Baktivedanta Açıklamaları burada sona ermiştir.

Yazar Hakkında Bilgi

Kutsal Lütuf A.C. Baktivedanta Svami Prabhupāda 1896 yılında Hindistan'ın Kalküta şehrinde dünyaya geldi. Manevi öğretmeni Śrīla Baktisiddhānta Sarasvati Gosvami ile ilk defa 1922 de Kalküta'da karşılaştı. Bir ilahiyat profösörü ve altmışdört Vedik enstitüsünün kurucusu olan Baktisiddhānta Sarasvati, bu kültürlü genç adamı sevdi ve onu, Vedik bilimini öğretmeye kendisini adamasına razı etti. Śrīla Prabhupāda böylece onun müridi oldu ve bundan onbir yıl sonra 1933 de rahiplik mertebesine yükseltildi.

1922 deki ilk karşılaşmaları sırasında, Baktisiddhānta Sarasvati ondan Vedik bilimini İngilizce olarak yaymasını istemişti. Bunu izleyen yıllarda Svami Prabhupāda, *Bagavad-gītā* üzerine bir yorum yazdı ve 1944 de asistanlığını, yazı işleri müdürlüğünü, daktilosunu, dizgisini ve kontrolünü kendisinin yaptığı, "Tanrıya Geri Dönüş" adında haftalık İngilizce bir dergi çıkartmaya başladı. Derginin satışını arttırabilmek için sokaklarda elden satış yaparak büyük bir çaba sarfetti. Bu dergi, batı ülkelerinde halen otuzu aşkın lisanda basılmakta ve onun müridleri tarafından satılmaktadır.

Śrīla Prabhupāda'nın felsefi öğreniş ve adanışını tanıyan Gaudiya Vaişnava kuruluşu 1947 de onu "Baktivedanta" mertebesine yükseltti. 1950 senesinde 54 yaşında iken evlilik yaşamını bırakan Śrīla Prabhupāda, çalışma ve yazılarına daha fazla vakit ayırabilmek için *vānaprastha* (emekli) yaşam tarzında yaşamaya başladı. Śrīla Prabhupāda kutsal bir şehir olan Vṛndāvan'a giderek bir ortaçağ tapınağı olan Rādhā-Dāmodara'da çok mütevazi şartlar altında yaşadı. Ve burada yıllarca derin öğrenim ve yazmak ile meşgul oldu. 1959 da feragat tarikatında (*sannyāsa*) yaşamayı kabul eden Śrīla Prabhupāda, Rādhā-Dāmodara'da onsekizbin maddelik *Śrīmad-Bāgavatam*'ın çevirisine ve açıklamasını yazmaya başladı. Hayatının en büyük eseri olan *Śrīmad-Bāgavatam*'dan (*Bāgavata Purāna*) başka "Diğer Gezegenlere Kolay Yolculuk" isimli kitabını yazdı.

Bāgavatam'ın ilk üç cildini yayınladıktan sonra Śrīla Prabhupāda manevi öğretmeninin isteği üzerine 1965 de Amerika Birleşik

Devletleri'ne gitti. Kutsal Lütuf, Hindistan'ın dînî ve felsefi klasikleri üzerinde özet, açıklama ve çeviri olmak üzere altmış cildin üzerinde eser yazdı.

Śrîla Prabhupāda, 1965 de bir yük gemisi ile New York limanına geldiği zaman cebinde yetmiş sent parası vardı. Büyük zorluklarla geçirdiği bir yıldan sonra Temmuz 1966 da Uluslararası Kṛṣṇa Şuurlanışı Derneği'ni kurdu. 14 Kasım 1977 de bu dünyadan göçmeden önce kuruluşunun yüzlerce tapınak, okul, enstitü ve çiftlikler ile dünyanın birçok ülkesine yayıldığını görmenin mutluluğunu yaşadı.

Śrîla Prabhupāda, 1968 de Batı Virginia dağlarında deneme mahiyetinde bir Vedik ahalisi oluşturmak üzere Yeni Vṛndavan'ı kurdu. Ve bu kuruluşunun başarıya ulaşmasından ilham alan Śrîla Prabhupāda çeşitli çiftlikler kurdu ve bu çiftlikler halen Amerika ve diğer ülkelerde Kṛṣṇa derneği tarafından geliştirilmektedir.

Kutsal Lütuf, 1972 de Dallas, Teksas'da kurduğu *Gurukula* okulları ile Vedik sistemin ilk ve orta eğitimini batıya tanıtmış oldu. Bu okullar halen onun öğrencileri tarafından Amerika ve bazı batı ülkelerinde çoğaltılmaktadır. Merkezi Vṛndāvan, Hindistan'da bulunan bu okullar günümüzde dünya çapında yaygınlık kazanmıştır.

Śrîla Prabhupāda, aynı zamanda Hindistan'da bazı büyük uluslararası kültür derneklerinin kurulmasına da yardımcı olmuştur. Halen Batı Bengal'deki Śrîdhāma Māyāpur'da yapılmakta olan manevi şehir, gelecek kuşaklara da kalacak olan büyük bir projedir. Bundan başka, Vṛndāvan'da muhteşem bir Kṛṣṇa-Balarāma tapınağı ve uluslararası bir misafirhane ile Bombay'da yapılması planlanan daha birçok proje vardır.

Bununla beraber, Śrîla Prabhupāda'nın en önemli hizmeti kitaplarıdır. Otorite, derinlik ve aydınlatıcılık yönünden çok zengin olan kitapları, çeşitli kolejlerde standart ders kitapları olarak kullanılmaktadır. Onun yazıları otuzun üzerinde lisana çevrilmiştir. 1972 de kurulan Baktivedanta Yayınevi, sadece Kutsal Lütufun çalışmalarını yayınlayarak Hint dini ve felsefesi üzerinde dünyanın en çok kitap yayınlıyan yayınevi durumuna gelmiştir.

Śrîla Prabhupāda ilerlemiş yaşına rağmen oniki sene zarfında ondört defa konferans turlarına çıkarak beş kıtayı dolaşmıştır. Śrîla Prabhupāda, son derece meşgul programına rağmen bolca yazmaya devam etmiştir. Onun yazıları, Vedik felsefesi, dini, edebiyatı ve kültürü üzerine zengin bir kitaplık oluşturmuştur.

Özel Terimler Sözlüğü

ĀÇĀRYA—kendine özgü örnekler ile öğreten manevi öğretmen.
ACİNTYA-BEDĀBEDA-TATTVA—Rab Çaitanya'nın, Tanrının ve enerjilerinin "kavranılamaz birlik ve farklılık" doktrini.
AGNİ— ateş ilahı.
AGNİHOTRA-YAJÑA—Vedik ritüellerine göre yapılan ateşe kurban verme töreni.
AHANKĀRA—ruhun kendisini vücut ile tanımlamasına sebep olan sahte nefis.
AHİMSĀ—şiddetsizlik.
AKARMA—"hareketsizlik"; tepkilere hedef olmayan adanmış hizmet.
ĀNANDA—manevi saadet.
APARĀ-PRAKṚTİ—Tanrının dahili maddi enerjisi.
ARÇANA—*arçā-vigraha*ya ibadet etmek için izlenen yol.
ARÇĀ-VİGRAHA—tapınakta, veya evde Kṛṣṇa'ya ibadet etmek için yapılmış Kṛṣṇa'nın resmi, veya heykeli; maddi unsurlar tarafından tezahür ettirilmiş Tanrı sureti. Bu surette mevcut olan Tanrı, Kendisine adanmış kullarının ibadetlerini Şahsen kabul eder.
ĀRYAN—Vedik kültürünü izleyen medeni kişi; hedefi manevi ilerleme olan kişi.
ĀŚRAMLAR—*brahmaçarya* (öğrenci yaşamı), *vānaprastha* (emeklilik) ve *sannyāsa* (feragat) olmak üzere Vedik toplum düzenine göre belirlenmiş olan dört manevi yaşam tarzı.

göre belirlenmiş olan dört manevi yaşam tarzı.
AŞṬĀNGA-YOGA—*yama* ve *niyama* (ahlak uygulamaları), *āsana* (oturuş şekilleri), *prāṇāyāma* (nefes kontrolü), *pratyāhāra* (duyuların duyu nesnelerinden alıkonulması), *dhārāṇā* (aklın sarsılmaz bir hale getirilmesi), *dhyāna* (meditasyon), ve *samadhi* (Viṣṇu'nun kalpte duyumsanması) den oluşan "sekizli yol".
ASURA—Tanrıya hizmet etmeyi reddeden kişi.
ĀTMĀ—benlik. *Ātmā*, vücutla, akılla, idrak, veya Yüce Benlik ile ilgili olabilir. Bununla beraber, genellikle bireysel ruh ile ilgili olarak kullanılır.
AVATĀRA—belli bir görev amacıyla manevi krallıktan dünyaya inen Tanrının tam, veya kısmen yetki verilmiş enkarnasyonu.
AVİDYA—cehalet.
BAGAVĀN—"bütün zenginliklere sahip kişi"; bütün güzelliği, gücü, şöhreti, serveti, bilgiyi ve fedakarlığı Kendisinde toplamış olan Yüce Tanrı.
BAKTA—adanmış kul.
BAKTİ— Yüce Tanrıya verilen adanmış hizmet.
BAKTİ-RASĀMṚTA-SİNDHU—Śrīla Rūpa Gosvami tarafından onaltıncı yüzyılda Sanskritçe yazılmış adanmış hizmet hakkındaki el kitabı.
BAKTİ-YOGA—adanmış hizmet aracılığı ile Yüce Tanrı ile bağlantı kurma yöntemi.
BHARATA—Pandavalar'ın ceddi olan kadim Hindistan kralı.
BĀVA—vecd; saf Tanrı aşkına eşit olan *bakti* mertebesi.
BİŞMA—Kuru hanedanının "büyükbabası" olarak saygı duyulan asil bir general.
BRAHMĀ—Rab Viṣṇu'nun yönetimi altında olan evrendeki ilk yaratılmış varlık; evrendeki bütün yaşam suretlerini yaratır ve ihtiras halinin yöneticisidir.
BRAMAÇĀRİ—Vedik toplum düzenine göre yaşayan bekar öğrenci (bkz. *Āśramlar*).
BRAHMA-JİJÑĀSĀ—manevi bilginin araştırılması.
BRAHMAJYOTİ—Rab Kṛṣṇa'nın aşkın vücudundan yayılarak manevi dünyayı aydınlatan ruhsal parlaklık (nur).
BRAHMALOKA—Rab Brahmā'nın yaşadığı gezegen; maddi evrendeki en yüksek gezegen.
BRAHMAN—(1) bireysel ruh; (2) Yüce Tanrının gayrişahsi ve her yeri kaplıyan hali; (3) Tanrının Yüce Şahsı; (4) *mahat-tattva*, yani toplam maddi cevher.

BRĀHMAṆA—toplumdaki dört Vedik mesleki sınıfa göre en zeki sınıfa mensup kişi.
BRAHMA-SAṂHİTĀ—Çaitanya Mahāprabhu tarafından Güney Hindistan'da keşfedilmiş olan, Rab Brahmā'nın Rab Kṛṣṇa'ya sunduğu duaları içeren metin.
BUDDHİ-YOGA—zekanın (buddhi) en yüksek seviyede kullanımını temsil eden *bakti-yoga*nın (Kṛṣṇa'ya sunulan adanmış hizmet) birbaşka şekilde yazılışı.
ÇAİTANYA-ÇARiTAMṚTA—Kṛṣṇadāsa-Kavirāja tarafından onaltıncı yüzyılda Bengal dilinde yazılmış olan Śrı Çaitanya Mahāprabhu'nun biyografisi.
ÇAİTANYA-MAHĀPRABHU—onbeşinci yüzyılın sonlarında Batı Bengal'de Navadvīpa'da ortaya çıkan Rab Kṛṣṇa'nın Kali Çağındaki enkarnasyonu; *yuga-dharma*yı (bu çağ için belirlenmiş esas din), yani Tanrının kutsal isimlerinin toplu halde zikredilmesi hareketini başlatmıştır.
CAṆḌĀLA—köpek yiyici; toplum dışı kişi.
CANDRA—Ay'a (Candraloka) başkanlık eden yarıtanrı.
Ay ilahı.
CĀTURMĀSYA—Hindistan'da yağmur mevsiminde çekilen çilelerin gözlemi.
DEVA—yarıtanrı, veya tanrısal şahıs.
DARMA—(1) dînî ilkeler; (2) kişinin ebedi ve doğal meşguliyeti (Tanrıya sunulan adanmış hizmet).
DHYĀNA—mediyasyon.
DVĀPARA-YUGA—bkz. *Yugalar.*
GANDARVALAR—yarıtanrılar arasında yaşayan göksel şarkıcılar ve müzisyenler.
GARBODAKAŚĀYİ VİṢṆU—bkz. *Puruṣa-avatārlar.*
GARUDA—Rab Viṣṇu'yu taşıyan kuş adam.
GOLOKA—Kṛṣṇaloka, Rab Kṛṣṇa'nın ebedi yurdu.
GOSVĀMİ—*svāmī*, duyularını tam anlamıyla kontrol edebilen kişi.
GṚHASTA—Vedik toplum düzenine göre yaşayan evli kişi.
GUṆALAR—erdem, ihtiras ve cehalet olmak üzere maddi dünyada bulunan üç doğa hali, veya niteliği.
GURU—manevi öğretmen, mürşid.
İNDRA—cennet gezegenlerin baş hükümranı ve yağmuru yöneten yarıtanrı.
JİVA (JİVĀTMĀ)—ebedi bireysel ruh.

JÑĀNA—aşkın bilgi.
JÑĀNA-YOGA— hakikatin tahmini felsefe yolu ile araştırılmasıyla yapılan manevi idrak yolu.
JÑĀNĪ—*jñāna-yoga* yolunda yürüyen kişi.
KĀLA—zaman.
KALİ-YUGA—beşbin yıl önce başlamış olan ve toplam 432.000 yıl sürecek olan "Kavga ve Riyakarlık Çağı". Bkz. *Yugalar.*
KARMA—kişinin sonunda bazı tepkilerine maruz kaldığı maddi faaliyetler.
KARMA-YOGA—kişinin çalışmalarının meyvelerini Tanrıya adayarak Tanrıyı idrak etmesi yolu.
KARMĪ—*karma* (meyvesel faaliyet) ile meşgul kişi; materyalist.
KṚṢṆALOKA—Rab Kṛṣṇa'nın yüce yurdu.
KṢĪRODAKAŚĀYĪ VIṢṆU—bkz. *Purușa-avatārlar.*
KURULAR—Kuru'nun torunları, Pandavalar'ın hasmı olan Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları.
LĪLĀ—Yüce Tanrı tarafından yapılan aşkın faaliyet, veya "eğlence".
LOKA—gezegen.
MAHĀ-MANTRA—"büyük *mantra* (zikir)", Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare / Hare Rama, Hare Rāma, Rama Rāma, Hare Hare.
MAHĀTMĀ—"büyük ruh"; tam Kṛṣṇa şuurunda olan özgür kişi.
MAHAT-TATTVA—toplam maddi enerji.
MANTRA—aşkın ses, veya Vedik ilahi.
MANU—insanlığın babası olan yaratanı.
MAYĀ—yanılgı; canlı varlıkları yanıltarak onlara ruhsal doğalarını ve Tanrıyı unutturan Yüce Tanrının enerjisi.
MAYĀVĀDĪ—gayrişahsiyetçi.
MUKTİ—maddi var oluştan özgür olunması.
MUNİ—bilge.
NAİŞKARMA—*akarma*nın birbaşka adı.
NĀRĀYAṆA—Vaikuṇṭha gezegenlerine başkanlık eden Rab Kṛṣṇa'nın dört kollu sureti; Rab Viṣṇu.
NİRGUNA—Yüce Tanrıyı tanımlamak için kullanılan bu deyim, Onun maddi niteliklerin ötesinde olduğunu belirtir.
NİRVĀṆA—maddi var oluştan kurtulmak.
OM (OṀKĀRA)—Mutlak Hakikati temsil eden kutsal hece.
PĀṆḌAVALAR—Yudhiṣṭhir, Bima, Arjuna, Nakula ve Sahadeva olmak üzere Kral Pandu'nun beş oğlu.
PĀṆḌU—Dhṛtarāṣṭra'nın kardeşi ve Pandavalar'ın babası.

PARAMĀTMĀ—Üstünruh; Yüce Tanrının mevzilenmiş hali; her koşullanmış ruha eşlik eden ve kalpte bulunan şahit ve rehber.
PĀRAMPARĀ—*gurular* zinciri.
PRAKṚTİ—doğanın enerjisi.
PRĀṆĀYĀMA—*yoga*da ilerlemek amacıyla yapılan nefes kontrolü.
PRAŚĀDAM—kutsanmış yiyecek; adanmışlık içerisinde Rab Kṛṣṇa'ya sunulan yiyecek.
PRĀTYĀHĀRA—*yoga*da ilerlemek amacıyla yapılan duyusal çekilme. Duyuların duyu nesnelerinden alıkonulması.
PREMA— saf ve içten bir adanmışlıkla Tanrıya duyulan aşk.
PṚTHĀ—Kuntī, Kral Pandu'nun eşi ve Pandavalar'ın annesi.
PURĀṆALAR—*Vedalar*'ın onsekiz tarihi ilavesi.
PURUṢA—"hoşlanıcı"; hem bireysel ruh için hem de Yüce Tanrı için kullanılır.
PURUṢA-AVATĀRLAR—maddi evrenin yaratılmasına, bakımına ve tahrip edilmesine etken olan Rab Viṣṇu'nun başlıca yayılımları (uzantıları). Kāraṇodakaśāyi Viṣṇu (Mahā-Viṣṇu) Sebepler Okyanusunda yatar ve nefesinden sayısız miktarda evrenler yaratır; Garbodakśāyi Viṣṇu her evrene girerek çeşitlilik yaratır; Kṣīrodakaśayi Viṣṇu (Üstünruh) yaratılan her varlığın kalbine ve her atoma girer.
RAJO-GUNA—ihtiras hali.
RĀKṢASALAR—insan yiyen şeytani bir ırk.
RĀMA—(1) "bütün zevklerin kaynağı" anlamına gelen Rab Kṛṣṇa'nın adı; (2) Rab Rāmacandra, mükemmel bir kral olarak ortaya çıkan Rab Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu.
RŪPA GOSVĀMĪ—Vṛndāvan'ın altı Gosvāmisinin lideri, Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun başlıca takipçisi.
SAC-CID-ĀNANDA—ebedi, bilgi ve saadet dolu.
SĀDHU—ermiş, veya Kṛṣṇa şuuruna sahip kişi.
SAGUNA—"atıf, veya nitelik sahibi olmak"; Yüce Tanrıyı tanımlamak için kullanılan bu terim, Onun ruhsal ve aşkın niteliklere sahip olduğunu belirtir.
SAMĀDHİ—vecd, tamamen Tanrı şuuruna dalmış olmak.
SAṂSĀRA—maddi dünyada tekrarlanan doğum ve ölüm döngüsü.
SANĀTANA-DARMA—ebedi din; adanmış hizmet.
SAṄKARA (SAṄKARĀÇĀRYA)—*advaita* (birlik) doktrinini yerleştiren büyük filozof, Tanrının şahsi olmıyan halini ve bütün ruhların kimliğini Brahman'ın birliği ile vurgulamıştır.
SĀṄKHYA—(1) ruh ve maddenin analitik ayırımı; (2) Devahūti'nin oğlu Rab Kapila'nın tarif ettiği şekilde yapılan adanmış

hizmet.
SAÑKİRTANA—özellikle Kṛṣṇa'nın kutsal isminin topluca zikredilerek Tanrının yüceltilmesi.
SANNYÂSA—manevi kültürde ilerlemek amacıyla izlenen feragat içerisindeki yaşam tarzı.
SANNYÂSİ—feragat içerisinde yaşayan kişi.
ŚÂSTRA—vahiy edilmiş kutsal metin.
SATTVA-GUNA—erdem hali.
SATYA-YUGA—bkz. *Yugalar*.
ŚİVA—maddi doğadaki cehalet (*tamo-guna*) halini yöneten ve maddi kozmozu çözüp dağıtan yaratanrı.
SMARAṆAM—(Rab Kṛṣṇa'nın) adanmışlık içinde hatırlanması; *bakti-yoga*nın dokuz esasından biri.
SMṚTİ—*Purânalar* gibi, *Vedalar*'a eklenmiş olan vahiy edilmiş metinler.
ŚRAVAṆAM—Tanrı hakkında duymak (bilgi edinmek); adanmış hizmetin dokuz esas şeklinden biri.
ŚRİMAD-BÂGAVATAM—özellikle Rab Śrı Kṛṣṇa'nın derinlemesine anlaşılması için Vyâsadeva tarafından yazılmış olan *Purâna*, veya tarih.
ŚRUTİ—*Vedalar*.
ŚÛDRA—toplumdaki dört Vedik mesleki bölüme göre işçi sınıfına ait kişi.
SVÂMİ—duyularını tamamiyle kontrol edebilen kişi; feragat tarikatında yaşayan kişi.
SVARGALOKA—cennetsel maddi gezegenler, yaratanrıların yaşadığı gezegenler.
SVARÛPA—özgün ruhsal suret, veya ruhun meşru konumu.
TAMO-GUNA—cehalet hali.
TRETÂ-YUGA—bkz. *Yugalar*.
UPANİŚADLAR—*Vedalar*'da bulunan 108 felsefi risale.
VAİKUNTHALAR—ruhsal evrendeki ebedi gezegenler.
VAİŚNAVA—Yüce Tanrıya adanmış kişi.
VAİŚYA—toplumdaki dört Vedik mesleki bölüme göre tüccar ve çiftçi sınıfı.
VÂNAPRASTHA—Vedik toplum sistemine göre daha fazla feragat yapabilmek için evlilik yaşamını bırakan kişi.
VARṆÂŚRAMA-DARMA—toplumu dört ruhsal ve mesleki gurupta organize eden Vedik toplum sistemi.
VASUDEVA—Rab Kṛṣṇa'nın babası rolündeki şahıs.

VĀSUDEVA—Vasudeva'nın oğlu, Kṛṣṇa.
VEDĀNTA-SŪTRA—*Upaniṣadlar*'ın esas anlamını açıklayan kısa ve öz vecizeler. Vyāsadeva tarafından yazılmış olan felsefi risaleler.
VEDALAR—Ṛg, Sāma, Atharva ve Yajur olmak üzere dört özgün kutsal metin.
VİDYĀ—bilgi.
VİKARMA—kutsal metinlerin öğretilerine aykırı olan çalışmalar; günahsal faaliyetler.
VİRĀT-RŪPA veya VİŚVA RŪPA—Yüce Tanrının evrensel sureti.
VİŞNU—Tanrının Şahsiyeti.
VİŞNU-TATTVA—Tanrının durumu, veya kategorisi.
VṚNDĀVAN—Rab Kṛṣṇa'nın aşkın yurdu. Kṛṣṇaloka, veya Goloka Vṛndāvan da denir. Kṛṣṇa'nın beşbin yıl önce ortaya çıktığı Hindistan'da Uttar Pradeş'deki Mathurā bölgesinde yer alan Vṛndāvan şehri, Kṛṣṇa'nın ruhsal dünyadaki yurdunun bu dünyadaki tezahürüdür.
VYĀSADEVA—*Vedalar*'ı derleyen ve *Purāṇalar*'ı, *Mahābharata*'yı ve *Vedānta-sūtra*'yı yazan Rab Kṛṣṇa'nın enkarnasyonu.
YAJÑA—fedakarlık, kurban.
YAMARĀJA—ölümden sonra günahkarları cezalandıran yarıtanrı.
YOGA—kişinin Yüce Tanrı ile bağlantı kurmak için izlediği ruhsal disiplin.
YOGA-MĀYĀ—Tanrının dahili ruhsal enerjisi.
YUGA—"çağ". Satya-yuga, Tretā-yuga, Dvāpara-yuga ve Kali-yuga olmak üzere birbirini izleyen dört *yuga* döngüsü. Çağlar, Satya'dan Kali'ye dönüştükçe insanların dîni ve erdemli nitelikleri yavaş yavaş azalır.

Genel Dizin

Bu dizinde her sözcüğü izleyen numaralar bölüme ve maddeye işaret eder. **Kalın** tipte yazılmış olan numaralar çevirilere, diğer numaralar ise açıklamalara aittir.

A

Abakta
Bkz. Adanmamış.
Acı çekmek
Bkz. Dertler
Ācārya
canlı varlıkların bireyselliklerini onaylar: 2.12
mükemmel efendidir: 3.21
müridleri ile olan ilişkisi: 4.34
örnekleri: syf. 3; 6.44
rolü: syf. 3
Vedik bilgisinde: syf. 3, 4
yaklaşılması gerekir: 2.7; 4.34; 5.16; 7.14; 9.2; 13.8; 12.16; 1.3
+*Bkz.* manevi öğretmen
Adanmamış (beşer)
adanmış bir kul ile kıyaslanması: 10.4-5
görevleri: 3.34
karakter özellikleri: 1.28; 2.62-63, 66, 1; 6.40; 7.24; 10.4-5
Adanmış kul
adanmamış beşerle kıyaslanması: 10.4-5
adanmış hizmete garkolmuştur: 4.30; .6, 21, 26; 6.31; 9.1, 28, 30; 12.5, 15
aklını kontrol eder: 4.21; 5.7
atalarını kurtarır:1.41
bağımlılıktan kurtulmuştur: 2.52, 56, 64; 3.19; 13.8-12
bilgisi: 6.32
brāhmana ile kıyaslanması: 4.13; 5.21; 6.1; 13.8-12
bütün maddi mecburiyetlerden kurtulmuştur:1.41; 2.38, 41
cahillerle kıyaslanması: 3.25
daima Tanrıyı yüceltir: 11.36
dört varnaya aşkındır: 4.13
duru görüşü: 3.19; 5.7, 18; 6.30-31, 32; 10.2; 18.54
duyularını kontrol eder: 2.58, 60, 61, 62, 70, 71; 3.34; 4.29; 5.7, 26; 6.2, 20-23
duyusal memnuniyete cezbolmaz: 2.59, 60, 70, 71; 3.17;
en yüce hayır işi ile meşguldür: 5.7, 25; 6.32
faaliyetlerinin sonuçlarını Tanrıya sunar: 5.12
görevleri: 1.41
*gunalar*dan kurtulmuştur: syf. 25; 4.23, 9.2; 14.19, 22-25; 18.58
günahlardan kurtulmuştur: 3.13, 14; 9.30
güneş ile kıyaslanması: 10.11
halihazırda özgürdür: 2.39; 5.11-12; 6.31; 8.23
hareketi: syf. 10
her şeyi Tanrının hizmetine sunar: 2.63; 5.10, 11
hoşgörüludür: 1.32-35; 12.13-14
huzurludur: 2.55, 66, 70, 71; 5,12; 6.30; 8.14; 9.31; 12.13-14
idrakini paylaşır: 3.26; 6.32
ikilemden kurtulmuştur: 4.22-23; 6.7;

12.17; 18.58
kaderi: 4.9; 18.56
karakter özellikleri: syf. 2; 1.32-35, 41; 2.41, 53-58, 64; 4.21, 22; 5.7, 8-9, 18, 26; 6.3, 10, 17-18, 32; 8.27; 9.29, 31; 11.4; 12.13-14, 15, 17-20; 13.8, 12; 18, 26
kararlılığı ve kaynağı: 2.41; 12.13-14
*karma*dan kurtulmuştur: 4.18, 19, 23; 5.10, 11; 9.2, 31; 10.3; 18.66
Kṛṣṇa hizmet eder: 1.21-22; 9.29
Kṛṣṇa tarafından korunur: 1.32-35; 9.22, 31; 12.6-7; 18.56, 58
Kṛṣṇa tarafından verilmiş olan yetenekleri: 2.70; 9.22, 29; 10.11; 18.58
Kṛṣṇa'ya garkolmuştur: 5.7, 26; 6.3; 9.22, 34; 10.2, 9
materyalistler ile kıyaslanması: 5.8-12; 12.10, 15; 18.54
mutluluğu: 2.55, 70; 6.20-23, 32; 9.2; 10.9
mükemmel bir ilahiyatçıdır: 12.13-14
mükemmel bir *sannyasi*dir: 6.1; 9.28
mükemmel bir *yogi*dir: 4.25; 6.1-2, 10, 13-14, 16, 32
nasıl olunur: 9.34; 18.54
nitelikleri: 1.28; 2.55; 12.13-14, 15, 20
okyanus ile kıyaslanması: 2.70
ölümle karşı karşıya: 8.27
ruhsal dünyaya ulaşır: syf. 23; 2.39; 4.9, 29; 5.6, 26; 813-28; 18.56
sadece Kṛṣṇa'yı tatmin etmek için hareket eder: 1.32-35; 3.25; 4.18; 5.8, 9, 12; 6.1-2; 8.14; 9.28; 12.6-7; 18.58
sadece Tanrıyı bilir: 7.3; 9.34; 10.12 13
sahiplenme duygusunun ötesindedir: 6.10
sınıfları: 7.16; 8.14; 9.3
sakindir: 1.44; 11.49
*samādhi*ye ulaşır: 1.24; 2.53, 57; 5.26; 6.7
santa denir: 3.13
şüpheden uzaktır: 5.17; 10.4-5; 18.66
Tanrı ile olan ilişkisi: syf. 4, 28; 1.21 22, 24, 32-35; 2.10, 16; 4.11; 6.30; 7.18; 8.14; 9.29; 11.8, 14, 42, 44; 18.58
Tanrı ile kıyaslanması: 3.29 5.7, 26; 6.2, 20-23
Tanrı ile kıyaslanması: 3.29 5.7, 26; 6.2, 20-23
Tanrı ona yardım eder: 2.53; 10.11
Tanrının direktifine göre hareket eder: 18.56-59
Tanrının öğretilerini izler: 1.32-35; 2.64; 9.28 52; 3.26; 9.3, 28; 10.11
tatminkardır: 2.60, 62, 70, 71; 6.4; 8.14; 12.13-14
vücudu: 3.14
yiyeceğini Tanrıya sunar: 2.63; 3.13, 14
+*Bkz.* Saf kul ve Vaiṣṇava
Adanmışlık (*bakti*)
kudreti: 2.14; 11.8
nasıl ulaşılır: 7.16
saf: 7.16; 11.55
aṣṭāṅga-yoga: 5.27-29
Baladeva Vidyābhūṣana üzerine: 2.61
benlik idrakinin en yüce halidir: 2.53; 5.29; 9.2; 12.1, 20
dokuz faaliyeti: 9.1; 11.55; 13.8-12
ebedi: 9.2; 12.20; 13.8-12
en yüce kazançtır: 18.1
hakkındaki Vedik yazıtlar: 6.47
kişinin Vaikuṇṭha'ya ulaşmasını sağlar: 2.51
kişiyi maddi bağımlılıktan kurtarır: 4.10; 15.1

Kṛṣṇa'yı tatmin etmenin yegane yoludur: 10.11
kudreti: 2.**50**, 55; 3.4, 7-9; 9.2, 32, 33; 11.54; 15.20; 18.66
maddi faaliyetlerle kıyaslanması: 2.72; 9.2
Mutlağa ulaşmak için izlenecek en dolaysız yoldur: 12.12
mutluluk içinde uygulanır: 9.2, 14
nasıl ulaşılacağı: 7.**28**; 10.7; 11.55
önemi: syf. 5; 12.6-7; 13.8-12; 18.55
özgürlükten ötedir: 9.2;18.55
*pavitram uttamam*dır: 9.2
ruhsal dünyadan farksızdır: 2.72
saflığı ve nasıl ulaşılacağı: 18.**54**
takdisi: 12.6-7
Tanrının dahili enerjisine aittir: 15.20
tohum ekmekle kıyaslanması: 10.9
üzerinde nasıl konsantre olunur: 10.1, 7, 8; 12.20; 18.68
uygulaması: syf. 28; 3.13; 9.**14**, 34; 11.55; 13.8-12; 14.27
+*Bkz* Kṛṣṇa şuuru ve Adanmışlık
Agni
ve Arjuna ile olan ilişkisi:1.14
Aile
gelenekleri: 1.**39-43**
iyi örneği: 13.8-12
nasıl bağımsız olunacağı ve önemi: 13.8-12
tahribatı ve tepkisi: 1.**39-44**
yaşlıların sorumluluğu: 1.39-40
Ajāmila
tarihçesi: 2.40
Akıl (*manas*, veya *ātmā*)
ātmā adıyla: 6.5; 8.1
çileleri: 17.16
daima meşgul: 6.18
doğası: 6.**26, 33, 34**; 8.8
rüzgara benzetilir: 6.34
kontrolü: syf. 24-25, 29; 2.67; 5.7; 6.**5-7**
kontrol edilmediği zaman ne olacağı: 6.**6, 36**
konumu: 3.42; 6.34
Kṛṣṇa üzerine sabitleşmiş: syf. 26, 29; 5.7; 6.5, **27**, 47; 8.5-10, **13-14**; 18.**65**
rolü: 2.55; 3.42; 6.5, 6; 8.6
Alçakgönüllülük
önemi: 13.8-12
tasviri: 13.8-12
Ambarīṣa Maharaja
özellikleri: 6.18
Ananta: 10.29
Arjuna
aklının karışması: 2.**6, 7, 8**; 3.1,**2**; 6.1
atıfları: 1.14; 20.46; 2.3
Bhārata adıyla: 2.14
buzağıya benzetilmesi: syf. 31
Dananjaya adıyla: 1.15
Droṇāçārya ile olan ilişkisi: 2.33
duaları: 11.**15-31, 37-46**
duyularının Kṛṣṇa tarafından kontrol edilmesi: 1.15
evrensel sureti ilk gören kişi olarak: 11.**6, 47,** 48, 54
görevleri: 1.31, 36; 2.2, 6, 14, **27**,30; 3.8
Gudākeśa adıyla: 1.24; 10.20;
hedefi: 2.37
İndra ile olan ilişkisi: 2.33
Kaunteya adıyla: 2.14
karakter özellikleri: 1.36; 2.6; 3.1; 6.33; 10.16; **14.4**; 16.5
konumu: 10.14; 11.8
korkusu: 1.29,30
Kṛṣṇa'nın elinde bir araç olarak: syf. 6; 1.32, 35; 11.**33**
Kṛṣṇa'ya teslim olması: 2.7, 10
Kṛṣṇa'yı Tanrı olarak kabul edişi:

10.12-13; 15.16; 11.45, 54
Kṛṣṇa'yı unutamaması: 1.24
Mahābāhu adıyla: 2.26
Parantapa adıyla: 2.9
Pārtha adıyla: 1.25
"Pṛthā'nın oğlu adıyla: 2.3
rahatsızlığı: 1.29,46; 2.7,9
Rāma ve Hanumān tarafından korunması: 1.20
rolü: syf. 15
saf bir kul olarak: 1.28; 2.6
savaş arabası: 1.14
savaşı önlemek için yaptığı tartışmalar: 1.31,32-35,39
savaştan kaçamaması: 1.37-38; 2.14
Savyasācin adıyla: 11.33
şevkatliliği: 1.28;, 32-35; 2.1
sorusturmaları: 4.4; 10.16; 14.21
şikayete gerek yok: 2.13, 26
Śiva ile olan ilişkisi: 2.33
yeni *paramparā*nın ilk zincir halkası olarak: syf. 4; 11.8
Arkadaşlık
maddi ve ruhsal kıyaslamalar: syf. 4
Asıta
Kṛṣṇa'nın Yüce Tanrı olduğunu onaylaması: syf. 6
Āśramlar
tasviri: 8.28
Asura
çileleri: 17.5-6
felsefeleri: 16.8, 13-15
hedefi: 16.16, 19, 20; 17.5, 6
karakter özellikleri: 4.5, 8; 7.15, 16.4, 7, 21
örnekleri: 16.16, 20
tanımlama: 16.6; 17.5-6
Atalar (*pitalar*)
ibadeti: 1.41
Avatārlar
görevi: 4.7, 8
güvenilirliğinin doğrulanması: 4.7; 11.3, 48, 54
kaynağı: 2.2; 4.5, 8, 35; 11.1, 54
Ay (*Candraloka*)
canlı varlıkları: 8.25
etkisi: 15.12-13
ihtişamı: 15.12
nasıl ulaşılacağı: 8.25

B

Bagavad-gītā (B.g.)
adanmamış olanlar tarafından anlasılamaması: 18.67-68
bütün Vedik metinlerin özüdür: 1.1
Ganj Nehrine benzetilmesi: syf. 30, 31
içeriği: syf. 3, 6, 8, 9, 14, 15, 16; 1.1; 4.7; 10.15; 12.1; 13.1-2
ineğe benzetilmesi: syf. 31
konusu: syf. 6, 7; 18.78
korkudan kurtarır: syf. 29
kudreti: syf. 29
maksadı: syf. 6, 10, 14, 21; 2.1, 16; 3.30; 4.2, 35; 11.55; 13.8-12
öğrenimi ve anlaşılması: syf. 3; 2.7, 12; 10.11, 3; 18.67, 71, 73, 78
öğretilerin nasıl alınacağı: syf. 3, 6, 14; 1.1; 4.1, 2, 42; 8.28; 18.67, 72, 75
öğretisi: 1.1; 2.50, 72; 7.10; 10.11; 18.78
önemi: syf. 15, 31; 2.8; 4.42
önemli dört dörtlük: 10.12-13
özü: syf. 31; 8.28; 10.11, 12-13; 11.55;18.64, 66, 78
rolü: 4.1
Sañjaya'ya iletilmesi: 18.74-75
sonucu: 4.38
sonucu: 4.38
Tanrı tarafından anlatılmışlığı: syf. 6; 1.1; 2.29; 4.1; 18;72; 73, 78
tarihçesi: syf. 15; 4.1

tasviri: syf. 3; 4.1; 7.24; 8.28; 9.1; 10.1;14.1
Vivasvān'a öğretilmesi: 4.1
yanlarını ibadetini onaylamaz: syf. 18
yorumlanması: syf. 3; 2.29; 10.15; 18.67; 12
Bagavān
Bkz. Yüce Sahıs, Tanrı
anlamı: 2.2
Mutlak Hakikatin hâli: 2.2
Bağımsızlık
gerçek: 2.71
örneği: 2.52
platformuna nasıl ulaşılacağı: 3.19, 34; 6.35; 15.3-4
Bağışlamak (*kṣamā*)
tasviri: 10.4-5
Bāgavata-Purāna
Bkz. Śrīmad-Bāgavatam
Bakta
Bkz. adanmış kul
Baktisiddhānta Sarasvatī
Baktivedanta ile ilişkisi: 6.42
çalışmaları: 9.34
Krsna hakkında: 9.34
Baktivinoda Ṭākur
Bagavad-gītā hakkında: 2.72
Baladeva Vidyābūsana
duyuların kontrol edilmesi hakkında: 2.61
Tanrı hakkında: 3.14
yanlışanlar hakkında: 3.14
Barış (*śānti*)
ulaşma kosulları: 2.8; 3.13; 5.12; 8.14; 10.4-5; 12.12; 15.17; 18.62
Basitlik
herkes için: 16.1-3
tasviri: 13.8-12
Bekarlık
Bkz. Brahmaçarya
Belirlenmiş görevler (*svadarmalar*)
doğa hallerinin buyusu altında: 2.47; 3.35; 18.47
kaynağı: 3.15
kazancı: 3.4
kisinin mizacına göre: 3.9, 35
kudreti: 3.5, 8, 31
maddi ve ruhsal kıyaslaması: 3.35
uygulanmalı: 2.14, **47**; 3.8-9, 35; 18.6 9, **47-48**
uygulanarak mükemmellestirilmesi: 18.46
üç bölümü: 2.47
Benlik idraki
en yüksek mükemmelliği: 2.46, 53; 4.11; 16.22
kisinin kendisini nasıl yükselteceği: syf. 21, 22; 2.1, 46, 53; 3.7, 21; 4.34; 6.37; 9.22; 12.20; 16.22; 18.20, 50
kisiyi korkudan kurtarır: 1.29
kosulları: 3.23, 34; 6.36; 18.36-37
safhaları: 14.27
tanımı: 2.46; 6.37
yoganın kazancı: 4.42; 9.2
yoldaki engeller: 3.34
Benliğini idrak etmiş ruh
karakter özellikleri: 4.34; 5.20; 5.24; 6.8, 29; 18.51-53
Bharata Mahārāja
tarihçesi: 6.43; 8.6
Bhārata-varsa: 6.43
Bilgi (*jñāna*, veya *vidyā*)
ates ile kıyaslanır: **4.19, 37**
bilimsel ispatı: syf.14
dünyevi: 2.8; 6.8; 10.4-5
gerçek: 4.33; 5.16, 18; 10.4-5
nasıl edinileceği: 1.42
gunalara göre: 18.20-22
kazancı: 13.13, 24
nasıl edinileceği: 1.43, 46; 2.6, 31; **4.19,** 35, 39; 5.16; 7.2; 9.2;10.11; 11.48; 12.11; 13.3, 19, 28; 15.19;

17.26-27
önemi: 15.3-4
sebepleri: 13.19
tam: syf. 13, 14; 4.33, 38; 5.16, 17, 20; 7.2; 9.2; 13.3, 8-12, 18; 15.19; 18.50, 64
tanımlaması: 10.4-5; 13.3, 8-12
ruhsalın dünyevi ile kıyaslanması: 6.8
Vedik: syf. 13, 14
sruti denir: 15.19
genel olarak halk için: 2.45
kaynağı: syf. 14
Bireysel ruh (*ātmā, jivātmā*, veya *anu-ātmā*)
arzularının Üstünruh tarafından yerine getirilmesi: 2.22
bağımsızlığı: 3.37; 7.21; 13.23; 15.7, 8; 18.63, 78
beş çeşit havanın içerisinde yüzer: 2.17
bozulmazlığı: 2.17, 18, 20, 21, 23; 13.13
*brahman*dır: syf. 6; 8.3; 13.13
daima şuuruludur: 2.20
değişmezdir: 2.13, 16, 20, 21, 25, 30
doğası: 2.17
düşmesi ve sebebi: 3.37
ebedidir: syf. 7, 8; 2.12, 16, 18, 20-21, 24, 28, 30; 9.2; 13.13, 20, 28; 15.7
ebatı: 2.17, 25, 29
ebedi ve bireysel: 2.12-13, 23-24, 39; 12.5; 15.7
gök ile kıyaslanması: 13.33
güneş ile kıyaslanması: 13.34
görünmezdir: 2.25
hakkındaki *śāstralar*: syf. 17
hakkındaki Vedik yazıtlar: syf. 17
her tarafı kaplayan: 2.24; 14.4
iśvara adıyla: 15.8
kalpte yerleşiktir: 2.17, 20, 25; 13.34
karakter özellikleri: syf. 17; 2.20, 23-25; 14.27
karma: 8.3
kavranamaz: 2.25
kırılmaz: 2.23-24
konumu: 2.16, 17; 3.42; 6.29; 7.5; 8.3; 13.20, 27; 18.78
koşullanması ve sebepleri: 14.5
*ksara*dır: 2.13
maddi enerji ile temas halindedir: 3.5, 36-37; 5.29; 6.29; 8.3; 13.31; 14.5; 15.17; 17.2
marjinal enerji olarak: 8.3; 13.23; 18.78
*māyā*nın etkisine hedef olur: 2.23
mutluluğu: 13.20
mükemmelliği: 8.15
nasıl anlaşılacağı: 3.42
nihai kazancı: 2.46; 17.28
*nirguna*dır: 17.3
nitelikleri: 10.4-5
özgün: 2.20
puruṣa adıyla: 13.20
*sanātana*dır: syf. 16
sınıfı: 15.16
saşırtıcılığı: 2.29
şuurunun kaynağı: 2.17, 20, 25; 13.34
Tanrı ile kıyaslanması: syf. 18; 7.6; 8.3; 14.26; 15.18
Tanrı ile kıyaslanınca şuuru: 2.20
Tanrı ile olan ebedi ilişkisi: syf. 5; 2.23; 5.27; 11.42; 13.23
Tanrı ve ilişkileri: syf. 12; 8.4; 13.8-12; 15.15
Tanrının öz parçasıdır: syf. 8, 9, 12; 1.15; 2.13, 17, 20, 23-24, 46, 71; 3.36, 41; 4.35; 5.3, 29; 6.1, 47; 13.20, 23; 14.26; 15.7-8; 17.3; 18.49, 78
Tanrıya karşı olan görevleri: 1.30; 4.35; 6.1, 47; 7.5; 12.6-7; 18.46, 62
tasviri: syf. 10; 13.31; 15.7
tercihi: 8.3; 18.73
Üstünruh ile beraber iki kuşa benzer: 2.22
Üstünruh ile kıyaslanması: 2.13, 20, 22,

25, 29; 5.16, 18; 13.5, 8-12, 14, 22
Üstünruh ile olan akrabalığı: 2.22; 13.28, 34; 8.3; 13.31; 14.5; 15.17; 17.3
Üstünruh refakatçisidir: 2.12, 13, 17, 20, 22; 18.61
var oluşunun sebebi: syf. 11, 12, 18
vücudu bilendir: 13.1-3, 5, 13, 20
vücudu canlandırır: 2.17-18, 20
vücudun her tarafına dağılmıştır: 2.17
vücut içerisinde var olduğunun ispatı: 2.17, 25
yanılgısı: 7.13-14
Yüce Varlık ile olan akrabalığı: syf. 8; 2.16; 5.3; 7.5, 14, 27; 8.3; 13.1-2, 8 13; 18.73
Bīmā
Pāṇḍavalar'ın ordusunu koruması: 1.10
Vṛkodara adıyla: 1.15
Bışma
bir öğretmen olarak saygınlığını yitirmesi: 2.5; 11.49
Duryodhana'ya karşı şevkatli olması: 1.12
Kurular'ı koruması: 1.10-11
savaş meydanında can vermesi: 11.26-27
yüksek bir doğuma ulaşması: 2.13
Bhṛgu
konumu: 10.25
Brahmā
bir gününün süresi: 8.17; 9.7
duaları: 7.25
evrendeki ilk canlı olarak: syf. 14
hedefi: 8.16-17
kaynağı: 10.6, 8; 11.37
konumu: 7.14; 10.6, 25; 15.1, 3-4
Kṛṣṇa ile olan ilişkisi: 7.15
ölüme hedef olması: 8.17-18
Pitāmaha adıyla: syf. 15; 10.6
tarihçesi: 11.37
Brahmaçārī
karakter özellikleri: 4.26; 16.1-3
yaşamı: 8.28; 16.1-3
Brahmaçarya
önemi: 6.13-14; 8.11
Yajñavalkya üzerine: 6.13-14
Brahmaloka: 8.17; 14.18
Brahman
Brahma-sūtralar üzerine: syf. 13
çeşitli görüngüleri: 8.11; 13.3
güneş ışığına benzetilmesi: 2.2
idraki: syf. 12; 13.5; 14.27; 18.51-53
kaynağı: 14.27
nasıl ulaşılacağı: 14.26
tanımlama: 6.10; 13.18; 14.26-27
tezahürleri: 5.10
Brāhmaṇa
görevleri: 2.3; 3.35
karakteristik özellikleri: 2.7; 3.35; 4.13; 7.13; 18.42, 47
kṣatriya ile kıyaslanması: 3.35
rolü: 16.1-3
sannyāsī ile kıyaslanması: 16.1-3
vaiṣṇava ile kıyaslanması: 4.13
Brhaspati
konumu: 10.24
Buddha
*avatār*lık görevi: 4.7
tarihçesi: 4.7
Budistler
felsefesi: 2.26, 72
modern bilim ile olan ilişkisi: 2.26

C

Cehalet (*ajñana, veya avidyā*)
etkisi: 2.16, 51; 4.31, 35; 5.15
kaynağı: syf. 7
nasıl kurtulunacağı: 4.42; 15.20; 18.72
tezahürleri: 3.39; 14.16
Cehalet hali (*tamo-guna*)
anlaması: 18.32
bilgisi: 18.22

çalışması: 18.28
cileleri: 17.19
etkisi: 14.8-9, 13, 16-18; 15.7; 17.4, 13
fedakarlığı: 17.13
hareketi: 14.16; 18.25
hayır işleri: 17.22
kararlılığı: 18.35
mutluluğu: 18.39
ölümü: 14.15, 18
sorumlusu Śivadır: 10.23
tezahürleri: 2.1; 3.37; 14.13
yiyecekleri: 6.16; 17.8-10
Cehennem
kapıları: 16.21, 22
Cennet gezegenler
nasıl ulaşılacağı: syf. 20, 21; 2.31, 32, 37, 42-43; 8.16, 28; 9.20, 25; 14.14, 18
örnekleri: 8.16; 920; 14.18
tasviri:2.42-43; 9.21
zehirli ağaçların çiçekleri ile kıyaslanır: 2.42-43
zevkleri: 2.42-43

Ç

Çaitanya Mahāprabhu
Çota Haridasa ile olan ilişkisi: 16.1-3
felsefesi: 7.8; 16.24; 18.73, 78
feragati: 6.1
görevi: 4.8; 8.11
Kṛṣṇa'yı hatırlaması hakkında: syf. 26
kutsal isimlerin zikredilmesi hakkında: 2.46
māyāvādiler hakkında: 2.12
Mutlak Hakikat hakkında: 13.25
Prakāśānanda ile olan ilişkisi: 2.46; 10.11
saṅkīrtana-yajñayı başlatması: 3.10, 12; 4.8
svarūpa hakkında: syf. 17
Çile (*tapa*, veya *tapasya*)
akılın: 17.16
asat denir: 17.28
*asuran*ın: 17.5-6, 18-19
bırakılmamalı: 18.5
emeklilik hayatı içindir: 16.1-3
gunalara göre: 17.17-19
kaynağı: 10.4-5
konuşmanın: 17.15
örnekleri: 10.4-5; 17.5-6
önemi: 2.29; 16.1-3
tanımlama: 10.4-5; 16.1-3
vücudun: 17.14
Çota Haridāsa
tarihçesi: 16.1-3

D

Dāmodara: 8.22
Dertler
bilincinde olmak: 13.8-12
sebebi: 1.30; 5.22, 25
nasıl kurtulunacağı: 2.22, 29, 65; 4.36; 5.27-29; 9.1; 14.20
Devakī-nandana
Bkz. Kṛṣṇa
Devala:
Devalar
Bkz. Yarıtanrılar
Dhṛtarāṣṭra
karakter özellikleri: 1.2
korkuları: 1.1
tarihçesi: 1.2
Dhruvaloka
nasıl ulaşılacağı: 18.71
Dhruva Mahārāja
konumu: 18.71
Din
en yüksek ölçüsü: 18.6
felsefe ile olan akrabalığı: 3.3

kazancı: 7.15; 9.2
özü: 18.78
sanātana-dharma ile kıyaslanması: syf. 16
18
Dinsizlik (*adharma*)
kaynağı: 1.39
Doğa halleri
aralarındaki yarış: 14.10
aşkın olan kişi: 3.35; **14.22-26**
ebedi zaman tarafından kontrol edilir: syf. 8
etkisi: syf. 22; 3.5, **27, 29**, 33, 35; **4.13**; 7.13-14, 20; **14.5, 19, 22-25**, 27: 17.2-3; 18.40
göre iman: 17.2-4
göre *varnalar*: 4.13; 7.13; 18.41
kaynağı: 13.20
Kṛṣṇa üzerindedir: 7.12, 13; 11.38; 14.19
maddi doğayı oluşturur: syf. 8; 14.15
maddi faaliyetlerle yüklüdür: syf. 8; 2.45; 3.5, **29**, 35; 4.13; 5.14; 7.12; 14.6, 19
nasıl kurtulunacağı: 3.33; 4.23; 7.14; 14.19, 20, 22-27; 15.20; 17.28
pradhāna denir: 13.6-7
tanımlama: 2.45; 7.14
+*Bkz.* Cehalet, ihtiras ve erdem
Doğum-ölüm döngüsü
içinde kapana sıkışmak ve sebepleri: 2.27, 49, 51; 5.2
nasıl kurtulunacağı: 4.9; 5.19; 6.15; 8.18; 11.43; 12.6-7; 13.26; 14.2, 20
Droṇâçârya
Arjuna ile olan ilişkisi: 2.33
eşi: 1.8
tarihçesi: 1.3
yüksek bir doğum edineceği: 2.13
Drupada
Droṇâçârya ile olan ilişkisi: 1.3
Durvâsâ Muni
Mahârâja Ambarīṣa ile olan ilişkisi: 2.60, 61
Duryodhana
arzusu: 1.23
Bhīma ile olan ilişkisi: 1.10
Bişma ile olan ilişkisi: 1.11-12
Droṇâçârya ile olan ilişkisi: 1.11
Droṇâçârya'nın hatasına işaret etmesi: 1.11
karakteristik özellikleri: 1.11
Kṛṣṇa'nın evrensel suretlerinden bazılarını görmesi: 11.47
zafer kazanacağından emin olması: 1.9
Duyular
arıtılması: 3.6
bilgi edinmek için: 13.6-7
daima etken: 2.62; 6.18
gayrimükemmel olarak: syf. 23
gücü: 2.58, **60, 67**; 13.8-12
hareket faktörleri: 18.**13-14, 18**
hatalı kontrolü: 3.6
kontrolü: 2.59, **61**; 3.7, 41, 43; 4.29; 5.23, 26; 6.3, 4, 26; 13.8-12
kontrol edilmeli: 2.58, 59; 3.**34, 41**, 42; 4.30; 5.**23, 27-28**
konumu: 3.**42-43**
Kṛṣṇa şuurunda olan kişi tarafından kontrol edilmesi: 2.58-60, 62, 68; 3.7, 34; 4.29; 5.7, 21, 22, 26; 12.13-14
maddi: 7.3; 9.4; 13.6
nesneleri: 2.62; 3.3, 42
ruhsal: 1.15; 13.15
yılanlar ile kıyaslanması: 2.58; 3.42; 13.8, 12
zevkleri: 2.44; 3.35, 39; 5.22

E

Endişe
nasıl kurtulunacağı: syf. 29
sebebi: syf. 7

Erdem (*sattva-guna*)
bilgisi: 18.20, 22
çalışması: 18.26
çileleri: 17.17
etkisi: **14.6, 9, 11, 14**, 15, **17**, 18; 15.7; **17.4**
fedakarlıkları: **17.11**
hareketi: **18.23**
hayır işleri: **17.20**
içinde nasıl yaşanılacağı: 18.51-53
kararlılığı: 18.33
kudreti: syf. 9
mutluluğu: **18.36-37**
nasıl geliştirileceği: 14.17
ölmek: **14.14, 18**
saf: 17.3, **4**
tezahürü: **14.11**
yiyeceği: **17.8-10**
zekası: 18.30
Ermiş (*rsi*)
arıtılması: **5.6**
doğum ve ölüm döngüsünden özgürdür: **2.51**
duru görüsü: **5.18**
duyularını kontrol eder: **2.58**
ikilemlerden uzaktır: **2.57**
karakter özellikleri: 2.11, 69; 5.6
kaynağı: 10.2
Kṛṣṇa'yı Tanrı olarak tanır: syf. **4**; 10.12-13
maddi dertlerden kurtulur: **5.29**
materyalistler ile kıyaslanması: **2.69**
örnekleri: syf. 3
özgür olmaya müsaittir: **2.15**
ruh bilgisi: **2.19**
şikayet etmez: **2.11**
tasviri: **2.51, 56**, 57, 58, 60, 61; 10.38
Tanrıya teslim olur: **2.51**; 7.20
Evlilik
kazancı: 18.5
rolü: **4.31**
Evren
Bkz. Maddi dünya

F

Faaliyet alanı
Bkz. Kṣetra
Fedakarlıklar
adanmış kulun: **3.13**
asat adı verilenler: **17.28**
bilgi ile yapılır: **4.33**
farklı çeşitleri: **4.25**, 28, 42
gunalara göre: **17.11-13**
hayvanların: 2.31; 18.3
ile arıtmak: 18.5
*karma-kāṇḍa*ya göre: **2.42-43**, 46; 9.16
kazancı: 3.19; **4.32**, 42; 8.14
Kṛṣṇa'nın temsil edilmesi: **10.25**
maddi bakımdan motive edilmiş: 17.11, **12**; 18.3, 6
maddi eşyaların: **4.28, 33**
önemi: 2.29; **3.9, 14**; **4.31**; 18.3
Rabbi: **8.2, 4**
sonuçları: **4.30**, 31; 8.14, 15
tanımlama: 4.23
Viṣṇu'ya: **3.9, 10**
+*Bkz. Yajña*
Felsefe
ve din: 3.3
Feragat
adanmışlıkla yapılan çalışma ile kıyaslanması: 2.63; **5.2**, 5, 6
belirlenmiş görevlerin: **3.8**; 18.7
çalışmanın meyvelerinin: 12.12
gerçek: 13.8-12; 18.11, 49
gunalara göre: 18.7-9
hayır işi teşvik edilmez: **18.5**
kefaret teşvik edilmez: **18.5**; 5.13
kudreti: **3.4**
meyvesel faaliyetlerin: 5.2
mükemmel: 5.2, 3; 6.1, 2; 18.49

sahte: 2.63
tanımlama: 13.8-12; 18.2

G

Ganj Nehri
Bagavad-gitā'ya benzetilmesi: syf. 30
önemi: syf. 31
Gayrisahsiyetçiler
canlı varlığın duyularını hesaba katmaz: 1.15
erdem halinde olmalı: 17.4
felsefesi: 4.25; 7.24, 26; 8.3; 18.55
ibadeti: 4.25; 17.4
idraki: 4.9; 6.10
kaderi: 4.10, 11; 8.13; 9.25
konumu: 2.63
Kṛṣṇa ile olan ilişkisi: 4.11
Mutlak Hakikat hakkında: 7.7
Mutlak hakkındaki görüşleri: 3.19; 7.24; 9.26
şahsiyetçiler ile kıyaslanması: 4.18, 25; 7.8; 9.11; 12.1
Gayrisahsiyetçilik
kaynağı: 4.10
materyalistlerin: 4.10
şahsiyetçilik ile kıyaslanması: 7.8, 25; 12.5
zor bir yol olarak: 4.9; 12.5
Gitopanişad
Bkz. Bagavad-gitā
Goloka Vrndāvana
nasıl ulaşılacağı: 6.15; 7.30; 8.13, 28
tasviri: 6.15; 7.30; 8.13, 28
Bkz. Kṛṣṇaloka, Ruhsal dünya, Tanrının Krallığı ve Vaikuntha
Govinda
Bkz. Kṛṣṇa
Gudākeśa
Bkz. Arjuna
Gunalar
Bkz. Maddi doğa halleri
Gurular zinciri (*paramparā*)
gizemi: 18.75
önemi: 4.16; 10.12-13; 18.75
Gümes (*Sūryaloka*)
devası: 4.1
ihtisamı: 15.12
nasıl ulaşılacağı: 1.31
önemi: 4.1
Tanrının gözü ile kıyaslanır: 4.1; 9.6

H

Hanumān
tarihçesi: 3.37
Hareket (*karma*)
araçları: 18.13-14, 18
*bakti*de: syf. 10
bütün maddi kirlilikten özgür: 18.13-14
bütün tepkilerden özgür: syf. 10; 3.34; 18.9, 17
dokuz işlemi: syf. 28
dürtüsü: 18.18
edilgenlikle kıyaslanması: 3.8; 4.17; 5.1
fedakarlık içinde sunulmalıdır: 3.9
gunalara göre: 18.23-25
günah
sebep ve etkileri: 9.2
tepkilerinden nasıl kurtulunacağı: 10.12-13; 18.66, 70
iki çeşit: 18.15
nihai sebebi: 18.15-16
hayır işi: 10.4-5; 16.1-3; 17.19-23, 28; 18.5-6
içindeki beş faktör: 5.8-9; 18.13-14, 16, 18
izahatı: 4.17
kaynağı: syf. 7, 28
kazancı: 2.38
Kṛṣṇa şuurunda

maddi faaliyet ile kıyaslanması: 2.40, 72; 3.9; 4.17; 6.40
feragat ile kıyasalanması: %.2, 5-6
bütün tepkilerden özgür: 3.9; 5.2, 7, 10
maddi
bağımlılık sebebi: 2.45; 3.9, 39
sebepleri: 13.21; 18.16
tanımlama: 2.45
nasıl kurtulunacağı: 2.49
gunalar tarafından etkilenmesi: 2.45; 3.29; 18.48
tepkileri: 5.2; 9.2; 13.21
mükemmelliği: 2.39; 3.9
önemi: syf. 26; 3.8
özgürlüğü, ve nasıl ulaşılacağı: 18.58
şahsi: 18.17
sonuçları Kṛṣṇa'ya sunulmalıdır: 5.12
tahmin ile kıyaslanması: 5.1
terkibi: 18.18
Hareketsizlik
hareket ile kıyaslanması: 4.16-18
imkansız olarak: 3.5
mükemmellikten uzak olarak: 3.4
tanımı: 2.47
Tanrı tarafından tavsiye edilmez: 2.47
Hayır işi
gunalara göre: 17.20-22
kazancı: 16.1-3; 17.20
tasviri: 10.4-5
Hayvanlar
bireysel ruhlardır: 2.20, 29
fedakarlık sunuları: 2.31
katledilmeleri: syf. 15; 2.19; 4.7; 14.16;16.1-3; 17.8-10
yiyecekleri: 3.14
Hindistan (*Bhārata-varsa*)
başlıca filozofları: 9.2
Hiranyagarbha
Bkz. Tanrı, Yüce Sahıs
Hṛṣikeśa
anlamı: 1.15, 21-22, 24-25; 6.26; 13.3; 18.1, 46
+*Bkz.* Kṛṣṇa
Hz. İsa
tarihçesi: 11.55

I

Islah edici kurallar (*vidhi*)
kaynağı: 4.14
örnekleri: 12.9
önemi: 12.9, 13-14

İ

İkilemler
etkisi: 7.27
nasıl kurtulunacağı: 2.41; 5.3; 6.7; 12.17
örnekler: 7.27
İkṣvāku
guruluk zincirinde: 4.1
konumu: 4.1
İlāvarta-varṣa: 6.43
İndraloka: 10.24
İnek
katledilmesiyle ilgili kutsal Vedik metinler: 14.16
korunmalı: 14.16
önemi: syf. 14
İnsan (*nara*)
asla Tanrıya esit olamaz: syf. 14; 4.5
çektiği acılar: syf. 7
çalışması: 18.10
düşmanı, hırsdır: 3.37, 39; 6.6
fedakarlıklarla temizlenmesi: 4.30, 31
gayrimükemmellikleri: syf. 14
görevleri: 2.31; 7.15
hareketleri: syf. 6
gunalara göre: 18.23, 25
hareket etmeye mecburdur: 3.5

hafızası: 4.6
iki sınıfı: 4.3, 15; 6.40
ilk görevi: 4.1; 7.15
kaderi: syf. 15
karakter özellikleri:4.26; 9.27
Kṛṣṇa ile kıyaslanması: 4.6
maddi enerji tarafından yanıltılması: 2.29
özgürlüğü: syf. 7
seçimi: 6.38
tanrısal nitelikleri: 1.36
Tanrıya bağımlı olması: 3.12
uygar olarak: 7.15
yaşamdaki gereksinimleri: 3.12
yiyecekleri: 3.12, 1; 9.26
İnsan toplumu
bölümleri: syf. 26
liderleri: 7.15
yozlaşması ve sebepleri: 16.24
İnsan yaşamı
ayrıcalığı: 2.7; 4.31; 7.15
hayvan yaşamı ile kıyaslanması: 4.26
kazancı: syf. 16; 3.5, 7, 12, 16, 38, 41; 4.26; 7.30; 16.23
üç düşmanı: 16.22

J

Jada-bharata: 6.43
Jagatpati: 10.15
Jagay ve Mādhay: 7.15
Janaka
tarihçesi: 3.20
Janardāna
Bkz. Kṛṣṇa
Jıva Gosvāmi
başlangıç safhasındaki kul hakkında: 9.11
Kṛṣṇa hakkında: 9.11

K

Kadınlar (*strī*)
konumu: 1.40; 16.1-3, 7
Kali: 3.12
Kali-yuga
Bkz. Kali Çağı
Kali Çağı
süresi: 4.1
Kalki
*avatār*lık görevi: 8.17
Kalp
iki zayıflığı: 15.20
Kamsa
tarihçesi: 9.34; 11.55
Kanada: 9.2
Kandarpa: 10.8
Kapila
*avatār*lık görevi: 2.39
Kararlılık
*guna*lara göre: 18.33-35
örnekleri: 6.24
tasviri: 16.1-3
Karanadakasayı Vişnu
Bkz. Maha-Vişnu
Karma
ebedi değildir: syf. 10
kanunu: 16.16
kaynağı: syf. 9; 4.14
nasıl kurtulunacağı: syf. 10; 2.39, 50; 3.3, 4, 15, 31; 4.9, 14, 18, 19, 21, 30, 41; 5.10-11; 13.8-12; 18.71
tanımlaması: 8.3
tasviri: syf. 8; 8.3
Karna: 1.8
Kartikkeya: 10.24
Kaunteya
Bkz. Arjuna
Kesava
Bkz. Kṛṣṇa
Kesi: 18.1
Kesinisūdana

anlamı: 18.1
Koşullanmış ruh(lar)
arıtılması: 3.5, 15
dört kusuru: 16.24
duyuları: 13.15
duymaya değecek bir şeyi öğretemez: 2.12
ebedidir: 7.14
en büyük düşmanı: 3.37, 39-40, 43
faaliyetleri:
doğası: 4.24
iradesine hedef olmaz: 5.14
geçen yaşamını unutur: 4.5
görevleri: 3.10, 15
hırs içinde: 3.37, 40; 15.10
iki çeşit: 13.25; 15.16; 16.6
kaderi: syf. 10; 2.13, 22, 39, 72; 5.1415.8
karakter özellikleri: syf. 9; 1.31; 5.29; 13.1-2; 15.7
koşullanması ve sebebi: syf. 11; 3.30; 5.14-15; 7.5, 14; 11.33; 13.21; 17.3
maddi vücut ile örtülü: 15.7
seçimi: syf: 23
şuuru: syf. 11; 3.38; 5.15; 8.3
Tanrı ile kıyaslanması: 4.6; 9.5; 10.3
Tanrı yardım eder: 3.10, 37; 5.15
var oluşunun sebebi: 3.41
Vedalar ile teması: 3.27
Vedik metinlere göre konumu: 6.34
vücuttan farklıdır: syf, 10; 13.1-2, 5
üç *guṇa*nın üzerindeki etkisi: 3.27; 13.5; 14.5; 15.10
yanılgı içindedir: syf. 10; 1.30-31; 2.39, 51; 5.29; 7.5, 14
Kozmik Tezahür
Bkz. Maddi dünya
Kṛṣṇa
A harfidir: 10.33
Acyuta adıyla: 4.5; 8.3
adanmış kulları ile olan ilişkisi: 1.24; 6.30; 7.3, 18; 11.44; 12.8; 18.58
adanmış kullarına hizmet etmeyi sever: 1.21-22; 9.29
adanmış kullarını kurtarandır: 12.6-7
adanmış kullarının ihtiyaçlarını karşılar: 2.70; 9.22; 10.10
adanmış kullarını korur: 1.32-35, 41; 9.31; 12.6-7; 18.56
adanmış kulunun sunduklarını kabul eder: 9.26; 12.8
advaita olarak: 4.5
Agni olarak: 10.23
ahlaktır: 10.38
Airāvata olarak: 10.27
akıldır: 10.22
aklı: 9.34; 11.43
Ananta olarak: 10. 29
ananta olarak: 11.37
anlamı: syf. 18; 18.66
arcā sureti: 11.55; 12.5
Arjuna ile olan ilişkisi: syf. 3-5, 28; 1.21-25; 2.3, 9-10, 13; 11.14, 41-42, 45, 54; 18.62-66, 72
Arjuna ile kıyaslanır: 4.5
Arjuna olarak: 10.37
Arjuna'nın tavrını onaylamıyor: 2.2, 11; 4.15
Aryamā olarak: 10.29
arzu ağacı ile kıyaslanır: 9.29
Asita: syf. 6
aslandır: 10.30
ateştir: 11.39
Ay'dır: 10.21; 11.39
babadır: syf. 16
Bagavad-gītā'yı Vivasvān'a açıklaması: 4.1
Bagavān adıyla: syf. 3; 2.2
bağımsızdır: 3.22; 4.7
bahardır: 10.35
banyan ağacı olarak: 10.26
başlangıç, orta ve sondur: 7.6; 10.20, 32

belirişi: syf. 16, 19, 20; 3.23-24; **4.6-9**; 10.3, 12-13; 11.52
belirlenmiş bir görevi yoktur: 3.22
Bhṛgu olarak: 10.25
bilgi konusu olarak: 9.17; 11.38
bilginin efendisidir: 2.1
Brahmā olarak: 10.33
Bṛhaspati olarak: 10.24
Bṛhat-sāma olarak: 10.35
Büteśa adıyla: 10.15
bütün arzuları tatmin eder: 1.31, 32-35; 2.10
bütün *avatarların* kaynağıdır: 2.2; 4.5, 8, 35; 11.1, 54
bütün enerjilerin sebebidir: 7.4
bütün sebeplerin sebebidir: syf. 13; 4.35; 7.6, **19**; 9.18; 10.2, 39; 11.37
bütün varlıklardan ebediyen farklıdır: 2.12, 39; 7.12
cezalandırmadır: 10.38
Citraratha olarak: 10.26
dahili kudreti: 4.6; 11.47
daima meşguldür: 3.22; 9.9
değişmezdir: 4.6, 13; 7.24
Devadeva adıyla: 10.15
Devala: syf. 6
Devaki-nandana adıyla: 1.15
Devaki'nin oğlu olarak: 4.4; 7.3; 10.3, 8; 11.50, 52, 53
devalar ile olan ilişkisi: 4.12
doğa halleri tarafından yanıltılamaz: 7.12, 13; 11.39; 14.19
doğası: 7.24
doğmamıştır: 7.25; 10.3, 12-13
duyuları: 3.22; 9.26; 11.43
duyuların efendisidir: 1.15, 22, 24
dvandva (bağlayıcı bileşen) dır: 10.33
ebedidir: 4.6; 10.12-13
ebediyen gençtir: 4.5-6
eğlenceleri: 10.18-19
en iyi dosttur: 5.25, 29; 9.18
enerjileri: 7.4-5, 6, 8, 14, 25; 9.5, 18-19; 10.19
en saftır: 10.12-13
evrenin Rabbidir: 10.15
faaliyetler tarafından bağlanamaz: 9.9
faaliyetlerinin doğası: 4.6, 9; 9.11; 11.43
feragatin efendisidir: 18.78
Ganj Nehri'dir: 10.31
Garuda'dır: 10.30
Gāyatridir: 10.35
gayrisahsiyetçiler ile olan ilişkisi: 4.11
Govinda adıyla: 1.15, 32-35; 2.2; 3.13
güçlünün gücüdür: 10.36
güneştir: 10.21
her yeri kaplayan olarak: 6.31; 8.9, 22; 9.4, 5, 11; 10.18; 11.37, 38; 12.5
hava olarak: 11.29
hazım ateşidir: 15.14
herkese eşit olarak: 9.29
herkesin babasıdır: syf. 16; 7.15, 21; 9.10, 17, 18; 18.6, 7;
herkesin kalbindedir: 1.25; 6.31; 7.21; 10.11; 18.13-14, 61
her şeyi bilendir: 1.25; 8.9; 11.38;
her şeye kadir: 10.39
her şeyi yaşatandır: 2.12; 8.9; 9.5, 6, 17, 18; 10.42
hikmettir: 10.38
Himalayalar'dır: 10.25
Hṛṣikeśa adıyla: 1.15, 21-22, 24; 11.36;
ihtişamdır: 10.36
İndra'dır: 10.22
insan ile kıyaslanır: 4.6; 11.43
İsminden farksızdır: syf. 26; 12.8
Jagatpati adıyla: 10.15
jīva ile kıyaslanır: syf. 10
kadınların nitelikleridir: 10.34
Kandarpadır: 10.28
Kapila'dır: 10.26
Kartika ayıdır (Kasım-Aralık): 10.35

kavranamaz olandır: 11.2, 4
kutsal metinlere göre hareket eder: 3.24
Keśinişūdana: 18.1
koşullanmış ruhları Kendisine yöneltir: 5.15
koşullanmış ruhu serbest bırakır: 7.14
köpek balığıdır: 10.31
kraldır: 10.27
kumarbazların hilesidir: 10.36
kutsal isimlerin zikredilmesidir: 10.25
Kuvera'dır: 10.23
macera olarak: 10.36
maddi doğayı hamile bırakır: 9.10, 26
maddi doğayı kontrol eder: syf. 7; 9.10
maddi evrenlerin ötesindedir: 4.12, 14; 9.5; 10.3; 11.37-38
Mādhava adıyla: 1.36
Mādhavendra Puri: 2.52
Madhusūdana adıyla: 1.15; 2.1; 8.2
*mahātma*dır: 11.37
manevi benlik bilimidir: 10.32
Mariçi'dir: 10.21
Meru'dur: 10.23
Mukunda adıyla: 1.41; 2.51; 3.13
mutlaktır: 9.26; 10.12-13; 15.18
Mutlak Hakikattir: syf. 6, 12; 2.2; 4.6; 5.17; 7.4, 7, 24; 10. 11; 12.13; 11.54
Nārada: syf. 6
Nārada'dır: 10.26
nasıl bilinir: 7.3, 24-25; 9.1; 10.11, 15; 11.52, 54; 14.19; 18.55, 67
nasıl ulaşılır: 7.24; 10.10, 11; 11.55; 12.3-4; 18.68
okyanustur: 10.24
'*om*' hecesidir: 8.13; 9.17; 10.25
öğretileri: syf. 7; 3.31
ölümdür: 10.34
özgün sahıstır: syf. 6; 4.5; 9.17; 10.12-13; 11.38, 39, 43, 46
özgün tohumdur: 7.10
Parabrahman'dır: 7.10; 10.12-13
Pārtha-sārathi adıyla: 1.15
Prahlāda'dır: 10.30
Puruşottama adıyla: 8.1; 10.15
Rab Çaitanya: syf. 26
rahmeti: 7.14
Rāma'dır: 10.31
rüzgardır: 10.31
*sac-cid-ānanda-vigraha*dır: syf. 13; 4.4, 5; 7.24-25; 9.11
sessizliktir: 10.38
Skanda'dır: 10.24
sonuçsal hakikattir: 10.32
sudur: 11.39
*surabhi*dir: 10.28
sureti: 4.6; 7.25; 9.19; 11.45-46, 50-55; 14.26; 18.65-66
şeytanlar, adanmamışlar ve zeki olmayanlar Ona sınırsız: 7.23; 11.16, 37
şimşektir: 10.28
Śiva'dır: 10.23
Śyāmasundara adıyla: 6.47
Tanrıdır: syf. 6-8, 13; 2.2; 4.4, 35; 7.15; 9.11; 10.12-13; 11.16-17; 38, 43-44, 46; 18.62, 73
tarafsızdır: 9.9
tasviri: syf. 6; 1.15, 21-22; 18.65; 12.8; 18.58
tüm kudretli olarak: 12.5
Uccaiḥśravā'dır: 10.27
Uśanā'dır: 10.37
üretici tohumdur: 9.18; 10.39
Üstünruhtur: 1.25; 2.13; 6.31; 7.15, 21; 8.3, 9; 9.11; 10.20; 13.3;18.61
Üstünruhun kaynağıdır: 2.20
*varna*ların yaratıcısıdır: 4.13
var olan her şeyin kaynağıdır: 4.35; 7.6, 10; 10.4-5, 8, 12-13, 15, 34, 42; 11.1, 19; 15.3-4
Varuṇa'dır: 10.29
Vāsudeva adıyla: 1.15

Vāsudeva'dır: 10.37
Vāsuki'dir: 10.28
Vedalar'dır: 9.17; 10.22
Vedalar'ın maksadıdır: 2.46; 9.17; 15.15
Vedik metinler: 9.11
Viṣṇu'dur: 10.21
vücudu: 2.2; 3.22; 4.5-6; 9.11, 34; 10.3; 11.43, 52
Vyāsa'dır: 10.37
Vyāsadeva: syf. 6
yanılmaz olarak tanımlanır: 1.21-22; 4.5; 8.3
yanıltıcı enerjinin büyüsüne kapılmaz: 2.13
Yajñeśvara adıyla: 4.11
adanmamış beşerler yaklaşamazlar: 7.3, 15, 24-25; 9.11; 10.1, 14, 17; 11.52; 18.55, 67
Yama'dır: 10.29
yaratanların kaynağıdır: 10.2, 8; 11.54
yaratanların Rabbidir: 4.12; 5.29; 7.20, 30; 11.31, 37, 45
yaşam havası olarak: 15.14
yaşam gücüdür: 10.22
Yaśoda-nandana adıyla: 1.15
yayılımı: 8.22; 9.11; 10.37; 14.26; 15.7; 11.39, 43; 14.4
yenilmez: 7.25; 11.37
yogin olarak: 10.17
Yüce Brahman'dır: syf. 6; 5.10; 7.10; 10.12-13
Yüce hoşlanıcıdır: 5.25, 29
Yüce mürşiddir: syf. 14; 2.7, 32; 4.34
Yüce otoritedir: 2.12, 29; 4.4
Yüce sahiptir: 2.71; 3.30; 5.2, 10, 25
Yüce sığınaktır: 4.35; 9.18; 11.38
Yüce şahittir: 9.18
Yüce Tanrıdır: 1.21-22; 2.2, 13; 3.22; 4.5, 6; 5.17, 29; 9.5, 6, 11, 18; 10.1-3, 8, 11, 36; 11.39, 40, 43, 44
zaferdir: 10.36
zamandır: 10.30, 33
+*Bkz.* Tanrının Yüce Şahsı
Kṛṣṇa şuuru
aşla boşa gitmez: 2.40; 6.40
aṣṭāṅga-yoga ile kıyaslanır: 5.27-29
barış verir: 2.8, 70; 5.29
en iyi *yoga* olarak: 2.61; 4. 28; 6.6
esas ilkesi: 2.8; 4.25
gerçek mutluluk verir: 2.60, 62, 66; 4.31; 18.54, 76
hareketi: syf. 15-18; 9.25; 11.54
Kişiyi materyalistik bir yaşamdan kurtarır: 2.43, 72; 4.31; 5.13; 7.13, 14; 17.28
Kṛṣṇa şuurunda yapılan hareketler kişiyi *karma*dan özgür kılar: 3.3, 9; 5.2, 10-11
kudreti: 2.9, 70; 3.5, 7, 15, 41, 43; 4.24; 5.13; 6.2, 13-14; 9.30
mükemmelliği: 2.41, 71; 5.11
nasıl geliştirilir: 2.41; 4.28; 7.30; 14.10; 15.12
önemi: 2.8; 3.11, 41; 4.31
ulaşma koşulları: 3.5, 9
tam olarak içinde nasıl yer alınır: 2.58; 3.31; 4.10, 16; 18.63, 76
tanımlama: 3.41; 4.24; 5.29; 6.10, 26; 18.33, 46, 49
tarihçesi: 4.15-16
tasviri: 4.24
sonuçları: syf. 12; 18.76
Kṛṣṇa-karma
tasviri: 11.55
+*Bkz.* Adanmışlık ve Adanmış hizmet
Kṛṣṇaloka
Brahmaloka ile kıyaslanması: syf. 20-21
nasıl ulaşılacağı: 8.7, 28; 9.25, 34
tasviri: syf. 19-20; 8.15, 20-21
+*Bkz.* Goloka Vṛndāvana, Tanrının Krallığı, Ruhsal dünya ve Vaikuṇṭha
Kṛṣṇa'nın evrensel şekli (*viśva-rūpa*)

adhidaivata denir: 8.4
Arjuna'yı şaşırtması: 11.14, 35
bölümsel olarak Duryodhana'ya tezahür etmesi: 11.47
geçici: 11.46
görme koşulları: 11.5, 8, 20, 48, 52
ilk gören Arjuna'dır: 11.5, **47-48**, 54
müthiştir: 11.1, **20, 24-25**, 36, 45
özgün sebebi: 7.6; 11.54
Sañjaya'ya vahiy edilmesi: 18.77
tasviri: 11.5, 8, 10-**11, 13, 15-20, 26-30**
tezahür edişindeki sebep: 11.1, 3, 8, 49, 54
Kṛṣṇa'ya teslim olmak
bütün arzuları tatmin eder: 1.31
dindeki son sözdür: 4.7; 18.78
en yüce yoldur: 5.16; 6.38, 47; 7.19; 18.75, 78
herkese tavsiye edilir: 7.20; 18.64
Kṛṣṇa şuuru ilkesi: 2.8
kudreti: 1.41; 2.38; 7.14, 15; 9.11, 13; 15.3, 4; 18.62, 66
nasıl ulaşılacağı: 15.5
nihai kazancı: 6.38; 7.19; 18.78
önemi: syf. 29; 1.30; 2.8, 22; 4.11; 5.16; 6.8; 7.5; 15.3-4; 18.62, 66
örnekleri: 2.72; 7.15
reddedenler: 7.15
saf bilginin özüdür: 12.3-4; 18, 64, 73
şüpheden özgürdür: 5.17
Tanrı tarafından tavsiye edilir: 18.62, 66
yolu: 15.5
Kṣatriya
brāhmaṇa ile kıyaslanması: 3.35
cennet gezegenlere ulaşabilir: 2.31, **32**
eğitimleri: 2.31
görevleri: 1.31, 36-38, 45; 2.2, 3, 6, 14, 26, 27, 31-33; 3.22; 16.5; 18.47
güneş küresine girmeye müsaittir: 1.31
karakter özellikleri: 4.13; 7.13; 16.1-3; 18.43
Kṣetra
bilen: 13.1-3, 5-7,18
hoşlanıcı: 13.5
tasviri: 13.1-3, **6-7**
Kṣīrodakaśāyī Viṣṇu: 7.4; 9.8; 10.20
Kulaśekhara Mahārāja
duaları: 8.2
Kumāralar: 10.6
Kraliçe Kunti
duaları: 7.25
Kurukṣetra
kaderi: 11.32
kaçınılmaz: 2.27
kutsal yerin etkisi: 1.1, 20
savaşı ve sebebi: 1.16-18
Kurukṣetra Savaşı
Bkz. Kurukṣetra
Kuru (hanedanı)
kaderi: 1.1, 9, 14-18, 32-35
kötü kaderi: 11.32
Pāṇḍavalar'ın boru sesleriyle parçalanması: 1.19
Kutsal Doğa
karakter özellikleri: 16.1-3
Kutsal isimler
Bkz. Kutsal isimlerin zikredilmesi
Kutsal isimlerin zikredilmesi
etkisi: 2.46; 3.38; 4.39; 8.13; 9.2, 31; 12.8; 13.8-12; 16.7
işlenebilecek on kusur: 2.46
konumu: 10.25
kudreti: syf. 26; 2.46; 8.5-8; 12.6-7
nasıl uygulanacağı: 2.46; 8.5
Rab Çaitanya tarafından tavsiye edilmiştir: syf. 26; 2.46; 8.11
Kuvera: 10.23

M

Madde
ebediyen üstün doğa ile ilişkilidir: 13.27
etkisi: syf. 11
konumu: 3.42
ruhla kıyaslanması: 10.22
ruhsallaştırılması: 2.63
tanımlama: 4.24; 9.8
+*Bkz.* Maddi enerji
Maddi arzular
nasıl kurtulunacağı: 2.55, 70; 6.20-23; 13.23
yerine getirilmesi: 1.31; 5.15
Maddi bağımlılık
bağımsızlık ile kıyaslanması: 2.56
nasıl kurtulunacağı: 2.64; 4.10
üç safhası: 4.10
sebebi: 2.56, 62
tepkileri: 1.30; 2.42-43, 47
Maddi doğa
kanunları: 13.21; 14.16
konumu: syf. 8, 9
tasviri: syf. 8, 9, 24;
yirmidört unsuru: 7.4
Maddi dünya
analitik öğreniminin amacı: 5.4
ateşe benzetilmesi: 4.36
banyan ağacına benzetilmesi: syf. 21; 15.1-4
bileşenleri: 13.6-7
bölümleri: syf. 20
çözülüp dağılması: 9.7, 8
gölgeye benzetilmesi: syf. 21
kanunu: syf. 15
kaynağı: 7.6; 9.17; 11.1
kendi içinde tamamdır: syf. 13-14
Kṛṣṇa içine girer ve yaşatır: 10.42
maithunya-āgāra adıyla: 3.39
nasıl kurtulunacağı: 5.19, 20
okyanusa benzetilmesi: 4.36
ruhsal dünya ile kıyaslanması: syf. 23
ruhsal dünyanın yansısıdır: syf. 21; 15.1
sahte değil fakat geçicidir: 9.33
süresi: 8.17; 9.7
tanımlaması: 7.4
Tanrının planına göre hareket eder: 9.8; 11.33
tasviri: 8.4, 15, 16; 9.33
var oluşunun sebebi: 11.33; 14.3
yaratılışın dörtte biridir: syf. 23
yaratılması: 2.28; 7.4; 9.7, 8; 11.34
Maddi unsurlar
kaynağı: 7.4
tezahür etmiş ve etmemiş: 2.28
yirmidört: 7.4; 13.6-7; 14.3
Maddi enerji
daimi olarak değişir: 8.4
ebedidir: syf. 9; 13.20
etkisi: 1.30; 2.39; 3.14, 27; 5.29; 6.29; 7.5, 13-14, 27; 5.29; 6.29
kanunları: 11.32
kaynağı: 7.4
Kṛṣṇa tarafından kontrol edilir: syf. 8; 3.27; 7.4;9.10
kutsal olarak: 7.14
mahā-brahman denir: 14.3
muhafaza kanunu: 2.28
nasıl kurtulunacağı: 9.34
ruhsal enerji ile bağlantılı: 13.27
ruhsal ile kıyaslanır: syf. 23; 2.16; 6.29; 7.5, 14; 9.19
tanımlaması ve tasviri: syf. 8, 24; 7.4-5,14; 14.3
Tanrı tarafından hamile bırakılır: 2.39; 9.10; 14.3-4
tezahürü: syf. 8; 7.4; 13.20
üç halden ibarettir: 14.5
vücudu yaratır: 3.27; 13.21
Maddi var oluş
içinde kapana kısılmak: syf. 7; 3.37, 43
nasıl kurtulunacağı: 3.38, 43; 4.16; 5.2; 6.15; 12.6-7; 15.1
problemleri: 2.7, 8

ruhsal yaşamla kıyaslanması: 12.9
sebebi: 4.30; 7.4
Maddi vücut (*deha*)
adanmış kulun: 3.14
altı çeşit değişimi: 2.20; 8.4; 10.34; 13.6-7; 15.19
belli etkenlerin belirlemesi: 2.31; 5.2; 13.22, 30; 14.4; 15.8, 9
bilen: 13.3, 4, 13, 20
bir giysiye benzetilmesi: 2.1, 22, 28; 13.22
çileleri: 17.14
dokuz kapılı bir şehire benzetilmesi: 5.13; 6.10
doğası: 2.16
dokuz kapısı: 14.11
faaliyet alanlarıdır: 13.1-3, 20
gunaların etkisi: 2.31; 5.13; 13.22
kaderi: 2.11; 16, 18, 20; 3.5
karakter özellikleri: 2.28
kaynağı: 5.2
maddi doğanın ürünü: 3.27; 13.21, 30
nasıl kurtulunacağı: 4.32; 5.13-14, 20; 10.12-13
ruh olmaksızın var olamaz: 2.18, 20; 3.5
sebebi: 2.18
sürekli olarak değişir: 2.13, 16, 20, 22; 10.3; 13.1-2
tasviri: syf. 23, 25; 5.13; 7.413.1-2, 30
Maddi zevk
tepkileri: 3.34; 6.2
Mâdhava
Bkz. Kṛṣṇa
Mâdhavendra Puri
Tanrıyı hatırlaması: 2.52
Madhu: 1.15; 2.1; 8.2
Madhusûdana
Bkz. Kṛṣṇa
Mahā-mantra
Bkz. Kutsal isimlerin zikredilmesi
Mahātmā
karakter özellikleri: 7.19; 8.15; 9.13-14
olmak için gereken işlem: 9.13, 14
tanımlama: 7.18, 19; 9.13
Mahâ-Viṣṇu
konumu: 11.54
sebebi: 10.20
tezahürleri: 10.20
Maheśvara: 7.14
Manu
gurular zincirinde: 4.1
kanunu: 4.1
konumu: 4.1
Manevi öğretmen
birine yaklaşılmalı: 2.41, 53, 68; 3.9; 4.10, 34, 35, 42; 13.8-12; 14.19; 16.1-3, 24; 17.2; 18.57, 75
deha sahibi: 2.8; 4.34, 42
konumu: 18.57, 59, 63, 75
müridi kutsar: 2.41; 4.34; 13.8-12, 35
örnekleri: syf. 3; 6.42
rolü: 2.7; 18.58, 75
tatminiyeti: 2.41; 4.34
Viśvanātha Cakravarti Ṭhākura hakkında: 2.41
+*Bkz. Ācārya*
Manu-saṁhitā veya Manu-smṛti
içindekiler: 16.7
Marici: 10.21
Materyalist (*Kanmi*)
adanmış kul ile kıyaslaması: 2.69; 3.25, 27; 5.10; 12.15
cehaleti: 3.27, 29
duṣkṛtina denir: 7.15
gayrişahsiyetçiler ile kıyaslanması: 4.25
karakter özellikleri: 4.10; 10.17
motivasyonu: 5.21
Mutlak Hakikati anlayamaz: 4.10
sahte nefisten etkilenmesi: 3.27
zekası: 7.15
Māyā

canlı varlıkları Tanrıdan ayırır: 2.23
etkisi: 2.13; 4.35; 7.15; 16.24
*guna*lardan oluşmuştur: 16.24
nasıl kurtulunacağı: 2.14; 3.33
son aldatmacası: 2.39; 18.73
tanımlama: 4.35; 10.39
Tanrı ile olan ilişkisi: 7.14, 26
+*Bkz.* Yanılgı
Māyāvādiler
Mutlağı anlayamazlar: 4.35; 7.24
öğrenimleri: 5.6
Rab Çaitanya üzerine: 2.12
ruhun birliği teorisini muhafaza edememeleri: 2.12, 13
sannyāsiler: 5.6
yanlış adanmış hizmet kavramları: 9.2
yazdıkları yanlış yönlendirici Gītā: 2.12
+*Bkz.* Gayrişahsiyetçiler
Medeniyet
durumu: 14.16
modern: 14.16
Meditasyon (*dhyāna*)
gayrişahsi Brahman üzerine: 12.1
konumu: 12.12
Kṛṣṇa üzerine: 6.47
uygulama koşulları: 6.11-12
Üstünruh üzerine: 6.31, 47
Menakā: 2.60
Meru: 10.23, 25
Monism: 7.5; 9.15; 18.55
Mukunda: 2.51; 3.13
Mutlak
nasıl ulaşılacağı: 3.19; 13.29
kudreti: 5.25, 27-28
safhaları: 7.24
tanımlama: 10.2
+*Bkz.* Mutlak Hakikat
Mutlak Hakikat
*abhyāsā*ttır: 7.24
bilgisi: 3.28; 18.78
bir şahıstır: syf 13; 7.7, 24; 18.78
güneş ile kıyaslanır: 2.2
hakkındaki Vedik metinler: 7.10
idrak edilmesi: syf. 13, 14; 2.2; 3.3; 7.7, 8; 10.15; 13.5; 18.78
nasıl idrak edileceği: 7.1, 8; 13, 8-12, 25
tahminlerle anlaşılamaz: 10.11
tam bütündür: syf. 12, 13
Tanrıdır: 2.48; 10.11; 18.78
tasviri: syf. 13; 7.7, 10; 18.78
üç hali: syf. 13; 2.2; 3.28; 10.15; 13.8-12; 18.78
Mutluluk (*sukha*)
*guna*lara göre: 18.36-37, 38-39
mutlak: 4.11; 6.20-23, 28, 31
nasıl ulaşılacağı: syf. 21; 3.13; 4.30; 6.4, 27; 10.4-5; 13.8-12, 22; 14.17
Mutluluk ve rahatsızlık ikilemi
hoşgörülmelidir: 2.14; 13.8-12
kaynakları: 10.4-5
mevsimlerle kıyaslanır: 2.14
sebepleri: syf. 7; 2.13, 14; 13.6-7, 21; 14.3, 5
Mürti
ibadeti: 12.5
önemi: 12.5
tasviri: 12.5

N

Nafilelik
maddi ve manevi kıyaslaması: syf. 11
Nāgalar: 10.29
Nārada Muni
gurular zincirinde: 18.75
Kṛṣṇa üzerine: syf. 6
konumu: 10.26
tarihçesi: 9.2
Nārāyana
maddi evrenin ötesindedir: 4.12; 11.45
Tanrıdır: 10.8

yaratanrıların kaynağıdır: 10.8
+*Bkz.* Tanrının Yüce Şahsı
Nefret
duyusal zevk için: 2.60
nasıl kurtulunacağı: 2.64
Nityānanda: 7.15
Nṛsiṁhadeva: 15.7

Ö

Öfke (*krodha*)
kaynağı: 2.62; 16.1-3
sonuçları: 16.1-3
Ölüm (*abhāva*)
kaçınılmazdır: 2.27
ne izler: 2.13
Özgür ruh (*jīvanmukta*)
karakter özellikleri: 5.19-21; 5.24, 27-28; 10.9; 14.2, 20, 22-25
örnekleri: 4.15
tanımlama: 9.1
Özgürlük (*mukti*)
adanmış kulun: 2.39
beş safhası: 9.28
7.13, 14; 16.1-3, 22; 17.26-27
kendi içinde yetersizdir: 6.20-23
konumu: 6.20-23
mükemmelliği: 7.5, 29
nasıl ulaşılacağı: syf. 11; 2.47; 4.9, 11, 15; 5.2; 6.5, 11-12; 7.13, 14; 16.1-3, 22; 17.26-27
tanımı: 4.35; 18.55
tasviri: 6.20-23; 18.55
Yüce Tanrıyı idrak ederek: 5.27-28

P

Padmanābha: 8.22
Pāñcajanya: 1.15
Pāṇḍavalar
aile mirasından mahrum bırakılmaları: 1.1
boru sesleri: 1.19
güçleri: 1.10
Kṛṣṇa tarafından korunurlar: 1.1
Kṛṣṇa'ya tam bir inanç duyarlar: 1.19
zafer kazanacakları kesindi: 1.1, 12, 14, 15, 20, 23; 11.32; 18.78
Paramātmā
*ātmā*dan farklıdır: 13.23
bireysel ruhun şahidi olarak: 13.23; 18.61
*bukta*dır: 13.23
geçici bir tezahürdür: 7.4
güneşin halesine benzetilir: 2.2
her tarafı kaplar: 4.11; 6.10, 31; 7.4; 13.23, 25, 29
herkesin kalbinde mevcuttur: 5.18; 6.7, 13-14, 29; 18.61
idrak edilmesi: syf. 13
Mutlak Hakikatin hali: 2.2
rolü: 13.23
Tanrının bütün parçasıdır: 5.18; 6.13-14; 9.11
Üstünruhtur: 2.20; 4.11; 5.18; 6.7, 31; 7.4
üzerinde meditasyon yapılması: 6.31
yoganın amacıdır: 6.6, 13-14
+*Bkz.* Üstünruh
Param Brahman: 7.10; 10.12-13
Paramparā
Bkz. Gurular zinciri
Parantapa: 2.9
Parāśara Muni
'*bagavān*' sözcüğü üzerine: 2.2
bireysel ruh üzerine: 13.5
Kṣatriyalar üzerine: 2.32
'*parama*' sözcüğü üzerine: 10.1
Üstünruh üzerine: 13.5
Paraśurāma: 3.35
Pārtha
Bkz. Arjuna

Pārtha-sārathi
Bkz. Kṛṣṇa Parvati: 2.62; 10.24
Patañjali
canlı varlığın doğası üzerine: 6.20-23
çalışmaları: 4.27
*yoga*sı: 4.27-28; 6.20-23
Pradyumna: syf. 23; 8.22
Prahlāda Mahārāja
ataları: 10.30
hoşgörüsü: 13.8-12
tarihçesi: 13.8-1
Prakāśānanda Sarasvati: 2.46; 10.11
Prakṛti
Bkz. Maddi enerji
Prasādam
kudreti: 1.41; 2.63; 3.14
+*Bkz.* Yiyecek
*Purāna*lar
ihtivası: syf. 3
örnekleri: syf. 3
Puruşottama: 8.1, 22; 10.15

R

Raghu (hanedanı): 4.1
Rahatsızlık (*duhkha*)
sebepleri: 10.4-5
+*Bkz.* Mutluluk ve rahatsızlık
Rāma
anlamı: 5.22
Rāmacandra
tarihçesi: 1.36
Rāmāyana
içindekiler: 10.31
Rāvana: 1.20, 36; 7.15; 16.16
Ritüeller
adanmış kul ve: 2.52
*karma-kāṇḍa*ya göre: 2.42-43, 46
kazancı: 3.19, 26; 8.8, 14
nihai hoşlanıcısı: 4.25
Vedik: 2.46
yeterli değil: 3.5
Rudra(lar): 10.8, 23
Ruh
Bkz. Koşullanmış ruh, Bireysel ruh ve Üstünruh
Ruhsal dünya
çeşitlilik dolu: 14.2; 15.1
hakkındaki Vedik metinler: 18.62
maddenin ötesinde: 8.20, 22
nasıl ulaşılacağı: syf. 20, 21; 4.29; 5.19; 6.15; 7.30; 8.5, 7, 28; 13.18, 35; 15.6
tasviri: syf. 19; 6.15; 8.20-21; 13.18; 14.2; 15.6, 16
Ruhsal enerji (*parā-prakṛti*)
maddi enerji ile kıyaslanması: syf. 24; 2.16; 6.29; 7.5, 14; 9.19
yaratılışın esas alanı: 7.6
Ruh göçü
ahmaklar tarafından anlaşılamaz: 15.10, 11
organize bir işlem: syf. 23; 13.22; 16.19
Ruhsal vücut
değişime uğramaz: 15.16
*jiva-tatva*larınkinin *Viṣṇumūrti*lerinki ile kıyaslanması: 15.7
Rūpa Gosvāmi
adanmış kul üzerine: 6.31
bakti-yoga üzerine: 6.24; 7.3
Rab Çaitanya üzerine: 11.54
saf adanmış hizmet üzerine: 11.55

S

Sādhu
duskṛta ile kıyaslanması: 4.8
Sahte nefs (*ahaṅkāra*)
etkisi: 18.59
önemi: 7.4
rolü: 7.5
tasviri: 7.4
temsilcileri: 13.6-7

Saflık
nasıl edinilir: 13.8-12; 16.1-3, 7
Saf kul (*Mahā-bāgavata*)
arzusu: 8.14; 11.55
daima Kṛṣṇa'ya garkolmuştur: 8.14, 15
daima Tanrıya hizmet etmekle meşguldür: 10.8
doğrudan doğruya Tanrının rehberliği altındadır: 1.15
duru görüsü: 6.30; 7.15
etkisi: 7.16; 9.2
güneşle kıyaslanır: 10.11
karakter özellikleri: 4.20, 21; 7.20, 22, 23; 8.14, 23; 9.28; 10.9, 42; 11.8, 55;12.13-14-20
mutluluğu: 6.20-23; 10.19
nasıl olunacağı: 7.16; 13.26
nasıl tanınacağı: 10.8
örnekleri: 2.52; 6.18; 11.55
*karma*dan özgürdürdür: 4.20, 21
rahmeti: 2.29; 7.15
sadece o, Tanrıyı bilebilir: 7.3
sadece o, Tanrının suretlerini görebilir ve anlayabilir: 4.5; 11.8
Tanrı ile olan akrabalığı: 4.11; 7.18
yaratanrıların niteliklerine sahiptir: 1.28
+*Bkz*. Adanmış kul ve Vaiṣṇava
Saldırganlar
altı çeşit: 1.36
Samādhi
iki çeşidi: 6.20-23
materyalistler ulaşamaz: 2.44
nasıl ulaşılacağı: 1.24; 2.44; 4.29; 6.10, 20-23
tanımlaması: 1.24; 2.44, 53, 57; 4.24; 6.7
Śāṇḍilya: 9.2
Sāndipani Muni: 2.4
Sañjaya
Dhṛtarāṣṭra'nın politikasını onaylamaması: 1.16-18
Dhṛtarāṣṭra'yı rahatlatması: 1.2
duru görüsü: 11.12; 18.77
manevi öğretmeni: 18.74, 77
Śaṅkara
Bkz. Śiva
Śaṅkarācārya
çalışmaları: 5.6
gayrişahsiyetçilerin selefi: 7.24
Kṛṣṇa hakkında: 4.12; 7.3
Saṅkarṣaṇa: 8.22
Saṅkīrtana, veya *saṅkīrtana-yajña*
en kolay *yajña*: 3.12
Kali çağı için tavsiye edilmesi: 3.10, 15; 4.8; 16.1-3
kudreti: 3.10, 13
Rab Çaitanya tarafından başlatıldı: 3.10, 12; 4.9
+*Bkz*. Kutsal isimlerin zikredilmesi
Saṁnyāsa
gerekliliği: 2.15; 3.4; 16.1-3
hafife alınamaz: 2.31
kazancı: 3.5
Saṁnyāsi
brāhman ile kıyaslanması: 16.1-3
iki çeşidi: 5.6
karakter özellikleri: 6.1; 9.28; 16.1-3
karma kanunlarına hedef olmaz: 18.12
konumu: 16.1-3
korkusuz olmalı: 16.1-3
mükemmel: 6.1; 18.49
örnekleri: 16.1-3; 18.11
saflığının önemi: 3.4; 16.1-3
tasviri: 10.3-5
Sarasvatī: 7.21
Satyavatī: 15.17
Śaunaka Ṛṣi: 10.18
Savaş
sebepleri: 1.40
Savyasācin
anlamı: 11.33
Sītā: 6.15

Śiva
kaynağı: 10.8
konumu: 7.14; 10.23, 24
kudreti: 7.14
rolü: 10.32
Skanda
Bkz. Kārttikeya
Śridhara: 8.22
Śrīmad-Bāgavatam
adanmış kullar tarafından çok sevilir: 10.10
içindekiler: syf. 3; 7.20; 10.9, 26
öğretisi: 7.20; 11.46
önemi: 2.8
Śūdra
görevleri: 16.1-3
karakter özellikleri: 16.1-3
Süryaloka
Bkz. Güneş
Śyāmasundara
Bkz. Kṛṣṇa

Ş

Şeytanlar
Bkz. Asuralar
Şeytani mizaç
karakter özellikleri: 16.4
Şiddet
gerektiği zaman uygun bulunması: 2.21, 27, 30-32; 3.20
kṣatriyalar için gereklidir: 2.3, 30-32; 16.5
saldırganlara karşı: 1.36
yerilmesi: 2.19, 31
Şiddetsizlik (*ahiṁsa*)
tanımlaması: 10.4-5; 13.8-12; 16.1-3
Şuur
adanmış kulun: 5.7
arıtılması: syf. 11
bireyin Yüce Tanrı ile kıyaslanması: 2.20; 13.34
güneşin ışığı ile kıyaslanır: 13.34
karakter özellikleri: 15.9
maddi: syf. 11
ruhun belirtisi: 2.17, 20; 13.34
su ile kıyaslanır: 15.9
tasviri: syf. 11; 10.22; 13.34
Şüphe
nasıl kurtulunacağı: 4.41, 42; 5.17; 6.39; 10.4-5

T

Talih Tanrıçası (*Lakṣmi*)
konumu: 1.14
Tanrı, Yüce Şahıs
Bkz. Tanrının Yüce Şahsı
Tanrının Krallığı
adanmış hizmetle kıyaslanması: 2.72
nasıl ulaşılacağı: syf. 21; 2.72; 3.9, 10; 4.9, 24, 30; 6.15; 7.23; 8.13, 14; 9.25, 34; 12.9; 15.5; 18.55, 62
tasviri: 8.20-21, 22; 15.6
+*Bkz.* Goloka Vṛndāvana, Kṛṣṇaloka, ruhsal dünya ve Vaikuṇṭha
Tanrının Yüce Şahsı
*ādi-devam*dır: syf. 6
*ajam*dır: syf. 6
aşkın duyulara sahiptir: 1.15; 3.22; 13.15
ateş ile kıyaslanır: 2.61
bireysel ruh ile olan ilişkisi: syf. 12; 5.15; 15.15
bu maddi yaratılıştan ötededir: syf. 6; 12, 14; 9.6, 9; 13.15, 18
bütün canlı varlıklar ile olan ilişkisi: syf. 5, 16, 18; 11.42
bütün varlıkların kaynağıdır: 6.29; 13.17; 18.46
*divyam*dır: syf. 6
dünyaya gelişi: syf.19

amacı: 1.1
ebedidir: syf. 8, 9
ebediyen bireyseldir: 2.12
enerjileri: syf. 79, 10, 25; 2.16; 7.4-5, 8, 14, 25; 9.4, 11; 15.13
enkarnasyonları: 6.47; 13.20
Govinda adıyla: 3.13
güneş ile kıyaslanır: 2.2; 13.7
hakkında Vedik bilgiler: syf. 13; 13.16; 14.16
hatırlamanın önemi: syf. 26, 29
her şeyi bilen olarak: 5.15; 13.15
her şeye kadir olarak: 3.15; 9.8; 13.14
her tarafı kaplar: syf. 4; 6.25; 7.7-8; 8.22; 9.4, 11; 10.42; 13.14; 18.46
herkesin kalbindedir: 2.12; 5.18; 13.17; 15.15; 18.61-62
Hṛṣīkeśa adıyla: 1.15, 22; 13.3; 18.1
ışığın kaynağıdır: 13.18
insaflı olarak: syf. 6; 2.64-65
iradesi: 9.5, 8
īśvara olarak: syf. 7-8
konumu: syf. 8; 3.10
kral ile kıyaslanır: 4.14; 13.3
Kṛṣṇa adıyla: 3.13
Maheśvara adıyla: 7.14
māyā ile olan akrabalığı: 7.14
Mukunda adıyla: 3.13
mutlak: 2.48; 12.5
mutlak efendi olarak: 1.22; 3.10, 22; 7.14; 9.6, 10; 13.3, 13, 18
mükemmel olarak: 15.15
nasıl bilineceği: 2.16; 7.8; 9.2; 10.3, 15; 11.34; 12.12
nasıl görüleceği: 11.54; 13.16
nasıl ulaşılacağı: syf. 28, 29;8.22; 11.55; 12.12; 15.15
param dāma olarak: syf. 6
parama purusa olarak: 8.8
*pavitram*dır: syf. 6
*prakṛti*yi hamile bırakır: 2.39; 9.10; 14.3-4
prapitāmaha olarak: syf. 15
puruṣa olarak: syf. 6; 2.39
pūrna olarak: syf. 15
tasviri: syf. 6; 12
tarafsızlığı: 5.29
sayısız canlı varlığın bakıcısıdır: 2.12; 6.29
*sac-cid-ānanda-vigraha*dır: syf. 13; 13.15
*sanātana*dır: syf. 16
şuuru bireysel ruhunki ile kıyaslanır: syf. 10; 2.20
sınırsızdır: 3.22, 37; 7.23; 13.4
sureti: 11.50-51; 12.5; 13.15; 18.65
Śaṅkarâçârya üzerine: 7.3
Yajña-purusa adıyla: 3.14
yaratılışın kaynağıdır: 4.13, 14; 9.5, 6, 8
yayılımları: syf. 23; 15.7
yüce bilicidir: 13.3, 4, 13; 18.73
Yüce Brahman olarak: syf. 6; 8.3
yüce hoşlanıcı olarak: syf. 6, 18; 3.11, 14
yüce sahip olarak: 13.3, 15
yüce kutsayıcı olarak: 18.13-14, 16-17
yüce ruh olarak: syf. 8; 3.30; 5.18; 6.6; 10.20, 42; 13.13; 15.17; 18.46
Yüce Varlık olarak: syf. 6; 3.22
vibhu olarak: syf. 6
Transandantalist(ler)
görevleri: syf. 14; 5.23; 6.10, 40
hedefleri: syf. 23
karakter özellikleri: 5.27-28; 14.22-25
mükemmel: 6.10; 12.13-14; 18.1, 66
örnekleri: syf. 23; 12.1; 18.66
sahte: 3.6-8
Trivikrama: 8.22

U

Ucchaiḥśravā: 10.27
Ugrasena: 2.4

Umā: 7.21
Upaniṣadlar
bireysel ruh ile üstünruhun iki kuşa benzetilmesi: 2.22
örnekleri: syf. 3
rolü: 2.45
Uśanā
konumu: 10.37

Ü

Üstünruh
adhiyajña olarak: 8.4
asla bölünmez: 13.17
bilgi nesnesi olarak: 13.18
bireysel ruh
akrabalıkları: 2.22; 13.8-12; 14.7
ile kıyaslaması: 5.18; 6.29**8.4**; 13.3, 14, 18, 23, 34; 18.65
iki kuşa benzetilir: 2.22
bütün duyuların kaynağıdır: 13.15
canlı varlığı yaşatandır: 13.15, 17, 23
ebedidir: 13.28
en yüce hoşlanıcıdır: 13.23
evrenin kaynağıdır: 7.6
guṇaların ötesindedir: 18.5, 15
güneş ile kıyaslanır: 13.14, 17
her yeri kaplar: 4.11; 12.3-4; 13.14, 25
ışığın kaynağıdır: 13.18
kavrama yöntemleri: 5.27-28; 6.7; 12.3-4
13.25
kaynağı: 5.4; 7.16; 8.4; 13.3
konumu: 13.3
maddenin ötesindedir: 13.18, 23
rolü: 5.15;
tasviri: 13.14, 15, 17, 18
Viṣṇu'dur: 5.4; 7.4, 6
vücudu bilendir: 13.3, 1, 20
vücut içerisinde bireysel ruha eşlik eder: 2.12, 13, 17, 20, 22; 5.15; 6.29, 31; 8.4; 13.3, 18, 21, 23, 28; 18.61
+Bkz. Paramātmā

V

Vahiy edilmiş metinler
bireysel ruh üzerine: syf. 17
örnekleri: 15.15
Vaikuṇṭha
oradaki Tanrı suretleri: 11.46
nasıl ulaşılacağı: 2.51; 6.15; 8.22, 28; 9.25
tasviri: 2.51; 8.22; 15.6
+Bkz. Goloka Vṛndāvana; Kṛṣṇaloka, ruhsal dünya ve Tanrının krallığı
Vaikuṇṭhalokalar: syf. 23; 8.22; 11.46
Vaiṣṇava
gerçek mürşid: 2.8
māyāvādiler ile kıyaslanması: 5.6
pāñcarātriki kurallarını izlemesi: 5.6
*sannyāsī*dir: 5.6
+Bkz. adanmış kul ve safkul
Vaiśvānara: 9.2
Vaiśya
tasviri: 4.13; 7.1316.1-3; 18.44
Vāmana: 8.22
Vānaprastha
karakter özellikleri: 16.1-3
Var olmak
kazancı: syf. 20; 3.5, 7, 12; 5.5; 6.13-14; 9.26; 18.1
mükemmelliği: 12.6-7; 18.46, 59
Varṇalar
kazancı: 16.1-3
tasviri: 4.13; 7.13; 16.13
Varuṇa: 10.29
Vasudeva: 1.25; 2.3; 11.50, 53
Vāsudeva
Bkz. Kṛṣṇa
Vāsuki: 10.28; 11.15
Vedānta-sūtra

kazancı: 15.15; 18.1
kazanca nasıl ulaşılacağının öğrenimi: 2.46
tanımlaması: 2.46; 18.13-14
yazarı: 2.46; 15.15, 16; 18.1
Vedalar
alma yöntemi: 4.1; 16.1-3
bireysel ruh ile üstünruhu iki kuşa benzetmesi: 2.22
çalışma direktifleri ile ilgili kodlar: 3.15; 15.15
dört: 9.17; 11.48
ebedidir: 3.31
kazancı: 2.45; 3.10, 15; 4.7, 31; 9.17; 15.1, 15; 18.1
kaynağı: 3.15
öğrenimi: 2.25, 46; 8.28; 15.1
+*Bkz.* Vedik yazıtlar
Vedik yazıtlar
adanmamış olanlar tarafından anlaşılamaz: 2.12
adanmış hizmet hakkında: 6.47
bir *āçāry*adan alınmalıdır: 16.1-3
bireysel ruh ve maddi vücut hakkında: 2.28
Brahman hakkında: 13.3; 14.26
koşullanmış ruhun konumu hakkında: 6.34
Mutlak Hakikat hakkında: 7.10
naiṣkarmya: 6.47
nasıl yararlanılacağı: 4.40
om tat sat hakkında: 17.23
önemi: syf. 14-15, 25
ruhsal dünya hakkında: 18.62
sonucu: 2.28
Tanrı hakkında: syf. 14; 3.22; 9.11; 13.16; 14.16
Tanrı bilgisi hakkında: 14.27
+*Bkz.* Vedalar
Viṣṇu
bütün fedakarlıkların hoşlanıcısı: 3.9, 11; 4.25
canlı varlıkların Rabbi: 3.10
enerjileri: syf. 24
evrenin yaratıcısı: 3.10
herkesin koruyucusudur: 3.10
her tarafı kaplayan: 6.31
nasıl ulaşılacağı: 10.11
özgürlük bağışlayan: 7.14
*pati*dir: 3.10
Saṅkhya ve *bakti-yoga*nın ortak kazancı: 5.4
Tanrıdır: 3.10
üç olarak: 7.3
Üstünruhtur: 5.4; 6.31; 7.6
yajña-puruṣa olarak: 3.14-15
+*Bkz.* Tanrının Yüce Şahsı
Viṣṇumūrti: 15.7
Viśvāmitra Muni: 2.60
Viśvanātha Cakravarti
manevi öğretmen hakkında: 2.41
Vivasvān: 4.1
Vṛkodara
Bkz. Bima
Vyāsadeva
çalışmaları: 9.2; 13.5; 15.5
görevi:15.17
gurular zinciri hakkında: 18.75
konumu: 18.77
Kṛṣṇa hakkında: syf. 6
Vyāsa-pūjā: 18.75

Y

Yādava
*Bkz.*Kṛṣṇa
Yajña, veya Yajñeśvara
anlamı: 4.11
Yajñavalkya
brahmaçarya hakkında:6.13-14
Yama, veya Yamarāja: 10.29
Yamadūtalar: 18.25

Yamunā: 6.11-12
Yamunācārya
gurular zinciri hakkında: 7.24
saf adanmış hizmet hakkında: 2.60; 5.21
Yanılgı
etkisi: 5.29; 7.13, 27, **28**
kaynağı: **2.63**
nasıl kurtulunacağı: 10.4-5; 18.17, 73
örnekleri: 5.16; 9.12
son aldatmacası: 18.73
tasviri: 14.13; 18.25, 73
Yaşam
kaynağı: 2.30; 7.9; 10.20
kazancı: 2.2; 3.5, 7, 12; 6.13-14
kutsal: 2.72
maddi ve manevi: 2.51
mükemmelliği: 4.10
Tanrıya bağlıdır: 3.12; 7.9
tasviri: 2.51
yanılgının maddi kaynağı: 2.7
+*Bkz. Māyā*
Yaśodā-nandana
Bkz. Kṛṣṇa
Yaratanlar
adanmış hizmet ile kıyaslanması: 7.22, 23; 9.25
ibadeti: 3.12, 14, 16; 4.12, **25**; 7.20, 21, 23-24; 9.20, **23**, 24; 17.4
kaynağı: 10.2, 8
örnekleri: syf. 4; 1.14; 4.12, 25
rolü: 3.11-12, 14; 4.12
tanımlama: 11.48
Tanrının kontrolü altındadır: 7.20-23; 9.23; 11.37
Tanrının vücudunun çeşitli bölümleri ile kıyaslanırlar: 3.11, 14; 7.21, 23
Yiyecek (*anna*)
ayın üzerindeki etkisi: 15.13
dört çeşit: 15.14
feda edilmek üzere sunulmalı: 3.12, 13, 14; 17.10
guṇalara göre: 6.16; 17.8-10
hayvanlar için: 3.14
hazımı: 7.9; 15.14
ıslah edilerek yenilmesi: 4.29; 6.16
insan için: 3.12, 13-14
işlevleri: 17.8-10
Kṛṣṇa'ya sunulmalı: 1.41; 6.16
kutsanmışlığı, Vedalar'ın tasviri: 9.2
Tanrıya sunulanın kudreti: 1.41; 3.14; 9.26
Yoga
bu çağ için en iyisi: 6.20-23, 37; 18.75
çeşitli suretleri: 6.37, **46**
gerçek: 2.48; 6.6, **47**
*karma*dan özgür: **2.39**
kazancı: 2.39, 61; 6.3, 5, 13-15, 20-23, 38
mistik: **4.28**
mükemmelliği: 2.61; 6.15, **46, 47**; 12.2
nasıl geliştirileceği: **8.12**
uygulaması ve koşulları: **6.16**, 17, 36; 8.12
safhaları: 6.3, **47**
tanımlama: 2.39, **48**; 6. 38, **46**; **8.12**; 9.22
Yogi
adanmış bir kul ile kıyaslanması: **4.28**; 6.2, 31
akli kontrolü: 6.3, 7, **10-15, 18, 19, 25, 27**
duru-görüsü: **6.8, 29**, 32
duyularını kontrol eder: 2.58; 6.3, **16**, 17, 20-23
duyusal memnuniyet amacıyla hareket etmez: **5.22**; **6.4**
düşkünlerinin kaderi: **6.37**, 38, **40-42**
fedakarlığı: **4.25-29**
gerçek: 5.22, **23**; **6.1, 29**
görevi: 6.1, **10, 14, 24, 25**; 18.5
jñāniler Kṛṣṇa'yı bilemez: 7.3

karakter özellikleri: 6.8, **27**, **28**
kazancı: 5.**11**
konumu: 6.45
mutluluğu: 6.**27**, **28**
mükemmel: 4.25; 6.1, 32, **47**; 18.75
olmak için gereken koşullar: 6.4, **16**
örnekleri: 8.16
özgürlüğü: 4.9
Paramātmā üzerine meditasyon yapar: 6.6, 30, 31
saf bir kul ile kıyaslanması: 8.**24**
sahtekar: 3.6, 33; 6.20, 23
sıradan bir şahıs ile kıyaslaması: 2.58; 6.18
vücudunu ne zaman terk edeceğini ayarlar: 8.**24**, **26**
Yudhiṣṭhira Mahārāja
cesaretlendirmesi: 1.**16**, **18**
gerçek bir ahlakçı: 18.78
karakter özellikleri: 18.78
konumu: 1.1
zafer kazanacak: 1.1; 18.78
Yozlaşma
nasıl kaçınılacağı: 13.**29**
sebepleri: 4.42; 9.26

Z

Zeka (*buddhi*)
duyular, akıl ve ruha göre olan konumu: 3.**42**, **43**; 6.34
edinmek için gereken işlem: 15.20
gerçek, nasıl edinileceği: 2.68
guṇalara göre: 18.**30-32**
kaynağı: 10.**4-5**
önemi: 10.10
rolü: 2.**63**; 3.42; 6.25
sarsılmazlığı: 2.**61**, **68**